

İMAM ZEHEBÎ
İSLÂM ŞERİATİNDE
BÜYÜK GÜNAHLAR
(KİTABÜL - KEBÂİR)

Tercüme
Sıdkı GÜLLE
BEDİR YAYINEVİ

BEDİR YAYINEVİ TAKDİM EDER

Kitâbu'l - Kebâir

İslâm Şeriatinde

BÜYÜK

GÜNAHLAR

Müellifi:

İmam Şemsüddin Kaymaz ez-Zehebî

Bu kitap bir BEDİR YAYINIDIR.

Ehl-i Sünnet ve cemaat mezhebine uygundur.

Güvenle okuyunuz

BEDİR YAYINEVİ

1. Yayınevimiz 1961 yılında beri dinimizin ve milletimizin hizmetindedir.
2. Halen piyasada kitapçılık, gazetecilik, dağıtımcılık, matbaacılık, reklâmcılık gibi işlerle uğraşan birçok müteşebbisler BEDİR YAYINEVİ'nde çeşitli hizmetler görerek yetişmişler, bir nev'i staj görmüşlerdir. BEDİR, islâmî yayın alanında bir mektep olmuştur.
3. Türkiye'de ilk defa seri halinde büyük ciltli temel din kitaplarını hazırlatıp neşr eden ve müslümanların hizmetine sunan müessese Bedir Yayınevi'dir.
4. BEDİR'in daha önce büyük emek ve zahmetlerle hazırlatıp yayınlamış olduğu temel İslâmi eserlerin benzeri veya taklidleri neşr edilmiştir. (Hattâ bazı eserlerimiz kaçak ve kanunsuz olarak «aynen» basılmıştır.)
5. Bedir Yayınevinin faaliyetinde temel prensip HİZMET'tir. Kitabevimiz her zaman din ve mukaddesat İSTİHDAMININ ve İSTİSMARININ (sömürücülüğünün) karşısında olmuştur.
6. Bedir Yayınevi itikad ve amelde EHL-İ SÜNNET İslamlığının hizmetindedir. Servet ve ikbal hırsıyla bid'atçı ve sapık zihniyetli mezhebsizlerin, reformcuların, neo-selefiyenin, râfızilerin, anarşistlerin eserlerini ve fikirlerini yaymaz.
7. Bedir Yayınevinin neşr ettiği kitaplar emek mahsulü olup itina ile hazırlanmış, basılmış, ciltlenmiştir.
8. Bedir Yayınevi İslâmi kitap neşriyatı alanında hizmeti, daima kazançtan önce düşünen ciddî bir kültür müessesesidir.
9. Bedir Yayınevi ahlâkı ticaretten asla ayrı mütalâa etmeyen sizin yayınevinizdir.
10. BEDİR'e güvenebilirsiniz. Bedir Yayınlarını gönül rahatlığı ile okuyabilirsiniz.

RİCA: Yayınevimiz hakkındaki dilek, temenni, arzu, tenkîd ve şikâyetlerinizi mutlaka bize yazmanızı istirham ediyoruz. Bunlardan faydalanacağımızdan emin olabilirsiniz. Alaka güven ve işbirliğiniz için teşekkürlerimizi sunarız. Selâm ve hürmetlerimizle.

BEDİR YAYINEVİ

TEMEL İSLAMİ KİTAPLARDAN

كِتَابُ الْكِبَائِرِ

Kitâbu'l - Kebâir

İslâm Şeriatinde

BÜYÜK

GÜNAHLAR

Müellifi:

İmam Şemsüddin Kaymaz ez-Zehebî

Arapçadan Çeviren:

Sıdkı Gülle

DİKKAT:

Bu eserin sonuna günümüz Müslümanlarını çok yakından ilgilendiren mesele ve bilgileri havi zengin bir

EK bölümü ilave edilmiştir.

Tedkik buyurulmasını bilhassa rica ederiz

Baskı
Bayrak Yayıncılık – Matbaacılık
Davutpaşa Cd. No:14/2 Topkapı İstanbul
2011

ISBN:
978-3975-8514-37-2

BEDİR YAYINEVİ
Ankara Cad. No: 6-8 Cağaloğlu İstanbul
Tel:0212 519 36 18 - Faks:0212 513 06 32

İÇİNDEKİLER

Ehl-i Sünnet Müslümanlarına hitap	8
Eseri takdim	9
Müellifin Önsözü	11

BÜYÜK GÜNAHLAR

1.GÜNAH : Allaha ortak edinmek, şirk	14
2.GÜNAH : Cana kıymak	17
3.GÜNAH : Sihir ve büyü yapmak	20
4.GÜNAH : Namazı terk etmek	23
5.GÜNAH : Zekâtı vermemek	37
6.GÜNAH : Şeriatin muteber saydığı bir özür olmadan Ramazan orucunu tutmamak	41
7.GÜNAH : Gücü yettiği halde haccetmemek	42
8. GÜNAH : Anaya, babaya eziyet etmek, karşı gelmek.	43
9.GÜNAH : Akraba ile alakayı kesmek	50
10.GÜNAH : Zina yapmak	53
11.GÜNAH : Livata yapmak	58
12.GÜNAH : Fâiz almak, vermek	63
13.GÜNAH : Yetimin malını yemek ve ona zulm etmek	66
14.GÜNAH : Allah ve peygamberi nâmına yalan söylemek	70
15.GÜNAH : Düşmanla savaşta cepheden firar	71
16.GÜNAH : İdarecilerin halkı aldatması ve onlara zulm etmesi	72
17.GÜNAH : Kibir, gurur, ucb, kendini beğenme, başkalarını hor görme	76
18.GÜNAH :Yalan şahitlik etmek	79
19.GÜNAH : İçki içmek. İçki yapmak, satmak, nakletmek vs.	80
20.GÜNAH : Kumar oynamak; tavla, satranç	87
21.GÜNAH : Namuslu kadınlara iftira etmek, kazf	90
22.GÜNAH : Ganimet malına hainlik etmek	92
23.GÜNAH : Hırsızlık yapmak	96
24.GÜNAH : Yol kesmek, gasp yapmak	98
25.GÜNAH : Yemin-i gamûs, yalan yere yemin etmek	100
26.GÜNAH : Zulm etmek	103
27.GÜNAH : Halka zulmederek vergi almak	114
28.GÜNAH : Haram yemek	116
29.GÜNAH : İnsanın kendi kendini öldürmesi, intihar	120
30.GÜNAH : Yalan söylemek	122
31.GÜNAH : Hakkanîyet üzere hüküm vermemek, adaletsizlik etmek.	126
32.GÜNAH :Hüküm vermek için rüşvet almak	129

33.GÜNAH : Kadınların erkeklere, erkeklerin kadınlara benzemeye özenmeleri	131
34.GÜNAH : Deyyusluk	134
35.GÜNAH : Muvazaalı, hileli hulle	136
36.GÜNAH : Bevlden(sidikten) temizlenmeye dikkat etmemek	139
87.GÜNAH : Riyâ (ikiyüzlülük)	141
38.GÜNAH : Dünyâlık için ilim öğrenmek ve ilmi gizlemek	144
39.GÜNAH : Hainlik etmek	147
40.GÜNAH : Kişinin yaptığı iyiliği başa kakması	149
41.GÜNAH : Kadere inanmamak	151
42.GÜNAH : İnsanların gizli hallerini araştırmak	157
43.GÜNAH : Kovuculuk, nemmamlık, söz taşıma	158
44.GÜNAH : Lânet etmek, belâ okumak	162
45.GÜNAH : Ahde vefasızlık	166
46.GÜNAH : Büyücüyu ve yıldızlardan hüküm çıkaran müneccimi tasdik etmek	168
47.GÜNAH : Kadının kocasına karşı gelmesi	170
48.GÜNAH : Resim (heykel) yapmak, yaptırmak ve bulundurmak.	177
49.GÜNAH : Ölen için feryat etmek, yaka yırtmak, saç yolmak.	179
50.GÜNAH : Tegallübe kalkışmak, şerkeşlik etmek(Bağy)	193
51.GÜNAH : Zayıflara, kölelere, kadınlara, hayvanlara eziyet etmek	195
52.GÜNAH : Komşuya eza vermek, onu üzme	202
53.GÜNAH : Müslümanlara eza vermek, onlara sövmek	205
54.GÜNAH : Kendilerini Allah'ın ibadetine vermiş kimselere eza vermek	209
55.GÜNAH : Elbiseleri gösteriş için yerlerde sürünecek şekilde uzatmak	211
56.GÜNAH : Erkeklerin ipek elbise giymeleri ve altın kullanmaları	213
57.GÜNAH : Kölenin efendisinden kaçması	214
58.GÜNAH : Allah'tan başkası adına hayvan kesmek	215
59.GÜNAH : Bile bile, babası olmayan adam için «babamdır» diye iddia etmek	217
60.GÜNAH : Hakkı isbat etmek için değil de hasmı ilzam için nefsanî mücadele, münakaşa	218
61.GÜNAH : Suyun fazlasını men etmek	221
62.GÜNAH : Ölçeklerde, ölçüde ve benzerlerinde hile yapmak	222
63.GÜNAH : Allah'ın mekrinden emîn olmak	224
64.GÜNAH : Alenen günah işlemek	227

65.GÜNAH : Cemaate gitmeyip namazı öziürsüz olarak tek başına namaz kılmak	229
66.GÜNAH : Cuma namazını mâzeretsiz terk etmekte ısrar etmek.	230
67.GÜNAH : Vârislere zarar verecek bir vasiyyette bulunmak	222
68.GÜNAH : Hile ve hud'a	234
69.GÜNAH : Müslümanların aleyhinde casusluk yapmak.	235
70.GÜNAH : Ashab-ı kirâmdan birine dil uzatmak	236

«BÜYÜK GÜNAHLAR» KİTABINA

EK

Hazırlayan: UBEYDULLAH KÜÇÜK

(Bu «EK» bölümün mütercim Sıdkı Güllü ile ilgisi yoktur)

• NİYET HADİSİ	240
• 1'inci EK	
Genel Bilgiler - İslâm'ın Bâzı Temel Özellikleri	241
• 2'nci EK:	
İslâm'ın İnanmaya Ait Hükümleri	246
• 3'üncü EK:	
Kur'ân-ı Kerîm Tercümeleri Furyası - Hizmet mi, Suikast mi?	269
• 4'üncü EK:	
Şiflikte Takıyye Prensibi	278
• Müslüman İslâm'ı Nasıl Öğrenmeli?	282
• 5'inci EK:	
Tashihi Gerekli On Şey	283
• 6'ncı EK:	
Şer'î ve Tasavvufî İlimlerde İcâzet	288
Mezhebsizlik Fitnesi	291
• 7'nci EK:	
İslâm'a Zarar Veren Bazı İslâmcılar	292
Çok Kötü Bir Hâl	295
• 8'inci EK:	
Mevdûdî ve Kader Meselesi	296
Kur'âna ve Sünnete Bağlıymışlar	300
Fıkhî Meseleler Ajitasyon Konusu Yapılamaz	301
Müslümanlar Arasındaki İhtilâf ve Çeşitlilikler	303

Ehl-i Sünnet Müslümanlarına Hitap

Tarih boyunca müslümanlar daima kendi hatâları yüzünden yıkılıp ezilmişlerdir. İçimizden çıkan bazı beyinsizlerin cezasını bütün ümmet çekmiştir. Cengiz, Hülâgû istilâları, Haçlı Seferleri, Endülüs fâciası, Altınordu devletinin yıkılması, Balkan Harbi hep böyle olmuştur.

1918'de Kudüs'e giren haçlı Allenby ordusunu davul zurna ile ve göbek atarak karşılayan beyinsiz arap milliyetçileri baksınlar şimdi Kudüs ne hâldedir?

Siyasi plânda olduğu gibi dini - teolojik plânda da durum böyledir. Allah'ın ve Resûlünün rızasına uygun olan ehl-i sünnet müslümanlığını bırakıp da şeytani kaynaklı sapık cereyanlara kapılanlar yüzünden çok şeyler kaybetmişizdir.

İlhamlarını, İbn Sebe mel'ünundan ve benzerlerinden alanlardan İslâm'a fâide mi gelir hiç!

Sabbah'ların, Torlak Kemâl'lerin, Ahdülvehhab'ların, Afgani'lerin, Kadıyani'lerin ve benzerlerinin peşlerinden gidenlerin, İslâm'a ve Müslümanlara verdikleri zararları kafirler asla verememiştir.

Şimdi de, içimizdeki beyinsizler son İslâmi uyanış hareketini dejenere etmek için var güçleriyle çalışıyorlar.

Halicü'l - Arab sahillerinden esen ve para kokan cehennemi rüzgârlar ehl-i İslâmi yakıyor.

"Allah göktedir", diyen bid'atçilerin kitapları basılıyor.

"Namazlar, duâlar, zikir meclisleri, evrâd okumalar tembellik çağının ürünüdür..." gibi hezeyanlar İslâmi hikmet diye halka sunuluyor.

Hevâ ve rey eseri kitaplar tefsir diye yutturuluyor.

Azılı mason Abduh'un hayranları, "Buhârî'de mevzu söz vardır", demekten utanmıyorlar.

Tasavvufa, ehlullaha, İslâm büyüklerine kuduzca saldırılıyor.

Yarı mühtediler, din bezirgânları, mâceracı ikbal avcıları, mukaddesat sömürücüleri ortalığı birbirine karıştırıyorlar.

İslâmi uyanış hareketi dejenere ediliyor. Kâfirler manevralar çeviriyor; beyinsizleri yönlendiriyor.

Ey vicdan ve irfan sahibi Müslümanlar! Bu duruma lâkayd kalmayınız. İyiliği emr ediniz, kötülüğü nehye çalışınız. Böyle yapmazsanız siz de yatarsınız.

Ehl-i sünnet inancı etrafında toplanınız. Bid'atçı, mezhebsiz, Teymiyeci, Abduhçu yıkıcılara cephe alınız, onları tecrid edip çanlarına ot tıkayınız. Mâceracılar paydos deyiniz.

Unutmayınız: Ehl-i sünnet müslümanları, en az bid'atçı ve sapık cereyanların mensupları kadar faal ve cesur olmazlarsa beklediğimiz sabah olmayacaktır.

Eseri Takdim

- Bismihi Teâlâ -

Kitâbü'l-Kebâiri'l-Kübrâ'nın müellifi, Şemsüddîn Ebî Abdullah Muhammed bin Ahmed bin Osman bin Kaymaz ez-Zehebî et-Türkmânî'dir. Aslen Farûkî'dir. Şam'da yaşamıştır. (Doğumu ve ölümü oradadır.) Mezheb itibariyle Şafî'dir. Kendisi din ilimlerinde imamdır. Hadîs, İslâm tarihi mevzularında derinleşmiştir. Değerli bir araştırmacı ve tenkidcidir. Hicrî 673'de doğmuş, 748'de vefat etmiştir. Rahmetullahi aleyh.

Elinizdeki bu eserin mevzuu büyük günahlar olup, kulları Allah'a isyandan alıkoymak, günah işlemekten korkutmak ve uyarmak maksadıyla kaleme alınmıştır.

Büyük günahları anlatırken öncelikle iki ana kaynak olan Kitab'dan ve Sünnet'ten faydalanılmıştır. Müellif hadîsleri zikr ederken şu iki kaideye bağlı kalmıştır:

- 1) Helâl ve haram konularında çok titiz davranmış, kuvvetli hadîsleri zikr etmiştir.
- 2) Tergîb ve terhîb, fazilet hususunda bazan müsamahalı davranmış, bu konuda kuvvetli ve sağlam hadislerle birlikte bazı zayıf ve illetli rivâyetleri de derlemiştir. Bu metod kendisinden önce eser vermiş din âlimlerinin yoludur. Nitekim İmam Ahmed ve Abdullah bin Mübârek'in «Biz helâl ve haram konularında hadis rivâyet ettiğimizde çok titiz ve sıkı davranır, faziletler bahsinde yaptığımız rivâyetler hususunda ise müsamaha gösterirdik», dedikleri rivâyet olunmuştur.

Tergîb, rağbet ettirmek, teşvik etmek; terhîb korkutmak ve kaçındırmak demektir. Beş vakit namazın kılınması muhkem âyetler ve çok kuvvetli hadîslerle belli olan, üzerinde hiç şüphe bulunmayan bir gerçektir. Bu hususta teşvik, korkutma unsuru ihtiva eden ve hadis usulü bakımından zayıf ve illetli sayılan hadisleri yazmakta mahzur yoktur. Çünkü o hadîslerdeki zaaf mâna ve muhtevâda değil, hadîsin bize ulaşma şeklindedir.

Müellif hazretleri, eserinde pek çok kıssalar da nakletmiştir. Çünkü dinî kıssa ve menkabelerin halk üzerinde tesiri büyüktür. Hattâ sahih hadislerden duyulanmayan bazı avamm-ı naстан kişiler, sâlih zatların hikâyeleri, âbidlerin gördükleri rüyalar, velîlerin kerâmetleri gibi rivâyetlerden çok hislenirler ve kendilerinde hayırlı uyanış ve silkinişler olur. Müslüman halkı günahlardan kaçındırmak, gönüllerini Allah korkusu ve âhiret endişesiyle titretip ürpertmek için bu

gibi kıssaların nakledilmesi faydalı olmaktadır, öteden beri vaizler ve müridler halk tabakasını ıslah edip doğru yola getirebilmek için bu yola başvuragelmışlerdir.

Eserdeki hadîs-i şeriflerin kaynakları gösterilmiştir. Hadîs ilmiyle ve dinî araştırmalarla ilgisi olan herkes kaynak kitaplara ve fihristlere başvurarak bu işi kendisi de yapabilir.

Hadîs kaynaklarının gösterilmesinde aşağıdaki eserlere müracaat olunmuştur:

- 1) Hafız Münzîrî'nin **et-Tergîb ve't-Terhîb**'i.
- 2) Hafız Veliyyüddîn el-İrâkî'nin **Muğnî** adlı eseri.
- 3) Şeyh Nûrüddîn el-Heysemî'nin **Mecmâu'z-Zevâid**'i.
- 4) Müellifin **er-Risâletü's-Suğrâ**'sı.
- 5) **Mişkâtü'l-Mesâbih**.
- 6) Dip notlarında gösterilen diğer kitaplar ve kaynaklar.

Eserin arapçadan tercümesinde, Mekkeli müderris **Muhammet Abdurrezzak Hamza**'nın hazırlayıp bastırdığı nüsha esas alınmıştır. (Hicrî 1355).

Bu eser, müslümanların her sınıfına, bilhassa halka ve gençliğe son derece faydalı bir ahlâk ve irşad kitabıdır. Çünkü halkın ve gençliğin çoğunun burada teferruatlı bir şekilde anlatılan günahlar hakkında derin ve kesin bilgileri yoktur. Bu bilgisizlikleri dolayısıyla büyük manevî zararlara uğramaktadırlar.

Takdir buyurulacağı üzere müslüman cemaatin yükselmesi, o cemaati teşkil eden fertlerin olgun, sâlih ve hayırlı kimseler olmasıyla mümkündür. Böyle olabilmek için yapılacak işlerin başı Allah'ın ve Resûlünün (s.a.) yapın diye buyurdıklarını canla başla yapmak, yapmayın dediklerinden de kaçınmakla olur.

Allah'a ve Resûlüne karşı gelen, birçok hususlarda isyan eden, günahlara batmış müslümanlar ve onların meydana getirdiği cemaatler nasıl olur da zilletten kurtulup izzete kavuşabilirler?..

İslâm ilâhî bir nizamdır. Onun kanunları, emirleri, yasakları, öğütleri vardır. Bu nizamın suç saydığı şeyler işte bu «Büyük Günahlar» kitabında, akılları tesir altında bırakacak, gönülleri duygulandıracak bir şekilde anlatılmaktadır. Biz ümid ediyoruz ki, bu kitabı okuyan din kardeşlerimiz çok faydalanacaklar, dünyevî ve uhrevî hayırlara nâil olacaklar ve merhum müellifi rahmetle anacaklardır. Hayırlı dualarına, eserin muhakkikini, musahhihini, mütercimini, naşirini ve bütün mü'minleri dâhil edeceklerini ümid ederiz.

Başarı ve yardım Allah'dandır. O bize yeter, ne iyi vekildir O...

كِتَابُ الْكِبَائِرِ

KİTÂBU'L-KEBÂİR

İslâm Şeriatinde BÜYÜK GÜNAHLAR

Müellifi

İMAM ŞEMSÜDDÎN KAYMAZ TÜRKMANÎ

Müellifin Önsözü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd, bütün âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. (O'na hamdederim). Husumet de başkasına değil yalnız zâlimlerin üzerine olsun. Salat u selâm peygamberlerin efendisi, Allahdan hakkıyla korunanların önderi Muhammed aleyhisselâma, onun yakınlarına ve bütün ashabına olsun.

Bundan sonra:

(Derim ki) bu kitap din koyucusunun bildirdiği büyük günahları, haram ve yasak edilen hususları özet olarak ihtiva eder.

Günah: Allahü Teâlâ'nın Kur'anda, Peygamber aleyhisselâmın hadislerinde, selef-i sâlih'in eserlerinde yasak olduğu bildiriden hususlardır. Allahü Teâlâ büyük günahlardan ve haram kılınmış şeylerden kaçınanların küçük günahlarını bağışlayacağına dair Kur'anda te'minat vermiştir.

Âyet meâli:

«Eğer yasak edildiğiniz büyük günahlardan kaçınırsanız sizin (öbür) kabahatlerinizi örteriz ve sizi şerefli bir mevkiye (getirip) sokarız» (Nisa:31). Allahü Teâlâ bu âyetiyle büyük günahlardan sakınan mü'minleri Cennete sokacağına söz vermiştir.

Ayet meâli:

«Büyük günahlardan ve fâhiş kötülüklerden kaçınır ve öfkelenedikleri zaman da onlar kusur bağışlarlar.» (Şura:37).

Âyet meâli:

«O güzel hareket edenler, ufak ufak suçları hâriç olmak üzere günahın büyüklerinden ve fuhuşlardan kaçınanlardır. Şübhesiz ki Rabbin mağfireti bol olandır.» (Necm:32).

Peygamberimiz (s.a.v.) de:

«Günahların büyükleri işlenmedikçe beş vakit namaz ve cuma, tâ gelecek cumaya, (Ramazan ayı da) öteki ramazana kadar aralarında vâki küçük günahların bağışlanmasına vesiledir.»¹

Müslümanların ictinab edecekleri büyük günahlar nelerdir?² Bu konuda âlimlerin çeşitli görüşlerde olduklarını görüyoruz:

Bir grup: Büyük günahların yedi tane olduğunu söylemiş, dâvalarına şu hadisi delil göstermişlerdir:

«Öldüren yedi (büyük gûnahtan) kaçının» hadîs-i şerifidir ki Peygamberimiz (s.a.v.) bu hadisinde «Allah'a şirki, sihri, Allah'ın haram kıldığı cana haklı bir sebep olmadan kıymayı, yetim malını yemeyi, fâiz kazancını yemeyi, harpten kaçmayı, kötülüğü gönlünden dahi geçirmeyen namuslu müslüman hanımlara iftira etmeyi» saymıştır.³

İbn Abbas: «Büyük günahların yetmiş tane olması yedi olmasından akla daha yakındır.» demiştir. Vallahi İbn Abbas doğru söylemiştir.⁴

¹ Müslim ve Tirmizî rivâyet etmişlerdir.

² Eserin başka bir nüshasında burada şöyle bir ifade görüyoruz: «Ey müslüman bil ki, her mâsiyetten hemen tevbe etmek vâciptir ve bürün günah işleyenlere (ileride tevbe ederim diye) geri bırakılması câiz olmayan bir zorunluluktur. İster küçük, ister büyük günah olsun bunlardan tevbe etmek islâmın ehemmiyet verdiği, dinin tekrar tekrar üzerinde durduğu temel ilkelerdendir. Ehl-i sünnete göre tevbenin vücubu Kur'an ve hadislerle sâbittir. Kur'an ve hadîs kitaplarındaki «nass»lar ve selefın «eserleri» (sözleri) «tevbe-i nasuh» ile Allah'a tevbe etmenin lüzumuna ve tevbenin şartlarını yerine getirenlerin tevbelerinin Allah teâlâ tarafından bir lütuf ve ih-san olarak kabul olunacağına delâlet etmektedir.

³ Buharî ve Müslim, Ebû Hüreyre'den.

⁴ Abdurrazzak ve Taberî, «İn tectenibû kebâire» âyetinin tefsirinde böyle söylediğini rivâyet etmişlerdir.

Büyük günahlar; dünyada şer'i cezayı gerektiren; adam öldürmek, zina ve hırsızlık yapmak gibi veya âhirette büyük bir azaba, Allah'ın gazabına, tehdide uğrayacağına dair haberler bulunan veya Peygamberin diliyle, yapanın lânete uğradığı kötülüklerdir.⁵ Şunu teslim etmek gerekir ki: büyük günahların bazıları, bazılarından daha büyüktür. Görmez misin? Peygamber aleyhisselâm: Müşrik ebedî cehennemlik olup, asla mağfiret olunmayacağı halde «şirki» büyük günahlardan saymıştır.

Âyet meâli:

«Şübhesiz ki Allah kendisine eş koşulması günahını yarlıgamaz (bağışlamaz), ondan başkasını dileyceği kimse için yarlıgar» (Nisa:116).

⁵ Büyük günah: Dünyada şer'î cezayı gerektiren, âhirette de cehenneme girmeye vesile olan her isyandır. Hakkında imanın nefyi, lânet ve benzeri tehditlerin vârid olduğu her kötülük de büyük günahdır. Burada sözün en doğrusu şudur: Günahlar büyük ve küçük diye ikiye ayrılırlar. Günahlardan büyük olanların bazıları da bazısından daha yamandır. İbn Abdüsselâm eş-Şafî: Büyük günahları tanıma hususunda itirazdan âzade genel bir kaideye vâkıf olamadım demiştir. Şer'î ceza, tehdit, lânet, müslüman değildir veya bizden değildir veya imanı yoktur gibi, büyük günahları tanımda ortaya konulan kaide bu husustaki tariflerin en isabetlisidir. Saîd b. Cübeyr'den gelen rivâyete göre: Adamın biri İbni Abbas'a: Büyük günahlar yedi tanedir deyince, İbni Abbas: «Yedi yüz olması daha yakındır. Şu kadar ki istigfarla büyük günah kalmaz, günaha ısrar etmekle de küçük günah (aynı seviyesinde) durmaz (büyür). İbni Abbas'tan gelen başka bir rivâyette: «Yetmiş olması, yedi olmasından (doğruya) daha yakındır» demiştir. Kimi âlimler bunları sayarak yetmiş ve bazıları da daha fazla olduklarını göstermişlerdir.

1.GÜNAH: ALLAH'A ORTAK EDİNMEK

Büyük günahların en büyüğü Allah'a eş tanımaktır. Eş tanımak iki türlüdür:

Birincisi: Allaha bir eş edinmek, Allah'a ibadet olunurken (kendilerini Allaha yaklaştıran bozuk inancı ile) taş, ağaca, güneşe, aya, bir peygambere veya bir kişiye, yıldız, melek ve daha başkalarına tapmaktır, ki Allahü Teâlâ'nın Kur'an'ın da anlattığı en büyük şirk budur.

Ayet:

«Şübhesiz ki, Allah kendisine eş tanılmasının günahını yarlıgamaz. Ondan başkasını dileyceği kimse için yarlıgar» (Nisa:116).

Başka bir âyette:

«Şirk elbette büyük bir zulümdür» buyuruluyor. (Lokman: 13).

Yine bir âyette:

«Zira kim Allah'a eş katarsa hiç şübhesiz Allah ona cenneti haram kılar, onun varacağı yer ateştir» (Mâide:77) buyurulmuştur. Bu hususla alâkalı âyetler çoktur. Kim Allaha eş edinir ve bu bâtıl inanç üzerine ölürse o kesin olarak cehennemliklerdendir. Gerçekten iman edip bu inancıyla ölenin -cehennemde bir süre yansa bile- Cennet ehlinde olması gibi... Hadîs-i şerifte Peygamberimiz (s.a.v.):

“Ey Ashabım ben size günahların en büyüklerini haber vereyim mi?”

- Evet bildir yâ Resûlallah dediler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Allah'a eş edinmek ile anaya babaya ezadır, buyurdu. Sonra dayanmakta iken doğrulup oturdu ve:

- **Dikkat edin** (bir de) **yalan şehâdet**... Resûlullâh (s.a.v.) bu sözü durmadan tekrarlıyordu. (Hadisi rivâyet eden sahâbi der ki) «Keşki sussa diye kendi kendimize söylendik.»⁶ Yine Peygamberimiz (s.a.v.):

«**Helâke sürükleyen yedi şeyden kaçın**»⁷ hadîsinde öldüren yedi kötülükten birincisinin Allah'a eş edinmek olduğunu bildirmişlerdir. Yine Peygamberimiz (s.a.v.):

«**Her kim dinini değiştirir** (mürted olur)sa onu öldürün»⁸ buyurmuşlardır.

Şirkin ikinci nevi: Amellerle gösteriştir. Nitekim Allahü Teâlâ:

«**Artık kim Rabbine kavuşmayı ümid (ve arzu) ediyorsa güzel bir amel işlesin ve Rabbine ibadette ortak tutmasın**» (Kehf:110). Yani ibadetiyle hiç kimseye

⁶ Buharî ve Müslim rivâyet etmişlerdir.

⁷ Daha önce geçti.

⁸ İmam Ahmed ve Buharî.

gösteriş yapmasın. Peygamberimiz (s.a.v.) de:

- «**Aman! En küçük şirkten sakının**» buyurdular. Ashab:

- Ey Allahın Resûlü en küçük şirk nedir? Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- **Riyâdır**, buyurdu (ve şöyle devam etti): **Allahü Teâlâ, amellerine göre kulları mükâfatlandıracağı günde** (ibadetleriyle gösteriş yapanlara):

- **Haydi, dünyada amellerinizle gösterişte bulunduklarınızın yanlarına gidin, bakın onların nezdlerinde mükâfat bulabilecek misiniz?**» der.⁹

Bir kudsî hadiste Allahü Teâlâ buyurur ki:

«**Kim ibadet eder, ibadetine benden başkasını katarsa onun o ibâdeti şerik edindiği şey içindir. Ben ondan uzağım.**»¹⁰ Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

«**Riyâ edene Allahü Teâlâ riyâsının cezasını, süm'a edene de süm'asının cezasını verir.**»¹¹ Ebû Hüreyre'den, Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«**Nice oruç tutan vardır ki onun orucundan kendisine kalan açlık ve susuzluk, gece ibadetinde bulunan niceleri vardır ki, onun ibadetinden kazancı da sadece uykusuzluktur.**»¹² Yani Allah'ın rızası gözetilmeden kılınan namazın, tutulan orucun, sahibi için hiç bir sevabı yoktur. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle rivâyet olunmuştur:

«Yaptığı ibadetiyle mürâilikte bulunan ve başkalarının duymasını arzu eden kişinin hali, para kesesini çakıl taşlarıyla doldurup pazara bir şeyler almaya çıkmanın haline benzer ki o, satıcının önünde kesesini açtığında satıcı taşları görünce keseyi onun yüzüne çarpar ve bunların kendisine hiç bir menfaati dokunmayacağını bildirir. Riyâkârlık ve başkalarının işitmesi için amel eden de böyledir ki, halkın ona âhirette hiç bir faydası yoktur, ibadetinin bir yararı olmaz.»¹³ Allahü Teâlâ şöyle buyurur:

«**Biz herhangi bir amel yaptılarsa onların önüne geçtik de bunları saçılmış zerreler haline getirdik.**» (Furkan:23). Yâni, Allahın rızasını gözetmeden ibadette bulunanların amellerinin sevaplarını iptal ettik ve onları hebaen mensûra kıldık.

Adiyy b. Hâtem et-Taî, Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet

⁹ Irakî: İmam Ahmed'in İbn Abbas'tan ceyyid bir isnad ile. Beyhakî'nin de Şuab'ında, İbn Ebî'd-Dünya'nın Mahmud b. Lebid'den rivâyet ettiklerini söylemiştir. Münzirî de hadîsin ceyyid olduğunu bildirmiştir.

¹⁰ «Ben ondan uzağımdır» cümlesi hariç Müslim rivâyet etmiştir. İbn Mâce, mezkûr cümlelerin sahih bir senedi olduğunu ifade etmiştir. (Irakî).

¹¹ Buharî ve Müslim, Cündüb b. Abdullah'dan. Tirmizî, Ebû Bekr'den merfu' olarak. (Irakî).

¹² İbn Mâce, Ahmed b. Hanbel, İbn Ebî Hatim, Taberanî ve daha başkaları.

¹³ İbn Hacer "ez-Zevâcîr'de hükemadan birinin sözü olup hadis olmadığını iddia etmektedir.

etmiştir:

«Kıyâmet gününde insanlardan bir kısmına cennete girmeleri emrolunur, bunlar cennete yaklaşır, cennet kokularını burunlarına çekerek cennetin köşklerrine ve cennette Allahü Teâlânın cennetlikler için hazırladığı nimetlerine baktıklarında meleklerle şöyle seslenilir: Onları geri çevirin, cennetten onların nasipleri yoktur. Bu kimseler hiç kimsenin hissetmediği hasret ve pişmanlıkla geri dönerken şöyle derler: Ey Rabbimiz, dostların için hazırladığın mükâfatı bize göstermeden bizi cehenneme koysaydın çok daha hafif olurdu. Allahü Teâlâ şöyle mukabelede bulunur: Bu cezaya sizi neden müstahik kıldım bilir misiniz?: Çünkü siz tek başına kaldığınızda büyüklendir, bana karşı gelerek ibadet etmezsiniz. Halkla karşılaştığınızda alçakgönüllü davranır, gönüllerinizin aksine amellerinizle insanlara gösterişte bulunurdunuz. Halktan çekinir, benden çekinmezsiniz. İnsanlara tâzimde bulunur, beni tâzim etmezsiniz. Halkın arzusu için bazı şeyleri bırakır, benim terketmenizi istediğim kötülüklerden vazgeçmezsiniz. İşte bugün Ben hazırladığım bol sevaptan sizleri mahrum bırakmakla birlikte azabımın en elimini (acısını) de tattırmak için size cenneti göstermiş bulunuyorum.»¹⁴

Adamın biri Peygamberimiz (s.a.v.)'e:

- Kurtuluş nedir? diye sordukta Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz:

- Allah'ı aldatmamandır (aldatmağa kalkışmamandır). Adam

- Allah nasıl aldatılır? Resûlullâh:

- Allah ve Peygamberinin sana yapmanı emrettiği ameli işlerken Allah rızasını kasdetmemenle, buyurdu. (Peygamberimiz (s.a.v.) sözlerine devamla) Riyâdan korun, o en küçük şirktir. Kuşkusuz, riyâkâr, kıyâmet gününde bütün mahlûkâtın huzurunda dört isimle çağınlataktır: Ey mürâi! Ey sözünde durmayan! Ey fâcir! Ey hâsir (zarar etmiş) ibadetin boşa gitti, mükâfatın kalmadı. Nezdimizde sana sevap yoktur. Ey hilekâr! Git, amelinin karşılığını kimin için ibadet ediyordu isen ondan al.¹⁵

Hükemadan birine sormuşlar: İhlâs sahibi kimdir? Cevap veriyor: «Günahlarını gizlediği gibi, iyiliklerini de gizleyendir». Yine hikmet ehlinde birine şöyle sorulur: İhlâsın amacı nedir?

- İnsanların övgüsünü sevmemendir cevabını veriyor.

Fudayl b. İyaz: «Halk görmesin (diye) ameli terketmek riyâ, halk görsün diye ibadet etmek ise şirktir. İhlâs: Allahü Teâlânın seni her ikisinden de selâmete erdirmiş olduğu halde yaptığın ibadet ve hayırlardır, der. Allahım bizi her riyâdan da, küçük şirkten de koru ve bizi bağışla.

¹⁴ Beyhakî, İbn Asakir, İbn Neccar, İbni Cevzî mevzu sözler arasında saymıştır. Fakat Süyutî buna karşı çıkmıştır.

¹⁵ İbn Ebid-Dünya rivâyet etmiştir. (Irakî).

2.GÜNAH: CANA KIYMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Her kim bir mümini kasden öldürürse cezası, içinde ebedî kalıcı olmak üzere cehennemdir. Allah ona gazab etmiştir, ona lânet etmiştir ve ona çok büyük bir azab hazırlamıştır» (Nisa: 93). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Onlar ki Allah'ın yanına başka bir tanrı daha katıp tapmazlar, Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar, zina etmezler... Kim bunlar (dan birini) yaparsa cezaya çarpılır. Kıyâmet Gününde azabı katmerleşir ve o (azabın) içinde hor ve hakir ebedî bırakılır. Meğer ki tevbe ve iman edip (bilâhare) iyi amelde bulunan kimselerden ola» (Furkan:68-70). Yine Allahü Teâlâ buyurdu.

«Bundan dolayıdır ki İsrail oğullarına şu hakikati hükmettik: Kim bir canı, bir can mukabilinde veya yeryüzünde bir fesad çıkarmaktan dolayı olmayarak öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur» (Mâide:32). Allahü Teâlâ Kur'an-ı Kerimde şöyle buyurur:

«Diri diri gömülen kızın hangi suçtan dolayı öldürüldüğü sorulduğu zaman...» (Tekvîr:89). Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz: «Helâke sürükleyen yedi kötülükten kaçın»¹⁶ hadîs-i şerifinde bunlardan birinin haklı bir sebep olmadan cana kıymak haramını işlemek olduğunu beyan etmiştir.

Adamın biri Peygamberimiz (s.a.v.)'e:

- Ya Resûlallah, Allah nezdinde hangi günah en büyüktür? diye sorar. Resûlullâh (s.a.v.):

- Seni yaratan Allah olduğu halde O'na ortak koşmandır, der. Adam:

- Sonra hangisidir? Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Yemeğine ortak olur (geçimin darahr) korkusu ile yavrunu öldürmendir. Adam:

- Sonra hangisidir? (s.a.v.) Efendimiz:

- **Komşunun helâliyle zina yapmandır**, cevabını verir.¹⁷ Allahü Teâlâ,

¹⁶ Buhârî, Müslim, Ebû Davud, Nesât. Hadis-i şerifin tamamı şöyledir: Ashab-ı kiram: - Ya Resûlallah helâke götüren yedi kötü şey nedir? Peygamberimiz: "Allaha şirk koşmak, sihir, Allahın haram kıldığı cana haklı bir sebep olmadan kıymak, yetim malını yemek, faiz (kazancı) yemek, hücum anında hapten kaçmak, gönüllerinden dahi kötülük geçirmeyen namuslu müslüman hanımlara iftira da bulunmaktır» cevabını verdi.

¹⁷ Âyet-i kerime bölümü hariç Buhârî ve Müslim rivâyet etmişlerdir. Tirmizî ve Nesâî âyet-i kerime ile birlikte hadisin tamamını Ebu Mes'ud el-Ensari'den rivâyet etmişlerdir.

Peygamberimiz (s.a.v.)'in bu cevaplarını tasdik sadedinde: «**Onlar ki Allahın yanına başka bir tanrı katıp tapmazlar...**» (Furkan:68 - 70) (biraz önce meâlini yazdığımız) âyetlerini inzal buyurmuştur. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu:

«**İki müslüman kılıçlarıyla karşılaşış dövüşüklerinde, öldüren de ölen de cehennemdedir.**» Soruldu:

- Ya Resûlallah! Öldüreni anladık (ama) ölenin suçu ne? Peygamberimiz (s.a.v.):

- **Çünkü o da karşısındakini öldürmeğe istekli idi, cevabını verdi.**»¹⁸

İmam Süleyman el-Hattabî (bu hadisin izahında şöyle) diyor: Her ikisinin cehennemlik oluşu meşru bir sebepten dolayı çarpışmayıp, aralarındaki bir husumetten, tarafgirlik saikiyle veya dünyalık elde etmek veya başkanlık ve yüksek bir mevki i ihraz etmek için döğüşüklerinde olur. Amma, kendileriyle vuruşmayı gerektirecek şekilde meşru devlet kuvvetlerine karşı koyan bağîler ile dövüşen veya canını, namusunu koruma uğrunda zarurî olarak çarpışan müslüman bu cezaya müstahik olmaz. Zira bunlarla döğüşmekle memurdur. (Yalnız burada şu nokta da hatırdan çıkarılmamalıdır): Kişi böyle birisi ile döğüşüğünde onu öldürmeyi kasdetmemeli (belki yıldırmayı amaçlamalıdır). Şayet karşısındakini öldürmeye çok istekli olursa, âhiretteki azabtan kurtulamaz. Herhangi bir kimse, meşru nizama karşı gelen veya müslümanların yolunu kesenle çarpışırsa onu öldürmeğe haris olmamalı, fitneyi önlemek niyetini beslemelidir. Hadîs-i şerif, bu sıfatlara sahip olan hakkında vârid olmamıştır. Fakat bu niteliğe zıd niyyette döğüşürken ölen ve öldüren zikrettiğimiz hadisin vâidine (tehdidine) dahil olur. Vallahu alem (en doğrusunu Allah bilir.) Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz:

«**Birbirinizin boynunu vurarak benden sonra küfre dönmeyiniz**»¹⁹ buyurur.

Yine Peygamberimiz (s.a.v.): «**Kul haram kana (cinayete) bulaşmadıkça dininin geniş müsamahasındadır** (işlediği günahlar affa uğrayabilir.)»²⁰ buyurmuştur. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz buyurdu: «**Kıyâmet gününde insanlar arasında hükme bağlanacak konuların ilki kan davalarıdır.**»²¹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «**Herhangi bir müminin öldürülmesi Allah katında dünyanın yıkılışından daha büyük bir hadisedir.**»²² Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «**Büyük günahlar: Allaha eş edinmek, cana kıymak ve yemin-i gamûstur.**»²³ Bu yeminin gamûs ile vasıflandırılmasının sebebi sahibini cehenneme daldırdığı içindir. Resûl-

¹⁸ İmam Ahmed, Buharî ve Müslim.

¹⁹ Buharî ve Müslim.

²⁰ Buharî ve Hakim, İbn Ömer şöyle demiştir: Kişinin içine düşüp de çıkış yolu olmayan zorluklardan biri de, meşru bir sebep bulunmadan haram olarak kan akıtmaktır.

²¹ Buharî, Müslim, Tirmizî, Nesai, İbn Mâce İbn Mes'uddan.

²² Nesâî ve Beyhaki Büreyde'den. Müslim, Nesai ve Tirmizî bir benzerini; Beyhaki, İsbahani ve İbn Mâce Bera' b. Azib'ten. (Münzirî).

²³ Buharî, Müslim, Nesai, Abdullah b. Amr b. el-As'dan.

i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «**Zulmen** (haksız yere) öldürülen hiçbir Âdemoğlu (insan) yoktur ki, onun kanından (yâni katl edilmesinin günahından) birinci Âdem (atamızın) oğluna bir pay ayrılmış olmasın. Zira bu cinayeti âdet edinenlerin önderi odur.» (Buhârî ve Müslim).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Herhangi (mü'min) bir kişi kendine eman verilmiş bir zimmîyi öldürürse, kokusu kırk yıllık yoldan duyulan Cennetin râyihasını koklayamaz.»²⁴ Bu şiddetli ceza, yahudi ve hristiyanlardan kendisine İslâm yurdunda (Darü'l-İslâm'da) kalması için eman verilmiş biri hakkında böyle olursa müslümanı öldüren için verilecek ceza nasıldır?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Bilmiş olunuz ki, kim müslümanlarla muahede yapmış bir zimmîyi -ki böyle biri Allah'ın ve Resûlünün zimmetindedir, himâyesindedir- öldürürse Allahın zimmetini çiğnemiş, hiçe saymış olur. Bu kişi Cennet kokusunu koklayamaz. Halbuki Cennetin râyihası elli yıllık yoldan gelir.» (Tirmizî sahih olduğunu söylemiştir). Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim bir müslümanın öldürülmesine bir kelimenin bir harfiyle (de) olsa yardımcı olursa kıyâmet gününde iki gözünün ortasına: «Allahın rahmetinden ümidi kesilmiştir» diye yazılmış olarak Allahın huzuruna varacaktır.» (İmam Ahmed rivâyet etmiştir).²⁵ Hz. Muaviye'den (radiyallahu anh) gelen rivâyete göre Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: «Küfür üzerine ölen adamla bir müslümanı (müslüman olduğu için) kasden öldüren adamın (günahları hariç) Allahü Teâlânın bütün günahları yarlıgıyacağı umulur.»²⁶ Böyle bir felâketten Allah'a sığınınız.

²⁴ Buhârî, Nesai, İbn Âmir'den.

²⁵ İbn Mâce rivâyet etmiştir. İsfahanî Ebû Hüreyre'den merfu olarak, Beyhaki, İbn Ömer'den. Münzirî «Et-Tergib»'te illet kipi «ruviye» kelimesi ile nakletmiştir.

²⁶ Nesai ve Hâkim tahrir etmişlerdir. Hâkim isnadı sahihtir demiştir. Ebû Dâvud ve Hibban.

3.GÜNAH: SİHİR VE BÜYÜ YAPMAK

Allahü Teâlâ şöyle buyurur:

«Fakat, o şeytanlar, insanlara sihri öğrettiklerinden kâfir oldular.» (Bakara. 102). Lânete uğramış şeytanın insanlara sihir yapmayı öğretmesindeki gâye bu yolla Allaha ortak edinmek içindir. Nitekim Cenab-ı Hakk: Hârut ve Mârut hadisesinden haber vererek şöyle buyurur:

«Halbuki onlar (Hârut ile Mârut): Biz ancak fitneyiz (imtihan için gönderilmişizdir). Sakın (sihir, büyü yapıp da) kâfir olmayın demedikçe hiç kimseye (sihir) öğretmezlerdi. İşte onlardan (o iki melekten) koca ile karısının arasını ayıracak şeyler öğrendiler. Halbuki (sihirbazlar) Allahın izni olmadıkça onunla hiç bir kimseye zarar verici değillerdir. Onlar ise kendilerini zarara sokacak, onlara fâide vermeyecek şeyleri öğreniyorlardı. Andolsun, onlar muhakkak biliyorlardı ki onu (sihri) satın alan (ona revaç veren) kimsenin âhiretten hiç bir nasibi yoktur.» (Bakara:102). Halkın bir çoğunun, bilgisizliklerinden²⁷ ötürü büyücülere gittikleri-

²⁷ Fâide: Müellif merhum «Risâle-i Suğra»sında büyük günahların üçüncüsünün sonunda şöyle diyor: «Büyük günahların pek azı müstesna, çoğunun, haram olduğu ve haklarında şiddetli cezalar bildirildiği hususunda müslümanların ekserisinin haberi yoktur. Bu konuda biraz durup açıklamalarda bulunmak icabediyor:

Din bilginine düşen vazife: Câhile rıfk ile davranıp, onu hemen kınamaması, Allahın kendisine ta'lim buyurduğunu ona öğretmesi, özellikle yakında ihtida etmiş ve uzak küfür diyarlarında büyümüş, sonra esir alınarak İslâm topraklarına getirilmiş -daha önce dinsiz olan gürcü ve türkler- arapçayı bilmezler. Bu esirleri satın alan bilgisiz ve anlayışsız bir türk emiridir. Köle binbir zorlukla şehâdet kelimesini getirir. Bu köle müteakip günlerde şehâdet kelimesinin mefhumunu anlayacak derecede arapçayı anlarsa çok iyi bir başarı. Satın alan efendisi dindar ise bu köle zorlukla Fatihâ'yı okuyarak bazan namaz kılar bazan da kılmaz. Şayet efendisi dindar değilse bu zavallı, İslâm kanunlarını, büyük günahları, bunlardan kaçınmayı, farzları ve bunların ifasını nereden öğrenecek?

Eğer bu kişi, büyük günahların mühliklerini bilir ve kaçınırsa, farzların rükünlerini öğrenir inanırsa hakikaten bahtiyardır. (Fakat) böyleleri pek nadirdir. Böyle bir kulun bu nimete mazhariyyetinden dolayı Allaha şükretmesi gerekir.

Şayet o, kendine gerekli olanı sormakta kusurlu bulunmuş denilirse? Bu soruyu yöneltene şöyle denilir: Bir bilene sorup öğrenmesinin vâcip olduğunu kendi kendine nasıl akıl edebilir? Nasıl bilebilir? Allah kime nur vermemiş ise artık onun için bir ışık yoktur. Hiç bir ferd, bilmeden ve kendisine delil getirilmeden günahkâr sayılamaz. Allah, kullarına karşı çok şefkatli ve merhametlidir:

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: «Biz bir Resûl gönderinceye kadar (hiç bir kimseye ve kavme) azab ediciler değiliz» (İsrâ: 15).

Ashab'ın ileri gelenleri Habeşistana hicret buyurmuşlardı. Onlar orada iken Pey-

ni görüyoruz. Onlar sihri yalnız haram sanırlar, küfür olduğunun farkında değildir.

Simyâ'yı öğrenmek ve yapmak amacıyla yapıldığı yerlere sokulurlar. Halbuki «Simya»²⁸ da sırf büyücülüktür. Kocayı hanımından ayırmak, erkeği kadına, kadını erkeğe sevdirmek hususunda çoğu şirk ve sapıklık olan anlamsız bir takım sözler ile uğraşmak da büyücülüktür. Sihirbazın cezası ölümdür. Çünkü o, küfre düşmüş, küfre benzer bir fiil icra etmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mühlik olan yedi kötülükten biri de «sihir»dir buyurmuştur. Öyle ise kişi Rabbinden korksun, dünya ve âhiretinin perişan olmasına neden olacak «büyü»ye bulaşmasın. Peygamberimiz (s.a.v.)'den gelen haberde:

«Büyücünün cezası kılıçla öldürülmehtir.»²⁹ Fakat sahih olan bunun, Peygamberimiz (s.a.v.)'in değil ashabdan Hz. Cündüb'ün sözü olmasıdır.

Becale b. Abede:

Hiz. Ömer'in ölümünden bir sene önce bize ulaşan emirnamesinde: «Bütün büyücü erkek ve kadınları öldürün» emrini verdi diye bildirmişti.³⁰

Vehb b. Münebbih: «Eski kitaplardan birinde okuduğuma göre Allahü Teâlâ: Benden başka Tanrı yoktur. Sihir yapan, yaptıran, falcılık yapan, fal baktıran, kuş ve benzeri hayvanların hareketlerinden uğursuzluk anlamları çıkaran ve çıkarttıran benden değildir, buyurmuştur.»

Hiz. Ali: «Fal bakan, büyücüdür. Büyücü de kâfirdir» demiş. Ebû Musâ el-Eş'arîden gelen rivâyette Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır.

«Üç zümre Cennete giremeyecektir: İçkiye devam eden, sıla-i rahmi (hısımlarla alakayı) kesen, sihirbazı doğrulayan.» (İmam Ahmed Müsned'inde rivâyet etmiştir).³¹

İbn Mes'ud merfû' olarak Nebî aleyhisselâmın şöyle buyurduğunu bildirmiş-

gamber aleyhisselâma farzlar ve yasakları bildiren hükümler indiriliyordu. Kendilerine bu emirler aylarca sonra ulaşıyordu. Bu geçen devrede, âyetler kendilerine iletilinceye dek -cehaletlerinden ötürü- mazur addediliyorlardı. Bunun gibi, delili işitip bilinceye kadar kul cehliyle mazur sayılır. Vallahu a'lem.

28 Kitabın bazı nüshalarında bu kelime: «Kâf» ile «Kimya» şeklindedir. Bundan maksat ölümsüzlük iksirini elde etmek için sihirbazların uğraştıkları kimyevî maddelerdir ki güya bu yolla ihtiyarlığı gençliğe, düşkünlüğü dinçliğe döndürecekler. Yine insanları ve daha başka maddeleri zanlarına göre altına çevirmeğe uğraşan simyacıların (alşimistlerin) yaptığı büyücülüğe girer. Fakat, cisimlerin kimyevi özelliklerini inceleyen "Kimya" bilimini yermek burada murad edilmemiştir. (Kanaatimizce «simya» olması daha doğrudur. Çünkü kimya bilimi gelişmeden önce "Simyacı alşimist"lerin ölümsüz hayatın sırrını bulacağız diye anlamsız çalışmalar yaptıkları bilinmektedir.- Mütercim).

29 Tirmizî rivâyet etmiştir. O da Cündüb'ün sözü olduğunu bildirmişti.

30 Buharî.

31 İbn Hibban Sahih'inde, Ebû Ya'la ve Hâkim. (Münzirî).

tir:

«Nefes etmek, temime ve tivele şirktir.»

Temime: Halkın, kendilerine, çocuklarına ve hayvanlarına göz değmesine mani olur zannı ile taktıkları göz boncuklarıdır. Bu, câhiliyyet devrinden gelen kötü geleneklerdir. Göz boncuğunun kötülükleri giderdiğine inanan şirk koşturmuştur.

Tivele: Sihrin bir çeşididir. Kadını kocasına sevdirmek için yapılan ameliye şirkten sayılmıştır. Çünkü câhiller bu ameliyye neticesinde Allah'ın -ezelde- takdir ettiğinin aksi bir te'sir meydana geleceğine inanırlar.

Hattabî diyor ki:³² Amma Kur'an-ı kerim ve Allahın adlarıyla nefes etmek mübahtır. Zîra Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz Hasan ve Hüseyin (Allah onlardan razı olsun) efendilerimize nefes buyurur ve şöyle derdi:

«Sizi her şeytanın ve zehirli hayvanın şerrinden, çarpan bütün gözlerden, Allah'ın (şifa veren) noksansız kelimelerine havale ederim.»

Yardım Allahdan, itimad O'nadır.

³² İmam Ahmed b. Muhammed b. İbrahim b. el-Hattabi. Sünen-i Ebî Davud şerhi ve benzerleri gibi mutemed tasniflerin sahibi. Vefatı: 358 H.

4. GÜNAH: NAMAZI TERK ETMEK

Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Sonra arkalarından öyle kötü bir nesil geldi ki, namazı bıraktılar, şehvetlerine uydular. İşte bunlar da azgınlıklarının cezasına uğrayacaklardır.» (Meryem:59)

İbn Abbas «bu âyet-i kerimedeki: EZAÜHA (namazı kılmadılar) kelimesinin mânası, namazı tamamıyla bıraktılar anlamında olmayıp, belki vaktinde kılmadılar demektir, demiştir». Tabiînin büyük imamı Saîd bin el-Müseyyeb de: «Namazı kılmadılar cümlesinin mânası: Öğleni ikindiye, ikindiye akşama, akşamı yatsıya, yatsıyı sabaha, sabah namazını da gün doğuşundan sonraya kadar geciktirip namazları vaktinde kılmamaktır» diye tefsir etmiş ve sözlerine devamla, «Herhangi bir kimse bu halinde ısrar edip tevbe etmeden ölürse, Allahü Teâlâ onu cehennemde, yatağı çok derin (ve içinde akan maddelerin) tadı çok pis olan «Gayya» deresine atmakla cezalandırır» demiştir. Allahü Teâlâ başka bir âyetinde şöyle buyurur:

«O namaz kılanların vay haline ki, onlar namazlarından gafildirler» (Mâûn:4,5). Yâni namaza aldırış etmeyen, tembel davrananların vay hallerine!

Sa'd b. ebi Vakkas «Peygamberimiz (s.a.v.)'e: «Onlar namazlarından gafildirler» âyetinin tefsirini sorduğumda: «Namaz vaktini geciktirmektir» cevabını verdi demiştir.³³ Yâni, simaları namaz kıldıklarını gösterir, fakat tembellik edip namazlarını geciktirdiklerinden dolayı azabın en çetini «veyl» ile cezalandırılmışlardır.

Denilmiş ki: «Veyl» cehennemde bir vâdidir ki içinde, yer yüzünün bütün dağları yürütülse hararetinin yüksekliğinden eriyiverirler. İşte böyle bir vâdi, namaza karşı isteksiz, vaktinden sonraya bırakanların meskenidir. Ama, kusurlarına tevbe edip Allaha dönüş yapanlar için kurtuluş vardır. Allahü Teâlâ başka bir âyetinde: «Ey iman edenler sizi ne mallarınız, ne evlatlarınız Allahın zikrinden (beş vakit namazdan) alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir» (Münâfikun:9). Müfessirler, bu âyetle Allah'ın zikrinden kasdolunan mâna beş vakit namazdır, demişlerdir.

Herhangi bir kimse alışveriş esnasında malıyla ve geçimine vesile olan başka

³³ Bezzar 'Müsned'inde İkrime b. İbrahim rivâyetinden. Münzirî: Bu İkrime zayıf olduğu hususunda ittifak bulunan Ezdlî İkrime'dir diyerek hadisin mevkuf, yani Sa'd b. Ebi Vakkas'ın sözü olduğunu bildirir. Zeyd b. Ali 'Tefsirül-Garib'inde, İbn Abbas, Mus'ab b. Sa'd, Mesruk ve Hasan Basri'nin bu sözün Sa'd hazretlerine aid olduğunu söylediklerini bildirir.

şeylerle uğraşırken namazı vaktinde kılmazsa en büyük zarara uğrayanlardan olur. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir hadîslerinde şöyle buyuruyor:

«Kıyâmet günü kulun amelinden muhasebeye tutulacağı ilk şey namazdır. Eğer namazı eksiksiz ise felâha ve kurtuluşa erer, noksan ise hakikaten hüsrana ve zarara uğramıştır.»³⁴ Allahü Teâlâ cehennemliklerden haber vererek şöyle buyurur:

«Cennet ehli, günahkârlara sorarlar: Sizi cehenneme sokan nedir? derler. Onlar cevap verirler: «Biz namaz kılanlardan değildik, fakirlere yedirmezdik, biz de bâtilcılarla bâtıla dalar dururduk, ceza ve hesap gününü de yalan sayardık. Nihayet bize ölüm gelip çattı...» Artık şefaât edicilerin hiç bir şefaati onlara fâide veremeyecek.» (Müddessir: 40-48). Peygamberimiz (s.a.v.) de: «Biz müminlerle, onlar (kâfirler) arasındaki nişan namazdır. Namazı kılmayan hakikaten küfretmiştir.»³⁵

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «(Mümin) kul ile küfr arasındaki sınır namazın terkidir.»³⁶ Her iki hadis de sahihtir. Sahîh-i Buharî'de Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Her kim ikindi namazını (kasden) terkederse ameli bâtil olur.»

Sünen kitaplarında Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle rivâyet olunmaktadır: «Herhangi bir kimse kasden namazı bırakırsa Allahın zimmeti (himayesi) ondan beri olur.»³⁷

Peygamberimiz (s.a.v.): «İnsanlar (Lâilâhe illallah) diye şehâdet ederek, namaz kılıp zekât verene kadar halk ile savaşılmaya memurum. Onlar bunları ifa ettiler mi, şer'i hakları mahfuz tutulmak kaydı ile benden mallarını ve kanlarını muhafaza etmiş olurlar. (Gizli küfür ve mâsiyyetlerinin) hesabı Allaha aiddir.» (Buharî ve Müslim)³⁸ yine Peygamberimiz (s.a.v.): «Kim namazı muhafaza ederse Kıyâmet Gününde namaz ona ışık, delil ve kurtuluş vesilesi olur. Kim kılmazsa Kıyâmet Gününde Firavun, Karun, Haman ve Übey b. Haleflerle birlikte kalır.»³⁹

³⁴ Münzirî Tergib'inde, Taberani Evsatında. Müellif «es-Sugra»sında: Tirmizî'nin Ebû Hüreyre'den hasen olarak rivâyet ettiğini bildirir. Ahmed, Ebû Dâvud, İbn Mâce Temim ed-Dari'den tahrir etmişlerdir.

³⁵ Büreyde Hadisinden: Ahmed, Ebu Davud, Nesai, Tirmizî hasenün sahihün kaydı ile, İbni Mace, İbni Hibban sahihinde. Hakim sahihinde sahih kaydı ile Hakim: hadis için bir illet bilmiyoruz der (Münzirî).

³⁶ Ahmed, Müslim, Ebû Dâvud, Nesai, Tirmizî birbirlerine yakın ibarelerle, İbn Mâce, Muhammed b. Nasr, Taberani, Kebir'inde Enes'den merfu olarak.

³⁷ İbn Mâce, Beyhaki. Taberani, Evsat ve Kebir'inde. Bu hadisin Muâz hadîsinden şahidi vardır. İmam Ahmed isnadı sahihtir der. Taberani Ümmü Eymen'den... Rivâyetlerin çokluğu birbirlerini sıhhat yönünden güçlendirmiştir.

³⁸ Hz. Ömer'den rivâyet edilen hadisten.

³⁹ Abdullah b. Amr'dan ceyyid isnad ile İmam Ahmed, Taberanî Kebir ve Evsatında, İbn Hibban Sahih'inde. Müellif "es-Sugra"sında isnadın böyle olmadığını söyler.

Hız. Ömer: «Namazı terkeden hiç kimsenin İslâmda nasibi yoktur» demiştir.

Ulemâdan biri: «Namazı terkedenin yukarıda zikr edilen şu dört kişi ile haşrolunmasının sebebini şöyle açıklamaktadır: Onu namazından alıkoyan ya malı, ya saltanatı, ya vezâreti, ya da ticaretidir. (Bu dört vasıftan her biri adı geçen dört kâfırde bulunduğundan) malı ile meşgul olan Kârun ile, saltanatı ile oyalanan Firavun ile, vezâreti (yüksek devlet memurluğı) ile oyalanan Haman ile, ticareti ile iştighal ederken namazını kılmayan da kâfirlerin Mekke'deki en büyük tacirleri olan Übey b. Halef ile haşrolunacaktır».

İmam Ahmed, Muaz b. Cebel'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «**Herhangi bir kimse farz bir namazı kasden terk ederse Allah'ın himâyesi ondan uzak olur.**»⁴⁰

Beyhakî Hız. Ömer'e vardırđıđı bir isnadında müşarünileyhin şöyle dediğini rivâyet etmiştir: «Bir adam Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e gelerek:

Yâ Resûlallah İslâmda Allah'ın en çok sevdiği ibâdetler hangileridir? Diye sordu. Nebi-yi Muhterem Efendimiz:

«- Vaktinde kılınan namaz. Kim namazı terkederse onun dini yoktur. Dinin sütunu (ana direği) namazdır.»⁴¹

Hız. Ömer vurulup yaralandığı vakit (hasta yatarken) kendisine: Ey Müminlerin Emiri namaz! diye seslenildiğinde: «Evet ya... Namaz... Namazı terkeden hiç kimsenin İslâmda nasibi yoktur» dedi ve kalktı yarasından kanlar akar bir halde namaz kıldı.

Abdullah b. şakîk et-Tabî: Ashab-ı Kiram, namaz hâriç, diğeri ibadetlerin terkinin küfrü gerektirdiği görüşünde değillerdi, demiştir.

Hız. Ali'ye, namazını kılmayan kadının durumu sorulduğunda o: «Erkek olsun kadın olsun kim namaz kılmazsa kâfırdır» diye mutlak cevap verdi.⁴²

İbn Mes'ud: «Her kim namazını kılmazsa onun dini yoktur» buyurmuştur.⁴³

İbn Abbas: «Kim bir vakit namazı kasden terkederse, Allah kendisine gazap etmiş olduğu halde Allah'ın huzuruna varır»⁴⁴ buyurur. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz:

⁴⁰ İmam Ahmed, Taberanî Kebirinde, hadis ravileri arasında atlama olmasa idi İmam Ahmed'in isnadı «sahih» mertebesine çıkardı. Taberanî, Evsatında, ibadetler konusunda uymakta sakınca olmayan bir isnadla. Ben derim ki: bu hadis, şirkten, ebeveyni üzmetkten, namazı terkten, içki içmek ve kötülükleri irti-kâb etmekten sakındıran (uzun hadisin) bir parçasıdır.

⁴¹ Beyhakî zayıf sened ile şuabında, Hakim: İkrime Ömer'e yetişmemiştir, halbuki Ömer'den rivâyet ettiği gösteriliyor demektedir. (İrakî).

⁴² Tirmizî, Hakim Ebü Hüreyre'den.

⁴³ Muhammed b. Nasr mevkuf olarak rivâyet etmiştir.

⁴⁴ Muhammed b. Nasr el-Mervezî ve İbn Abd'ül-Ber «Küfretmiştir» ibaresi ile rivâyet etmişlerdir.

«Her kim namazı terkettiği halde Allah huzuruna çıkarsa Cenab-ı Hakk onun yaptığı ve işlediği başka ibâdetlerine değer vermez»⁴⁵ buyurmuştur.

İbn Hazm: «Şirkten sonra namazı vaktinden geciktirmekten ve meşru bir sebep olmadan mü'min bir cana kıymaktan daha büyük bir günah yoktur» der.

İbrahîm en-Nehâî: Namazı terkeden gerçek kâfir olur demiştir. Eyyûb es-Sah-tiyanî de böyle söyler. Avn b. Abdullah: «Kul kabre konulduğu vakit sorguya çe-kileceği ilk şey namazdır. Namazı geçerli ise öteki ibadetlerine iltifat olunur, de-ğilse mühimsenmez» der.

Nebi-yi Muhterem Efendimiz şöyle buyuruyor:

«Kul namazını vaktinde kıldığında, namazı nurlu bir halde göklere doğru ta Arşa kadar yükselir, kıyâmete kadar sahibinin yarlığanmasını dileyerek şöyle der: «Beni vaktinde kılmak sureti ile koruduğun gibi Allah da seni korusun. (Ama) kul, vakti çıktıktan (geçtikten) sonra kılmış ise (kıldığı namaz) karalara bürülü bir halde göğe doğru yükselir. (Birinci) kat göğe vardığında eski bir elbisenin dü-rüldüğü gibi dü-rülür ve sahibinin yüzüne çarpılır. O (namaz) da şöyle söyler: Be-ni zâyi ettiğin gibi Allah da seni zâyi etsin.»⁴⁶ Ebû Davud Sünen'inde Abdullah b. Amr b. el-As'dan Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiş-tir:

«Allahü Teâlâ üç kimsenin namazını kabul etmez: 1 - Cemaat hoşlanmadığı halde (imamete) geçen imamın 2 - Özgürlüğünü verdiği bir kölenin özgürlüğü-nü gizleyen veya âzad edildikten sonra onu zorla çalıştırmak isteyen (efendinin). 3 - Namazı kazaya bıraktıktan sonra kılan musallinin.»⁴⁷

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Özürsüz olarak iki (vakit) namaz arasını bir-leştiren büyük günahlardan bir kapıya gelmiştir»⁴⁸

Allahü Teâlâdan tevffîk ve yardım dileriz. Şüphesiz O çok cömert, çok kerem-li, esirgeyenlerin en çok esirgeyenidir.

ÇOCUĞA NE ZAMAN NAMAZ EMREDİLİR?

Ebû Dâvud Sünen'inde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Yedi yaşına geldiğinde çocuğa namazla emredin, on yaşına bastığında (na-

⁴⁵ Irakî bu mânada: «Kulun hesaba çekileceği şeylerin ilki namazdır, namaz geçersiz olur ise amellerinin kıymeti de kalmaz» rivâyeti vardır demiştir. Taberani Evsatın-da Enes'den.

⁴⁶ Taberani Evsatında zayıf bir sened ile Enes'den, Tayalisi ve Beyhaki Şuab'ında Uba-de b. es-Sâmir'ten zayıf bir sened ile benzerini rivâyet etmişlerdir. (Irakî).

⁴⁷ İbn Mâce de rivâyet etmiştir. Bunun senedinde, hakkında ihtilâf bulunan Abdur-rahman b. Ziyad el-İfrikî vardır. (Münzirî).

⁴⁸ Hakim, Haneş hadisinden o da İbn Abbas'dan. Hâkim: Bu Haneş, İbn Kays'dır ki mutemeddir, der. Münzirî ise: Bu zatı Husayn'dan başka hiç bir kimsenin tevsik ettiğini bilemiyoruz, diyor. (Tergib).

maz kılmazsa) **onu dövün**». Başka bir rivâyette: «**Yedi yaşındaki çocuklarınıza namazı emredin. (Namaz kılmazlarsa) dövün. Yataklarını ayırın.**»

Ebû Süleyman el-Hattabî: Bu hadisi şerif çocuk rüşdüne erdiğinde namaz kılmazsa daha ağır bir şekilde cezalandırılmasının gereğine işaret etmektedir diyor. İmam Şâfiî'nin ashabından biri: Buluğa erdikten sonra namazını kasden terkeden delikanlının öldürülmesinin gereğine bu hadis-i şerifi delil göstererek diyor ki: Buluğa ermeyen bir çocuk (namazı terkettiğinden dolayı) dövülmeye müstahik olunca, rüşdünü isbattan sonra dövmekten daha ağır bir cezayı hak eder. Dövmekten sonra öldürmekten daha ağır bir ceza da yoktur.»

Âlimler namaz kılmayanın şerî cezasının ne olacağı hususunda ihtilaf etmişlerdir. Mâlik, Şâfiî ve İmam Ahmed: «Namaz kılmayanın boynu kılıçla vurulur» demişler.

Meşru mazereti olmadan namazı terkedenin küfründe de müctehidler ve fakihler değişik görüşlere sahiptirler:

İbrahim en-Nehaî⁴⁹, Eyyüb es-Sahtiyani⁵⁰, Abdullah b. el-Mübarek, Ahmed b. Hanbel⁵¹ ve İshak b. Rahûya⁵² küfrüne kâil olmuşlar ve Peygamberimiz (s.a.v.)'in şu hadisi ile delil göstermişlerdir: «**Bizimle kâfirler arasında olan ahid namazdır, namazı terkeden küfretmiştir.**» Yine Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şu hadisi ile de delil çekmişlerdir: «**Kişi ile küfür arasında namazın terki vardır.**» (Namaz kişi ile küfür arasında bir seddir.)

NAMAZLA ALAKALI BİR BÖLÜM

Hadis olduğu rivâyet olunan⁵³ bir metinde şöyle anlatılıyor: «Her kim farz namazlara devam ederse Allahü Teâlâ ona beş rütbe ile ikramda bulunur: 1- On-
dan geçim sıkıntısını, 2- Kabir azabını kaldırır. 3- Kitabını sağ tarafından verir. 4- Sırat'tan yıldırım gibi geçirir. 5- Sorgusuz Cennete koyar.

»Her kim de namaza karşı tembel davranırsa Allahü Teâlâ onu, beşi dünyada, üçü ölümü anında, üçü mezarda, üçü de kabirden diriltilip çıktığı ana mahsus ol-

⁴⁹ İbn Yezid Ebu İmran el-Kûfi en-Nehaî. Altı büyük hadis kitabı ricalinden. (Vefatı: 96 H.)

⁵⁰ Eyyub es-Sahtiyani: Kütüb-i Sitte ricalinden, büyük imamlardan biri (Vefatı: 131H.)

⁵¹ Tanınmış imam, Muhaddislerin şeyhi, Mısır fakihlerinden biri, Buharî, Müslim ve Ebu Davud'un üstadı. (Vefatı: 241 H.)

⁵² İshak b. İbrahim b. Muhammed el-Hanzeli, İbn Rahuya künyesi ile şöhret bulan Ebu Muhammed, Buharî, Müslim, Ebu Davud ve Nesai'nin üstadı. İmam, fakih ve Hafız. (Vefatı: 238 H.)

⁵³ Bazıları rivâyet etmiş ise de hadîs değildir. Eserin müellifi her ne kadar muhakkik hafızlardan ise de bu kitabındaki pek çok hadîslerde müsamahalı davranmıştır. Suyuti «Zeylül-Mevzuat»da İbn Neccar'a nisbet ettirmiş, sonra «el-Mizan»da hadis olmadığını söylemiştir. İfade nokta-i nazarından hadîse benzememektedir. Ancak içindeki bilgiler, tehdit ve teşvikler faydalıdır.

mak üzere on dört ceza ile cezalandırır. Dünyadaki cezaları: 1- Ömrünün bereketini giderir. 2- Yüzünden iyi kimselere özgü, (nurlu) simayı izale eder. 3- İşlediği hiç bir amele karşı sevap vermez. 4- Duası göğe yükselmez. 5- Salihlerin duasında nasibi olmaz.”

»Ölümü anında gelen cezalar: 1- Hor, zelil bir şekilde ölür, 2- Aç ölür. 3- Dünya denizleri (kadar) su ile sulansa bile suya kanmadan şiddetli susuzluk çekerek ölür.”

»Mezarda kendisine isabet edecek cezalar: 1- Bütün organlarını yerlerinden kaydırarak şekilde mezarının daralması. 2- Gece, gündüz kabrinde ateş yanması veya buzlar üzerinde öteye beriye çevrilmesi. 3- Mezarında, «şücaı akra» denilen başının tüyleri^(*) düşmüş kart bir yılanın kendisine musallat olmasıdır, ki bu yılanın gözleri ateşten, tırnakları demirden, her tırnağının uzunluğu bir günlük mesafedir. Bu yılan şiddetli gök gürültüsüne benzer sesiyle ölüye şöyle der: «Ben şücaı akrayım, Rabbim sabah namazını gün doğuşuna bıraktığından ötürü sana vurmamı buyurdu, öğleni ikindiye, ikindiye akşama, akşamı yatsıya, yatsıyı da sabaha bıraktığından seni dövmemi emretti. Ona her vuruşunda yetmiş kulaç yerin dibine doğru gömülür ve kıyâmete kadar böyle azab olunur.

»Kabirden çıktığı zaman hesap mevkiinde karşılaşacağı musibetler ise: 1- Hesabının çetin geçmesi. 2- Allahın gazabına maruz kalması. 3- Cehenneme atılmasıdır.»

Başka bir rivâyette şöyle deniliyor: «Namaza karşı tembel davrananın yüzünde üç ayrı cümle yazılı olduğu halde Kıyâmet Gününde huzura getirilir: 1- Ey Allah'ın hakkını çiğneyen! 2- Ey Allah'ın öfkesini hak eden! 3- Dünyada Allah'ın hakkını heder ettiğin için bu gün Allah'ın rahmetinden ümidini kes!» İbn Abbas'ın şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «Kıyâmet günü kişi getirilir, Allah'ın huzurunda durdurulur, cehenneme atılması emrolunur. Adam: Ya Rab neden böyle diye söylenir. Cevab-ı Hakk:

- Namazı vaktinden sonraya bıraktığın ve Benim adımla yalandan yemin ettiğin için, cevabını verir.»

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in ashabına birgün şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

- “Allah'ım içimizde şaki ve mahrum bırakma. Bilir misiniz şaki-i mahrum kimdir?” Ashab:

- Kimdir Ya Resûlallah dediler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- “Namazı terkeden” diye cevap verdi.

Kıyâmet günü yüzleri karacakların ilki, namazı terkedenler olduğu rivâyet

(*) Tüylü yılan dünyada da mevcuttur. Halen Meksika'da bu tür bir yılanın yaşadığını biliyoruz. Kaldı ki, burada anlatılan yılan başka bir âleme, Berzah'a âitir. (Naşirin notu).

olunmuştur.

Cehennemde, yılanlarla⁵⁴ dolu «Melhem» denilen bir vadi vardır. Bu vadideki yılanların boynu deve boynu gibi kalın ve uzunlukları bir aylık mesafedir, namazı terkedendenleri ısıtır, zehri vücudunda yetmiş sene kaynar, sonra adamın etleri parça parça dökülür.

İsrail oğullarından bir kadın Hz. Musa'ya gelir ve: Ey Allah'ın Peygamberi, büyük bir günah işledim, ama pişmanım, Allah'a dua et, günahımı yarlıgasın, tevbeni kabul buyursun, der. Hz. Musa.

- Günahın nedir?

Ey Peygamber zina ettim, bir çocuğum oldu, bu çocuğu öldürdüm dedi. Musa:

- Dışarı çık ey günahkâr, senin uğursuzluğundan gökten ateş yağar da bizi dahi yakar. Kadın Hz. Musa'nın yanından mahrum bir halde çıktı. Hemen Cebrail Hz. Musa'nın yanına geldi ve:

- Ey Musa o kadının tevbesini neden reddettin? Ondan daha şerlisini bilmez misin? Musa aleyhisselâm:

- Ondan daha şerlisi kimmiş? Cebrail:

- Bile bile namazı terkedendir cevabını verdi.

Geçmiş büyüklerden birinin kız kardeşi vefat eder. Ölüyü gömdükleri sıra bu zatın para cüzdanı mezara düşer, kimse farkına varamaz. Eve geldiklerinde adam cüzdanının düştüğünü görür, kabre döner, mezarı açar, kabrin içinin alevli ateşlerle dolu olduğunu görür, kabri topraklarla örter, ağlayarak üzgün bir halde anesine gelir ve:

- Anneciğim kardeşimin durumundan, ne yaptığından bana haber ver. Kadın:

- Neden soruyorsun?

- Anneciğim onun mezarında ateşlerin yandığını gördüm. Ka'dın ağlayarak:

- Oğlum ablan namaza karşı tembel davranır ve vaktinde kılmazdı cevabını verir. Namazı vakti içinde kılmayanın hali bu olursa ya hiç kılmayanın durumu nasıldır?

Allahü Teâlâdan, namazları vakitlerinde kılmamız için bizlere yardımcı olmasını dileriz. O çok cömert ve keremlidir.

⁵⁴ Cehennem yılanlarını vasfeden hadîsler Ahmed ve Taberanî, İbn Hib-ban. Hâkim isnadların sahih olduğunu söyler.

NAMAZI TAVUĞUN YERDEN YEM TOPLAMASI GİBİ KILANLARIN, RÜKU VE SÜCUDUNU TAM YERİNE GETİRMEYENİN CEZASI

Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor: «İşte o namaz kılan (münafık) ların vay haline ki onlar namazlarından gâfildirler» (Mâun:4, 5) âyetinin tefsirinde «Veyl, namazı (kuş gibi) gagalayıp rükû ve sücudunu tamamlamayanlara olsun» diye açıklandığı rivâyet olunmuştur. Buhârî ve Müslim Sahih'lerinde Ebû Hüreyre'den şöyle rivâyet olunmuştur: «Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Mescid'de otururken bir adam Mescid-i saadete girdi, namaz kıldı, sonra geldi Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e selâm verdi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) selâmını aldı ve:

- **"Dön namazını (yeniden) kıl. Çünkü namazı (şartlarına riayet ederek) kılmadın."** Adam döndü, önceden kıldığı gibi kıldı, sonra geldi, Peygambere selâm verdi, Peygamberimiz (s.a.v.) selâmını aldı ve:

- **"Dön namazı (yeniden) kıl, sen namaz kılmadın."** Adam döndü, yine öncekiler gibi kıldı, sonra geldi Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e selâm verdi. Resûlullâh selâmını aldı ve: **"Sen namazı kılamadın, geri dön yeniden kıl"** diye üçüncü defa söyleyince adam:

- Seni hak ile gönderene andolsun ki yâ Resûlallah ben bundan daha iyisini yapamıyorum, bana sen öğret dedi. Nebi-yi Muhterem Efendimiz:

- **"Namaz kılmaya kalktığında tekbir al, sonra Kur'andan ezberinde bulunanlardan kolayına geleni oku. Sonra rükû halinde tam sükûnet buluncaya kadar rükûda dur. Sonra tam dimdik olacak biçimde rükûdan kalk, sonra secde tam itminan buluncaya kadar dur, sonra vücut eklemleri yerleşecek şekilde otur. Sonra tekrar (ikinci secdeyi yap ve orada itminana erene dek) dur, namazının diğer bütün rekâtlarını böyle yap"** buyurdu. (Secdelerde ve rükûlarda vücutta hiçbir hareket kalmamalı, tamamen sakin ve hareketsiz olmalı; iki secde arasında ve rükûdan doğrulunca mutlaka en az "Subhanallah" diyecek kadar durulmalıdır.)

İmam Ahmed, Bedir harbine iştirak etmiş bir sahabîden Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Kişinin, rükû ve sücudunda, belini tam düzeltmediği namaz yeterli değildir». Bu hadis-i şerifi Ebû Davud ve Tirmizî de rivâyet etmişlerdir. Tirmizî «Hasenün sahihün» demiştir. Hadisin başka bir rivâyeti: «... Rükû ve sücudda sırtını tam tesviye etmedikçe...» şeklindedir. Bu hadis-i şerif, namaz kılarken rükû ve secdeden sonra sırtını tam düzeltmeyen namazının bâtil olduğuna dair Peygamberimiz (s.a.v.)'den gelen sarîh bir nasdır. Tumaninet, yâni secde ve oturma halinde, rükûdan kalktıktan sonra bütün vücut organlarının yerlerinde tam karar kılması da gereklidir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: **"İnsanların en hırsız, namazından çalandır."**

- Namazından nasıl çalar ya Resûlallah, diye sordular. Cevap verdi:

- **"Rükû ve secdesini ikmal etmez, kıraetini tam okumaz"**⁵⁵ buyurdular.

⁵⁵ İmam Ahmed ve Hakim. Hakim: Ebu Katade hadisinin isnadı sahihtir der. İmam Ahmed, Taberani ve İbni Huzeyme sahihinde: «-insanların en fenası...» şeklinde rivâyet etmişlerdir.

İmam Ahmed isnadı Ebû Hüreyre'ye varan bir hadîste şöyle buyurulduğunu rivâyet etmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu hadîslerinde buyuruyorlar ki:

«Allahü Teâlâ, rükû ile secdesi arasında belini düzeltmeyen (dik hale getirmeyen) adama rahmet nazarıyla bakmaz.»⁵⁶

Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmaktadır:

«Bu şekil namaz, münafığın namazıdır: Oturur, güneşi gözetir (tenbellik ederek kerâhat vaktine kadar namazı edâ etmez). Güneş şeytanın iki boynuzu arasında bulunduğu zaman (namaz kılmanın haram olduğu zaman) kalkar da namazı dört rekât olarak (kuşun yemi gagasıyla acele acele toplaması gibi) gagalar. O, namazın içinde Allah'ı pek az zikreder.»⁵⁷

Ebu Musa el-Eşarî şöyle anlatıyor: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir gün ashabına namaz kıldırды, sonra oturdu. Bir adam içeri girdi, namaza kalktı, rükû ve secdesini (kuşun yemi) gagalaması gibi alelacele kıldı. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.):

- "Görüyorsunuz ya şu adam bu halde ölse Muhammed (aleyhisselâmın) milletinden hariç olarak ölür. Çünkü o karganın kanı gagaladığı gibi namazını gagalıyor buyurdu.» (Ebu Bekir b. Huzeyme Sahih'inde rivâyet etmiştir).

Hz. Ömer'den Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Her namaz kılının bir sağında bir de solunda iki melek bulunur. (Kişi) namazı dosdoğru kılarsa kılınan namazı Allahın katına çıkarırlar. Hakkıyla kılmasa sahibinin yüzüne çarparlar.»⁵⁸ Beyhakî yukarıdaki hadisin senedini zikrederek Ubade b. Sâmitten Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet eder: «Her kim güzelce abdest alır, sonra namaza kalkar, rükû, sücud ve kıraatini (riayet ederek) tamamlarsa, namaz (hal dili ile), beni koruduğun gibi Allah da seni korusun, der. Daha sonra parlak ve nurlu bir halde göğe doğru yükselir, gök kapıları kendisine açılır, tâ huzur-i ilâhiye varır, sahibine şefaât diler. Şayet (namaz kılan) rükû, sücud ve kıraata (riayet ederek) namazını tamamlamazsa namaz: «Beni heder ettiğin gibi Allah da seni zayi etsin! Namaz simsiyah bir şekilde göğe yükselir, ama semanın kapıları ona kapanır, yırtık elbisenin dürülüp atıldığı gibi dürülür ve sahibinin yüzüne çarpılır.»⁵⁹

Selmani Farisi Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu bildirmiştir:

«Namaz bir ölçektir, tam hakkını verene o da noksansız verir. Her kim de eksiklik yapar (tam hakkını vermeden kılarsa) Allahü Teâlâ'nın, ölçek ve tartıda hile yapanlar hakkında ne buyurduğunu bilirsiniz.»⁶⁰

⁵⁶ Sahih isnad ile. (İmam Irakî)

⁵⁷ Enes'in hadîsinden, muttefakun aleyhtir.

⁵⁸ Dare Kutni rivâyet etmiştir.

⁵⁹ Tayalisi ve Beyhaki zayıf sened ile Şuab'ında. (Irakî)

⁶⁰ İbn Kayyım Risale'sinde.

Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Ölçekde ve tartıda hile yapanların vay haline!» (Veylün li'l-mutaffifin!)

Tatfif: Ölçekde, tartıda, ölçüde ve namazda eksiklik yapmaktır.

Veyl: Hararetinden cehennemın Allaha sığındığı bir vadidir (denilmiştir.)

İbn Abbas'dan, «Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu» dediği rivâyet edilmiştir:

«Sizden biri secde edeceği vakit yüzünü (alınını), burnunu ve ellerini yere koy-sun. Allahü Teâlâ bana yedi aza üzere secde etmemi emir buyurdu. (Bu yedi aza): alın, burun, iki avuç, iki diz, iki ayağın ön kısımlarıdır. Yine Allahü Teâlâ bana saçı, (durumu bozulmasın diye) toplayıp dürmememi de emretti. Her kim namaz kılar da her uzvun namazdaki hakkını vermezse namazı bitirinceye kadar o organı kendisine lânet okur.»⁶¹

İmam Buhârî, Huzeyfe bin el-Yeman'dan şu vakayı nakletmektedir: Huzeyfe Hazretleri, rükû ve secdenin hakkını vermeden namaz kılan bir adam görür. Ona: «Sen namaz kılmadın, böyle namaz kıldığın halde ölsen Muhammed aleyhisselâmın dininin dışında kalmış olarak ölürsün» diye adamı ikaz buyurur. Ebû Dâvud'un rivâyetinde, Huzeyfe Hazretleri o adama:

- Kaç senedir bu namazı (böyle) kılıyorsun?

- Kırk senedir. Huzeyfe:

- «Kırk senedir sen namaz kılmıyorsun. Ölsen Muhammed aleyhisselâmm dininin dışında kalmış olarak ölürsün», buyurur.

Hasan Basrî daima şöyle söylerdi: «Ey Âdem Oğlu! Sorguya çekileceklerinin ilki namaz sana ihanet eder ise, dininin daha hangi emri senin üzerine titrer seni korur?»

Nitekim bundan önce geçmişti, kıyâmet gününde kul ilk olarak namazdan sorguya çekilir, namaz geçerli ise saadete erer, sorulara başarı ile cevap verir. Geçerli olmazsa hüsrana uğrar. Farzlardan noksanı var ise Allahü Teâlâ:

«Bakın kulumun nafilâ ibadeti var mı?»⁶² buyurur. Farzlardan eksik olanlar nafilâlerle tamamlanır. Kulun diğer farz amellerinde de böyle mukabelede bulunulur. Öyle ise kulun çokça nafilâ ibadet etmesi lâzımdır ki, farzlarından noksan kalanlar böylece tamamlansın.

CEMAATA GİTMEĞE KUDRETİ OLDUĞU HALDE

GİTMEYENİN CEZASI

Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor:

«(Hatırla ki o gün) baldır(lar)ın açılacağı, kendilerinin secdeye davet edile-

⁶¹ Buhârî ve Müslim İbn Abbas'dan.'

⁶² Tirmizî ve daha başkaları. Tirmizî: «Hasenün garibün» der. (Münzirî)

cekleri bir gündür. Fakat (buna) güç yetiremeyeceklerdir. (Evet secdeye davet edilecekler) gözleri düşük, kendilerini bir zillet sarmış olarak. Halbuki onlar bu secdeye (dünyada) her şeyden sâlim ve sapasağlam iken dâvet ediliyorlardı» (Kalem: 42-43). O gün, dünyada secdeye çağırılmışlar iken secde etmediklerinden ötürü kendilerini nedamet duygularının, hırman-ı ebediyye acılarının bürüneceği Kıymet Günüdür.

İbrahim et-Teymî: Âyetteki secdeden murad ezan ve kaametle çağırılan farz namazdır diyor.

Saîd b. el-Müseyyeb: «Bu kimseler (âyette nitelendirilen kimseler) sapasağlam oldukları halde «haydin namaza, yönelin felaha!» nidasını işitip dururlarken bu davete icâbet etmeyen kimselerdir» demiştir.

Kâ'bu'l-Ahbar: «Bu âyet-i kerime cemaattan geri kalanlar hakkında inmiştir» demiştir.

Cemaata girmeye kudreti olduğu halde, gitmeyip cemaatı terkeden için bundan daha şiddetli ve daha öz bir tehdit olabilir mi?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in lisanı ile yapılan ceza tehdidine gelince: Buharî ve Müslim Sahih'lerinde, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir:

«İçimden öyle geçiyor ki namazın kılınmasını emredeyim, birine cemaata imam olsun diyeyim. Sonra yanlarında odun demetleri bulunan adamlarla, cemaatla namazda hazır bulunmayan bir takımları üzerine yürüyeyim, evlerini başlarına yakıvereyim.» Evlerde çoluk-çocuk ve eşya olduğu halde yakmakla cezalandırma isteği ancak bir vâcibin yapılmamasına bağlıdır. (Öyle ise bu tehdit cemaat ile namaz kılmanın vâcib olduğunu gösterir).

Sahih-i Müslim'de ifade edildiğine göre iki gözü kör bir zat Peygamberimiz'e gelir ve:

- Yâ Resûlallah, elimden tutup Mescid'e getirecek kimsem yoktur, der ve evinde namaz kılması için Peygamber aleyhisselamdan ruhsat (izin) ister. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ruhsat verir. Adam dönüp gider iken Resûl-i Ekrem (s.a.v.) kendisini çağırır ve:

- Namaza çağırıyor musun? diye sorar. Adam:
- Evet işitiyorum der. Resûlullâh (s.a.v.):
- Öyle ise icâbet et (cemaate gel) buyurur.

Ebû Dâvud'un Amr b. Ümmi Mektum'dan yaptığı rivâyete göre: Müşarüni-leyh, Peygamber aleyhisselam'ın yanına gelir ve:

- Ya Resûlallah Medine zehirli ve yırtıcı hayvanları çok olan bir yer, ben ise iki gözü darır (görmez), evi (mescide) uzak, yardım edecek kılavuzu olmayan biriyim. Evimde namaz kılmama ruhsat var mı?

Peygamberimiz (s.a.v.) :

- “Ezanı işitiyor musun?”

- Evet işitiyorum.

- “Öyle ise icâbet et (cemaate gel), **sana ruhsat veremem**” buyurdu.

Nebiy-yi Muhterem Efendimiz iki gözü görmeyen bu kişilere evlerinde namaz kılmaları için müsaade vermemiştir. Hiç bir özürlü bulunmayan gözleri sağlam olanın durumu nasıldır? Bunun için İbn Abbas’tan gündüzleri oruç tutup, gecelerini ibadetle geçiren ve fakat namazı cemaat ile kılmayanın ve cemaatleşmeyeninin hali sorulduğunda İbn Abbas:

- Bu hal üzere ölür ise cehennemdedir, buyurmuştur.⁶³ Ebû Hüreyre: «Adem oğlunun kulağının eritilmiş kurşunla doldurulması, ezanı işitip icâbet etmemesinden daha ehvendir» demiştir.⁶⁴ İbn Abbas’ın “Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu” dediği rivâyet olunmuştur:

- “Her kim ki namaza çağıranı işitip de icâbetine (şer’an makbul) bir özür engel olmazsa...”

- Ashab: Yâ Resûlallah özür ne olabilir? Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- “Korku ve hastalık (engel olmazsa) evinde kıldığı namaz kabul edilmez.”⁶⁵ Hâkim Müstedrek’inde İbn Abbas’dan Peygamberimiz (s.a.v.)’in şöyle buyurduğunu tahrir etmiştir:

“Allahü Teâlâ şu üç kimseye lânet eder: 1- Kendisini sevmeyen bir cemaatin önüne geçip imam olana. 2- Kocasını kendisine kızgın olduğu halde geceleyen kadına. 3- «Haydin namaza, yönelin kurtuluşa» çağırısını işittiği halde icâbet etmeyen adama.”

Ali b. Ebû Tâlib: «Mescide komşu olanın, mescidden başka yerde kıldığı (farz namaz) makbul değildir.» Kendisine:

- Kimler mescide komşu sayılır? Hz. Ali:

- “Ezanı işiten herkes”, cevabını verdi.⁶⁶ Buhârî’nin Sahih’inde Abdullah b. Mes’udun şöyle söylediği rivâyet edilmiştir: “Her kimi, yarın, kıyâmet gününde Allaha mülâki olması sevindirir ise şu beş vakit namazı, çağırılan yerde devamlı kılsın. Allahü Teâlâ Peygamberinize hidayet yollarını bildirmiştir. Beş vakit namaz da hidayet yollarındandır. Eğer siz, cemaattan geri kalıp evinde namaz kılan şu adam gibi, evlerinizde namaz kılarırsanız Peygamberinizin yolunu terketmiş olursunuz. Peygamberinizin yolunu bırakırsanız sapıtırırsınız. Andolsun ki ben Devr-i Saadette cemaattan geri kalanın ya nifakı malum münafık, ya da hasta olan kimseden başkasını bilmiyorum. Öyleki ayakları tutmayacak derecede hasta

⁶³ Tirmizî mevkuf olarak rivâyet etmiştir.

⁶⁴ Şeyh İbni Kayyım «Kitab’üs-Salat»ında Vekia nisbet etmiştir.

⁶⁵ Ebû Davud, İbni Hıbban sahihinde ve İbni Mace rivâyet etmişlerdir.

⁶⁶ İmam Ahmed Müsnedinde Veki’den, o da Süfyandan rivâyet etmişlerdir.

olan kişiler bile -Cemaatla kılman namazın faziletine olan aşırı isteğinden ve terkindeki günah endişesinden ötürü- iki kişinin kolları arasında câmiye getirilir ve saflar arasına bırakılırdı.”

Bir yanına felç inmiş olan Rebi' b. Haysem iki kişinin kolları arasında cemaatta giderdi. Kendisine: «Ey Eba Muhammed, mazursun, evinde namaz kılman için ruhsat verilmiştir» denildiğinde o «evet dediğiniz gibidir. Fakat ben, müezzinin «Namaza gel felaha gel» dediğini işitiyorum dedi ve «her kim sürünerek veya emekleyerek icâbet edebilir ise etsin» buyurdu.

Hatem el-Esamm: «Bir defa cemaatı kaçırdım da yalnız Ebû İshak el-Buharî tâziyede bulundu. Eğer bir çocuğum ölse idi on bin kişiden daha fazlası tâziye ederdi. Çünkü halk nazarında, dine gelen zarar dünyalığa gelen zarardan ehvenidir» demiştir. Seleften biri: «Bir kimsenin cemaatı kaçırması işlediği günahıtan ötürüdür» diyor.

Abdullah b. Ömer şu hadiseyi anlatıyor: «Hz. Ömer bir gün, kendisine ait bir hurma bahçesine gezmeye gitmişti, döndüğünde halk ikindi namazını kılmişti. Bunun üzerine: «İnna lillahi ve inna ileyhi râciûn» cemaatı kaçırdım, sizi şâhid tutuyorum. Ömer yaptığına keffaret olarak hurma bahçesini miskinlere (fakirlerle) bağışlamıştır» dedi.

RESÛL-İ EKREM'İN YATSI VE SABAH NAMAZLARININ CEMAATLA KILINMASI ÜZERİNDE EHEMMİYETLE DURMASI

Nebiy-yi Muhterem Efendimiz:

«Namazlar içinde münafıklara en zor gelen iki namaz, yatsı ile sabah (cemaatında bulunmak)tır. Eğer bu iki namazın cemaatında olan ecir ve sevabı bilse-lerdi emekleye emekleye (sürünerek) de olsa onlara gelir hazır olurlardı» buyurmuştur.⁶⁷

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah: «Bizden biri yatsı ve sabah namazlarında cemaatdan geri kaldığında münafık oldu diye hakkında sui zanda bulunurduk» demiştir.⁶⁸

Ubeydullah b. Ömer el-Kavariî şöyle anlatıyor:⁶⁹

Yatsı namazı cemaatını hiç kaçırmamıştım. Bir gece misafir geldi, onunla meşgul olurken devam ettiğim (mahalle camiindeki) cemaatı kaçırdım, Basra camilerinde cemaat aramaya başladım, herkes namaz kılmış mescitler kapatılmıştı. Kendi kendime: Hadîste «**cemaatla kılman namaz yekbaşa kılınan namazdan 27 derece üstündür**» buyurulmuştur dedim ve yatsı namazını yirmi yedi defa kıldım. Sonra yattım. Rüyamda sanki süvariler arasında bir at sırtında idim, yarış

⁶⁷ Buharî ve Müslim, Ebû Hüreyre'den.

⁶⁸ Bezzar, Taberani. İbn Huzeyme de Sahih'inde...

⁶⁹ Buharî, Müslim ve Ebu Davud'un şeyhi. Hicri 235'de vefat etti.

yapıyorduk, ben hep atımı koşturuyor fakat bir türlü onlara yetişemiyordum. İçlerinden biri bana: Atını yorma, bize yetişemezsin. Niçin dedim. Cevap verdi: Çünkü biz yatsı namazını cemaatla kıldık, sen ise yalnız kıldın. Bundan ötürü mahzun olarak uyandım.»

Tevfik Cenab-ı Hakk'tandır.

5.GÜNAH: ZEKÂTİ VERMEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allah'ın fazlından kendilerine verdiğini (infak etmekte) cimrilik edenler zinhar bunun kendileri için bir hayır olduğunu sanmasın(lar). Bil'akis bu onlar için bir şerdir. Onların cimrilik ettikleri şey Kıyâmet Günü boyunlarına dolana-caktır.» (Âl-i İmran: 180) Başka bir âyette:

«Vay haline o Allaha ortak tanıyanların ki onlar zekât vermezler» buyurulmuştur. (Fussilat: 6,7). Allahü Teâlâ bu âyetinde, zekât vermeyenleri kendine ortak tanıyan «müşrikler» diye adlandırdı. Allahü Teâlâ buyurdu:

«Altın ve gümüşü yığıp ve biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanlar (yok mu), işte bunlara pek acıklı bir azabı müjdele! O gün ki bunlar, üzerlerinde (yakılacak) cehennem ateşinin içinde kızdırılacak da o kimselerin alınları böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacak, işte bu, (denilecek) nefisleriniz için toplayıp sakladıklarınız. Artık, saklayıp istif ettiğiniz bu nesneler (in elemini haydi) tadın» (Tevbe: 34, 35). Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Altın ve gümüşün zekâtını vermeyen her altın ve gümüş sahibi, kıyâmet günü üzerlerinde yakılacak cehennem ateşinin içinde ateşte (kızdırılmış) geniş taş levhaları yapılacak bunlarla alını, iki böğürü ve sırtı dağlanacak. Levhalar her soğuduğunda tekrar kızdırılacak. Miktarı dünya günlerinden elli bin seneye muadil olan bir günde, Allahü Teâlâ halk arasında hükmünü verene dek bu hal tekrarlanır. (Hüküm sonrası) yolunun ya cennete veya cehenneme gittiğini görür.» Soruldu:

- Ya Resûlallah, deve (sahipleri) için ne buyurulur? Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Develerinin zekâtını vermeyen deve sahibi düz bir araziye yatırılır. Deve de en semiz olduğu bir halde ayağıyla o kimseyi çiğner, dişleriyle de ısırır. Öndeki çiğneyip geçince arkadaki gelir çiğner ısırır geçer. Bu hal dünyanın elli bin senesine muadil bir günde Allah hükmünü verene kadar devam eder. Sonra ya cennetin yolunu tutar ya da cehennemini.» Soruldu:

- Sığır ve davarı olanlar için (ne buyurursunuz) ya Resûlallah?

- «Zekât hakkını ödemeyen her sığır ve davar sahibi Kıyâmet Gününde düz bir sahrada yüzükoyun yatırılır. İçlerinde eğri boynuzlu veya boynuzu kırık bir hayvan bulunmayarak (yani bütün uzuvları kusursuz olarak) bu hayvanlar sahiplerini süserler, tırnaklarıyla onu çiğnerler. Öndeki geçince arkadaki gelir. Bu hal dünya günlerinden elli bin seneye muadil olan günde Allah insanlar arasında hükmünü verene dek sürer. Sonra ya cennetin ya da cehennemini yolunu tutar» buyurdu.⁷⁰

⁷⁰ Buhârî ve Müslim. (Terceme olunan) metin Müslim'indir. Nesâî de muhtasar olarak rivâyet etmiştir.

Peygamber Efendimiz başka bir hadislerinde şöyle buyurur:

«Cehenneme gireceklerin ilk üçü: Zalim sultan, malından Allah hakkını ödemeyen servet sahibi zengin, kibirli fakirdir.»⁷¹ Abdullah b. Abbas: «Allah Evi'ni haccetmeyi gerektiren yeterli malı olup da haccetmeyen, malı verilecek miktarda olup da zekâtını vermeyen kimse ölüm anında geri dönmeyi isteyecektir» dediğinde, (münasebetsiz) herifin biri hemen: Allah'tan kork ey İbn Abbas, geri dönmeyi kâfirler isteyecektir diye itiraz eder. İbn Abbas: Bu hususta ben sana âyet okuyayım der ve şu âyeti okur: «Her hangi birinize ölüm gelip de «Ey Rabbim beni yakın bir müddete kadar geciktirse idin de sadaka verip dursa idim, iyi adamlardan olsaydım» diyeceğinden evvel size rızık olarak verdiğimizden (Allah yolunda) harcayın» (Münâfikun: 10). Âyet-i kerimede geçen «bolca sadaka verseydim» ifadesinden maksud «Vermediğim zekâtları verseydim» mânasına gelir. Kendisine: Zekâtı gerektiren mal ne kadar olmalıdır diye soruldukta İbn Abbas:

- Mal iki yüz dirheme ulaştı mı o malda zekât vâcibtir der. Haccı gerektiren ne kadar olmalıdır sorusuna o «azık ve yol masraflarını karşılayacak miktarda» cevabını verir.⁷²

Kullanılan ve Şeriatça mübah sayılan cinsten ziynet eşyasında zekât vâcib değildir. Ticaret veya kiraya vermek için olur ise zekât gerekir. Ticaret mallarının kıymetinden zekât vermek farzdır. Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«Kim ki Allah kendisine mal verir de o malın zekâtını vermez ise Kıyâmet Gününde, zekâtı verilmeyen mal, sahibi için son derece semnâk (zehirli) erkek bir yılan suretine konulur. Bunun iki gözü üstünde iki nokta vardır. Bu yılan Kıyâmet Gününde mal sahibinin boynuna dolanır sahibinin çenesini iki tarafından yakalar. Sonra: ben senin malınım, ben senin hazinenim der» Sonra Peygamberimiz (s.a.v.) şu âyeti okudu: «Allah'ın fazlından kendilerine verdiğini (infak etmekte) cimrilik edenler zinhar bunun kendileri için bir hayır olduğunu sanmasın (lar). Bil'akis bu, onlar için bir şerdir. Onların cimrilik ettikleri şey kıyâmet günü boyunlarına dolanacaktır» (Âl-i İmran 180). (Buharî rivâyet etmiştir). Zekâtını vermeyenler hakkında inzal buyurulmuş olan şu Ayet-i Kerime'nin: «O gün ki bunlar üzerlerinde (yakılacak) cehennem ateşinin içinde kızdırılacak da o kimselerin alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacak» tefsirinde İbn Mes'udun şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «Dinar dinar üzerine, dirhem de dirhem üzerine konulup istif edilerek saklanmıyor. Bil'akis böyle yapan adamın cildi (derisi) genişliyor, saklayıp zekâtını vermediği bütün paralar genişleyen bu vücuduna yerleştiriliyor» demektir.⁷³

Sorulsa: Dağlanmak neden alın, böğürler ve sırtlara hastır? Karşılık şu olabilir: Çünkü cimri bir zengin, fakiri gördüğünde yüzünü ekşitir, alnını kırıştırır,

⁷¹ İbn Hibban ve İbn Huzeyme, Sahih'lerinde rivâyet etmişlerdir.

⁷² İbn Kesir, Tefsirinde Tirmizî'ye nisbet ettirmiştir.

⁷³ Taberani, Kebir'inde sahih isnad ile rivâyet etmektedir.

yanını çevirir, fakir yaklaşıacağı sıra ona sırtını döner. Ceza amel cinsinden olsun diye bu azaların dağlanması ile 'ıkab olunur (cezalandırılır.) Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurur:

«Şu beş (günah) karşılığında beş (çeşit ceza) verilir:

1- Bir toplum ahdini bozduğu zaman Allah onlara düşmanlarını musallat eder. 2- Allah'ın indirdiğinden başkası ile hükmettikleri vakit aralarında fakirlik baş gösterir. 3- İçlerinde hayâsızlık belirince çok ölüm (başka bir nüshada delilik) zuhura gelir. 4- Ölçü ve tartıda hainlik yaptıkları zaman nebattan mahrum edilirler. Yıllarca kuraktığa maruz kalırlar. 5- Zekâtı vermedikleri vakit da yağmurları kesilir.»⁷⁴

Muhammed b. Yûsuf el-Faryabî'den⁷⁵ şöyle anlattığı bildirilmiştir: «Arka-daşlarımdan bir grupla Ebû Sinanı ziyarete gittik. Huzuruna girip yanında oturduğumuz sıra bize: Kalkın kardeşi ölen komşumuzu beraber ziyaret edelim, tâziyetlerimizi sunalım, dedi. Kalktık adamın evine gittik. Onu kardeşine ağlar ve çok üzgün bir halde bulduk. Oturduk, teselliye çalıştık, tâziyede bulunduk. Ama, adam durmadan ağlıyordu. Ona ölümden kurtulmağa çare olmadığını bilmiyor musun, diye sitem ettik. O, evet biliyorum, benim ağlamam kardeşimin akşam ve sabah uğradığı azabtan dolaydır. Kendisine:

- Allah seni gayba vâkıf mı kıldı, diye sorduk.

- Hayır, dedi ve şöyle devam etti: Ne zaman ki onu defnedip, mezarı toprakla doldurduk, halk döndü. Ben kabrin başında oturdum. Mezarda «ah!» diye der-yad ediyor ve şöyle diyordu: «Beni yalnız bırakın, ben azaba karşı koyacağım, ben namaz kılıyordum, oruç tutuyordum». Dayanamadım mezarı açtım, bir de ne göreyim üzerinde ateş yanıyor, boynunda ateşten bir halka. Kardeşlik duygularım kabardı, boynundan halkayı almak için elimi uzattım, parmaklarım ve elim yandı dedi. Adam elini çıkardı bize gösterdi. Eli yanmış simsiyahtı. Adam devamla diyor ki: Mezarı tekrar örttüm ve döndüm, nasıl ağlamayayım, nasıl üzülmeyeyim?.. Kendisine:

- Kardeşin ne yapardı?

- Malının zekâtını vermezdi, dedi. Biz, bu hâdisi Allahü Teâlâ'nın şu âyetinin «Allah'ın fazlından kendilerine verdiğini...» (Âl-i İmran: 180) (âyetin meâlî yukarıda yazılmıştı) müşahhas bir misalidir, kardeşinin azabı çabuklaştırılmış ve kabirde başlatılmış, dedik. Adamın yanından ayrıldıktan sonra Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yaranından Ebû Zer'e⁷⁶ gittik, kıssayı anlattıktan sonra kendisine:

- Yahudi ve Hıristiyan ölülerinde böyle durumlara rastlamıyoruz (acaba ne buyurulur, diye sorduk). Şu cevabı verdi:

⁷⁴ Taberanî, İbn Abbas'dan.

⁷⁵ Sevrî, Ahmed, İshak ve Buharî'nin dostudur. (120-212 H.).

⁷⁶ Kıssa doğru ise de isimler arasında bir karışıklık olduğu muhakkaktır. Çünkü, Ebu Zer Hazretleri, Muhammed b. Yusuf el-Faryabî'nin doğumundan 80 küsur sene önce vefat etmiştir.

- Hiç şüphesiz onlar cehennemdedirler, ibret alasınız diye Allah, ehl-i iman-da size bunu gösteriyor. Sonra şu âyeti okudu: «**Artık kim** (onlarla hakkı) **görür** (ve iman eder)**se kendi lehine, kim** (ondan) **kör kalırsa o da kendi aleyhinedir. Ben sizin üzerinizde bir bekçi değilim.**» (En'am: 104).

ÖĞÜT

Dünyada gururları ve kibirleri kendilerini oyalayanlara söyle. Onlar yarınki uğursuzluklarını düşünsünler. Topladıkları kendilerine menfaat vermeyecek, korudukları malları cehennem ateşi içinde kızdırılıp bu mallarla alınları, böğürleri, sırtları dağlanacak. O gün geldiğinde topladıkları kendilerine menfaat sağlamayacak. Alınlarının, sırtlarının böğürlerinin dağlanacağı böyle bir günü niçin düşünmüyorlar? O gün ki, mallar cehennem darphanesindeki potaya dökülecek, tâ ki azab şiddetlensin, dağlanma bütün deriyi kaplasın diye bu potaya eritilecekler ve kızgın levhalar halinde getirilecekler.

Sonra, hidayetten mahrum kalmış kişi aydınlık bir yere, nurları kendilerini kuşatmışların bulundukları yere getirilir. Buradan da böğürleri ve sırtları dağlanacak yere götürülürler. (Evet bu bahtsız insanlar ki) dünyada biçâre biri kendilerine yardım istemek için geldiğinde onun hakkını vermezdi. Fakir kendilerinden bir istekte bulunduğu vakit tutuşan alev gibi içlerinde öfke ateşleri kabarırdı, bir şey verdiklerinde ise size şunun için yardım ediyorum diye kafalarına kakarlardı.

Eğer Rabbin dilese idi fakiri zengin, onu da yoksul yapardı. Onlar şu adamın zengin oluşu ile ötekinin fakir bırakılışı hususundaki Yaratanın hikmetini unuttular. Kabirleri kendilerini sıktığı vakit karşılaşacakları sıkıntılara, cehennem ateşi içinde kızdırılacak malları ile alınları, sırtları ve böğürleri dağlanacağı günde şaşıp kalacaklar. Mirascılarından gasbettiği malı, vârisi hiç bir güçlüğe maruz kalmadan kendisinden alacak. Mal istifleyenden, kazandığı malı nereden elde ettiği sorulacak. Meyve vârisinin, diken kendisinin olacak. Cehennem ateşinde alınların, böğürlerin ve sırtların dağlanacağı o günde, mal depolayıp, yığanların hırs ve tamaları, akılları nerede olacak?

Cehennem tabakalarında, zengin iken cimrilik ettiklerinden dolayı sağ ve sol kollar birbirine bağlanmış bir halde dirhem ve dinardan ateş korları üzerinde kıvranacaklar!..

Alınların, böğürlerin, sırtların cehennem ateşinde dağlanacağı o günde inleyerek cehennem hamiminden içtiklerini bir müşahede edebilsen!..

Kendilerine ne kadar öğüt verilmiştir, fakat içlerinde kulak veren çıkmamıştır. Allah'ın azabından defalarca korkutulmuşlar, fakat çekinen olmamış. Zekâtını vermeyenlerin başlarına gelecekler kendilerine bildirilmiş, ama yine de zekâtlarını veren bulunmamış. O gün mallar dev gibi bir yılan olmuştur.

6.GÜNAH:

ŞERİATIN MUTEBER SAYDIĞI BİR ÖZÜR OLMADAN RAMAZAN ORUCUNU TUTMAMAK

Kur'an-ı kerimde şöyle buyurulmaktadır:

«Ey iman edenler sizden evvelki (ümme) lere yazıldığı gibi sizin üzerinize de oruç yazıldı (farz edildi). Ta ki konmasınız. (O) sayılı günlerdir. Artık sizden kim (o günlerde) hasta, yahud sefer üzerinde olur (ve orucunu yemiş bulunur)sa tutmadığı günler sayısınca başka günlerde (tutar).» (Bakara/183, 184)

Buhârî ve Müslim Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmaktadır:

«İslâm beş (sütun, temel, esas, şart) üzerine bina olunmuştur: 1- Allahdan başka Tanrı olmadığına ve Muhammed aleyhisselâm'ın Allah'ın Resûlü olduğuna şehâdette bulunmak. 2- Namazı (günde beş kere) güzelce kılmak. 3- Zekât vermek. 4- (Allah) evini (Kâbe'yi) hacetmek. 5- Ramazan (orucunu) tutmak.» Nebiy-yi Muhterem Efendimiz buyurdu:

«Kim ki özürsüz olarak Ramazan (orucundan) bir günü iftar edip (tutmasa) da (onun yerine) bütün seneyi oruç (tutarak) geçirse (yine de) o günü (hakkıyla) kaza etmiş olamaz.»⁷⁷ İbn Abbas'ın şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «İslâm'ın (yapışılacak) en sağlam kulp'ları üçtür: 1- Allahdan başka Tanrı olmadığına şehadet getirmek. 2- Namaz. 3- Ramazan orucu. Kim bunlardan birini (müteâmmiden) terk eder ise o kâfirdir.»

⁷⁷ Tirmizî, Nesai, İbn Mûce ve İbn Huzeyme.

7.GÜNAH: GÜCÜ YETTİĞİ HALDE HACC ETMEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ona bir yol bulabilenlerin (gücü yetenlerin) Beyti (Kâbe'yi) hacc (ve ziyaret) etmesi Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır» (Âl-i İmran:97). Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz:

«Her kim yol azığına ve kendisini Allah'ın Beyt-i Haramını haccetmeğe götürececek bir binite (vasıtaya) mâlik olup da haccetmezse yahudi veya hristiyan olarak ölür. Bunun böyle olması Allahü Teâlânın şu âyetinden dolayıdır: «Ona bir yol bulabilenlerin (gücü yetenlerin) Beyti hacc (ve ziyaret) etmesi Allahın insanlar üzerinde vâcip bir hakkıdır» (Âl-i İmran:97).⁷⁸ Hz. Ömer: «İçimden öyle geçiyor ki şu vilâyetlere bir takım adamlar göndereyim, baksın araştırsınlar. Gücü yetip de haccetmeyenlere cizye (Hristiyanlardan alınan vergi) yüklesinler. Onlar müslüman değildir» buyurmuştur.⁷⁹ İbn Abbas: Haccetmeyen kimse- nin ölüm anında geri dönüp haccetmek isteğinde bulunacağını, fakat bunun imkânsız olduğunu, binaenaleyh yol ve vasıta imkânına malik olanın haccetmesinin gerektiğini söylemektedir.

Ashab'dan Saîd b. Cübeyr: «Haccetmeyen zengin bir komşum öldü de namazını kılmadım» buyurmuştur.

⁷⁸ Tirmizî ve Beyhakî Haris rivâyetinden.

⁷⁹ Said b. Mansur Sünen'inde. İbn Kesir Tefsir'inde.

8.GÜNAH:

ANAYA BABAYA EZİYET ETMEK KARŞI GELMEK

«Rabbimiz Teâlâ Hazretleri şöyle buyurur:

«Rabbin, 'Kendinden başkasına kulluk etmeyin, ana ve babaya iyi muamele edin' diye hükmetti. Eğer onlardan biri veya her ikisi senin nezdinde ihtiyarlığa ererlerse onlara «üf» (bile) deme. Onları azarlama. Onlara çok güzel söz söyle. Onlara acıyarak tevazu kanadını (yerlere kadar) indir ve 'Ya Rab, onlar beni çocukken nasıl terbiye ettiler ise Sen de kendilerini (öylece) esirge' de». (İsrâ:23 - 24).

Âyet-i kerimede geçen: (Velâ tenherhümâ) şerefli sözünün mânası: «Yâni, ane ve baban yaşları ilerleyip ihtiyarladıklarında, nasıl ki onlar sen çocukken senin hizmetini deruhte etmişlerdi, senin de daha fazlası ile onların hizmetlerini üzerine alman gerektir. Elbette ki kendilerine daha çok hizmet icâbetmektedir. Faziletçe aranızda bir eşitlik nasıl olabilir ki, onlar senin yaşamayı ve yetişmeni arzu ederek her türlü eza ve cefana katlanıyorlardı. Sen de onların sıkıntılarına katlan ve onları sakın azarlama». Başka bir âyette:

«Bana ve anana babana şükret. Dönüşün ancak Bana'dır dedik» (Lokman: 14) buyurulmuştur. Allah sana rahmetiyle muamele etsin bak, dikkat et! Allah kendine şükürle ana ve babaya teşekkürü nasıl bir arada zikretmiş. İbn Abbas şöyle diyor:

«Üç âyet-i kerime hükümce birbirlerine bağlı oldukları üç şeyle nâzil olmuşlardır. Birinin hükmü ifa edilip yerine getirilmedikçe diğeri -ifa olunsadahi- kabul edilmez:

1. Allah'ın: «Allaha itaat edin, Peygamberine itaat edin» (Nisâ: 59) mübarek emridir. Kim Allaha itaat edip Resûlullâh (s.a.v.)'a itaat etmezse onun bu itaati kabul edilmez.

2. Kur'an'ın «Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin» (Bakara:110) hükmüdür ki, namazını kılıp fakat zekâtını vermeyen kimselerin namazı kabul edilmez.

3. Cenab-ı Hakk'ın: «Bana ve ana babana şükret» (Lokman:14) fermanıdır. Kim ki Allaha şükredip de ana ve babasına teşekkür etmezse Allah'a karşı yaptığı şükürü sayanı kabul değildir.

Bunun için Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurur: «Allahın rıza ve hoşnutluğu ana ve babanın memnun kalışında, Allahın gazap ve öfkesi de ana ve babanın kızmasındadır.»⁸⁰

⁸⁰ Tirmizî Abdullah b. Amr hadisinden, İbn Hibban. Hâkim Müslim'in şartı üzere sahihdir der.

İbn Ömer şöyle rivâyet ediyor: «Genç bir adam Peygamberimiz (s.a.v.)'e gelerek birlikte cihada gitmek için izin istedi. Resûlullâh (s.a.v.):

- Ana ve baban sağ mı? Adam:

- Evet sağ. Muhterem Efendimiz:

- **O halde onlara (iyilik yapma hususunda) gayret göster, buyurdu»** (Buharî ve Müslim).⁸¹ Bak, ana ve babaya iyiliği cihad etmekten nasıl üstün tuttu!

Buhari ve Müslim Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir.

«Sizlere günahların en büyüklerini haber vereyim mi? (Bilin ki onlar): **Allaha eş tanımak, ana ve babaya âsi olmaktır...**» Bak bakalım, ana ve babaya karşı kötü davranmayı, iyilik yapıp güzel muamelede bulunmamayı şirk ile nasıl birlikte zikretmiştir? Yine Buharî ve Müslim kitaplarında Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu mervîdir:

«**Ana ve babayı üzen, söz taşıyan ve içkiye devam eden cennete giremez.**»

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Üf demekten daha hafif bir tâbir olsa idi, şüphesiz Allah ondan da nehyederdi. Öyle ise ana ve babasına karşı gelen dilediğini (korkmuyorsa) yapsın. (Cehennem yüzü görmeden) elbette cennete giremeyecektir. Ana ve babasına iyilik yapan da istediğini işlesin, (o da) cehenneme girmeyecektir.»⁸²

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «**Babasına sövene Allah lânet etsin, anasına sövene (kötü söz söyleyene) Allah lânet etsin.**»⁸³ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«**Allah bütün günahlardan dilediğini (n cezasını) kıyâmete kadar tecil eder fakat, ebeveyne karşı gelmekten dolayı vuku bulan günahın cezasını ta'cil eder yani dünyada cezasını verir.**»⁸⁴ (Hâkim rivâyet etmiştir.) Kâ'bu'l-Ahbar şöyle diyor:

«**Allahü Teâlâ ana ve babaya âsi olan kulun ölümünü, ona vereceği azabı bir an önce vermesi için çabuklaştırır. Yine Allahü Teâlâ, ana ve babaya iyilikte bulunan kulun ömrünü uzatır ki iyilik ve hayrı artsın. Kimin ki ana ve babası muhtaç olursa onlara yardım etsin.**» Peygamberimiz (s.a.v.)'e bir adam geldi⁸⁵ ve:

- Ya Resûlallah! Babam malımı elimden almak istiyor (diye şikayette bulundu). Peygamberimiz (s.a.v.):

- **Sen de, malın da babana aitsiniz, buyurdu.** Kâ'bu'l-Ahbar'a, ebeveyne âsi olmanın mahiyeti sorulduğu vakit Ka'b:

81 Ebû Davud, Tirmizî ve Nesâî de rivâyet etmişlerdir,

82 Deylemi Ahrem b. Havşeb'den. Ahrem kezzabtır. Zeyl-ül-Lealî (Süyûtî).

83 İbn Hibban sahihinde İbn Abbas'dan.

84 Hâkim Ebû Bekre'den rivâyet etmiş ve isnadı sahihtir demiştir.

85 İbn Mâce Yusuf b. İsbah'dan, Tahavî, Taberani Evsatında.

- Baba ve anası onun için (ona güvenerek) yemin ettiklerinde yeminlerinin gereğini yerine getirmez, emrettiklerinde itaat etmez, bir şey istediklerinde vermez, emanet bıraktıklarında hiyânet eder, cevabını verdi. İbn Abbas'dan, kıyâmet günü «A'raf» denilen yerde duracak kimselerin kimler olduğu soruldukta:

«A'raf cennetle cehennem arasında bir dağdır. Adının «A'raf» olmasının sebebi, cennete de cehenneme de yakın olmasındandır. Üzerinde ağaçlar, meyveler, nehirler ve gözeler (pınarlar) vardır. Bu dağ üzerinde bulunacak kimseler ise baba ve analarının rızalara nı almadan harbe giden ve harpte şehid düşen bir takım adamlardır, Allah yolunda şehid olmaları cehenneme girmelerini, ana ve babalarını üzmeleri de cennete girmelerini engellemiştir. Allahü Teâlâ aralarında kesin hükmünü verene kadar Araf'da kalacaklardır.»⁸⁶

Buhari ve Müslim Sahihlerinde şöyle rivâyet olunmaktadır:

«Adamın biri Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e geldi ve: Ya Resûlallah, benimle güzel sohbe (yakınlığa, ilgiye) insanların en fazla hak sahibi olanı kimdir? Peygamberimiz (s.a.v.): Annen. Adam: Sonra kimdir?

- Annen.

- Sonra kimdir?

- Annen.

- Sonra kimdir?.. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz:

- **Baban, sonra derece derece yakınların.**» Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz anneye iyiliği üç defa teşvik ederken, babaya iyilik yapmayı bir defa teşvik etmiştir. Bunun sebebi: Annenin evlâda yardımı ve hizmeti daha fazla, çektiği doğum sancıları, emzirme, gece uykusuzluğuna rağmen annenin şefkatinin daha çok olmasıdır.

İbn Ömer, sırtına annesini alıp tavaf ettiren bir adamı görür. Adam:

- Anneme karşı vazifemi yapmış sayılır mıyım? İbn Ömer:

- Senin bu yaptığın onun çektiği doğum sancılarının (binde) birini bile karşılamaz. Fakat, güzel bir iş yapıyorsun. Allah az amellere karşı çok mükâfat ve sevap verir» buyurdu. Ebû Hüreyre'nin Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet edilmiştir:

«Dört kişiyi cennete sokmamak, nimetlerinden onlara tattırmamak Allah'ın kendi üzerine vâcip kıldığı bir haktır. Meğer ki tevbe edeler. 1- İçkiye devam eden. 2- Faiz (kazancı) yiyen. 3- Haksız olarak yetimin malını yiyen. 4- Ebeveynini üzen.»⁸⁷

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Cennet anaların ayakları altındadır.»⁸⁸

⁸⁶ Said b. Mansur Ebû Ma'sherden, o da Yahya b. Şibli b. Abdurrahman'dan, İbn Merdeviye, İbn Cerir.

⁸⁷ Hâkim rivâyet etmiş ve isnadı sahihtir demiştir.

⁸⁸ Benzerini İbn Mâce, Nesâi ve Hâkim rivâyet etmiştir.

Adamın biri Ebu'd-Derdâ'ya:

- Bir kadınla evlendim, fakat anam boşamamı istiyor (ne buyurursunuz?)

Ebu'd-Derdâ:

- Resûlullâh (s.a.v.) şöyle söylerken işittim dedi:

«**Ana, cennet kapılarının ortasıdır. Dilersen bu kapıyı iptal edersen, dilersen korursun.**»⁸⁹

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «**Üç kimsenin duasının kabul edileceğinde şübhe yoktur: 1- Mazlumun duası. 2- Misafirin duası. 3- Ananın çocuğu için duası.**»⁹⁰

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «**Teyze ana mesabesindedir (gibidir).**»⁹¹ Yâni ona da anne gibi hürmet edilir, ihsanda bulunulur.

Vehb b. Münebbih, Allahü Teâlânın Musa aleyhisselâma şöyle vahyettiğini söylemiştir: «Ey Musa, ana ve babana çok hürmet et. Kim ki, ebeveynine saygı gösterir ise ömrü uzar, kendisine itaat eden çocuğu olur. Bir kimse de ana ve babasına karşı gelir ise ömrü kısalır ve kendisine terbiyesiz evlâd verilir.»

Ebû Bekir b. Ebi Meryem: «Tevratta, babasını dövenin ceza olarak öldürülmesinin gerektiğini okudum» demiştir. Vehb b. Münebbih de: «Anasını dövenin recmedileceğini (taşlanacağını) Tevratta okudum» diyor. Amr b. el-Cühenî'den şöyle söylediği rivâyet edilmiştir: «**Adamın biri Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e geldi ve:**

- **Ya Resûlallah! Beş vakit namazı kılar, Ramazan orucunu tutar, zekât verir ve Beyt-i şerifi haccedersem benim için ne (gibi mükâfat) vardır?**

Resûlullâh (s.a.v.):

- **Kim bunları yaparsa peygamberler, siddîklar, şehidler ve sâlih kişilerle birlikte olur. Meğer ki ana ve babasını üze. Allah ana ve babasına karşı gelene lânet etmiştir»** cevabını verdi.⁹² Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir:

«İsrâ Gecesi ateşden dallara asılmış bir takım kimseler gördüm. Cebrail'e:

Bunlar kimlerdir? diye sordum. O:

- **Dünyada baba ve analarına sövüp saymış olanlardır, cevabını verdi.**»⁹³

Şöyle buyurulduğu rivâyet olunmaktadır: «Kim ki ana ve babasına söverse, gökten yere inen yağmur damlaları adedince mezarının üzerine ateşten korlar (kıvılcımlar) düşer.»

⁸⁹ İbn Mâce, Tirmizî sahihtir demiştir. İbn Hibban da benzerini rivâyet etmiştir.

⁹⁰ Tirmizî, Ebû Dâvud bazı değişikliklerle...

⁹¹ Tirmizî sahihtir demiştir.

⁹² Ahmed ve Taberanî biri sahih iki (ayrı) isnad ile. İbn Huzeyme ve İbn Hibban Sahih'lerinde muhtasaran.

⁹³ Müellif «es-Suğra»sında isnadı hasendir demiştir.

«Ana ve babasına karşı gelmiş kişi kabre konulduğunda mezar onu öyle sıkır ki bütün organları birbirine geçer» diye de rivâyet vardır.

Kıyâmet Günü'nde en şiddetli azaba şu üç kimse uğrayacaktır: 1- Müşrik, 2- Zinakâr 3- Ana ve babasını üzen, onlara eza-cefa eden.

(Büyüklerden) Bîşr şöyle diyor: «Anasını memnun edecek derecede ona ilgi gösterip hizmetinde bulunanın bu hareketi, Allah yolunda silahı ile çarpışan mücahidin cihadından daha üstündür. Anaya sevgi ile bakmak her şeyden daha değerlidir».

Bir erkekle bir kadın Resûlullâh (s.a.v.)'in huzuruna gelir ve çocukları üzerinde anlaşmazlığa düşüklerini, aralarında hüküm verilmesini isterler. Adam:

- Ya Resûlallah Çocuk bendendir (o halde benimdir) der. Kadın:

- Ey Allah'ın Resûlu onu (çocuğu) zorluk çekmeden, şehvetini kaza ederek bana yükledi. Ben ise onu sıkıntı ile yükledim, meşakkatle doğurdum, tam iki yıl emzirdim, diye davasını savunur. Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz: Çocuğun anasına verilmesine hükmetti.⁹⁴

Hikâye edildiğine göre, Resûl-i Ekrem zamanında «Alkame» adında genç bir adam varmış. Allah'a taatta, namaz kılmak, oruç tutmak, sadaka vermek hususunda üstün gayretler sarfedermiş. Bu zat hastalanır, hastalığı artar, hanımı, Peygamberimiz (s.a.v.)'e, kocam Alkame can çekişiyor diye haber yollar. Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz de, Ammar, Suheyb ve Bilal'i gönderir ve kendilerine:

«Onun yanına gidin, şehadet telkin edin» buyurur. Giderler. Yanına varırlar kendisini can çekişir bir vaziyette gördüklerinden «Lailahe illellah...» kelimesini telkine başlarlar. Fakat, dili bir türlü dönmez. Durumu Resûlullah'a bildirirler. Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, ana ve babasından herhangi birinin sağ olup olmadığını sorar. Yaşlı bir annesi var denilir. Peygamberimiz (s.a.v.), adamın annesine birini gönderir ve elçiye: «Kadına söyle buraya gelsin, gelemeyecekse evinden ayrılmasın, biz varalım» buyurur. Elçi yaşlı kadının yanına varır Resûlullâh (s.a.v.)'in emrini tebliğ eder. Kadın: «Canım onun canı uğrunda feda olsun. Onun huzuruna varmak benim hakkımdır» der ve Peygamberin yanına gider, selâm verir, selâmı alınır. Resûlullah (s.a.v.):

- Ey Alkame'nin annesi, bana gerçeği söyle, yalan konuşursan Allah'ın vahyi gelir. Oğlunun hâli nedir? Kadın:

- Ya Resûlullâh (s.a.v.), namazı, orucu çoktu; sadakası boldu. Peygamber (s.a.v.):

- Senin tutumun nedir? Kadın:

- Ben ona kızgınım ya Resûlullah. Efendimiz (s.a.v.) sorar:

⁹⁴ İmam Ahmed, Ebû Davud, Amr b. Şa'b hadîsinden.

- Neden? Kadın:

- Hanımını bana tercih eder ve beni üzerdi. Resûlullah:

- Alkame'nin anası kızarsa, Alkame'nin dili de şehadet kelimesinden perdele-
nir, onu getiremez buyurur ve Hz. Bilal'e «Odun topla, biraz fazlaca olsun» em-
rini verir. Kadın:

- Ne yapacaksın Ya Resûlallah.

- Gözlerin önünde oğlunu yakacağım. Kadın:

- Kalbim buna dayanamaz. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey Alkame'nin annesi, Allah'ın (âhiretteki) azabı (ve ateşi) daha çetin ve sü-
rekli. Allah'ın onu yarlıgaması seni sevindirecekse ondan razı ol (hakkını he-
lâl et). Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki sen ona kızgın oldu-
ğun müddetçe, Alkame'nin namazı da, orucu da, sadakası da kendisine menfaat
sağlamaz, buyurur. Kadın:

- Ya Resûlallah, Allahü Teâlâ'yı, meleklerini ve burada bulunan müslüman-
ları şahid tutuyorum ki, oğlum Alkame'den razı oldum, hakkımı helâl ettim,
der.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Ey Bilal git ve bak bakalım Alkame «Lâilahe illallah...» diyebiliyor mu?
Belki, Alkame'nin anası benden utandığı için -gönlünde olmayanı- söylemiş ola-
bilir. Bilâl gider, Alkame'nin yüksek sesle şehâdet getirdiğini duyar, Bilâl içeri
girer ve «Alkame'nin anası kızarsa dili tutulur. O şehadet getiremez, anası hak-
kını helâl ederse dili açılır» diye söylenir. O gün Alkame ölür. Resûlullâh (s.a.v.)
cenazesinde hazır bulunur, yıkanıp kefenlenmesini buyurur, sonra namazını kıl-
dırır, defninde de hazır olur. Müteakiben kabrin bir kenarında ayağa kalkar ve:

- Ey Muhacir ve Ensar topluluğu! Kim ki, hanımını anasından üstün tutarsa
Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Allah onun
ne farz, ne de nâfile ibadetlerini kabul eder. Meğer ki, Allah'a tevbe edip, anası-
na iyilikte bulunup da gönlünü almış ola. Allah'ın rızası ananın hoşnud kalma-
sında, gadabı da ananın kızmasındadır, buyurur.⁹⁵

Cenab-ı Hakktan bizleri rızasına muvaffak kılmasını, gazabından da uzaklaş-
tırmasını dileriz. Çünkü O çok cömerd, keremli, merhametli ve fazlaca esirgeyi-
cidir. Âmin.

⁹⁵ Münzirînin «et-Tergib Vet-Terhîb»inde, Abdullah b. Evfadan rivâyet olunduğuna
göre şöyle demiş: "Biz Resûli Ekrem'in huzurundaydık biri geldi ve: «Bir genç can
çekiyor» dedi diyerek bu hikâyenin benzerini anlattı. Taberani ve Ahmed özet
olarak. İbn Cevzî gencin adını anmaksızın «el-Mevzuat»da, Suyuti İbni Cevzi'nin
mevzu olduğuna dair ileri sürdüğü sebepleri doğru bulmayarak ona çıkışır. Harai-
ti «Mesav'il-Ahlak»ında, Beyhaki «Şuab'ül-İman»da rivâyet etmişlerdir.

ÖĞÜT

Ey vazifelerin en kuvvetlisini yerine getirmeyen; ana babaya iyilik yerine onları üzen, kendine terettüp eden farz vazifeleri unutan, âhirette başına geleceklerden gâfil bulunan kişi! Senin ebeveynine hürmet etmen üzerine borç iken, sen onu kötülükle takas etmişsin. Bir de cenneti istiyorsun. Cennet ise seni dokuz ay karnında gezdiren ananın ayağı altındadır. O dokuz ay ki, dokuz kere haccetmiş gibi sevaba vesiledir. Doğumu anında kanının gitmesinden ciğeri kavrulmuş, göğsünden sana süt vermiş, senin için kendi ihtiyaçlarını bir tarafa itmiş, sağ eli ile pisliklerini yıkamış, yemekte seni kendine tercih etmiş, kucaklarını sana beşik yapmış, seni ihsan ve bağışlara mazhar kılmış, sana bir hastalık veya üzüntü geldiğinde son derece kederlenmiş, sürekli üzülmüş, feryad koparmış, bütün varlığını tabiblere harcamıştır.

Senin yaşamana onun ölmesi arasında tercih konusunda serbest bırakılsa en yüksek avazı ile senin hayatının devamını isteyeceğinde şübhe bulunmazken sen ona nice defalar kötü ahlâkın yüzünden acı muamelede bulunmuşsun.

O gizli âşikâr senin başarın, hayrın için dua etmiştir. Ne zaman ki ihtiyarlayıp sana muhtaç düştü, nazarında varlıkların en sevimsi oldu. Halbuki o, kendi aç iken seni doyurmuş, susuz iken seni suya kandırmıştı.

Sen ise, hanımını ve çocuklarını öne geçirdin, onun iyiliklerini unuttun, iyiliğe nankörlükle mukabelede bulundun. Çok hafif yükü sana zor geldi, kısa ömrü sana göre çekilmez oldu. Halbuki Rabbin ona «üf» demekten seni nehyetmiş, ananın hakkına hürmet edesin diye en belîğ bir azarla seni kınamıştır. Dünyada, çocuklarının sana karşı gelmeleri ile işkence olunacak, âhirette de âlemlerin Rabbinden uzak kalmakla cezalandırılacaksın. Sana, kınama ve âzar dili ile şöyle seslenilecek: İşte bu, senin önceden (dünyadan buraya) gönderdiklerinin karşılığıdır. Allah kullarına asla zulmedici değildir!

Bir manzumede meâlen şöyle deniliyor:

«Bilsen, karşılığı verilecek haklar ne kadar çoktur. Ey kişi, senin çok addettiğin hususlar ise bilen nazarında basittir. Nice geceler, şikâyet ettiğin acılardan dolayı uykusuz kalmış, kendi iç sıkıntılarından doğan inilti ve «âh»lar yanında doğum anında çektiği sıkıntıları bir bilsen. Kim o (doğum) acısını tadarsa kalbi nerde ise uçuverir. (Annen) kaç defa sağ eli ile senin pisliklerini yıkamış, başka yerde değil senin yanında uyumuş, kendi şikâyetlerini sana fedâ etmiş, memesinden sana tatlı süt vermiş, çok kez aç durmuş da azığını sana sunmuş. Sen küçük iken üzerine titremiş, titizlik göstermiştir.

Vahlar olsun o akıl sahibine ki, nefsinin peşinden gidiyor. Gözü gördüğü halde kalbi kör olana vahlar olsun. Öyle ise ananın duasının enginliğine rağbet et. Çünkü matlubunda onun duasına muhtaçsın».

9.GÜNAH:

AKRABA İLE ALAKAYI KESMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Kendisi (nin adını öne sürmek suretiyle) biribirinize dileklerde bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık (bağlarını kırmak)tan sakının.» (Nisa: 1)

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Demek idareyi ve hakimiyeti ele alırsanız hemen yer (yüzün) de fesad çıkarak, akrabalık münasebetlerinizi bile parçalayıp keseceksiniz öyle mi? Onlar öyle kimselerdir ki Allah kendilerini rahmetinden uzaklaştırılmış (kulaklarını) sağlar, gözlerini kör yapmıştır» (Muhammed:22, 23). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Onlar ki Allah'ın ahidini yerine getirirler, misakı bozmazlar, onlar ki Allah'ın ulaştırılmasını (yerine getirilmesini ve riayet edilmesini) emrettiği şeyi ulaştırırlar. Rablerinden korkarlar, bilhassa kötü hesaptan endişe ederler.» (Ra'd: 20,21).

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allah onunla bir çoğunu şaşırtır, yine onunla bir çoğunu yola getirir, onunla fâsıklardan başkasını şaşırtmaz. O (fâsik) lar ki Allah'ın (kitaplarında Hz. Muhammed'e iman etmeleri hakkındaki) ahid (ve emri)ni -onu te'kit de ettikten sonra- bozarlar, Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyi (hısımlık rabitalarını, cemiyet birliğini) keserler, yer yüzünde bozgunculuk yaparlar. İşte onlar hüsrana (maddî ve manevî en büyük zarara) uğrayanların ta kendileridir.» (Bakara: 26, 27). Kul ile Allah arasındaki ahid ve misakın en büyüğü Allah'ın kuluna yaptığı ahiddir(ki ceza ve mükâfatı da o nisbettedir).

Buharî ve Müslim Sahih'lerinde Efendimiz'den şöyle rivâyet olunuyor:

«Hısımlık bağı koparan cennete giremez.»

Kim ki, düşkün yakınları ile ilgisini keser, onları terkeder, kendilerine üstünlük taslar, iyilik ve ihsanı ile -zengin olduğu halde- yardım etmez o, bu tehdidi Peygamberî'ye dâhil olur, cennete girmekten mahrum kalır. Meğer ki Allah'a dönüş yapıp (tevbe edip, iyi yola girip) akrabalarına yardımda bulunur.

Bir hadîste şöyle buyurulur:

«Her hangi bir ferдин zayıf yakınları bulunur da onlara yardım etmez ve sadakalarını başkalarına verirse Allah sadakasını kabul etmez, kıyâmet günü de kendisine iltifat buyurmaz.»⁹⁶

Şayet fakir iseler kendilerini ziyaret etmek ve durumlarını araştırmakla haklarına riayet edilmelidir. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.): «Yakınlarınızla, selâm göndermekle de (mektup yazmakla da) olsa ilgileniniz» buyurmuştur.

⁹⁶ Taberani, Ebu Hüreyreden.

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kim ki Allah'a ve âhiret gününe iman etti ise sılâ-i rahimde bulunsun (akrabalarının hakkını gözet sin, onlarla ilgilensin).» (Münzirî). Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kendisine yapılan iyiliğe karşı iyilik ve ihsan ile mukabelede bulunan kişi yakınlarına gerçek sılâ-i rahmetmiş kişi değildir. Şu kadar ki, hakiki sılâcı kendisinden karın yakınlığı sılası kesildiğinde sılâda bulunan kimsedir.»⁹⁷

Resûlullâh (s.a.v.), Allahü Teâlânın kudsî bir hadiste şöyle buyurduğunu bildirir:

«Ben Rahmanım, Rahman da hısımlıktır. Her kim ki ona (sılâ-i rahme) bağlı bulunursa ben de onu (rahmetime) erdiririm. Kim ki ondan alakasını keserse ben de ona rahmetimi keserim.»⁹⁸

Ali b. Hüseyin'in oğluna şöyle nasihat ettiği rivâyet edilmiştir: «Oğulcağızım, akraba ziyaretini kesenle arkadaş olma. Çünkü ben onun Kur'anın üç yerinde lânetlendiğini tesbit ettim...»

Ebû Hüreyre bir va'zında şöyle diyor: Akraba ziyaretini kesen günaha girmiştir, o hemen yanımızdan ayrıl sın. Halkanın en uç tarafında bulunan bir gençten başka kalkan olmaz. Genç derhal, senelerdir dargın olduğu halasının yanına git ti onunla barıştı. Halası kendisine:

- Yeğenim, gelmene sebep nedir?

- Resûlullâh (s.a.v.)'in dostu Ebû Hüreyre'nin meclisinde oturuyordum, va'zında: «Akraba ziyaretini kesen günaha girmiştir, yanımızdan kalksın» buyurdu. Halası:

- Ebû Hüreyre'ye git ve sor bakalım neden böyle söyledi? Genç, Ebû Hüreyre'nin huzuruna varır, halasının söylediklerini tebliğ eder ve:

- Akraba ziyaretini kesen senin meclisinde neden oturamaz, diye sorar. Ebû Hüreyre:

- Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim: «Allah'ın rahmeti, içlerinde akraba ziyaretini kesen birinin bulunduğu topluluğa inmez» dedi ve şöyle hikâye etti: Geçmiş kavimlerden zengin bir adam Kabe'yi haccetmek ister, Mekkeye vardığında parasından (bin dinarı) emniyet ve doğruluğu ile tanınan bir zata -vakfe ibadetini yapana kadar- emanet bırakır. Adam, vakfe vazifesini yerine getirip Mekke'ye döndüğünde emanetçiyi ölmüş buldu. Parasını yakınlarından soruşturdu ise de tanıklık yapan çıkmadı. Mekke bilginlerine gelip durumu haber verdi. Bilginler kendisine: Gece yarısı Zemzem^(*) kuyusunun yanına git, ve

⁹⁷ Buharî Ebu Davud, Tirmizî.

⁹⁸ Ebû Davud, Tirmizî. Tirmizî Hasenün sahihûn demiştir.

(*) Müminlerin ruhu «Zemzem» Kuyusunda, kâfirlerinki "Berhut" Kuyusun-da toplanır sözlerine bazı âlimler itiraz etmişlerdir. Bu sözler «Mü'minin ruhu Cennet ağacına konmuş bir kuştur.» meâlindeki sahih hadîse aykırıdır.

kuyunun içine bak! Emanetçi adamı adı ile çağır, eğer cennetlik ise ilk anda sana cevap verecektir. Adam gider, bilginlerin dediklerini yapar, fakat cevap alamaz. Vaziyeti Mekke bilginlerine bildirir. Âlimler: «**İnna lillahi ve inna îleyhi râ-ciun**», korkarız ki arkadaşınız cehennemliktir. Sen Yemen diyarına git, orada «Berhut» adında bir kuyu vardır. Cehennemin ağzında olduğu söylenir, geceleyin ona eğil bak, adama ismi ile seslen. Cehennemlik ise sana cevap verecektir. Adam Yemen'e gider, mezkur kuyuyu soruşturur. Kuyuyu gösterirler. Geceleyin gelir kuyunun içine bakar ve adamı ismi ile çağırır. (Emanetçinin ruhu) cevap verir. Adam: «Altınlarım nerede?» Emanetçi:

- Oğluma emniyet edemediğimden evimin falan yerine gömdüm, git o yeri kaz, altınlarını bulacaksın. Zengin adam kendisine:

- Seni buraya (cehenneme) sokan sebep nedir? Halbuki biz senin için hayır umuyorduk. Emanetçi:

- Benim fakir bir kızkardeşim vardı, ona dargındım, yardımda bulunmuyor, himâye etmiyordum. Bundan dolayı Allah bana azab etti ve bu derekeye indirdi, diye cevap verir.⁹⁹ Ruhun bu son sözünü doğrulayan bir delil de bir sahih hadis-teki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in «**Akraba ziyaretini kesen cennete giremez**» buyruğudur. Yani, kardeş, teyze, hala, ve daha başka hısımlarını ziyaret etmeyen, onlarla alakasını kesen cennete giremez.

Allahü Teâlâ'dan, kendisine taat u ibâdetle bulunmamız hususunda bizleri muvaffak kılmasını dileriz. Âmin.

⁹⁹ «et-Tergib vet-Terhib»de İsfahani'nın Abdullah b. Ebi Evfa'dan ettiği rivâyetine nisbet ile zayıf olduğuna işaret etmiştir. Camiü's-Sagirde Buharî'nin «el-Edeb'ül Müfred»ine nisbet olunmaktadır.

10.GÜNAH: ZİNA YAPMAK

Zinanın bazısı bazısından daha büyük bir cezayı gerektirir. Allahü Teâlâ:

«Zinaya yaklaşmayın, çünkü o şübhesiz bir hayâsızlıktır, kötü bir yoldur.» (İsrâ: 32) buyuruyor. Allahü Teâlâ buyurdu:

«Onlar ki Allah'ın yanına başka bir tanrı daha (katıp) tapmazlar, Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar, zina etmezler. Kim bunlar (dan) birini yaparsa cezaya çarptırılır, kıyâmet günü de azabı katmerleşir ve o (azabın) içinde hor ve hakir ebedî bırakır. Meğer ki tevbe ve iman edip iyi amel (ve hareket) de bulunan kimseler ola.» (Furkan:68-70).

Kur'anda şöyle buyrulur:

«Zina eden kadınla zina eden erkekten her birine yüzer değnek vurun. Eğer Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, bunlara, Allah'ın dini(ni tatbik) hususunda acıyacağınız tutmasın. Müminlerden bir zümre de bunların azabına (bu cezalarına) şâhid olsun.» (Nur: 2).

Âlimler, bu ceza hiç evlenmemiş bekâr zinacı kadınla, yine başından evlilik geçmemiş zinakâr erkeğin dünyadaki cezalarıdır. Eğer evli iseler veya -bir defa olsun- evlenip sonra dul kalmışlarsa ölünceye kadar taşlanırlar (recm olunurlar).

Peygamberimiz (s.a.v.)'den bize böyle gelmiştir.

Dünyada cezaları yerine getirilmeyen ve tevbesiz ölen zâniler cehennemde ateşten kamçılarla ceza görürler.

Hz. Davud'a indirilen «Zebur»da şöyle yazıldığı rivâyet edilir: «Zinacı kadın ve erkekler cehennemde tenasül organlarından asılırlar ve kendilerine demirden sopalarla vurulur. Her vuruluşta feryad edince cehennem zebanisi: «Ne sızlanıp duruyorsun, dünyada iken aklın neredeydi?.. Halbuki sen (dünyada) o fezahatı (ahlâksızlığı) işlerken gülüyor, eğleniyor, Allah'ın hakkını gözetmiyor, O'ndan utanmıyordun» der.»

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurur:

«Zina eden (kul) zina ettiği anda mü'min olarak zina etmez, çalan da çaldığı anda mü'min olduğu halde çalmaz, içki içen de içkiyi içtiği vakit mü'min olarak içmez, halkın (gıbra ile) kendisine gözlerini diktiği asıl birisi mal aşırıldığı sırada imanlı olarak aşırmaz.»¹⁰⁰ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kul, zina yaptığı zaman iman kendisinden çıkar, başı ucunda bir gölge gibi bekler. Kul zinadan ayrıldığında iman tekrar ona döner.»¹⁰¹

¹⁰⁰ Buharî, Müslim, Nesâî, Ebû Hüreyre'den.

¹⁰¹ Ebu Davud, Tirmizî, Beyhaki, Ebu Hüreyre'den.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Kim ki zina eder veya içki içerse insan, başından gömleğini çıkardığı gibi Allah da ondan imanı çeker çıkarır.»¹⁰²

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Üç sınıf insan vardır ki, Allah Kıyâmet Günü onlarla konuşmaz, onlara bakmaz, onları temize çıkarmaz. Onlar için pek acıklı bir azab vardır: 1- Zina yapan ihtiyar. 2- Yalancı melik. 3- Büyüklenen (kibirli) yoksul.»¹⁰³

İbn Mes'uddan, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e şöyle sordum, dediği rivâyet edilmiştir:

- Ya Resûlallah! Allah nezdinde en ağır günah hangisidir? Resûlullâh (s.a.v.):

- Seni yaratmışken Allah'a ortak edinmendir. İbn Mes'ud:

- Dedim ki, bu elbette büyüktür... Sonra hangisidir?

- Senin, boğazına (yemene içmene, geçimine) ortak olur (sıkıntıya girerim) endişesi ile çocuğunu öldürmendir, buyurdu.

- Sonra hangisidir dedim? Resûlullâh (s.a.v.):

- Komşunun helâli ile zîna yapmandır, buyurdu. Allahü Teâlâ

Hiz. Peygamberin bu cevaplarını doğrulamak sadedinde şu âyetleri bildirdi:

«Onlar ki Allah'ın yanına başka bir tanrı daha (katıp) tapmazlar. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar, zina etmezler. Kim bunlar (dan birini) yaparsa cezaya çarptırılır, Kıyâmet Günü de azabı katmerleşir ve o (azabın) içinde hor ve hakir ebedî bırakılır. Meğer ki tevbe ve iman edip iyi amel (ve hareket) de bulunan kimseler olsa.» (Furkan: 68-70)

Ey okuyucu kardeş, Allah sana rahmetiyle muamele etsin, bak bakalım Resûl-i Ekrem (s.a.v.), komşunun helâli ile zina yapmayı, Allah'a şirk koşturmak ve Allah'ın haram kıldığı bir cana haksız yere kıymakla bir arada nasıl zikretmiştir. Bu hadis-i şerif Buharî ve Müslim Sahih'lerinde tahrir edilmiştir.

Sahih-i Buharî'de, Semüre b. Cündüb, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in rüyasında Cebrail ve Mikâil'in kendisine gelerek birlikte (gayb âlemini seyretmek için) çıktıklarını anlattığını rivâyet ettiği uzunca hadisin bir bölümünde Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmakta:

«...Birlikte yürüdük, üstü dar, altı oldukça geniş, içinden şamata ve seslerin (geldiği) fırın gibi bir yere vardık. İçine baktığımız vakit çıplak bir takım erkek ve kadınlar gördük. Altlarından alevler hücum ettikçe ateş hararetinin şiddetinden bağırıyorlardı. Cebrail'e:

- Bunlar kimlerdir dedim? Cebrail:

¹⁰² Hâkim, Ebû Hüreyreden.

¹⁰³ Müslim ve Nesâî, Ebû Hüreyreden.

- Bunlar, zina yapan kadınlar ve erkeklerdir, kıyâmete değin azabları budur cevabını verdi.»

Allah'dan korunma ve selâmet dileriz.

Ata:¹⁰⁴ «Onun (cehennem) yedi kapısı vardır.» (Hicr: 44) âyetinin tefsirinde şöyle demiştir: «Bu kapıların musibet, sıcaklık ve belâ yönünden en fenası, haram olduğunu bildikleri halde zinada ısrar eden zânilere aittir.»

Mekhul ed-Dimeşkî¹⁰⁵'nin şöyle dediği rivâyet edilmiştir: «Cehennem ehli çok pis bir koku duyar ve 'Bundan daha pis koku hissetmemiştik' derler. Kendilerine: Bu koku zinakârların tenasül organlarının kokusudur, denilir.»

Tefsir imamlarından biri olan İbn Zeyd de¹⁰⁶ şöyle söylemiştir:

«Allahü Teâlâ'nın Musa aleyhisselama levhalar halinde indirdiği «On emir»den biri de şu idi: «Cehennemlikler zinakârların tenasül uzuvlarının yaydığı pis kokudan rahatsız olurlar. Ey Musa! hırsızlık yapma, zina etme. Yoksa sana Zatımı göstermem.» Musa aleyhisselama bu hitap olunca başkalarına nasıl olur?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle anlattığı rivâyet olunuyor: «İblis askerlerini (her gün) yeryüzüne yayar ve kendilerine: Hanginiz bir müslümanı en çok saptırırsa başına taç koyacağım, der. (Peygamberimiz (s.a.v.) devamla) çünkü onların fitneye düşürme bakımından en önde geleni, makamca şeytana en yakın bulunanlarıdır. (Vazife dönüşlerinde) birisi: Falana karısını boşattırdım der. (Koca şeytan) böyle diyene: Mühim bir iş yapmış değilsin, yakında başka karı alır. Bir başkası gelir: «Filan adamla kardeşi arasına düşmanlık soktum.» der. Buna da: Mühim değil, yakında barışırlar, der. Birisi de: Filana durmadan vesvese verdim ve zina etti der. (İblis): Yaptığın ne güzeldir? der ve tacı onun başına koyar...» Şeytandan Allah'a sığınırız.

Enes'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«İman, Allah'ın dilediğine giydirdiği bir gömlektir. Kul zina ettiği vakit ondan iman gömleğini çıkarır. Tevbe ederse yeniden giydirir.»¹⁰⁷

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Ey müslümanlar topluluğu! Zinadan korunun. Onda, üçü dünyada, üçü de âhirette olmak üzere (kişiye zarar verecek) altı haslet vardır:

»Dünyadaki zararları: 1- Yüzün nuru gider. 2- Ömür kısalır. 3- Fakirlik devam eder. Ahiretteki zararları: 1- Allah'ın gazabını celbeder. 2- Çetin hesap. 3-

¹⁰⁴ Bu Ata, yo Tabiînin Fakihlerinden Mekke'de yaşamış Yemenli, İbn Ebi Ribah (V. 114 H), veya Tabiîn fakihlerinin tanınmışlarından İbn Yesar el-Mede-nidir. (V. 97 veya 103 H.).

¹⁰⁵ Şamdaki Tabiîn fakihlerinin en itimad olunanlarından biri, Evzâi ve başkaları kendisinden rivâyette bulunmuştur. (V. 113. H.).

¹⁰⁶ Abdurrahman b. Zeyid b. Eslem. Hıfzı yönünden hadîste zayıftır. (V. 182).

¹⁰⁷ Beyhaki, ayrıca Ebu Davud Tirmizi ve Hakim benzerini.

Cehennem azabı.»¹⁰⁸ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Kim ki, içki içmeye devam ederek ölürse Allahü Teâlâ onu zina yapanların ferçlerinden akan kan ve irinlerin meydana getirdiği cehennemdeki «Guta» neh-
rinden sular.»¹⁰⁹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Allah nezdinde Allah'a şirkten sonra, bir adamın helâli olmayan bir kadının
tenasül organına akıttığı meniden daha büyük bir günah yoktur.»¹¹⁰

Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Cehennemde, yılanların bulunduğu bir vadi vardır. Her yılan (ın gövdesi)
deve boynu gibi kalındır. Namaz kılmayanı sokar da zehri (o adamın) vücudun-
da yetmiş sene kaynar, sonra adamın etleri dökülür. (Yine) cehennemde «Hüzün»
kuyusu adında bir vadi vardır, içinde yılanlar, akrepler bulunur. Her akrepde yet-
miş diken (iğne), her iğnede de zehir dolu bir torbacık vardır. Zina edene saldı-
rır ve zehrini onun vücuduna boşaltır. Zani bin yıl bunun ağrısını, acısını hisse-
der, sonra eti parça parça olur. Fercinden de irin ve pislikler akar.» Şöyle de va-
rid olmuştur:

«Kim ki evli bir kadın ile zina ederse erkeğe ve kadına bu ümmete yapılacak
azabın yarısı kadar azab vardır. Kıyâmet günü olduğunda, kocasından habersiz
zina yapmış ise Allahü Teâlâ kadının iyiliklerini kocasının hesabına hükmeder.
Eğer adamın malumatı olup da sükut etmiş ise Allahü Teâlâ bu adama da cenne-
ti haram kılar. Çünkü cennetin kapısı üzerine: «Sen, hanımının edepsizlik yaptı-
ğını bilip de susan ve kıskanmayan (deyyus)a haramsın» diye yazılmıştır».

Şöyle rivâyet edilir: «Kim ki helâli olmayan bir kadına şehvetle elini dokun-
durursa kıyâmet gününde elleri boynuna bağlı bir halde huzura getirilir, onu
öperse dudakları ateşten makaslarla kesilir, zina ederse uylukları dile gelir ve
aleyhinde şehadette bulunur ve «beni harama ilişitirdin» der. Allah kendisine ga-
zapla bakar, adamın yüzü kızarır. (Ben yapmadım) demeye yeltenir yeltenmez,
dili hemen «ben helâl olmayanı konuştum» der, elleri «ben haram olanı tut-
tum», gözleri «ben harama baktım», ayakları «harama gittim», tenasül organı
«ben de yaptım» diye şahidlik ederler. Bekçi meleklerden biri «ben işittim», di-
ğeri de «ben de yazdım» der. Allahü Teâlâ: «Ben görmüş, (fakat) örtmüştüm»
buyurur. Allahü Teâlâ daha sonra:

«İnkâra kalkıştığından ötürü, ey meleklerim onu yakalayın ve azabımı tattı-
rın, Benden utanmayana karşı artık öfkem kabarmıştır» buyurur.

Organların şehadette bulunacağına dair şu ayet-i kerime delildir:

«O günde ki, aleyhlerinde kendi dilleri, kendi elleri, kendi ayakları onların
neler yapıyor idiklerine şehadet edecektir.» (Nur: 24).

¹⁰⁸ İbn-i Cevzi, Mevzuat'ında, Beyhaki, Şuab'ında İbn Cevzi'nin rivâyet ettiği yoldan.

¹⁰⁹ İmam Ahmed, Ebû Ya'la, İbni Hibban sahihinde, Hâkim de benzerini.

¹¹⁰ İmam Ahmed, Taberani buradakinin benzerini rivâyet etmişlerdir.

Zinanın en yamanı ana, hemşire, üvey ana ve diğer mahremlerle yapılanıdır.

Hâkîm'in sahih olduğunu beyan ettiği bir hadiste: «**Mahreminden birine temasda bulunanı öldürün**» buyurulmuştur. Bera'dan gelen bir rivâyette:

«Üvey anası ile gerdeğe giren bir adamı öldürmek ve malını da beşte bir şeklinde taksim etmek üzere dayısını, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) adamın üzerine göndermiştir.»

İhsanı bol Allahü Teâlâ'dan, fazlı ile günahlarımızı yarlıgamasını dileriz.

11.GÜNAH: LİVATA YAPMAK

Allahü Teâlâ yüce Kur'anının bir çok yerinde Lût kavminin kıssasını bize anlatmış ve şöyle buyurmuştur:

«Vaktâ ki azab emrimiz geldi, (o memleketin) üstünü altına getirdik ve tepelerine, balçıktan, pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık ki onlar Rabbinin katında hep damgalanmışlardı. Onlar zâlimlerden uzak değildir.» (Hud: 83,84).

Âyetteki: «Rabbinin katında hep damgalanmışlardı», yani taşlar dünya taşları cinsinden olmadığını belirleyen nişanlarla damgalanmıştı. Ve bu taşlar kim-senin tasarrufunda bulunamadığı Allahın hazinelerinde saklı idiler.

«.. Onlar zalimlerden uzak değildir» meâli de şöyle yorumlanmıştır: «Bu ümmetin ahlaksızları Lût kavminin yaptıklarını yaparlarsa onlara hak kılınan azab bunlara da hak olur». Bundan ötürü Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz:

«Sizin namınıza en fazla endişe duyduğum husus Lût kavminin yaptığını yapmanızdır.» Onların yaptıklarını yapanı üç defa lânetleyerek: «Lût kavminin yaptığını yapana Allah lânet etsin Allah onun belasını versin, Allah ona ilensin» diye beddua etmiştir.¹¹¹ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Lût kavminin yaptığını yapan kimseyi bulduğunuz vakit yapanı da, yapılanı da gebertiniz.»¹¹²

«Livata»nın Allah'ın haram kıldığı en büyük günahlardan biri olduğunda icma-ı ümmet vardır. Kur'an-ı Kerim'de:

«Siz, Rabbinizin sizin için yarattığı zevcelerinizi bırakıp da insanların içinden erkeklere mi gidiyorsunuz? Hayır (siz helaldan harama) tecavüz eden bir kavimsiniz» buyurulmuştur.(Şuara: 165, 166). Allah Teâlâ başka bir âyette peygamberi Lût'dan haber vererek şöyle buyurmuştur:

«Onu (Lût aleyhisselamı) kötülükler yapmakta devam eden o memleketten kurtardı. Hakikat onlar, fena bir kavim idiler, fâsıktılar.» (Enbiyâ: 74).

Lût kavminin yaşadığı şehrin adı «Sodom»du. Halkı, Allah'ın Kur'anında beyan ettiği gibi erkeklere giderlerdi, oturak alemlerinde daha bir çok kötü hareketlerde bulunur, en bayağı çirkefliklerle meşgul olurlardı. İbn Abbas'ın şöyle dediği rivâyet olunmuştur:

«Bir kısım adi özellikler Lût kavminin yaptığı fiillerdendir:

Erkeklerin saçlarını örgü yapmaları, güvercin uçurmak, parmaklarla ılık çalmak, yerde entarileri sürümek, içkiye devam etmek, erkeklere gitmek, hayvanları

¹¹¹ İbn Mâce, Tirmizî, Hâkim.

¹¹² Ebu Dâvud, Tirmizî.

taşla öldürmek, kuşlara sapanla taş atmak. Bu ümmet de bu hasletlere bir fenasını ilave edecek: Kadınların birbirlerine sürtmeleri (sevicilik).» Peygamberimiz (s.a.v.): «**Kadınların aralarında sürtüşmeleri zinadır**» buyurmuştur.¹¹³ Ebû Hüreyreden gelen bir rivâyette Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu söylenmiştir:

«**Dört kimse akşam sabah Allah'ın gazab ve hışmındadır: Onlar kimlerdir ey Allah'ın Resûlü,** diye soruldukta Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- **Kadınlara benzemeye uğraşan erkekler (kıyafet ve tavırlarında), erkekleşmek isteyen kadınlar, hayvanlara yaklaşanlar ve erkeklere gidenler**» buyurdu.¹¹⁴ Şöyle rivâyet edilmiştir:

«Erkek erkeğe bindiği vakit Arş-ı Rahman Allah'ın hışmından korkarak titrer, gökler nerde ise düşecek olur da melekler etrafından tutarlar ve «Kulhuvel-lahu ehad» suresini okurlar da Allah'ın öfkesi diner».

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Allah yedi kimseye lânet eder, kıyâmet gününde kendilerine bakmaz ve onlara, Cehenneme girenlerle birlikte cehenneme girin, emrini verir. 1- Erkeklerle münasebette bulunan, 2- Münasebette bulunulan, 3- Hayvanlara yanaşan, 4- Anasına temas eden, 5- Kızı ile münasebette bulunan, 6- Eli ile oynayan. Meğer ki pişman olalar.»

Elleri ile istimnada bulunanların dünyada iken âletleri ile oynadıklarından, kıyâmet gününde elleri (gebe bir kadının karnı gibi) gebe bir halde haşır olunurlar.

Tavla oyunu, güvercinleri yarıştırmak, köpekleri kışkırtmak, koçları vuruşturmak, horozları döğüştürmek, peştemalsız hamama girmek, ölçek ve tartıda hile yapmanın Lût kavminin itiyad edindikleri işler olduğu rivâyet edilmiştir.

«Kim ki güvercin uçurmakla meşgul olursa fakirlik acısını tatmadıkça ölmez» buyurulmuştur.

İbn Abbas: «Tevbe etmeden ölen livatacının vücudu, mezarında domuz suretine çevrilir» demiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) «erkeğe giden ve kadına arka uzuvdan temas eden adama Allah bakmaz» buyurmuştur.

Ebû Saîd es-Salûkî: Bu ümmetin içerisinde livatacı bir topluluk olacak. Bunlar üç sınıftır: 1- Erkeklerle bakıp sulanan erkekler. 2- Erkeklerle bozuk niyetle tokalaşanlar. 3- Bu çirkin fiili bil'fiil işleyenler.

Kadına ve parlak, tüysüz bir gence şehvetle bakmak (bir nev'i) zinadır. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.): «**Gözün zinası bakmak, dilin zinası konuşmak, elin zinası tutmak, ayağın zinası günahlara doğru adım atmak, kulağın zinası da dinlemektir. Nefis temenni ve arzu eder. Tenasül organı da bu isteği ya tasdik eder (yapar), veya tekzib eder (yapmaz).**»¹¹⁵

¹¹³ Taberani Kebir'inde rivâyet etmiştir.

¹¹⁴ Taberani ve Beyhaki rivâyet etmişlerdir.

¹¹⁵ Buharî, Müslim, Ebû Davud buradakinin benzerini...

Bu sebeplerden ötürü büyükler, taze oğlan çocuklarına, genç erkeklere bakmaktan, onlarla birlikte oturmaktan kaçınırlardı. Büyüklerden Hasan b. Zekvan:

«Zenginlerin çocukları ile bir mecliste bulunmayın. Çünkü onların yüzleri kız yüzleri gibidir. Kadınlardan daha çok fitneye düşürürler».

Tabiînden biri: «Sürekli ibadet yapan genç bir adam hakkında, en büyük en-dişem yırtıcı hayvanın ona zarar vermesi değil de tüysüz bir nevcivanla bir arada bulunmasıdır» demiştir. Alimlerden biri:

Tüysüz gençlerle yekbaşa bir yerde kalmayı, onları kadına kıyas ederek haram saymıştır. Çünkü Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«Mahrem bir erkek mahrem bir kadınla yekbaşa kaldı mı muhakkak üçüncü şahıs şeytandır» buyurmuştur.¹¹⁶

Yakışıklılığı ile kadınlardan güzel olan oğlanların fitnessi daha büyük, felakete uğramaları ve uğratmaları kadınlardan daha çok imkân dahilindedir. Bu bakımdan, büyüklerin güzel oğlanlarla bir arada bulunmayı ve onlara bakmayı şiddetle yasaklayan sözleri sayılamayacak kadar çoktur.

Süfyan es-Sevrî¹¹⁷ hamama girer, biraz sonra güzel yüzlü bir oğlan gelir. Sevrî: «Çabuk yanımdan çıkarın, çabuk yanımdan çıkarın. Her kadının yanında bir şeytan gördüğüm halde güzel bir oğlanla birlikte on bu kadar şeytan görüyorum.» der.

Bir adam beraberinde güzel yüzlü bir oğlanla İmam Ahmed'in yanına gider. İmam Ahmed:

«Bu çocuk senin mi? Adam: Hemşiremin oğlu. Büyük İmam: Bir daha yanımıza getirme. Tenha yerlerde birlikte gitmeyin. Seni ve onu tanımayanlar hakkınızda kötü zanda bulunabilirler» buyurur.

Bakışın kötülüğü hakkında şiir de inşad etmişlerdir. Bir şiirde (meâlen) şöyle deniliyor: «Bütün hadiselerin başlangıcı bakmaktan... Büyük ateşler küçük kıvılcımlardan meydana gelir. Kişinin, başkalarının gözlerine çevirdiği gözü olduğu sürece tehlikededir. Ne kadar bakışlar var ki, yay ve kiriş olmadan sahibinin gönlünü okların deldiği gibi delmiştir». Başka birisi de meâlen şöyle diyor: «Bakarken hoş olur. Gönlü de burkudur. Zarara götüren hoşluğa merhaba yoktur». Şöyle söylenegelmiştir: «Bakış zina'ya çeker». Hadîs-i şerifte:

«Bakış, İblis'in oklarından zehirli bir oktur. Kim ki (bakışı) Allah için terkederse Allah onun kalbine kıyâmete değin hissedeceği ibadet halavetini koyar» buyurulmuştur.

KENDİ İSTEĞİ İLE NEFSİNİ TESLİM EDEN LÛTÎ'NİN CEZASI

Halid b. Velid, nahiyelelerden birinde kendisini arkasından işleten lûtî bir ada-

¹¹⁶ Tirmizî. Benzerini Taberani rivâyet etmiştir.

¹¹⁷ Süfyan b. Said es-Sevrî Ebû Abdillâh el-Kufî. Müslümanların imamlarından, dinin büyüklerindendir. Zühd ü vera sahibidir. İmametinde ittifak vardır. (V. 161 H.)

mı tesbit ediyor. Ne yapacağı konusunda Hz. Ebû Bekr'e danışıyor. Hz. Ali hem- men: «Bu günahı Lût kavminden başka topluca hiç bir millet yapmamıştır. Allahü Teâlâ'nın ise onlara ne yaptığını biliyoruz, yakılması görüşündeyim» der. Hz. Ebu Bekir de Halid'e, «onu yak» diye yazar. O da onu yakar.

Hz. Ali: «Allahü Teâlâ, isteği ile kendini işletene evleninceye kadar kadınla- rın şehvetini ilkâ eder, (öldüğünde) kıyâmete kadar şeytanın göreceği azab gibi azab eder.» buyurmuştur.

Rivâyete göre İsa aleyhisselâm, bir seyahatında, ölmüş bir adam üzerine hü- cum eden bir ateş görür. Su alır ateşe serper, ateş erkek bir çocuk suretine, adam da ateş suretine dönüşür. Hz. İsa, bu hale şaşırdığından: Ya Rab, bunları dünya- daki şekillerine koy ki, kendilerinden malûmat isteyeyim, der. Allahü Teâlâ bu ikisini biri bir erkek çocuk, diğerini de adam suretinde diriltir. Hz. İsa:

- Sizin bu durumunuzun sebebi nedir? Adam:

- Ey İsa! Ben dünyada bu oğlanı çok severdim, ona olan şehvî isteğim beni kendisine yaklaştırmaya sevketti. İkimiz de ölünce kâh o ateş olur beni yakar, kâh ben ateş olurum onu yakarım. Kıyâmete kadar azabımız budur.

Allah'ın azabından Allah'a sığınırız, sevip hoşnut kaldığına bizleri muvaffak kılmasını dileriz.

KADINA ARKA UZVUNDAN YAKLAŞMAK LİVATA HÜKMÜNDEDİR

Kadına arka uzvundan temas etmek de Allah ve Resûlünün haram kıldığı ko- nularındandır. Âyet-i Kerime: «**Kadınlarınız sizin** (evlad yetiştiren) **tarlanızdır. O halde tarlanıza dilediğiniz gibi gelin.**» (Bakara: 223) buyurulmuştur. Yani te- mas ön taraftan olmak şartı ile hanımlarınızla nasıl münasebette bulunursanız bulunun, hiç bir sakıncası yoktur, demektir.

Yahudiler «Erkek kadınına arkadan öne temas ederse çocuk şaşı olur» derler- di. Ashab-ı Kiram Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e bunun doğru olup olmadığını sordur- lar. Allahü Teâlâ da yahudileri yalanlamak için «**kadınlarınız sizin tarlalarınız- dır...**» meâlindeki âyeti indirdi.

Ebû Hüreyre Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«**Kadına hayızlı iken yanaşan veya kadına arka uzvundan temas eden lânete uğramıştır.**»¹¹⁸

Tirmizî Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu Ebû Hüreyre'den rivâ- yet etmiştir:

«**Kim ki kadına aybaşı iken yanaşır veya kadına arka uzvundan temas eder ve- ya falcıya giderse Muhammed'e indirilene (dine, imana) küfretmiştir.**» Yani yıl- dıznâmeye bakarak çalınmış bir malın nerede olduğunu bildiğini iddia eden ve

insanların bilgileri dahilinde bulunmayan hususlarda laf edene gidip soru soran ve onun söylediklerini tasdik eden küfre gitmiştir. Cahillerin pek çoğu bilgilerin azlığından, bilenleri dinlemediklerinden dolayı bu günahlara dalarlar. Bu hikmete binaendir ki, Ebu'd-Derdâ şöyle söylüyordu: «Ya bilgin, ya öğrenci, ya işitici, ya da bilgiyi sevici ol. Beşincisi (câhil) olma ki, sonra helâk olursun.»

Kula vâcib olan, bütün günah ve sürçmelerinden Allah'a tevbe etmesi, bilgisiz demlerinde yaptıklarından Allah'tan bağış dilemesi, ömrünün geri kalan kısmında sağlık selâmet vermesini istemesidir.

Allahım:

Dinim, dünyam ve ahiretimde senden bağış, maddî ve manevî âfiyet dilerim. Muhakkak sen esirgeyenlerin en çok esirgeyenisin!..

12.GÜNAH: FÂİZ ALMAK, VERMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ribayı (faizi) öyle katkat artırılmış olarak yemeyin, Allah'dan korkun, ta ki muradınıza eresiniz.» (Âl-i İmran: 130). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Riba (faiz) yiyenler kendilerini şeytan çarpmış (birec mecnun) dan başka bir halde (kabirlerinden) kalkmazlar. Böyle olması da onların alım satım da ancak riba gibidir demelerindendir. Halbuki Allah alış veriş helâl, ribayı haram kılmıştır.» (Bakara: 275).

Yâni, fâiz yiyenler, Allah'ın haram kıldığını helâl saymalarından dolayı, halk kabirlerinden süratle kalkıp mahşer yerine doğru yol aldıklarında o tefeciler, kendilerini cin çarpmışçasına her kalkmak istediklerinde sendeliyerek yere yıkılacaklar. Çünkü faizle karınlarını doldurmuşlardı. Bu ağırlıklar kalkmalarına engel olacak, insanlar koşarak mahşer yönüne doğru giderlerken onlar tökezleyip sürüneceklerdir.

Katade¹¹⁹: «Faiz yiyen, kıyâmet gününde deli olarak diriltilecek. Bunun böyle olması diğer insanlar onun tefeci olduğunu bilmeleri içindir» buyurmuştur.

Ebû Saîd el-Hudrî'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle anlattığı rivâyet olunmuştur:

«Miraç gecesı bir topluluk gördüm, her bir adamın karnı kocaman bir ev gibi öne doğru çıkmış bir halde Firavun hanedanının yolları üzerinde dizilmişlerdi. Firavun hanedanı ise akşam sabah cehenneme arzolunurlar. (Peygamberimiz (s.a.v.) devamla): Firavun hanedanının ne işiten, ne de laf anlayan ürkmüş develer gibi sağa sola koşuştuklarını, bu adamlar hissettiklerinden yollarından çekilmek istiyorlardı. Fakat karınlarının aşırı derecede büyüklüğü bana imkân vermiyordu. Firavun hanedanı onları da kendi içlerine katarak ateşe doğru hem giderken hem de dönerken birlikte azab olunuyorlardı. İşte bu adamların dünya ile âhîret arasında bir geçit yeri olan kabirdeki azabları bu idi. Cebraile:

- Bunlar kimlerdir? diye sordum. Cebrail:

- Bunlar faiz yiyenlerdir, kabirlerinden şeytan çarpmışcasına kalkacaklardır, cevabını verdi.»¹²⁰

Bir rivâyette de Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Yedinci kat göğe çıkarıldığında başımın üstünde şimşeklerin çıktığını, göklerin gürlediğini duydum. Bir takım

¹¹⁹ Katade Düame es-Süduf el-Basrî. Tefsir ve hadiste büyük önderdir. Tabiinden. (V. 117).

¹²⁰ İbn Kesir «İsrâ» suresinin tefsirinde Beyhaki'ye nisbet etmiştir.

adamlar gördüm. Mideleri evler gibi kocamandı. İçlerinde yılan ve akrepler vardı, dışlarından içleri görünüyordu. Cebrail'e bunların kimler olduğunu sordum, «faiz yiyenler» cevabını verdi.»¹²¹

Şöyle rivâyet olunmuştur:

«Bir beldede zina ve faiz yaygınlaştığı vakit Allahü Teâlâ o beldenin yıkılmasını buyurur.»¹²²

Hız. Ömer'in Peygamberimiz (s.a.v.)'e nisbet ettirdiği bir hadiste şöyle buyurulmuştur:

«İnsanlar dinar ve dirhem hırsına kapılır, alış verişte birbirilerini aldatır, sıgırların kuyruklarına tâbi olur (çifte çubuğa dalar), Allah yolunda cihadı terk ederlerse Allah belâ indirir. Dinlerine dönüp (Şeriat'a uygun şekilde yaşamadıkları sürece) o belâyı kendilerinden kaldırmaz.»¹²³ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Bir toplumda faiz yaygınlaşırsa muhakkak içlerinde delilik çoğalır, bir millette zina zuhur ederse içlerinde ölümler (farkedilir derecede çok ölüm) belirir. Bir kavim, tartı ve ölçüde hile yaparsa Allah kendilerinden yağmuru keser (senelerce kıtlığa maruz kalırlar).»¹²⁴ Buhârî'nin rivâyet ettiği uzun bir hadîsin bir yerinde şöyle buyrulur:

«... Faiz yiyen kimse öldüğü andan kıyâmete kadar kan kırmızısı bir nehirde yüzdürülerek azab olunur. Dünyada biriktirdiği haram mal kendisine zorla yutturulur. Kıyâmete değin kabirdeki azabı budur.»

Yukarılarda geçtiği üzere, Allahın cennete sokmayacağı sınıflardan birinin de «faiz yiyenler» olduğu sahih hadîste ifade olunmuştu. Faiz yiyenler, faiz yemede çeşitli hilelere saptıklarından köpek ve domuz suretinde haşrolunacakları ifade olunmuştur. Nitekim eski kavimlerden biri, cumartesi günü balık avlamaları yasak edilince sahtekârlığa baş vurarak cumartesi günü kanallar kazıp bu kanallara düşen balıkları pazar günü avlamaları üzerine hilelerinin cezası olarak Allah tarafından maymuna dönüştürülmüşlerdi. Çeşit çeşit vesilelerle faizden kazançlar sağlayanlar da böylece hilelerinin cezası olarak köpekler ve domuzlar suretinde haşrolunacaklardır. Allah'a hilekârların hud'aları (dolapları) saklı kalmaz.

Eyyub es-Sahtiyânî¹²⁵: «Çocuğu aldattıkları gibi Allahı da aldattıklarını sanırlar. Hilecilerin şekilleri dünyada değiştirilse idi herhalde kendileri hesabına daha iyi olurdu» demiştir. Bir hadîs-i şerifte:

¹²¹ İmam Ahmed uzun bir hadisin bir bölümünde rivâyet etmiştir. İbn Mace özetle ve İsfahani.

¹²² Ebû Ya'la ceyyid isnad ile... İbn Abbas hadisinde şahidi vardır.

¹²³ Ebû Dâvud ve başkaları.

¹²⁴ İbn Mace, Bezzar, Beyhaki ve Hâkim.

¹²⁵ Eyyub b. Ebi Temime es-Sahtiyani Ebu Bekr el-Basri. Tabiinin büyüklerinden, meşhur imamlardan biri (V. 131 H.)

«Faiz yetmiş türlü büyük fenalığa denktir. Bunların en hafifi kişinin anası ile zina etmesi ne ise o kadardır.»¹²⁶

Enes'den şöyle rivâyet olunmuştur: «Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bize bir hutbe irad etti. Hutbesinde faizi anlattı, ehemmiyetinden bahsetti ve şöyle buyurdu: «**Adama faizden isabet eden bir dirhem, İslâm nazarında otuz altı zinadan daha çirkin-dir.**»¹²⁷

Hazreti Ebû Bekr: «Faiz alan da veren de ateştedir» diyor. İbn Mes'ud: «**Birisinde alacağın varsa verdiği hediye kabul etme, çünkü faizdir**» diyor.

Hasan Basrî: «Sana borcu olan bir adamın evinde yediğin yemek haramdır» der. Hasan Basrî'nin bu sözü Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şu hadîsinden mülhemdir:

«**Menfaat sağlayan her borç (un sağladığı fayda bir cins) faizdir.**»

İbn Mes'ud şöyle diyor: «Her kim birine şefaatta bulunup şefaati ettiği kimse de kendisine bir hediye verirse bu hediye haramdır». İbn Mes'udun bu ifadesini Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şu hadîsi tasdik ediyor: «**Her kim bir adama aracı olsa, şefaatta bulunsa, şefaati edilen zat da kendisine hediye verse, o da bu hediye kabul etse faiz kapılarından bir kapıya yanaşmış olur.**»¹²⁸

Allah'tan dinî hususlarda, dünya ve âhirette afv u afiyet dileriz.

¹²⁶ Taberani Evsatında Ömer b. Râşid'in rivâyetinden. İbn Mâce ve Beyhaki'nin, başka rivâyet yollarından hadis sîhhatini teyid eden şâhidleri vardır.

¹²⁷ İbn Ebi'd Dünya ve Beyhaki. Hadis zayıftır.

¹²⁸ Müellifin diğer eseri «es-Suğra»sında Tirmizînin rivâyet ettiği şu hadis yazılıdır: "Allah faiz yiyene, yedirene, faize şahidlik edenlere ve yazanlara lânet etsin! Bunlar Kıyâmete değin Hz. Muhammed'in lânetine uğramışlardır».

13.GÜNAH:

YETİMİN MALINI YEMEK VE ONA ZULM ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Gerçek, yetimlerin mallarını haksız (ve haram) olarak yiyenler karınlarına ancak bir ateş yemiş olurlar. Onlar çılgın bir ateşe (cehenneme) gireceklerdir.» (Nisa: 10). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Yetimin malına, rüşdüne erişinceye kadar o en güzel olanından başka bir suretle yaklaşmayın.» (En'am: 152).

Ebu Said el-Hudri'den rivâyet olunan «Mî'rac hadîsinde» Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: «... Bir de baktım ki bazı adamlara bir takım kim-seler musallat olmuş, kimi derilerini koparıyor, kimi de ateşten kayaları getiriyor, ağızlarının içlerine bırakıyor. Bu bıraktıkları gerilerinden çıkıyordu. Cebra-il'e: Bunlar kimlerdir? diye sordum. Haram olarak yetimlerin mallarını yiyenlerdir ki, ancak bir ateş yemiş olurlar, cevabını verdi.»¹²⁹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Allahü Teâlâ bir kavmi kabirlerinden kaldırır, bunların karınlarından alevler çıkar, ağızları ateşler saçar. Onlar kimlerdir? sualine Resûlullâh (s.a.v.):

- Allahü Teâlânın: «Gerçek, yetimlerin mallarını haksız olarak yiyenler karınlarına ancak bir ateş doldurmuş. Onlar çılgın bir ateşe gireceklerdir» şeklindeki beyanını okumaz mısınız? buyurdu.»¹³⁰

Süddî¹³¹: Haksız olarak yetim malını yiyen Kıyâmet Gününde ağzından, bur-nundan, kulaklarından ve gözlerinden ateşler fışkırdığı halde haşrolunur. Kendisini gören herkes: «Yetim malı yiyen» adam diye tanır. Âlimler: «Yetimi hima-yesine alan kişi fakir ise, yetimin menfaati ve malının artması için yaptığı hizme-tin karşılığı olarak ma'ruf ölçüde (Şeriat'ın müsaade ettiği kadar) yetimin malın-dan yemesinde hiç bir sakınca yoktur, fakat mâruf ölçüyü aşarsa haramdır» de-mişler. Çünkü âyet-i kerimde: «Kim zengin ise (yetimin malını yemeye tenez-zül etmesin) kaçının, kim de fakir ise o halde örfe göre (bir şey) yesin» (Nisa: 6) buyurulmuştur.

Örfe göre yetimin malından hamisinin nasıl yiyeceği konusunda bilginlerin dört ayrı görüşleri vardır:

1- Borç olarak alır. 2- İsfraf etmemek şartı ile ihtiyaç ölçüsünde alır. 3- Yetim hesabına bir iş gördüğünde ihtiyacı nisbetinde alır. 4- Zaruret anında -dilediğin-

¹²⁹ İbn Kesir Ebû Hatim'e nisbet ettirmiştir.

¹³⁰ İbn Kesir Tefsirinde, İbn Merdüye, İbn ebi Hatim, İbn Hibban.

¹³¹ İsmail b. Abdurrahman b. Ebi Kerim es-Süddi Ebu Muhammed el-Kûfi. Tefsir sa-hibi, (v. 127).

ce- alır, imkân bulduğunda öder. imkân bulamazsa -görünüşe göre- helâldir. Bu görüşleri İbn Cevzî tefsirinde anlatmıştır.

Buharî'nin Sahih'inde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmaktadır:

«Ben ve yetimi himayesine alan (orta ve şehâdet parmaklarını işaret buyurarak) cennette işte böyle olacağız.»

Müslim'in Sahih'inde daha açık bir ifade ile: «Kendi yalanı veya başkasının yakını olan yetimi himayesine alan kimse ve ben, cennette işte böyleyizdir» buyurulmuştur. Yetimin himaye edilmesi: ihtiyaçlarını yerine getirmek, yemesi, giymesi ve -varsa- malının korunup üremesine özen göstermek, malı yoksa Allah için yedirip giydirmektir. Yine Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«Her kim müslüman çocuklardan bir yetimi Allah kendisini müstağni kılan kadar (yani yetim bulûğa erene ve kendi işlerini çevirecek hale gelene kadar) yemeğine ve içeceğine ortak ederse Allah ona cenneti vâcib kılar. Meğer ki yarlıganması mümkün olmayan bir günah işlemiş ola»¹³² buyurmuştur. Resûlullâh (s.a.v.) şöyle söylüyor:

«Her kim bir yetimin başını okşarsa ve bu okşayışı da ancak Allah için olursa elinin değdiği her kıl adedince kendisine sevap yazılır. Her kim himayesindeki erkek veya kız yetime iyilik ederse ben ve o, işte böyle cennette oluruz.»¹³³ Adamın biri Eb'ud-Derdâ'ya: «Bana bir öğütte bulun,» dedi. O da:

- Yetime acı, onu kendine yaklaştı, yediğinden yedir. Çünkü ben kalbinin katılığından şikâyet gelen bir adama Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu bizzat işittim: «Kalbinin yumuşamasını istersen yetimi yanına yaklaştı, başını okşa, yediğinden yedir. Muhakkak bu hareket gönlünü yumuşatır. Hem de ihtiyaçlarının üstesinden gelirsin.»¹³⁴

Büyüklerden birisi şöyle hikâye eder:

«Önceleri Allah'a isyankârdım, şarap içerdim. Günün birinde kimsesiz yetim bir çocuğa rastladım, elinden tuttum, yedirdim, giydirdim, hamama götürdüm, başını tıraş ettirdim. Bir babanın evlâdına gösterdiği şefkatten daha fazlasını gösterdim. Epeyce bir zaman sonra rüyamda kıyâmetin koptuğunu, sorguya çağırıldığımı, yaptığım isyanlardan ötürü cehenneme sevkimin çıktığını gördüm. Ateşe atmak üzere zebaniler beni sürüklediler, hor ve perişan bir vaziyette beni önlerine katmışlar cehenneme doğru itiyorlardı. Derken kendisine iyilik ettiğim yetim çocuk hemen beni kenara çekti ve: «Ey Rabbimin melekleri bırakın onu. Ben onun için Rabbime şefaât dileğinde bulundum. O bana iyilik etmiş, ikramda bulunmuştu. Melekler: Hayır bırakamayız, bize böyle bir emir gelmedi, dediler. Bu esnada bir ses «Serbest bırakın onu! Yetime karşı olan şefkat ve iyiliği yü-

¹³² Tirmizî İbn Abbas'dan.

¹³³ İmam Ahmed ve başkaları.

¹³⁴ Taberani, İmam Ahmed'in rivâyet ettiği Ebû Hüreyre hadisinden şahidi var.

zû suyu hürmetine onu bağışladım» diyordu. Uyandım, Allaha tevbe ettim ve bütün gücümü öksüz ve kimsesizlere iyilik yapmağa hasrettim.»

Peygamberimiz (s.a.v.)'in hizmetkârı Hz. Enes: «Evlerin hayırlısı içinde kendisine iyilik yapılan yetimin bulunduğu ev, en şerlisi de yetimin kötü muamele gördüğü hânedir. Kullarının Allaha en sevimli olanı yetime veya dul kadına iyilik edendir.»

Allahü Teâlânın Hz. Davud'a şöyle vahy buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Ey Davud yetime karşı şefkatli bir baba, dul kadına da müşfik bir koca gibi davran. Bil ki ne ekersen onu biçersin.»

Hz. Dâvud münacatında «Allahım senin rızan için yetime veya dul kadına yardım edenin mükâfatı nedir, diye sordu. Cenab-ı Hakk:

«Benim rahmet gölgemden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyâmet gününde rahmet gölgemde onu gölgelendirmemdir» buyurdu.

Hz. Ali sülâlesinden birinin şu hikâyesi, dul ve yetimlere iyilik yapmanın ortaya çıkardığı sonuçlara güzel bir misaldir:

«Belh» şehrinde ikamet eden ve refah içinde yaşayan bir aile varmış. Zaman gelir aile reisi baba ölür, hanımı dul, çocukları yetim kalır. Sonraları fakir düşerler. Anne çocuklarını yanına alır, başka bir şehre gider. Şehre girdiğinde çocukları bakımsız bir camiye yerleştirir. Çocuklarına yiyecek temin etmek için çareler araştırır.

İki ayrı cemaata rast gelir. Bir cemaatın başında şehrin ileri gelen bir müslümanı (Şeyhu'l-beled), diğer cemaatın başında da beldenin zâmini mecusi bir zat bulunuyordu.

Kadın, müslüman ileri gelene selâm verir, durumunu izah sadedinde: Ben Hz. Âli sülâlesinden bir hanımım, yanımda öksüz kızlarım var, onları bakımsız bir camiye yerleştirdim, kendilerine yiyecek arıyorum. Şeyhu'l-beled:

- Asil bir alevî (Hz. Ali'ye mensup kimse) olduğunu isbat için delil göster. Kadın:

- Ben yabancıyım, burada tanıdık biri yoktur der ve kırgın bir gönülle adamın yanından ayrılır, gider, sonra mecusi zatın huzuruna çıkar, vaziyetini anlatır, yetim kızları bulunduğunu, kendisinin afife (iffetli bir kadın) olduğunu, müslüman ileri gelenle aralarında geçen konuşmalarını bildirir ve yardım dileğinde bulunur.

Mecusi hanımlarından birini, kadını ve yetimlerini evinde misafir etmek için getirtir. Onlara en nefis yemekler yedirir, en alımlı giysiler giydirebilir. Bu aile huzur içinde mecusunin evinde yatarlar.

Şeyhu'l-beled o gece rüyasında sanki kıyâmet kopmuş, Peygamberin başı üzerine Livau'l-hamd sancağı dikilmiş ve kubbesi yakut ve mercandan mâmul yeşil

bir köşk kurulmuş görür. Peygamberimiz (s.a.v.)'e köşkün kime ait olduğunu sorar. Peygamberimiz (s.a.v.) de: «Allahı birleyen bir adama aittir» buyurur. Adam, ben Allahı birleyen bir müslümanım deyince Resûlullâh (s.a.v.):

- Şâhid göster der. Adam şaşırır. Bu defa Resûl-i Ekrem (s.a.v.):
- Sen alevî kadına böyle dememiş, ondan şahid istememiş mi idin?

Adam, kadını boş çevirdiğine teessüf eder üzüлür, şehri dolaşmaya başlar, kadını soruşturur, mecusunin yanında olduğunu öğrenir. Adamı çağdırır ve ondan alevî kadınla kızlarına -kendi yanında kalmaları için- müsaade etmesini ister.

Mecusî «Buna imkân yoktur, onlar sayesinde nimetlere kavuştum» der. Adam:

- Al sana bin dinar onları bana teslim et. Mecusî:
- Bunu yapamam. Şeyhu'l-beled:
- Yapman lâzım. Mecusî:
- Senin istediğini ben de hak ettim. Rüyanda gördüğün köşk benim için de yaratıldı. Vallahi dün gece ben ve ev halkını uyumadan hepimiz alevî kadın sayesinde müslüman olduk. Senin gördüğün rüyayı ben de gördüm. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana şöyle buyurdu:

- Alevî kadın ve kızları senin yanında mı? Ben:
- Evet, dedim. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):
- Köşk senin ve ev halkınındır. Sen ve ev halkın cennetliklersiniz. Allah seni ezelde mü'min olarak yaratmıştır, buyurdu (ve biz de ihtida ettik).

Bak bakalım Allahü Teâlâ yetimlere ve dullara yapılan iyiliklere nasıl karşılık veriyor:

Buharî'de ve Sahih-i Müslimde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in: «**Dulların ve zavalıların yardımına koşmak Allah yolunda cihad gibidir**» buyurduğu rivâyet olunmuştur. Hadîsi rivâyet eden râvi diyor ki: «Zannedersem Resûl-i Ekrem (s.a.v.) «Dullar ve zavallıların yardımına koşmak, bıkmadan hep namaz kılan ve orucunu bozmayan (hep oruç tutan) oruçlu gibi sevap kazanır» buyurdu idi.

Allahü Teâlâ bizleri bağışlasın!

14.GÜNAH:

ALLAH VE PEYGAMBERİ NAMINA YALAN SÖYLEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allaha karşı yalan söyleyenlerin kıyâmet günü yüzleri göreceksin ki kapkadır» (Zümer: 60).

Hasan Basri: «Allaha karşı yalan söyleyenler «istersek yaparız istersek yapmayız» diyen kimselerdir demiştir. İbn Cevzî de Tefsirinde şu malûmatı verir: «Alimlerden bir taife Allah'a ve onun Peygamberine karşı yalan söylemeği -geçmiş büyüklerden nakledildiği üzere- küfür saymışlardır. Şübhesiz Allaha ve Peygamberine karşı yalan söylemekte, haram olan bir şeyi helâl saymak korkusu vardır. Haramı helâl saymak ise katışıksız küfürdür.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurur:

«Bana karşı yalan söyleyen kimse için cehennemde bir ev yapılır.»¹³⁵

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Bana karşı kasden yalan söyleyen cehennemdeki meskenine hazırlansın.» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Yalan olduğunu bile bile bana izafeten bir söz aktaran, yalanı meslek edinenlerden biridir.»¹³⁶ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Bana karşı yalan söylemek benden başkasına yalan söylemek gibi değildir. Kim bana izafe ederek yalan söylerse cehennemdeki durağına hazırlansın.»¹³⁷ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz buyurdu:

«Benim söylemediğimi bana nisbet ederek söyleyen kimse cehennemdeki durağına hazırlansın.» Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Mü'min kişi hainlik ve yalan söylemek hariç her şeyi yapıp işleyebileceği bir fitratta yaratılır.»¹³⁸

¹³⁵ Buharî, Müslim ve daha bir çokları.

¹³⁶ Müslim ve başkaları rivâyet etti.

¹³⁷ Müslim ve daha başkaları rivâyet etmişler.

¹³⁸ Bezzar ve Ebû Ya'la Sa'd b. Ebi Vakkas'tan. Râvileri âdildir. Hadisin bir şâhabinin sözü olduğunu Dare Kutni bildirmiştir. Hadisi teyid eden başka lâfızlarda hadîsler vardır.

15.GÜNAH:

DÜŞMANLA SAVAŞ ANINDA CEPHEDEN FİRAR

Kur'an-ı kerimde şöyle buyurulmuştur:

«Ey iman edenler toplu bir halde kâfirlerle karşılaştığınız zaman onlara arkalarınızı dönmeyin (kaçmayın) tekrar muharebe için bir tarafa çekilenin, yahud diğer bir fırkaya ulaşıp mevki tutanın hali müstesnâ olmak üzere kim öyle bir günde onlara arka çevirirse o, muhakkak ki Allah'ın gazabına uğramıştır. Onun yurdu cehennemdir. O ne kötü bir sonuçtur.» (Enfal:15-16).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz de: «Helâke götüren yedi şeyden kaçının» meâlindeki hadislerinde yedi husustan birinin «toplu halde düşmanla karşılaşma gününde cepheden firar» olduğunu bildirmiştir.

İbn Abbas şöyle diyor: «Eğer içinizden sabr u sebat mâlik yirmi kişi bulursanız onlar iki yüze galebe ederler» (Enfal:65) meâlindeki âyet-i kerime inince Allahü Teâlâ iki yüz kişiden oluşan düşman grubundan yirmi kişilik müslüman grubunun kaçmamasını farz kılmıştı. Sonra: «Şimdi Allah sizden (yükü) hafifletti. Bildi ki sizde muhakkak bir za'f vardır, o halde eğer içinizden (azimli) sabırlı yüz (kişi) olursa iki yüzü yenerler, eğer sizden bin (kişi) olursa iki bine galebe çarlarlar, Allah'ın izni ile... Allah sabr u sebat edenlerle beraberdir» (Enfal:63) meâlindeki âyet inince iki yüz kişilik düşman grupdan yüz kişilik mü'min grubun kaçmamasını farz kıldı».

16.GÜNAH:

İDARECİLERİNİN HALKI ALDATMASI VE ZULM ETMESİ

Allahü Teâlâ şöyle buyurur:

«O yol ancak insanlara zulmetmekte, yer (yüzün)de haksız olarak tegallübe kalkmakta olanlara karşıdır. İşte bunlar (yok mu) bunların hakkı pek acıklı bir azaptır.» (Şûra:42). Kur'an-ı kerimde şöyle buyrulur:

«O zâlimlerin yapacaklarından Allah'ı gafil zannetme sakın. O bunları ancak öyle bir gün için geciktiriyor ki o (gün) gözler (şaşkınlıkla) bererip kalacaktır. (O halde ki) hepsi bağlarını dikerek koşacaklar, gözleri kendilerine bile dönüp bakamayacak. Kalplerinin içi ise (müthiş korkulardan dolayı akıldan) bomboştur» (İbrahim: 42, 43). Allahü Teâlâ buyurdu:

«O zulmedenler yakında hangi inkılapla sarsılacaklarını bileceklerdir» (Şûra: 227). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Onlar işledikleri herhangi fenalıktan birbirini vazgeçirmeye çalışmazlardı. Hakikat, yapmakta devam ettikleri (o hal) ne kötü idi» (Mâide: 78).

Bu konu ile alakalı hadislerden bazıları şunlardır:

«Bizi aldatan bizden değildir» (Müslim rivâyet etmiştir).

«Zulm etmek kıyâmet gününde karanlıklarda kalmaya sebeptir.» (Buharî ve Müslim). Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Hepiniz çobansınız ve ayrı ayrı hepiniz güttüğünden sorumludur.» (Buhari ve Müslim İbn Ömer'den). Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Hangi çoban (idareci) güttüğü ve idare ettiği kimselere zulmederse o cehennemdedir.» (Taberanî Evsat ve Sagîr'inde rivâyet etmiştir.)

«Her kim ki Allah onu bir tebeanın başına idareci kılar da o idareci, nasihatları ile halkı muhafaza etmezse Allah cenneti ona haram kılar.» Bu hadisin başka bir rivâyeti şöyledir. «Tebeasına zulmeden kimse, günü gelir elbet ölür ve Allah da kendisine cenneti haram kılar.» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «İnsanlara hükm eden her hâkim kıyâmet gününde ensesinden bir melek yakalamış olarak (olduğu yerde) hapsolunur. Eğer Allahü Teâlâ meleğe onu at derse melek de onu atar ve kırk sonbahar (kırk yıl) cehennemin dibine doğru iner.» (İmam Ahmed rivâyet etmiştir.) Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Kıyâmet gününde âdil hakim öyle bir anla karşılaşacak ki iki kişi arasında tek bir hurmayı bölüştürmek hususunda da keşke hüküm vermemiş olmasını temenni edecektir.»¹³⁹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

¹³⁹ Bezzar. Taberanî Evsatta Ebû Hüreyre'den. Hadisin şahidleri vardır. (Münzirî: et-Tergib vet-Terhib).

«On (kişilik bir gruba) baş olan kimse kıyâmet gününde elleri boynuna bağlı olarak getirilir. Ya adaleti onu serbest bıraktırır, ya da zulmü onu helâke götürür.»¹⁴⁰

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle dua buyururlardı: «Allahım, her kim bu ümmetin işinden herhangi bir şeyi üzerine alır da onlara mülayim (ve iyi) davranırsa Sen de ona rıfk ile muamele buyur. Onlara zorluk çıkarana da Sen meşakkat ver ya Rab!»¹⁴¹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Her kimi ki, Allahü Teâlâ müslümanların işlerinden herhangi bir işin başına geçirir ve o kimse de müslümanların ihtiyaçlarına, eksik ve gediklerine karşı perde indirir (kapısını kapatır kulak asmazsa), Allah da Kıyâmet Gününde onun ihtiyacına bakmaz.»¹⁴²

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Pek yakında fâsık, zâlim idareciler olacak. Kim onların yalanlarını doğrular, zulümlerine yardımcı olursa o benden değil, ben de ondan değilimdir. O ebediyen benim Havzım'dan içemeyecektir.»¹⁴³ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Ümmetimden iki sınıfa hiç bir vakit benim şefaati ulaşmayacaktır: 1- (Halka) zulmeden ve hiyanette bulunan sultanlar. 2- Borç hususunda hilekârlık yaparak alacaklarını tahsilde (başkalarının aleyhinde) şهادette bulunup, vereceklerini inkâr edenler.»¹⁴⁴ Bir hadîste şöyle buyuruluyor:

«Kıyâmet Gününde insanlardan en çetin azaba giriftar olacak kimse zâlim idarecidir.»¹⁴⁵ Bir hadiste şöyle buyuruluyor:

«Ey nâs! Allah'a dua edip de duanıza icâbet etmeyeceği, Allah'dan mağfiret dileyip de mağfiret olunmayacağınız bir zaman gelmeden önce Şeriatın hoş gördüğünü emredin, çirkin saydığından da nehyedin. Yahudilerin hahamları, Hristiyanların papazları mârufu emir, münkerden de yasaklamayı terkettikleri için Allah kendilerini peygamberlerinin lisanı ile lânetlemiş, sonra da hepsine belâ vermişti.»¹⁴⁶ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kim bizim (bu tebliğ ettiğimiz) dinimizde, ondan olmayan bir şeyi ihdas ederse o merduttur.»¹⁴⁷ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Merhamet etmeyene merhamet olunmaz. Allah, insanlara acımayanı esirgemez.»¹⁴⁸ Resûl-i Muhterem (s.a.v.) Efendimiz buyurdu:

«Allahü Teâlâ adaletli idareciyi kendi rahmet gölgesinden başka hiçbir göl-

¹⁴⁰ İmam Ahmed ve İbn Hibban.

¹⁴¹ Müslim ve Nesâi Hz. Âişe'den.

¹⁴² Ebû Dâvud ve Tirmizî Ebû Meryem İmran b. Mürre el-Cüheni'den.

¹⁴³ İmam Ahmed, Tirmizî, Bezzar ve Nesâi birbirine yakın ifadelerle.

¹⁴⁴ Taberani «Kebir»de Ebû Ümame'den.

¹⁴⁵ Taberani rivâyet etmiştir.

¹⁴⁶ İsfahanî İbn Ömer'den.

¹⁴⁷ Buharî, Müslim, Hz. Âişe'den.

¹⁴⁸ Buharî, Müslim, Tirmizî Cerir b. Abdullah'dan.

genin bulunmadığı Kıyâmet Gününde kendi gölgesinde gölgelendirir.»¹⁴⁹

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Verdikleri hükümlerinde yakınlarını ve himayesi altında bulunanları (ayırım yapmadan) adalet ile gözeten âdil kimseler, nurdan tahtlar üzerinde (oturtulacaklar).»¹⁵⁰

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hz. Muaz'ı Yemen'e gönderdikleri zaman ona şöyle buyurmuşlardı:

«Onların mallarının en kıymetlilerini almaktan sakın! Mazlumun duasından korun. Çünkü onun duası ile Allah arasında bir perde yoktur.» (Buharî rivâyet etmiştir). Resûlullâh (s.a.v.):

«Kıyâmet gününde Allah'ın kendileriyle konuşmayacağı üç kimseden birinin de yalan söyleyen melik (idareci) olduğunu» bildirmiştir. (Müslim). Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

«Emirliğe çok isteklisiniz. Halbuki o, yakında Kıyâmet Gününde pişmanlık (vesilesi) olacaktır.»

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

«Allaha yemin ederim ki bu işin (emaretin) başına onu isteyen kimseyi veya ona çok istekli (hırslı) olan birini geçirmeyiz (tayin buyurmayız).» Peygamberimiz (s.a.v.) Ka'b B. Ucre'ye: «Ey Ka'b Allah seni, benim getirdiğim doğru yoldan gitmeyecek ve sünnetime uymayacak beyinsiz, sefih emirlerin emaretinden korusun» buyurmuşlardır.¹⁵¹ Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir.

«Bir kimse müslümanların idaresini üzerine almak istese ve bu arzusuna kavuşsa sonra (icraatında) adaleti, adaletsizliğine galebe çalsa onun için cennet; zulmü adaletini bastıran kimse için de cehennem muhakkaktır.»¹⁵²

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«İdareci olmağa karşı aşırı isteklisiniz. (Halbuki o) yakında, Kıyâmet Gününde (vesile-i) nedamet (pişmanlık sebebi) olacaktır.»¹⁵³

Hz. Ömer, Ebû Zer'e: Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den işittiğin bir sözü bana söyle der. Ebû Zer: «Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i şöyle buyururken işittim: «Kıyâmet Günü (bir) vâli getirilir cehennem köprüsü üzerine bırakılır. Köprü öyle bir sallanır ki adamın bütün eklemleri yerlerinden kayar. Eğer bu kimse valiliğinde Allah'a

¹⁴⁹ Müslim, Ebû Hüreyre'den.

¹⁵⁰ Müslim ve Nesâî Abdullah b. Artır b. el-As'dan.

¹⁵¹ İmam Ahmed.

¹⁵² Ebû Davud rivâyet etmiştir. (Münziri).

¹⁵³ Hadisin devamı şöyledir: «... O cah ve mevki ne güzel süt anadır (ki emmekle doyulmaz). Fakat (azil de) ne kötü bir ayrılıştır (ki hüznü çekilmez).» Buharî ve Nesâî Ebu Hüreyre'den. (Münziri).

itaat etmiş ise geçer kurtulur. Şayet isyankâr olmuşsa köprü yarılır o da elli sene kadar cehennem dibine doğru batır.» Hz. Ömer: Öyle ise kim bu velâyete tâlib olabilir? Ebu Zer: «Burnunu Allah'ın yere sürttüğü, yanağını toprağa yapıştırdığı (mağrur, beyinsiz, mes'uliyetsiz) kimse» cevabını verir.¹⁵⁴

Ömer b. el-Muhacir, Ömer b. Abd'ul-Aziz bana şöyle söylemişti der: «Benim haktan saptığımı görürsen elini yakama koy (yakamdan tut) ve ey Ömer ne yapıyorsun? de.»

ÖĞÜT

Ey zâlim kişi: Ettiğin zulümlerin sayısı ne kadar? Hapishane cehennem, Allahü Teâlâ da hâkimdir. Hesaba çekileceğin yerde delilin olmayacak. Mezar korkunçtur. Oradaki tutsaklığını düşün. Hesap çetin ve uzun. Kendini önceden hazırla. Ömür bir gün gibidir. Ömür güneşini kaybetmeden yararlanmaya çalış. Malınla seviniyorsun halbuki kazancın haram. İleride yapmayı tasarladıklarınla böbürleniyorsun, (halbuki ölüme doğru) zamanlar koşuyor. Parmak ucu kadar zulüm dahi bırakılmayacak, hesabı sorulacaktır. Uyan, uyan!

¹⁵⁴ Benzerini İbn Ebid'Dünya Ebû Hüreyre'den. (Münzirî).

17.GÜNAH:

KİBİR, GURUR, UCB, KENDİNİ BEĞENME,
BAŞKALARINI HOR GÖRME

Kibir, övünmek, başkalarını beğenmemek, kendini beğenmek, ucb gibi bütün yerilmiş sıfatlar bu bölüme girer. Allahü Teâlâ buyurdu:

«Musa da: Ben Hesab Gününe inanmayan her kibirliden benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz (olan Allah) a sığındım dedi.» (Mü'minun :27). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Hakikat O, büyüklenenieri sevmez» (Nahl:23). Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu :

«Önceki toplumların birinde bir adam vardı. Kibr ü azametle yürürdü. Allah yerin içine batırdı. Orada kıyâmete kadar çırpınıp duracak.»¹⁵⁵

Allah Resûlü buyurdu:

«Cebâbîre (zâlimler) ve kibirlenenler Kıyâmet Gününde toz zerrelere gibi haşrolunurlar. İnsanlar onları çığner, her taraftan kendilerini zillet bürür.»¹⁵⁶

Geçmiş büyüklerden biri:

«Allaha karşı işlenen ilk günah kibirdir demiştir. Çünkü Allahü Teâlâ şöyle buyurmaktadır: «Hani meleklere: Âdeme secde edin demiştik de (şeytanların reisi olan) İblis'den başkası hemen secde etmişlerdi. O ise dayatmış, kibirlenmek istemişti. (Zaten) o kâfirlerdendi.» (Bakara:34). İblis'in yaptığı gibi Hakk'a karşı büyüklenen kimseye imanı fayda sağlamaz.

Resûlullâh (s.a.v.)'dan şöyle rivâyet edilir: «Kalbinde zerre kadar kibir bulunan hiç kimse cennete giremez.» (Müslim rivâyet etmiştir).

Allahü Teâlâ buyurdu: «Allah çok böbürlenici her kibirliyi sevmez.» (Hadîd: 23).

İlahî (kudsî) bir hadiste şöyle buyrulur:

«Azamet benim izarım, büyüklük ridamdır. Bu ikisinde kim benimle mücadele ederse onu ateşe atarım.» (Müslim rivâyet etmiştir).

¹⁵⁵ Buharî, Nesâî ve daha başkaları İbn Amr'dan benzerini. Ebu Said el-Hudrî, Câbir ve Ebu Hüreyre'den rivâyet edilen hadislerden de şahidi vardır. Buradakine en yakın ifade Ebû Hüreyre'nin rivâyetidir. (Münzirî de böyle ifade etmiştir.)

¹⁵⁶ Hadisin devamı şöyledir: Bunun üzerine Allah Teâlâ ikisi arasında hükmederek: Cennet! Sen benim rahmetimsin, seninle dilediğime rahmet ederim. Cehennem! Sen de benim azabımsın, seninle de istediğime azab ederim. (Her ikinizin de halkı vardır), her ikinizi de doldurmak bana aittir: (Müslim; Ebu Said el-Hudriden). (Münzirî).

Allah Resûlü buyurdu:

“Cennet ile cehennem münakaşa etti. Cennet: - “Bana ancak insanların zayıfları ve horlananları girer. Cehennem: - Ben cebâbire ve büyüklenenler için ter-cih olundum, dedi.”¹⁵⁷

Allahü Teâlâ buyurdu: «İnsanlardan (kibirlenip) yüzünü çevirme. Yer (yüzün) de şımarık yürüme. Zira Allah her kibir taslayanı, kendini beğenip öğüneni sevmeyiz.» (Lokman:18).

Seleme b. el-Ekvâ anlatıyor: «Bir adam Resûlullâh (s.a.v.)’in huzurunda sol eli ile yeyince, Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Sağ elinle ye! buyurdu. Adam:

- Onunla yiyemiyorum diye karşılık verdi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Yiyemez ol (emi) buyurdu. Adamı Resûl-i Ekrem (s.a.v.)’in emrine uymaktan kibir alıkoymuştu. İşte o adam bu hâdiseden sonra bir daha sağ elini ağzına götürmedi (sakat oldu)” (Müslim rivâyet etmiştir) . Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Size cehennemlikleri haber vereyim mi? (Onlar) Kaba, haşin, (hayırdan) men eyleyen, salınarak (kibirle) yürüyen ve büyüklenen herkeştir.»¹⁵⁸

İbn Ömer’den «Resûlullâh (s.a.v.)ı şöyle söylüyorken işittim» dediği rivâyet edilmiştir:

«Kibirlenerek yürüyen ve kendi kendine büyüklenen herkes, kesinlikle Allah ona çok gazaplanmış olduğu halde, Allah’ın huzuruna varacaktır.»¹⁵⁹

Ebû Hüreyre’den gelen sahih bir hadiste şöyle buyurulur:

«Cehenneme girecek ilk üç kimse: Zâlim idareci, zekât vermeyen zengin, böbürlenen (kibirli) fakirdir.»¹⁶⁰ Buhari Sahih’inde, Resûlullâh (s.a.v.)’in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

«Üç kişi vardır ki, Allah kıyâmet gününde onlara iltifat buyurmaz, onları temize çıkarmaz. Onlar için pek acıklı bir azab vardır: 1. Elbisesinin eteklerini yerlere kadar uzatan (ve kibirle etek sürüyen) adam. 2. Yaptığı iyiliği başa kakan. 3. Metanını (malını) yalan yeminle sürümlendiren».

Hadîste elbisesini veya pantolonunu, şalvarını, entarisini topuklarından aşağıya (yerlere) kadar uzatan erkekler kasd ediliyor. Resûl-i Ekrem başka bir hadîsle-
rinde:

¹⁵⁷ Hadisin devamı: Cehennemdeki "Bules" denen bir hapishaneye sevk olunurlar. Kendilerini her taraflarından en yaman alevler istila eder. Kendilerine cehennem ehlinin usarelerinden içirilir». (Tirmizî ve Nesai Amr b. Şuaybdan).

¹⁵⁸ Buharî ve Müslim, Hârîse’den.

¹⁵⁹ Taberani Kebir’de rivâyet etmiştir. Hâkim de -Müslimin şartı üzere sahihdir- kaydını ile rivâyet eder (Münzirî).

¹⁶⁰ İbn Huzeyme, İbn Hibban Sahih’lerinde (Münzirî).

«İzarin (elbisenin) topuklardan aşağı uzanan kısmı ateştedir.»¹⁶¹ buyurmaktadır.

(Açıklama: Erkekler için elbisenin eteğinin (entari, cübbe, şalvar, pantolon olsun...) topuktan aşağıya uzanan kısmı yasaktır. O kısmı yerde gururla sürümek günahtır. Bu yasak erkekler içindir. Kadınların çarşaf ve bol mantoları yere kadar uzun olmalıdır. -Nâşir.)

Kibirli kimselerin en fenaları: İlmi ile kullara karşı büyüklenen ve üstünlüğü ile böbürlenendir. Böyle birine bilgisi hiç bir fayda sağlamaz. Âhiret için ilim öğrenen kimseyi öğrendiği ilim mütevezî kılar, kalbi huşua erer, nefsi alçalır, daima tetikte durur, nefsinı başıboş bırakmaz, onu her an sigaya çeker, araştırır. Nefsine göz yumduğu takdirde doğru yoldan sapar, kendisini helâk eder.

Öğünmek, baş olmak, müslümanlara karşı kibirlenmek ve onları küçümsemek gâyesi ile ilim öğrenmek kibirlerin en fenasıdır. Kalbinde zerre ağırlığı ki bir bulunan kimse cennete giremeyecektir.

Ve lâ havle ve lâ kuvvete illa billahilaliyyilazîm...

¹⁶¹ Buharî Ebû Hüreyre'den.

18.GÜNAH: YALAN ŞAHİDLİK ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Onlar ki yalan şahitlik etmezler...» (Furkan:72). Hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur:

“Yalan yere şahadet, Allahü Teâlâya şirk koşturmayaya muadildir.” (Resûl-i Ekrem bu sözü iki defa tekrar ettikten sonra şu âyeti okudu: “... Yalan sözden kaçın” (Hacc: 30)¹⁶² Hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur:

«Yalan yere şahadet eden, Kıyâmet Gününde ateş kendisine hak oluncaya kadar iki ayağı üzerinde bekleyecektir.»¹⁶³

Yalan yere şahadet eden birkaç tane büyük günah işlemiş sayılır:

1. Yalan ve iftira: Halbuki Allahü Teâlâ: «Şüphesiz Allah haddi aşan, çok yalancı olan kimseyi muvaffak kılmaz.» (Müminûn: 28) buyurmuştur. Allah Resûlü de şöyle buyurmuştur: «Mümin kişi hainlik ve yalan söylemek hâriç her şeyi işleyebilecek bir fitratta yaratılır.»¹⁶⁴

2. Aleyhinde şahidlik yaptığı kimseye zulmederek onun malına, ırzına ve canına zarar vermiştir.

3. Lehinde şahadette bulunduğu ferde de zulmetmiştir. Zîra onun şahadeti ile o kişi haram mal sağlamış, haram mal temin etmekle de cehennemi hak etmiştir. Halbuki Allah'ın Resûlü: «Kardeşinin malından haksız olarak kendisine (verilmesi) için hükmedilen kişi onu alır-almaz kendisine ateşten bir parça koparılmış olur»¹⁶⁵ buyuruyor.

4. Allahü Teâlâ'nın haram kıldığı ve koruduğu malı, kanı ve namusu mübah saymıştır. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Büyük günahların en büyüklerini haber vereyim mi? (Onlar): Allah'a eş tanımak, anaya babaya karşı gelmek (ve bir de iyi) bilin ki yalan sözdür. Yine iyi bilin ki yalana şahadettir. (Râvi der ki) Resûlullah bu son cümleyi durmadan tekrarlıyordu. Öyle ki keşke sussa diye içimizden geçirdik» (Buhari rivâyet etmiştir.)¹⁶⁶

¹⁶² Huzeym b. Fatik merfu olarak. Ebu Davud -ki buradaki onun rivâyetidir-, Tirmizî, İbn Mâce. Ayrıca Taberanî Kebir'de hasen isnadla mevkuf olarak İbn Mesud'dan (Münzirî).

¹⁶³ İbn Mâce ve Hâkim İbn Ömer'den "len tezûle" lafzıyla rivâyet etmişlerdir. Hâkim, isnadı sahihtir, der.

¹⁶⁴ (138 no. lu dipnota bkz.)

¹⁶⁵ Buharî ve Müslim. Ebû Dâvudda benzeri vardır.

¹⁶⁶ Müslim ve Tirmizî de Ebu Bekre'den (Münzirî).

19.GÜNAH:

İÇKİ İÇMEK, İÇKİ YAPMAK, SATMAK, NAKLETMEK VS.

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ey iman edenler, içki, kumar, (tapmaya mahsus) dikili taşlar, fal okları ancak şeytanın amelinden birer murdardır. Onun için bun(lar) dan kaçının ki muradınıza eresiniz. Şeytan içkide ve kumarda ancak aranızda düşmanlık ve kin düştürmek, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık siz (hepiniz) vaz geçtiniz değil mi?» (Mâide: 90, 91). Allahü Teâlâ bu âyeti ile içkiyi yasaklamış ve ondan sakındırmıştır. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«İçkiden kaçının. Çünkü o kötülüklerin anasıdır.»¹⁶⁷ İçkiden çekinmeyen Allah ve Resûlüne karşı gelmiş, Allah ve Peygamberine isyan ile de azabı hak etmiş olur. Allahü Teâlâ buyurdu: «Kim Allaha ve Peygamberine isyan eder (Allah'ın) sınırlarını (çiğneyip) geçerse. Allah da onu -içinde daim kalıcı olarak- ateşe koyar. Onun için hor ve hakîr edici bir azab vardır» (Nisa: 14). İbn Abbas'ın şöyle söylediği bildirilir: «İçkiyi haram kılan âyet inince Ashab-ı kiram birbirine giderek: «İçki haram kılındı ve şirke denk sayıldı» dediler.»¹⁶⁸

Abdullah b. Amr: İçkinin büyük günahların en büyüğü olduğu görüşündedir.¹⁶⁹

Şübhesiz içki kötülüklerin anasıdır. İçki içenler pek çok hadîs ile lânetlenmişlerdir. İbn Ömer'den gelen rivâyette Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu diye bildirilmiştir:

«Sarhoş eden her madde içkidir. Her içki de haramdır. Her kim dünyada içki içir ve içkiye devam ederken tevbe etmeden ölürse ahirette (cennet şerbeti) içmez.» (Ebû Dâvud)

Müslim'in Câbirden yaptığı rivâyette Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

«Sarhoş edici bir maddeyi içen kimseyi «Tînet-i Habal»dan suvarmak Allah'ın bir ahdidir. Ashab:

- Ey Allah'ın Resûlü. «Tînet-i Habal» nedir? Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Cehennem ehlinin terleri veya pis sularıdır cevabını verdi.»¹⁷⁰

(Not: «veya» diye terdid ifadesi hadîs râvilerinden birine aittir.)

¹⁶⁷ Hâkim İbn Abbas'dan.- «O içki her şerrin anahtarıdır» ifadesiyle rivâyet etmiş ve sahihdir demiş. Osman hadisinde Resûlullah: «Kötülüklerin anasından kaçının. Sizden önceki toplumlardan birinde bir adam vardı...» buyurulmuş ve kıssa anlatılmıştır. Hibban rivâyet etmiştir.

¹⁶⁸ Taberani rivâyet etmiş ve hadisi rivâyet edenlerin sağlam, güvenilir kişiler olduklarını bildirmiştir.

¹⁶⁹ Taberanî sahih isnad ile ve Hâkim. Hâkim: Müslimin şartı üzere sahihdir, diyor.

¹⁷⁰ Nesâî de rivâyet etmiştir.

Buhârî ve Müslim'de Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunur:

«Dünyada içki içen âhirette mahrum kalır.»

İmam Ahmed'in Müsned'inde Ebû Hüreyre'den rivâyet ettiği bir hadîste Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

«İçkiye devam eden putperest gibidir.» İçkiye devam eden kimsenin tevbe etmeden öldüğü takdirde cennete giremeyeceğini hatırla. Nitekim, Nesaî'nin İbn Ömer'den rivâyet ettiği bir hadiste Allah Resûlü şöyle buyurur:

«Ebeveynini üzen ve içkiye devam eden cennete giremez.» Başka bir rivâyetle:

«Allah üç kimseye cenneti haram kılmıştır: İçkiye devam edene, ebeveynini üzene ve deyyus'a (karısını yabancı erkeklerle...)»¹⁷¹

Allahü Teâlânın sarhoşun hiç bir iyiliğini kabul etmeyeceğini hatırla. Nitekim, Câbir b. Abdullah Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Üç kişinin ne namazları kabul edilir, ne de iyilikleri göğe yükselir. 1. Kaçak (sahibinden kaçan) köle. Ta ki sahiplerine dönüp elini onların ellerine koyana dek. 2. Kocasının kendisine kızdığı kadın. Ta ki kendisinden razı olana kadar. 3. Sarhoş, ayılincaya kadar.» (Beyhakî, Taberânî Evsafında).

«Hamr» ister yaş, ister kuru, ister yenilir, ister içilir olsun farketmez; akli bürüyen (gideren, sarhoş eden) her maddeye verilen bir ad, vâsıftır.

Ebû Said el-Hudrî'den Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«Allahü Teâlâ, vücudunda bir damla içki bulunan içkicinin namazını kabul etmez.»¹⁷² Diğer bir rivâyetle:

«Her kim içki içerse Allah onun hiçbir şeyini kabul etmez. Her kim içkiden sarhoş olursa kırk sabah onun namazı kabul edilmez. Şayet tevbe eder, sonra da eski (haline) döner (içer)se cehennem katranlarından (ziftlerinden) onu suvarmak Allah üzerine bir haktır.»¹⁷³ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim içki içer de sarhoş olmazsa Allah ondan kırk gece yüz çevirir. Her kim de içki içer de sarhoş olursa Allahü Teâlâ kırk gece onun ne farzını ne de nafilesini kabul eder. Bu halde ölürse puta perestiş eden (tapan) gibi ölür ve «Tînet-i Habal»dan ona içirmek Allah üzerine bir hak olur.

- Yâ Resûlallah «Tînet-i Habal» nedir, sorusuna Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Cehennem halkının irin ve kandan ibaret usareleridir buyurdu.»¹⁷⁴

Abdullah b. Ebî Evfa şöyle diyor:

«Sürekli içki içen kimse öldüğü vakit Lât ve Uzza putlarına tapan gibi ölür.» Kendisine:

- Sürekli içki içen kimseden, içkinin başından kalkmayanı mı kastediyorsun,

¹⁷¹ Ahmed, Bezzar ve Hâkim. Hâkim: isnadı sahihtir, diyor.

¹⁷² İbn Huzeyme, Hibban, Beyhaki ve Taberani (Münzîrî).

¹⁷³ "Leali-i Masnuada" Ebu Said el-Hudrî'ye varan bir senedle.

¹⁷⁴ Hibban sahihinde. Hakim muhtasar olarak. Tirmizî «Hasen» kaydıyla, Nesai.

diye sorulunca:

- Hayır o yıllar sonra da olsa içkiyi bulduğu zaman içendir karşılığını verir.

İçki içen kimsenin içki içtiği sıra mü'min olamayacağı beyan edilmiştir.

Ebû Hüreyre, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Hırsız, hırsızlık yaptığı sıra mü'min olduğu halde hırsızlık yapamaz. Zina-kâr da zina ederken mü'min olarak zina edemez. İçki içen kişi de içki içtiğinde mü'min olarak içki içemez.»¹⁷⁵ Bir hadîste şöyle buyrulur:

«Bir adam gömleğini başından çıkardığı gibi, Allah da zina eden veya içki içen kimsenin kalbinden imanını çıkarır.»¹⁷⁶ Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Akşam içki içen müşrik olarak sabahlar. Sabahleyin içki içen de şirkci olarak akşamlar.» Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Cennetin kokusu beş yüz yıllık mesafeden hissedilir. (Buna rağmen) ebeveynine âsi olan, verdiğini başa kakan, içkiye devam eden ve putperestler o kokuyu alamazlar.»¹⁷⁷ İmam Ahmed Ebu Musa el-Eş'arî'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmekte:

«İçkiye devam eden, sihre inanan, sıla-i rahmi kesen cennete giremez. İçkiye devam ederken ölen kimseye, pis kokusundan cehennem ehlinin eza gördüğü zina-kâr kadınların edep yerlerinden akan suların oluşturduğu nehirde içirilir.»¹⁷⁸ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Allahü Teâlâ beni âlemlere rahmet ve hidâyetçi olarak gönderdi. Beni gönderdi ki oyun ve çalgı âletlerini, câhillik işlerini ortadan kaldırayım. Rabbim izzetine yemin ederek şöyle buyurdu:

«Kullarımdan biri bir yudum içki içse, içtiği o yudum kadar ona cehennemden kaynar suyundan içiririm. Kullarımdan biri benden korkarak içki içmezse ona cennette en değerli hizmetçilerle birlikte (cennet şarabı) sunarım.»¹⁷⁹

İçkinin lânetli olduğu zikredilmiştir. Ebû Dâvud, Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor: «İçkinin kendisi, içkiyi içen, içiren (dağıtan, sâkili yapan), satan, alan, yapan, yaptıran, yüklenip götüren (nakliyeci), kendisine götürülen, parasını yiyen... bunların hepsine lânet olunmuştur.»¹⁸⁰

İmam Ahmed, İbn Abbas'tan, Resûlullâh (s.a.v.)'i şöyle söylüyorken işittim dediğini rivâyet eder. «Cibril bana geldi: Ya Muhammed. Allahü Teâlâ, içkiye, içkiyi yapana, yaptırana, satana, satın alana, içene, parasını yiyene, yükleyip taşı-

¹⁷⁵ Buharî, Müslim, Davud, Tirmizî.

¹⁷⁶ Hakim Ebû Hüreyre'den. (Münzirî)

¹⁷⁷ Taberani "Sagîr" de, Münzirî zayıf olduğuna işaret etmiştir.

¹⁷⁸ Ve Ebû Ya'la, İbn-i Hıbban. Sahih kaydıyla Hakim. (Münzirî).

¹⁷⁹ İmam Ahmed Ebû Ümame hadîsinden.

¹⁸⁰ İbn Ömer'den: "Allah içkiye lânet etti..." ifadesiyle. «...Parasını yiyeni...» ifadesi İbn-i Macenin ziyadesinden alınmıştır. Tirmizî'de Enes rivâyetinden şahidi vardır. (Münzirî).

yana, kendisine götürülene, içirene, içtirene lânet etti.»¹⁸¹

İçki içenler hasta oldukları vakit ziyaretlerine gidilmemesi ve kendilerine selâm verilmemesi emredilmiştir.

Abdullah b. Amr b. el-As şöyle demiştir: «İçki içenleri, hastalandıkları zaman ziyaret etmeyin.» Buhari, İbn Ömer'in şöyle dediğini bildirir: «İçki içenlere selâm vermeyin.» Allah Resûlü buyurdu:

«İçki içenlerle oturmayın. Hastalandıkları vakit ziyaret etmeyin, cenazelerinde bulunmayın. İçki içen kıyâmet gününde, yüzü kara, dili göğsüne doğru sarkık ve (ağzından) salyalar aktığı halde (mahşere) gelir. Kendisini gören her ferd ondan iğrenir ve onun içki içen biri olduğunu bilir.»¹⁸²

Ulemadan biri der ki:

«İçki içenleri hasta olduklarında ziyaret etmekten ve onlara selâm vermekten menedilmenin hikmeti şudur: İçki içen Allah ve Resûlünün lânet ettiği mel'un bir fâsıktır. İçki içen kimse eğer o içkiyi yapar ve başkasına satarsa iki kez lânetlenmiş olur. Şayet başkasına içirirse üç defa lânetlenmiş olur. Bunun için ziyaret edilmeleri ve selâmlanmaları yasaklanmıştır. Meğer ki tevbe ede. Bu takdirde kendilerine selâm verilir ve ziyaretlerine gidilir. Zira Allah tövbeکارın tevbesini kabul buyurur.»

İçki ile tedavi görmenin helâl olmadığı zikredilmiştir. Ümmü Seleme'nin şöyle söylediği rivâyet edilmiştir: «Kızım hastalandı. Bir kupa içinde hurmadan nebiz yapmıştım. Tam o sıra Resûl-i Ekrem (s.a.v.) yanıma geldi. Hurma şırası köpük atıyordu. Resûlullâh (s.a.v.):

- Ya Ümmü Seleme bu da nesi? Ben:

- Onunla kızımı tedavi edeceğim dedim. Allah'ın Resûlü:

- Allahü Teâlâ ümmetimin şifasını, onlara haram kıldığı şeylerde yaratmamıştır, buyurdu.»¹⁸³

İçki hakkında muhtelif hadîsler zikredilmiştir:

Ebû Nüaym'ın «Hilye» adlı eserinde Ebû Musa el-Eşâri'den rivâyet ettiği hadîs bunlardan biridir. Ebu Musa şöyle anlatıyor: «Resûlullah (s.a.v.)'e bir kırba içinde köpük atan nebiz (hurma veya üzümden yapılan keskin sıra) getirildi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

Onu duvara serpin, kesinlikle o Allah'a ve âhiret gününe iman etmeyenlerin içkisidir» buyurdu.

Allah'ın Resûlü buyurdu: Sinesinde Allah'ın Kitabından bir âyet olup da sonra oraya içki döken kişi Kıyâmet Gününde o âyetin her bir harfı onun perçemin-den yakalayarak Allah'ın huzurunda durdurur ve ondan dâvacı olurlar. Kur'an ise dâvacı olduğu kimseye galip gelir. Kıyâmet Gününde Kur'an'ın dâvacı olduğu

¹⁸¹ İbn-i Hibban sahihinde. Hakim, Sahih kaydıyla.

¹⁸² İbn-i Cevzi "Mevzuat"ında. Daha başka rivâyet yolları varsa da üzerindeki şübheyi kaldırarak güçte değildir.

¹⁸³ Beyhaki, Ebû Ya'la. Buhari'nin İbn-i Mesud'dan rivâyet ettiği hadisten şahidi vardır.

kimsenin vay hâline!» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Dünyada, sarhoş edici bir maddenin başında toplananları muhakkak Allah ateşte bir araya getirir de birbirlerine dönerek karşılıklı atışırlar. (Onlardan) birisi diğerine: «Allah belânı versin, beni buraya sen getirdin» derken diğeri de aynı karşılığı verir.» Resûlullâh (s.a.v.)'den gelen başka bir rivâyette şöyle buyurulmaktadır: «Dünyada içki içene Allahü Teâlâ (âhirette) kara zehirden öyle bir içirir ki kişi, o zehirli meşrubatı daha içmeden yüzünün etleri parça parça bardağın içine dökülür. İçtiğinde ise bütün vücudunun etleri dökülür. Cehennem ehli için bir işkence olur. Bilin ki içkiyi içen, yapan, yaptıran, taşıyan, taşıtan, parasını yiyen günahında hep ortaklırlar. Tevbe etmedikleri müddetçe Allahü Teâlâ onların ne namazlarını, ne oruçlarını, ne de hacılarını kabul eder. Tevbe etmeden ölürlerse Cenab-ı Hakk, dünyada içtikleri her yuduma karşılık cehennem irinlerinden onlara içirir. Bilin ki her sarhoş edici şey ve içki haramdır.» Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in:

«Sarhoş eden her şey içkidir» hadislerindeki hükme «haşhaş» da girer.

Fudayl b. İyaz'dan şu hikâyeye nakledilir:

Müşarünileyh, talebelerinden biri ölüm döşeğinde iken yanına gider. Talebesine şehadet telkin eder. Adam şehadet getiremez. Tekrar telkin edince talebe:

- Ben onu söylemem, ben ondan beriyim, der ve ölür. Fudayl de ağlayarak oradan uzaklaşır. Fudayl bir müddet sonra uykusunda o kişinin yaka-paça cehenneme sürüklendiğini görür. Kendisine: «Ey zavallı! Hak bilgisi senden nasıl sıyrıldı, diye sorar. Adam:

- Üstadım bende bir dert vardı. Doktora gittim. Bana her sene bir kadeh içki içmemi, içmediğim takdirde derdimin sürüp gideceğini söyledi. Ben de tedavi maksadı ile her sene bir kadeh içerdim, dedi.

Tedavi gâyesi ile içki içenin hali bu olunca keyf için içenlerin hali nice olur? Allahü Teâlâdan her belâdan sıhhat ve afiyet dileriz. Amîn.

Tevbekârlardan biri, neden tevbe ettin, sorusuna şu karşılığı verir:

«Ben kabirleri açar, ölüleri soyardım. Açtığım kabirlerden bazılarında bir takım ölülerin yüzlerinin kıbleden çevrilmiş olduğunu görüyordum. Bu ölülerin yakınlarına onların dünya hayatındaki yaşantılarını sordum. Bana içki içtiklerini ve tevbe etmeden öldüklerini söylediler. Bunun üzerine ben de tevbe ettim.»

Salih kişilerden biri anlatıyor:

Küçük bir oğlum ölmüştü. Rüyamda saçlarının ağardığını gördüm. Kendisine:

- Oğlum seni defnettüğimde küçüktün. Nedir bu ak kıllar?

- Babacığım yanı başıma dünyada içki içen biri gömüldü. Onun gelişi ile cehennem öyle bir kükredi ki, ölmüş ne kadar çocuk varsa bu kükreyişin şiddetinden hepsinin saçları ağardı, dedi.

Allaha sığınır, ondan afv u afiyet dileriz. Kula düşen vazife cehenneme atılmasına sebep olacak kötü bir halde ölüm kendisini yakalamadan dönüş yapması,

tevbe edip hak yola gelmesidir.

«Haşhaş» da (keyif verici uyuşturucu ve sersemletici maddeler: Esrar, eroin, morfin, kokain v.s.) içki gibi haramdır. İçki içene şer'î ceza tatbik edildiği gibi «haşhaş» kullananlara da had tatbik olunur. Haşhaş akı ve mizacı ifsad etmesi açısından içkiden daha tahripkârdır. Haşhaş kullanan bir erkek kadınlaşır, deyyuslaşır. İçki de dövüşmeye ve vuruşmaya sürüklemesi yönünden afyondan daha fenadır. Her ikisi de kulu, Allah'ın zikrinden ve namazdan alıkoyar.

Müteehhirîn âlimlerinden biri haşhaş kullananlara içki içenlere tatbik olunan cezanın aynısının tatbik edilemeyeceği görüşünü ileri sürmüştür. Gerekçe olarak da haşhaşta sadece akı taşıyan uyuşturuculuk vasfının olup hoplatıcı niteliğinin bulunmadığını ve önceki âlimlerin bu hususta nasıl bir fikir beyan ettiklerine rastlayamadığını göstermiştir. Hiç de böyle değildir, bil'akis afyon yutanlar da içki içenler gibi neşelenirler, coşarlar. Çok aldıkları vakit onları Allah'ın zikrinden ve namazdan alıkor. Üstelik, afyon kullananlar deyyus olur, kadınlaşır, mizaç ve akılları bozulur. Fakat haşhaş, içilen değil de yenilen câmid bir madde olduğundan onun necis olup-olmadığı hususunda ulemânın üç ayrı görüşü vardır:

1. İmam Ahmed ve daha başka mezhep ileri gelenlerine göre: Haşhaş içki gibi haramdır. Sahih olan kıyas budur.
2. Necis değildir denilmiştir.
3. Sıvısı ile katısı arasında ayırım yapılır denilmiştir ki sıvısı necis, katısı temizdir.

Her durumda da «haşhaş» Allah ve Resûlünün haram kıldığı sarhoş edici içkiye dâhildir.

Ebû Musa (el-Eşari): Yâ Resûlallah, Yemende yapmakta olduğumuz köpük atan bal içkisi ile köpük atan arpa içkisi hakkında bize fetva ver deyince, en veziz şekilde konuşan Allah'ın Resûlü şu karşılığı verdi: «**Her sarhoş eden haramdır.**» (Müslim rivâyet etmiştir). Allah'ın Resûlü buyurdu:

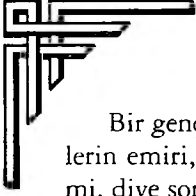
«**Çoğu sarhoş edenin azı da haramdır.**» Allah Resûlü, yenilen veya içilen diye bir ayırım yapmamış, üstelik içki ile bazan ekmek yapılır da bu durumda içilen, içilen vasfını yitirir, yenilen niteliğini kazanır. Haşhaş bazan su ile eritilir ve içilir, içki de (içine katıldığı şey ile beraber) yenilir.

Mütekaddimîn uleması devrinde haşhaş bilinmediği için bu hususta onlar bir şey söylememiştir. Haşhaş, tatarların İslâm ülkelerine gelmeleri ile ortaya çıkmıştır. Haşhaş, bir nazımda meâlen şöyle nitelendiriliyor:

«Haşhaşı yiyen ve eken -gûyâ- helâl olarak yer ve eker. Halbuki o (haşhaş), şa-ki kimse için iki musibettir».

Allaha and olsun ki, İblis haşhaşla memnun olduğu kadar hiç bir şeyden memnun kalmamıştır. Çünkü onu bayağı kimselere güzel gösterdi, onlar da onu helâl ve bir ruhsat olarak kabul ettiler. Bir nazımda (meâlen) şöyle denilmektedir:

«Bilmeden haşhaş yiyene söyle: Onu yemekle en bedbaht bir hayatla yaşıyorsun. Kişinin kıymeti bir cevher (değerinde) dir. Ey cehâletin kardeşi! Haşhaş mu-kabilinde o cevheri neden sattın?»

KISSA

Bir genç ağlayarak Abdul Melik b. Mervan'ın huzuruna çıkar ve: Ey müminlerin emiri, çok büyük bir günah işledim, acaba benim de tevbem kabul edilir mi, diye sorar. Abd'ul-Melik:

- Günahın nedir?

- Günahım pek büyüktür!

- Nedir o?.. Allaha tevbe et. O kullarının tevbelerini kabul eder, günahlarından bağışlar. Adam:- Ey müminlerin emiri, ben mezarları açar, ölüleri soyardım. Açtığım kabirlerde çok ilginç şeyler gördüm.

- Neler gördün?

- Ey müminlerin emiri, bir gece bir mezar açtım. Kabirdeki ölünün yüzünün kıbleden çevrildiğini gördüm, irkildim, çıkmak istediğim vakit kabir içinden bir ses duydum, şöyle diyordu: «Ölünün halinden sor bakalım? Yüzü kıbleden neden döndürülmüş.» Ben: Neden döndürülmüş, dedim. «Çünkü o, namazı önemsemezdi, bunun gibi olan herkesin cezası budur» karşılığı verildi. Sonra başka bir kabir açtım. Oradaki ölünün de domuza çevrildiğini, zincir ve bukağullarla boynundan ve ayaklarından bağlanmış olduğunu gördüm. Korktum. Çıkmak istediğim sıra bir ses işittim. Bana: «Onun amelinden, niçin azab edildiğinden sormaz mısın?» diye hitap edildi. Ben: Niçin azab görüyor, dedim. «O, dünyada içki içiyordu. Tevbe etmeden öldü» cevabı verildi.

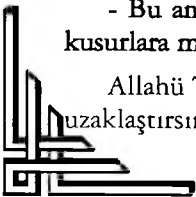
Ey mü'minlerin emiri başka bir mezar açtım. Oradağının de ateşten çivilerle yere çakıldığını, dilinin ensesinden çıkarıldığını gördüm. Dehşete kapıldım. Mezardan çıkmak istediğim sıra bir ses duydum: «Onun durumundan, neden böyle bir belâya çarptırıldığından sorsan ya?» Ben: Neden çarptırıldı: O ses: Sidikten kaçınmaz, insanlar arasında lâf taşırdı. Böylelerinin cezası budur, dedi.

Ey mü'minlerin emîri, başka bir kabir açtım. Kabrin göz alabildiğince genişlediğini, kabirde bir nurun yayıldığını, ölünün atlaslar üzerinde uyuduğunu, nurunun parıldadığını, üzerinde alâyişli (alımlı) bir elbisenin bulunduğunu gördüm. Beni heybet kapladı. Çıkmak istediğimde bana: «Onun durumundan sormak istemez misin? Neden böyle taltif edilmiştir?» Ben: Neden bu ikrama mazhar olmuştur, dedim. Şu cevap verildi: «Çünkü o Allaha taat ve ibadet yolunda yürüten itaatkâr bir genç idi» denildi.

Adamın anlattıklarını dinleyen Abdül Melik şöyle dedi:

- Bu anlatılanlarda günahkârlara ibret, itaatkârlara da müjdeler vardır. Bu kusurlara mübtela olana düşen vazife bir an önce tevbe ve taata koşmaktır.

Allahü Teâlâ bizleri ve sizleri itaat edenlerden kılsın ve fasıkların fiillerinden uzaklaştırsın. Gerçekten O çok cömert ve keremlidir. Âmin.

20.GÜNAH: KUMAR OYNAMAK, TAVLA, SATRANÇ

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ey iman edenler! İçki, kumar, (tapmaya mahsus) dikili taşlar, fal okları ancak şeytanın amelinden birer murdardır. Onun için bun(lar)dan kaçınınız. Ki mu-radınıza eresiniz. Şeytan içkide ve kumarda ancak aranızda düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık (hepiniz) vaz geçtiniz değil mi?» (Mâide: 90, 91)

Ayet'in aslında geçen «meysir» kumarın her nevine şümulü olan bir kelimedir. Tavla, satranç, yüzük, zar, ceviz, yumurta, taş oyunu ve saire gibi... Kumar, Allahü Teâlânın:

«Aranızda mallarınızı haksız sebeplerle yemeyin» (Bakara: 188) âyeti ile yasak kıldığı bir yoldan insanların malını yemektedir. Kumarbaz, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şu hadislerinde nitelendirdiği kimselerdendir: «Bir takım kimseler Allah'ın (müslümanların maslahatına tahsis buyurduğu) malında haksız olarak tasarrufda bulunurlar. Onlar için kıyâmet gününde cehennem muhakkaktır.»¹⁸⁴

Sahih-i Buharî'de Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«Bir kimse arkadaşına: Gel seninle kumar oynayalım derse (o sözünün keffareti olarak) derhal sadaka versin.» Mücerret söz, keffareti veya sadakayı gerektirir ise ya bilfiil kumar oynama hakkında ne düşünürsün!...

Ulema, orta yere bir şey konulmadan (parasız, menfaatsiz) oynanan tavla ve satranç oyunları hakkında ihtilâf etmişlerdir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den rivâyet edilen şu sahîh hadise dayanarak tavla oyununun haram olduğunda sözbirliği vardır.

Allah'ın Resûlü buyuruyor ki: «Tavla oynayan sanki elini hıncır etine, kanına batırmıştır» (Müslim rivâyet etmiştir). Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Tavla oynayan Allah'a ve Resûlüne âsi olmuştur.»¹⁸⁵ İbn Ömer şöyle diyor: «Ortaya bir şey koymak sureti ile tavla oynamak domuz eti yemek gibidir. Orta yere bir şey koymadan oynamak ise domuzun yağı ile yağlanmak gibidir.»

Ulemanın çoğu -ortaya bir şey konulsun konulmasın- satranç oyununun haram olduğunu söylemiştir. Mal (para, menfaat) mukabilinde oynamak, söz birli-

¹⁸⁴ Buharî rivâyet etmiştir.

¹⁸⁵ Malik, Davud, İbn-i Mace, Hakim, Beyhaki. Hakim: Buharî ve Müslim'in şartları üzerine sahihdir der.

gi ile haramdır.

İmam Şafiî'nin: «Ortaya para konulmadan oynanan satranç'ın تنها yerlerde olması, vâcip vazifelerden ve namazı vaktinde kılmaya engel olmaması şartı ile mübah olduğunu» söylediği rivâyet edilmiştir.

İmam Nevevî'ye:

Satranç oynamak haram mıdır, yoksa câiz midir, diye soruldukta, şu cevabı verdi:

«Satranç, ilim erbabından pek çokları nezdinde haramdır.» Yine İmam Nevevî'ye: «Satranç oyunu câiz midir, değil midir? Satranç oynayan günahkâr olur mu olmaz mı, diye soruldukta şu karşılığı verdi:

«Eğer namazı vaktinde kılmaya engel olursa veya bir şey karşılığında oynanır- sa haramdır. Bu mahzurlardan uzaksa, İmam Şafiî'ye göre mekruh, başkaları nez- dinde (böylesi bile) haramdır».

Ulemadan bir çoğunun ifadelerine göre satrancın haram olduğuna dair delil Allahü Teâlâ'nın «Fal okları ile kismet (ve hüküm) aramanız üzerinize haram edilmiştir» (Mâide: 3) âyetinin beyanıdır.

Süfyan ve Vekî b. Cerrah: «Fal oklarından murad satrançtır» demişler.

Hız. Ali de şöyle der: «Satranç acemlerin kumarıdır.» Hız. Ali satranç oynayan bir takım kimselerin yanına uğrar ve onlara şöyle der: «Sizin kendinizi verdiğiniz bu heykeller nedir? Birinizin kor alıp da sönmüceye kadar elinde tutması satranç taşlarına dokunmasından daha hayırlıdır. Vallahi siz, böyle oyunlar için değil başka vazifeler görmek için yaratıldınız.» Yine Hız. Ali şöyle der:

«Satranç oynayanlar insanların en yalancılarıdır. Çünkü onlardan biri, öldürdüm (mat) der, halbuki öldürmemiştir. Öldü der halbuki ölmemiştir».

Ebû Musa el-Eş'arî de şöyle diyor: «Ancak günahkâr satranç oynar».

İshak b. Rahûya'ya «Satranç oynamakta bir sakınca görüyor musun» diye soruldukta «Sakınca mı? Tamamı ondadır» buyurdu. Kendisine:

- Harp taktiğini öğretmeye vesile olduğu için kalelerde ikamet edenler oynuyorlar denilince, şu karşılığı verdi: «Satranç oyunu çirkin bir günahtır..» Muhammed b. el-Kurazî'ya: Satranç oyununun mahzurlarından soruldukta şu karşılığı verir: «Satranç oynayan, en azından kıyâmet gününde, bâtıla sapmışlarla haşrolunur.»

İbn Ömer'e satranç'dan soruldukta: «Tavladan daha kötüdür» buyurdu.

İbn Ömer'in, tavlanın haram olduğunu beyan eden ifadesi yukarıda geçmişti.

İmam Mâlik b. Enes'e¹⁸⁶ satranç hakkında soruldu, o da şu kargılığı verdi: «Satranç tavladan sayılır. Bize gelen haberlere göre, İbn Abbas, malını himaye et-

¹⁸⁶ Ahmed b. Muhammedi b. Hâni Ebû Bekr el-Esrem el-Bağdadi, İmam Ah-med'in dostu. (V: 273).

mek için bir yetimin malını üzerine alır. Yetim için bırakılan malın içerisinde satranç takımı bulunur, onları yakar. Satranç oyunu helâl olsa idi İbn Abbas'ın bu takımı yakması câiz olmazdı. Haram olduğu için yaktı. Satranç takımı içki cinsinden (yani necis) olmuş olur. Çünkü bir yetimin malında içki bulunduğu-nda onu dökmek vâciptir. Satranç da böyledir.» Ümmetin en büyük âlimlerinden İmam Malik'in içtihadı görüşleri işte budur.

İbrahim b. en-Nehaî de: «Satranç lânete uğramıştır» demiştir.

Ebû Bekr b. el-Esrem, Cami'inde, Vasile b. el-Eskâ'dan Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivâyet eder: «Allahü Teâlâ mahlukatına günde üç yüz altmış kere rahmet nazarı ile bakar. Bu bakışta satranç oynayana hiç bir pay yoktur. Çünkü o «Şah öldü» demek sûreti ile sürekli yalan söyler».

Ebu Bekr el-Acûrî, Ebû Hüreyre'ye isnad ettiği bir hadiste Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Şu zarlarla -tavla ve satranç zarları ile- oynayan bu kimselerin yanlarından geçtiğinizde onlara selâm vermeyin. Zîra onlar, bir araya gelip bu oyunlara daldıklarında şeytan yanlarına yaklaşır ve askerleri ile kendilerini kuşatır. İçlerinden birisi ayrılıp gitmek istediğinde şeytan askerleri ile birlikte onun göğsüne bir yumruk vurur. Böylece hepsi, birden dağılıncaya kadar oyuna devam ederler. Tıpkı bir leşin başında birikmiş köpekler gibi. Köpekler karınlarını doyurur öyle ayrılırlar. Çünkü bunlara hep yalan söyleyerek «şah öldü» derler.»

Allah Resûlü'nün şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir¹⁸⁷; «Kıyâmet gününde insanlardan en çetin azaba uğrayacak olanlar satranç oynayanlardır. Görmez misin?: «Öldürdüm, andolsun öldü» der. Allah'a yemin olsun ki o (bu sözleri ile) iftira ediyor ve Allah'a karşı yalan söylüyor.»

Mücâhid şöyle der: «Can çekişen her ferdin ünsiyet ettiği, oturup kalktığı kimselerin suretleri, karşısında gösterilir. Satranç oynayan birisine can verirken «Lâilâhe illallah de!» diye tebliğ edildiği vakit «senin Şah'ın» der ve ölür... Böylece hayatında oyunda alışkanlık haline getirdiği şey kendisine galebe çaldı (La ilahe illallah) cümlesi yerine (senin Şah'ın) dedi.

İçki içenlerle oturan biri öldüğü sıra kendisine şehadet telkin eden adama: «İçerim, bana içir be...» der ve ölür.

Nitekim, bir hadîs-i şerifte: «Her insan bulunduğu hal üzere ölür ve öldüğü hal üzere diriltilir» buyurulmuştur.¹⁸⁸

Allahü Teâlâ'dan canımızı, sapıtmayan, yoldan çıkmayan müslümanlar olarak almasını dileriz. O çok cömert ve keremlidir.

¹⁸⁷ Münzirî "et-Tergib'de şöyle der: "Satranç hadislerde zikredilmiştir. Bu hadislerin sahih veya hasen olduğunu bilmiyorum, Vallahu a'lem"

¹⁸⁸ Müslim: «Her kul öldüğü hal üzere diriltilir» ifadesiyle rivâyet etmiştir.

21.GÜNAH:

NAMUSLU KADINLARA İFTİRA ATMAK(KAZF)

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Namuslu (kötülüklerden) habersiz mü'min kadınlara (iftira) atanlar dünyada da âhirette de lânetlendiler. Onlar için büyük de bir azab vardır.» (Nur: 23)

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Namuslu ve hür kadınlara iftira atan, sonra (bu babda) dört şahit getirmeyen kimseler (in her birin) e de seksen değnek vurun. Onların ebedî şahitliklerini kabul etmeyin. Onlar fâsıkların ta kendileridir» (Nur: 4). Allahü Teâlâ namuslu, hür, zina ve çirkin davranışlardan berî (uzak) olan bir kadına iftira atanın dünya ve âhirette lânete uğramış olacağını, pek büyük bir azabı hak ettiğini, dünyada kendisine seksen değnek vurulacağını ve -şehâdetinde âdil de olsa- şehâdetinin kabul edilmeyeceğini beyan etmiştir.

Buhârî ve Müslim Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in «helâk eden yedi şeyden kaçının, uzak durun» diye rivâyet edilen hadîslerinde bu yedi husustan birinin de, kötülüğü gönüllerinden dahi geçirmemiş namuslu kadınlara iftira atmak olduğu ifade buyurulmuştur.

İftira: Namuslu, müslüman hür bir kadına «ey zânîye, ey fahişe, ey kahpe!» demek veya kocasına «kahbenin kocası» diye seslenmek veya kadının oğluna veya kızına: «Ey orospunun çocuğu, kahpenin kızı» demekle tahakkuk eder. Kahpe zina eden kadın demektir, böylelerinin vasfıdır.

Bir erkek veya bir kadın herhangi bir adama veya kadına: «Ey zânî!» dese ona seksen değnek vurulur. Meğer ki bu iddiasını isbatlayacak bir delil ikame ede. O takdirde değnek vurulmaz. Delil de Allahü Teâlâ'nın buyurduğu gibi, başkalarına isnad ettiği suçta doğru söylediğine dair kendisini tasdik edecek dört şahit getirmektir. Şayet şahid gösteremezse ve suç isnad ettiği kimse de davacı olursa kendisine şer'î ceza tatbik edilir.

Yine kendi kölesine: «Ey zânî», câriyesine (kadın hizmetçisine, kölesine) «ey zânîye, ey kahpe» diyerek suç isnad etse şer'î hüküm icra olunur. Çünkü Buhârî ve Müslim Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den şöyle rivâyet olunmuştur:

«Kölesine ve cariyesine zina isnad edene Kıyâmet Gününde had (şer'î ceza) tatbik edilir. Meğer ki o, dediği gibi ola.»

Câhillerin pek çoğu, dünya ve âhirette cezayı gerektiren yukarıdaki adî sözleri konuşmaktadır.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

«Adam mahiyetini bilmediği bir kelimeyi söyleyiverir ki o söz sebebiyle do-

ğu ile batı arasındaki (mesafeden) daha derin olan cehennem dibine indirilir.» Bunun üzerine Muaz b. Cebel:

- Ey Allah'ın Resûlü söylediklerimiz sebebi ile muaheze olunacak mıyız?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- «Ey Muaz, anan seni kaybetsin! (Aklın çalışmıyor mu?) İnsanları yüzükoyun cehenneme sürükleyen dillerinin cezasından başka birşey midir?»

Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Allah'a ve âhiret gününe iman eden ya hayır söylesin, ya sussun!»¹⁸⁹

Allahü Teâlâ buyurdu:

«O bir söz atmaya dursun, mutlak yanında hazır bir gözcü vardır» (Kaf: 18).

Ukbe b. Âmir sordu:

- Ya Resûlallah, kurtuluş nedendir? Resûlullâh (s.a.v.) buyurdular:

- «Dilini tut, evine kapan, günahlarına ağla. Allah'ın rahmetinden insanların en uzağı, katı gönüllü olanlardır.»¹⁹⁰ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Allah nezdinde insanların en fenası kötü ve çirkin sözler konuşanlardır.»¹⁹¹

¹⁸⁹ Buharî ve Müslim: Misafire ikram etmek ve komşuya eziyet etmekden nehyeden hadîs zımınında rivâyet etmişlerdir.

¹⁹⁰ Ebû Dâvud. Tirmizî Hasen kaydıyla. İbn Ebi'd-Dünyâ.

¹⁹¹ Bu mânada Abdullah b. Amr'ın merfû olarak rivâyet ettiği şu hadis-i şerif de vardır: «Aman kötü söz söylemekten uzak durun. Muhakkak Allah Teâlâ kötü sözü ve edepsizliği sevmez.» Nesâî «Sünen-i Kübrâ»sında, Hâkim de sahih kaydı ile şu hadisle birlikte rivâyet etmiştir. - «Kötü laflar edenin cennete girmesi haramdır.» Ayrıca İbn Ebi'd-Dünyâ ve Ebû Nuaym rivâyet etmişlerdir, İbn Mes'uddan yine bu mânada merfû olarak rivâyet edilen hadis-i şerif de şöyledir, -«Mü'min kusur bulan, lânetleyen, kötü konuşan ve düşük ahlâklı (bir kimse) olamaz». (Sahih isnadla Tirmizî rivâyet etmiştir.)

22.GÜNAH: GANİMET MALINA HAINLIK ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«**Muhakkak ki, Allah hainlik yapanları sevmez.**» (Enfal: 58) Başka bir âyette şöyle buyrulur:

«**Bir peygamber için emanete (yahut ganimet malına) hainlik etmek, (bu) olur şey değil. Kim böyle hainlik eder (ganimet ve ammeye ait hasılatı bir şey aşırır gizler) se Kıyâmet Günü, hainlik ettiği o şey(in günahını) yüklenerek gelir.**» (Âl-i İmran: 181)

Müslim Sahih'inde Ebû Hüreyre'den şu hadisi rivâyet etmiştir: Ebû Hüreyre diyor ki:

«Bir kere Nebiy-yi Muhterem Efendimiz aramızda hitabete kıyam etti de ganimet malına hıyanet hakkında söz söyledi. Hıyanetin fenalığını anlattı ve buyurdu ki:

- Sizden biriniz Kıyâmet Gününde omuzunda (çalıntı) ganimet devesi böğürerek benimle karşılaşsın. Bu kimse âhirette bana:

- Ya Resûlallah bana yardım et, diye yalvaracak. Ben de ona:

- Senin hakkında Allahü Teâlâ'dan şefaât istemeğe hiç bir surette muktedir değilim. Ben sana dünyada Allah'ın hükmünü tebliğ etmiştim, derim.

Yine sizden biriniz Kıyâmet Gününde omuzunda ganimet at kişneyerek benimle buluşsın. Bu (bedbaht) bana:

- Ya Resûlallah bana yardım et, diye yalvaracak. Ben de ona:

- Senin hakkında hiç bir surette Allahü Teâlâ'dan şefaât dileyemem. Ben sana dünyada Allah'ın hükmünü bildirmiştim, derim.

Yine sizden biriniz Kıyâmet Gününde omuzunda ganimet koyun meleyerek benimle yüzleşsin. Bu kişi bana:

- Ya Resûlallah bana yardım et, diye yalvaracak. Ben de ona:

- Sana hiç bir surette yardım edemem. Ben sana dünyada Allah'ın emrini tebliğ etmiştim, derim.

Yine sizden biriniz Kıyâmet Gününde omuzunda bağırarak bir canlı olduğu halde benimle karşılaşsın. Böyle biri bana:

- Ya Resûlallah bana yardım et, diye yalvaracak. Ben ona:

- Hakkında Allah'dan şefaât dileme hakkına mâlik değilim derim.

Yine sizden biriniz Kıyâmet Gününde sırtında ganimet malı bir libası yeldi-

rerak yanıma gelmesin. O da:

- Ya Resûlallah bana yardım et, diyecek. Ben de ona:

- Hakkında Allahü Teâlâ'dan şefa'at dilemeye muktedir değilim. Sana Allah'ın hükmünü tebliğ etmiştim, derimi

Yine sizden biriniz Kıyâmet Gününde omuzunda (aşırılmış) altın, gümüş yüklü olarak gelmesin. O da bana:

- Ya Resûlallah bana yardım et, diye yalvaracak. Ben ona da:

- Senin hesabına hiç bir surette Allah'dan yardım dileyemem. Ben sana dünyada Allah'ın hükmünü bildirmiştim derim.» (Hadîsi Müslim rivâyet etmiştir.)¹⁹²

Yani adı geçen ganimet mallarından birini, müstehiklar (hakkedenler) arasında taksim edilmeden önce alan veya vâlinin izni olmadan Beyt-ül-Mal'den (İslam devleti hazinesinden) bir şey alan veya fakirler için toplanan zekât mallarından aşırın kimse Kıyâmet Gününde Arasat Meydanına çaldığı mal sırtında olarak gelir.

Nitekim âyet-i kerimede: «Kim böyle hâinlik eder(ganimet ve âmmeye ait hâsılattan bir şey aşırır, gizler)se Kıyâmet Günü hainlik ettiği o şey(in günahını) yüklenerak gelir» buyurulmuştur. (Âl-i İmran: 161)

Allah'ın Resûlü de şöyle buyurur:

«İğneyi ipliği (bile) sahiplerine verin. Sakın ganimet malına hainlik etmeyin. Çünkü o, Kıyâmet Gününde sahibi üzerinde bir lekedir.»

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Esed kabilesinden İbn Lutbiyye denilen birini sadaka tahsiline memur etmişti. Bu kişi vazifesini ifa edip döndükten sonra hesap verirken:

- Ya Resûlallah şu sizin zekât malınız. Bu da bana hediye verildi der. Adamın böyle demesi üzerine Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz minbere çıktı, Allah'a hamd ve sena edip adamları arasında geçen muhavereyi naklettikten sonra şöyle buyurdu:

«Allah'a yemin ederim ki sizden biri hiyanet ederek «Beyt-ül-Mal» den, hakkından başka bir şey alırsa muhakkak kıyâmet gününde o adam «Arasat meydanına» çaldığı o malı yüklenerak gelir.»

»Sizden bir adamı böğüren bir deve veya bağırarak bir sığır veya meleyen bir koyunu sırtladığı halde Allah'ın huzurunda görmek istemem. Bundan sonra Resûl-i Ekrem (s.a.v.), mübarek elini kaldırdı ve «Ya Eab emirlerini tebliğ ettim mi?» buyurdu.»¹⁹³

¹⁹² Tergib'de ifade edildiğine göre hadisi, Buhârî de rivâyet etmiştir. Buradaki metin Müslim'indir.

¹⁹³ Buhârî ve Müslim Ebû Humeydi's-Saidi'den.

Ebû Hüreyre'den şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

Resûlullâh (s.a.v.) ile birlikte Hayber seferine çıktık. Allahü Teâlâ bize fetih bahş etti (zafer verdi). Altın ve gümüş olarak ganimet elde edemedik, ganimet olarak ancak yiyecek ve giyecek aldık. Sonra «Vadiü'l-Kura» ya yürüdük. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), yanında Cüzam oğullarından Rifaa b. Yezid diye çağırılan bir adamın hediye ettiği bir köle de vardı. «Vadiü'l-Kura»ya varıp konakladığımız vakit Resûlullâh (s.a.v.)'in bu kölesi kalktı göç yükünü indirmeye başladı. Derken serseri bir ok isabet etti. Köle bu okun tesiri ile bir müddet sonra öldü. Biz: «Yâ Resûlallah, ona şehadet kutlu olsun» deyince Resûlullâh (s.a.v.):

«Öyle değil, nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, henüz tak-sim edilmemiş ganimet mallarından aşırıldığı küçük kadife ihram onun üzerinde ateşi körükleyecektir» buyurdu. Ebû Hüreyre (devamla) diyor ki: Resûlullâh (s.a.v.)'in böyle buyurması ile oradakiler endişeye kapıldı. Hemen bir adam -bir veya iki- pabuç tasmaı getirdi ve «Hayber'de almıştım» dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de: «Ateşten bir veya iki tasma!» buyurdu». (Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir).

Abdullah b. Amr b. el-As'dan şöyle rivâyet olunmuştur:

«Resûlullâh (s.a.v.)'ın yol ağırlığı eşyası üzerinde bekçi bir kişi vardı. Ona «Kerkere» denilirdi. Kerkere günün birinde öldü. Öldüğü vakit Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu adam cehennemdedir buyurdu. Ashab «acaba neden ki» diye bakmaya gittiler de onun terikesinde ganimet mallarından çaldığı bir aba buldular.»¹⁹⁴

Zeyd b. Halid el-Cühenî'den şöyle rivâyet olunmuştur: «Bir adam Hayber gazasında ganimet mallarından çalmıştı. Bu kişi ölünce Resûl-i Ekrem (s.a.v.), namazını kılmadı ve: «Arkadaşınız Allah yolunda hainlik etti» buyurdu. Biz merak sebebiyle adamın eşyalarını kontrol ettik. Eşyası arasında iki dirhem değerinde bir yahudî boncuğu bulduk.»

İmam Ahmed «biz Resûlullâh (s.a.v.)'in, devlet malını aşırın ve kendi canına kıyanlardan başkasının namazlarını kılmaktan imtina ettiğini (kaçındığını) bil-miyoruz» demiştir.

Allah'ın Resûlü'nün şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Zekât memurlarının aldıkları hediyeler çalıntıdır.»¹⁹⁵

Bu babda (mevzuda) daha pek çok hadîs vardır. Bazısı «zulüm» bölümünde gelecektir. Başkalarına zulm etmek üçe ayrılır:

1- Haksız yoldan mallarını yemek. 2- Öldürmek, dövmek, kırmak ve yaralamak. 3- Küfretmek, lânet okumak, sövmek ve iftira atmak. Halbuki Allah'ın Resûlü Veda Haccı'nda Mina'da şöyle hitap etmişti :

¹⁹⁴ Benzerini İmam Mâlik, Ahmed, Dâvud ve Nesai (Münzirî).

¹⁹⁵ İmam Ahmed ve İbn Mâce, Ebû Humeydi's-Saidi'den. «Keşfü'l-Hafâ'da ifade edildiği gibi hadisin başka şahidleri de vardır.

«Bilin ki kanlarınız, mallarınız, ırzlarınız şu beldede, şu ayda, şu gününüzün hürmeti (kutsallığı) gibi birbirinize haramdır.» (Buharî ve Müslim). Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Allahü Teâlâ Hazretleri abdestsiz kılınan namazı, devletten aşırılmış maldan verilen sadakayı kabul etmez.»¹⁹⁶

Allahü Teâlâ'dan tevîk dileriz.

¹⁹⁶ Müslim İbn Ömer'den. (Mişkât).

23.GÜNAH: HIRSIZLIK YAPMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Erkek hırsızla kadın hırsızın -o irtikâb ettiklerine bir karşılık ve ceza ve Allah'dan (insanlara) ibret verici bir ukubet olmak üzere- ellerini kesin. Allah mutlak gâlibtir, yegâne hüküm ve hikmet sahibidir» (Maide: 38).

İbn Şihab bu âyetin yorumunda: «Allah hırsızdan intikamını almakta mutlak galip, elinin kesilmesini mecbur tutmasında da hikmet sahibidir» der.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Zina eden mümin kişi zina ettiği vakit (kâmil) bir mü'min olduğu halde zina edemez. Hırsız da çaldığı sıra (kâmil) bir mü'min olduğu halde çalamaz. Fakat tevbe kapısı açıktır.»¹⁹⁷ İbn Ömer'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in: «Kıymeti üç dirhem olan bir kalkan için çalanın elini kestiği» rivâyet edilmiştir.¹⁹⁸

Hz. Âişe'den şöyle dediği rivâyet olunmuştur:

«Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir dinarın dörtte birine veya daha fazlasına tekabül eden hırsızlıklarında hırsızın elini keserdi.»¹⁹⁹ Başka bir rivâyette Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«Bir kalkanın sekizde bir kıymetinden az olan hırsızlıklarda hırsızın eli kesilmez» buyurmuştur.²⁰⁰ Hz. Âişe: «Bir kalkanın sekizde biri ne kadardır?» sorusuna:

- Bir dinarın dörtte biridir, cevabını verdi.

Başka bir rivâyette de Resûlullâh (s.a.v.): «Bir dinarın dörtte birine tekabül eden hırsızlıklarda hırsızın elini kesin, bundan az olanlarda kesmeyin» buyurmuştur.²⁰¹

Ebû Hüreyre'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet edilmiştir:

«Allah şu hırsıza lânet etsin ki, o bir yumurta çalar eli kesilir, bir ip çalar yine eli kesilir.»

Süleyman b. el-A'meş şöyle demiştir: «Bu hadîsi rivâyet edenler hadîsteki yumurta ile murad «harb tulgası», ip ile maksud olan da kıymeti üç dirheme tekabül eden ip olduğunu ictihad edip söylerlerdi.»²⁰² Hz. Âişe'den şöyle söylediği

¹⁹⁷ 100 no. lu dipnota bkz.

¹⁹⁸ Buharî ve Müslim. Mişkat ve Bülûgu'l-Meram.

¹⁹⁹ Buharî ve Müslim.

²⁰⁰ "Bülûgu'l-Meram" da olduğu gibi Müslim'in rivâyetidir.

²⁰¹ İmam Ahmed'in rivâyetidir.

²⁰² Buharî ve Müslim. Mişkat.

rivâyet edilmiştir: «Benî Mahzum kabilesinden bir kadın vardı. Bu kadın emâneten mal alır, sonra da aldığı inkâr ederdi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) elinin kesilmesini buyurdu. Kadının yakınları, şefaatçi olması için Üsâme İbn Zeyd'e baş vurdular. Üsâme durumu Resûlullâh (s.a.v.)'e arzettiği vakit Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey Üsâme! Sen Allah'ın tâyin ettiği cezalardan bir cezanın affı hakkında şefaat mi etmek istiyorsun? buyurdu. Sonra kalktı bir hutbe irad ederek:

- Ey ashabım! Sizden evvel gelip geçen ümmetlerin helâk edilmelerinin sebebi hiç şüphesiz içlerinde soylu biri hırsızlık yaptığında onun cezasını vermeme-leri, zayıflar çaldıklarında ise onun elini kesmeleri idi. Nefsim kudret elinde olan Allaha yemin ederim ki, şayet Muhammed'in kızı Fâtıma hırsızlık yapsa onun elini de mutlaka keserim» buyurdu ve Mahzumeli kadının elinin kesilmesini emretti.²⁰³

Abdurrahman b. Cerir'den, şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

«Biz Fudale b. Abide: Hırsızın eli kesildikten sonra kesilen eli (ibret için) boynuna bağlamak sünnet midir? diye sorduk. Şu cevabı verdi:

Resûlullâh (s.a.v.)'in huzuruna bir hırsız getirildi. Elinin kesilmesini ve boynuna asılmasını buyurdu» dedi.²⁰⁴

Ulemâ, hırsız çaldıklarını geri vermedikçe veya -çaldığı elinde yoksa- mal sahibinden helâllik almadıkça tevbesi kendisine fayda vermez demişler. En iyisini Allah bilir.

²⁰³ Buharî ve Müslim. Buradaki ifade Müslim'indir.

²⁰⁴ Tirmizî, Ebû Dâvud, Nesai.

24.GÜNAH: YOL KESMEK, GASP YAPMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allah ve Resûlüne (müminlere) harp açanların yeryüzünde (yol kesmek sureti ile) fesatçılığa koşanların cezası ancak öldürülmeleri, ya asılmaları, yahud (sağ) elleri ile (sol) ayaklarının çaprazvarî kesilmesi, yahud da (bulundukları) yerden sürülmeleridir. Bu onların dünyadaki rüsvaylığıdır. Âhirette ise onlara (başkaca) pek büyük bir azab da vardır» (Mâide: 33).

Vahidî der ki²⁰⁵: Allaha ve Resûlüne harb açmaktan maksad şudur:

Allaha ve Resûlüne isyan ederler, emirlerine boyun eğmezler, Öyle yâ, onlara isyan eden her fert onlara karşı harp açmış olmaz mı? «Yer yüzünde fesatçılığa koşmak» ise cana kıyma, hırsızlık yapma ve gasb sureti ile olur. Mü'minlere silâh çeken kimse Allaha ve Resûlüne harb ilân etmiştir. İmam Malik, Evzâî ve Şafî'nin tefsirleri de böyledir.

Valibî'nin²⁰⁶ İbn Abbas'dan rivâyetine göre âyet-i kerimedeki «veya» anlamındaki «ev» tahyîr içindir. Yani cezanın nev'i veliyyül-emrin irâdesine bağlıdır. Dilerse öldürür, dilerse asar, dilerse sürgüne gönderir. Hasen, Said b. el-Müseyyeb ve Mücâhid'in görüşleri de böyledir.

Atıyyenin²⁰⁷ rivâyetinde ise «ev» tahyîr için olmayıp cürümlerin derecelerine göre tertip için olduğu ifade edilmiştir. Binaenaleyh Veliy-ül-emr ceza takdirinde serbest değildir. O, soyguncu katili öldürür ve asar. Hırsızın elini keser, öldüremez. Sırf cana kıyıp mala işlemeyeni ise yalnız öldürür.

Yollarda kabadayılık yapanlar ise, onlar bulundukları yerden diğer bir yere sürgüne gönderilir. İmam Şafî'nin mezhebi (ictihadı) budur.

İmam Şafî: «Herkes cürmü nisbetinde cezalandırılır» der. Öyle ise öldürülmesi ve asılması lâzım gelen kişi asılmadan önce öldürülür, bilâhare teşhir için üç gün asılır, sonra indirilir. Yalnız katli gereken kimse öldürülür. Gömmeleri için ehline teslim edilir. Çaldığı için eli kesilmesi gerekenin önce sağ eli kesilir.

²⁰⁵ El-Bastt, el-Vasit, el-Vecîz ve Esbabü Nüzulî'l-Kur'an ad'ı meşhur tefsirlerin sahibi ve «et-Tahbir fî Şerhi Esmâ'î'l-Hüsnâ» müellifi Ebu'l-Hasen AH b. Ahmed b. Muhammed b. Ali Mettub'e'dir. Mütenebbi'nin divanına en mükemmel şerhi yapmıştır ve ilginç pek çok şeyler anlatmıştır. Vahidi meşhur müfessir Ebû İshak Ahmed b. Muhammed b. İbrahim es-Sa'lebi'nin tilmizidir. Tefsir ilmini ondan öğrenmiş onun dest-i terbiyesinde yetişmiştir. (V. 468 H.)

²⁰⁶ İbn Abbas tefsirinin rûvsi Ali b. Ebi Talha'dır. Mumaileyhin hal teranesi Zeheblî'nin «Mizancında yazılıdır.

²⁰⁷ İbn Sa'd el-Evfadır. Doğruluğunda ihtilâf edilmiştir.

Tekrar çalarsa sol ayağı kesilir. Yine hırsızlık ederse bu kez sol eli kesilir. Zîra hırsız hakkında Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: **“Çaldığında elini kesin. Yine çalarsa çaprazvari ayağını kesin. Sonra yine hırsızlık ederse elini kesin. Sonra yine hırsızlık yaparsa öteki ayağını kesin.”**

Hız. Ebû Bekir ve Ömer de mükerreren hırsızlık yapanları böyle cezalandırmışlardı da ashtaptan hiç kimse itirazda bulunmamıştı.²⁰⁸

Âyetteki «Yahud da bulundukları yerden sürülmeleridir» cümlesi, veliyyü'l-emr yakalanamayan cürüm sahipleri hakkında vur emri vererek kanlarını helâl kılmasıdır, şeklinde tefsir edilmiştir. Amma, yakalanan suçluların bulundukları yerden nefyedilmeleri, hapse atmak (veya sürgüne) göndermektir. Çünkü suçlu hapsedilip, serbestçe gezmesine engel olunduğunda yeryüzünden sürgün edilmiş sayılır. İbn Kuteybe hapishanedekiler için bu (mealdeki) beyti inşad etmişti:

«Biz dünyadan çıktık. Halbuki dünyadayız. Biz orada ne dirilerden, ne de ölülerdeniz!.. Gardiyan yanımıza bir iş için geldiğinde, aaa! bu dünyadan gelmiş deriz!»

Sırf yol kesmek ve yolu tehdid etmekle büyük günah irtikâb edenler, peki mal aldıkları, kişileri yaraladıkları veya öldürdükleri vakit nasıl olur. Birkaç büyük günahı bir arada işlemiş olmazlar mı?

Üstelik böylelerinin çoğu namaz kılmaz, varlıklarını kötü yolda ve içkide harcarlar...

Allahdan hidâyet dileriz.

²⁰⁸ Ebû Dâvud ve Nesai, Cabir r.a.'dan.

25.GÜNAH:

YEMİN-İ GAMÛS, YALAN YERE YEMİN ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Hakikat Allaha olan ahidlerine ve yeminlerine bedel az bir bahayı (hasis bir menfaati) satın alanlar (yok mu?) işte onlar için âhirette hiç bir nasîb yoktur. Allah Kıyâmet Günü onlarla konuşmaz, onlara bakmaz, onları temize çıkarmaz. Onlar için pek acıklı bir azab vardır.» (Âl-i İmran: 77)

Vâhidî der ki: Âyet-i kerime, değersiz bir meta hakkında Allah Resûlüne müracaat eden iki hasım hakkında inmiştir. Dâvalı yemin etmeye kalkışınca bu âyet nâzil oldu. Bunun üzerine adam yemin etmekten vaz geçti ve davacının haklı olduğunu ikrar etti.

Abdullah b. Mes'uddan, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«Her kim müslüman bir kimsenin malını koparmak için yemininde yalancı olarak yemin ederse Kıyâmet Gününde o Allah'ın gazabına uğrayarak Allah'a mülâki olur.»

Eş'as İbn Kays demiş ki: «Bu âyet benim hakkımda nâzil oldu. Şöyle ki:

Bir yahudi ile aramızda dâvalı bir arazi vardı. O hakkımı inkâr ediyordu. Adamı Resûlullâh (s.a.v.)'a götürdüm ve durumu arzettim. Resûlullâh (s.a.v.) bana:

- Şâhidin var mı? Ben:

- Yoktur dedim. Resûlullâh (s.a.v.) yahudiye dönerek:

- Yemin et buyurdu. Ben:

- Ya Resûlallah eğer o yemin ederse malım elimden gider dedim. Müteakiben Allahü Teâlâ biraz önce (meâlini sunduğumuz) âyeti indirdi.»²⁰⁹

Abdullah b. Mes'uddan, Resûlullâh (s.a.v.)ı şöyle buyururken işittim, dediği rivâyet olunmuştur:

«Her kim haksız yere bir müslümanın malı aleyhinde and içerse Kıyâmet Gününde Allah'ın gazabına uğrayarak Cenab-ı Hakka mülâki olur. Sonra Resûlullâh (s.a.v.) «Onlar ki Allahın ahdini ve kendi yeminlerini az bir para ile satarlar» âyetini okudu.» (Buhârî ve Müslim).

Ebû Ümâme'den, şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «Resûlullâh (s.a.v.)'in yanında idik. Buyurdu ki: Her kim ettiği yalan yemin ile müslüman bir kişinin malını elinden alırsa Allah bu yalancıya cehennemi vâcip, cenneti de haram kılar. Oradakilerden biri Ya Resûlallah değersiz bir şey olursa? Peygamberimiz

(s.a.v.):

- Misvak ağacından koparılmış bir dal olsa bile... buyurdular. Hafs b. Meyse-re: «Bu hadîs ne kadar ağır» deyince Ebû Ümame:

«Bu Allahü Teâlânın kitabında yok mu?» diyerek yukarıda meâlini verdiğimiz âyet-i kerimeyi okudu.»²¹⁰

Ebû Zerr'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Allahü Teâlâ Kıyâmet Gününde üç kimseyle konuşmaz, onları temize çıkarmaz, onlar için pek acıklı bir azab muhakkaktır.» Resûlullâh (s.a.v.) bunu üç defa söyledi. Ebu Zerr dedi ki (kendisini kastediyor):

- Ya Resûlallah onlar mahvoldular, kimdir onlar? Resûlullâh (s.a.v.):

«- Elbisesini kibirle yerlerde sürüyen, verdiğini başa kakan, yalan yeminle sattığı malın sürümünü arttırandır» buyurdu.²¹¹ Resûl-i Ekrem buyurdu:

«Büyük günahlar: Allaha eş edinmek, ebeveyne karşı gelmek, adam öldürmek ve yemîn-i gamûs'tur.» (Buhârî rivâyet etmiştir.).

Yemîn-i gamûs: Bilerek, geçmiş bir şey hakkında yalan söylemek sureti ile yemin etmektir. Bu yemin, sahibini günaha veya cehenneme daldırdığı için bu isimle adlandırılmıştır.²¹²

Allah adına değil de, meselâ: Peygamber, Kâ'be, melekler, semâ, su, hayat, ruh, emânet, sultanın hayatı, sultanın nimeti, falancanın türbesi hakkı için... diye mahlûklar adına and içmek «gamûs yemin» hükmündedir.

İbn Ömer'den Nebi aleyhisselâmın şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«Allah size, atalarınız adına and içmenizi yasaklıyor. Her kim yemin ederse Allah adına yemin etsin yoksa sussun.»²¹³ Diğer bir rivâyette: «Yemin eden kişi ancak Allah adına and içsin veya sussun» şeklinde gelmiştir.

Abdurrahman b. Semüre'den²¹⁴ Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet edilmiştir: «Putlar ve atalarınız adına and içmeyin.»

Büreyde'nin Nebiy-yi Muhteremimiz şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur: «Emânet adına yemin eden bizden değildir.»

Ebû Dâvud ve başkaları Büreyde'nin Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği-

²¹⁰ Müslim ve Nesâî rivâyet etmişlerdir.

²¹¹ Müslim, Dâvud, Tirmizî, Nesai

²¹² Münzirî, yemin-i gamûsu, sahibini dünyada günaha, âhirette de ateşe daldıran yemin diye tarif etmiştir.

²¹³ Mâlik, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî.

²¹⁴ Mekke'nin Fethinde müslüman olanlardandır. Sicistan'ı fethetmiştir. Kendisinden altı hadis rivâyet edilmiş. Basra'da ikamet buyurmuştu. (Vefatı: Hicrî elliden sonradır.) (Takrib)

ni rivâyet etmişlerdir: «Her kim yemininde 'ben İslâmdan ırakım' (ırak olayım) derse bu kişi, yemininde yalancı ise o dediği gibidir. Şayet yemininde doğru ise asla salim olarak İslama dönemez.»²¹⁵

İbn Ömer, bir adamın «Kâ'beye yemin ederim ki...» dediğini duyunca, Allah'dan başkasına yemin etme. Zira ben Resûlullâh (s.a.v.)'i: «Her kim Allah'dan başkası adına and içerse muhakkak küfretmiş, şirke düşmüş olur» derken işittim dedi. (Tirmizî, İbn Hibban «Sahih»inde ve Hâkim)

Bazı alimler: «Küfretmiş, şirke düşmüş olur» cümlesini tağlîza hamletmişlerdir. Yani hakikaten kâfir olur demek değildir. Nitekim «Riyâ şirktir» hadîs-i şerifinde de hakiki mâna maksud değildir. Riyânın fenalığını bildirmek için bu ağır vaîd (tehdit) zikredilmiştir.

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim yemin eder ve yemininde (yanılıp da eski alışkanlığıyla) Lât ve Uz za putları nâmına and içerse hemen «Lâilâhe illallah» desin.»²¹⁶

Ashab-ı kiram içerisinde, müslüman olmadan önce putlar namına yemin edenler bulunurdu. Bunların dilleri alışkanlık nedeniyle putlar namına and içmeye kayardı. Resûlullâh (s.a.v.) dilin kaymasına keffâret olması için böyle bir yeminin akabinde (hemen sonra) derhal Kelime-i Tevhidin söylenmesini emir buyurdu.

²¹⁵ Hâkim: Buhârî ve Müslim'in şartları üzere sahihdir, demiştir.

²¹⁶ Buhârî ve Müslim.

26.GÜNAH: ZULM ETMEK

Zulüm, halkın malını zorla almak, insanları dövmek, onlara sövmek, güçsüzlerin haklarına tecâvüz etmekle olur.

Allahü Teâlâ buyurdu:

«O zâlimlerin yapacaklarından Allahı gafil zannetme sakın. O bunları ancak öyle bir gün için geciktiriyor ki o (gün) gözler (şaşkınlıkla) belerip kalacak. (O halde ki) hepsi de başlarını dikerek koşacaklar. Gözleri kendilerine bile dönüp bakmayacak. Kalblerinin içi ise (müthiş korkularından dolayı akıldan) bomboş-tur. İnsanlara o azabın kendilerine geleceği günün tehlikesini anlat ki, o gün o zâlimler: Ey Rabbimiz, bizi yakın bir müddete kadar geciktir de senin dâvetine icâbet edelim, peygamberlere tâbi olalım, diyeceklerdir. Halbuki daha evvel siz (dünyada) kendinize, bize hiç bir zeval yoktur diye yemin etmediniz miydi? Siz nefislerine zulmedenlerin diyarında da yerleştiniz. Onlara neler yaptığımız sizin için apaçık meydana çıktı. Size (bu hususta) bir çok misaller de gösterdik» (İbrahim: 42-45). Allahü Teâlâ buyurdu:

«O yol ancak insanlara zulmetmekte...» (Şurâ: 42).

Allah Resûlü buyurdu:

«Allah zâlime bir müddet mühlet verir. Bir kere yakaladı mı artık bir daha ona göz açtırmaz.» Ebû Musa el-Eş'arî der ki: Bundan sonra Resûlullâh (s.a.v.):

«Rabbinin yakalayışı (ahalisi) zulmeden halde bulunan memleketleri yakaladığı zaman işte böyle (olur). Şüphesiz ki, O'nun çarpması (cezası) pek acıklıdır, pek çetindir» (Hûd: 102) âyetini okudu.²¹⁷ Allah Resûlü buyurdu:

«Her kimin uhdesinde (bir din) kardeşinin nefsine, yahud malına tecâvüzden mütevellid hak bulunursa, dinar-dirhem bulunmayan (kıyâmet günü gelmez) den evvel bu gün dünyada mazlumdaki o hakkı bağışlamasını istesin. (Helâllik almayan) zâlimin amel-i sâlihi bulunursa ondan zulmü miktarı alınır da (mazluma verilir). Eğer zâlimin hasenatı bulunmazsa mazlumun seyyiatından alınıp zâlim üzerine yükletilir.»²¹⁸

Bir ilâhî hadîste Allahü Teâlâ şöyle buyurur: «Ey kullarım, Ben zulm etmeyi Kendime haram kıldım. Onu sizin aranızda dahi haram kıldım. Öyle ise birbirinize zulmetmeyin.»²¹⁹ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Ey Ashabım müflis kimdir bilir misiniz?

²¹⁷ Buharî, Müslim, Tirmizî.

²¹⁸ Buharî, Ebu Hüreyre'den. (Münzirt).

²¹⁹ Müslim ve Tirmizî.

- Yâ Resûlallah müflis dinarı-dirhemi (parası-pulu) olmayandır. Resûl-i Ekrem:

- Ümmetimden müflis olan şu kimsedir ki, Kıyâmet Gününde huzur-ı İlâhiye namaz, zekât, hac ve oruç vazifelerini ifa etmiş olarak çıkar da (dünyada) söv-düğü falan, iftira attığı filan (gelerek davacı olurlar) ve hataları (günahları) onun üzerine yıkılır, müteakiben cehenneme atılır.»²²⁰ Bu hadîslerin hepsi sahih hadîs kitaplarındadır.

Yukarıda: «Bir takım kimseler Allah'ın (müslümanlar yararına tahsis buyurduğu) malında haksız olarak tasarrufta bulunurlar. Onlar için Kıyâmet Gününde cehennem muhakkaktır» hadîsi geçmişti.²²¹ Yine Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in Hz. Muaz'a:

«Mazlumun bedduasından korun. Çünkü onunla Allah arasında perde yoktur» buyurduğu geçmişti.²²² Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Kim ki arzdan bir karış yer haksız zaptederse Kıyâmet Gününde yerin yedi katı halka gibi onun boynuna geçirilir.»²²³

Eski münzel kitaplardan birinde Allahü Teâlâ'nın şöyle buyurduğu yazılıdır: «Benden başka yardımcısı bulunmayan kimseye zulmeden kişiye karşı gazabım şiddetlenmiştir.»

Şâirin biri şu şiiri inşad ediyor.

«Muktedir olduğun vakit zulmetme. Zulmün akıbeti büyük hüsrandır. Senin gözlerin uyur ama, mazlum uyanıktır. O durmadan sana beddua eder. Allah'ın gözü ise hiç uyumaz.»

Büyüklerden biri: «Bîçarelere zulmetme. Sonra en büyük şerirlerden olursun.»

Ebû Hüreyre Tevrat'ta şöyle yazılı olduğunu söylemiştir: «Sırat köprüsü üzerinde duran bir münâdi (seslenici) şöyle seslenir: Ey azgın cebâbire (zâlimler), ey azgın eşkiya topluluğu! Allahü Teâlâ izzet ve celâline yemin etti. Şu köprüyü bu gün hiç bir zâlim geçemeyecektir». Câbir hazretlerinin şöyle dediği rivâyet edilir:

Mekke fethedildiği yıl Habeş hicretinden dönüp Resûlullâh (s.a.v.)'in yanına geldiğim vakit Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Ey Câbir, Habeş ülkesinde gördüğün en ilginç bir hadiseyi, (özellikle) gençleri ile alâkalı olanını, anlatır mısın? Ben:

- Olur yâ Resûlallah, dedim ve anlatmağa başladım: Bir gün bir yerde otu-yorduk. Yanımıza omuzunda su dolu bir testi taşıyan ihtiyar bir kadın uğradı.

²²⁰ Müslim ve Tirmizî Ebû Hüreyre'den.

²²¹ Yukarıda geçti.

²²² Buharî, Müslim, Nesâî İb-i Ahbas'dan

²²³ Buharî ve Müslim. Hz. Âişeden.

Mecliste bulunan Habeşli bir delikanlı bir elini ihtiyar kadının omuzuna koydu, sonra kadını itiverdi. Zavallı kadın iki dizi üzerine düştü, testisi kırıldı. Kadın toparlanıp ayağa kalkınca o gence döndü ve ey zâlim, Allahü Teâlâ Kürsü'yü koyduğu, öncekileri ve sonrakileri bir araya getirdiği, ellerin ayakların yaptıklarını haber verdiği zaman gerçeği öğreneceksin. Yarın O'nun huzurunda aramızdaki şu hâdisenin neticesini göreceksin, dedi. Bunun üzerine Resûlullâh (s.a.v.):

- Kadın çok doğru söylemiş. Zayıfların hakları zâlimlerden alınmayan bir toplumu Allah nasıl temize çıkarsın? buyurdu.²²⁴

Beyit meâli: «Zâlim, zulmü merkep edindi. Kibirle en fena bir kazancın içine daldı. Sen onu zamanın tasarrufatına, tegallübatına havale et. Hesaba katmadığı şeyler pek yakında ona zahir olacaktır.»

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: «Beş kişi var ki Allah onlara gazab etmiştir. Dilerse kendilerine dünyada gazabını icra eder, dilerse ahirette ateşe atılmalarını buyurur:

1. Tebeasından kendi hakkını noksansız alıp onlara karşı insafılı davranmayan ve onlara zulümden vaz geçmeyen devlet reisi ve devlet adamları.

2. Güçlülerle zayıflar arasında eşit muamele yapmayan ve nefis ü hevasına göre konuşan -buna rağmen- kavminin itibar gösterdiği kabile başkanı, (lider).

3. Âile efradına Allaha itaat etmelerini emretmeyen ve onlara vazifelerini öğretmeyen âile reisi.

4. Çalıştırdığı işçiye hakkettiği ücreti ödemeyen müstecir (işveren) .

5. Kadının mehrini vermeyen erkek.»

Abdullah b. Selâm şöyle demiştir:

«Allahü Teâlâ mahlûkatı yarattığı zaman onlar ayakta dikildiler başlarını göğe doğru kaldırdılar ve şöyle dediler: Yâ Rab, sen kiminlesin? Kimleri himayene alırsın?.. Allahü Teâlâ: «Mazlumun yanındayım ki, hakkını alıveririm» buyurdu.»

Vehb b. Münebbih anlatıyor:

«Zâlim hükümdarlardan biri muhteşem bir köşk yaptırdı. İhtiyar bir kadın da gelir hemen köşkün yanı başına kamıştan bir kulübe kondurur. Hükümdar köşkün çevresinde gezinirken kulübeyi görür. Kimindir burası?.. diye sorar.

- Efendimiz, fakir bir kadındır, orada barınıyor denilir. Kulübenin yıkılmasını buyurur. İhtiyar kadın gelip barınağının yıkıldığını görünce, sorar:

- Kim yıktı?

- Melik yıktırdı. Bu cevap üzerine kadın başını semaya doğru kaldırır ve:

- Ya Rab, ben burada değildi isem Sen nerede idin?!.. Vehb der ki: Kadının

²²⁴ Câmiu's-Sagir'de Cabir'den merfu olarak, İbn Hıbban sahihinde. Başka şahidleri de vardır.

intizarının akabinde Cenab-ı Hakk içindekilerle birlikte köşkün altını üstüne getirmesini Cebraîl'e buyurdu, o da öyle yaptı.»

Denilmiş ki: Halid b. Bermek ve oğlu (Harun er-Reşid tarafından) hapsedildikleri vakit oğlu:

- Babacığım, saltanattan (vezirlikten) sonra kelepçeye vurulduk hapishâneye koyulduk!

Babası:

- Oğlum, mazlumların geceleri yaptıkları bed-dualardır ki, bizi bu hale düşürdü. Biz onların ânlarından gafildik ama Allah gafil değildi!..

Yezid b. Hakim de şöyle diyordu:

«Zulmettiğim adamdan çekindiğim kadar hiç kimseden çekinmem. Çünkü ben biliyorum ki, onun Allahdan başka yardımcısı yoktur. O bana karşı: Allah bana kâfidir, aramızda hâkim O'dur, der».

Harun er-Reşid şâir Eb'ul-Utahiyye'yi hapse attırır. Şâir hapishaneden Halifeye şu iki beyti yazar gönderir:

«Bil ki, vallahi zulüm uğursuzluktur. Kötülük yapan da zâlimin ta kendisidir. Ey zâlim! Yarın Melik'in (Allah'ın) huzurunda karşılaştığımız vakit kınanan kimdi bileceksin.»

Ebû Ümâme'nin şöyle dediği rivâyet edilmiştir: «Kıyâmet Gününde zâlim cehennem köprüsü üzerine çıktığında zulüm ettiği mazlumla karşılaşır ve ona nasıl, ne ile zulmettiğini hemen hatırlar.

Zâlimler zulmettikleri kimselere karşı hiç de de kazançlı değillerdir. Hattâ bütün iyiliklerini çıkarıp onlara vereceklerdir. Şayet iyilikleri yoksa zulümleri oranında (nisbetinde) mazlumların günahlarından kendilerine yükletilir. Sonra da cehennemin en alt tabakalarına atılırlar.»²²⁵

Abdullah b. Enes'in Resûlullâh (s.a.v.)'ı şöyle buyururken işittim dediği rivâyet edilmiştir:

«Kullar kıyâmet gününde ayakkabısız, vücutları çıplak, sünnetsiz, dünyevî bütün arızalardan beri olarak haşrolunurlar. Mahşer halkına, yakındakinin duyduğu gibi uzaktakinin de duyacağı bir sesle Allahü Teâlâ şöyle seslenir:

«Ben Melik'im, Ben Deyyan'im, Ceza Gününün Sahibiyim. Bir tokatla ve daha fazlasıyla zulmettikleri kimselerin hakları kendilerinden alınıncaya kadar cennetlikler cennete, cehennemlikler de cehenneme giremez. Rabbiniz hiç kimseye zulmetmez... Biz:

- Ya Resûlallah, bu nasıl olur? Ayaklarımız çıplak, vücutlarımız uryan olarak geleceğiz (hem de zulüm görmemiş olacağız?)

²²⁵ Taberanî merfu olarak "Evsat"da. (Münzirî).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

Ceza iyiliklere ve kötülüklere göredir. Rabbin hiç kimseye zulüm yapmaz buyurdu.»²²⁶ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim haksız olarak birine bir değnek vurursa Kıyâmet Gününde kısas olunur.»²²⁷ Hikâye edilir ki:

Kisrâlardan (imparatorlardan) biri oğlunun tâlim ve terbiyesi ile meşgul olacak bir hoca tutar. Nihayet oğlu fazl u kemalde üstün bir mertebeye erişir. Bir gün hoca, sebepsiz yere çocuğu iyi bir döver. Çocuk hocasına kin besler. Derken babası öldükten sonra tahta çıkar, hemen hocasını huzuruna celbeder ve ona:

- Falan vakit hiç bir kabahatim yokken beni neden dövmüştün? Hocası:

- Ey melik, sen fazilet ve edepte üstün bir mertebeye ulaştınca, babandan sonra tahta geçeceğini bilmiştim. İstedim ki, dövmenin ve zulm etmenin acısını sana tattırayım da hiç kimseye zulüm yapmayasın! Bu cevaba memnun kalan melik:

- Allah hayrını versin der ve üstadına ikramlarda bulunur.

Bir hadis-i şerifte şöyle buyrulur:

«Mazlumun (zulme uğrayanın) duası bulutların üzerine yükselir de Allahü Teâlâ şöyle buyurur:

İzzet ve celâlime yemin ederim ki, bir müddet sonra da olsa sana muhakkak yardım edeceğim»²²⁸ Bu hadîsle ilgili olarak şu mealdeki şiiri inşad etmişler:

«Mazlumun duasından korun çünkü onun duası bulutlar üzerine yükselir, sonra kabul edilir. Duası ile âlemlerin Rabbi arasında perde bulunmayan kimse-lerin dualarından korun. Sakın hâ! Allah'ın mazlumu yüzüstü bıraktığını, yakarı-şlarının O'na gizli kaldığını zannetme. Allahü Teâlânın: «İzzetime yemin ederim ki mazluma muhakkak yardım edeceğim» sözü sahihtir, sığınak O'dur. Bu hadise inanmayan ya zır câhildir ya da aklından zoru olan bir delidir.»

KUDRETİ VARKEN BORCUNU GECİKTİRMEK

Zulmün en büyüklerinden biri de kişinin ödemeye kudreti varken borcunu oyalayıp geciktirmesidir. Buhârî ve Müslim Sahihlerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu yazılıdır: **«Zengin kişinin borcunu ödemeyi uzatması zulümdür.»** Başka bir rivâyette: **«Borcunu ödemeğe imkân bulan kimsenin borcunu ödememesi zulümdür. Onun aleyhinde bulunmak (şikâyet etmek) ve kendisini cezalandırmak (haps etmek) helal olur.»**

MEHİR, NAFKA GİBİ HAKLARINDA KADINA ZULMETMEK

Zulümlerden biri de: Mehri, nafakası ve giyecekleri gibi haklarında kadına

²²⁶ İmam Ahmed isnadı hasen ile, İbn-ül Kayyım, Ebû Yala'ya nisbetle «Savaik»inde. Buhârî, «Edeb'ül Müfredde». Taberanî, «Mu'cem»de. Ve daha başkaları.

²²⁷ Bezzar ve Taberanî, Ebu Hüreyre'den, (Münzirî).

²²⁸ İmam Ahmed, Tirmizî, İbn-i Huzeyme ve İbn-i Hibban sahihlerinde (Münzirî).

zulüm etmektir. Bu da Resûlullâh (s.a.v.)'in:

«Borcunu ödemeğe imkân bulanın borcunu ödememesi zulümdür. Onu şikâyet etmek ve cezalandırmak helâl olur» hadîsinde beyan buyurduğu hükme dâhildir.

İbn Mes'ud'un şöyle dediği rivâyet edilir:

«Kıyâmet gününde kölenin veya cariyesinin elinden tutulur ve bütün halka gösterilerek şöyle seslenilir: Bu falan oğlu falandır. Kimin alacağı varsa gelsin hakkını istesin. (İbn Mes'ud devamla der ki) babasından veya kardeşinden veya kocasından alacağı olan kadın bu sesi duyunca sevinir. (İbn Mes'ud daha sonra): «Artık aralarında o gün soyları soplaları olmadığı gibi (birbirinin halini) de soruşturmazlar (Mü'minûn: 101) meâlindeki âyeti okudu ve Allahü Teâlâ Kendi ilâhî hakları ile ilgili olarak dilediğince affeder. Fakat insanların haklarından hiçbir şeyi bağışlamaz. Bir kulu halkın huzuruna diker, sonra hak sahiplerine gelin haklarınızı alın buyurur ve meleklerine şöyle emir verir:

Onun iyi amellerinden alın, her hak sahibine istediği kadar verin. Eğer mu-talebe olunan bu kişi Allah dostu ise hak sahipleri haklarını aldıktan sonra zerre ağırlığınca iyiliği kalırsa Allah o zerre iyiliği kat kat büyültür ve cennetine sokar. Yok muaheze olunan kimse makbul bir kul değilse, hiç bir iyiliği de kalmazsa melekler:

- Ey Rabbimiz bunun sevabı kalmadı, fakat daha alacaklılar var ne yapalım?

Cenab-ı Hakk:

- Alacaklıların günahlarından alın onun günahlarına katın buyurur, sonra adam cehenneme atılır.»

İbn Mes'ud'un anlattıklarını, Resûlullâh (s.a.v.)'in yukarıda geçen: «Bilir misiniz, müflis kimdir?» diye başlayan, sonra müflisin kıyâmet gününde bütün sevapları alacaklılara verilip, sevabı kalmayınca da onların günahlarından yükletilen akabinde de cehenneme atılan kimse olduğunu beyan ettiği hadîsleri teyid etmektedir.²²⁹

İŞÇİNİN ÜCRETİNİ VERMEMEK

Zulümlerden biri de, tuttuğu işçinin, çalıştırdığı amelenin ücretini vermemektir. Sahih-i Buhârî'de Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu yazılıdır: Cenab-ı Hakk:

«Üç kişi var ki Kıyâmet Gününde ben onların hasımlarıyım. Ben de kimin hasmı olursam onu ilzam ederim (yenerim). 1- O kimse ki yemin eder de sonra ahdini bozar. 2- Hür bir adamı köle diye satıp parasını yiyen kişi. 3- Bir işçi tutup onu çalıştırdıktan sonra ücretini vermeyen adam.» buyurmuştur.

Bir yahudiye, bir hristiyana zulmetmek veya çalıştırıldıklarında ücretlerini noksan vermek, güç yetiremeyecekleri vazifeleri yüklemek, gönül rızaları ile ver-

²²⁹ Müslim ve Tirmizî, Ebû Hüreyre'den.

medikleri bir şeyi ellerinden almak gibi hareketler de, Allahü Teâlâ'nın: «**Kıyâmet gününde Ben onun hasmıyım**» buyurduğu va'idine dahildir.

YALAN YERE YEMİN ETMEK

Zulümlerden biri de yalan yere yemin etmektir. Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurur:

«Her kim ettiği yalan yemin ile müslüman bir kişinin hakkını elinden alırsa Allah ona cehennemi vâcip, cenneti de haram kılar...» Soruldu:

- Ya Resûlallah az bir şey olursa?

- Misvak ağacından koparılmış bir dal olsa da... buyurdu.» (Buhârî ve Müslim).

Bir şiirde meâlen şöyle denilmektedir:

«Bu gün yaptığın zulümlere karşılık, yarınki kısıstan kork. O durak yerinde ki gözler şaşkınlıkla belerip kalacak. Halk korkudan başlarını dikerek koşuşacak. Orada âzâlar da şâhidlik yapacak. Hapishâneleri ateş, Hâkimi de cezası büyük olan... Zengin olduğun halde bu gün hak sahiplerinin haklarını oyalar vermezsen yarın iflâs ederek ödersin.»

Rivâyete göre kul, Kıyâmet Gününde -dünyada zulmettiği bir şeyle kendisinden davacı olurlar korkusu ile- tanıdık biri ile karşılaşmaktan hiç hoşlanmamış. Nitekim Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «**Kıyâmet gününde bütün haklar hak sahiplerine verilir. Hattâ boynuzlu koç boynuzsuz için kısas olunur**» buyurmuştur.²³⁰ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Kimin uhdesinde (din) kardeşinin nefesine yahud malına tecâvüzden mütevellid hak bulunursa, dinar dirhem bulunmayan Kıyâmet Günü gelmezden evvel bu gün mazlumlardan helâllik alsın. Helâllik alınmadığı takdirde zâlimin amel-i sâlihi bulunursa ondan zulmü mikdarı alınır (mazluma verilir). Şayet zâlimin hasenatı bulunmazsa mazlumun günahlarından zâlim üzerine yükletilir.»²³¹

Abdullah b. Ebi ed-Dünya, senedini Ebû Eyyub el-Ensârî'ye vardırıdığı bir hadîste Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«**Kıyâmet gününde dâvaları görüleceklerin ilki karı kocadır. Vallahi kadının dili değil elleri, ayakları konuşacak. Dünyada kocasını incittiği hususlarda bu iki uzuv kadın aleyhinde şehadette bulunacak. Hanımına yaptığı hayır ve şer konusunda da erkek hakkında elleri ve ayakları şahidlik edecek. Daha sonra erkekle hizmetçileri arasındaki dâvaya bakılır. Haksızlık yapanlardan (hak sahiplerine verilmek üzere) dânik ve kırat (para-pul) alınmayacak. Fakat şu zalimin hasenatı alınır bu mazluma verilir. Şu mazlumun günahları da bu zalime yükletilir. Müreakiben azgın zalimler demirden çevgenlerle sürülerek (Arasat Meydanına) getirilir de «Sevk edin onları cehenneme» denilir.»²³²**

²³⁰ Müslim, Ebu Hûreyre'den

²³¹ Buhârî ve Müslim, Ebu Hûreyre'den.

²³² Taberani, müsnedinde Abdullah b. el-Aziz el-Leysi'den.

Kâdi Şüreyh şöyle der: «Zâlim cezayı, mazlum da yardımını ve sevabı bekler». Şöyle rivâyet edilmiştir:

«Allahü Teâlâ bir kulunun hayrını murad ettiği zaman zulmeden birini ona musallat kılar.».

Tâvus el-Yemanî, bir gün Hişam b. Abd'ül-Melikin huzuruna girdi ve:

«Nida gününde Allahdan kork!» dedi. Hişam:

- Nidâ günü nedir? Tâvus, Allahü Teâlânın şu âyetini okudu:

«**Bunun üzerine aralarında bir münadî: Allah'ın la'neti zâlimlerin tepesine, diye ünler**» (Araf: 44). Hişam âyeti duyunca bayıldı. Tâvus:

- O dehşetli anın vafedilişi kişiyi bu zillete düşürürse o anı bizzat müşahade etmenin neticesi ne ola?» diye söylendi.

Ey zâlim vafına rıza gösteren kişi, yaptığın zulümler ne kadar çok! Halbuki revkif evi cehennem, Hakim de Cenab-ı Hakk olacaktır...

ZÂLİMLERİN HUZURUNA ÇIKMAK VE ONLARLA OTURUP KALKMAK- ONLARA YARDIMCI OLMAK

Allahü Teâlâ şöyle buyurur: «**Bir de zulmedenlere meyletmeyin**» (Hud: 13).

Âyetin aslında geçen «Rükün» kökü: Bir şeye meyletmek, sevgi ile o şeye yönelmek demektir. İbn Abbas bu âyetin tefsirinde: «Muhabbet etmek, yumuşak konuşmak suretiyle zalimlere büsbütün meyletmeyin» demiştir. Süddi ve İbn Zeyd de:

«Zalimlere dalkavukluk etmeyin» der. İkrime: «Zalimlere meyletmek, onlara saygı göstermek ve sevmekle olur» demiştir. Eb'ul-Aliye de: «Onların yaptıklarına razı olmayın» der. Allahü Teâlâ bu âyetin devamında şöyle buyurur:

«**Sonra size ateş çarpar. Zaten sizin Allahtan başka yardımcılarınız yok, sonra (O'ndan da) yardım görmezsiniz.**» Allahü Teâlâ buyurdu:

«(Meleklerle) **O zulmedenleri, onlara eş olanları, Allahı bırakıp tapmakta ısrar ettikleri şeyleri bir araya toplayın da cehennem yoluna götürün**» (Şaffat: 22, 23). İbn Mes'ud'dan, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«**Yakında bir takım idareciler (devlet adamları) gelecek. Onların çevresini halkın hilekârları saracak. Bunlar insanlara zulmedecekler, yalan konuşacaklar. Kim onların yanlarına girer, yalanlarını doğrular, zulümlerine yardımcı olursa o, benden uzaklaşmış olur, ben de ondan. Kim onların yanına gitmez, zulümlerine arkacı olmazsa, o da bendendir, ben de ondanım.**»²³³ İbn Mes'ud Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«**Kim zâlime yardım ederse ona birisi musallat kılınır.**»²³⁴

Said b. Müseyyeb diyor ki: «Zâlimlerin avanelerine kalplerinizle nefret ederek

²³³ İmam Ahmed, Ebu Yala, İbn-i Hıbban sahihinde. (Münzirî)

²³⁴ Süyuti, Camiüssağır'da İbn Asakir'e o da İbn Mes'ud'a nisbet eder.

bakın ki, iyi amelleriniz heder olmasın». Mekhul ed-Dımeşkî de şöyle diyor:

«Kıyâmet gününde bir münadî: Nerede zâlimler ve yardımcıları, diye seslenir. Zâlimlere mürekkeb uzatan, hokkalarını dolduran, kalem yontan (memurluk eden) ve daha başka işlerini gören her ferd zâlimlerle birlikte ateşten bir tâbuta konulurlar ve cehenneme atılırlar».

Süfyan es-Sevrî'ye, terzilik yapan biri:

- Ben terziyim, sultanların elbiselerini dikiyorum. Onların elbiselerini dikmekle kendilerine yardım etmiş olur muyum? deyince o büyük imam şu karşılığı verdi:

- Sen bizzat kendin zâlimlerdensin!.. Zâlimlere yardımcı olan, sana iğne iplik veren kişidir...

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Kıyâmet gününde cehenneme gireceklerin ilki zâlim idareciler önünde halkı kamçılarla dövenlerdir.» Hz. Ömer:

«Zâlimlerin yardımcıları ve zâlim kolluk kuvvetleri kıyâmet gününde cehennemin topuzları olacaklardır» demiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Sizden biri mazlum bir adamın dövüldüğü yerde durmasın. Çünkü lânet, onu müdafaa etmedikleri zaman orada hazır olanlar üzerine iner.»²³⁵ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Geçmiş zamanda bir adamı kabre koydular. Vazifeli melekler, biz sana yüz değnek vuracağız dediler. Adam yalvara yakara cezayı bir değneğe indirtti. Melekler bir değnek vurdular, mezar ateşle doldu. Adam sordu:

- Bu bir değneği neden bana vurdunuz?

- Çünkü sen abdestsiz namaz kılmış, bir mazlumun da yanından geçmiş ona yardım etmemiştin, dediler.»²³⁶ Mazluma el uzatmaya imkân varken ona yardım etmeyenin cezası bu olunca, ya zâlimin hali nice olur?

Buhârî ve Müslim, Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den şöyle rivâyet olunmuştur:

«Kardeşine, ister zalim olsun ister mazlum olsun yardım et. Birisi:

- Yâ Resûlallah, o mazluma yardım ederim (bunu anladım ama), o zâlime nasıl yardımda bulunayım? diye sordu. Resûlullâh (s.a.v.):

- Zâlimin zulmüne engel olman ona yardımdır buyurdu.»²³⁷

Âriflerden birinin şöyle anlattığı hikâye olunur:

²³⁵ Taberanî, isnadı hasen ile. "... Zulmen bir adamın öldürüldüğü yerde..." lafzıyla rivâyet etmiştir.

²³⁶ Taberanî, İbn Ömer'den, (Münzirî).

²³⁷ Buhârî, Enes'den. Müslim de Cabir'den. (Münzirî).

«Rüyamda zâlimlere hizmet eden ölmüş bir adamı gördüm, fena bir durumda idi. Ne haber, vaziyetin nasıl? diye sordum:

- Çok kötü .
- Nerede bulunuyorsun?
- Allah'ın azabında.
- Orada zâlimlerin hali nice dir?

- Perişandılar. Allah'ın şu âyetini duymadın mı **«O zulmedenler yakında hangi inkılapla sarsılacaklarını bileceklerdir»** (Şuârâ: 227). Ariflerden birinden şöyle hikâye edilir: Bir kolu omuzundan kesilmiş bir adam gördüm. «Benim bu halimi gören sakın kimseye zulmetmesin» diye bağıırıyordu. Adamın yanına yaklaştım ve:

- Kardeşim başından geçen hâdise nedir, anlatır mısın?., dedim. O:

- Benim başımdan geçenler ilginç bir kıssadır. Ben zâlimlerin avanelerinden dim. Bir gün bir balıkçı gördüm, büyük bir balık yakalamıştı. Balık dikkatimi çekti, adamın yanına vardım:

- Bu balığı bana ver dedim.

- Veremem, ben bunu satıyor, parası ile de âilemin nafakasını temin ediyorum, dedi. Ben adamı dövdüm ve zor kullanarak elinden balığı aldım. Balığı evime götürürken yolda parmağımı ısırdı. Eve geldiğimde balığı bıraktım. Parmağımı sıkmaya başladım. Çok acıyordu, ağrısının ve sızısının şiddetinden gece uyuyamadım. Elim şişmeye başladı, sabah hemen doktora gittim, durumumu arzettim. Doktor:

- Parmağın kangren olmuş, kesmek gerekiyor yoksa elin de kesilir dedi. Parmağım kesildi. Sonra ağrısı elime vurdu. Gece uyuyamadım, acısından yerimde duramıyordum, kurtarın diye bağıırıyordum. Bana:

- Dirseğe kadar kestir denildi. Ben de kestirdim. Sonra sızısı pazuya vurdu. Pazum daha fazla ağrıyordu. Kolunu omuzundan kestir dediler, aksi halde bütün vücuduna sirayet eder. Bu ara birisi bana, duyduğum acının sebebini sordu. Ben de balık kıssasını adama anlattım. O zat bana:

- Eğer sen ilk sızıyı duyduğunda balığın sahibine gidip helâllik alıp onu razı etse idin kolun parça parça kesilmezdi. Durma, sızı bedenine sirâyet etmeden derhal balıkçıya git gönlünü al dedi. Ben her yerde balıkçıyı aramaya başladım. Bulunca ayaklarına kapandım. Ayaklarını öptüm, ağlıyordum.

- Ey efendim, Allah aşkına beni bağışla diye yalvarmaya başladım.

- Kimsin sen?

- Ben senden zorla balığı alan zavallıyım dedim ve macerayı anlattım, kolumu gösterdim. Adam kolumun vaziyetini görünce ağlamaya başladı ve sonra:

- Kardeşim, uğradığın bu belâdan dolayı sana hakkımı helâl ettim dedi. Ben:

- Efendim, Allah için söyle. Elinden balığı alınca aleyhimde dua ettin mi?

- Evet: «Allahım bana verdiğin nafakayı şu adam zorla elimden aldı. Onun zatında bana kudretini göster» diye ilticada bulundum. Ben:

- Ey efendim, Allahü Teâlâ benim zatımda kudretini sana gösterdi. Ben zâlimlere yapmakta olduğum hizmetten Allaha tevbe ediyorum, onların kapılarına dönmeyeceğim, yaşadığım sürece onların yardımcılarında olmayacağım inşaallah dedim.

ÖĞÜT

Kardeşim!

Ölüm hiç müsamaha etmeden nice canlatı yurtlarından çıkardı, nice cesedi acımadan kendi tarafına çekti. Nice gözleri pınarlar gibi akıttı. Ey dünya zevklerine dalmakla âhiretten yüz çeviren (veya çevirdiğini sanan) insan, istesen de istemesen de pek yakında o refahtan ayrılacaksın. Çünkü hâdiseler, hür insanları vatanlarından, kuşları da yuvalarından zorla çıkarmaktadır.

Hani nerede doğuya ve batıya hükmeden hükümdarlar? Beldeleri ma'mur kılanlar? Saraylara konanlar, umduklarına eren, salma atlara binenler? Şimdi yurtlarında kargalar, baykuşlar dolaşüyor, şimşekler çakıyor, yıldırımlar iniyor.

Hiç ayrılmadığı sevgilileri, sâdik arkadaşları, candan dostları kendisini terketmiş. Mahluktardan ayrılıp Hâlik'in civarına (âhirete) geçmiş. Ölüm -Vallahi- hiç aldırış etmeden onun canına okumuş, saltanattan sonra ölümü, kahrır pençesi ile onu zelil kılmış, yumuşak döşeklerden ayırıp sert toprakların sinesine koymuştur.

Kabirde, -kumaşın parçalanması gibi- böcekler tarafından delik deşik edilmiş, çok sıkıntılı bir yaşamla başbaşa kalmıştır. Sanki birlikte hiç yürümemiş gibi dostlarından uzaklaşmış, hazineleri düştüğü sıkıntılı geçimden onu kurtaramamış, bil'akis dünyada muhtaç olduğu azık bile onun zararına olmuş, varacağı yere varmış, orada rehine tutulmuştur. Helâk mi olacak, yoksa kurtulacak mıdır, bilmemekte. Günler sonra bu haller senin başına da gelecek. Halbuki sen şimdi rüyadasın. Dünyadaki gidişatını düzeltmiyorsun. Şimdi duyduklarını pek yakında müşâhede edeceksin. Bu, benim başıma da gelecek, senin

27.GÜNAH:

HALKA ZULMEDEREK VERGİ ALMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«O yol ancak insanlara zulmetmekte, yeryüzünde haksız olarak tegallübe kalkmakta olanlara karşıdır. İşte bunlar (yok mu?) bunların hakkı pek acıklı bir azaptır» (Şûrâ: 42).

Öşür memuru zâlimlerin en büyük yardımcılarından, hattâ bizzat zâlimlerden sayılır. Çünkü o, öşür vermeye müstahik olmayanlardan alır, müstahik olmayanlarına verir. Bunun için Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «**Mekkas (aşırı vergi toplayıcı) cennete giremez**» buyurmuştur. Yine Resûlullâh (s.a.v.): «**Öşür memuru cennete giremez**» buyurmuştur. (Ebû Dâvud rivâyet etmiştir). Zira o, kulların haklarını kendi uhdesine geçirir. Öşür memuru bu dünyada aldıklarını Kıyâmet Gününde hak sahiplerine nereden ödeyecektir? Onlar -varsa- onun sevaplarını alacaklardır. Öşür memuru Resûlullâh (s.a.v.)'in şu hadîslerinde nitelediği müflislerdendir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Ey ashabım bilir misiniz müflis kimdir? Ashap:

- Ya Resûlallah dinarı, dirhemi ve eşyası olmayandır. Resûlullâh (s.a.v.):

- Ümmetimden iflâs eden namaz, zekât, oruç ve hac vazifelerini ifa etmiş olarak Kıyâmet Gününde Mahşer yerine gelecek kimsedir ki, falana söğmüş, filânı dövmüş, falancanın malını elinden almıştır. Binaenaleyh onun iyilikleri alınır, zulmettiği kimselere verilir. Şayet sevapları, hak sahipleri haklarını tamamen almadan biterse, onların günahlarından alınır onun üzerine yıkılır, sonra da cehenneme atılır.»²³⁸

Öşür memuru Peygamberimiz (s.a.v.) zamanında günahını itiraf etmekle recmedilen ve hâlisâne tevbe yapan ve tevbesinin kabul gördüğü Resûlullâh (s.a.v.) tarafından haber verilen kadının tevbesi gibi tevbe ederse yarlıganır ve tevbesi kabul edilir.

Öşür memuru, bir nevi yol kesicilere de benzer. Öşürü toplayan, yazan, şahidlik eden kim olursa olsun, alan herkes günahta ortaktırlar. Haram yemiş olurlar.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu sahih olarak rivâyet edilmiştir: «**Haram bir gıda ile gelişen bir et cennete giremez. Cehennem ona daha lâyıktır.**»

Vahidî: «**De ki murdarla temiz (hiç bir zaman) bir olmaz**» (Maide: 100) âyetinin tefsirinde şu hadîsi zikretmiştir: «Hz. Câbir'in rivâyetine göre bir adam:

- Yâ Resûlallah içki üzerine ticaret yapıyorum. İçki satışından bir hayli mal biriktirdim. Bu malları Allahü Teâlâ uğrunda harcarsam bana fayda sağlar mı? diye sordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

²³⁸ Müslim ve Tirmizî, Ebu Hüreyre'den,

- Eğer o malı hac ve cihad yolunda harcasan veya sadaka olarak dağıtsan Allah nezdinde bir sivrisinek kanadı kadar (bile) değer taşımaz. Muhakkak Allah ancak temizi kabul eder buyurdu.» Allahü Teâlâ Peygamberinin sözünü tasdik etmek üzere: «De ki murdarla temiz (hiç bir zaman) bir olmaz» âyetini indirdi. Arâ²³⁹ ve Hasan Basrî âyetteki «murdar ve temiz» den murad helâl ve haramdır demişlerdir.

ÖĞÜT

Nerede muhkem kal'alar yapan, etrafına muhafızlar diken, bahçeler imar edip ağaçlarla süsleyen, kendi için saltanat koltuğu yaptıırıp üzerinde oturan, arzularına kavuşan, dünyada ebedi kalacağını sanıp da (sonra) hüsrana uğrayanlar?

Vallahi, lezzetleri zehir eden, ansızın gelen ölüm onları kahırla çarptı, perişan etti. Atlardan indirdi, Bera diyarına sürükledi. Yıldızları söndü. Onu, pis cehaletten daha karanlık bir zulmetin kucığına attı.

Akıllı kişi günlerini zâyi olmaktan koruyandır. Çünkü âkıbet, her an beklenen ölümdedir. (Müellif bir nazmında meâlen diyor ki): «Binalar yapıyor, servetler yığıyorsun. Halbuki eserler yıkılıyor. Ebedi kalacağını düşünüyorsun. Ömürler tükeniyor. Ey akıl sahibi, düşün. Dünya yaşayışında arzu edilecek bir değer yoktur. Kesinlikle her şey sona erecek ve tersine dönecek. Nerede padişahlar ve oğulları? Nerede kendileri oturlarken, korkularından halkın ayakta bekledikleri? Kapıları önlerine perdeler asılanlar, bekçiler dikilenler? Onları musibetler kapladı, kabir kucakladı, sessizce mezara gömüldüler. orada hapsedildiler. Sanki bu dünyada hiç yaşamamışlar, yaratılmamışlar... Halk arasında (kendileri gibi) isimleri de öldü, unutuldu. Vallahi iki göz onlara orada neler yapıldığını, böceklerin yediğini görse kalplerin ürperdiği korkunç bir manzara ile karşılaşmış olur».

Ey her gün yol alan, amel defterine hardal tanesi kadar hareketlerine varıncaya kadar her şey yazılan, nasihatçıye kulak asmayan, üstelik onu kınayan kişi! Hakikat nuru zâhir oldu. Önünde hesap var, kıyâmet var. Güzel vücudunu kurtlar yiyecek. Ceza ve sorgu gününe inanan mü'minin gevşekliğine şaşılır. Bu aldanıştan uyanacak mı? Sen, seni bırakıp menziline varanı bırak da hayatının kalanında amele sarıl, önceden yitirdiklerini telâfi et. Mü'minin ömrü paha biçilmez bir cevherdir.

²³⁹ Vahidî, «Vesit» tefsirinde senetsiz olarak. Süyutî "Lübab'ün-Nükul fi es-babin-Nüzul"de zayıf senedle.

28. GÜNAH: HARAM YEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«**Aranızda (birbirinizin) mallarını haksız sebeplerle yemeyin**» (Bakara: 188). İbn Abbas bu âyetin tefsirinde: «Haksız sebepten murad, kardeşinin malını koparıp elinden almak için yalan yere yemin etmendir» der. Başkalarının malını haksız olarak yemek iki şekilde olur:

1- Gasb, hıyanet, hırsızlık gibi zulüm yollarıyla. 2- Kumar ve diğer oyunlar gibi eğlence vesileleriyle.

Buharî, Sahih'inde, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«**Bir takım adamlar Allah'ın (müslümanların yararına tahsis buyurduğu) malında haksız olarak tasarrufta bulunurlar. Onlar için Kıyâmet Gününde ateş muhakkaktır.**» Müslim, Sahih'inde de Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu zikredilmektedir:

«**Kişi (görünüşte Allah için) uzun yolculuğa çıkar, saçı başı dağılır, elbiseleri tozlanır, ellerini semaya kaldırır ve: «Ya Rab, Ya Rab» diye yalvarır. Halbuki yediği haram, içtiği haram, giydiği haramdır. Haram ile beslenmiştir. Onun duasına nasıl icâbet olunur?»**

Enes hazretlerinden şöyle rivâyet olunur: Ben «Ya Resûlallah Allah'a dua et beni duası kabul edilenlerden kılın» dediydim de Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«**Ey Enes, helâl kazan duan kabul edilir. Ağzına bir lokma haram koyan kim-
senin kırk gün duası kabul edilmez buyurduydum.**»²⁴⁰ Beyhakî, Resûlullâh (s.a.v.)a vardığı bir isnadında şöyle rivâyet ediyor:

«**Allahü Teâlâ aranızda rızıklarınızı taksim buyurduğu gibi huylarınızı da taksim etti. Allahü Teâlâ dünyalığı, sevdiğine de, sevmediğine de verir. Dini ise, yalnız sevdiği kimselere verir. Allahü Teâlâ dini kime vermişse onu sevmiştir. Haram mal kazanan hiç bir kul yoktur ki, kabul edilmesi için o, haramı tasadduk etmemiş, hakkında hayırlı olması için infak etmemiş veya geride bırakmamış olsun. Muhakkak bunlar onun cehenneme varışını artırır (çabuklaştırır) Allahü Teâlâ günahı günahla gidermez, fakat günahı iyilikle yok eder.**»²⁴¹

İbn Ömer'den Resûlullâh (s.a.v.)'ın şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: «**Dün-
ya toz-pembedir. Orada helâlından mal kazanıp meşru yolda infak edeni Allah**

²⁴⁰ Münzirî, Tergîbde İbn Abbas'dan. Müşarün ileyh, Resûlullah'dan duasının kabul edilmesi için istekte bulunanın Sa'd b. Vakkas olduğunu bildirir ve rivâyetini Taberaniye isnad eder.

²⁴¹ İmam Ahmed, İbn Mes'ud'dan (Münzirî).

mükâfatlandırmış ve cennetine vâris kılmıştır. Kim de orada helâlinden kazanmaz, (helâl kazancını da) yerliyerinde harcamazsa Allah onu uçurum evine sokar. Nefsinin haramdan arzuladığı şeylere dalan niceleri vardır ki, onlar için Kıyâmet Gününde cehennem muhakkaktır.»²⁴²

Allah Resûlünden şöyle rivâyet edilmiştir:

«Malı nereden kazandığına aldırış etmeyen kimseyi Allah hangi kapıdan cehenneme sokarsa aldırış etmez.»

Ebû Hüreyre radiyallahu anh şöyle demiştir: «Sizden birinin ağzına toprak koyması ağzına haram koymasından yeğdir.»²⁴³

Yusuf b. Esbat'ın şöyle söylediği rivâyet edilir: «Genç insan ibadet ettiği vakit İblis yardımcılarına: «Onun nereden yediğine bakın. Şayet yediği haram ise onu bırakın, yorulsun, uğraşsın. Haram yiyerek ibadet yapması ona fayda vermez» der. Bu zatın söylediklerini Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in: «Yediği haram, içtiği haram, giydiği haram olan ve haram ile beslenmiş kişinin duasına nasıl icâbet olunur?» sözleri teyid etmektedir.»²⁴⁴

Hadîse göre bir melek Beyt-i Makdis'de her gün şöyle nida edermiş: «Kim haram yerse Allah onun ne hayrını, ne de nafilisini kabul eder.»

Abdullah b. Mübarek der ki:

«Şüpheli bir dirhemi geri çevirmem bin dirhem sadaka vermemden daha iyidir». Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Haram mal ile hacceden kimse «Lebbeyk» dediği vakit bir melek: «Lâ lebbeyk vela sadeyk» (müracaatın kabul edilmemiş) haccın yüzüne çarpılmıştır» der.²⁴⁵ İmam Ahmed, Müsned'inde Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Kim on dirheme bir elbise satın alsa parasının içinde bir dirhem haram bulunsa o elbise sırtında oldukça Allah onun namazını kabul etmez.»²⁴⁶

Vehb b. Verd: «Sürekli namaz kılsan, fakat midene girenin haram mı helâl mı olduğunu bilmediğin müddetçe (namazın) sana fayda vermez», İbn Abbas diyor ki:

«Allah, midesinde haram olan kimsenin namazını, tevbe edinceye kadar kabul etmez». Süfyan es-Sevrî diyor ki:

«Taat yolunda haram mal harcayan, elbiseyi sidikle yıkayıp paklamaya uğraşan kimse gibidir. Halbuki pis elbiseyi ancak su paklar, günahları da ancak helal mal (ile yapılan hayır hasenat) örter».

²⁴² Beyhaki, Münzirî.

²⁴³ İmam Ahmed.

²⁴⁴ Müslim, Ebû Hüreyre'den.

²⁴⁵ Taberani, Ebu Hüreyre'den.

²⁴⁶ İbn-i Amr'dan.

Hız. Ömer şöyle diyordu: «Biz, harama düşeriz korkusu ile helâl maddelerin onda dokuzunu terk ederdik.»

Ka'b b. Acure, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu söylemiştir:

«Haramla beslenen vücut cennete giremez.»²⁴⁷

Zeyd b. Erkam anlatıyor: «Hz. Ebûbekr'in mükâteb bir kölesi vardı. Köle her gün bir miktar para getirir. Hz. Ebûbekr'e teslim ederdi. Hz. Ebu Bekir de parayı nereden, nasıl kazandığını köleye sorardı. Helal olduğuna kanaat getirirse parayı alır, yoksa almazdı. Köle bir gün bir yiyecek getirdi. Ebubekir oruçtu. Kölenin getirdiği yiyecekten iftarda bir lokma yedi. Köleye nereden kazandığını sormayı unutmuştu. Bilahare köleye o yiyeceği nereden kazandığını sordu. Köle: «Devr-i cehâlette halka fâl bakardım, pek beceremezdim ama onları aldatırdım. İşte o yolla elde ettiğim bir kazançtır» dedi. Ebû Bekir:

- Yuf olsun sana! Az kaldı beni helâk ediyordun. Sonra elini ağzına soktu, öğürmeye başladı. Fakat bir türlü kusamıyordu. Kendisine «onu ancak su ile çıkarırsın» denildi. O da su istedi. Suyu habire içiyor, kusmaya uğraşıyordu. Derken midesini boşalttı. Kendisine:

- Allah sana rahmet etsin, bütün yaptıkların bir lokmacık için mi? idi, diye hayretlerini izhar edenlere şu karşılığı verdi:

- Uğraşırken canım çıkacak olsa idi, yine çıkarırdım. Çünkü ben Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu duydum: «Haramdan gelişen her cesede ateş daha yaraşır.» Korktum ki, bu lokma ile cesedimde bir gelişme olur.»

Resûlullâh (s.a.v.)'in: «Haramla beslenen bir vücut cennete giremez» buyurduğu yukarıda geçmişti. Bu hadisin isnadı sahihtir.

Âlimler demişlerdir ki: «Vergi memuru, emanete hıyanet eden, hilebaz, hırslı, fâiz yiyen, veren, yetim malı yiyen, yalana şehadet etmekle temin ettiği malı yiyen, âriyet (emanet) olarak aldığı bir şeyi inkâr eden, rüşvet yiyen, ölçüyü ve tartıyı noksan yapan, sattığı malın ayıbını gizleyen, kumarbaz, büyücü, münecim, ressam, zinakâr, ölüler arkasında para ile ağlayan (nevhasen), satıcının izni olmadan malının reklamını yapıp sonra gelip ücret isteyen, hür bir adamı satıp parasını yiyen... işte bunlar hep haram mal yiyenler içerisine girerler.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Kıyâmet gününde «Tihame» dağı gibi sevapları olan bir takım insanlar getirilir. Bunlar getirilip hesaba çekildiklerinde, Allah bu iyiliklerini saçılmış ve hiç bir değeri olmayan zerreler yapar, sonra onları cehenneme atar.» Yâ Resûlallah bu nasıl olur? diye soruldukta Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«- Onlar namaz kılar, oruç tutar, zekât verir, haccederlerdi. Şu kadar ki ken-

²⁴⁷ Münziri'nin ifadesine göre: Ka'b b. Acure hadisini Tirmizî ve İbn-i Hıbban da sahihinde: «Haram üzerinde gelişen et ve kan cennete giremez. Böyle cesede lâyük olan ateştir» lafızıyla rivâyet etmişlerdir. Buradaki lafız Ebu Bekir Hazretlerindendir, ki Ebu Yala ve Bezzar rivâyet etmişlerdir.

dilerine haramdan bir şey sunulduğunda onu kabul ederlerdi. Allah da bunun için bütün amellerini geçersiz kıldı» buyurdu.»²⁴⁸

Sâlih (iyi) kişilerden biri öldükten sonra rüyada görülür. Kendisine:

- Allahü Teâlâ sana nasıl muamele etti diye soruldu.. O:

- İyi muamele etti. Fakat emânet aldığım bir iğneyi sahibine geri vermediğim için (henüz) cennete sokulmadım, diye cevap verir.

Allahü Teâlâ'dan afv u afiyet dileriz.

ÖĞÜT

Ey Allahın kulları!

Geceler ve gündüzler canlar yakmakta. Dünyadakilerin sonu zevale varmakta. Sıhhat hastalığa dönüşmekte. Arzular gerçekleştikten sonra hemen eceller hücum etmekte. Ey insanlar, göçten haberinizi yok mu? Kalkış anı yaklaştı.

Sizlere ibretli numuneler, misâller verilip anlatılmadı mı?

Parıltısı şimşek çakışı kadar süren dünya zînetlerine kapılan, nefsi ve hevası uğrunda vecibeleri heder eden insan!.. Hâlik'a karşı geliyor, mahluktan utanıyorsun. Sen hasta nefsine ağla, çünkü ağlamaya lâyıksın. Arkadaşının öldüğünü gören, onun helâk olduğunu yakinen bilen, âhirete kesinlikle inanan kişinin hâlâ gaflet uykusunda kalmasına, yaptıklarının cezasını unutmamasına, Rabbinden yüz çevirmesine şaşılır.

Ölüm, dostunu âilesinden ayırmış, kabirde horluğun kucağına bırakmıştır.

Ey akıl sahibi! Dostunun mezarına git, orada derin derin düşün.

Va'z u nasihatler kulak zarlarını deliyor ama, faydalanan dinleyici göremiyorum. Hakikat nuru zâhir, fakat bakan gözler kör mü ne?

Hak zikredildiği vakit ürpermeyen kalbe vahlar olsun ki, ona hırs pençeleri yapışmıştır.

Ey ihtiyarlığa yüz tutmuş insan! Geri dön de ömrünün geçen günlerini kontrol et. Bak bakalım ne göreceksin? Bundan sonraki günlerinde gafletten uyan, isyanlarına son ver, Allah'a dön. Zira kıyâmetteki korku pek büyük, hesap çetin, yol uzundur. Rabbinin azabı hiç şübhesiz vâkidir. Onu defedecek hiç bir şey de yoktur...

29.GÜNAH:

İNSANIN KENDİ KENDİNİ ÖLDÜRMESİ (İNTİHAR)

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Kendilerinizi öldürmeyin. Şübhe yok ki, Allah sizi çok esirgeyicidir. Kim (haddini) aşarak ve haksızlık ederek bunu yaparsa biz onu ateşe sokacağız. Bu da Allah'a göre pek kolaydır.» (Nisa: 29:30)

Vahidî bu âyetin tefsirinde şöyle diyor: «Birbirinizi öldürmeyin. Çünkü dininiz birdir. Siz tek bir can gibisiniz». Bu İbn Abbas ve pek çok bilginin yaptığı bir tefsirdir. Bir grup âlim ise âyet, insanın kendi kendini öldürmesini menetmektedir, demişlerdir. Bu yorumun sıhhatına Ebû Mansur Muhammed b. el-Mensurî'nin Amr b. el-As'a vardığı şu rivâyet delâlet etmektedir: Amr b. el-As diyor ki: «Zatüs-Selâsil gazvesinde bulunuyordum. Soğuk bir gecede ihtilâm olmuştum. Hasta düşerim endişesiyle gusletmedim. Teyemmüm yaptım ve maiyyetimdekilere sabah namazını kıldırđım. Bil'ahare bu durumu Resûlullah (s.a.v.)'e anlattım. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Ya Amr, sen cünüp iken arkadaşlarına namaz kıldırđın öyle mi?.. dedi. Ben de, beni boy abdesti almaktan men eden durumun ne olduğunu kendilerine haber verdim ve Allahü Teâlâ'nın: «Kendi kendinizi öldürmeyin» buyurduğunu işittim dedim. Bu cevabım üzerine Resûlullah güldü ve hiç bir şey söylemedi.» Bu hadîs-i şerif, Amr. b. As'ın ayeti «kişinin kendi canına kıymak»la te'vil (tefsir) ettiğini ve Resûl-i Ekrem'in de bu te'vile ses çıkarmadığını göstermektedir.²⁴⁹

İbn Abbas: «Kim bunu yaparsa» cümlesinin tefsirinde: «Bu, sûrenin evvelinden buraya kadar zikredilen bütün nehiylere şâmil

Cündüb b. Abdullah'dan Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğı rivâyet olunmuştur:

«Sizden önce geçen ümmetlerden birisinde bir kişi vardı. Onun vücudunda yaralar bulunuyordu. Yaraların elemine (acısına) dayanamamış, bir bıçak alarak elini kesmiş ve kan kaybından nihayet ölmüştü. Allahü Teâlâ: Kulum kendi kendine (ölüme teşebbüs ederek) beni geçti (takdirime karşı geldi). Ben de ona cenneti haram kıldım buyurdu.» Bu hadis-i şerif Buharî ve Müslim'in Sahih'lerinde mevcuttur.

Ebû Hüreyre'den yapılan rivâyete göre Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurmuştur.

«Kim ki keskin bir âletle kendini öldürürse o kimse cehennem ateşinde elindeki bıçağı karnına saplayarak sürekli azab olunur. Kim ki, kendini zehirlerse, bu

²⁴⁹ Ebu Davud rivâyet etmiştir. Münzirî «Muhtasarında hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

da cehennem ateşinde elindeki kadehteki zehri içerek muhalled (ebedi) bir surette azab olunur. Kim ki kendini bir dağın tepesinden atarak intihar ederse, o da cehennem ateşine kendini atarak ebedî ta'zib olunur (azab görür).» Bu hadis-i şerif de Buhârî ve Müslim'de tahrir olunmuştur.

Dahhak b. Sâbir'in rivâyet ettiği hadiste Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu ifade olunmuştur:

«Mü'mine lânet okumak, onu öldürmek gibidir. Bir mü'mine küfür isnadında bulanmak da onu öldürmek derecesindedir. Kendini bir şeyle öldüren Kıyâmet Gününde onunla azab olunur.»²⁵⁰

Rivâyet olunan sahih bir hadîste belirtildiğine göre harpte aldığı yaranın ızdırabına dayanamayıp kendini kılıcının üzerine atarak intihar eden bir şahıs hakkında Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «O cehennemliklerdendir» buyurmuştur.

Allahü Teâlâ'dan bizleri doğru yola iletmesini, nefislerimizin şerlerinden korunmasını dileriz. Âmin.

ÖĞÜT

Ey Âdemoğlu!

Hileli olduklarını bilip dururken amellerini nasıl sağlam sanırsın? Mevlâ ile muameleni (ihlâsı, ibadeti, takvayı) nasıl terkedersin? Halbuki fayda verecek bunlardır. Yol pek uzak olduğu halde azığını neden rioksan alıyorsun?

Ey bizden yüz çeviren kişi!

Bu soğukluk ve kaçış ne zamana kadar sürecek? Ey ölümden gafil olan kişi, bil ki ömür tükenmektedir. Ey arzularına aldanan, bak gör ki ölümün elleri senin ecelini makasla kırpmaktadır. Ey sıhhatına güvenen, bedeninin her gün eskimekte. Ey korunması az olan, ölüm okları hem uzun hem geniştir! Ey helâk mevkilerine sevkolunan, havuzun suyu çekildi, dibinde ne var ne yok göründü...

Bütün bu âfetler, bakışları önünde cereyan eden kimse göz kapaklarını kapatmaya nasıl muktedir olur? Hayret!..

²⁵⁰ Buhârî, Müslim, Davud, Nesai, Tirmizî sahih kaydıyla rivâyet etmiştir. Buradaki lafız Tirmizî'nindir.

30.GÜNAH: YALAN SÖYLEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Dikkat edin! Allah'ın lâneti zâlimlerin tepesinedir.» (Hûd: 18). Başka bir âyette: «Kahrolsun o koyu yalancılar» (Zâriyât: 10). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allah haddi aşan, çok yalancı olan kimseyi muvaffak etmez» (Mü'minûn: 28).

Buhâri ve Müslim Sahihlerinde İbn Mes'ud'dan, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Doğruluk insanı hayra irşad eder (kılavuzlar). Hayırlı işler de cennetin yolunu gösterir. O kimse ki doğru söyleyip durur ve doğruyu araştırır, nihayet (bu seciyyesi ile) Allah nezdinde sıddıklar defterine yazılır. Yalancılık da şerre sürükler, şer de cehenneme götürür. O kimse ki yalan söyleyip durur ve yalanı araştırır, bu da Allah katında yalancılar (defterine) yazılır.»

Yine Buhârî ve Müslim Sahihlerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Münâfıkın alâmeti üçtür: -Namaz kılsa da, oruç tutsa da, müslüman olduğunu söylese de-: O, söz söylerken yalan söyler. Va'd ettiği vakit sözünde durmaz. Kendisine bir şey emânet edildiği zaman hıyânet eder.»²⁵¹

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Dört şey her kimde bulunursa hâlis münâfık olur. Her kimde tamların bir parçası bulunursa onu bırakıncaya dek kendisinde nifaktan bir haslet (sıfat) kalmış olur. Bunlar: Kendisine bir şey emniyet edildiği zaman hıyanet etmek. Söz söylerken yalan söylemek. Ahdettiğinde ahdini tutmamak. Husumet (düşmanlık) zamanında haktan ayrılmaktır.»²⁵²

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) gördüğü bir rüyayı naklederken, şöyle gördüğünü söylemiştir. «...Arka üstü yatmış bir adamın yanına geldik, diğer bir adam da ayakta duruyordu. Elinde demirden çatal bir kanca vardı. Ayaktaki adam bu kancayı arka üstü yatan adamın ağzının bir tarafına tâ kafasına kadar sokuyor ve ağzının bu kısmını parçalıyordu. Sonra ağzının diğer tarafını da böyle yırtıyordu. Bu ara ağzının önce tahrip edilen kısmı iyi olmuş bulunuyordu. Bu defa yine buraya dönüyor, kancayı sokup parçalıyordu. Bu hal Kıyâmet gününe kadar böyle devam edecektir. Meleklerle:

- Bu adam kimdir dedim. Melekler:

²⁵¹ Ebû Hüreyre hadîsinden.

²⁵² Buhârî, Müslim, Tirmizî, Abdullah b. Amr b. el-As'dan.

- O sabahleyin erkenden evinden çıkardı. Öyle yalan uydururdu ki, âfakı kap-lardı dediler.»²⁵³ Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Hıyanet ve yalan müstesnâ, mü'min her şeye müstaid (istidatlı) bir tabiatla yaratılmıştır.»²⁵⁴ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Aman ashabım, zandan (sebepsiz ithamdan) çekinin. Çünkü zan ile itham sözlerin yalanı çok olanıdır.»²⁵⁵ Cenab-ı Peygamber buyurdu :

«Üç kimse vardır ki Kıyâmet Gününde Allah onlara konuşmaz, bakmaz, on-ları temize çıkarmaz. Onlar için pek acıklı bir azab muhakkaktır». 1- Zinakâr ih-tiyar. 2- Yalancı idareci. 3- Kibirli fakir.»²⁵⁶ Cenab-ı Peygamber buyurdu:

«Yazıklar olsun, insanları güldürmek için söz söyleyip yalan konuşana! Yazık-lar olsun ona, yazıklar olsun ona, yazıklar olsun ona.»²⁵⁷ Yalanların en fenası ye-min ederek yalan söylemektir. Nitekim Allahü Teâlâ münâfıklardan şöyle haber vermektedir: «...Kendileri de bilip dururlarken onlar yalan yere yemin ederler.» (Mücâdile: 12).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Üç kimse vardır ki Allah Kıyâmet Gününde onlara konuşmaz, onları temi-ze çıkarmaz, onlar için pek acıklı bir azab kesindir: 1- Fazla suyu olmasına rağ-men onu yolculardan esirger. 2- Bir kişidir ki bir adama mal satarken Allah'a ye-min ederek, bu malı ben şu kadar paraya aldım der. Halbuki yalan söylemekte-dir. Müşteri de onu tasdik ederek o fiyatla malını satın alır. 3- Bir kişidir ki o da devlet reisine yalnız dünya (lık) için biat eder de reis-i devlet dünyalık verirse bia-ti-na vefa gösterir, vermezse göstermez.»²⁵⁸

Cenab-ı Hakk buyurdu:

«Kardeşin sana doğru söyleyip dururken senin ona yalan söylemen ne büyük hiyanettir!»²⁵⁹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim görmediği bir rüyayı gördüm diye iddia ederse (Kıyâmet Günün-de) ona iki arpa tânesini birbirine düğümlemesi teklif olunur. Halbuki düğüm-leyemeyecek ve böylece azab olunacaktır.»²⁶⁰ Cenab-ı Peygamber buyurdu:

«Allah nazarında yalanların en büyüğü kişinin, rüyasında görmediği şeyi iki gözüne göstermek iddiasıdır, (gördüm demesidir).»²⁶¹ İbn Mes'ud şöyle demiş-

²⁵³ Semüre İbn Cündeb'in rivâyet ettiği uzun hadisden.

²⁵⁴ İmam Ahmed.

²⁵⁵ Buhârî ve Müslim, Ebu Hüreyre'den.

²⁵⁶ Müslim ve başkaları, Ebû Hüreyre'den. (Münzirî).

²⁵⁷ İmam Ahmed, Nuvvas b. Semandan.

²⁵⁸ Buhârî, Ebu Davud, Tirmizî, Nesaî. (Tergib).

²⁵⁹ Tirmizî hariç bütün sahih ve sünen sahipleri.

²⁶⁰ Buhârî rivâyet etmiştir.

²⁶¹ Buhârî, İbn Ömer'den.

tir: «Kişi devamlı yalan söyler ve yalanı araştırır. Nihayet kalbinde siyah bir nokta belirir. Gitgide gönlü kararır da Allah divanında yalancılar defterine yazılır.»²⁶²

Müslümana yaraşan dilini tutmaktır. Ancak fayda beliren yerde (faydalı sözü) konuşmalıdır. Susmakta selâmet vardır. Selâmete ise hiçbir şey kıyas olunamaz. Sahih-i Buhârî'de Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Kim ki, Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsa hayır söylesin, yoksa susun.»

Bu hadisi şerif, insanın ulu-orta konuşmamasının, ancak konuşmakta bir hayır ve fayda varsa konuşmasının gerektiğini emir buyuran açık bir delildir.

Ebû Musa el-Eş'arî diyor ki: Resûlullâh (s.a.v.)'e: «Yâ Resûlallah! Müslümanların hangileri üstündür?» diye sordum. Peygamber aleyhissalâtu vesselam:

«- Dilinden ve elinden müslümanların selâmet bulduğu kimselerdir» dedi.²⁶³

Buhârî ve Müslim, Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilir:

«Kişi haram mı (dır) diye düşünmeden öyle bir kelime konuşur ki, o söz sebebi ile doğu-batı arasındaki mesafeden daha derin olarak cehennemin dibine doğru düşer.»²⁶⁴ İmam Mâlik'in Muvatta adlı hadîs kitabında Bilâl b. Haris el-Müzenî'den Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmaktadır: «Bir adam Allah'ın hoşnud olduğu kelimelerden birini, o kelimenin vardığı yeri (sevabını) düşünmeden söyleyiverir de Allahü Teâlâ ona o kelime sebebiyle Kendisine (Rabbine) mülaki olacağı güne kadar rızasını yazar. Şu bir kul da vardır ki Allah'ın gazabını mucip bir kelimeyi -o kelimenin vardığı yeri (günahını) hiç düşünmeden- söyleyiverir de Allahü Teâlâ ona da yüce huzuruna çıkacağı güne kadar gazabını yazar.»²⁶⁵ Bu hususla alakalı sahih hadisler pek çoktur. Biz zikrettiklerimizle yetinelim.

Büyüklerden birine:

- Ademoğullarında kaç ayıp buldun? diye soruldu. O:

«- Sayılamayacak kadar çok. Ben sekiz bin ayıp saydım. Bir haslet de buldum ki, Ademoğlu eğer onu kullanabilirse bütün ayıpları örtülür. O da dili (iyi) kullanabilmektir» dedi..

Allahü Teâlâ bizleri dilin günahlarından uzaklaştırsın. Onu ilâhî rızası yolunda kullanmamızı nasib buyursun. Âmin...

²⁶² İmam Malik, Muvatta'ında. Benzeri merfu olarak yukarıda geçmişti.

²⁶³ Buhârî, Müslim, Tirmizî.

²⁶⁴ Ebû Hüreyre'den. Nesâî de rivâyet etmiştir.

²⁶⁵ Tirmizî de rivâyet etmiş hasen ve sahihtir demiş.

ÖĞÜT

Ey kul, senin nazarında ömründen daha kıymetli bir şey yokken onu zâyi ediyorsun. Şeytandan daha yaman düşmanın mevcut değilken ona boyun eğiyorsun. Nefsine uyman en büyük zarar olduğu halde onunla dostluk kuruyorsun. En büyük servetin zaman iken onu israf ediyorsun. Ömrünün en güzel günleri geçti. Geriye saçlarının ağarması kaldı. Ey, bedeni ibadet esnasındayken gönlü başka âlemlerde olan kişi! Ak düşmüş saçlarla günah işlemek en büyük musibetlerdendir. Çocukluk demlerin, sevgililerin sevgisi geride kaldı. Saçlarının ağarması sana öğütçü olarak yetmez mi?

Ey üstün meziyetleri yitiren gafil! Seni bekleyen, isteyen büyük korku için hani sızlanmak? Oyun peşinde heder edilen vakitler nerede? Amel defterini yazan kâtibin deftere geçirdiği günahlar üzerine dökülen göz yaşları ne kadar? Ölüm çetin, tadı acıdır. Nefsine bak. Kahırla gelen ve hedefe mutlak isabet ettirerek oklar atan ölümün âni gelişine intizar et (bekle).

Ey bütün belâlardan selâmet bulma emelindeki kişi! Örümceklerin ördüğü gibi pek zayıf ev yaptın. Hani nerede sağlam kal'alarda oturanlar? Onları da geçtikleri yollarda ölüm sıkıştırdı. Sen de kısa zaman sonra musibet-zede olacaksın. Öyle ise Kıyâmetin dehşet verici manzaralarıyla karşılaşmadan önce derin derin düşün, ibret al.

31.GÜNAH:

HAKKANİYET ÜZERE HÜKÜM VERMEMEK, ADALETSİZLİK ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir» (Mâide: 44). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Kim Allah'ın indirdiği (ahkâm)la hükmetmezse onlar zâlimlerin tâ kendileridir» (Mâide: 45). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Kim Allah'ın indirdiği (ahkâm)la hükmetmezse onlar fâsıkların ta kendileridir» (Mâide: 47). Hâkim Sahih'inde Talha b. Ubeydullah'dan Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen devlet reisinin namazını Allah kabul etmez.»²⁶⁶

Hâkim, sahih olarak Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Kadılar, hükme tevelli edenler üç kısımdır. Bir kısmı cennettir. İki kısmı da ateştedir. Hakkı bilip onunla hükmeden kadı (hâkim) cennettir. Hakkı bildiği halde kasden zulmeden hâkim ise cehennemdedir. Bilgisizce hüküm veren kadı da ateştedir. Ashab:

- Ya Resûlallah, bilgisiz olanın günahı nedir? Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Onun günahı lâıyk (ehil) değilken hâkim olmasıdır» buyurdu.²⁶⁷ Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Hâkimliği üzerine alan kimse bıçaksız boğazlanmış olur.»²⁶⁸

Fudayl b. İyaz der ki: Hâkim olan kimse bir gün hüküm vermeli, bir gün de nefsi için ağlamalıdır. Muhammed b. Vâsi de şöyle diyor: «Kıyâmet Günü'nde hesaba ilk çekilecekler hâkimlerdir.»

Hız. Âişe'den, Resûlullâh (s.a.v.)'i şöyle söylerken duydum dediği rivâyet olunmuştur:

«Adil hâkim kıyâmet günü ilâhî mahkeme huzuruna çıkarılır. Hesabın şiddetini görünce umduklarından vaz geçecek de dâva mevzuu tek bir hurma tane-si hakkında bile iki kişi arasında hüküm vermemiş olmasını arzulayacaktır.»²⁶⁹

²⁶⁶ Münzirî, Tergibde "Allah Teâlâ zalim devlet reisinin namazını kabul etmez" ifadesiyle rivâyet etmiştir.

²⁶⁷ Ebû Davud, Tirmizî.

²⁶⁸ Ebû Davud, Tirmizî. Hakim.

²⁶⁹ İmam Ahmed ve İbn Hıbban (Münzirî).

Hız. Âli Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu bildiriyor:

«Ne kadar vâli ve hâkim varsa hepsi Kıyâmet Gününde getirilir. Sırat köprüsü üzerinde Allah'ın divanında durdurulur. Sonra verdikleri hükümleri ihtiva eden mazbatalar açılır. Bütün mahlukat huzurunda okunur. Eğer adaletle hüküm vermişse kurtulur, vermemişse köprü onu öyle bir sallarsa ki, adamın her uzvu vücudundan ayrılarak şu kadar mesafelik bir yere fırlar. Müteakiben köprü yıkılır, o da cehenneme düşer.»

Mekhûl der ki: «Hüküm vermekle (hâkimlik yapmakla) boynumun vurulması arasında bir tercih yapmam istense boynumun vurulmasını tercih ederim.» Ey-yub Es-Sahtiyânî de:

Ben halkın en bilgini olarak, hüküm vermekten kaçınan kimseyi buldum der.

Büyüklerden Sevrî'ye, Şüreyh kadı oldu denilince o:

- Hangi adam onun ahlâkını bozdu? karşılığını vermiştir.

Mâlik b. Münzir, Muhammed b. Vasi'i Basra'ya kadı nasbetmek için çağırır, o yanaşmaz, Mâlik: Kabul edeceksin, yoksa sopa vurdururum diye tehdid eder.

O:

- Sultansın, yaparsın, cezalandırırsın. Dünya horluğu âhirette zillete düşmekten daha hayırlıdır, der.

Vehb b. Münebbih şöyle diyor: Hâkim haksızlık yapmayı düşündüğü veya yaptığı zaman Allah o hâkimin memleketi halkının pazarlarına, rızıklarına, ekinlerine, hayvanlarının memelerindeki süte varıncaya kadar her şeylerine noksanlık verir. Hayır işlemeyi, adaletle hükmetmeyi aklından geçirdiği vakit Allah onun memleketi halkına bereket yağdırır.

Humus valilerinden biri Halife Ömer b. Abdül-Aziz'e şöyle yazar:

«Humus şehri yıkıldı, imara muhtaçtır.» Halife şu karşılığı gönderir:

«Orayı adaletle imar eyle. Yollarını zulümden temizle, selâmlar.»

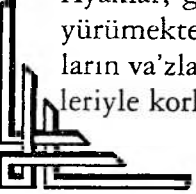
Bir hâkimin öfkeli iken hüküm vermesi haramdır.

Bir kadı'da az ilim, art düşünce, kötü huy, Allah korkusu azlığı birleşti mi onun hüsrânı ve helâki tamamdır. Onun yapacağı iş hâkimlikten çekilmesi, kuruluşu aramasıdır.

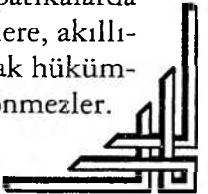
Allah'dan afv u afiyet dileriz.

ÖĞÜT

Ey yaşı ilerledikçe ömrü kısalan kişi!.. Ölüm meleğinden emin olan ölüm, avını mutlaka yakalar. Ey dünyaya meyleden, sen noksanlıktan berî misin. Ey yaşı ilerlemiş kişi, fırsatları değerlendirdin mi?

Ey hidâyet yolunda yükseleceği sıra, nefsi kabarcınca geri dönen! Amel sahifelerinin bulunduğu kitab önünde açıldığında ne yapacaksın? Gece uykusuna yatıp da kıyâmetin dehşetlerini unutan kişiye şaşılır. Nefisler Allah'ın keremine güveniyor. Halbuki ona itaatkâr değiller. Ayaklar, geniş hidayet yolları varken nefis ü heva peşinde patikalarda yürümekte... Heva caddelerinde yürüyen muarazalı düşüncelere, akıllıların va'zları fayda vermez. Ama tevbe gizleyen gönüller, yasak hükümleriyle korkutulduklarında bir daha helâl olmayan şeylere dönmezler.

32.GÜNAH: HÜKÜM VERMEK İÇİN RÜŞVET ALMAK

Allah Taâlâ buyurdu:

«**Aranızda (birbirinizin) mallarınızı (rüşvet, hırsızlık, gasb, yağma gibi) haksız sebeplerle yemeyin ve kendiniz bilip dururken insanların mallarından bir kısmını günah (ı mucip suretler) le yemek için hakimlere aktarma etmeyin**» (Bakara: 188). Yani sizin olmadığını bilip durduğunuz halde başkalarının haklarını alıp size vermeleri için hakimlere rüşvet yedirmeyin.

Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivayet olunmuştur:

«**Bir hükmü ita (verme) ve istihsal (alma) hususunda rüşvet verene de, alana da Allah lanet etsin.**» (Tirmizî rivayet etmiş ve hasendir demiştir).²⁷⁰ Abdullah b. Ömer, Resûlullâh (s.a.v.)'in, rüşvet alana da verene de lanet ettiğini bildirir.

Rüşvet veren kimse verdiği rüşvetle birisine haksızlık yapmayı veya hakkı olmayan bir şeyi elde etmeyi amaçlıyorsa lanete uğrar. Şayet hakkı olan bir şeye sahip olmak veya kendine karşı yapılan bir zulmü defetmek gayesi ile (mecburen) verirse lanete uğrayanlardan olmaz.

Hâkime gelince: Ona mutlaka haramdır. Başka bir hadiste: «**Lanet, rüşvete aracı olanadır**» buyurulmuştur.²⁷¹

Bu mevzu ile alakalı hadislerden biri de Ebû Davud'un Sünen'inde, Ebû Ümamet'ül-Bahlî'den rivayet ettiği şu hadistir: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu hadislerinde şöyle buyuruyor: «**Kim ki bir adama şefaathçi olur, buna mukabil ona bir hediye verilirse riba kapılarından büyük bir kapıya gelmiş olur.**»

«Süht»: Kardeşin bir işini sana iletir sen de o işi görürsün, sonra sana hediye verilir. Sen de o hediyeyi kabul edersin. «Süht» buna denir, işte bu haramdır.

Masruk, zulme uğrayan bir adam hakkında İbn Zeyyad nezdinde şefaathçi olur. Mazluma hakkı geliverilir. Adam, Masruk'a bir hizmetçi vermek ister. Masruk bu hediyeyi kabul etmez ve İbn Mes'udun şöyle dediğini duydum der:

«Kim bir müslümandan bir zulmü giderir, o da buna mukabil -az çok- bir şey verirse verilen şey haramdır. Adamın biri (İbn Mesud'a) hitaben: Ey Abdurrahman biz haram olan hediye'nin hüküm istihsal etmek için verilen rüşvet olduğunu sanıyorduk dedi. İbn Mesud: O rüşvet küfürdür, cevabını verdi.

Allahü Teâlâ'dan her belâdan afv u afiyet (korunma) dileriz.

²⁷⁰ İbn Hıbban, sahihinde. Hakim. Hakimin rivâyetinde: «Rüşvete aracı olana da» ziyadesi vardır.

²⁷¹ Davud, Tirmizî.

İmam Ebû Ömer el-Evzaî, Beyrut'ta ikamet ediyordu. Bir gün bir hıristiyan kendisine gelir ve:

Balbek vâlisi bana zulmetti, ona bir mektup yazmanızı istiyorum der. Yanında bir kırba da bal getirir. İmam Evzaî: Dilersen balını almayıp mektup yazayım. Dilersen balını kabul edeyim (ama mektup yazmam o zaman) ? Nasranî, mektup yazmasını istedi. O da valiye «bu hıristiyandan aldığın haracı biraz hafiflet» diye yazdı. Adam getirdiği bal dolu kırbayı ve mektubu aldı, Evzaî'nin yanından ayrıldı. Valiye gitti. Mektubu valiye verdi. Vali de imamın şefaatiyle onun haracından otuz dirhem düştü.

ÖĞÜT

Ey Allah'ın kulları!

Sonucu düşünün. Ceza verenin (Cenab-ı Hakk'ın) ukubetinden çekinin. Vallahi O, kullarını muaheze eder ve muahezesinde galip gelir. Hani oturup kuruntular kuranlar? Hepsi göç edip gittiler. Önceden gönderdikleri yeterli olmadı. Kabir çukurlarında, değerlendiremedikleri vakitler için nefislerini kınadılar.

(Müellif bir şiirde ikazlarına şöyle devam ediyor):

Dikkat et. Allah'a yemin ederim ki, insanlar niçin yaratıldıklarını bilselerdi yatıp uyamazlardı. Onlar öyle bir iş için halk olundular ki, gönül gözleri onu görebilse kalpleri ürperir yerinden fırlar, önce ölüm sonra mezar, sonra haşır, tevbih ve büyük korkular. Haşır günü için bir takım adamlar ibâdet etti. O günün korkusundan namaz kıldılar oruç tuttular.

Halbuki biz, ibadetle emredildiğimiz, kötülüklerden sakındırıldığımız vakit Ashab-ı Kehf gibi uyuyan diriler oluyoruz.

Ey harâ pislikleriyle kirlenen, belâ âfetleriyle çamurlanan, kınayanın ve yerenin sözlerini duyan sen!.. Önce tevbe düğümünü düğümlüyor, akşam olunca da tevbeni bozuyorsun. Ey dilini başıboş bırakan! Melek, söylediklerini dinliyor ve zapta geçiyor. Ey göğsünde heva kuşu uçuran! Heva sineni yuva yaptı, orada kuluçkaya yattı. Ölüm, yüce dağlar gibi kaç padişahı devirdi. Gençlikte atılmış kaç temeli yerinden söktü. Onları kabrin karanlığına gömdü. Ey gönlü günahlarla kirlenen, ey sahip olduğu sıfatlarla başkalarına meydan okuyan. Sen yere batırılıvermekten veya hayvan şekline dönüştürülmekten emin mi oldun? Ey saçlarına ak düştükten sonra günaha devam eden kişi! Bil ki, yaptığın günahlar tarihiyle zapta geçmektedir.

33.GÜNAH:

KADINLARIN ERKEKLERE, ERKEKLERİN DE
KADINLARA BENZEMEYE ÖZENMELERİ

Buharî Sahîh'inde, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Allahü Teâlâ kadınlardan erkeklere benzemeye özenenlere, erkeklerden de kadınlara benzemeye özenenlere lânet etsin.»²⁷² Başka bir rivâyette:

«Allahü Teâlâ kadınlardan erkekleşenlere lânet etsin» buyurulmuştur.²⁷³ Bir rivâyette Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Allahü Teâlâ erkeklerden kadınlaşanlara, kadınlardan da erkekleşenlere lânet etti»²⁷⁴ Yâni giyinişlerinde, sözlerinde erkeklere benzemeye özenen kadınlarla, kadınlara benzemeye çalışan erkeklere lânet etsin... Ebû Hüreyre'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Cenab-ı Hakk erkek giyinişi gibi giyinen kadına, kadın gibi giyinen erkeğe lânet etsin.»²⁷⁵ Kadın, erkeklerin kıyafetine büründüğü vakit Allah'ın ve Resûlî'nün lânetine müstahik olur (hak kazanır). Kocası, kadının böyle giyinmesine imkân verdiği için o da lâneti hak etmiştir. Çünkü kocanın vazifesi hanımını Allah'a taata yöneltmek, onun isyanına engel olmaktır. Nitekim Allahü Teâlâ:

«Ey iman edenler, gerek kendilerinizi gerek âilelerinizi öyle bir ateşten koruyun ki, onun yakıtı insanla taştır» (Tahrîm: 6) buyuruyor. Yâni, kendiniz hakkında vâcip olduğu gibi, onları da terbiye edin, onlara gerçekleri öğretin, Allah'a itaat etmelerini emredin, mâsıyetten (günahtan, isyandan) sakındırın. Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Hepiniz çobansınız ve her çoban kendi sürüsünden mes'uldür. Er kişi de kendi âilesinin çobanıdır. Kıyâmet Gününde onlardan sorguya çekilecektir»²⁷⁶

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Bilin ki, erkekler kadınlara itaat ettikleri zaman helâk olurlar.»²⁷⁷

Hasan Basrî:

«Yemin ederim ki, bir gün bile olsa kadınının hevasına uyarak ona itaat eden erkeği Allahü Teâlâ yüzükoyun cehenneme atar» demiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

272 Buhârî, Ebu Davud, Tirmizî, Nesai.

273 Müellif «Es-Suğra»sında. İsnadı sahihdir demiş.

274 Buhârî, İbn Abbas'dan.

275 Ebû Davud, Nesai, İbn Mace, Hıbban ve Hakim.

276 Buhârî ve Müslim, Ebû Hüreyreden.

277 Müslim ve başkaları. Ebu Hüreyreden.

«Cehennem ehlinde iki sınıf var ki, onları henüz görmedim. Bir topluluk ki, ellerinde sığır kuyrukları gibi kırbaçlar vardır. Onlarla halkı döverler. Diğer topluluk da bir takım kadınlar ki, giyinmişlerdir, fakat çıplaktırlar (yâni vücutlarını gösteren elbiseler giyerler), başka kadınları kendileri gibi yapmaya teşvik ederler. Başlarını deve hörgücü gibi hotoz yaptırırlar. Onlar ne cennete girebilirler, ne da onun kokusunu koklarlar. Halbuki cennetin kokusu pek uzak mesafelerden duyulur.»

Nâfi şöyle anlatıyor: İbn Ömer ve Abdullah b. Amr, Zübeyr b. Abdulmuttalib'in yanında bulunuyorlardı. Koyun güden bir kadın sırtında ok dağarcığı karşıdan çıka geldi. Abdullah b. Ömer:

- Sen kadın mısın, erkek misin?

- Kadınım dedi. Bunun üzerine İbn Ömer, İbn Amr'e döndü ve-«Allahü Teâlâ, Peygamberi diliyle kadınlardan erkeklere, erkeklerden de kadınlara benzemeye özenenlere lânet etmiştir» buyurdu.

Kadının lânete uğramasının sebeplerinden bazıları da şunlardır: Takılarını (mücevherlerini) göstermek, dışarı çıktığında kokular sürünmek, gösterişli elbiseler giyinmek, uzun elbiseler üzerine kısa çarşaflar giymek, yenleri geniş ve uzun yapmak. Bunların hepsi Allahın gazabını celbeden süslerdendir. Böyle yapanlar dünya ve âhirette lânete uğrarlar. Halbuki kadınların ekserisi böyle yapmaktadır. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Cehenneme baktım da oradakilerin çoğunun kadınlar olduğunu gördüm.»²⁷⁸

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Benden sonra erkeklere, kadınlardan daha zararlı bir fitne terketmiyorum.»

Allahü Teâlâ'dan bizleri onların fitnelerinden korumasını, bizleri ve onları ıslah etmesini dileriz. Âmin.

ÖĞÜT

Ey Âdemoğlu!

Ölüm seni ansızın yakalayacak, senden önce ölmüşlere katacak. Seni yalnızlık ve zulmet evine götürecektir. Buradan alacak ölümler kışlasında kurulu bir çadıra sokacak. Topladığın mallarından ayıracak, düzenini bozacak, onu malının çokluğu adamlarının gücü ile defedemeyeceksin. İbâdete karşı olan ilgisizliğine son derece pişmanlık duyacaksın. Uyuyan gözlere şaşılır ki, ölüm uyumayıp onların sahibini aramakta...

Korkutulduğun ve tehdit edildiğin şeylerden ne zaman çekineceksin? Kalbinde korku ateşini ne vakit tutuşturup alevlendireceksin? Ne zamana kadar iyiliklerini yok edecek, günahlarını yenileyeceksin? Daha ne zamana, dek vaizin va'zı seni korkutmayacak. Ne zamana kadar gevşeklik ve ağır davranma arasında yalpalayacaksın? Azaların konuşup şehâdet edeceği o günden ne zaman haşyet duyacaksın? Hiç tükenmeyecek uğrunda, fânî olanı ne zaman bırakacaksın. Korku ve umut (havf ve reca) rüzgârları seni vecd denizine ne zaman savuracak? Ne zaman geceleri kalkıp secde edeceksin? Hani nerede Mevlâlarını hatırlayıp O'nunla başbaşa kalanlar? Onlar gece karanlığında kıyama durdular, rükua vardılar, secdeye kapandılar, şehirlerde Rablarının kapısına gittiler, gündüzün sıcaklığında oruç tuttular, sabrettiler, dayandılar, varacakları yere vardılar. Sen geride kaldın. Onların bulduklarını sen yitirdin.

Onlardan geri kaldın. Yetişemezsen arayı açarlar.

Nazım meâli:

«Ey gece uyuyan kişi, daha ne kadar uyuyacaksın? Kalk dostum, ölüm saati yaklaştı. Gece boyunca uyuyan kimse çalışmadıkça menzile varamaz.»

34.GÜNÂH: DEYYUSLUK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan kadından başkasını nikâhlamaz. Zina eden kadını da zina eden veya müşrik olan bir erkekden başkası nikahlamaz. Bu (suretle) evlenmek mü'minler üzerine haram kılınmıştır» (Nur: 3).

Abdullah b. Ömer'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«Üç kimse cennete giremez. Ebeveynini üzen, deyyus, erkekleşen kadın.»²⁷⁹

Nesai, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

«Üç kişi var ki, Allah onlara cenneti haram kıldı. 1- İçkiye devam eden. 2- Ebeveynine karşı gelen. 3- Hanımının edepsizliğini hoş karşılayan (deyyus).»²⁸⁰

Kim ki, helâlinin (hanımının) ahlâksız hareketlerine, kadınına borcu olduğu fakat ödemeye kudreti olmadığından ve küçük çocukları olduğu için mahkemeye müracaat ederek kendisinden nafaka isteyeceğinden ötürü göz yumarsa cezası hafifler. Yine de kıskançlık duymayan kimselerde hayır yoktur.

²⁷⁹ Nesai, Bezzar, Hakim İbn, Ömerden. (Münzirî).

²⁸⁰ İmam Ahmed, Bezzar ve Hakim Abdullah İbni Ömerden. Hakim isnadı sahihtir demıştır. (Münzirî).

ÖĞÜT

Ey geçici arzularla oyalanan, gelecek tehlikelere karşı ne zaman tedbir alacaksın? Geçen kabilelere yetişme hususunda daha ne vakte kadar çalışmayacaksın? Sen yastığın zebunu iken büyüklere katılacağını mı umuyorsun? Ne kadar imkânsız bir hayal.

Ey daima dünya lezzetlerini düşünen! Lezzetleri zehir eden ölümün âni gelivermesinden kork, onun hilelerine karşı dikkatli ol. Çünkü onun hileleri sayılı nefeslerde ve anlarda saklıdır.

Şiir meâlî:

«Gizlice yaptığın şeylerin tadı geçer gider. Geride bıraktıkları acıları kalır. Ey Ceza Gününde cennetlere varabilmek için hasret çekecek âsîler! O gün yalnız ayıpları örtenden duyacakları hayâ, nedametleri çoğaltacaktır...»

Ey amel defteri günahlarla dolmuş, günahların çokluğu ile tartılan hafıflemiş (günahlan sevaplarını bastırmış) kişi!.. Sen arkadaşlarının arzularından menedildiklerini, kişilerin kabir çukurlarında toprakla zıffa girdiklerini görmedin mi? Refah içinde hayat süren bedenlerin kefenler içine durulduğunu müşahede etmedin mi? Ceninin rahm-i mâderde geçirdiği aşamaları düşünmedin mi? Ey uyuk-layan! Nefsini kurtarmak için ne zaman uyanacaksın? Başkalarından, onların ders verici hallerinden ne vakit ibret alacaksın?

Hani şecaatli süvariler, kahramanlar nerede? Hani ay yüzlü, ceylân gözlü cariyelerle zevk u safa sürenler? Hani sert çehreli kibirliler? Hani nerede geniş köşklerde hayat sürenler? En dar hücre olan kabirlere hap-solundular. Hani âlâyîşli elbiseler giyenler? Şimdi toprakta çıplak yatıyorlar. Hani arzulan peşinde koşarken ecelini unutan?.. Ölümün elleri onu ansızın emellerinden çekip aldı. Hani servet yığanlar? Servetleri de gitti, kendileri de... Dünyanın hilelerini bilen ondan yüz çevirmesi gerekir. Nefsinin hilelerini bilmeli, onu frenlemelidir. Göç edeceğini kavrayan, nefesine bunu hatırlatmalıdır. Nimetlere boğulan da şükretmelidir. Selâmet yuvasına çağırılan kişi de orada bulunabilmek için nefis çöllerini aşmalıdır!..

35.GÜNAH: MUVAZAALI, HİLELİ HÜLLE

İbn Mes'ud'dan Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in: «**Muhallile de muhallelün lehe de lânet**» ettiği rivâyet olunmuştur.²⁸¹

Tirmizi: «Hz Ömer, Hz. Osman ve Abdullah İbn Ömer gibi ashabın ileri gelen bilginleri de böyle söylemişlerdir» der.

Bu hadis-i şerifi İmam Ahmed Müsned'inde, Nesaî de Sünen'inde sahih isnadla, yine İbn Mes'ud'dan rivâyet etmişlerdir.

İbn Abbas'ın şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e muhallilin nikâhından soruldu. Peygamberimiz (s.a.v.):

«**Hayır (muvazaalı nikâh) hülle değildir. (Tahlili meşru kılan nikâh) nikâhı râğbettir, hileli nikâh değildir. Allah'ın kitabıyla alay yoktur. Muhallil (kadının) balından tatmadır**» buyurdu. (Ebû İshak rivâyet etmiştir).

Ukbe b. Âmir, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet eder:

«**Ashabım size ariyet (ödünç) alınan tekeyi (erkek keçi) haber vereyim mi?**» Ashap:

- Ver ya Resûlallah! Cenab-ı Resûl:

«- **O, muhallildir. Allahü Teâlâ muhallile de muhallelün lehe de lânet etsin, buyurdu.**» (İbn Mâce sahih isnad ile rivâyet etmiştir).

Adamın biri İbn Ömer'e «önceki kocasına tahlil etmek için bir kadınla evlendim, fakat o adam bu hususta bana bir şey söylemiş değil, niyetimi de bilmiyor, ne dersiniz?» diye sordu. İbn Ömer:

- Muvazaalı «hülle» yoktur. Hülle, nikâhı râğbettir. Kadın, hoşuna giderse tutarsın, gitmezse ayrılırsın. Biz Resûlullâh (s.a.v.) hayatta iken böyle muvazaalı «hülle» yi zina sayardık, dedi.

Sahabe ve Tabiîn'in bu mevzu ile alâkalı sözleri:

Esrem ve İbn Münzir, Ömer b. Hattab'ın şöyle dediğini rivâyet ederler:

«**Muhallil ve muhallelün leh yanıma gelmesinler. Yoksa onları recmederim.**»

Hz. Ömer'e üç talâkla boşanmış bir kadını tekrar kocasına helâl kılmak için (muvazaalı hülden) soruldukta «zina» dır dedi.

Abdullah b. Şüreyk el-Amirî anlatıyor: İbn Ömer'e, bir adamın hanımı olan amcasının kızını boşadığı, fakat sonradan pişman olduğu, onu tekrar almak istediği, helâl olması için birisi ile evlendirmek istediği sorulunca İbn Ömer: «Ka-

dın, ikinci kocanın tahlil maksadıyla evlendiğini bildiği zaman birlikte kaldıkları sürece zina yapmış olurlar» dedi.

Adamın biri İbn Abbas'a:

- Amcamoğlu hanımını üç talakla boşadı, sonra pişman oldu ne yapalım?

İbn Abbas:

- Amcazaden Allah'a isyan etmiş, Allah da (ceza olarak) onu pişman ettirmiş. O şeytana itaat eylemiş fakat şeytan bir çıkış yolu gösterememiş dedi. Adam:

- Birisinin kadınla evlenip amcaoğlu hesabına tahlil etmesine ne dersin?

- Kim ki (akılınca) Allah'a oyun etmek isterse Allah onun oyununu kendi başına geçirir, buyurdu.

İbrahim en-Nehaî: Üç kişiden -ki birinci koca, ikinci koca ve kadın- birinin niyyeti tahlil olursa nikâh batıldır. Böyle bir nikâhla kadın önceki kocasına helâl olmaz der. Hasan Basrî de:

Üçünden biri tahlili niyet etti mi «hülleyi» ifsad etmiş olur der.

Tabîînin imamı Said b. el-Müseyyeb'e muvazaalı hülleden sorulunca şu cevabı verir: Bu, kadını birinci kocasına helâl kılmaz.

Malik b. Enes, Leys b. Sa'd, Süfyan Sevri, İmam Ahmed de böyle söylemişlerdir.

İsmail b. Sa'd der ki:

İmam Ahmed'e üç talakla boşanmış bir kadınla -önceki kocasına helâl kılmak için- evlenen fakat bu niyetini kadına bildirmeyen adam hakkında ne dersin, diye sordum.

- O muhallilin ta kendisidir. Tahlili murad etmekle lânete uğramıştır cevabını verdi.

Şafiî mezhebinde, akid (nikâh) esnasında tahlil şart koşulduğu vakit akid bâtıl olur. Çünkü bu, akdin gayesi ile ilgisini kesen bir şarttır. Binaenaleyh, nikâh-ı mut'a (şifflerin muvakkat nikâhı, kiralama gibi bir şey...) gibi bâtıl olur. Şayet tahlil şartı akiddan önce koşulup (akid esnasında anılmazsa) nikâh sahih olur.

Tahlil, akid esnasında ve akiddan önce şart koşulmayıp fakat niyet edilerek nikâh akdi yapılırsa akid geçerli, ama kerihlidir.

Erkek, tahlil ettiği zaman, boşaması şartı üzere kadınla evlenirse burada iki görüş vardır:

1. İki görüşten sahih olanı böyle bir nikâhın bâtıl olmasıdır. Çünkü bu şart nikâhın devamına engeldir ve «nikâh-ı tevkît»e benzemiştir ki, nikâh-ı tevkît geçersizdir.

2. İkinci görüş: Koşulan şart fâsiddir. Nikâh akdi geçerlidir. Bu, bir kadını, üzerine evlenmemek ve başka yere götürmemek şartıyla tezevvüc etmeye benzer

ki, böyle bir şart lağıvdir.

Vallahu a'lem.

(AÇIKLAMA: İslâm şeriatine göre «dönülebilen» (ric'î) boşama iki defadır. Yâni, bir koca karısını ilk defa boşarsa, onu tekrar nikâhlayabilir. Aynı kadını ikinci defa boşarsa, onu yine nikahlayabilir. Ama üçüncü defa boşarsa o kadınla tekrar evlenebilmesi için şartlar vardır. Şöyle ki: Bu (üç talakla boşanmış) kadın başka bir erkekle evlenmiş, onunla cinsî münasebette bulunmuş olacak; sonra o erkek onu boşayacak... İşte ancak arada böyle başka bir evlilik cereyan ederse, kadın evvelki kocasına dönebilir. Yoksa helâl olmaz. İşte, bu ikinci evliliği danışıklı ve hileli şekilde yapmak büyük günahtır. «Muhallil», boşama niyetiyle evlenen kiralık 2'nci kocaya denir. "Muhallelün leh" de, bu 2'nci herifi kiralayan ilk kocadır.- NÂŞİR.)

ÖĞÜT

Aşkolsun dünyadan ayrılmadan dünyayı terkedenlere... Onlar gönülllerini onun şüphe karanlıklarından kurtardılar, selâmet günlerini ganimet bildiler. Rablerinin Kelâmından lezzet aldılar, O'nun emrine teslim oldular, selâmet buldular. O'nun bağışlarını teşekkürle aldılar. O'nun taatı uğrunda uyku lezzetini terkettiler. Tüm varlıklardan O'na kaçtılar.

Bilip kavrayanın tercihi gibi O'nun taatını her şeye tercih ettiler. Başlarına gelen hâdiselere rıza gösterdiler, karşı koymadılar. Nefislerini sattılar. Ne güzel satış! Ne güzel alış! Ruhlarını verdiklerinde O'na teslim oldular. O'na hizmet ettiler. Sineleri onun hizmeti için genişledi. Kapısını vurdular. Kapı hemen açılmıştı. Durmadan ağladılar, öyle ki gözleri ağlamaktan yara olmuştu. Seherlerde kalktılar, ağladılar, sızladılar. Yün ve kıldan mâmul kaba elbiselere sabrettiler. Nefislerini kınadılar. Ama (gerçek şu ki) yerilen övülendir! Onları simalarından tanırsın. Doğruluk izleri üzerlerinde ışıldar. Onların kokuları her tarafa yayılmış. Her yerde güzel kokuları hissedilir.

36.GÜNAH:

BEVLDEN (SİDİK TEN) TEMİZLENMEYE DİKKAT ETMEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Elbiseni temizle» (Müddessir: 4). İbn Abbas'dan şöyle rivâyet olunmuştur:

«Resûl-i Ekrem (s.a.v.) iki kabrin yanından geçiyordu. (Kabirlerinde azab gören iki insanın sesini duydu). Peygamber (s.a.v.): Bunlar azab görüyorlar. Hem de azab görmeleri tatbiki zor büyük bir şey yüzünden değil, buyurduktan sonra devamlı: «Birisi koğuculuk ederdı, diğeri de bevlienden sakınmazdı» dedi. (Hadîsi Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir) . Cenab-ı Resûl buyurdu:

«Bevlienden sakının çünkü azab-ı kabrin çoğuş ondandır» (Dâre Kutnî rivâyet etmiştir). Bedenini ve elbisesini bevlienden korumayan kimsenin namazı kabul edilmez. Hâfız Ebû Nuaym «Hilye»sinde Şekıy b. Mâtî' el-Esbahî'den şöyle rivâyet ediyor:

«Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu ki: Dört kimse vardır ki cehennem ehlinin çektikleri azab yetmiyormuş gibi, bir de onlara ayrıca eziyet ederler. Bu dört kimse hamimle cahîm arasında «yetiş ey helâk, ey ölüm» diye çağırarak koşar dururlar. Cehennem ehli birbirine:

- Nedir bunların durumu? Gördüğümüz azab yetmiyormuş gibi bir de bunlar (şu halleriyle bize) eziyet ediyorlar derler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) devamlı buyurdu ki: Bu dört kimseden biri ateşten tabut içine kapatılmış, ikincisi bağırsaklarını dışarı doğru çeker, üçüncüsünün ağzından kan ve irin akar, dördüncüsü de etlerini yer. (Cehennemdekiler) ateşten tabut içindeki adamı kastederek:

- Allah'ın rahmetinden uzak olan şu adam ne yapmış ki gördüğümüz azab yetmiyormuş gibi bir de o bize işkence ediyor. Tabuta kapatılmış adam cevaben:

- Allah'ın rahmetinden uzaklaştırılmış olan ben üzerimde kul hakkı varken öldüm, der.

Sonra bağırsaklarını dışarı çeken adamı kastederek cehennem ehli şöyle söyler:

- Rahmetten uzaklaştırılmış olan bu adam ne işlemiş ki azabımıza azab katıyor? O da der ki:

- Rahmetten uzaklaştırılmış olan ben bevil sıyrıntılarından korunmaz, onlara aldırış etmez, sidikten temizlenmezdim. Sonra cehennem ehli (üçüncü adam için şöyle sorarlar):

- Rahmetten uzaklaştırılmış şu adam ne amel işlemiş ki, gördüğümüz eziyete eziyet katıyor? O kişi de:

- Rahmetten uzaklaştırılan ben çirkin her kelimeyi dinler, ondan zevk alır-

dım. Başka bir rivâyette: «Koğuculuk ederdim» (lâf taşırdım) diye karşılık verir. Sonra cehennem ehli kendi etini yiyen adamı işaret ederek:

- Şu adam ne işlemiş ki ezamıza eza katıyor? O da:

- Rahmetten uzaklaştırılmış olan ben insanların etlerini yerdim (gıybet ederdim), diye cevaplandırır.»²⁸²

ÖĞÜT

Ey İnsanlar!

Sizden önce geçip gidenlerin mücâdelelerini hatırlamaya çalışın. Onların âkîbetlerini, nereye gittiklerini düşünün. Bilin ki, onlar birbirlerinden ayrıldılar. Hayır ehli saadete ulaştı. Şer güruhu da şekavete düştü. Öyle ise sen de onların karşılaştığı durumla karşılaşmazdan önce nefsini kontrol et.

Nazım meâli: «İnsanoğlu aya benzer. Önceleri yavaş yavaş belirir. Sonra değirmileşir, büyümesini tamamlar. Sonra her gece biraz daha ekilmeye başlar. Derken kaybolur.

Gençlik de bir elbise idi. Kişiyi süslerdi. Zamanla eskimeler, yırtıklar görüldü. Derken tebessüm eden gençlik öldü. Yerini ihtiyarlık aldı. Tıpkı arkasından sabah fecrinin hücum ettiği gece gibi...

Ey hakikatlar açıklandıktan sonra da hâlâ dünyanın bâtıllarına kapılanlar! Dünyaya aldananlar ona mağrur olurlar. Beni onun süslerine çağıran nefsim diyorum ki: Hani nerede insanlara, beldelere hükmedenler? Lezzetlerine kanat gerenler? Şimdi meskenleri ıssız bir çöl harabesi oldu. Sanki hiç bina edilmemişler. Ey bekası olamayan dünyanın sâkinleri! Zâil olan gölgeye mağrur olmak ahmaklık olmaz mı?»

²⁸² İbn Ebîdünya «Kitab-üs-Samt'da, Taberani Kebirinde, Ebû Nuaym. (Münzirî).

37.GÜNAH: RİYA (İKİYÜZLÜLÜK)

Allahü Teâlâ münafıkları şöyle vafeder:

«İnsanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı ancak birazcık hatıra getirirler» (Nisa 142). Allahü Teâlâ buyurdu:

«İşte namaz kılan (münafık)ların vay haline ki, onlar namazlarından gafildirler. Onlar riyâkârların ta kendileridir. Zekâtı da menederler onlar» (Mâun: 4-7).

Allahü Teâlâ buyurdu:

Ey iman edenler, sadakalarınızı -malını insanlara gösteriş için harcayan, Allah'a ve âhiret gününe inanmayan bir kimse gibi- başa kakmak ve incitmek suretiyle heder etmeyin.» (Bakara: 264). Allahü Teâlâ buyurdu:

«Artık kim Rabbine kavuşmayı ümid ediyorsa güzel bir amel işlesin ve Rabbine ibadette (hiç bir kimseyi ve hiç bir şeyi) ortak tutmasın» (Kehf: 110). Yâni ameliyle gösteriş yapmasın. Ebû Hüreyre'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Kıyâmet gününde insanlardan haklarında hüküm verileceklerin ilki şu kimselerdir: 1- Allah yolunda şehid düşen bir adam Allah divanına getirilir. Cenab-ı Hakk ona verdiği nimetlerini bildirir. O da onları itiraf eder. Allahü Teâlâ:

- O nimetlerle nasıl amel işledin?

- Ya Rab senin yolunda muharebe ettim, şehid düştüm, der. Cenab-ı Hakk:

- Yalan söylüyorsun. Sen «falan kimse bahadırdır» denilsin diye harbettin, öyle de denildi. Sonra Cenab-ı Hakk emir verir, adam yüzükoyun sürüklenerek cehenneme atılır. 2- Allah'ın kendisine imkân ve çeşit çeşit mallar verdiği (zengin) bir adam, getirilir. Cenab-ı Hakk ona verdiği nimetlerini sayar, o da onları bilir. Allah:

- O nimetlerde nasıl bir tasarrufta bulundun?

- Ya Rab infak edilmesini sevdiğin her yolda senin rızan için infak ettim.

Allahü Teâlâ:

- Yalan söyledin. (Hakkında) «o, cömerttir» denilmesi için sarfettin öyle de denildi. Sonra Cenab-ı Hakk emir verir. Adam yüzükoyun sürüklenerek ateşe atılır. 3- Bir adam ki (dünyada) ilim öğrenmiş ve öğretmiş, Kur'an okumuştur. Bu kişi Allah'ın huzuruna getirilir. Hak Teâlâ ona verdiği nimetleri bildirir. Adam da bunları itiraf eder. Cenab-ı Hakk:

- Peki o nimetlerde nasıl tasarrufda bulundun? (ne yaptın) ? diye sorar.

- Ya Rab ilim öğrendim ve öğrettim, senin yolunda Kur'an okudum. Mevlâ-

yı Müteâl Hazretleri:

- Yalan söyledin! Sen «o âlimdir» denmesi için ilim öğrendin. Okuyucu (hâfız) denmesi için de Kur'an okudun. Müteakiben Allahü Teâlâ, emir verir, yüzü üstü çekilerek cehenneme atılır.» (Müslim rivâyet etmiştir). Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim (işlediği bir hayrı) halka duyurursa Allah onun (gizli işlerini) duyurur. Her kim de (işlediği hayrı) gösterir (riyâkarlık eder)se Allah da onun mü-railiğini teşhir eder.»²⁸³ Resûlullâh (s.a.v.):

«Riyânın azı da Şirk»dir buyurmuştur.²⁸⁴ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

- «Ashabım! Hakkınızdaki en büyük endişem» küçük şirktir, dedi.

- Ashab: Yâ Resûlallah, küçük şirk nedir? Peygamber (s.a.v.):

- Riyâdır buyurdu. Resûlullâh (s.a.v.) sözlerine devam ederek: Allahü Teâlâ, amellerine göre kullarını mükâfatlandıracağı Kıyâmet Gününde mürailik edenlere şöyle buyurur:

- Haydi amellerinizle kendilerine gösteriş yaptığınız kimselerin yanlarına gidin, bakın bakalım onların nezdinde mükâfat bulabilecek misiniz?»²⁸⁵

Allahü Teâlâ'nın: «Halbuki (o gün) onlar için Allah'tan hiç de zannetmeyecekleri (nice) şeyler zuhura gelmiştir (gelecektir).» (Zümer: 47) âyetinin tefsirinde «bazıları, hasenat zannettikleri bir takım ameller yapmışlar, Kıyâmet Gününde bir de bakmışlar ki, bütün bunlar seyyiattır» denilmiştir. Geçmiş büyüklerden biri (Süfyan es-Sevrî) bu âyeti okuduğunda: «Yazık riyâkârlara, yazık riyâkârlara!» derdi.

Denilmiş ki: Mürâî kıyâmet gününde dört isimle çağırılır: «Ey Mürâî, ey (Kaalû belâ gününde verdiği) ahdini bozan! Ey facir! Ey haşır, git kimin için amel etti idinse ondan karşılığını al! Bizim nezdimizde sana ecir yoktur»²⁸⁶ Hasan Basrî der ki:

«Mürâî, hakkında, Allah'ın takdir buyurduğunu (aklınca) yenmeye çalışır. O kötü kişidir. Halkın kendisi için iyi bir adam demelerini arzular. Onlara nasıl böyle söyleyebilirler ki o, Allah katında bayağı, alçak kimselerin sınıfına geçmiştir. Öyle ise mü'minler onu tanır.» Katade de diyor ki:

«Kul gösteriş yaptığı zaman Allahü Teâlâ şöyle buyurur. Bakın kuluma benimle nasıl alay ediyor.» Rivâyete göre Hz. Ömer, boynunu önüne eğerek tefekkür gösterişinde bulunan bir adama bakar, sonra şöyle buyurur:

«Hişt! Sen boynunu kaldır düz tut. Huşû boyun eğmekte değildir. Huşu gö-

²⁸³ Cündüb b. Abdullah'dan Buharî ve Müslim. Benzerini İbn Ömer'den Taberani Ke-birde. Beyhaki Şuabında rivâyet etmiştir.

²⁸⁴ Hakim Muaz'dan. Taberanî de benzerini rivâyet etmiştir.

²⁸⁵ İmam Ahmed Müsnedinde, Beyhakî «Şu'ab»ında Mahmud b. Lebibden.

²⁸⁶ İbn-i Ebid-Dünya rivâyet etmiştir.

nüllerdedir.» Deniliyor ki: Ashabtan Ebû Ümâme el-Bâhilî bir gün Mescide gelir, Mescidde secdeye kapanmış ağlayan birini görür. Ebû Ümâme adama:

- Sen sen (kendine gel), bu evinde olmalıydı!., der.

Muhammed b. Mübarek es-Surî şöyle diyor:

«Duayı açıktan açığa gece yap. O gündüz yapılmayacak kadar kıymetlidir. Çünkü gündüz yapılan dua insanlar için, gece edilen dualarsa âlemlerin Rabbi içindir.» Hz. Ali şöyle der:

«Riyâkârın üç alâmeti vardır: 1- Yalnız başına kaldığında (İbâdet hususunda) tembellik eder. 2- Başkaları yanında gayrete gelir. 3- Övüldüğü vakit amelinin artırır, yerildiğinde eksiltir.» Fudayl b. İyaz diyor ki:

«İnsanlar görüyor diye ameli bırakmak riyâ. Onlar görsün maksadıyla amel yapmaksa şirktir. İhlâs: Allahü Teâlâ'nın sana bu ikisinden âfiyet verdiği (koruduğu) dur».

Allahü Teâlâ'dan amellerde, sözlerde ve her türlü işte yardım ve ihlâs dileriz.

ÖĞÜT

Ey Allah'ın kulları!

Günleriniz pek az. Kafileler yola çıkmadan, gaflet uykusundan uyanın. Sen ey, göçün olacağına inandığı halde ne azığının ne de rihlet ihtiyaçlarını hazırlayan, sen ey heva denizine dalan, sahile ne zaman çıkacaksın? Derin uykudan uyansan, uyanık bir gönülle vaazlara gelsen, akıllılar gibi gece ibadetine kalksan, amel sahifelerinin satırlarını göz yaşlarıyla, nedamet terennümleriyle yazsan, onları akan göz yaşlarının oluşturduğu yelkenli ile gidecekleri yere göndersen ne iyi olacak... Belki bu sayede sahile demir atarsın.

Cahil, gafil, mağrur kişinin vay haline! O ki ihtiyarlamaya yüz tuttuktan sonra da günahlarla ağırlaştı, hevâ duvarına dayandı. Ama yaslandığı duvar yıkılmak üzere.

O câhil insan binalar yapıyor, kal'alar tahkim ediyor. Fakat kabrini hatırlamıyor. Sonra da kendini akıllı sanıyor. Allah'a yemin ederim ki, çalışanlar onu geride bıraktı, en yüce makamlara ulaştılar. O, hâlâ tembel tembel otururken çalışanın mükâfatını ümid eder. Heyhat, ne büyük hayal! Gerçekleşmesi ne kadar uzak hülya!..

Şiir meâli:

Ey köşkleriyle övünerek kendini beğenen kişi! Dünya yalnız ibadet ve dua yeridir. Yarın dar bir eve ineceksin. Öyle ise dünyada bir hırka bir lokmaya razı ol. Örümcek evi gibi bir ev ediniver. Sonra: Ey nefsim ölüme kadar meskenin burasıdır de!..

38.GÜNAH:

DÜNYALIK İÇİN İLİM ÖĞRENMEK VE İLMİ GİZLEMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allah'dan kulları içinde ancak âlimler korkar» (Fâtır: 28). İbn Abbas bu âyetin tefsirinde şöyle diyor: «Allah'dan kullarının içinden ancak onun ceberutunu, izzetini, saltanatını bilenler korkar». Mücahid ve Şa'bî: «Alim, Allah'dan korkan kimsedir» demişlerdir.

Rabî İbn Enes de: «Allah'dan haşyet duymayan, âlim değildir» der. Cenâb-ı Hakk buyurdu:

«Hakikat, indirdiğimiz o açık âyetlerimizi ve doğruyu -Biz Kitap-da insanlara onu pek aşikâr bir surette bildirdikten sonra- gizleyenler (yok mu) işte onlar (ın halî:) Onlara hem Allah lânet eder ve hem lânet etmek şânından olanlar lânet eder.» (Bakara: 159) Bu âyet-i kerime yahudî bilginleri hakkında nâzil olmuştur. «Açık açık âyetler»den murad recm, had ve ahkâm emirleridir. «Kitap»dan murad da Tevrattır (diyenler vardır). İbn Abbas: «Onlara hem Allah lânet eder ve hem lânet etmek şânından olanlar» cümlesinin tefsirinde: İnsanlar ve cinler hariç her şey onlara lânet okur, demiştir. İbn Mes'ud der ki: «İki müslüman bu âyeti okumaya dursun, hemen bu lânet, Hz. Muhammed'in risâletini ve (Tevrat ve İncil'de mezkûr) evsafını gizleyen yahudî ve hıristiyanlara ulaşır».

Cenâb-ı Hakk buyurdu:

«Allah bir zaman kendilerine kitap verilenlerden: Onu behemehal insanlara açıklayıp anlatacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz, diye te'minat almıştı. Onlar ise o sözü sırtlarının arkasına attılar. Onun mukabilinde az bir menfaati satın aldılar. Müşteri oldukları o şey ne kötüdür!..» (Âl-i İmran: 187)

Vahidî, bu âyetin Medine yahudileri hakkında indiğini bildirmiştir. Çünkü Cenâb-ı Hakk Tevratta beyan ettiği üzere, Hz. Muhammed'in peygamberliğini insanlara açıklayacaklarına, gizlemeyeceklerine dâir kendilerinden söz almıştı.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim kendisiyle ancak Allah'ın rızâsı istenilecek bir ilmi dünyalıktan bir menfaata kavuşmak için öğrenirse cennetin kokusunu alamaz.»²⁸⁷

Bundan önceki bölümde yüzüstü cehenneme sürüklenecek üç kişiden birinin «âlim» desinler diye ilim öğrenen kimse olduğu geçmişti.

Cenab-ı Peygamber buyurdu:

«Her kim âlimlere karşı üstünlük taslamak, âdi kimselerle de mücadele et-

287 İbn-i Mace. İbn-i Hıbban da sahihinde rivâyet etmiştir.

mek veya insanların gönüllerini kendisine çevirip bağlamak için ilim talep ederse o cehennemdedir. (Başka bir rivâyette) Allah onu cehenneme sokar.» (Tirmizi rivâyet etmiştir).²⁸⁸

Allah Resûlü buyurdu:

«Her kimden bilgi istenir de ilmini gizlerse ağzına kıyâmet gününde ateşten gem vurulur.»²⁸⁹ Resûlullâh (s.a.v.) bir duasında şöyle buyuruyordu:

«Allah'ım, fayda vermeyen ilimden Sana sığınırım.»²⁹⁰ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Her kim Allah'dan başkası için ilim öğrenir veya öğrendiği ilimle Allahı değil de başkasını isterse cehennemdeki yerine hazırlansın.»²⁹¹

İbn Mes'ud der ki: Her kim ilim öğrenir de öğrendiğiyle amel etmezse o ilim onun kibrini artırır. Ebû Hüreyre'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Kıyâmet gününde ahlâksız bilgin getirilip cehenneme atılır da bağırsakları etrafında -değirmen merkebinin değirmende döndüğü gibi- döner. Bunun üzerine (cehennem halkı ona):

- Karşılaştığın bu hal nedir? Biz ancak senin (öğütlerinle) doğru yola girdik. O da:

(- Evet öyle) fakat sizlere nehyettiğim (yasakladığım) münkerâtı (kötü şeyleri) ben kendim işlerdim» der.²⁹²

Hilal b. Ala diyor ki: «İlim öğrenmek zor, muhafazası çok zor, onunla amel ise korumaktan daha zor, ondan kurtulup selâmete çıkmak ise gereğiyle amelden çok daha zordur.»

Allahü Teâlâ'dan her türlü belâdan selâmete erdirmesini ve sevdiği hususlara muvaffak kılmasını dileriz. Âmîn.

²⁸⁸ Hadisin ravi halkasında İshak b. Yahya vardır ki yanılırdı.

²⁸⁹ Ata sahih isnadla Ebu Hüreyreden. Benzerini de Abdullah b. Amirden

²⁹⁰ Müslim, Tirmizî ve Nesâî, Zeyd b. Erkam hadîsinden. Hadisin devamı şöyledir: «Allahım haşyet duymayan kalpten, doymayan nefisden, müstecap olmayan duadan...» (Münzirî)

²⁹¹ Tirmizînin hasen kaydıyla rivâyet ettiğini müellif «Suğra'sında bildirir, İbn-i Mace, Halid b. Düreykin İbn-i Ömerden yaptığı rivâyetten.

²⁹² Buharî ve Müslim, Üsâme b. Zeydden. Beyhakî ve İbn-i Hıbban, Enesden. Burada müellif tarafından Ebu Ümameye isnadı ya nüshayı istinsah edenlerin hatası ya da sürçi kalemdir.

ÖĞÜT

Ey Âdemoğlu!

İşlerinin âkıbetini ne vakit düşünecek, şu kusurlu yaşayışından ne zaman geri döneceksin? Binasını diktiğin şeylerin etrafında ne vakte kadar dönüp duracaksın. Sizden önce konaklarda, saraylarda yaşayanlar hani neredeler? Kıt görüşleri ile yerlerinden dahi oynatılamayacağını sananlar hani ne oldular? Vallahi hepsi mezarlarda toplandılar. Sûr'un üfürüleceği zamana dek döşeklerin en sertini vatan edindiler. Haklı ile haksızın ayırd edileceği gün mezarlarından kalktıklarında perde arkasında yaptıkları meydana çıkacak, örtüler yırtılacak, işleri orta yere dökülecek, sinelerindeki hayır ve şer açıklanacak, her mağruru yakalamak için kancalar atılacak. Müttakîlerin yüzleri ay gibi ışıldayacak, fâcirler ise «ey helâk, ey ölüm, nerdesin gel!» diye çağrışacaklar. Derken çılgın bir ateşe getirilecek, onlar da onun içine atılacaklar...

Diriliş Günü'ne inanan kimsenin dünyada coşmasına, azmasına im-kân yoktur. Dünyalıklarla ya câhil sevinir, yâ da kâfir!..

NAZİM

Dünya bir meta, içindeki her şey de tam tuzak
Sen, göğün sallanacağı günün dehşetine bak!

39.GÜNAH: HAINLIK ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ey iman edenler, Allah'a ve o Peygambere hainlik etmeyin. Siz, kendiniz bilip dururken kendi emânetlerinize hainlik eder misiniz?» (Enfal: 27). Vahidî bu âyetin Ebû Lübâbe hakkında nâzil olduğunu bildirmiştir. Şöyle ki:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) «Kurayza Oğulları» denmekle mâruf bir yahudi kabilisini muhasara etmişdi. Muhasara sonrası yapılan görüşmede kendilerine tatbik edilecek cezanın nev'i Sa'd b. Muaz'ın reyine bırakılmıştı. Yahudiler istişare için ashabdan Ebû Lübâbe'yi istediler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de onu yolladı. Bu zatın çoluğu çocuğu ve malları yahudilerin elinde idi. Yahudiler ona: «Sa'd'in hakemliği üzerine kal'adan inip teslim olursak bize ne yapılır?» diye sordular. Ebû Lübâbe de elini boğazına götürmek suretiyle kesileceklerini işaret etti. Onun böyle tavsiyesi (bilgi vermesi) Allah'a ve Resûlüne karşı bir hıyanet olmuştu. Ebû Lübâba diyor ki: «Henüz ayaklarımı bulunduğum yerden ayırmadan Allah ve Resûlüne hıyanet ettiğimi anladım.»

İbn Abbas, âyette geçen emâretlerden muradın farzlar olduğunu söylemiştir. Allahü Teâlâ buyurdu:

«Allah hâinlerin hilesini hiç şüphesiz muvaffakiyete erdirmez.» (Yusuf: 52). Yani, Allah onun emanetine hainlik edenin hilesini başarıyâ ulaştırmaz, sonun da rezil eder, hidayetden mahrum kılar. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Münafıkın alameti üçtür: Söz söylerken yalan söyler, Va'd ettiği vakit sözünde durmaz. Kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder.»²⁹³

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Emanete riayet etmeyenin imanı; sözünde durmayanın da dini yoktur.»²⁹⁴ Hainlik her şeyden çirkindir. Bazısı bazısından daha fenadır. Meselâ para hususunda sahtekârlık yapan, aile malına hainlik eden ve büyük günahlar işleyen gibi değildir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Sana emniyet edene emaneti teslim et, (fakat) sana hainlik yapana hıyanette bulunma.» Başka bir hadîste:

«Mümin kul hıyanet ve yalan hariç her şeyi işlemeye meyilli bir tabiatla ya-

²⁹³ Buharî ve Müslim, Ebu Hüreyreden. Müslimin rivâyetinde: (namaz kılsa da oruç tutsa da müslüman olduğunu söylese de) ziyadesi vardır. Ebu Ya'la benzerini Enes'den rivâyet etmiştir.

²⁹⁴ İmam Ahmed, Bezzar, Taberani Evsatta. İbni Hibban sahihinde Enes'den. (Münzirî)

ratılmıştır.»²⁹⁵ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Allahü Teâlâ'nın şöyle buyurduğunu bildirmiştir:

«İki ortakdan biri arkadaşına hainlik etmedikçe üçüncüleri Benim.»²⁹⁶

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«İnsanların elinden alınacakların ilki emânet (hissi)dir. Geri bırakılacakların sonuncusu da namazdır. Nice namaz kılan vardır ki kendisine hiç hayır yoktur.» Cenab-ı Resûl buyurdu:

«Aman aman! Hainlik yapmaktan uzak durun. O ne kötü sırdaştır.»²⁹⁷ İbn Mes'ud diyor ki: Emanete hainlik eden kişi kıyâmet gününde getirilir, kendisine emaneti geri ver denilir. O:

- Ya Rab nereden vereyim? Dünya geçip gitti. Bunun üzerine hainlik ettiği emanet, aldığı günkü gibi cehennemin dibinde temessül ederek gösterilir. Sonra ona; aşağıya in onu oradan çıkar, denilir. Adam cehennemin dibine iner, emaneti omuzlarına alır ki, dünyanın dağlarından daha ağırdır. İbn Mes'ud devamla der ki: Namaz emanet, abdest emanet, gusül emanet, tartı emanet, ölçü emanettir. Bunların hepsinden ağırı vedialardır.²⁹⁸ Allahım bize lütfunla muamele et, âmin.

ÖĞÜT

Ey Allah'ın kulları:

Zamanlar ne kadar kıymetli, halbuki siz onları heder ettiniz. Nefisler ne kadar cahil, siz onlara boyun eğdiniz. Bir bilseniz, mallardan ne kadar ince sorguya çekileceksiniz. Bakın onları nasıl biriktirdiniz. Amel sahifeleri ne derece titizlikle korunuyor. O sahifelere ne yazdığınızı, göçten, mezarların içine indirilmeden önce, iğneden ipliğe varana kadar sorguya çekilmeden, kapısı kapatılan yuvanın içinde böceklerle yem olmadan önce derin derin düşünün. Orada günahkâra «serbest bırakılsan ne yaparsın» diye sorulsa «elbette geri döner ve bir daha günah işlemezdim» diye cevap verir.

Nazım meâli: «Hani Nuh'un kavmi? Onların arkalarından gelen Semud ve Ad kavimleri? Atlaslarda yatanların, ipek elbiseler giyenlerin yanakları toprağa koyuldu.

Sıhhatli kişi hasta olur da, şifâ bulandan ölüme daha yakın olur..

²⁹⁵ İmam Ahmed, Vekiden o da A'meş'ten. (Münzirî)

²⁹⁶ Ebu Davud ve Hakim.

²⁹⁷ Ebu Davud, Nesaî, İbn-i Mace, Ebu Hüreyreden. Hadisin evveli şöyledir: «Allahım aklıktan sana sığınırım, o ne kötü bir inilti (vesilesi) dir. (Münzirî)

²⁹⁸ Tergib ve Terhipte mevkuf olarak İmam Ahmed ve Beyhakiye nisbet edilmiştir.

40.GÜNAH: KİŞİNİN YAPTIĞI İYİLİĞİ BAŞA KAKMASI

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ey iman edenler, sadakalarınızı başa kakmak ve incitmek suretiyle heder etmeyin» (Bakara: 264). Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Üç kimse vardır ki Allahü Teâlâ Kıyâmet Gününde onlara konuşmaz, onlara bakamaz. Kendilerini temize çıkarmaz. Onlar için acıtıcı azab kesindir: (Birincisi) Entarisini (elbisesini) yerlerde sürünecek derecede topuklarına kadar uzatan. (İkincisi) yaptığı iyiliği başa kakan. (Üçüncüsü) Yalan yeminle metaini (malını) sürümlendiren.»²⁹⁹ Allah Resûlü buyurdu:

«İzarın (elbisenin) topuktan aşağıya sarkan kısmı cehennemdedir.»³⁰⁰ (Bu hüküm erkekler içindir.)

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu:

«Üç kimse vardır ki (cehenneme girmeden) cennete giremeyecekler: Annesine babasına karşı gelen, içkiye devam eden, yaptığı iyiliği başa kakan» (Nesaî rivâyet etmiştir.)³⁰¹ Allah Resûlü buyurdu:

«Pis, hilekâr, cimri ve mennan cennete giremez.»³⁰²

Mennan: Bir şey verip veya tasaddukda bulunup sonra yaptığı bu iyiliği başa kakan kimsedir. Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Yaptığınız iyiliği başa kakmaktan sakının. Çünkü o şükrü heder, sevabı da yok eder.» (Resûlullâh (s.a.v.) böyle buyurduktan sonra şu âyeti okudu:) «Ey iman edenler sadakalarınızı başa kakmak ve incitmek suretiyle heder etmeyin.»

İbn Sîrin, bir adamın başka birisine: «Sana iyilik ettim, şöyle şöyle yaptım» dediğini duyunca.

- Sus! Sayılan iyilikte hayır kalmaz der. Büyüklerden biri de şöyle diyor: Yaptığı iyiliği başa kakan teşekkürü, amelini beğenen de sevabını yitirir.

İmam Şafî bir şiirinde şöyle buyuruyor:

«Sana yaptığı iyiliği başa kakan kimsenin minnetini yüklenme. Nefsin için ezelde takdir edilen nasibini tercih et. Sabret. Çünkü sabır kalkandır. Yapılan iyilikleri başa kakmanın gönüller üzerinde açtıkları yara, mızrakların delmesinden daha yamandır».

²⁹⁹ Müslim. Buharî hariç, diğer sünen ve sıhah sahipleri Ebu Zerden (Münzirî).

³⁰⁰ İmam Malik, Ebu Davud, Nesaî, İbn Mace, İbn Hıbban Sahih'inde.

³⁰¹ Nesâî, İbn-i Ömerden, Bezzar. Hakim. Hakim isnadı sahihdir der. İbn-i Hıbban da Sahihinde rivâyet etmiştir. (Münzirî)

³⁰² Tirmizî rivâyet etmiştir.

ÖĞÜT

Ey hatâlara sarılan kişi, senin cehlin ne yaman! Sana mühlet verenin afvına ne zamana kadar mağrur olacaksın? Onun seni ihmal ettiğini mi sanıyorsun? Ölümü düşünmüyorsun. Halbuki o yaklaşmakta. Göçe izin verildi. Ölüm meleği seni korkutacak. Ağır basan günahlarına pişman olacaksın.

Ey fâniye bel bağlayan!.. Kaymaların, hatâların ne kadar çok. Ey öğütten yüz çeviren, sanki sana hiç nasihat edilmemiş. Hani sevdiklerin nerede? Nereye göçtüler? Hani servet sahipleri? Hani uzun kuruntulular, tûl-i emel sahipleri? Onlar mezarlarında amelleriyle baş-başa kaldılar. Hani böbürlenerek elbiselerini yerlerde sürüyenler? Hani köşklerinde zevk u safa sürenler? Sanki dünyaya hiç gelmemişler. Hani meclislerde üst köşelere geçenler? Vallahi onların da ikbal yıldızları söndü. Nerede Kisralar, o zâlim idareciler? Onların mallarına saltanatlarına da başkaları kondu. Öyle ya dünya nöbet mahalli değil midir?

41.GÜNAH: KADERE İNANMAMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

İbn Cevzî Tefsirinde bu âyetin iniş sebebi hakkında iki rivâyet nakletmektedir: Rivâyetlerden birisi şudur: Mekke müşrikleri Resûlullâh (s.a.v.)'in huzuruna gelerek kader hakkında ona muhasamada bulunurlar. Bu hadise üzerine meâlini yazdığımız âyet nâzil oldu. (Müslim rivâyet etmiştir). Ebû Ümâme bu âyetin (kaderi inkâr eden) «kaderiyye» hakkında indiğini rivâyet eder.³⁰³

İkinci rivâyet: Necran papazı Resûlullâh (s.a.v.)'in huzuruna gelir ve:

- Yâ Muhammed, sen mâsiyyetlerin kader gereği olduğunu mu sanırsın? Hiç de öyle değildir, der. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- "Sizler Allah'ın hasımlarısınız" buyurdu. Müteâkiben şu âyet oldu:

«Şüphesiz günahkârlar (dünyada) sapıklık ve (ahirette) çılgın ateşler içindedirler. O gün onlar yüzleri üstü ateşte sürüklenirler. (Onlara). Tadın cehennemin dokunuşunu (denilir). Şüphesiz ki biz her şeyi bir takdir ile yarattık.» (Kamer: 47- 49).³⁰⁴ Hz. Ömer Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet eder:

«Allahü Teâlâ Kıyâmet Gününde öncekileri ve sonrakileri bir araya getirdiği zaman hepsinin duyacağı şekilde şöyle seslenir:

Nerede Allahın hasımları? (Bu nida üzerine) kaderiyye denilen bozuk mezhepliler derhal orta yere çıkarlar, Cehenneme atılmaları emredilir. Ve Allahü Teâlâ şöyle hitab eder: «Tadın cehennemin dokunuşunu.»³⁰⁵

Kadercilere (Kaderiyyeye) Allah'ın hasımları denilmesinin sebebi şudur: Onlar bir kula günah işlemesinin takdir edildiğini, sonra da işlediği bu günahtan ötürü azab göreceği görüşünü doğru bulmazlar ve bu hususta Allaha hasımlık yaparlar. Bunun için kendilerine bu ad verilmiştir.

Hişam b. Hassan, Hasan Basrî'nin şöyle dediğini rivâyet eder: Allaha yemin ederim ki, kaderci iplik gibi olana kadar oruç tutsa, yay gibi olana dek namaz kılssa, şüphesiz Allah onu yüzü üstü Cehennemde sürükler, sonra da kendisine «Tad cehennemin dokunuşunu, şüphesiz ki biz her şeyi bir takdir ile yarattık» âyeti okunur.

Müslim, Sahih'inde İbn Ömer'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet eder: «Her şey takdir iledir. Acziyyet ve akıllılığa varana kadar.» İbn

³⁰³ İbn-i Adiy, İbn-i Merduye, İbn-i Asakir ve daha başkaları zayıf senedle (Süyuti: Dürri Mensurde).

³⁰⁴ İbn-i Merduye, İbn-i Abbasdan (Süyutî).

³⁰⁵ İbn-i Merduye benzerini İbn-i Abbasdan merfu olarak. (Süyutî)

Abbas der ki: «Biz herşeyi bir takdir ile yarattık» ifadesi, o şey daha meydana gelmeden «Levh-i Mahfuz» da yazılmıştır demektir.

Allahü Teâlâ buyurdu: «**Halbuki Allah sizi ve yapa geldiğiniz şeyleri yarattı.**» İbn Cerir bu âyetin tefsirinde der ki: Burada iki mana vardır.

Birisi: Âyetin aslındaki «mâ»nın masdar mânasına olmasıdır ki bu takdirde mâna «Allah sizi ve amelinizi halk etti» demek olur.

İkincisi: «Ellezi» mânasına ism-i mevsuldür. Bu takdirde mâna: «Halbuki Allah sizi ve ellerinizle yapa geldiğiniz -putlar gibi- şeyleri yarattı». Bu âyet-i kerime kulların fiillerinin de yaratılmış olduğuna işaret vardır.

Allahü Teâlâ buyurdu:

«**Ona (nefse) hem kötülüğü, hem (ondan) sakınmayı ilham etti.**» (Şems: 8)

Bir hadîs-i şerifte şöyle buyurulur: «Şüphesiz ki, Allahü Teâlâ bazılarına lütfunda bulundu. Onlara hayrı ilham etti de rahmetine soktu. Bazılarına da belâ verdi, onları perişan kıldı. Kendilerini yaptıklarından ötürü yerd. Onlar onun uğrattığı belânın dışına çıkmadılar da Allah kendilerine azab etti. O Âdildir.» Nitekim Cenab-ı Hakkim: «O yapacağından mesul olmaz. Fakat onlar mesul olurlar» buyurmuştur.» (Enbiya: 23). Muaz b. Cebel'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Allahü Teâlâ ne kadar peygamber gönderdi ise muhakkak hepsinin içinde kaderiye ve mürcie fırkaları olmuştur. Allahü Teâlâ yetmiş peygamberin lisanı ile bu iki fırkaya lânet etmiştir.»³⁰⁶

Hiz. Âişe Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle dediğini bildirir:

«**Kaderciler bu ümmetin mecûsîleridirler.**»³⁰⁷ İbn Ömer'den Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunur:

«Her ümmetin mecûsisi vardır. Bu ümmetin mecusileri de «kader yoktur, işler üzerinden kader sebkât etmemiştir» diyenlerdir. Onlara yetiştığınız vakit benim onlardan uzak olduğumu, onların da benden uzak olduklarını kendilerine haber verin. Sonra Resûlullâh (s.a.v.) devamla buyurdular ki: Nefsim kudret elinde olan Allaha yemin ederim ki, onlardan birinin Uhud dağı kadar altını olsa ve bunu Allah yolunda harcasa kadere, hayrın ve şerrin Allahdan geldiğine iman etmedikçe infakı kabul olmaz.» İbn Abbas Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den bu rivâyeti yaptıktan sonra Cibril'in Peygamberimiz (s.a.v.)'e «İman nedir?» diye sorarak başlayan meşhur «Cibril hadîsini» anlattı ki, Cenab-ı Resûl o hadîste «İman nedir?» sualine:

- İman Allaha, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inanman; kadere - ki hayır ve şerr kaderdir- iman etmendir cevabını vermişti.³⁰⁸

³⁰⁶ Musannif Suğrasında zikretmiştir.

³⁰⁷ Musannif Suğrasında zikretmiştir.

³⁰⁸ Ebu Davud ve Tirmizî de rivâyet etmiştir. Hepsî de Huzeyfe b. Yemaniden.

«Allah'a iman etmek» demek: Allahü Teâlânın varlığını, celâl ve kemâl sıfatlarla mevsuf olduğunu, noksan sıfatlardan beri bulunduğunu, Onun tek ve hiç bir kimseye muhtaç olmadığını, bütün mahlûkatı yarattığını, dilediği şekilde yarattıklarında tasarruf edeceğini, mülkünde dilediğini yapacağını tasdik etmektir.

«Meleklerle inanmak» demek: Onların Allahın kulları olduklarını tasdikten ibarettir. Nitekim bir âyette şöyle buyrulur: «Onlar ikrama mazhar edilmiş kullardır (meleklerdir). Bunlar sözleriyle asla Onun önüne geçemezler. Bunlar Onun emriyle hareket ederler. Önlerindeki de arkalarındaki de O bilir. Bunlar Onun rızasına ermiş olandan başka kimseye şefaât etmezler. Bunlar Onun korkusundan titreyenlerdir» (Enbiya: 26, 27, 28).

«Peygamberlere iman etmek»: Onların haber verdikleri her şeyde doğru söylediklerini, Allahü Teâlânın mucizelerle kendilerini desteklediğini, Allahın risâletini halka ilettiklerini, mükelleflere Cenab-ı Hakk'ın emirlerini açıkladıklarını, onlara hürmetin vâcip olduğunu, aralarında (peygamberlik bakımından) bir ayırım yapılamayacağını tasdikten ibarettir.

«Âhiret gününe iman etmek»: Kıyâmet Gününü, ölüm sonrası dirilişi, neşri, haşri, hesabı, teraziye, Sıratı, cenneti, cehennemi, cennet ve cehennemin müslümanlar ve günahkârlar için sevap ve azab yurtları olduğunu tasdik etmektir.

«Kadere iman etmek»: Anlatılan hususların yekûnunu tasdik demektir.

Kadere delâlet eden hususların muhasalası şu âyetlerdir:

«Halbuki Allah sizi ve yapageldiğiniz şeyleri yarattı». Yine: «Şüphesiz ki biz her şeyi bir takdir ile yarattık.»

Kadere delâlet eden nakli delillerden biri de İbn Abbas'ın rivâyet ettiği uzun bir hadîsin şu son fıkrasıdır. Resûlullâh (s.a.v.) buyuruyor ki:

«... Ey delikanlı bil ki, bütün ümmet bir şeyle sana zarar vermek için bir araya gelseler, Allah'ın senin hakkında yazdığından (daha) fazlasıyla zarar îras edemezler. Kalem kalktı. Sahifeler düürüldü.»

Geçmiş büyüklerin ve sonraki imamların mezhebi: Bütün bu anlatılan hususları şüpheyi düşmeden kesinlikle tasdik eden gerçek bir mümin olur. İster bu inanca kesin delillerle ulaşsın, ister delil aramadan.

Tabiînden yetmiş kişi, müslümanların imamları, geçmiş büyükler, fakihler ittifak ettiler ki, Resûlullâh (s.a.v.)'in kadere inanç hususunda üzerinde yürüyerek öldüğü yol şu idi:

Allah'ın kazasına, kaderine rıza göstermek, emrine teslim olmak, hükümleri altında sabretmek, emirlerini tatbîk etmek, yasakladıklarından kaçınmak, ameli ihlâsla Allah için yapmak, kadere inanmak, bu mevzuda itirazı, mücadele, dinde hasımlaşmayı terketmek, mestler üzerine mest vermek, iyi veya kötü her halifenin maiyyetinde cihada çıkmak, ehl-i kiblede ölen kimselerin namazlarını kılmak.

İman: Söz, amel ve niyetten ibarettir. Taatla (parlaklığı) artar, mâsiyyetle (parlaklığı) azalır. Kur'an Allah'ın kelâmıdır. Cebrail vasıtasıyla peygamberine indirmiştir. Mahlûk değildir.

Âdil olsun zâlim olsun sultanın sancağı altında sabır göstermek gerektir. İdarecilere karşı kılıçla karşı koymayız. Büyük günah işlese de kible ehlinde hiç kimseyi tekfir etmeyiz. Meğer ki haramları helâl kabul ede.

Resûlullâh (s.a.v.)'in haber verdiği kimseler hariç, yaptığı hayırdan dolayı hiç bir ferd için cennetle şehâdetle bulunmayız (cennetliktir diye konuşmayız). Resûlullâh (s.a.v.)'in Ashabı arasında vâki çekişmelerden bahsetmeyiz. Cenab-ı Resûlden sonra mahlûkatın en üstünü sırasıyla: Hz. Ebûbekir, sonra Ömer, sonra Osman, sonra Ali'dir. Peygamberin bütün hanımlarına, çocuklarına ve Ashabına saygı duyarız. Allah hepsinden razı olsun, âmin.

FAYDALI BİLGİLER

Âlimlerin küfür olduklarını açıkladıkları halkın bazı sözleri.

1. Allah'ın herhangi bir ismiyle veya emriyle (işiyile), cennet veya cehennemle alay etmek küfürdür.

2. Bir kişi «Allah bana şöyle emretse yapmam» derse kâfir olur.

3. Kible şu tarafa olsaydı o yöne dönüp namaz kılmazdım derse kâfir olur.

4. Birisine: «Namazı bırakma Allah seni muhakkak hesaba çeker» denilse, o da hasta olduğum için kılamadığımdan dolayı beni muaheze ederse bana zulmetmiş olur derse kâfir olur.

5. Bir kişi yanımda peygamberler ve melekler dahi şöyle şahidlik yapsa tasdik etmem derse kâfir olur.

6. Birisine: Tırnaklarını kes dense o da: «Sünnet de olsa kesmem!» derse kâfir olur.

7. Falan kişi gözümde yahudi gibidir derse kâfir olur. (Müslümana yahudi demek onu tekfir olur ve bu küfürdür.)

8. Bir kimse Allahü Teâlâ oturdu veya kalktı derse kâfir olur.

9. Bir hadîste şöyle buyurulmuştur: «Her kim bir müslümana Allah sonunu hayırlı etmesin veya imanını alsın derse kâfir olur.»

10. Seni görmem ölümü görmem gibidir sözü bazılarınca küfür sayılmıştır.

11. Falan kimse peygamber olsaydı ona iman etmezdim demek küfürdür.

12. Falanın dediği doğru çıkarsa kurtuluruz demek küfürdür.

13. Nefse uyarak veya helâl kabul etmek suretiyle abdestsiz namaz kılmak küfürdür.

14. İki kişi görüşse birisi: Lâ havle velâ kuvvete illâ billah dese, öteki de «lâ havle velâ kuvvete illâ billah o açlığı gideremez» derse kâfir olur.

15. Bir kimse müezzinin ezanını duyup da, yalan söylüyor derse kâfir olur.

16. Kıyâmetten korkmuyorum, demek küfürdür.

17. Birisi kendini hatib'e benzeterek yüksek bir yere çıksa, yanındakiler de alaylı olarak bir takım sualler yöneltseler veya içlerinden biri: «Bir tas tirit, ilimden hayırlıdır» derse kâfir olur.

18. Bir kimse belâya uğrasa, çoluğu çocuğu, serveti elinden alınsa «o da malımı ve çocuklarımı elimden aldın, şimdi ne yapacaksın?» derse küfre gider.

19. Allahü Teâlâ zinayı, adam öldürmeyi veya zulüm yapmayı haram kılmıyaydı diye temenni etmek küfürdür.

20. Beline bir ip bağlasa, belindeki nedir diye sorana «Zünnar» (papaz kuşağı) dese bir çoklarının görüşüne göre kâfir olur.

21. Sıbyan muallimi: Yahudiler müslümanlardan daha iyidir. Çünkü çocuklarının muallimlerine bir şeyler veriyorlar derse kâfir olur.

22. Ateşperest nasranîden iyidir demek küfürdür. (Kâfire iyi denemez).

23. «İman nedir?» sualine bilmiyorum karşılığını vermek küfürdür.

Küfrü intaç eden sözlerden bazıları da iğrenç ve hoş görülmeyen bir kısım ifadelerdir. Meselâ: Senin dinin imanın yoktur, sen fâcirsın, sen münâfıksın, zındıksın, fasıksın gibi ifadeler. Bunlar ve benzerleri haramdır. Bu lâfları edenlerin imanlarının gitmesinden ve sürekli cehennemde kalacaklarından korkulur.

Allahü Teâlâdan bizleri Kitap ve Sünnete uyan müslümanlar olarak öldürmesini dileriz. Âmîn.

ÖĞÜT

Ey Allah'ın kulları!

Hani nerede mal yığanlar, arzuladıklarını yiyip doyanlar? Onlar burada ebedî kalacaklarını düşündüler. Fakat arzularına kavuşamadılar, aldandıkları dünya peşinde ömürlerini tükettiler. Şeytanlarının kurduğu heva tuzağına düştüler. Ölüm meleği ansızın gelince zilletle boyun eğdiler. O melek onları yurtlarından çıkardı. Bir daha geri dönemeyecekler. Hepsi ayrı ayrı mezarlardalar ama, «Sûr» a üfürüldüğü vakit bir araya gelecekler.

Şiir:

«İlim ehlinin gözleri sevinçten nasıl parıldayabilir? Hayat zevkinden nasıl lezzet alıp uyuyabilirler? Ki ölüm onları açıktan açığa tehdit etmektedir. Halkın kulağı olsa idi ölümün tehdidini duyardı Kurbanlarını bekleyen cehenneme muhakkak girecekler Bilmiyorlar ki oraya düşenleri kim kurtaracak. Kuşlar ve hayvanlar kendilerinden emin. Denizdeki balığın hiç bir korkusu yok.

Halbuki insan şu kazandıkları sebebiyle o gün mevkuf. Onun sırlarına vakıf bir gözlemcisi vardır. Amellerinin hesabı içtimâ gününde teker teker görülecek Davacıları da deri, gözler ve kulaklardır. Yerlerinden kalktıklarında şahidleri de kalkacak Cin, insan bütün varlıklar korkuya kapılacak. Sahifeler dağılacak ellerde uçuşacak. Ki onlardaki sırlara ve haberlere vâkıf olunacak. Yaptıkları en küçük bir harekete kadar her şeyden haber verildiğinde insanlar ne yapacak. Beklediğinin ne olduğunu bilmemekte Cennete girerek ebedî saâdete mi erecek Yoksa, bedende hiç bir eser bırakmayan, ve azab yapmaktan vaz geçmeyen cehennemde mi olacak.

Ki orada daimi ağlayacaklar, fakat yalvarışları menfaat vermeyecek.

Heyhat ne boyun büküş ne de feryadlar azabı giderecek!»

42.GÜNAH:

HALKIN GİZLİ HALLERİNİ ARAŞTIRMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Birbirinizin kusurunu araştırmayın» (Hucurat: 12).

İbn Cevzî der ki: Ebû Zeyd, Hasen, Dahhak ve İbn Şirin bu kelimeyi «Velâ tehassesü» diye «ha» ile okumuşlardır. Ebû Ubeyde her ikisinin de bir mânaya geldiğini söylemiştir ki, «Allah'ın gizlediği ayıpları deşmeyin, kusur bulmaya uğraşmayın» anlamını taşır.

Yahya b. Kesir: «Tecessüs» halkın gizli hallerini araştırmak, «tahassüs» de insanların konuştuklarını dinlemeye çabalamaktır.

Müfessirler demişler ki: «Tecessüs» müslümanların ayıplarını araştırmaktır. Ashaptan İbn Mes'ud'a:

- Şu Ukbe oğlu Velid'in sakalından şarap damlıyor, denilince, O:

- Biz casusluktan menedildik, aleni gördüğümüz bir şeye hüküm veririz, karışılığını verdi.

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Her kim ki bir kavmin, hoşlanmadıkları halde sözlerini dinlerse Kıyâmet Gününde iki kulağının içine erimiş kurşun akıtılır» (Buharî tahrîc etmiştir).

ÖĞÜT

Ey Allahın kulları!

Ölüm yaklaştı. Nefisler, peşinde yoruldukları ve biriktirdikleri mallar için rehine tutulacak. Sanki ölüm sizleri avuçları içine almış. Ey fânî dünyanın yavrusu belâ tuzağı kuruldu. Bütün günahlar satır satır yazıldı. Herkes kazandığı mukabilinde rehine alındı. Kazandığı hayır lehine, yaptığı şer de aleyhine zabtolundu.

Ey geçersiz emeller ve kuruntularla aldanan... ve çirkinliklerle meydan okuyan! Kiminle muharebe ettiğini bilmiyor musun? Ey bedeni ibadet esnâsında gönlü başka taraflarda olan insan! Tüm hayırları elden çıkarmaya râzı mı oldun?

Ey ömrü tükenen, saçlarına ak düşüp de hâlâ tevbe etmeyen, uyanış ne zaman? Ölüm, uyumayıp öleceği ararken, ölecek nasıl uyur hayret!..

43.GÜNAH: KOVUCULUK, NEMMAMLIK, SÖZ TAŞIMA

Nemmam: Bozgunculuk gayesiyle insanlar arasında söz taşıyan kimsedir.

Kovuculuk (nemime) müslümanların icmâi ile haramdır. Kovuculuğun haram oluşunu Kur'an âyetleri ve hadîsler açık ibarelerle beyan etmektedir.

Cenab-ı Hakk buyurdu:

«Alabildiğine yemin eden, izzet-i nefsi bulunmayan, daima ayıplayan, lâf getirip götürmeye koşan her kişiyi tanıma (onlara boyun eğme)» (Kalem: 10, 11).

Buharî ve Müslim'in Sahih'lerinde şu hadîs-i şerif rivayet edilir: «Kovucu cennete giremez.»³⁰⁹ Bir hadîs-i şerifte şöyle rivayet edilir:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir mezarlıktan geçerken kabirlerinde azab gören iki kişinin sesini duyar. Bunun üzerine Resûlullâh (s.a.v.): «Bunlar azab görüyorlar. Hem de azab görmeleri (korunulması zor) büyük bir şey için değildir, (evet) günahları büyüktür. Biri bevlinden sakınmazdı. Diğeri de kovuculuk ederdi. Sonra Resûlullâh (s.a.v.) yaprakları soyulmuş taze bir hurma dalı aldı. Dalı iki parça etti. Her birinin kabri üzerine birer parça dikti ve bunlar taze kaldıkça belki (azabları) hafifler» dedi.³¹⁰

Hadîs-i şerifde geçen: «Azab görmeleri büyük bir şey için değildir» demek sakınmaları çok kolay hususlardan ötürü azab görüyorlar veya büyük bir günah olmadığını zannettikleri şey için azab olunuyorlar demektir. Bu son yoruma hadîs-i şerifin başka bir rivayetindeki: «Evet o büyük bir günahtır» fıkrası delâlet etmektedir. Ebû Hüreyre'den Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivayet olunmuştur:

«Siz insanların en şeriri olarak, iki yüzlü olan şu münâfık kimseleri bulursunuz ki, (iki sınıf arasında) onlara bir yüzle gelirler bunlara da başka bir yüzle gelirler. Dünyada iki dile sahip olan kimsenin (ağzında) Allah Kıyâmet Gününde ateşten iki dil yaratır.»³¹¹

İmam Gazali kovuculuk hakkında şöyle der:

«Kovuculuk genellikle birisi hakkında söylenen sözü o kişiye ulaştırarak, falan senin hakkında şöyle diyor diye lâf taşımak mânâsında kullanılır. Halbuki yalnız bu demek değildir.

Nemîme: İster sözü aktarılan ister kendisine aktarılan veya üçüncü bir şahıs

³⁰⁹ Sıhah ve Sünen sahipleri.

³¹⁰ İmam Malik, Buharî ve Müslim. (Münzirî)

³¹¹ İbn-i Ebi Şamme, er-Ravdateyn fi menakibi Mahmud b. Zengi isimli eserinde anlatır.

tarafından açıklanması kerih görülen bir hususu açığa vurmaktır. Bu ister sözle, ister kinaye ile, ister rûmuzla veya ima ile olsun farketmez. Açıklanan şeyin de söz veya bir iş olması müsâvidir, aralarında fark yoktur.

Nemîmenin hakikati: Sırrı ifşâ etmek, açığa çıkarılması hoş karşılanmayan mahremiyet örtüsünü yırtmaktır. İnsanın vazifesi, halkta gördüğü kusurlara karşı susmasıdır. Meğer ki gördüğü şeyin anlatılmasında müslümanlar için bir fayda veya bir kötülüğü engelleme yararı ola. İmam Gazali devamla diyor ki:

Kendisine bir söz getirilen ve senin hakkında falan şöyle şöyle söyledi diye çekiştirilen kişinin şu altı hususa dikkat etmesi gerektir:

1. Söz taşıyanı hemen tasdik etmemeli. Çünkü o fâsık bir gammazdır. Fasıkın haberi ise kabule şâyan değildir.

2. Onu jurnalcılıktan nehyetmeli ve ona nasihat etmeli, yaptığı işin çirkin olduğunu bildirmeli.

3. Allah için ona (o kötü haline) buğzetmeli. Zîra o Allah'ın lânetine uğramıştır. Allah için buğzetmek vâciptir.

4. Hakkında konuşulan kimse için su-i zanna kapılmamalı. Çünkü Allah kötü zandan nehyetmiştir.

5. Anlatılan mevzuun doğruluğunu araştırmaya kalkışmamalı. Zîra Allahü Teâlâ kusurları araştırmayı yasaklamıştır.

6. Kovucu için nehyettiği şeyi kendi nefesine reva görmemeli. Yani nemmanın çekiştirmek istediğini başkalarına aktarmamalı.»

Rivâyete göre Ömer b. Abdül-Azize birisi bir adamı gammazlamak ister. Halife

- Ey kişi istersen işine (şu yaptığın işe bakalım: Eğer doğru söylüyorsan şu âyetin hükmüne tâbi olursun: «Eğer bir fâsık size haber getirirse onu tahkik edin». Şayet yalan söylüyorsan şu âyette vasfedilen kimselerden olursun: «**Ötekini berikini daima ayıplayan (gammazlıkla), lâf getirip götürmeye koşan herkese boyun eğme**» (Kalem: 11). Dilersen seni bağışlayalım? Adam:

- Ey mü'minlerin emîri, bağışlayın, Bundan böyle asla gammazlık yapmayacağım, dedi.

Adamın biri Sahib b. Abbad'a bir kâğıt uzatır. Kâğıtta malı çok olan bir yetimin mirasını elinden alması yazılı idi. Sahip kâğıdın arkasına şu notu bıraktı: «Doğru da olsa kovuculuk çok çirkindir. Ölene Allah rahmet etsin, yetimi Allah korusun. Malına gelince, Allah onu çoğaltsın. Jurnalcinin de belâsını versin.»³¹² Hasan Basrî der ki:

«Sana bir söz getiren kimse bil ki senin lâflarını da başkalarına aktarıyordu». Bir atasözünde: «Sana nakleden, senden nakleder. Ondan uzak dur» denilmekte-

³¹² Buharî, Müslim, Tirmizî ve Nesâî.

dir.

İbn-ül-Mübarek şöyle diyor: «Piç sır saklamaz». O bu sözüyle sır saklamayan ve gammazlıkla lâf taşıyan herkesin piç olduğuna, şu âyetten istinbat ederek işaret etmiştir: «..**Bütün bunlardan başka kulağı kesik** (damgalı soysuz, piç)» (Kalem: 13). Rivâyete göre, geçmiş büyüklerden biri bir kardeşliğini ziyarete gider. Arkadaşları hakkında ev sahibinin memnun kalmadığı bazı lâflar eder. Bunun üzerine hâne sahibi:

- Kardeşim gıybet ettin, ziyaretime üç cinayetle geldin: 1- Kardeşim için bende kin doğurdun. 2- Kalbimi meşgul ettin (huzurumu kaçırdın). 3- Senin hakkındaki güvenimi sarstın. Bir büyük de şöyle diyor:

«Arkadaşının sana sövdüğünü haber veren sana sövendir (sövmüş gibi olur).» Birisi Ali b. Hüseyin'e:

- Falan sana sövdü, hakkında şöyle şöyle dedi der. O da:

- Git onu bize getir. Adam mükâfatlanacağını zannederek derhal o adamı buldu ve getirdi. Hz. Hüseyin'in oğlu Ali:

- Kardeşim eğer hakkımdaki sözlerin gerçekse Allah beni yarlıgasın, yok değilse Allah seni bağışlasın der.

Düşmanlık ateşini körükleyen nemmamlığından dolayı Allahü Teâlâ, Ebû Leheb'in karısını «odun hammalı» olarak vasıflandırmıştır.

Deniliyor ki, nemmâmın tahrîbi şeytanın tahrîbinden daha büyüktür. Çünkü şeytanın faaliyeti vesvese ileidir. Nemmâmın faaliyeti ise zahîrî bir yolladır.

Bir adam satılık bir köle görür. Satıcı, bu kölenin nemmamlıktan başka hiç bir kusuru yoktur, diye köleyi reklâm ediyordu. Adam bu kusuru mühimsemez köleyi alır. Köle adamın yanında bir kaç gün durduktan sonra bir gün efendisinin hanımına:

- Efendim senin üzerine evlenmek istiyor, seni sevmiyor. Sana bağlanmasını, düşüncesinden vazgeçmesini arzuluyorsan uyuduğu vakit usturayı al sakalından bir kaç kıl kes ve sakla. Kadın kendi kendine peki der. Köle bu kez efendisinin yanına varır.

- Efendim hanımınız bir dost edindi. Başkasını seviyor, senden kurtulma çareleri arıyor. Bu gece seni boğazlamaya karar verdi. Eğer beni tasdik etmek istersen gece uyuyormuş gibi yat, yanına nasıl geleceğini gözet. Adam köleyi tasdik etti. Gece olunca kadın elinde ustura ile geldi. Adam göz ucuyla kadını gözetliyordu. Kendi kendine:

- Vallahi köle doğru söylemiş dedi. Kadın usturayı yere koyup adamın boğazına elini atınca adam hemen yerinden kalkar usturayı alır ve kadını keser. Kadının yakınları işi duyunca geldiler onu öldürdüler. Şu uğursuz köle sebebiyle iki

âile arasında arbede çıktı.

Bunun için Allahü Teâlâ nemmama fâsık sıfatını vererek şöyle buyurmuştur:

«Ey iman edenler eğer bir fâsık size bir haber getirirse onu tahkik edin, (yoksa) bilmeyerek bir kavme sataşırsınız da yaptığınıza pişman kimseler olursunuz» (Hucurat: 6).

ÖĞÜT

Ey hevâ ve nefsin tutsağı: Ondan ayrılamıyorsun. Ey ölümden gafil, ölüm yetişti. Ey sıhhatına mağrur kişi ölüm ağlarını attı. Bulunduğun halden göç edebileceğini düşün. Ağlıyamıyorsan bari ağlıyor gibi yap...

44.GÜNAH: LÂNET ETMEK, BELÂ OKUMAK

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Müslümana sövmek fısk, onunla kıtal etmek küfürdür.»³¹³ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Mü'mine lânet etmek onu öldürmek gibidir.» (Buhârî tahrir etmiştir.)³¹⁴ Müslim, Sahihinde Allah Resûlü'nün şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

«Durmada lânet edenler Kıyâmet Günü'nde şefaathçi ve şâhid olamayacaklardır.»³¹⁵ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Sıddıkların lânet etmesi uygun değildir.»³¹⁶ Bir hadîs-i şerifte de şöyle buyrulur: «Mü'min kusur bulan, lânet eden, edepsizce konuşan kimse değildir.» Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilir:

«Kul bir şeye lânet ettiği zaman lâneti göğe doğru yükselir, göğün kapıları o lânete kapatılır. Sonra lânet gerisin geri yeryüzüne iner. Yeryüzünün kapıları da kapatılır. Bunun üzerine lânet sağda solda sokulacağı bir yer arar. Sığınacak bir yer bulamayınca -şayet müstahikse- lânet olunan kişiye döner. Müstahik değilse lânet edene rücu eder.»³¹⁷

Bindiği deveye ilenen (lânet eden) birisini Resûlullâh (s.a.v.) azarlamıştır. İmran b. Husayn anlatıyor:

Resûlullâh (s.a.v.)'in seferlerinden birinde Ensardan bir kadının bindiği deve yürümüyordu. Kadın deveye lânet okudu. Resûlullâh (s.a.v.) kadının lânetini duyunca. «- Devenin sırtındakileri alın, kendisini salıverin. Çünkü o lânete uğramıştır», buyurdu. İmran b. Husayn diyor ki: «Şu anda, devenin yolcular arasındaserseri sersemi dolaştığını, kimsenin ona el sürmediğini sanki görüyor gibiyim...»³¹⁸

Ebû Hureyre'den Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Faiz (riba) çeşitlerinin en fenası kişinin müslüman kardeşinin namusuna dil uzatmasıdır.»³¹⁹

Amr b. Kays diyor ki:

³¹³ İbn Mace hariç diğer sünen ve sıhah sahipleri Sâbit b. Dahhakdan

³¹⁴ Ebu Derda'dan. Ebu Davud da rivâyet etmiştir. Fakat onun rivâyetinde: "...Kıyâmet gününde..." ifadesi yoktur. (Münzirî)

³¹⁵ Müslim, Ebû Hüreyre'den. Tergib.

³¹⁶ Ebu Davud, Ebud-Derdâdan. Benzerini İmam Ahmed, İbn Maceden.

³¹⁷ Benzerini İmam Ahmed Ebû Hüreyre'den. Ebû Ya'lâ ve İbn Ebid-Dünya.

³¹⁸ Bezzar değişik iki isnadla. Taberani'de Berâ b. Azib'den şahidi vardır.

³¹⁹ Abdullah b. Amr'dan.

Kişi hayvanına bindiği sıra hayvan şöyle der: «- Ya Rab, bunu bana acıyan bir refik kıl.» Hayvana lânet okursa bu defa hayvan şöyle söylenir: «- Sırtımda bana lânet okudun, lânet herif»

Malum ve muayyen bir şahsı hedef almaksızın günah işleyenler için lânet okumanın cevazı hakkında.

Allahü Teâlâ buyurdu: «Haberiniz olsun, Allah'ın lâneti zâlimlerin tepesindedir.»

Başka bir âyette: «Sonra (hepimiz bir arada olarak) dua ve niyaz edelim de Allah'ın lânetini yalancıların üstüne okuyalım.» (Âl-i İmran: 61).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «- Allah faiz yiyene, yedirene, fâize şâhidlik yapana, fâiz yazana lânet etsin» buyurmuştur. Yine Resûlullâh (s.a.v.): «- Allah muhallile ve muhallelün lehe (muvazaalı hülle yapana ve yaptırana) lânet etsin» demiştir. Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Allahü Teâlâ, kaltak kariya, iğreti saç (peruk) takanlara ve taktıranlara, döğün vuran (döğme yaptıran) ve vurduran avrata, kadınların yüzlerindeki tüyleri alan kadın berbere ve yüzünün tüylerini aldırın kadına Allah lânet etsin.» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Allahü Teâlâ musibet (felâket) anında feryad koparan, felâket demlerinde saçlarını tıraş eden (yolan), belâya uğradığında elbisesini yırtan kadına lânet etsin.»

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «- Allah, resim yapanın belâsını versin!.» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «- Allahü Teâlâ ebeveynine lânet okuyana, anasına sövene ilensin.» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «- Allah, a'ma kişiyi yolundan saptırana, hayvana gidene, Lût toplumunun yaptığını yapana lânet etsin.» Resûlullâh (s.a.v.): «- Falcıya gidene, hanımına arkadan yanaşana, ölü peşinden avaz avaz ağlayan kadına ve onun çevresindekilere, kendisinden hoşlanmayan cemaata imam olana, kocası kendisine kızdığı halde geceleyen kadına lânet etmiştir.» Yine Peygamberimiz (s.a.v.): «- Ezanı duyduğu halde namaza gitmeyene, Allah rızasından başka şeyler için hayvan boğazlayana, hırsıza, Ashab-ı Kirama sövene, kadınlaşan erkeklere, erkekleşen kadınlara, erkek giyinişi gibi giyinen kadına, kadın giyinişi gibi giyinen erkeğe, halkın geçtiği yollara büyük abdestini yapana lânet etmiştir.»

Yine Resûlullâh (s.a.v.): Kadını erkeğinden yahut köleyi efendisinden soğutan kişiye, hayızlı kadına yaklaşana, müslüman kardeşini keskin bir âletle tehdit edene, zekâtını vermeyene, başka bir neseb iddia edene, hayvanın yüzüne dağ vurana lânet etmiştir. Yine Resûlullâh (s.a.v.): Allah'ın herhangi bir kanunu hakkında şer'î cezanın hilâfına bir hüküm istihsâl etmek için hâkime müracaat ederek aracı olan veya aracı koyan kimseye, kocasından izinsiz evinden çıkan kadına, kocasına darılarak ayrı yatan kadına, imkânı olduğu halde emr-i mâruf ve nehy-

i münker vazifesini terk eden kişiye lânet okumuştur.

Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz: Şaraba, şarap içene, sâki-yi bâde'ye (içki sunana), şarap satana, satın alana, içki için üzüm sıkana, sıktırana, taşıyana, kendisine götürülene, parasını yiyene, şaraba delil olana lânet buyurmuştur. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «- Altı kimse var ki onlara ben ve duası kabul görmüş her peygamber lânet ettik. Bunlar: Allah'ın Kitabını tahrif eden, Allahın takdirini (kaderini) yalanlayan, ululuk taslayarak Allahın horladığı kimseleri üstün, Allahın şerefli kıldığı zevatı da zelil etmeye çalışan, Allahın haram kıldığını helâl kılan ve sünnetimi terkedene kimselerdir.»

Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Komşusunun helâliyle zina yapana, eliyle kendi kendini tatmin edene, annesini ve kızını nikâhlayana, rüşvet alana-verene, rüşvete aracı olana, malını gizleyen karaborsacıya (muhtekire), müslümanla olan ahdini bozana, zâlim valiye, hiç evlenmeyeceğim diyen erkek ve kadınlara, yalnız başına çöl yolculuğuna çıkana ve hayvanlara yanaşana lânet okumuştur.»

Allah'ın ve Resûlünün lânetinden Allah'a sığınırız. Amin.

Bil ki, her türlü hakkı emniyet altına alınmış bir müslümana lânet etmek, müslümanların sözbirliği ettiği bir haramdır. Câiz olan lânet, yerilmiş sıfatlara sahip olanları mutlak zikrederek yapılan lânettir. Meselâ: «Allah zâlimlerin, kâfirlerin, fasıkların, yahudîlerin, hıristiyanların, resim yapanların belâlarını ver-sin!» demek gibi.

Herhangi bir günahı irtikâb eden muayyen bir şahsa lânet okumaya gelince: Hadîslerden anlaşılan mâna böyle bir şahsa lânet etmenin haram olmadığıdır.

İmam Gazalî bunun da haram olduğuna işaret etmiştir. Ancak, Ebû Leheb, Ebû Cehil, Firavun, Haman ve benzerleri gibi küfür hali üzere öldükleri hakkında kesin malumatımız olanlara lânet edilir, İmam Gazalî devamla diyor ki: Çünkü lânet Allah'ın rahmetinden uzaklaştırmak demektir. Halbuki biz son nefesinde şu fâsıka ve bu kâfire ne yapıldığını bilemiyoruz. Ama Resûlullâh (s.a.v.)'in isim vererek: «- Ya Rab, Allah'a ve Resûlüne karşı duran Ri'l, Zekvan ve Usayye kabilelerinin belâlarını ver!» diye aleyhlerinde belâ okumalarına gelince: Çünkü Resûlullâh (s.a.v.) onların küfür hali üzere öldüklerini biliyordu.

Gazalî diyor ki: «Bir insan hakkında ger istemek, hattâ zâlimin aleyhinde: «Allah ona sağlık vermesin, Allah onu belâlardan korumasın» gibi dualar lânete yakın birer bedduadır ve hepsi verilmiştir. Hayvanlara ve cansız varlıklara lânet okumak da kötüdür. Âlimlerden biri şöyle diyor:

«Lânete müstahik olmayan (hak kazanmayan) birine lânet eden derhal: 'Şayet lâneti hak etmemişse sözümü geri alıyorum' desin.»

Emr-i mâruf ve nehy-i münker vazifesini yapan ve edep öğreten kimseler mu-

hataplarına: «Ey nefsinizi az denetleyen, ey kendisine zulmeyleyen zavallı!» diye hitap etmeliler. Nasihatları, açık veya kinaye, veya târiz yoluyla iftira yalan vesaireyi ihtiva etmemelidir. Çünkü öğüdün gayesi şahsı kötülüklerden vazgeçirmektir. Vallahu a'lem.

Allah'ım senden başkasına ilgi duymaktan gönüllerimizi temizle. Bizleri sevdiğilerinden ve Seni sevenlerden eyle, bizleri yarlığa. Âmin.

ÖĞÜT

Ey azılgı az, yolu uzak olan ve faydalıyı bırakıp zarara yönelen kişi! Bir gözcünün denetimindeki zamanlarını ne vakte kadar heder edeceksin?

Şiir meâli: «Dünkü gün (Rabbinin katında) âdil bir şahid olarak geçip gitti. Onu aleyhinde şahidlik yapacak bir başka gün izledi. Şayet dün bir günah işledinse sıhhatin yerinde iken derhal iyiliğe sarıl. Üstün (sâlih) amelleri yarına bırakma. Zira nice yarınlar gelir geçer de sen (o zaman) olmazsın. Ölüm seni atlayıp dostlarını aldı ise bil ki yakında sana da gelecektir.»

45.GÜNAH: AHDE VEFASIZLIK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Bir de ahdi yerine getirin. Çünkü ahid(den cayanlar) sorumludur.» (İsrâ: 34).

Zeccac, Allah'ın emrettiği veya yasakladığı her husus ahidden sayılır demiştir. Allahü Teâlâ buyurdu: «Ey iman edenler bağlandığınız ahidleri yerine getirin.»

Vahidî, İbn Abbasın: «Ahidlerden maksad Kur'an-ı kerimde helâl ve haram kılınan, farz buyurulan ve cezası belirtilen her şeydir» dediğini bildirmiştir.

Dahhak da diyor ki: Ahidler, Allahü Teâlâ'nın, yerine getirmelerini bu ümmetten istediği helâl, haram, namaz ve öteki farzlar gibi hususlardır.

Mukatil b. Hayyan da diyor ki: Ahidlerle murad olunan Kur'an-ı Kerim'de yapılması emredilen taatlar, sakındırılan yasaklar, müşriklerle aramızdaki taahhüdler ve insanların birbirlerine verdikleri sözlerdir. Allah'ın Resûlü buyurdu:

«Dört şey her kimde bulunursa hâlis münafık olur. Her kimde bunların bir parçası bulunursa, onu bırakıncaya kadar kendisinde münafıklıktan bir haslet kalmış olur. (Bunlar:) Söz söylerken yalan söylemek, kendisine bir şey emânet edildiği zaman hiyanet etmek, ahdettiğinde ahdini tutmamak, husumet zamanında da hakdan ayrılmaktır.» (Buhârî ve Müslim).³²⁰ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Ahdini bozan her kişi için Kıyâmet Günü'nde (halk arasında) teşhir olunmak (üzere) bir alâmet dikilir ve bu falan oğlu falanın bozduğu ahdinin alâmetidir» denilir.³²¹ Nebiy-yi muhterem, Allahü Teâlâ'nın kudsî bir hadîste şöyle buyurduğunu bildirmiştir: «Üç kişi vardır ki, Kıyâmet Günü'nde onların hasımları benim. (Birincisi:) Benim adımla kullanarak söz verip de sonra ahdini bozan kişi. (İkincisi:) Hür adamı satıp parasını yiyen adam. (Üçüncüsü:) İşciyi tam çalıştırıp ücretini vermeyen şahıs.» (Buhârî rivâyet etmiştir).³²²

Allah Resûlü buyurdu: «Her kim (meşru) devlet reisine baş kaldırarak elini taatdan çekerse, kıyâmet gününde hiç bir delili olmadığı halde Allah'ın huzuruna varır. Her kim de bir kimseye biat etmeden ölürse cahiliyye ölümü ile (sapıklık üzere) ölür.» (Müslim tahrîc etmiştir).³²³ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kim ateşten uzaklaştırılıp cennete sokulmayı arzularsa Allaha ve âhiret gü-

³²⁰ Müslim, İbn Ömer'den.

³²¹ İbn Mâce de Ebû Hüreyre'den rivâyet etmiştir.

³²² Abdullah b. Ömer'den.

³²³ Müslim, Abdullah b. Ömer'den.

nüne iman etmişken (mü'min olarak) ölümü ona gelsin. Kendisine karşı yapılmasını istediği muameleyi halka yapsın. Her kim bir devlet reisine biatta bulunur, o da ona elini ve gönlünü verirse ona gücü nisbetinde itaat etsin. Şayet bir başkası gelir de reis-i devlete baş kaldırarak olursa derhal onun boynunu vurun.»³²⁴

³²⁴ Ebu Dâvûd, Tirmizî, Nesai, İbn Mâce, Ebû Hüreyre'den. Hâkim: «Buharî ve Müslim'in şartı üzere sahihdir» demiştir. Bezzar'ın Câbir'den yaptığı rivâyetten şahidi vardır.

46.GÜNAH: BÜYÜCÜYÜ VE YILDIZLARDAN AHKÂM ÇIKARAN MÜNECCİMİ TASDİK ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«**Senin için hakkında bir bilgi hâsıl olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalb, bunların her biri bundan mesuldür.**» (İsrâ: 36).

Katade hazretleri bu âyetin tefsirinde der ki: «Duymadığın halde duydum, görmediğin hâlde gördüm, bilmediğin halde bildim deme.» İbn Abbas: «... Çünkü kulak, göz, kalb bunların her biri bundan mesuldür» âyetinin tefsirinde: «Allahü Teâlâ bu azalarını nerede kullandıklarına dair sahiplerini sorguya çeker» demiştir.

Bu âyette helâl olmayana bakmaktan, harama kulak vermekten, câiz olmayan bir şeyi arzulamaktan nehy vardır. Cenab-ı Hakk buyurdu:

«(O Allah) **gaybı bilendir. Öyle ki gaybına kimseyi muttali etmez O. Meğer ki beğenip seçtiği bir peygamber ola.**» (Cin: 26). İbnü'l-Cevzî diyor ki:

«Gaybı bilen, mülkündeki tasarrufunda hiç bir ortağı olmayan Allahü Teâlâdır. Peygamberlerden seçip beğendiği kimse hâriç gaybına hiç bir insanı muttali kılmaz. Çünkü peygamberlerin sıdkına delil, onların (kendilerine bildirdiği kadar) gaybı haber vermeleridir. Öyle ise risâlet verdiği kimseleri dilediği gayba muttali eder. Yine bu âyette yıldızlar vasıtasıyla gayba vâkıf olduklarını iddia edenlerin küfrüne delil vardır. Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz buyurdu:

«**Her kim müneccime veya kâhine gider de onun söylediğini tasdik ederse Muhammed aleyhisselâma indirilmiş olana küfretmiş olur.**»³²⁵

Buhârî ve Müslim'in Sahih'lerinde Zeyd b. Halid Cüfenî'den şöyle rivâyet olunmuştur: Resûlullâh (s.a.v.) (Hudeybiyye'de) geceleyin yağmur yağdıktan sonra bize sabah namazını kıldırdı. Namazdan çıkınca yüzünü (cemaata) döndürdü ve: «- **Bilir misiniz Rabbiniz ne buyurdu**», diye sual etti:- Allah ve Resûlü bilir, dediler. Dedi kî: «- **Allahü Teâlâ: Kullarımdan kimi bana iman etmiş, kimi de kâfir olarak sabahlamıştır. Her kim Allahın fazl u rahmetiyle üzerimize yağmur yağdı dedi ise işte o bana iman etmiş, yıldıza iman etmemiştir. Her kim de falan ve falan yıldızın batıp doğmasıyla üzerimize yağmur yağdı, dedi ise işte o bana iman etmemiş, yıldıza etmiştir**» buyurdu.

Âlimler demişler ki: Eğer bir müslüman «Falan yıldızın batıp doğmasıyla üzerimize yağmur yağdı diyerek» yağmuru yağdırmanın bu olay olduğunu murad ederse şüphesiz kâfir olur. Şayet yıldızın doğuşunu ve batışını yağmur yağmanın bir emaresi sayar da yağmurun Allahın yaratmasıyla yağdığını söylerse imandan çıkmaz. «Nev'i» yıldızının yağmur alâmeti sayılmasında ihtilâf edilmiştir. Muh-

³²⁵ Ebû Hüreyre'den. Ebû Davud ve Nesâi de rivâyet etmişlerdir.

tar olan bunun da mekruh olmasıdır.

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Her kim bir müneccime gider ve onun söylediklerini doğrularsa kırk gün namazı kabul edilmez.» (Müslim rivâyet etmiştir).

Hız. Âişe'den şöyle dediği rivâyet olunur: «Bazıları Resûlullâh (s.a.v.)'den falcıların verdikleri haberlerin mahiyetini sordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) «muteber değildir» buyurdu. Soranlar: «Yâ Resûlallah şöyle dedi de olmadı mı?» Allah Resûlü: «- Onların (vakıa mutabık sözleri) cinlerin meleklerden kapıp aşırıdıkları bir sözdür (bilgidir) ki, cinnî onu alır götürür dostuna (kâhine) ulaştırır. Kâhin de bu habere yüz tane yalan katar» buyurdu. (Buhârî ve Müslim)

Hız. Âişe, Resûlullâh (s.a.v.)'i şöyle buyururken işittim, demiştir: «Melekler Anan'e (ki buluttur) inerler de, gökte kaza ve hükm olunan geleceğe ait bazı şeyleri (kendi) aralarında görüşürler. Bu sırada şeytanlar kulak hırsızlığı yaparlar da işittiklerini kâhinlere gizlice ulaştırırlar. Bu haberlerle beraber yüz yalan da kendilerinden uydururlar.» (Buhârî rivâyet etmiştir).

Kubeyse b. Muharik'den, Resûlullâh (s.a.v.)'i şöyle buyururken işittim dediği rivâyet olunmuştur: «Kuşun ötmesinden, uçmasından teşe'üm etmek, ufak taşlarla fal açmak, kum üzerine hatlar çizmek ve bunlardan geleceğe ait hükümler çıkarmak (sihir ve kehanet nevinden dir.)» (Ebû Dâvud rivâyet etmiştir).

Cevheri der ki: Hadîsin Arapça metnindeki «Cibt» puta, kâhine ve sihirbaza itlak olunur bir kelimedir.

İbn Abbas'dan, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«İlm-i nücumdan bir parça kapan, sihirden bir şube öğrenmiş olur. Artıran da artırır.» (Yâni bildiğine yalan katar.)

Hız. Ali: «Fal bakan da, büyü yapan da kâfirdir» demiştir. Allahü Teâlâ'dan dünya ve âhirette âfiyet dileriz. Âmin.

ÖĞÜT

Ey Allah'ın kulları!

Selefinizin (sizden öncekilerin) ölmeden evvelki hallerini düşünün. Kabirlerinize girmeden işlerinizi denetleyin. İmkânlarınız varken yolculuğa hazırlanın. Hani yaranlar? Nerede dostlar? Yüksek binalar yapanlar nerede? Vallahi varanlarından ayrıldılar. Mezarlarında kefenleri bile parçalandı. Ailelerinden, servetlerinden uzaklaştırıldılar. Bir kaç gece sonra dostları onları unuttu. Toprakla kucaklaştılar. Kendilerine konuşma izni verilse şöyle derler: «- Bizi gören, pek yakında zeval kapısında duracağını nefesine ihtar etsin. Zamanın tasarrufu hiç kimseyi ebedî bırakmaz. Nice yolcular yanımızda develerini çöktürmüş, tatlı su ile içkilerini yudumlamışlardı. Refah içinde uzun zaman yaşamışlardı. Sonra zaman onlara oyun oynadı.»

47.GÜNAH:

KADININ KOCASINA KARŞI GELMESİ

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Şerlerinden, serkeşliklerinden yıldığınız kadınlara gelince: Onlara evvelâ öğüt verin. (Vaz geçmezlerse) kendilerini yataklar(ın) da yalnız bırakın. (Yine kâr etmezse) dövün. Size itaat ederlerse aleyhlerinde bir yol aramayın. Çünkü Allah çok yücedir, çok büyüktür.» (Nisa: 34).

Vahidî: Kadının şerrinden murad kocasına baş kaldırmasıdır, der.

Atâ diyor ki: «Kocasını memnun etmek için koku sürünmemesi ve ona teslim olmamasıdır». İbn Abbas: «... Kendilerini yataklarında yalnız bırakın» cümlesinin tefsirinde «kocasının yataktaki sırtını dönmesi ve kendisiyle konuşmamasıdır» diyor. Buhârî ve Müslim'in Sahihlerinde Resûlullâh (s.a.v.)'den şöyle rivâyet edilir:

«Adam kadınına yatağına davet eder de kadın gitmezse melekler sabaha kadar o kadına lânet eder.» Başka bir rivâyette: «... Kadın imtina edip de kocası ona kızgın olarak gecelerse melekler o kadına sabaha kadar belâ okur.»³²⁶

Buhârî ve Müslim, Sahih'lerinde şöyle rivâyet olunur: «Kadın kocasının yatağını terkederek gecelerse kocası ondan hoşnud oluncaya kadar gökteki (melekler) ona gazap ederler.»³²⁷

Hız. Câbir'den Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunur: «Üç kimse vardır ki, Allah onların namazını kabul etmez, kendileri için hiç bir sevap göğe kaldırılmaz: 1- Kaçak köle ki, sahiplerine dönüp elini onların ellerine ko-yana dek. 2- Kocasının kızdığı kadın ki, beyi ondan razı olana kadar. 3- Sarhoş ki, ayılana kadar.»³²⁸ Hasan Basrî anlatıyor: «Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyururken işiten biri bana onun şöyle dediğini nakletti: «Kıyâmet gününde kadın ilk olarak namazdan ve kocasının hakkına riayet edip etmediğinden sorguya çekilecektir.»³²⁹

Bir hadîste Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurur: «Allaha ve âhiret gününe iman eden bir kadına, zevci yanında hazır iken onun rızası olmadıkça (nafile olarak) oruç tutmak helâl olmaz. Yine bir kadın kocasının meskenine onun izni olmadıkça kimsenin girmesine müsaade edemez.» (Buhârî rivâyet etmiştir)³³⁰

³²⁶ Nesâî de Ebû Hüreyreden.

³²⁷ Taberânî Evsatta, İbn Huzeyme ve İbn Hıbban Sahih'lerinde.

³²⁸ Ebu's-Şeyh «Amellerin sevaplarında» Enes'den rivâyet etmiştir.

³²⁹ Ebû Hüreyre'den. Müslim ve daha başkaları da Ebû Hüreyre'den.

³³⁰ Ebû Hüreyre'den. Hasenün sahihün denilmiştir, İbn Mâce, Ebû Dâvud. İbn Hıbban ve Hâkim rivâyetlerinden şahidi vardı.

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Bir kişinin bir kişiye secde etmesini emredecek olsa idim kadının kocasına secde etmesini emrederdim.» (Tirmizî rivâyet etmiştir)³³¹

Husayn b. Muhsin'in halası Hz. Peygamberin huzuruna gelerek kocasını şikâyet eder. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Kocana karşı nasıl davrandığına dikkat et. Zîra o senin cennetin ve cehennemindir» buyurdu. (Nesâî rivâyet etmiştir).

Abdullah b. Amr Resûlullâh (s.a.v.)'ın şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor: «Kocasına muhtaç olduğu halde ona teşekkür etmeyen kadına Allah rahmet nazarıyla bakmaz.»³³² Resûlullâh (s.a.v.)'ın şöyle buyurduğu rivâyet olunur: «Kadın kocasının evinden (izinsiz olarak) çıkınca dönünceye veya tevbe edinceye kadar melekler ona lânet okur.»³³³ Allah Resûlü buyurdu: «Hangi kadın ki kocası kendisinden razı olarak ölürse cennete girer.»³³⁴

Kadının vazifesi kocasının rızasını kazanmaya çalışması, onu kızdırmaktan kaçınması, yaklaşmak istediğinde karşı koymamasıdır. Çünkü Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurur: «Kişi kadını (cinsî mükârenet) için yatağına dâvet ettiğinde kadın ocak başında da olsa derhal icâbet etsin.»³³⁵

Ulema der ki: Eğer kadın âdet görüyorsa veya lohusa ise icâbet etmez. Böyle anlarda kişinin münasebet isteğinde bulunması helâl olmaz. Allahü Teâlâ şöyle buyurur: «... Onun için hayız zamanında kadınlar(mızla cinsî münasebet) den ayrılın, temizlendikleri vakte kadar kendilerine yaklaşmayın.» (Bakara: 222)

Nebiy-yi Muhterem (s.a.v) şöyle buyurur: «Her kim (kadınına) hayızlı iken yaklaşırsa ve arkasından yanaşırsa Hz. Muhammede indirilmiş olana küfretmiş olur.»

Başka bir hadîste de şöyle buyurulur: «Hayızlı (kadınına) yaklaşan veya kadınına arkasından yanaşan mel'undur.» Lohusa kadında kırk güne kadar hayızlı kadın gibidir. Hayızlı veya lohusa kadın için kocasının temas isteğine rıza göstermek helâl değildir.

Kadın, kendisini, kocasının bir kölesi mesabesinde olduğunu, beyinin izni olmaksızın kendi şahsında veya efendisinin malında hiç bir tasarrufta bulunamayacağını, kocasının hakkının kendi hakkından önce geldiğini, kocasının yakınların

³³¹ Nesâî sahih isnadla. Bezzâr ve Hakim de rivâyet etmişler.

³³² Taberani, İbn Abbas'dan. Taberani'nin rivâyetinin meâli şöyledir: "Kadın kocasının evinden onun izni olmadıkça dışarı çıkamaz. Şayet çıkarsa dönünceye kadar rahmet ve azap melekleri ona lânet eder" (Münzirî).

³³³ İbn Mace, Tirmizî. Tirmizî hasen olduğunu söylemiştir. Hâkim de sahih kaydıyla. (Münzirî)

³³⁴ Tirmizî hasen kaydıyla. Nesâî, İbn Hıbban Sahihinde rivâyet etmişlerdir.

³³⁵ Taberani, Enes'den rivâyet etmiştir. Bu metin İbn Abbas, Ka'b b. Acure ve başkalarından rivâyet olunmuştur. (Münzirî)

haklarının kendi yakınlarının haklarına tekaddüm ettiğini bilmeli. Kendini her zaman kocasının istifadesine hazır bulundurmalı, Kocasına karşı güzelliğiyle övünmemeli, onu ayıplamamalıdır.

Asmâî der ki: Çölde bir çadıra konuk olmuştum. Orada çok güzel bir kadın vardı. Kocasını alabildiğini çirkindi. Ben kadına: «- Nasıl oldu da böyle çirkin bir adamın nikâhı altına girmeye rıza gösterdin», diye sordum. Kadın: «-Ey yabancı dinle: Bil ki, o kendisiyle Yaratıcı arasında iyi bir iş yaptı, da Allah beni mü-kâfat olarak ona verdi. Veya ben bir günah işledim de Allah onunla beni cezalandırdı» karşılığını verdi.

Hiz. Âişe validemiz şöyle diyordu: «Ey kadınlar cemaati, kocalarınızın üzerinizdeki haklarını bilseydiniz ayaklarındaki tozları yanaklarınızla silerdiniz.»

Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz buyurdu: «**Kadınlarınızdan cennetlik olan şu çok sevimli kadındır ki, eza ettiğinde veya eza gördüğünde kocasının yanına gelir elini onun omuzuna koyarak: «Sen razı oluncaya kadar uyku zevkini tatmayacağım» der.**»³³⁶

Kadın kocasına karşı hayâlî, olmalı. Emrine boyun eğmeli. Konuşurken susmalı. Geldiğinde ayağı kalkmalı, onu öfkeliendirecek davranıştan uzak durmalı, çıkarken yolcu etmeli. Uyuyacağı sıra kendini ona sunmalı. Yanında değilken yatağına, malına hainlik etmemeli. Yanında iken güzel kokular sürünmeli. Misvak kullanmalı, süslenmeli. Kocasını uzakda iken zineti terketmeli. Beyinin yakınlarına hürmet etmelidir. Onun getirdiği az şeyleri bile çoğumsamalıdır.

Kocasına hürmet eden kadının faziletiyle, kocasına karşı gelen kadının göreceği azab hakkındadır.

Kadın Allah'tan korkmalı, Allah'a ibadet ve kocasına itaat etmeye çalışmalı. Kocasının hoşnutluğunu kazanmaya gayret etmeli. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in ifadesine göre kadının cenneti de cehennemi de kocasıdır. Nitekim Resûlullâh (s.a.v.): «**Kocasını kendisinden râzı olarak ölen kadın cennete girmiştir**» buyurur.³³⁷ Başka bir hadiste: «**Kadın beş vakit namazı kılar, bir ay Ramazan orucunu tutar, kocasına itaat ederse cennet kapılarından dilediğinden içeriye girsin**» buyurulmuştur.³³⁸

Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunur: «**Kocasına itaat eden kadın için kocası ondan razı olduğu sürece havadaki kuşlar, sudaki balıklar, gökdeki melekler, güneş ve ay istiğfarda bulunurlar. Hangi kadın da kocasına karşı gelirse Allah'ın melekleri ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Hangi kadın da kocasının yüzüne karşı çehresini ekşitirse ona gülünceye ve onu razı**

³³⁶ Yukarıda geçti.

³³⁷ İmam Ahmed ve Taberani Abdurrahman b. Avf'dan: "... O kadına denir ki haydi cennet kapılarından dilediğinden içeri gir" lafzıyla rivâyet etmişlerdir. (Münzirî)

³³⁸ Müslim Sahih'inde Hiz. Âşfeden.

edinceye kadar Allah'ın gazabındadır. Hangi kadın ki kocasından izinsiz evinden çıkarsa eve dönene dek melekler ona lânet okur.»

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Kadınların dördü (dört bölümü) cennette, dördü cehennemdedir. Cennette olan dört kadından birincisi: Allah'a ibadet, kocasına da itaat eden iffetli kadındır. İkincisi: Doğurgan, az ile yetinen, sabırlı, kocası yanında iken hayâlî, kocası olmadığına namusunu ve kocasının malını koruyan kadındır. Üçüncüsü: Kocasına karşı sabır gösteren ve ona dilini uzatmayan kadındır. Dördüncüsü: Kocasını öldüğünde yetim kalan küçük çocuklarının başını bekleyen, onları yetiştiren, terbiye eden, perişan olurlar endişesiyle başka kocaya varmayan kadındır. Cehennemdeki dört kadına gelince: Birincisi: Kocasına dil uzatan, çirkin sözlü, kocası olmadığına iffetini korumayan kadındır. İkincisi: Kocasından güç yetiremeyeceği şeyler isteyen. Üçüncüsü: Erkeklerden sakınmayan, ziynet mahallerini erkeklere gösterecek, dikkatleri üzerine çekecek biçimde gösterişli elbiseler giyerek dışarıya çıkan kadındır. Dördüncüsü: Yeme, içme, ve uyumakdan başka gayesi olmayan; namaza, Allah'a ibâdet, Peygambere ve kocasına itaata isteksiz kadındır. Bu sıfatlara sahip bir kadın kocasından izinsiz evinden çıktığı vakit lânete uğrar. Cehennemliklerden olur. Meğer ki tevbe edip Allah'a yönele.»

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Cehenneme baktım da halkının çoğunun kadınlar olduğunu gördüm. Bunun sebebi: Allah'a, Resûlüne, kocalarına itaatlarının azlığı, gösterişlerinin çokluğudur.»³³⁹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Kadın mahremdir. Evinden çıktığında şeytan derhal onu yoklar.»

Kadının Allah'a en fazla yakın olduğu yer evinin içidir. Bir hadîste şöyle buyrulur: «Kadın mahremdir. Onu evlerde hapsedin. Kadın sokağa çıkmak ister. Kendisine «nereye gidiyorsun?» diye sorulunca «hasta ziyaretine, cenâze teşyiine gidiyorum» der. Halbuki şeytan sürekli ona vesvese vermiş de onu evinden çıkarmıştır. Kadın evinde oturup Allah'a ibâdet ve taatta bulunmasının sevabını başka hiç bir surette tahsil edemez.»

Hz. Ali hanımı Fâtıma'ya: «Ey Fâtıma, kadın hakkında en hayırlı olan şey nedir diye sorar. O da: Kadının erkekleri, erkeklerin de onu görmemesidir, cevabını verir. Hazret-i Ali şöyle diyor: «Ey erkekler, siz utanmıyor, kıskanmıyor musunuz? Sizden biri hanımını erkekler arasında dolaşmaya bırakıyor, o da erkeklerle, erkekler de ona bakıyor.» Hz. Âişe ile Hz. Hafsa bir gün Resûlullâh (s.a.v.)'in yanından otururlarken ashabtan İbn Ümmi Mektum içeri girdi. Bu zatın iki gö-

³³⁹ Ebû Dâvud, Nesâî. Tirmizî hasen kaydıyla, Ümmü Seleme'nin kölesinden rivâyet etmişlerdir. Ebû Dâvud der ki: Amaya görünmemek Peygamber hanımlarına has bir hükümdür. Baksanıza, Resûl-i Ekrem Kays kızı Fâtımâ'ya İbn Ümmü Mektum'un yanında iddet beklemesini emrederek: «İbn Ümmü Mektum'un yanında iddet bekle. O iki gözü görmez bir adamdır. Elbiselerini onun yanında çıkar» buyurmuştur. Hafız "Telhisimde der ki: Bu, güzel bir tekliftir. Şeyhimiz Irakî de bunu müstahsen görmüştür... (Ebû Dâvud ve Şerhi Avn-ul-Mâbud)

zü görmezdi. Resûlallah «Ona görünmeyin,» buyurdu. Onlar: «Yâ Resûlallah o âmâ değil midir? Bizi göremez ve tanıyamaz». Bu itirazları üzerine Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz: «- **Siz onu görmüyor musunuz?**» buyurdu.³⁴⁰

Erkek yabancı kadınlara bakamayacağı gibi, bir kadın da yabancı erkeklere bakmamalıdır. Şayet ebeveynini, akrabalarını ziyaret etmek veya hamama gitmek için dışarı çıkmak zorunda kalırsa, kocasından izin alarak ziynet mahallerini (vücudunu) göstermeksizin, çarşafa bürünerek gündelik iş elbiseleriyle çıksın. Yürürken önüne baksın, sağa sola bakınmasın. Böyle yapmazsa günahkâr olur.

Hikâye edildiğine göre bir kadın dünyada iken açık gezermiş, evinden çıkar-ken (sanki) şeffaf elbiseler giyermiş. Kadın öldüğü vakit yakınlarından biri onu rüyasında görür. Bakar ki şeffaf elbiseler içinde Allah'ın huzuruna çıkartılıyor. Bir ara hemen bir rüzgâr eser. Kadının elbiselerini yukarı kaldırır. Allah da ondan (mânen) yüz çevirir ve: «Bunu sol tarafa, cehenneme atın. Zîra dünyada açık gezerdi» buyurur.

Hız. Ali anlatıyor: Bir gün zevcem Fâtıma ile Resûlullâh (s.a.v.)'in yanına gittik. Onu ağlıyor bulduk. Ben: «Anam babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Seni ağlatan nedir?» dedim. Buyurdu ki: «**Ey Ali, Mi'rac gecesi Ümmetim içinden kadınların çeşitli azablarla tâ'zib edildiklerini gördüm. Onların ağır azablarını hatırladım da ağladım. Resûlullâh (s.a.v.) devamla buyurdular ki: O gece bir kadının saçlarından asıldığını ve beyninin kaynadığını, bir başka kadının dilinden asıldığını ve boğazına kaynar su döküldüğünü, başka birini ayakları memelerine, elleri nâsiyesine bağlanmış bir halde, diğer bir kadını memelerinden asılmış olarak, yine başka birini de başı domuz başı, vücudu eşek vücudu gibi kendisine milyonlarca azabın icra edildiğini, başka birisini de köpekler suretinde ağzından ateşler girer gerisinden çıkar şekilde melekler ateşden topuzlarla kendisine vuruyorlarken gördüm.**»

Fâtıma ayağa kalktı ve: «Sevgili babacığım, gözlerimin nuru! Banların suçları nedir ki, kendilerine bu derece ağır azablar ediliyor? Resûlullâh (s.a.v.): «**Ey kızım! Saçlarından asılanlar başlarını kapamayanlar. Dillerinden asılanlar dilleriyle kocalarına eza edenler. Memelerinden asılanlar kocalarının yatağına hıyanette bulunanlar. Ayaklarından memelerine, ayaklarından perçemlerine asılanlar cünüplük ve âdet sonrası yıkanmayan, namazla istihza edenler. Başlı hınzır, vücudları da merkeb gibi olanlar kovucu ve yalan söyleyenler. Köpek suretinde olup ağızlarından ateşler giren ve gerilerinden çıkan yaptıkları iyilikleri başa kakan kıskanç kadınlardır.**»

Muaz b. Cebel Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet eder: «**Kadın dünyada kocasına eza etmeye dursun. Hemen o adamın cennette hurilerden olan hanımı, Allah canını alsın ona eza etme, der.**»³⁴¹

³⁴⁰ İbn Mâce, Tirmizî hasen kaydıyla. Hadisin devamı şöyledir: 'Allah canını alsın, o senin yanında geçici bir misafirdir. Yakında senden ayrılıp bize gelecek.'

³⁴¹ İbn Mâce ve Tirmizî. Tirmizî hasen ve sahihdir der. Amr b. el-Ahvas'dan.

Kadın kocasına itaat etmek, onun hoşnutluğunu kazanmakla mükellef olduğu gibi koca da kadına iyi davranmak, ona acımak, nahoş davranışlarına sabır göstermek, nafakasını vermek, ona karşı güzel davranmakla mükelleftir. Allahü Teâlâ:

«Onlarla (kadınlarınızla) iyi geçinin» buyurur. Peygamberimiz (s.a.v.) de şöyle der:

«Kadınlarınıza iyi davranın. Bilin ki sizin kadınlarınız üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin kadınlar üzerinizdeki hakkınız onların âile harimini sizin hoşlanmadığınız hiç kimseye çığnetmemeleri, hoşlanmadığınız kimseleri evlerinize almamalarıdır.»³⁴² Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır.»³⁴³ Bir rivâyette: «Sizin en hayırlınız ailesine karşı en yumuşak davrananızdır», buyurmuştur.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) kadınlara karşı çok lütufkârdı. O, bir hadîslerinde şöyle buyurur: «Hangi kişi kadınının kötü huylarına sabır gösterirse Allah, mübte-lâ olduğu belâya karşı sabır gösteren Eyyub aleyhisselama verdiği ecir gibi ona sevap verir. Hangi kadın da kocasının kötü ahlâkına sabrederse Cenab-ı Hakk Firavunun karısı Asiye'ye verdiği mükâfat kadar ona ecir verir.» Rivâyete göre, adamın biri hanımını şikâyet etmek Hz. Ömer'e gelir. Hz. Ömer'in kapısı önünde durur, çıkmasını bekler. İçeride Ömer'in hanımının kocasına karşı ileri geri söylendiğini duyar. Ömer ise hiç karşılık vermemektedir. Adam geri döner ve kendi kendine: «Celâdetli Ömer'in, üstelik Mü'minlerin Halifesinin hali bu olunca benim durumum nasıl olur?» diye söylenir. Hz. Ömer bu ara dışarı çıkar, adamın kapının önünden ayrılmış olduğunu anlayınca seslenir ve: «Ey adam, derdin nedir?» diye sorar. O: «Ey Mü'minlerin Emîri karımın huysuzluğunu şikâyet için gelmiştim. Fakat sana karşı hanımının davranışını ve senin de ses çıkarmayışını görünce içimden «Emirülmüminîn'in hali bu olunca benim halim nice olur» diyerek şikâyetten vazgeçtim.» der. Bunun üzerine Hz. Ömer: «Kardeşim, onun da benim üzerimde hakları olduğu için katlandım. Çünkü o yemeğimi pişiriyor, ekmeğimi yapıyor, çamaşırlarımı yıkıyor, çocuklarımı emziriyor. Halbuki bunların hiçbirini yapmak zorunda değil.» Adam: «Ey Müminlerin emiri benim karım da bunları yapıyor». Hz. Ömer: «Kardeşim öyle ise ezasına katlan. Zaman (şu dünya hayatı) pek azdır.»

³⁴² İbn Hıbban Sahihinde Hz. Âişe'den. İbn Abbas'dan şahidi vardır. Hâkim sahih kaydıyla Ebû Hüreyre'den.

³⁴³ Hadisi Peygamberimizden rivâyet eden İbn Abbas değil Ebû Hüreyre" dir. Münzirî'nin Tergibinde, Riyaz-üs-Salihinde ve Buhârîde böyle gösterilmekte. İbn Abbas'a nisbeti bir zühul olsa gerek. Hakikat Allaha malûmdur. (Mütercim)

HİKAYE

Büyüklerden bir sâlihın Allah için edindiği bir kardeşliği vardı. Sâlih kişi kardeşliğini her sene bir defa ziyaret ederdi. Bu zat bir defasında kardeşini ziyarete gider, kapısını çalar. Evin hanımı:

- Kim o?

- Kocanızın kardeşliği. Onu ziyarete geldim. Kadın:

- Odun toplamaya gitti. Gelişi olmasın. Allah selâmet vermesin, diye başlar kocası hakkında beddua etmeye ve onu yermeye. Adam kapı önünde arkadaşını beklerken kardeşliğinin dağ yönünden bir aslanın sırtına odun yüklemiş olduğu halde geldiğini görür. Nihayet gelir. Kardeşine selâm verir eve girer. Odunları indirir ve aslana «Haydi git, Allah hayrını artırsın», diye o yırtıcı hayvanı geri gönderir. Sonra kardeşliğini içeri alır. Kadın yine aynı durumda kocasını kötüler durur. Kocasını ise hiç karşılık vermez. Adam ve misafiri birlikte yerler içerler. Sonra misafir ev sahibine Allahaismarladık der ve ayrılır, adamın sabrına da hayret eder. Bir sene sonra âdeti üzere yine kardeşliğini ziyarete gider. Kapıyı çalar. Bir kadın sesi:

- Kim o?

- Falanım. Zevcinizin arkadaşı...

- Hoş geldiniz, buyurun siz burada oturun. Birazdan inşaallah sağ sâlim gelir. Adam bu nezakete şaşırır. Biraz sonra sırtında odun arkadaşı gelir. Selâm verir. İçeri girer. Misafirini eve buyur eder. Evin hanımı yemeklerini hazırlar. Yemeklerini yerler. Adam ayrılacağı sıra kardeşliğine:

- Kardeşim soracağım hususlarda beni aydınlatmanızı rica edeceğim.

- Nedir onlar?

- Geçen sene geldiğimde dili bozuk terbiyesi az bir kadını, seni de dağda aslanın sırtına odun yükleyerek döndüğünü görmüştüm. Halbuki şimdi gayet nazik bir hanımla karşılaştım. Seni de sırtında odun taşır bir halde buldum. Sebep nedir?

- Kardeşim geçen sene gördüğün serkeş kadın öldü. Ben onun bütün eziyetlerine katlanıyordum. Allah da bu sabrımın mükâfatı olarak gördüğün o aslanı bana müsahhar kılmıştı (hizmetime vermişti). Ben de onunla odun taşıyordum. Önceki hanımım ölünce şimdi gördüğün şu sâliha kadınla evlendim. Huzura erince aslan da başını alıp gitti. Ben de sırtımda odun taşımaya mecbur kaldım, der.

Allah'tan bizleri sabırla rızıklandırmasını dileriz. Âmin.

48.GÜNAH:

RESİM(HEYKEL) YAPMAK, YAPTIRMAK VE BULUNDURMAK

Allahü Teâlâ buyurdu: «**Hakikat Allah ve Resûlüne eza edenler (yok mu?) Allah onları dünyada da âhirette de rahmetinden koğmuş, onlara horlayıcı bir azab da hazırlamıştır.**» (Ahzab: 57). İkrime bunların resim yapanlar olduğunu söylemiştir. İbn Ömer'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur: «**Bu suretleri yapanlar kıyâmet gününde muhakkak azab olunurlar ve kendilerine: Tasvir ettiğiniz bu canlılara (haydi) hayat verin (bakalım) denilir.**» (Buhârî ve Müslim).

Hiz. Âişe'den rivâyet ediliyor: «**Resûlullâh (s.a.v.) bir seferden gelmişti. Sofaya al bir perde asmıştım. Üzerinde resimler vardı. Resûlullâh (s.a.v.) perdeyi görünce mübarek yüzü renkten renge girdi ve buyurdu ki: «Ey Âişe! Kıyâmet Gününde insanların en şiddetli azab görenleri Allah'ın yarattığına benzetenlerdir.**» Hiz. Âişe der ki, bunun üzerine perdeyi kestim, iki yastık yüzü yaptım.» (Buhârî ve Müslim)

İbn Abbas'dan, Resûlullâh (s.a.v.)'ı şöyle buyururken işittim, dediği rivâyet olunmuştur: «**Her resim yapan (musavvir) cehennemdedir. Ressamın (heykeltraşın) tasvir ettiği her surete kıyâmet günü hayat verilir de bunlar cehennemde onu tâzib ederler.**» (Buhârî ve Müslim). Yine İbn Abbas'dan, Resûlullâh (s.a.v.)'ı şöyle buyururken işittim, dediği rivâyet olunmuştur: «**Her kim dünyada bir (ruh) sahibi canlının sûretini yaparsa Kıyâmet Gününde o tasvire ruh üfürmeye zorlanır. Halbuki ressam tasvirine ebedî ruh nefh edemez (de sürekli azab olunur).**» İbn Abbas'dan, Resûlullâh (s.a.v.)'in «Allahü Teâlâ şöyle buyurdu» dediğini işittim, dediği rivâyet olunmuştur:

«**Allahü Teâlâ buyuruyor ki: Benim yarattığım gibi yaratmaya uğraşan kişiden daha zâlim kim vardır? Haydi onlar bir tane yaratsınlar. Bir arpa tanesi yaratsınlar, bir zerre halk etsinler...**»³⁴⁴ Nebi-yi Muhterem buyurdu:

«**Kıyâmet Gününde cehennemin bir tarafı ortaya çıkar ve «Ben üç kimseye azab etmekle vazifelendirildim. Birincisi: Allah ile birlikte bir diğer tanrı daha edinip tapınana, ikincisi: İnatçı her zorbaya. Üçüncüsü: Ruh sahibi bir canlının tasvirini yapanlara» der.**»³⁴⁵

Nebi-yi Muhterem Efendimiz buyurdu: «**İçinde köpek ve resim bulunan eve (rahmet) melekler(i) girmez.**» (Buhari ve Müslim). Sünen-i Ebî Dâvud'da Hiz. Ali'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmaktadır: «**İçinde köpek, resim ve cünüp kimse bulunan bir eve (rahmet) melekler(i) girmez.**» Hat-

³⁴⁴ Tirmizî Ebû Hüreyre'den. (Münzirî)

³⁴⁵ Ebû Davud ve Tirmizî de rivâyet etmişlerdir.

tabî bu hadîsin izahında diyor ki:

Meleklerden murad rahmet ve bereket melekleridir. Hafaza melekleri değildir. Koruyucu ve yazıcı melekler hiç bir surette insandan ayrılmazlar.

Yine denilmiş ki, hadîste zikredilen cünüp kişi ile namaz vaktini geçirmeksizin abdestini geciktiren kimse değil de; cünüp olunca yıkanmayan, boy abdesti almakta tembellik yapan ve bunu âdet haline getiren kimse murad olunmuştur. Çünkü Resûlullâh (s.a.v.) hanımlarıyla ayrı ayrı buluşur en son buluşmasını müteakip yıkanır.

Hız. Âişe Peygamberimiz (s.a.v.)'in cünüb olduğu halde uyuduğunu, suya dokunmadığını (yıkanmadığını) söylemiştir.

Köpeğe gelince: Sırf zevk için edinilen köpekler kasd ediliyor. Ama, evi korumak veya av için veya hayvanları korumak için bakılan köpeklerin bir mahzuru yoktur.

Tasvirlerle gelince: Ruh sahibi her resim buna dahildir. İster dikilen putlar, büstler, heykeller, kabartmalar olsun, ister tavanlara, duvarlara asılan resimler olsun. İsterse elbiseler, perdeler üzerine işlenmiş olsun farketmez. Hadîste beyan edilen hüküm bunların hepsine şâmilidir. Öyle ise kaçınmak gerekir. Tasvirleri yok etmeye muktedir olan kimselerin (daha büyük bir fitne çıkmayacaksa) onlar ortadan kaldırmaları vâciptir. Müslim, Sahihinde Hayyan b. Husayn'dan şöyle rivâyet eder: «Bana Ali b. Ebû Tâlib dedi ki: Ey Hayyan. Resûlullâh'ın beni gönderdiği vazife ile seni göndereyim mi? Ben: Evet gönder dedim. Ali: «Gittiğin yerde hiç bir suret bırakma onu imha et. Yükseltilmiş bir mezar gördün mü onu hemen dümdüz yap.»³⁴⁶

³⁴⁶ Buharî, İbn Mace ve Nesâî.

49.GÜNAH:

ÖLEN İÇİN FERYAD ETMEK, YAKA YIRTMAK, SAÇ YOLMAK

Sahih-i Buhârî'de Abdullah İbn Mes'ud (r.a.)'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği, rivâyet olunmuştur: «Her kim ki (ölüler için) avuç içi ile yanaklarını döver, yakalarını yırtar ve câhiliyyet âdeti üzere feryad u figan eylerse bu kimse bizden değildir.» Buharî ve Müslim Sahih'lerinde, Ebû Musa el-Eş'arîden şöyle rivâyet edilmiştir:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) musibet zamanında sayha eden, saçını yolan, elbisesini parçalayan kadınlardan uzak bulunurdu.

Bu hareketler ulemanın ittifakıyla haramdır. Yine belâ anında mersiyeler okuyarak hasletlerini saymak, yüzünü tırmalamak, azab ve helâk istemek de haramdır. Ümmü Atıyye'den, şöyle dediği rivâyet olunmuştur:

«Resûlullâh (s.a.v.) ölümler peşinden avaz avaz ağlamayacağımıza dair biat anında bizlerden söz aldı.» (Buharî rivâyet etmiştir).

Ebu Hüreyre'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«İnsanlarda iki haslet vardır ki bu iki haslet onlarda küfürdür: Neseblere sövmek. Ölüler peşinde avaz avaz ağlamak.» (Müslim rivâyet etmiştir).

Ebû Said el-Hudrî'den, şöyle dediği rivâyet edilir: «Resûlullâh (s.a.v.) avaz avaz ağlayan kadınla onu dinleyenlere lânet etti.» (Ebû Dâvud rivâyet etmiştir).

Ebû Bürde'den şöyle rivâyet edilmiştir: «(Bir kere) Ebû Musa el-Eş'arî ağır hasta olmuştu. Bir ara başı âilesinden bir kadının göğsünde olarak bayılmıştı. Bunun üzerine haremî avaz ile ağlamaya başladı. Ebû Musa'nın durumu kadının bu hareketini menetmeye müsait değildi. Ebû Musa ifaket bulunca (iyileşince) dedi ki: Resûlullah'ın uzak olduğu her şeyden ben de uzağım. Çünkü Resûl-i Ekrem (s.a.v.) musibet anında sayha eden, saçını yolan, elbisesini yırtan kadınlardan uzak dururdu.»³⁴⁷

Numan b. Beşir anlatıyor: Bir kere Abdullah b. Revaha bayılmıştı. Hemşiresi onun iyiliklerini sayarak ağlamaya başladı. Abdullah ayılınca kızkardeşine: Sen ne söyledin ise bana, sen söylesin sen böylesin (demek öyle ha!..) denildi, dedi.³⁴⁸

Buharî ve Müslim Sahihlerinde şöyle rivâyet olunur: «Meyyit kabrinde peşinden feryad edilmesi sebebiyle azab olunur.»

Ebû Musa şöyle der: Hiç bir meyyit yok ki, peşinden ağlayanlar «vay efendim,

³⁴⁷ Numan rivâyetinin sonunda şöyle der: "Bu ikaz üzerine Abdullah bin Revaha öldüğünde hemşiresi ağlamadı". (Münzirî)

³⁴⁸ İbn-i Mace de rivâyet etmiştir. (Münzirî)

vay benim desteğim, vay şuyum, vay buyum!» diye ağlamaya dursunlar. Hemen iki melek o ölünün göğsünü yumruklayarak: «Böyle mi idin sen derler» (Tirmizî tahrir etmiştir).³⁴⁹ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu.- «Ölü için avaz avaz ağlayan tevbe etmeden ölürse Kıyâmet Gününde sırtında katrandan gömlek, ce-rep'den (uyuzdan) zırh olduğu halde haşredilir.»³⁵⁰ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Ben ancak iki ahmak ve kötü sestem menolundum: 1- Şeytan mizmarı. 2- Musibet anındaki feryad.» Hasan Basrî: «İki ses lânete uğramıştır. Nağmelerdeki ses ile musibet anlarında koparılan feryad u figan» der. Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Şu avaz avaz ağlayan kadınlar cehennemde (karşılıklı) iki saf olurlar, köpeklerin havladığı gibi cehennem halkı arasında birbirlerine havlarlar.»³⁵¹

İmam Evzâî anlatıyor: «Hz. Ömer bir ağlama sesi duyar. Yanındakilerle birlikte sesin geldiği yere gider. Sayha ile ağlayan kadının yanına varır kamçısıyla döver. Kadının peçesi düşer. Hz. Ömer «Onu dövüyorum, çünkü o bir nevhazendir (parayla tutulan ağlayıcıdır). Kendisine saygı gösterilmez. Size acıdığı için değil paralarınızı almak için göz yaşları döküyor. O bu haliyle kabirlerde ölüle-rinizi, evlerinizde de dirilerinizi rencide ediyor. O Allah'ın buyruğu olan sabrı engelliyor. Yasak olan feryadı teşvik ediyor» der.

Ulema der ki: Aşırı derecede yüksek sesle ağlamak haramdır. Ölünün güzel hasletlerini saymadan ve sayha yapmadan ölü için ağlamak haram değildir. Buhârî ve Müslim Sahihlerinde, İbn Ömer'den şöyle rivâyet edilir:

«Resûlullâh (s.a.v.), yanında Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebi Vakkas ve Abdullah b. Mes'ud olduğu halde hasta olan Sa'd b. Ubade'yi ziyaret buyurdu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hz. Sa'd'i ağır hasta görünce ağladı. Oradakiler de Peygamberimiz (s.a.v.)'in ağladığını görünce ağladılar. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.): «Bilmez misiniz ki, Allah gözyaşı ve gönül mahzuniyetiyle insanlara azab etmez. Fakat (dilini işaret buyurarak) şunun sebebiyle azab veya rahmet eder.»

Usâme İbn Zeyd rivâyet ediyor: «Hal-i ihtizarda (can çekişme halinde) olan bir torunu Peygamberin kucağına verildi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in iki gözü yaş döküyordu. Sa'd İbn Ubâde: Yâ Resûlallah bu yaş, bu ağlayış nedir? diye hayretlerini izhar etti. Resûlullâh (s.a.v.): «Bu Allah'ın (merhametli) kullarının gönüllerine koyduğu bir rahmet eseridir. Cenab-ı Hakk bu rahmeti kullarından şefkatli olan kalblere ihsan eder» buyurdu.

Sahih-i Buhârî'de Enes'den şöyle rivâyet olunur: «Resûl-i Ekrem (s.a.v.), oğlu İbrahim'in yanına girdi. İbrahim can veriyordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in iki gözü yaş dökmeye başladı. Bunun üzerine Abdurrahman b. Avf:- Yâ Resûlallah

³⁴⁹ Müslim ve İbn Mace, Ebû Malik el-Eş'ari'den.

³⁵⁰ Taberani, Evsatta Ebû Hüreyre'den.

³⁵¹ Ebû Said el-Hudri hadisinde şahidi vardır.

sen de mi? dedi. Peygamberimiz (s.a.v.): - Ey İbn Avf, bu hal rikkat ve şefkattir. (Sabır ve tevekküle aykırı ağlayış değildir) buyurdu. Sonra bu gözyaşını bir diğeri takib eyledi. Bu kez Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Göz ağlar ve kalb mahzun olur. Biz Rabbimizin razı olacağı sözden başka bir kelime ile ızhar-ı hüzn etmeyiz. Ey İbrahim biz senin firakınla pek ziyade mahzun ve mükedderiz» buyurdu.

«Meyyit, kendisine ehlinin ağlaması sebebiyle azab olunur» gibi sahih hadîslerin zâhirlerine göre hüküm verilmemiştir. Bu tür hadîsler te'vil edilmiştir. Ulema bu hadîslerin te'vilinde çeşitli fikirler beyan eylemişlerdir. Bu hadîsler ağlamanın sebebine hamledilseler gerek. Meselâ: Peşinden ağlanmasını vasıyyet eden bir ölü için vasıyyeti gereği ağlandığı takdirde azab görür. Her şeyi en iyi Allah bilir...

İmam Şafî'nin ashabı: Ölmeden önce ve öldükten sonra da bir insan için ağlamayı câiz görürler. Lâkin ölümden önce ağlanması daha uygundur derler. Bu hususta yasağı ihtiva eden hadîsleri kerahete hamletmişlerdir. Hakikat Allah'a malumdur.

Sayha ile ağlayanın bu azaba ve lânete müstahik olmasının sebebi: Çünkü o Allahın ve Resûlünün emir buyurduğu sabrı engellemekte, yasak olan feryad u figanı teşvik etmektedir.

Allahü Teâlâ şöyle buyurur: «Ey iman edenler sabr ile bir de namazla (hakkdan) yardım isteyin» (Bakara: 153). Allahü Teâlâ bu âyeti sabredenlere müjdeler vererek bitirmiş, bu musibetlere katlananların va'd ettiği mükâfatlara mazhar olacaklarını beyan etmiştir. Hz. Âişe Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Ayağına batan bir dikene varıncaya kadar mü'minin karşılaştığı her musibete mukabil Allah muhakkak onun bir günahını bağışlar.» (Müslim rivâyet etmiştir).³⁵² Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kişinin çocuğu ölünce Allahü Teâlâ meleklerle: Kulunun çocuğunu aldığınızda ne yaptı diye sorar. Melekler: Allahım Sana hamdetti ve istircada bulunarak sabır gösterdi, derler. Cenab-ı Hakk: Kulum için cennette bir ev yapın ve o eve «Beyt-ül hamd (hamd konağı) adını verin» emrini verir.»³⁵³

Resûlullâh (s.a.v.) bir kudsî hadiste Allahü Teâlâ'nın şöyle buyurduğunu haber vermiştir:

«Mü'min kulunun dünyadaki ailesinden en sevdiği birisini elinden aldığımda sonra o da benden ecrini istediğinde benim katımda o kulunun mükâfatı muhakkak cennettir.» (Buharî rivâyet etmiştir). Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Allah'ın kazasına boyun eğmek Âdem Oğlu'nun seadetinden, Allah'ın kazasına kızması da Âdem evlâdının şekavetindedir.» Hz. Ömer şöyle diyor:

³⁵² Tirmizî ve İbn Hibban.

³⁵³ Hadisin garip olduğunu ve mevkuף olarak rivâyet edildiğini bildirmiş.

«Ölüm meleği mü'minin ruhunu aldığı anda meyyitin evinin kapısı önünde bekler. Ölünün yakınlarından kimisi yüzünü tırmalar, kimi saçlarını yolar, kimi ölüm diye çağırır. Bunun üzerine ölüm meleği şöyle der: Neden bu feryad? Niçin bu ağlayış? Vallahi ben hiç birinizin ömrünü kısaltmadım, rızkınızı kesmedim, kimseye zulüm etmiş de değilim. Eğer benden müşteki iseniz ve bana kızırıyorsanız andolsun ben emir kuluyum. Şayet Rabbinize kızırıyorsanız ona küfretmiş olursunuz. Ben, zaman zaman size geleceğim ve hiç birinizi bu dünyada bırakmayacağım.»

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de şöyle buyurur: «**Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, eğer onun (ölüm meleğinin) yerini bilseler ve sözlerini duysalar ölümlerini unuturlar kendileri için ağlarlar.**»

TÂZÎYE

Abdullah b. Mes'uddan Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«**Her kim ki belâyâ uğramış birine tâziyede bulunursa (sabır dilerse) musibetzedeye verilen sevabın aynısı ona da verilir.**» (Tirmizî rivâyet etmiştir)³⁵⁴

Ebû Bürde'den, Resûlullah'ın Hz. Fâtıma'ya şöyle dediği, rivâyet olunmuştur:

«**Çocuğu ölen kadına sabırlar dileyene cennet hırkası giydirilir.**»³⁵⁵ Tirmizî rivâyet etmiştir.

Abdullah b. Amr b. el-As anlatıyor: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) sokakta gördüğü kızı Fâtımaya: Neden evinden çıktın? diye sordu. Kızı: -Babacığım şu ev halkının ölümlerine rahmet diledim ve kendilerine sabır tavsiye ettim, dedi.³⁵⁶

Amr b. Hazm,, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor: «**Bir musibete uğrayan kardeşine sabırlar dileyen mü'min kula muhakkak kıyâmet gününde kerâmet hüllelerinden (üstünlük ve şerefliklik kaftanlarından) giydirilir.**»³⁵⁷

Bil ki, tâziye sabır dilemek, meyyitin yakınlarını teselli edecek, hüznlerini hafifletecek hususları hatırlatmaktır. Tâziye müstahaptır. Çünkü tâziye «emr-i mârufu ve nehy-i münkeri» ihtiva etmektedir. Tâziye: Allahü Teâlâ'nın «**Birr ü takva üzere yardımlaşın**» (Mâide:2) âyetinde emir buyurduğu yardımlaşmanın en güzel numunelerinden biridir.

Bil ki, tâziye ölüyü defnetmeden önce ve defnettikten sonra da müstahabdır. İmam Şafîî taraftarları demişler ki: Tâziye ölünün öldüğü andan itibaren başlar, defnedildikten üç gün sonrasına kadar devam eder. Üç günden sonra tâziyede bu-

³⁵⁴ Garip olduğunu söylemiştir. (Münzirî)

³⁵⁵ Ebû Davud ve Nesâî rivâyet etmişlerdir. (Münzirî)

³⁵⁶ İbn Mâce rivâyet etmiştir.

³⁵⁷ İmam Ahmed, Nesâî ve İbn Hıbban sahihinde. (Münzirî)

lunmak mekruhdur. Çünkü tâziye musibetzedenin gönlünü teskin eder, üç gün sonra ise kalbler sükunet bulur. Öyle ise kederleri tazelemek uygun değildir.

Ebu'l-Abbâs: Ashabımızdan bazıları üç günden sonra da zaman tahdidi olmaksızın tâziyede bulunmanın hiç bir sakıncası yoktur demişlerdir.

Nevevî diyor ki: Şu iki husus hariç, muhtar olan kavil, üç günden sonra tâziye yapılmamasıdır: 1- Tâziyede bulunan ile, 2- Tâziye olunan kimsenin defin esnasında hazır olmayıp, definden üç gün sonra gelmiş olmaları.

Ölüyü defnettikten sonra tâziyede bulunmak daha uygundur. Ancak ölü sahiplerinin fazla feryad ettikleri görülürse onları teskin için önceden tâziyede bulunurlar. Ölünün yakınlarının kendilerine tâziyede bulunulması için bir yerde toplanmaları mekruhdur. Tâziyede bulunulurken edilen lâflar meşhurdur. Fakat bunların en güzeli Üsâme b. Zeyd'den Buhârî ve Müslim Sahih'lerinde rivâyet olunan Peygamberimiz'in şu sözleridir: «Üsâme diyor ki: Nebî-yi muhteremin kızlarından biri (ki Zeyneb Hazretleridir) Resûlullâh (s.a.v.)'a: -Oğlum öldü, bana geliniz diye haber gönderdi. Resûlullâh (s.a.v.) gelen kişiye:

«- Git ona de ki: Allah'ın almak ve Allah'ın vermek istediği her şey kendisine aiddir. Ve herşeyin ilm-i ilâhîde muayyen bir ömrü vardır. Ona söyle sabretsin ve bu sabrın Allah yanında ecr ü sevabı olduğunu hatırlasın.» (Hadisin devamı yukarıda geçmişti).

Nevevî diyor ki: Bu hadîs-i şerif, dinin aslî ve fer'î meselelerinden adab-ı islâmiyye, belâlara sabır vs. pek çok konuyu- ihtiva eden ve İslâm'ın en büyük (kaynak) temellerinden biridir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Allah'ın almak istediği her şey kendisine aiddir» sözünün mânası: Kâinat Allah'ın mülküdür. O sizin olan bir şeyi almıyor. Size âriyet olarak verdiği emânetini geri alıyor. «Allah'ın vermek istediği her şey kendisine aiddir» sözünün mânası: Size bahşettiği her şey O'nun mülkünün hâricinde değildir. O dilediğini mülkünde yapar. «Her şeyin ilm-i ilâhîde muayyen bir ömrü vardır» sözünün mânası: Feryad etmeyin, ölen eceli geldiği için ölmüştür. Öyle ise ölümünün geciktirilmesi veya daha önceden ölmesi muhaldir. Bunların hepsini öğrenin de sabredin ve size inen belâlara karşı göstereceğiniz sabrın mükâfatını Allah'dan bekleyin. Vallahu 'alem. (Allah en iyisini bilir.)

Muaviye bin İyas anlatıyor:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ashabından bir adamı araştırdı, göremeyince, onu sordu.

Ashab:

- Yâ Resûlallah onun bildiğin (tanıdığın) oğlu öldü dediler. Resûlullah (s.a.v.) o adamla karşılaşınca oğlunu sordu. Adam oğlunun öldüğünü haber verdi. Peygamberimiz (s.a.v.) tâziyede bulundu ve şöyle buyurdu:

«Hangisi senin için daha hoştur? Çocuğunun seninle birlikte yaşamış olması

mı, yoksa yarın cennet kapılarından bir kapıya geldiğinde onun sana kapıya açması mı?» Adam:

- Yâ Nebiyyallah! Önceden cennette bulunup, cennetin kapısını bana açması benim için daha sevimlidir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Öyle ise bu sana verilmiştir. Ashab:

- Yâ Resûlallah! Bu yalnız ona mı has, yoksa bütün müslümanlara şümulü var mı?» diye sordular. Resûlullâh (s.a.v.):

- Bütün müslümanlar için, buyurdu.³⁵⁸

Ebû Mûsâ el-Eş'ariden rivâyet edilmiştir. Diyor ki:

«Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Medine'deki Baki mezarlığına çıkmıştı. Orada bir kabrin başına çökmüş (avaz avaz) ağlamakta olan bir kadının yanına geldi ve:»

- Ey Allah'ın kulu kadıncağız! Allah'dan kork ve sabreyle. Kadın:

- Ey Allah'ın kulu, ben avaz avaz ağlamaya pek müstahikim dedi. Resûlullâh (s.a.v.):

- Ey Allah'ın mahluku kadıncağız Allah'dan kork ve sabreyle... Kadın:

- Ey Allah'ın kulu, sen de benim uğradığım musibetle uğramış olsaydın beni mazur görürdün. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey Allah'ın kulu kadıncağız, Allah'dan kork ve sabreyle...

Kadın:

- Ey Allah'ın kulu, sözlerini bana duyurdun (ne dediğini işittim daha fazla ısrar etme) çek git dedi. Bunun üzerine Resûlullâh (s.a.v.) oradan ayrıldı. Müslümanlardan birisi kadının yanına geldi ve:

- O zat sana ne dedi?., diye sordu. Kadın aralarında geçen konuşmayı haber verdi. Adam:

- Onu tanıyor musun? Kadın:

- Hayır vallahi tanımıyorum. Adam:

- Vay yazık sana, o zat Resûlullah'dı!.. Bunun üzerine kadın hemen koşmaya başladı, Resûlullâh (s.a.v.)'a yetişince:

- Ya Resûlallah sabrediyorum dedi. Peygamberimiz (s.a.v.):

«- Sabrın kemâli musibetin birinci darbesi sırasında (tahammül edebilmek) tir, buyurdu.»³⁵⁹ Müslim'in Sahih'inde şöyle rivâyet edilir:

Ebû Talha'nın Ümmü Süleym'den olan bir oğlu ölür. Ummü Süleym (çocu-

³⁵⁸ Ebû Ya'la Müsned'inde Ebû Hüreyre ve Ebû Mûsâ el-Eş'ari'den. Hadisin daha muhtasar şekli Müslim ve Buhâri Sahih'lerinde Hz. Enes'den rivâyet olunmuştur. Fethü'l-Bari'de: Sabrın kemâli cümlesinin şerhinde açıklandığı üzere, o sıra Peygamberimizin yanında bulunan zat Ebû Mûsâ değil Ebû Hüreyre'dir.

³⁵⁹ Buhâri rivâyet etmiştir.

ğın anası) etrafındakilere, oğlunun öldüğünü Ebû Talha'ya siz söylemeyin, ben söyleyeceğim der. Nihayet Ebû Talha gelir, hanımı akşam yemeğini getirir o da yer, içer. Sonra Ümmü Süleym her zamankinden daha iyi şekilde tuvaletini yapar, süslenir kocasına sokulur o da ona yaklaşır. Ebu Talha gusülden sonra çocuğun durumunu sorar. Ümmü Süleym:

- Sevgili kocam bir takım kimseler bazılarından kullanmak için emânet bir şey alsalar sonra da mal sahipleri emanetlerini geri isteseler vermeyebilirler mi?

Ebû Talha:

- Hayır böyle bir şeye hakları yoktur. Ümmü Süleym:

- (Oğlun öldü) Sabrını Allah'dan bekle dedi. Râvî der ki: «Ebu Talha öfkelen-di ve:

- Madem ki öyledir niye beni kendi hâlime bırakıp bu işlere bulaştırdın, sonra oğlumun öldüğünü duyurdun diyerek kalktı Resûlullâh'ın yanına gitti, olanları olduğu gibi Resûlullâh (s.a.v.)'a anlattı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de:

«- Ey Ebû Talha gecenizi Allahü Teâlâ hakkınızda mübarek kalsın buyurdu.»³⁶⁰

Hız. Ali Eş'as b. Kays'a şöyle demişti:

«Ey Eş'as ya îmanla mükâfatını Allah'dan bekleyerek sabredersin ya da hayvanlar gibi teselli bulur unutursun».

Bir hakîm, musibettede birine şunları yazdı: «Merzuk olduğun bir şey elinden gitti. Bâri ona mukabil verilen ecirler elinden kaçmasın!..» Başka biri de şöyle diyordu: «Akıllı kimse musibete uğradığında, câhilin beş gün sonra yapacağını ilk günde yapar».

Ben derim ki geçen zamanlar musibete uğrayanları teselli ettiği için Peygamberimiz (s.a.v.): «**Hakiki sabır ilk sadmedeki sabırdır**» buyurmuştur.

İmam Şafî, Abdurrahman b. Mehdinin oğlunun öldüğünü ve oğlunun ölümüne çok ağladığını duyunca bir mektup gönderir. Mektubunda şunları yazıyordu: «Ey kardeşim başkalarına tavsiyede bulunduğun şeylerle nefsinde sabır tavsiye et. Başkalarında gördüğün çirkin bir işi kendin için de çirkin say. Bil ki musibetlerin en sürekli olanı sürürü yitirmek ve ecirden mahrumiyettir. Ya bu ikisi günahlarla birleşince durum nasıl olur?

Kardeşim! Allah sana musibetler anında sabır ihsan etsin. Bizleri ve seni sabırla mükâfatlandırsın. Mektubunun sonuna şu mısraları ekler:

«Ebedî yaşayacağıma dair bir güvencem olmadığı için sana tâziyede bulunmuyorum. Fakat dinin bir emri olduğu için tâziyeler sunuyorum. Uzun süre yaşasalar da ne tâziye olunan ne de tâziyede bulunan ölenin sonra ebedî kalacaklarıdır!...».

³⁶⁰ Tirmizî rivâyet etmiş ve hasen "garip" demiştir,

Bir adam oğlu ölen bir arkadaşına yazdığı tâziye mektubunda şöyle diyordu:

«Bil ki çocuk yaşadığı sürece baba için bir hüznün kaynağı ve fitnedir. Ölen çocuk mükâfat ve rahmettir. Yitirdiğin hüzne ve fitneye mahzun olup da Allah'ın vereceği rahmeti zâyi etme».

Musa b. el-Mehdî, oğlu ölen İbrahim b. Seleme'ye şöyle tâziyede bulunur:

«O belâ ve fitne iken seni mesrur ediyor da mükâfat ve rahmet olduğunda hüznlendiriyor mu?». Başka biri de birisine şöyle tâziyede bulunur.

«Senin için âhirette bir ecir olacak olanın, dünyada sürür ve coşku kaynağı olmasından daha hayırlıdır». Abdullah b. Ömer bir oğlan çocuğunu defneder sonra kabir başında güler. «Kabir başında mı gülüyorsun?» diye hayret gösterenlere:

- Şeytan'ın burnunu yere sürtmek istedim karşılığını verir.

İbn-i Cüreyc şöyle demişti:

«Musibetini ecir ve ihtisabla karşılamayan, hayvanlar gibi zamanla teselli bulur». Humeyd el-Arec anlatıyor: «Said b. Cübeyr'i gördüm, oğluna bakıp şöyle diyordu: Biliyorum ki dostluğun en hayırlısı sendedir. «Nedir o?» diye sorulunca:

- Onun ölmesi benim de ecrimi Allah'dan bekleyerek sabreylememdir, dedi.»

Adamın biri çok sevdiği oğlunun ayrılığına dayanamadığına dair Hasan-ı Basri'ye şikâyetle bulunur. Hasan-ı Basri:

- Oğlun yanında bulunmuyor mu?

- Bulunmadığı zamanlar bulunduğundan daha çok? Hasan-ı Basri:

- Onu öldü farzet. Yanında olmadığı an sana kazandıracakı sevap, olduğu vakit kazandıracaklarından daha çoktur. Adam:

- «Ey Ebâ Saîd, oğluma karşı duyduğum üzüntüyü basitleştirdin» dedi.

Ömer b. Abdulaziz hasta olan oğlunun yanına girer ve: «Oğlum kendini nasıl buluyorsun?» diye sorar. Oğlu: «Babacığım kendimi Hakk'a teslim olmuş hissediyorum» der. Babası: «Ey oğulcağızım senin benim terâzimde olman kendi terazinde olmaktan bana daha çok sevimlidir» karşılığını verir.

İmam Şafiî oğlu öldüğünde şu mealdeki nazmı inşad eden «Zaman ya mallara gelen bir musibet veya dostlardan ayrılıştır. Öyle ise sabret.»

Urve'nin «akile» illetine mâruz olan ayağı bileğinden kesilir. O zaman çok ihtiyardı. Ayağının kesildiği gece durmadan: «**Bu yolculuğumuzdan andolsun yorgun düştük**» (Kehf: 62) âyetini tekrarlıyor ve «Hayâtıma yemin ederim ki» diye başlayan şu nazımla kendini teselli ediyordu: «Biliyorum ki zamandan bana isabet eden her musibet benden önceki adamlara da isâbet etmiştir». Yine o gece Urve: «Yâ Rab, belâ verdinse azab ettin. Aldın ise de geriye de bıraktın ki bir uzvu aldın diğer azaları bıraktın. Bir oğlu aldın oğulları bağışladı

n». Aynı gece Halife huzuruna Abs Oğulları'ndan iki gözü kör bir adam çıkar. Velid adama: «Gözlerine ne oldu?» diye sorar. Adam:

- Bir gece bir vadide gecelemiştik. Yer yüzünde Abs oğulları içinde benden daha zengin birini bilmezdim. O gece ansızın bir sel bastırdı. Malımı mülkümü bütün âilemi alıp götürdü. Tek bir deve ve bir çocuğum sağ kaldı. Deve azgın bir hayvandı. Çocuğumu parçaladı. Sonra yakalamak için peşine takıldım, beni tekmeledi, tekmelerinden biri yüzüme geldi, gözlerimi kör etti. Şimdi ne aile kaldı ne mal ne de deve!.. Velid adamlarına: «Bu adamı Urve'ye götürün yer yüzünde ondan daha büyük belâya uğramış olanların bulunduğunu öğrensin» diye emir verir.

Rivâyete göre Hz. Osman yaralandığı vakit sakalı üzerinden kanlar akarken şöyle duâ eder: «Senden başka hiç bir Tanrı yoktur, seni tenzih ederim. Hakikat ben haksızlık edenlerden oldum. Allahım! Onlara karşı senden yardım dilerim. Bütün işlerimde senden istiânede bulunurum. Beni mübtelâ kıldığın belâda senden sabır dilerim».

Medainî anlatıyor: Çölde bir kadın gördüm. Öyle bir kadın ki ondan daha parlak ve güzel yüzü bir başkasını görmüş değilim, Kadına:

- Allah için söyle bu güzelliğine mağrur oluyor musun? Kadın:

- Yok vallahi, ben büyük hüznün ve kederler tatmış biriyim. Başımdan geçenleri sana anlatayım: «Bir kocam ve ondan olan iki oğlum vardı. Babalan bir kurban bayramında bir koyun kesti. Çocuklar oynarken büyüğü küçüğüne: «Babamın koyunu nasıl kestiğini sana göstereyim mi? deyince kardeşi de «olur» der. O da yatırır onu keser. Kanı görünce dağa kaçtı. Dağda kendisini canavar parçaladı. Babası peşinden aramaya çıktı. Yolunu kaybetti ve bir daha dönmedi. Susuzluktan ölmüştü.» Kadına:

- Peki nasıl sabrediyorsun?

- Eğer acıları devam etseydi kan ağlardım. Fakat o iyiliğe dönen bir yara oldu.

İbni Abbas Resûlullâh (s.a.v.)'dan söyle işittim demiştir: «Ümmetimden her kimin iki çocuğu erlik çağma ermeden ölürse o kimse cennete girer.» Hz. Âişe: «Anam babam sana feda olsun, erginlik çağına gelmeyen bir çocuğu ölen olur-sa?» Resûlullâh (s.a.v.): «Ey muvaffaka, erginlik çağına gelmemiş bir çocuğu ölse o kimse de cennete girer» buyurdu.

(İbni Abbas) ben: «Yâ Resûlallah ümmetinden erginlik çağına gelmeden ölen bir çocuğu olmayanlar için (ne buyurursunuz?)» dedim. Resûlullâh (s.a.v.):

«- Ümmetimin faratı benim. Benim gibisine de mazhar olmuş değillerdir, buyurdu.»³⁶¹ (Farat: Buluğa ermeden önce ölen çocuk.)

³⁶¹ Hadisi İbn Mâce tahriç etmiştir. Münzirî İbn Mâce'nin rivâyetinin zayıf olduğuna işaret etmiştir.

Ebu Ubeyde babasından Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet eder:

«Her kim ki erlik çağına gelmeyen üç çocuğunu kendinden evvel (âhirete) yollarsa o çocuklar cehenneme karşı onu koruyan bir kale olurlar.» Ebû'd-Derdâ: «İki tane gönderen?» diye sorunca buyurdu ki: «İki tanesi de öyle!» Bu ara seyyidül-Kurrâ Übey b. Ka'b: «Bir tane gönderen?» dedi. Resûlullâh (s.a.v.): «Bir tane gönderen de öyle. Fakat ölümün ilk çarpışında sabretmek şartıyla» buyurdu.³⁶² Büyüklerden Vakî anlatıyor:

«İbrahim Harbî'nin on bir yaşında bir oğlu ölmüştü. Bu çocuk Kur'ân'ı ezberlemiş, fıkıh ve ilm-i hadisten pek çok şeyler öğrenmişti. Tâziyetlerimi sunmaya gittim. İbrahim bana: - «Oğlumun ölmesini arzuluyordum.» dedi. Ben: «Ey Ebâ İshak sen büyük bir âlimsin, nasıl böyle konuşursun? Üstelik oğlun çelebi idi, Kur'ânı ezberlemişti, fıkıh ve hadis öğrenmişti.» O: «Evet» dedi «samimî söylüyorum. Çünkü rüyamda gördüm ki kıyâmet kopmuş, çocuklar ellerinde su testileri halka su dağıtıyorlar. O gün çok hararetle bir gündü. Çocukların birinden su istedim. Çocuk bana baktı ve: «Sen benim babam değilsin» dedi. Ben: - Siz kimsiniz diye sordum. Çocuk: «- Biz müslüman çocuklarız. Ebeveynlerimizden önce ölmüştük, şimdi onları istikbal ediyor kendilerine su veriyoruz» dedi. İşte bunun için onun ölmesini arzuluyordum» diye yanıtladı.

Müslim, Ebû Hassan'dan şöyle rivâyet ediyor: «Ebû Hüreyre'ye dedim ki ölülerimizden (dolayı duyduğumuz elemeleri dindirecek), ruhlarımıza inşirah verecek bir söz söyle». Ebu Hüreyre: «Olur» dedi. «Küçük ölümler cennetin seyyahlarıdır (yani cennette her istedikleri yere girip çıkarlar, arzuladıkları her yeri gezerler), onlardan biri babasının -ebeveyninin mi dedi (unuttum)- elbisesinden -veya elinden mi dedi (hatırlamıyorum)- tutar cennete sokuncaya kadar bırakmaz» .

Büyüklerden Mâlik b. Dînar anlatıyor:

«İlk zamanlarımda oyuna, içkiye düşkün biri idim. Bir câriye satın almıştım. Ondandır kızım oldu. Kızımı çok seviyordum. Nihayet kızım hareket etmeye, yürümeye başladı. İçkinin başına oturduğum vakit gelirdi, beni çekerdi, yaramazlık eder içkiyi dökerdi. Çocuk iki yaşlarında öldü. Onun verdiği üzüntü ciğerimi dağladı. Kızımın öldüğü yıl Şaban'ın on beşinci gecesinde yattım, sarhoştum. Rüyamda kıyâmet kopmuş ben de kabrimden çıkmışım. Bir büyük yılan beni yemek için peşimi takip ediyordu, ben de ondan kaçıyordum. Ben kaçtıkça o kovalıyordu. Derken yolum üzerinde elbisesi temiz zayıf bir ihtiyara rastladım. Ben:

- Ey ihtiyar, Allah için beni şu yılandan kurtar, beni yemek istiyor, diye yalvardım. İhtiyar:

- Çocuğum ben çok ihtiyarım. O ise çok zorlu, ona güç yetiremem; yoluna süratle devam et, belki Allah sana bir kurtuluş kapısı açar, dedi. Ben de koşarak

³⁶² Ebû Dâvud, İbn Mâce İyaz b. Hammardan. (Münzirî)

kaçmaya devam ettim. O da arkamdan geliyordu, derken cehennem tabakaları karşıma çıktı. Nerede ise cehenneme düşecektim ki, bir ses duydum:

- Sen bana gireceklerden değilsin, diyordu. Hemen geri döndüm, yolumu değiştirdim. Yılan izimi takip ediyordu. Işıklar parıldayan bir dağ gördüm. Dağda evler ve evlerin kapıları üzerine sarkıtılmış perdeler vardı. Birisi:

- Çabuk, şu zavallıyı düşmanı yakalamadan kurtarın, diye bağıırıyordu. Kapılar açıldı, perdeler kaldırıldı. Orada yüzleri dolunay gibi olan çocuklarla karşılaştım. Kızım da onların arasında idi. Kızım beni görünce elinde bir nurla aşağıya indi ve sağ eliyle yılanı vurdu. Yılan geri döndü, korkarak kaçtı. Kızım kucağıma oturdu ve:

- Ey babacığım, Allahü Teâlâ: **«İman edenlerin Allahı ve Hakdan ineni zikr için, kalplerinin saygı ile yumuşaması zamanı hâla gelmedi mi?»** (Hadid: 16) bu-yuruyor, dedi. (Senin dönüş yapma zamanın hâla gelmedi mi? demek istiyordu). Ben:

- Kızım siz Kur'an biliyor musunuz?

- Sizden daha iyi biliyoruz, dedi. Ben.

- Kızım burada ne yapıyorsunuz?

- Biz müslümanların ölen çocuklarıyız. Kıyâmet gününe kadar burada otur-maya memuruz. Sizlerin yanımıza gelmenizi bekleyeceğiz. Ben:

- Beni kovalayan ve yemek isteyen şu yılan ne idi?

- Babacığım o senin güçlendirdiğin kötü amelindi. Seni helâk etmek istiyor-du.

- Yolda rastladığım ihtiyar kimdi?

- O da cılız bıraktığın iyi amellerindi ki, kötü amelini yenme gücü yoktu. Ba-bacığım tevbe et de helâke uğrayanlardan olma dedi. İbnü'l-Mübârek diyor ki:

- Uyanınca derhal o saatten itibaren Allaha dönüş yaptım.

Bak bakalım -erkek olsun kız olsun- küçükken ölen çocuklar ebeveynleri için nasıl bir hayır oluyorlar? Ancak şu noktayı unutmamak gerektir: Ölen küçük çocukların âhirette ana ve babalarına faydalı olmaları ebeveynlerinin sabır gösterip ecirlerini Allah'dan beklemelerine bağlıdır. Onlar şu âyetteki: **«Onlar kendilerine bir belâ geldiği zaman «Biz (dünyada) Allah'ın (teslim olmuş kulları) yız ve biz (âhirette de) ancak O'na dönücüleriz»** (Bakara: 156) beyan buyurulduğu üzere kendilerine belâ indiğinde hamdederler, sabr ederler.

Hiz. Sevban'dan, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Bir kula isabet eden musibet şu iki hasletten biri sebebiyle iner: 1- Ya bir günah işlemiştir. Allah o günahı ancak bu musibetle yarlıgamaktadır. 2- Veya manevî bir dereceye yükseltilecektir de Allah o dereceye yalnız bu musibetle çikarmaktadır.» Said b. Cübeyr diyor ki:

«Bu ümmete verilen şu güzel haslet önceki peygamberlere verilmiş değildir. Bu haslet belâya uğradıklarında: «İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn» demeleridir. Eğer peygamberlere nasîb olsa idi Hz. Yakub'a da verilirdi. Halbuki O: «Ey Yusufun üstüne (titreyen) tasam» diye üzölmüştü.»

Ümmü Seleme, Resûlullâh (s.a.v.)'i şöyle buyururken işittim demiştir:

«Her kim ki musibete uğradığında (İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn) diyerek: Yâ Rab, musibetime karşılık bana ecir ver, bana ondan daha hayırlısını hâlef kıl diye dua etmiş olmasın da Allah ona ecir vermemiş ve onun yerine daha hayırlısını bahsetmemiş olsun.» Ümmü Seleme devamla diyor ki: Ebû Seleme: (kocasını kasdediyor) vefat edince, kendi kendime «Ebû Seleme'den daha hayırlısı kimdir?» dedim. Sonra (Hz. Peygamber beni nikahladığı zaman) ona (kendime) dedim ki, «Allah bana Ebû Seleme'nin yerine en hayırlı olan Resûlullâh (s.a.v.)'i lütfetti.» (Müslim rivâyet etmiştir).

Şa'bî,

Şüreyh'in şöyle dediğini rivâyet etmiştir. «Bir musibete uğradığım vakit Allah'a dört defa hamdederim: 1- Hamdederim daha büyüğünü vermediği için. 2- Ona hamd ederim çünkü beni sabırla rızıklandırmıştır. 3- Hamdederim, zira umduğum sevabı kazanmam için beni (İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn) demeye muvaffak kılmıştır. 4- O'na hamdederim zira, musibetimi dinî yaşantımda kılmamıştır.»

Allahü Teâlâ belâlara karşı sabır gösterenlere şu muştuyu (müjdeyi) vermektedir:

«Onlar (yok mu?) Râblarından mağfiret ve rahmet hep onların üzerindedir ve onlar doğru yola erdirilenlerin ta kendileridir» (Bakara: 157). Saîd b. Cübeyr'in rivâyetine göre Hz. Ömer bu âyeti okuduğu vakit: «Ne güzel iki denk, ve ne güzel ek!» der, iki denk ile salavat ve rahmete; «ek», fazlalıkla da doğru yola erdirmelerine işaret buyurmuş.

Şayet, musibetzedede, kızar, belâ ister, yüzünü tokatlar, üstünü başını yırtar, mersiye okur, saçlarını tıraş eder veya tüylerini yolarsa -kadın olsun erkek olsun- bu kimseye Allah gazap eder. Rivâyete göre musibetzedenin uyluklarına vurarak dövünmesi de sevabını yok eder. Şöyle rivâyet olunmuştur: «Musibete uğrayan kimse elbiselerini yırtar, kendini tokatlar, tüylerini yolar veya mersiye okursa eline mızrak alarak Rabbine harbetmiş gibi olur».

Yukarıda gözlerin yaş dökmesi ve gönüllerin kederlenmesiyle ölümlün azab görmeyeceği, ancak ölüye mersiye okumak ve avaz avaz bağırarak râzib olunacağı, yine ölümlün, nevhâ ve figan sebebiyle azab göreceği, avaz avaz ağlayan kadın: «Vay gözüm, vay yardımcım, vay beni giydiren!» diye feryad ettiğinde meyyit, melekler tarafından itilerek kendisine: «Sen mi idin onun gücü, yardımcısı, giydireni?» diye itâb olunacağı yukarıda geçmiştir.

Nevha hüznü tahrik ettiği, sabrı engellediği için haramdır. Feryad ederek ağlamak Allahın takdirine karşı gelmektir. O'nun emrine rıza göstermemektir.

HİKÂYE

Salih el-Mürrî anlatıyor: «Bir cuma gecesi bir mezarlıkta uyudum. Rüyamda kabirlerin yarıldığını, ölülerin mezarlarından çıktığını halka halka olup oturdukları, kendilerine ağızları kapalı tabaklar sunulduğunu, içlerinden bir gence çeşitli azablar yapıldığını gördüm. Bu gence yaklaştım ve dedim ki:

- Ey genç durumun nedir? Şunlar içerisinde neden azab görüyorsun? Genç:

- Ey sâlih sana vereceğim vazifeyi Allah için yerine getir, emâneti mahalline ulaştır, benim garipliğime acı. Belki sayende Allah bana bir kurtuluş kapısı açar, dedi ve şöyle devam etti:

- Ben ölünce annem, ölümler arkasında ücret mukabili ağlayan nev-hazenleri (ağlayıcı karıları) topladı. Onlar hergün figan ederek ağlarlarken ben de burada azab görüyorum. Annemin kötü davranışından ötürü ateş her yanıma kuşattı. Allah onun cezasını versin. Sonra genç ağlamaya başladı ben de ağladım. Müteakiben genç:

- Ey Sâlih Allah aşkına validemin yanına git. O falan yerde oturuyor, durumumu ona anlat, niçin çocuğuna azab ettiriyorsun de!.. Ey Anneciğim, ne fenasın! Beni yetiştirdin, kötülüklerden korudun, öldüğümde ise ateşe attın. Ey anneciğim, sen beni boynumda zincirler, ayaklarımda bukağılar olduğu halde azab gördüğümü, meleklerin beni, dövdüğünü, şu perişan halimi görse idin bana acıydın. Şayet nevhadan vaz geçmezsen Kaza Gününde aramızda hüküm verecek Allah'dır dedi ağladı. Sâlih Mürrî diyor ki: Ürpererek uyandım. Sabaha kadar heyecanla yerimde bekledim. Sabah olunca şehre gittim.. Tek düşüncem gencin anasının oturduğu evi bulmaktı. Sora sora nihayet evi buldum. Bak-tım kapı kapalı. İçeriden mersiyeler okuyarak ağlayan kadınların sesleri geliyordu. Kapıyı vurdum. İhtiyar bir kadın çıktı.

- Yabancı ne istiyorsun?

- Ölen gencin annesini, görmek istiyorum.

- Ne yapacaksın onu? O kederiyle başbaşa. Ben:

- Onu bana gönder, oğlundan bir mektup var dedim. İhtiyar kadın içeri girdi. Biraz sonra anne geldi, üzerinde siyah bir elbise vardı. Ağ-laya ağlaya, dövüne dövüne yüzü mosmor olmuşdu. Gencin annesi:

- Kimsin sen? Ne istiyorsun?

- Ben Salih el-Mürri'yim. Dün gece mezarlıkta gördüğüm rüyada oğlunla aramızda şöyle şöyle bir vak'a cereyan etti. Onu azablar içerisinde gördüm. Oğlun: Ey anneciğim beni yetiştirdin, kötülüklerden kordun, sonra ölünce cehenneme attın. Ağlamaktan vazgeçmezsen göklerin birbirinden ayrılacağı Hüküm Gününde aramızda hüküm verecek Allah'tır deyip ağlıyordu. Kadın söylediklerimi duyunca bayılıp yere düştü. İfakat bulunca (kendine gelince) hüngür hüngür ağlamaya başladı ve:

- Ey benim aziz oğlum, durumunu bilsem böyle yapar mıydım? Allah'a tevbe ediyorum dedi. Sonra içeri girdi, nevhazenleri dağıttı, elbisesini değiştirdi. Bana bir çıkın altın çıkarıp verdi ve:

- Ey Salih bunları oğlum namına (sadaka olarak) dağıt dedi. (Salih Mürri devamla) diyor ki:

- Kadına Allahısmarladık dedim, gittim paralarını tasadduk ettim. Ertesi hafta cuma gecesi -âdetim olduğu üzere- aynı mezarlığa gittim, yattım uyudum. Rüyamda mezardakilerin kabirlerinden çıktığını, yine halka halka oturduklarını, gökten kendilerine tabaklar indirildiğini, o gencin de güldüğünü, neşelendiğini, ona da bir tabak verildiğini gördüm. Genç beni görünce yanıma geldi ve:

- Ey Salih, Allah sana hayırlar versin. Allah benden azabı kaldırdı. Verdiğin sadakalar bana ulaştı dedi. Ben:

- Ben o tabaklar neyin nesi? İçlerinde ne var?

- Onlar dirilerin ölülere gönderdikleri sadaka, Kur'an, dua gibi hediyelerdir. Her cuma gecesi bunlar ölülere indirilir ve «Bu falanın sana gönderdiği hediyedir», denilir. Ey Salih, anneme git, selâmımı söyle. Allah onu mükâfatlandırsın. Yaptığı hayırlar bana ulaştı. Pek yakında yanıma geleceğini, hazırlıklı olmasını ilet. Salih el-Mürri devamla diyor ki:

- Uyandım, bir kaç gün sonra gencin annesinin evine gittim. Kapının önünde bir na'ş (cenaze) vardı. Kimindir? bu diye sordum. O gencin annesinin na'şı dediler. Bilâhare namazını kıldım. Oğlunun yanına defnolundu. Her ikisine de dua ettim geri döndüm».

Allahü Teâlâ'dan bizlerin canımızı müslümanlar olarak almasını ve bizleri iyi kimselerin zümresine sokmasını, cehennemden korumasını dileriz. Muhakkak O çok cömert, keremli, rauf ve rahimdir. Âmin.

50.GÜNAH:

TEGALLÜBE KALKIŞMAK SERKEŞLİK ETMEK (BAĞY)

Allahü Teâlâ buyurdu:

«O yol ancak insanlara zulmetmekte yer (yüzün)de haksız olarak tegallübe kalkmakta olanlara karşıdır. İşte bunlar (yok mu) bunların hakkı pek acıklı bir azabdır» (Şûra: 42). Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurur:

«Kesinlikle Allahü Teâlâ alçak gönüllü olmanızı, hiç bir kimsenin bir kimseye karşı serkeşlik (bâğilik) etmemesini, hiç bir ferdin bir ferde karşı böbürlenmemesini bana vahyetti.»³⁶³

Şöyle buyurulmuştur:

«Bir dağ bir dağa serkeşlik et (meye yelten)se Allah tegallübe kalkışan dağı parça parça eder.» Nebi-yi Muhterem Efendimiz buyurdu:

«Sahibi için âhiretteki cezası mahfuz tutulmakla birlikte, dünyadaki cezasını Allahü Teâlânın çabuklaştırması hususunda hiç bir günah, serkeşlik (bâğilik) ve yakınlarla alâkayı kesme günahından daha lâyük değildir.»³⁶⁴

Karun, Hz. Musa'nın kavmine karşı serkeşlik edince Allah onu yere batırırverdi. Cenab-ı Hak bu olayı şu âyetiyle bize haber verir:

«Fihakika Karun, Musa'nın kavmindendi. Fakat onlara karşı serkeşlik etti o Nihayet biz onu da, sarayını da yere geçiriverdik» (Kasas: 76-81).

İbnü'l-Cevzi, Karun'un serkeşliği hakkında bir takım görüşler olduğunu bildirmektedir:

1. İbn Abbas demiştir, ki: Karun Hz. Musa'ya iftira için bir fahişe ile anlaşmıştı. Kadın da iftirada bulundu. Hz. Musa kadına yemin verdirdi. O da Karun ile olan anlaşmasını itiraf etti. İşte Karun'un tegallübü budur.

2. Dahhak: Karunun tegallübünden murad Allaha küfretmesidir demiştir.

3. Karade de Karunun serkeşliğinden maksad küfrüdür demiştir.

4. Ata-i Horasanî de: Karun elbisesini bir karış yerden sürünecek biçimde uzatmış olmakla serkeşlik (azgınlık) etmiştir demiştir.

5. İmam Mâverî: Karun, Firavuna hizmet ediyor, İsrailoğullarına zulüm yapıyordu. İşte onun tegallübü budur, diyor.

«Nihayet biz onu da, sarayını da yere geçiriverdik» âyetinden sonra tefsirlerde şu hadise anlatılır:

³⁶³ İbn Mâce, Tirmizî, hasen sahih kaydıyla. (Tergîb).

³⁶⁴ Hadis-i şerif Buharî, Müslim ve daha başkalarında rivâyet olunmuştur. Müellifin, Vahidi'den ve onun da zayıf ravilerden nakletmesi gariptir.

Karun -anlatıldığı gibi- Hz. Musa'ya iftira atması için bir fahişeyle anlaşınca Hz. Musa fena halde öfkelenir. Karun'a bed-dua eder. Bunun üzerine Allahü Teâlâ Musa Aleyhisselâma: «**Ben sana itaat etmesi için yere emir verdim. Sen ona emrini ver**» diye vahyeder. Hemen Hz. Musa:

- Ey yer, onu içine al, der. Karun'un divanı yere batar. Karun bu durumu görünce yalvarmaya başlar. Hz. Musa: Ey yer onu kendine al. Yer onu içine almaya başlar, ayakları kaybolur. Hz. Musa durmadan: Ey yer onu yut, onu içine al der. Nihayet Karun batar gider. Bundan sonra Allahü Teâlâ şöyle vahyeder:

«- Ey Musa izzet ve celâlime yemin ederim ki eğer (Karun) Benden yardım istese idi muhakkak ona yardım ederdim.»

İbn Abbas: «Karun yerin en alt tabakasına kadar batırılmıştır» demiştir.

Semüre b. Cündüp de: «Her gün boyu uzunluğunda yere batırılır» buyurmuştur.

Mükatil diyor ki: «Karun helâk olunca İsrail oğulları: Musa Karun'u servetine konmak için helâk etti», dediler. Bunun üzerine Allahü Teâlâ üç gün sonra onun sarayını ve servetini yere geçiriverdi. Allahü Teâlâ buyurdu: «**Artık Allah'a karşı kendisine yardım edecek hiçbir cemaatı da yoktu onun. Bizzat kendisini müdafaa edebileceklerden de değildi o.**» (Kasas: 81). (Açıklama: «Bağy» kelimesinin mânası: Azgınlık etmek, zulm etmek, haddini aşmak demektir. «Bağı» ise azan, mü'minlerin başkanına ve İslâm nizamına başkaldıran kimseye verilen sıfattır.- Nâşir.)

51.GÜNAH: ZAYIFLARA, KÖLELERE, KADINLARA, HAYVANLARA EZİYET ETMEK

Allahü Teâla bunlara birr ü ihsanda bulunulmasını emrederek şöyle buyurur:

«Allah'a ibadet edin, O'na hiç bir şeyi eş tutmayın. Anaya, babaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, yanınızdaki arkadaş'a, yolda kalmış'a, sağ ellerinizin mâlik olduğu kimselere (memlûklerinize) iyilik edin. Allah kendini beğenen ve daima böbürlenene kimseyi sevmez.»

Vahidî: «Allah'a ibâdet edin, O'na hiç bir şeyi eş tutmayın» âyetinin tefsirinde şu hadîsi nakletmektedir: Muaz b. Cebel şöyle demiştir:

«Bir merkebin sırtında Resûlullâh (s.a.v.)'in terkisinde idim. Resûlullâh (s.a.v.): «Ey Muaz, dedi. Ben: -Buyur Ey Allah'ın Resûlü, emrine amadeyim, sizi dinliyorum! Buyurdu: -Allah'ın kulları üzerindeki haklarını bilir misin?

Ben: -Allah ve O'nun Resûlü çok iyi bilir dedim. Resûlullâh (s.a.v.): - «Allah'ın kulları üzerindeki hakkı: O'na itaat etmeleri, O'na hiç bir şeyi ortak tanımamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakkı ise: Kendisine eş edinmeyen kimselere azab etmemesidir, buyurdu.»³⁶⁵

İbn Mes'ud anlatıyor: Bir arabî (köylü) Resûlullâh (s.a.v.)'in huzuruna geldi ve:

- Ya Resûlallah bana öğüt ver dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«- Allah'a hiç bir şeyi eş edinme, kesilsen de yakılsan da!.. Namazı vaktinde kılmayı terketme. Zira o Allah'a karşı bir borçtur. İçki içme, çünkü o her şerrin (kötülüğün) anahtarıdır.»³⁶⁶

«Anaya babaya iyilik edin» emriyle Allahü Teâlâ, onlara karşı lütufkâr davranmayı, kendilerine sert karşılık vermemeyi, onlara kaş çatmamayı, onlara bağışlamayı, bil'akis haklarında kölenin efendisine davrandığı gibi davranmayı emretmektedir.

«Akrabaya iyilik edin» buyruğu ile de onları ziyaret etmeyi, yardımda bulunmayı kendilerine karşı şefkatli olmayı istemiştir.

«Yetimlere iyilik» yapmak da, onlara rıfk ile muamele etmek, kendilerine yakınlık göstermek, başlarını okşamakla olur.

«Miskinlere (yoksullara) iyilik» bir şeyler vermek, kendilerini güler yüzle, memnun olarak geri yollamakla olur,

³⁶⁵ Münzirî, Tergib'inde buna benzer hadisler zikretmiştir. Bu hadise en yakın olan rivâyetin İmam Ahmed ve Taberanî'nin Muaz'dan olan rivâyettendir:

³⁶⁶ Ebû Dâvud, İbn Mâce Hz. Âişe'den; Buharî, Müslim ve Tirmizî İbn Ömer'den.

«Yakın komşulardan» maksad, seninle komşun arasında karabet bulunmasıdır. Böyle komşunun hem akrabalık, hem komşuluk, hem de İslâm hakkı vardır.

«Uzak komşu»dan murad aranızda akrabalık olmayan komşudur. Hz. Âişe Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor: «Cibril devamlı komşu hakkında bana öğüt veriyordu. Hattâ, yakında komşuyu komşuya mirasçı kılınacak zannettiymdim.»³⁶⁷ Enes b. Mâlik'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«Kıyâmet Gününde (fakir) komşu (zengin) komşusunun eteğine yapışır ve:

- Ya Rab, bu kardeşime genişlik vermiştin. Bana yakındı. Ben, karnım açlıktan birbirine geçmiş olarak gecelerken o tok geceliyordun.

Ona sor ki, neden kapısını üzerime kapattı? Verdiğin rızıklardan beni mahrum bıraktı?»

«Yanınızdaki arkadaş»dan murad, birlikte yolculuk yapılan arkadaş olduğunu İbn Abbas ve Mücâhid söylemişlerdir ki, onun hem komşuluk hem de sohbet hakkı vardır.

«Yolda kalmıştan» murad, çaresiz kalan kimsedir ki, onu gitmek istediği yere ulaştırmak vâciptir.

«Allah kendini beğenen ve daima böbürlenlen (fâhur) kimseyi sevmez» cümlelerinin tefsirinde İbn Abbas der ki: Kendini beğenenden murad, kendi kendine büyüklenip Allah'ın haklarını yerine getirmeyen, «fâhur»dan murad da, Allah'ın verdiği güç ve imkânlarla Allah'ın kullarına karşı böbürlenlen kimsedir.

Ebû Hüreyre, Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Geçmiş zamanda, sizden öncekilerden genç bir adam giydiği bir elbise içinde kibir ve gururla yürürken yer onu yuttu. O, Kıyâmetin kopacağı zamana kadar bağırıp debelenerek yerin dibine doğru batacaktır.»

İbn Ömer, Resûlullâh (s.a.v.)'i şöyle buyururken işittim, demiştir: «Her kim ki kibir ve gururla elbisesini sürüklerse Allah Kıyâmet Gününde ona rahmet nazarıyla bakmaz.»³⁶⁸ Vahidî'nin anlattıkları burada son buldu.

Resûlullâh (s.a.v.) son hastalığında namaza sarılmayı, kölelere iyilik yapmayı öğütlüyor şöyle buyuruyordu:

«Allah'dan korkun. Allah'dan korkun da namaz kılın, sağ ellerinizin mâlik olduğu kimselere (memlûklerinize) iyilik edin.»³⁶⁹ Bir hadîste şöyle buyrulur: «Reayaya (ehl-i kitap tebaaya) iyi davranmak yümn ü bereket. Reayaya kötülük de uğursuzluktur (vesile-i belâdır).» Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«İdaresi altında bulunan kimselere kötü davranan (başkan veya idareci) cen-

³⁶⁷ Buharî, Müslim, Ebû Dâvud, Nesâî.

³⁶⁸ Ebû Dâvud ve İbn Mâce.

³⁶⁹ İmam Ahmed ve Ebû Dâvud.

nete giremez.»³⁷⁰

Ebû Mes'ud anlatıyor: Kölemi kamçı ile dövüyordum ki, arkamdan bir ses duydum: «-Ey Ebâ Mes'ud, bil ki, Allahü Teâlâ senin şu köleye yaptığından daha fazlasını sana yapmaya kadirdir.» Ebû Mes'ud diyor ki. Ben: -Yâ Resûlallah, bundan böyle asla bir kölemi dövmeyeceğim, dedim. Başka bir rivâyette de Ebû Mes'ud:

- «Resûlullâh (s.a.v.)'in heybetinden elimdeki kamçı yere düştü» demiştir. Diğer bir rivâyette Ebû Mes'ud: «-Yâ Resûlallah o, Allah rızası için hürdür», dedim. Bunun üzerine Resûlullâh (s.a.v.): «Bil ki eğer böyle yapmasaydın Kıyâmet Gününde ateş seni yalardı.» buyurdu. (Müslim rivâyet etmiştir).

Yine Müslim, İbn Ömer'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediğini rivâyet etmiştir: «Her kim kölesini haksız yere döver veya tokatlarsa onun keffareti köleyi serbest bırakmasıdır.» Hâkim b. Hizam'ın rivâyet ettiği hadiste Resûlullâh (s.a.v.):

«Muhakkak Allahü Teâlâ dünyada insanlara azab edenlere (âhirette) azab edecektir» buyurmuştur. Bir hadiste şöyle buyrulur: «Her kim haksız olarak bir kamçı vurursa Kıyâmet Gününde (mazlumla) kısas olunur.»³⁷¹

Resûlullâh (s.a.v.)'e: Yâ Resûlallah, hizmetçilerin kusurlarını kaç defa bağışlayalım diye sorulduktaki: «Günde yetmiş kerre» cevabını vermiştir.)³⁷²

Bir gün Resûlullâh (s.a.v.)'in elinde bir misvak vardı. Hizmetçisini çağırdı. Hizmetçi ağır davranınca Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Eğer kısas olmasaydı şu misvakla seni döverdim buyurdu.»³⁷³ Ebû Hüreyre'nin zenci bir cariyesi vardı. Bir gün kamçı ile câriye üzerine yürüdü ve: «Eğer kısas olmasaydı seni bayıltıncaya kadar döverdim. Fakat, paranı bana fazlasıyla ödeyecek olana seni satıyorum. Haydi git Allah için hürsün!» dedi.

Kadının biri Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e gelerek:

- Yâ Resûlallah ben cariyeme «ey zâniye!» dedim. Resûlullâh (s.a.v.):

- Onu o halde gördün mü?

- Hayır görmedim. Resûlullâh (s.a.v.):

- Bil ki, kıyâmet gününde o senden hakkını isteyecektir, buyurdu. Bunun üzerine kadın cariyesinin yanına döndü, ona bir kamçı verdi ve: «Haydi bana vur» dedi. Cârîye vurmadı. Kadın cariyesini âzad etti. Sonra tekrar Peygamberin huzuruna çıktı, cârîyesini serbest bıraktığını bildirdi. Resûlullâh (s.a.v.) da: «Umulur» buyurdu. (Yani azad etmen, ona yaptığın iftiranın günahını belki siler.)³⁷⁴

³⁷⁰ Bezzar ve Taberani. (Tergıb)

³⁷¹ Ebû Davud ve Tirmizî, Abdullah b. Ömer'den. (Tergıb)

³⁷² İmam Ahmed muhtelif senetlerle.

³⁷³ Hakim rivâyet etmiş ve isnadı sahih demiş.

³⁷⁴ Ebu Hüreyre'den. Tirmizî hasen ve sahihtir demiş. (Münzirî)

Buhârî ve Müslim'in Sahihlerinde, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmaktadır: «Her kim kölesine ve cariyesine zina isnad eder, memlûkü de o isnaddan uzak bulunursa o kimse Kıyâmet Gününde dövülür. Meğer ki, köle efendisinin dediği gibi ola.»³⁷⁵ Bir hadîs-i şerifte: «Memlûkün yiyeceği ve giyeceği sahibine aittir. Köleye güç yetiremeyeceği şey teklif edilmez» buyurulmuştur.³⁷⁶

Resûlullâh (s.a.v.), dünyadan ayrılacakları son hastalığında şöyle vasiyyette bulunmuştur: «Allah'dan korkun, Allah'dan korkun da namaza sarılın. Sağ ellerinizin mâlik olduğu kölelerinize yediklerinizden yedin, giysilerinizden giydirin. Güç yetiremeyecekleri işleri onlara yüklemeyin. Şayet yüklerseniz kendilerine yardım edin. Allah'ın kullarına azab etmeyin. Çünkü O sizleri onlara mâlik kıldı. Dileseydi onları sizlere mâlik (sahip) kılardı.»³⁷⁷

Bir cemaat Medâyin emîri olan ashabdan Selman-i Fârisî'nin yanına girer. Onu hamur yağururken görürler. Kendisine: -Bıraksanız da câriye yağursa? Selman: -Onu bir işe gönderdik, başka bir vazifeyi daha yüklemeyi de doğru bulmadık, der.

Geçmiş büyüklerden biri: Her işlediği kabahattan ötürü köleyi dövme. Fakat kabahatini not et. Allah'a isyan ettiği vakit onu döv ve kendisine önceki kusurlarını hatırlat, demiştir.

MEMLUK VE CARİYELERE KARŞI YAPILAN KÖTÜLÜKLERİN EN FENASI ONLARLA ÇOCUKLARININ VE KARDEŞLERİ ARALARINI AYIRIP BİRBİRLERİNDEN UZAKLAŞTIRMAKTIR.

Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurur:

«Her kim annesiyle çocuğunu birbirinden ayırırsa Allah da Kıyâmet Gününde onunla sevdiklerinin arasını ayırır.»³⁷⁸

Hız. Ali anlatıyor: Resûlullâh (s.a.v.) bana iki kardeş köle hibe etmişti. Ben birini satınca Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Onu geri al, onu geri al!» buyurdu.

Eziyetlerden biri de: Köleleri, câriyeleri ve hayvanları aç bırakmaktır. Nebiyi muhterem Efendimiz: «Mâlik olduğu kimselerin azığını tutup hapsedmesi (mahrum bırakması) kişiye günah olarak yeter»³⁷⁹ buyurmuştur. Eziyetlerden biri de hayvanları dövmek, yeterince yem vermemek, sırtlarına taşıyamayacakları

³⁷⁵ Müslim, Ebu Hüreyreden rivâyet etmiştir. İbn Hıbban da Sahihinde şu ziyade ile rivâyet etmiştir. - "Şayet onlara zor bir vazife verirsiniz kendilerine yardım edin. Sizin gibi yaratıklar olan Allahın kullarına eza vermeyin." (Münzirî)

³⁷⁶ Taberani benzerini Zeyd b. Hariseden. Hadisin rivâyet zincirindeki Asım b. Ubeydullah hakkında bazı dedikodular olmakla birlikte Tirmizî ve Hakim bu zatın mütemed olduğunu bildirmişlerdir. (Münzirî)

³⁷⁷ Tirmizî, Ebu Eyyubdan hasenün garibün ifadesiyle. Dâre Kuinî ve Hâkim de rivâyet etmişlerdir. Hakim isnadı sahihtir demiştir.

³⁷⁸ Müslim, Abdullah b. Amr'dan. (Münzirî)

³⁷⁹ Buhârî, Sahihinde Esmâ binti Ebu Bekir'den.

kadar ağır yükler vurmaktır.

Allahü Teâlâ'nın şu âyetinin tefsirinde: «Yerde yürüyen hiç bir hayvan ve iki kanadıyla uçan hiç bir kuş hariç olmamak üzere hepsi sizin gibi ümmetlerdir» (En'am: 38) şöyle denilmektedir: Kıyâmet gününde insanlar Arasat Meydanı'na getirilir, aralarında hüküm verilir. Boynuzlu davardan boynuzsuz hakkını alır. Hattâ zerre, zerre için kısas olunur. Sonra: «Haydi toprak olun» emri verilir. Hayvanların toprak olduğunu gören kâfir (ler) işte o anda «Keşke ben de toprak olsaydım» der. Bu rivâyet hayvanların kendi aralarında, yine insanlarla hayvanlar arasında bir muhakemenin cereyan edeceğine dair bir nassdır.

Şayet bir hayvanı haksız yere dövmüş, fazla yük yüklemiş, aç ve susuz bırakmışsa yaptığı zulüm oranında kısas olunur. Bu hususu isbatlayan delil Buharî ve Müslim Sahih'lerinde Ebû Hüreyre'den rivâyet olunan şu hadîsdir:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuş ki: «Bir kadın, açlıktan ölünceye kadar bağladığı bir kedi yüzünden azap olundu.» Resûl-i Ekrem: «Allah bilir amma bu kadına taraf-ı ilahîden yarın:- Ey kadın sen bu hayvanı hapsedip, yedirmedin, içirmedin, yer yüzünde mukadder nasibini bulup yemek için salıvermedin diye hitab olunacaktır.»

Sahih-i Buharî'de Resûlullâh (s.a.v.)'in, «Cehennemde bir kadın gördüğü, bir kedinin de bu kadının yüzünü gözünü tırmaladığını, kadının dünyada o kediye hapsedip aç bırakmakla ona azab ettiği gibi kedinin de cehennemde kadına öyle azab ettiğini anlattığı rivâyet olunmuştur.»³⁸⁰

Bu, öteki hayvanlara da şâmilidir. Yine hayvana gücünden fazlasını yükleyen de Kıyâmet Gününde kısas olunur. Buharî ve Müslim'in Sahih'lerinde şöyle rivâyet olunmuştur: «Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuş ki: (İsrailoğulları zamanında) bir kimse, öküz üzerine binmiş, onu sürüyordu. Adam hayvanı dövünce hayvan o kişiye: -Biz bunun için yaratılmadık. Biz tarla sürmek için halkolunduk» demiştir. Allahü Teâlâ dünyada nefsini korumak, eziyet olunmamak ve gayesi dışında kullanılmaması için öküzü konuşturmuştu. Öyle ise her kim hayvana fazla yükler veya döverse zulmü mikdarı kısas olunur.

Ebû Süleyman ed-Dâranî anlatıyor: Bir kere bir eşeğe binmiştim. Eşeğe iki üç defa vurunca başını kaldırdı bana baktı ve (Hal diliyle): Ey Ebâ Süleyman, Kıyâmet Gününde kısas olunacağız. İster az döv, ister çok, dedi. Ben de: «Bundan böyle asla dövmeyeceğim» dedim.

İbn Ömer, Kureyşli çocukların yanından geçer. Çocuklar bir kuşu hedef olarak dikmiş nişan alıyorlardı. Hatâ eden herkes okunu kuşun sahibine vermek üzere anlaşımlar. Çocuklar İbn Ömeri görünce dağılırlar. İbn Ömer: -Kim yaptı bunu? Allahü Teâlâ bunu yapanın belâsını versin! Resûlullâh (s.a.v.) canlı bir hayvanı nişan almak için hedef olarak dikene lânet etti, der.³⁸¹

³⁸⁰ Buharî ve Müslim rivâyet etmişlerdir.

³⁸¹ Müslim ve Tirmizî Şeddad b. Evsden.

Resûlullâh (s.a.v.), öldürmek için hayvanları hapsedmeyi yasaklamıştır. Vele ki bu hayvanlar öldürülmelerine Şeriatın izin verdiği yılan, akrep, fare, kuduz köpek olsun Bunlara işkence yapılmadan öldürülür. Çünkü Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«**Katle müstahik birini öldürdüğünüz zaman katli güzel yapınız. Hayvanı boğazladığınızda boğazlamayı güzel yapınız. Her biriniz bıçağı bilesin ve boğazlayacağı hayvanı rahat ettirsin buyurmuştur.**»³⁸¹

Yine canlı varlıkları yakarak öldürmek de yasaktır. Çünkü sahih bir hadîs-i şerifte Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

«**Ben size falan ve falanı ateşle yakmanızı emretmişim. Ateşle yalnız Allah azab eder. Onları bulduğunuzda öldürün.**»^(*)

İbn Mes'ud anlatıyor: «Biz seferlerinden birinde Resûlullâh (s.a.v.) ile beraber idik. Bir ara Resûlullâh (s.a.v.) tabii ihtiyacını gidermek için yanımızdan uzaklaştı. Biz yavruları olan küçük bir kuş gördük. Kuşun yavrularını aldık. Kuş üzerimizde dolaşıyordu. Derken Resûlullâh (s.a.v.) geldi. «**Yavrularını alarak bu hayvanı sızlatan kimdir? Yavrularını ona iade edin buyurdu.**»³⁸² İbn Mes'ud devamla: Yine bu seferinde, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir karınca yuvası gördü idi ki, biz o yuvayı yakmıştık. Resûlullâh (s.a.v.): «Kim yaktı bunu?» Biz yaktık ya Resûlallah, dedik: Resûlullâh (s.a.v.):

«**- Hiç kimsenin ateşle azab etmesi uygun değildir. Ateşle yalnız ateşin Rabbi olan Allah azabeder**» buyurdu. Bu hadîs-i şerifte bite, pireye varıncaya kadar hiç bir hayvana ateşle işkence edilemeyeceğine dair nehiy vardır.

Keyf için bir hayvanı öldürmek mekruhtur. Çünkü Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: «Her kim keyf için bir serçeyi öldürürse (öldürülen o serçe) Kıyâmet Gününde Allah'a şöyle seslenir:

«**- Yâ Rab, ona sor, beni neden boş yere öldürdü de, faydalanmak için öldürmedi.**»³⁸³

Kuluçka günlerinde kuşları avlamak mekruhtur. Bir yavruyu annesi önünde kesmek de mekruhtur.

İbrahim b. Edhem şöyle hikâye ediyor: Adamın biri bir buzağıyı annesinin önünde boğazladı da, Cenabı Hak o adamın eline felç indirdi.

KÖLE AZAD ETMENİN FAZİLETİ

—Ebû Hüreyre'den Resûlullâh (s.a.v.)'m şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

(*) Buharî, Ebû Hüreyre'den rivâyet etmiştir. Askalanî'nin ifadesinden anlaşıldığı üzere bu hadîsi Tirmizî ve Ebû Dâvud da rivâyet etmişlerdir. Resûl-i Ekrem'in kinaye buyurduğu bu iki kişi Hubar b. Esved ile arkadaşındır. Bunlar Peygamberimizin kızı Zeyneb'in devesini Bedir Gazasından sonra Mekkedden Medine'-yeye hicret ederken ürkütmüşlerdi. Hz. Zeynep de düşmüş hasta olmuş, bilâhare vefat etmişti. Kısasa meşhur ve İbn İshak Tarihinde yazılıdır.

³⁸² Ebu Davud Süneninde Abdullah b. Mes'uddan.

³⁸³ Nesâî ve İbn Hibban sahihlerinde.

«Her kim ki mü'min bir cariyeyi azad ederse Allah onun her uzvuna mukabil azad edenin bir uzvunu cehennemden halâs eyler, öyle ki, âzad olunanın edep yerine karşılık azad edenin avret mahallini azad eder.» (Buhârî rivâyet etmiştir.)

Ebû Ümame, Resûlullâh (s.a.v.)'ın şöyle buyurduğunu rivâyet eder: «Her hangi bir müslim kişi, bir müslim kişiyi azad ederse, âzad olunan kişi âzad edene karşı cehenneme siper olur ve azad olunanın her uzvu, âzad edenin bir uzvunu kurtarır. Hangi bir müslim kişi de iki müslüman (câriye) kadını hürriyete kavuşturursa bu iki kadın azad edene karşı cehenneme siper olurlar ve bu iki kadının her organı onun bir organını kurtarır. Hangi bir müslüman kadın da bir müslüman (câriye) kadını âzad ederse muhakkak o ona cehenneme karşı siper olur ve âzad olunanın her bir uzvu âzad edenin bir uzvunu kurtarır.» (Tirmizî rivâyet etmiş ve sahihdir demiştir).

Allah'ım bizleri kurtuluşa erenlerden eyle. Amin.

52.GÜNAH: KOMŞUYA EZA VERMEK, ONU ÜZMEK

Buharî ve Müslim Sahih'lerinde Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: «**Vallahi iman etmiş olmaz, vallahi iman etmiş olmaz!..**» (Meclisde hazır bulunanlar tarafından): Yâ Resûlallah bu iman etmiş olmayan kimdir, diye soruldu.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«**-Kim olacak, Komşusu zulmünden emin olmayan kişi.**» buyurdu.³⁸⁴

Başka bir rivâyette: «**Komşusu, şerrinden emin olmayan kişi cennete giremez**» buyurulmuştur³⁸⁵, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e, Allah katında günahların en büyükleri hangileridir, diye soran kimseye Peygamberimiz (s.a.v.) şu üç hususu zikreder: «**1- Seni yaratan Allah'a eş tanıman. 2- Yemeğine ortak olur korkusuy-le çocuğunu öldürmen. 3- Komşunun helaliyle zina yapman.**»³⁸⁶ Bir hadis-i şerif de şöyle buyrulur:

«**Kim Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsa komşusunu incitmesin.**»³⁸⁷

Üç çeşit komşu vardır: 1- Kişinin müslüman olan akraba komşusu. Bunun üç hakkı vardır: Komşuluk, akrabalık ve müslümanlık. 2- Müslüman komşu: Bunun da iki hakkı vardır: Müslümanlık ve komşuluk hakları. 3- Kâfir komşu. Bunun da bir hakkı vardır. O da komşuluk hakkıdır.

İbn Ömer'in yahudî bir komşusu vardı. İbn Ömer davar kestiğinde, ondan komşumuz yahudiye de götürün, derdi.³⁸⁸ Şöyle rivâyet olunmuştur:

«**Kıyâmet Gününde fakir komşu zengin komşusunun eteğinden yakalar ve:**

- **Yâ Rab, buna sor bakalım, hayrını neden benden esirgedi? (Kapısını) neden yüzüme kapadı?**»³⁸⁹

Komşunun komşusunun ezasına katlanması, ona yapılan iyilikler cümlesindendir. Bir adam Resûlullâh (s.a.v.)'a gelir ve:

³⁸⁴ Ebû Hüreyre'den.

³⁸⁵ Bu Müslim'in Ebu Hüreyreden yaptığı bir rivâyettir. (Münzirl)

³⁸⁶ Buharî, Müslim, Tirmizî ve Nesai. Hepsî de Abdullah İbn Mes'uddan.

³⁸⁷ Buharî ve Müslim Ebu Hüreyre'den. (Münzirî)

³⁸⁸ Ebu Davud ve Tirmizî. Tirmizî hasen olduğunu söylemiştir. Hz. Ömer'den yapılan bu rivâyette; onun ben Resûlullahdan işittim: "Cibril devamlı bana komşu hakkında öğütte bulunuyordu. Zannettim ki yakında komşuyu komşuya varis kılacak". (Münzirî)

³⁸⁹ İsfahânî, Tergib ve Terhibinde İbn Ömer'den. Münzirî hadisin zayıf olduğuna işaret etmiştir.

- Yâ Resûlallah, bana öyle bir amel göster ki, onu yaptığımda cennete gireyim. Peygamberimiz (s.a.v.):

«- İhsan edici ol!» buyurur. Adam

- Yâ Resûlallah, ihsan vasfına sahip olduğumu ben nasıl bilebilirim?

«- Komşularına sor. Onlar senin iyilik yapan biri olduğunu söylerlerse, şüphesiz sen ihsan vasfına hâizsindir. Şayet komşuların senin kötü olduğunu söylerlerse o takdirde sen kötü bir adamsın demektir» buyurdu. (Beyhakî, Ebû Hüreyre'den rivâyet etmiştir). Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle rivâyet olunmuştur:

«Her kim âilesine ve malına zarar vereceğinden korktuğu için komşusuna kapısını kapatırsa, (şerir) komşu mü'min değildir. Komşusu şerrinden emin olmayan kimse mü'min değildir.»³⁹⁰

Bir hadîs-i şerifde denilmiştir ki: «Bir adamın on kadınla zina etmesi komşusunun helâliyle zina etmesinden daha yeğdir. Yine bir adamın on evi soyması komşusunun evini soymasından daha yeğdir.»³⁹¹

Sünen-i Ebû Dâvud'da, Ebû Hüreyre'nin şöyle dediği rivâyet olunmuştur:

Bir adam Resûlullâh (s.a.v.)'a geldi, komşusunu şikâyet etti. Peygamberimiz (s.a.v.):

«- Git sabret!» buyurdu. Adam daha sonra iki veya üç defa daha şikâyete geldi. Son gelişinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«- Git, eşyanı yol üzerine bırak» buyurdu. Adam da öyle yaptı. Halk oradan geçerken adama neden böyle yaptığını soruyorlardı.

O da komşusuyla arasındaki meseleyi anlatıyordu. Bunun üzerine gelip geçenler komşusuna lânet okuyor ve Allah ona yaptığını yapmış diyorlardı. Bazıları da bed-dua ediyorlardı. Nihayet şerir komşusu geldi ve:

- Kardeşim, evine dön. Bundan böyle hoşlanmayacağın bir hareketi benden görmeyeceksin, dedi.

³⁹⁰ Haraiti «Mekarimü'l-Ahlâk»da Amr b. Şuayb'dan, o da dedesi Abdullah b. Amr b. el-As'dan rivâyet etmiştir. Hadisin devamı şöyledir:

«Komşu hakkı nedir bilir misin? (Bunlar:) Senden yardım istediğinde ona yardım etmen, borç istediğinde vermen, fakir düşünce alâkanı kesmemen, hasta olduğunda ziyaretine gitmen, ona bir hayır isabet ettiğinde kendisine tebrikler sunman, musibete uğradığında sabırlar, öldüğünde cenazesini izlemen, onun rûzgârına mâ-ni olacak şekilde evini onun evinden yüksek yapmaman. Meğer ki, buna müsaade ede. Meyve aldığında ona da vermen, bunu yapamazsan aldığını gizlice eve sokman. Komşunun çocuğunu tahrik etmemek için kendi çocuğunun eline meyve vererek sokağa salmamandır.»

Münzirî diyor ki: «Komşu hakkı nedir bilir misin?» sözü ravilerden birine aid olsa gerek. Münzirî, hadisin zayıf olduğuna işaret etmiştir.

³⁹¹ İmam Ahmed, Taberanî Kebir ve Evsatında Mikdad b. Esvedden (Münzirî).

Zimmî de olsa komşusunun ezasına katlanmak gerekir. Hikâye olunduğuna göre:

Sehl-i Tüsterî'nin mecûsî bir komşusu varmış. Komşusunun patlayan belasından sızan lağım Sehl'in evinin bir odasına akarmış. Sehl de her gün lâğımın önüne bir «lazımlık» koyar biriken pis suları kimse görmeden gece karanlığında dışarı dökermiş. Bu hal uzun bir süre Sehl'in ölüm hastalığına kadar devam etmiş. Sehl vefat edeceğini anlayınca komşusu mecusiye çağırtır ve ona: «Şu odaya gir ve orada olana bak» der. Mecusi içeri girer, lağım sızan aralığı ve dolu olan çömleği görünce:

- Bu da nesi? Sehl:

- Uzun süredir senin evinden şu odaya lağım akmaktadır. Gündüz biriken pis suları gece çöplüğe döküyordum. Ecelim yaklaşmasaydı size yine haber vermezdim. Korkuyorum ki, başkaları buna tahammül edemez. Şimdi ne gerekiyorsa onu yap. Mecusi:

- Ey ihtiyar, uzun süre sen bana bu şekilde davranacaksın da ben hâla küfrümde direteceğim mi? Uzat elini «Şehâdet ediyorum ki, Allahdan başka Tanrı yoktur, Muhammed Allahın elçisidir» der ve müslüman olur. Çok geçmez Sehl vefat eder. (Allah ona rahmet etsin. Âmin). Allahü Teâlâdan ahlâkın, amellerin ve sözlerin en güzeli için bizlere ve sizlere yol göstermesini ve sonumuzu hayır eylesmesini dileriz. Âmin.

53.GÜNAH:

MÜSLÜMANLARA EZA VERMEK VE ONLARA SÖVMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Erkek mü'minlerle kadın mü'minlere işlemedikleri (bir günah) yüzünden eza edenler de muhakkak bir yalan ve apaçık bir günah yüklenmiş (ler) dir.» (Ah-zab: 58).

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ey iman edenler! Bir kavim diğer bir kavimle alay etmesin. Olur ki (alay edilenler) kendilerinden daha hayırlıdır. Kadınlar da kadınları (eğlenceye almasın). Olur ki onlar (eğlenceye alınanlar) kendilerinden daha hayırlıdır. (Kendi kendinizi ayıplamayın. Birbirinizi kötü lakablarla çağırmayın. İmandan sonra faksıklık ne kötü addır. Kim tevbe etmezse onlar zâlimlerin ta kendileridir.» (Hucurat: 11).

Allahü Teâlâ buyurdu:

«(Ey iman edenler!) Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Kiminiz de kiminizi arkasından çekiştirmesin» (Hucurat: 12). Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurur:

«Kıyâmet gününde Allah divanında nasın en şerlisi, şerrinden korkularak halkın kendisini terkettiği kimsedir.»³⁹² Birhadîs-i şerifte şöyle buyurulmuştur: «Her müslümanın müslüman üzerine kanı, malı ve ırzı haramdır.»³⁹³

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yardımsız bırakmaz, onu horlamaz. Kişiye şer olarak müslüman kardeşini horlaması yeter.»³⁹⁴ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Müslümana sövmek fık, onu öldürmek de küfürdür.»³⁹⁵ Ebû Hüreyre'den şöyle rivâyet olunmuştur:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e:

- Yâ Resûlallah, falan kadın gece namaz kılıyor, gündüz oruç tutuyor. Fakat diliyle komşusunu incitiyor, denilince Resûlullâh (s.a.v.):

«- Onda hayır yoktur o cehennemdedir» buyurdu. (Hâkim sahih olduğunu bildirmişti).³⁹⁶ Başka bir hadîste şöyle buyurulmuştur.- «Ölülerinizin iyiliklerini anın, onların kötülüklerini örtün»³⁹⁷ Muhterem Efendimiz buyurdu:

«Her kim bir adamı, küfür isnad ederek çağırırsa veya «Ey Allah'ın düşmanı

³⁹² Buharî ve Müslim, Hz. Âişeden. Buradaki lâfız Buharînin: "Edeb-ül-Müfredinde".

³⁹³ Müslim ve Tirmizî, Ebu Hüreyre'den.

³⁹⁴ Müslim ve başkaları Ebu Hüreyreden.

³⁹⁵ Buharî ve Müslim, Ebu Hüreyreden.

³⁹⁶ İbn Hıbban, Ahmed ve Bezzar'da.

³⁹⁷ Hâkimin sahih kaydıyla rivâyet ettiğini Müellif «es-Suğra»sında bildirir.

diye seslenirse o kişi de böyle değilse (isnadı) kendisine döner.»³⁹⁸

Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Miraç gecesinde (cehennemde) bir takım kimselerin yanına uğradım, bakırdan tırnakları vardı. Bunlarla yüzlerini ve göğüslerini kaşıyorlardı. Ben:

- Ey Cibril bunlar kimlerdir? diye sordum. Cibril:

- Bunlar halkın etlerini yiyen (gıybet eden) ve insanların şereflerine dil uzatanlardır» cevabını verdi.³⁹⁹

MÜ'MİNLERİN ARASINI AÇMAKTAN, HAYVANLARI BİRBİRİNE KİŞKİRTMAKTAN SAKINDIRMA

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Şeytan Cezire-i Arap'da (Arabistan'da) namaz kılan müslümanların kendisine perestiş edeceklerinden umudunu kesmiştir. (Fakat) aranızı açmakta (sizi birbirinize düşürmekte müessir olur).»

İki kişinin arasını açmaya uğraşan, onlar arasında birbirini incitecek lâflar getirip götüreren nemmamdır, halkın en şerirlerinden ve şeytanın hizbindendir. Nitekim Resûlullâh (s.a.v.) başka bir hadislerinde:

«Sizin şerlilerinizi haber vereyim mi? buyurmuş, ashab:

- Ver yâ Resûlallah, deyince, Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Sizin en şerlileriniz lâf getirip götürmeye koşan, dostlar arasını açan, iyi kimseler için kusur arayanlarıdır» buyurmuştur.⁴⁰⁰ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Nemmam cennete giremez.»⁴⁰¹

Nemmam: İnsanlar arasında veya iki kişi arasında, onları birbirinden soğutacak lâflar getirip götüreren gammazdır. Ancak iki kişiden birinin diğerine karşı bir tertibe giriştiğini bilir, haber vermediği takdirde ötekinin bir zarar göreceğini kestirirse o zaman o tertibi gelip haber vermesinde bir sakınca yoktur.

Horozları dövüştürmek, köpekleri boğuşturmak, koçları tokuşturmak (tosunları vuruşturmak) için hayvanları birbirine kişkırtmak haramdır. Resûlullâh (s.a.v.) bunlardan nehyetmiştir. Bunları yapan Allah ve Resûlüne âsi olur.

Kadını kocasından, köleyi de efendisinden soğutmaya çalışmak da haramdır.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: «Kadını kocasına, köleyi de efendisine karşı ayartan kimse mel'undur.»⁴⁰²

³⁹⁸ Buharî ve Müslim, Ebu Zer'den. (Münzirî)

³⁹⁹ Ebû Dâvud, Hz. Enes'den. (Münzirî)

⁴⁰⁰ İmam Ahmed, Abdurrahman b. Ganemden. (Münzirî)

⁴⁰¹ Buharî ve Müslim, Huzeyfe'den.

⁴⁰² Ebû Dâvud başka bir ifade ile Ebû Hüreyre'den. Nesâî ve İbn Hibban da rivâyet etmişlerdir.

İNSANLARIN ARASINI DÜZELTMEMEYE TEŞVİK

Allahü Teâlâ buyurdu: «Onların fısıldaşmalarının bir çoğunda hayır yoktur. Meğer ki, bir sadaka vermeyi, ya bir iyilik yapmayı veya insanların arasını düzeltmeyi emredenler (inki) ola. Kim Allah'ın rızasını arayarak böyle yaparsa biz ona çok büyük bir mükâfat vereceğiz.» (Nisa: 114).

Mücâhid hazretleri bu âyetin tefsirinde diyor ki:

«Bu âyet umumîdir. İnsanlar arasında birbiriyle fısıldaşanların, faydasız lakırdılar edenlerin bu davranışlarında hayır yoktur. Meğer ki, konuşmalarını hayırlı amellere yöneltmiş olalar.»

İbn Abbas: «...Meğer ki, bir iyilik yapmayı emredenlerinki ola» cümlesinin tefsirinde: «İyilikden, mârufdan murad sıla-i rahim ve meğer ki, Allah'a taat hususunda birbirleriyle fısıldaşmış olalar» demiştir. Zaten iyi amellerin hepsine «mâruf» adı verilir. Akıllı kimseler onlara âşinâdır, bilirler.

İnsanların arasını düzeltmeye uğraşmak dahi Resûlullâh (s.a.v.)'in teşvîk ettiği, üzerinde hassasiyetle durduğu mevzulardandır.

Resûlullâh (s.a.v.), Ebû Eyyub el-Ensârî'ye: «Sana bir sadaka çeşidi bildireyim mi, ki o senin için kızıl develerden (kıymetli dünya mallarından) daha hayırlıdır!

Ebû Eyyub el-Ensârî:

- Tabii, yâ Resûlallah bildir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Birbirlerine küsdüklerinde insanların aralarını düzeltmen, birbirlerinden uzaklaştıklarında aralarını bulup yaklaştırmandır» buyurdu.⁴⁰³

Ümmü Habîbe, Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu söylemiştir: «Âdemoğlunun bütün söyledikleri onun aleyhinedir, lehine değil! Ancak emr-i mâruf, nehy-i münker ve Allah'ın zikrine dair konuşmaları müstesna, (bunlar insan oğlunun faydasınadır).»⁴⁰⁴ Rivâyete göre adamın biri bu hadisi duyduğu vakit b yüklerden Süfyan es-Sevrî'ye:

- Hadîs ne kadar şedid, yaman, der. Süfyan cevaben:

- Allahü Teâlâ'nın: «Onların fısıldaşmalarının bir çoğunda hayır yoktur. Meğer ki bir sadaka vermeyi, ya bir iyilik yapmayı veya insanlar arasını düzeltmeyi...» âyetine hiç kulak vermedin mi? O hadîs işte bu ayette ifade buyurulanı açıklamaktadır, demiştir.

Bil ki, iyilik yapmak ve insanların arasını düzeltmek bu vazifeleri ihlasla yapan kişilere fayda verir. Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor:

«Kim Allah'ın rızasını arayarak böyle yaparsa Biz ona çok büyük bir mükâfat vereceğiz» (Nisa: 114). Bir hadîs-i şerifte şöyle buyurulur:

«Hayır kasdıyla söz ulaştırmak veya hayır kasdıyla yalan söyleyerek insanların

⁴⁰³ Bezzar ve Taberani,, Enes'den. Münzirî hadisin zayıf olduğunu söylemiştir.

⁴⁰⁴ İbn Ebi'd-Dünya ve Tirmizî. Tirmizî gariptir demiştir. (Tergib)

arasını düzelten yalancı değildir» (Buharî rivâyet etmiştir) .

Ümmü Gülsüm şöyle demiştir: «Ben Resûlullâh (s.a.v.)'in nasın dedikodusundan yalnız şu üç yerden başkasında yalana müsaade ettiğini işitmedim: 1- Harpte. 2- Halkın arasını düzeltme hususunda. 3- Kadının kocasına, kocanın da karısına karşı (âile dirliği için) yalan söylemesi hususunda.»⁴⁰⁵

Sehl İbn Sa'ddan rivâyet olunduğuna göre, bir keresinde Amr b. Avf oğulları arasında kavga çıkmıştı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bunların arasını düzeltmek için ashabından bazılarını yanına alarak İbn Avf Oğullarının yanına gitmiştir. (Buharî rivâyet etmiştir).

Ebû Hüreyre'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«Namaz için yürümekten, iki kişi arasını düzeltmek için yol almaktan, müslümanlar arasındaki kötü ahlâkı ıslah için mesafe katetmekten daha üstün bir amel yoktur.»⁴⁰⁶ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Her kim ki iki kişinin arasını bulursa Allah onun işini ıslah eder. (Aralarını bulmaya çalışırken) konuştuğu her kelimeye bir köle âzad etmiş sevabı verir, önceki günahlarından yarlıganmış olarak döner.»⁴⁰⁷

⁴⁰⁵ Müslim, Ümmü Gülsüm'den. (Irakî)

⁴⁰⁶ Isfahani rivâyet etmiştir. (Münzirî)

⁴⁰⁷ Isfahani, Enes'den. Münzirî garib bir hadis olduğunu söylemiş. (Tergib)

54.GÜNAH: KENDİLERİNİ ALLAH'IN İBADETİNE VERMİŞ KİMSELERE EZA VERMEK

Allahü Teâlâ buyurdu: «**Erkek müminlerle kadın müminlere işlemedikleri (bir suç ve günah) yüzünden ezâ edenler de muhakkak bir yalan ve apaçık bir günah yüklenmiş(ler) dir**» (Ahzab: 58). Allahü Teâlâ buyurdu:

«**Müminlerden sana tâbi olanlara kanadını indir**» (Şûra: 215).

Ebu Hüreyre'den, şöyle dediği rivâyet olunmuştur: Resûlullâh (s.a.v.), Allahü Teâlâ'nın şöyle buyurduğunu söyledi: «**Her kim beni tanıyan ve ihlasla bana ibadet eden bir kuluma düşmanlık ederse Ben de ona harb ilan ederim.**» Başka bir rivâyette: «**...düşmanlık ederse kesinlikle o bana harb için meydan okumuş olur**» buyurmuştur.⁴⁰⁸

Bir hadiste şöyle rivâyet olunuyor: Ebû Süfyan ashabın fakir ve âbidlerinden Selman, Suhayb ve Bilâl-i Habeşî'nin yanından geçtiği bir sıra bu zevat:

- Allah'ın kılıçları, Allah'ın düşmanından haklarını alamadı derler. Hz. Ebû-bekir:

- Nasıl böyle dersiniz? O Kureyşin büyüğü ve efendisidir. Hz. Ebûbekir hemen Peygamber'in huzuruna gelir, geçen konuşmaları haber verir. Peygamberimiz (s.a.v.):

«**Ey Ebâ Bekr! Rabbini gücendirdin, belki onları da gücendirmişsindir.**» Ebû Bekir derhal onların yanına gider ve: -Ey kardeşlerim sizleri darılttım. Onlar: -Hayır kardeşim, Allah seni yarlıgasın, derler.

Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor:

«**Sabah akşam Rablerine (sırf) O'nun cemalini dileyerek dua edenlerle beraber candan sabr (u sebat) et**» (Kehf: 28). Bu âyet âbid fakirlerin faziletini göstermektedir.

Âyetin sebab-i nüzulü: Her Peygamber'e olduğu gibi, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e de ilk inananlar fakirlerdi. Resûlullâh (s.a.v.) ashabının fakirleri olan Selman, Suhayb, Bilal ve Ammar b. Yâsir gibi zevatla oturur, sohbet ederdi. Onları dest-i terbiyesinde yetiştirirdi. Kâfirlerin reislerinden bir zümre Resûlullâh (s.a.v.)'a: Biz huzurunuzda geldiğimiz vakit fakirleri yanından çıkar, onlarla oturmakdan âr ederiz dediler. Bu müracaat üzerine bu âyet nâzil oldu. Peygamberimiz (s.a.v.) buna yanaşmayınca müşrikler:

- Öyle ise Ey Muhammed bir gün onlar için, bir gün de bizim için tâyin buyur dediler. O zaman Cenab-ı Hakk:

⁴⁰⁸ Buhâri rivâyet etmiştir.

«Sabah akşam Rablerine (sırf) O'nun cemalini dileyerek dua edenlerle beraber sabr(u sebat) et. Dünya hayatının ziynetini arzu edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalblerine, bizi anmaktan gaflet verdiğimiz, heva ve hevesine uymuş, işinde haddi aşmış kimselere boyun eğme. De ki: O (Kur'an) Rabbimizden gelen (bir) hakdır. Artık dileyen iman etsin, dileyen gâvur olsun» (Kehf: 28, 29) âyetini inzal buyurdu.

Resûlullâh (s.a.v.) fakirlere alâka gösterir, onları sayar ve severdi. Medine'ye hicret buyurduğu vakit onlar da hicret ettiler. Mescid-i Nebevî'nin sofasında ika-met buyurdukları için kendilerine «Sofa Ashabı» (Ashabu's-Suffe) deniyordu. Vakitlerini ibadet ve taatla geçiriyorlardı. Zamanla kendilerine fakir sahabîlerden iltihaklar oldu, adetleri çoğaldı. Allah hepsinden razı olsun.

Onlar Allahü Teâlâ'nın dostları için va'd buyurduğu mükâfatları gönül gözleri ile müşahede ediyor, iman nuruyla ilâhî ihسانları görüyor, kalpleri kâinattan hiç bir maddeye alâka duymuyordu. Onlar: Yâ Rab, biz yalnız Sana ibadet eder, Sana boyun eğer, Sana secde ederiz. Senin hidayetle yolumuzu bulur, menzili-mize ereriz, Sana güveniriz, Sana dayanırız, Senin zikrinle mütenâim oluruz, Senin zikrinle coşarız, senin sevgi meydanında dolaşır, gıdamızı alır, yayılırız. Yalnız senin rızanı tahsil için amel işleriz. Kapından kovulsak da asla ayrılmayız diyorlardı. İşte onlar bu duygular içinde mana yolunda yol alırlarken, Kâinatın Rabbi onların yolunu mamur kılıyor, Nebiy-yi muhteremine şöyle sesleniyordu:

«Sabah akşam Rablarına sırf O'nun cemâlini dileyerek dua edenleri (huzurundan) kovma. Onların (kâfirlerin) hesabından hiç bir şey de onlara aid değildir. Onları (fakirleri) kovarsın (amma) zâlimlerden olursun» (En'am: 52). Yani Rablarmı zikrederek gecelerini geçiren, sabah olunca O'nun kapısında cevelan eden (rızasını arayan) bir kavmi sakın yanından uzaklaştıрма!..

Meskenleri mescitler, matlupları Allah, taamları açlık, gıdaları uykusuzluk, gayeleri fakr u zaruret, örtüleri haya olan bir kavmi yanından kovma. Onlar ki azm atlarını Mevlâlarının kapılarına bağlamışlar, yüzlerini necva mihraplarına koymuşlardır.

Fakirlik, umumî ve hususi olmak üzere iki kısımdır: Umumî olan fakirlik: Mü'min kâfir herkesin Allaha muhtaç olmasıdır. Allahü Teâlâ'nın: «Ey insanlar siz Allaha muhtaçsınız. Allah ise, O, her şeyden müstağnidir, her hamde lâayiktır» (Fâtır: 15) âyetinin manası budur.

Hususi olan fakirlik: Allahın velîlerinin ve sevdiklerinin vasfıdır ki, ellerini dünyadan çekmeleri, gönüllerini maddelerden sıyırmaları, yalnız Allahı düşünmeleri, O'na şevk duymaları, O'nunla başbaşa kalmalarındandır.

Allahım! Bize Sana gizliden gizliye yalvarmanın tadını tattır. Bizi rızana götüreceğ yola ilet. Senden uzak kılacak her şeyi bizden uzaklaştı. Sevdiklerine kolaylaştırdıklarını bize de müyesser kıl. Bizi, anamızı, babamızı ve bütün müslümanları yarlıga. Âmin.

55.GÜNAH: ELBİSELERİ GÖSTERİŞ İÇİN YERLERDE SÜRÜNECEK ŞEKİLDE UZATMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Yer (yüzün) de kibr ve azametle yürüme. Çünkü (ne kadar bassan) arzı cidden yaramazsın, boyca da asla dağlara eremezsin» (İsra: 37).

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «İzar (denilen libas)ın iki topuktan aşağı sarkanı ateştedir.»⁴⁰⁹ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Allahü Teâlâ kibirlenerek izarını (elbisesini, paçasını) sürükleyen kimseye iltifat buyurmaz.»⁴¹⁰

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Üç kimse var ki, Allah kıyâmet gününde onlara konuşmaz, onlara nazar buyurmaz, onları temize çıkarmaz. Onlar için cehennem kesindir.

1- Elbisesini sürüyen, 2- Yaptığı iyiliği başa kakan, 3- Yalan yeminle metaini sürümlendiren.»⁴¹¹ Bir hadîste de şöyle buyurulmuştur:

«Geçmiş zamanda bir adam kendine gurur veren bir elbise içinde kurularak yürüyordu. Başım taramış kibirli kibirli yürürken yere batırıldı. O, Kıyâmet Gününe kadar bağırarak, deprenerek yerin dibine girecektir.»

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Her kim kibirle elbisesini sürürse Kıyâmet Gününde Allah ona nazar buyurmaz.»⁴¹² Nebiy-yi muhterem buyurdu:

«Sarkıtmak, izar (kaftan) ve sarıktadır. Her kim kibirlenerek bunlardan az bir şeyi yerden sürürse Allah kıyâmet gününde ona bakmaz.»⁴¹³

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «Mü'minin izarı iki baldırının yarısına kadardır. Topuklarla baldırı arasındaki kısım arasını uzatmakta bir sakınca yoktur. Ama topuklardan aşağı sarkan ateştedir.»⁴¹⁴

Bu uzatma mevzuu umumîdir. Gömlek, elbise, cübbe, kaftan, ferace... gibi bütün giysilere şâmilidir. Ebû Hüreyre'nin şöyle bildirdiği rivâyet edilmiştir:

«Geçmiş zamanda bir adam izarını sarkıtmış bir halde namaz kılıyordu. Allah'ın Resûlü o adama: «Git abdest al», dedi. Adam da gitti abdest aldı, biraz sonra geldi. Tekrar: «git abdest al», buyurdu. Bir adam:

409 Buharî, Ebû Hüreyre'den.

410 İmam Mâlik, Buharî, Müslim, Tirmizî ve Nesai. (Münzirî)

411 Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce. (Münzirî)

412 Daha önceden geçti.

413 Ebû Dâvud, Nesâî, İbn Mâce İbn Ömer'den.

414 Nesâî, Ebû Hüreyre'den. İmam Ahmed'in rivâyetinde şahidi vardır. (Münzirî)

- Ey Allah'ın elçisi neden ona abdest almasını buyurdun? Sonra da ona hiç bir şey söylemedin (sebebinin beyan etmedin) ? Peygamber:

«- Çünkü o izarını sarkıtarak namaz kılıyordu. Allah Teâlâ izarını sarkıtarak namaz kılan bir adamın namazını kabul etmez buyurdu.»⁴¹⁵

Bir kere Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Kim ki, giydiği elbisesini kibirlenerek yerde sürürse Kıyâmet Gününde Allah ona iltifat etmez», buyurmuştu.» Hz. Ebû-bekir:

«- Yâ Resûlallah benim izarımı dikkat etmezsem muhakkak yerde sürünür (ne buyurursunuz)?» Resûlullâh (s.a.v.):

«- Sen izarını kibirlenerek sürüyenlerden değilsin» dedi.⁴¹⁶ Allahım. Bize güzel lütfunla muamele buyur.

⁴¹⁵ Ebû Dâvud. Münzirî'nin Tergib'inde hadis hakkında malumat vardır.

⁴¹⁶ Buharî, Müslim, Ebû Dâvud ve Nesâî. (Münzirî)

56.GÜNAH:

ERKEKLERİN İPEK ELBİSE GİYMELEİ VE ALTIN KULLANMALARI

Buharî ve Müslim, Sahih'lerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: «Her kim dünyada ipek elbise giyerse ahirette giyemez.»⁴¹⁷

Bu umumîdir, bütün erkeklere şâmindir. Çünkü Resûlullâh (s.a.v.) «İpek elbise giymek ve altın, ümmetimin erkeklerine haram kılındı» buyurmuştur.⁴¹⁸ Huzeyfe b. Yeman'ın şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «Resûlullâh (s.a.v.) Efen-dimiz bizi altın gümüş kap içinde su ve meşrubat içmekden ve böyle kab içinde yemek yemekten, ipek ve dibace elbise giymekden ve ipekli kumaş üzerinde oturmakdan bizleri nehyetti.» (Buharî rivâyet etmiştir).

İpek giymenin erkekler için de helâl olduğunu söyleyen kâfir olur. Şeriat ancak, kendisinde kaşıntı ve uyuz olanla, düşmanlara karşı savaşılan muhariplerin (zarureten) ipek giymelerine ruhsat vermiştir. Erkeklerin süs için hangi nev'i olursa olsun ipek giymeleri bilittifak haramdır. Yine çoğu ipekten oluşan bir kumaş giymeleri de haramdır. Yine erkeklerin yüzük, kolye, kılıç kabzası vs. şekilde altın kullanmaları haramdır. Bunları erkekler için yapmak da haramdır.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) birinin parmağında bir altın yüzük görür. Adamın elinden yüzüğü çıkarır ve: «Sizden biri ateş koruna doğru gidiyor ve onu alıp eline koyuyor.» buyurur.⁴¹⁹

Ulemâ, erkek çocuğa ipek elbise giydirmek ve altın takma hususunda ihtilâf etmişlerdir. Bazıları cevaz verirken bazıları da Peygamberimiz'in «İşte bu ikisi (ipek ve altın) ümmetimin erkeklerine haram, dışilerine helâldir» sözünün genel oluşuna bakarak erkek çocuğunun da nehyin kapsamına girdiğini savunarak haram olduğunu söylemişlerdir. Bu, İmam Ahmed ve daha başkalarının mezhebidir.⁴²⁰ Allah'dan tevfiik dileriz.

417 Tirmizî ve Nesâî de rivâyet etmişlerdir. Hepsi de Hz. Ömer'den.

418 Ebû Dâvud ve Nesai Hz. Ali'den. (Münziri)

419 Müslim İbn Abbas'dan .

420 Yukarıda geçmişti.

57.GÜNAH: KÖLENİN EFENDİSİNDEN KAÇMASI

Müslim, Sahih'inde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

«Köle (efendisinden) kaçtığı vakit namazı kabul edilmez.»⁴²¹

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Her hangi bir köle efendisinden kaçarsa zimmetimizden berî olur.»⁴²²

İbn Huzeyme Sahih'inde, Câbir'den şu hadisi rivâyet etmiştir: Câbir Resûlul-lâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu söylemiştir: «Üç kimse vardır ki Allah onların namazını kabul etmez, hiç bir iyilikleri göğe yükselmez.

1- Kaçak köle. Ta ki efendisine dönene kadar. 2- Kocasının kendisine kızdığı kadın ki, kocası memnun kalana dek. 3- Sarhoş ki, ayılmadıkça.»⁴²³

Fudale b. Ubeyd'den merfû olarak şu hadîs rivâyet olunmuştur: «Üç kimse var ki, onların (fena akıbetleri) sorulmasın. 1- Cemaattan ayrılan ve reis-i devlete (mü'minlerin emîrine) karşı gelen adam. 2- Asî olarak ölen kaçak köle. 3- Her türlü ihtiyacı temin edildiği halde kocası yokken câhiliyyet devri kadınları gibi süslerini gösteregöstere dışarı çıkıp yürüyen kadın». Bu hadisi Vahidî de zikretmiştir.⁴²⁴

⁴²¹ Cerir'den rivâyet etmiştir. (Münzirî)

⁴²² Müslim Cerir'den. (Münzirî)

⁴²³ Taberani de Evsatında. (Münzirî)

⁴²⁴ İbn Hibban, Sahih'inde «Kocasına hiyanet eden kadın..» ifadesiyle. Taberani de böyle rivâyet etmiştir. (Münzirî)

58.GÜNAH:

ALLAH'TAN BAŞKASI ADINA HAYVAN KESMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Üzerlerine Allah'ın ismi anılmayanlardan yemeyin. Çünkü bu muhakkak bir fıskdır» (En'am: 121).

İbn Abbas Allahü Teâlâ'nın bu âyette murad buyurduğu «boğazlanmayarak ölen, boğulmuş, vurulmuş, yukarıdan yuvarlanmış, süsülmüş, canavarın yırtıp öldürdüğü, dikili taşlar (putlar) üzerinde onlar adına boğazlanan hayvanlardır» demiştir.

Kelbî de diyor ki: Üzerlerine Allah'ın ismi anılmayanlar Allah'dan başkası adına boğazlanmıştır. Atâ da diyor ki: Allahü Teâlâ bu ayetinde Kureyş ve öteki arapların putlar adına boğazlamaları gibi boğazlamaktan nehyediyor. Çünkü bu «muhakkak bir fısktır», yâni üzerlerine Allah'ın adı anılmayan hayvanları yemek büyük bir günah veya hakdan ayrılmak, dinden çıkmaktır.

«Filhakika şeytanlar sizinle mücadele etmeleri için kendi dostlarına muhakkak telkinlerde bulunurlar» âyetinin tefsirinde İbn Abbas demiştir ki:

«Şeytanlar insan dostlarına şöyle telkinde bulunurlar: O şeye (Allah'a) nasıl ibadet edersiniz ki, onun öldürdüğünü yemiyor da kendi öldürdüğünüzü yiyorsunuz?..

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Eğer onlara itaat ederseniz (yani boğazlanmayarak ölen hayvanın etini helâl kabul etme hususunda) şübhesiz ki, siz de Allah'a eş tanıyanlarındırlar (onlardan olursunuz).»

Zeccâc demiştir ki: Bu âyette Allah'ın haram kıldığını helâl, helâl kıldığını da haram kılanın müşrik olacağına delil vardır.

Eğer «bir müslümanın besmele çekmeden boğazladığı hayvanın etini nasıl mubah kabul ediyorsunuz? Âyet-i kerime bunun da haram olduğunu açıkça göstermektedir», denilirse ben de derim ki:

Müfessirler: «Üzerinde Allah'ın ismi anılmayanlardan yemeyin» âyetini boğazlanmadan ölen hayvan olduğunu bildirmişlerdir. Hiç kimse bu âyeti, besmeleyi terkeden müslümanın boğazladığı hayvana hamletmemiştir. Ayrıca bu âyette murad olunanın, boğazlanmamış hayvan olduğunu gösteren bir takım deliller vardır:

Bunlardan biri: «Çünkü bu muhakkak bir fıskdır» cümlesidir ki besmeleyi terkeden bir müslümanın boğazladığı hayvandan yiyen kimsenin fâsık olmayacağı açıktır.

İkinci delil: «Filhakika şeytanlar sizinle mücadele etmeleri için kendi dostlarına muhakkak telkinlerde bulunurlar» cümleleridir. Mücadelenin, telkininin beslemeyi terkeden mü'minin boğazladığı hayvan hakkında değil de, kesilmeden ölen hayvan hususunda olduğuna dair müfessirlerin icmâi vardır.

Üçüncü delil: «Eğer onlara itaat ederseniz siz de müşriklersinizdir» cümlesidir. Şirk, boğazlanmadan ölen hayvanın etini helâl kabul etmekle tahakkuk edenidir. Yoksa üzerine Allah'ın adı anılmadan boğazlanan bir hayvanın etini istihlâl etmekle (helâl kabul etmekle) değildir.

Ebû Mansur, Ebû Hüreyre'ye vardığı bir senedinde bize şöyle haber verir:

Ebu Hüreyre demiş ki: Bir adam Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e şöyle sordu: -Yâ Resûlallah, bizden biri hayvan boğazlar da Allah'ın adını söylemeyi unutursa ne buyurursunuz? Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Allah'ın ismi her müslümanın ağzındadır», dedi.⁴²⁵

Yine Ebû Mansur, İbn Abbas'a vardığı bir isnadında bize şöyle haber verdi: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuş ki: «Müslüman hayvan kestiği zaman Allah'ın ismini anmayı unutursa (sona zikr edeceği) ismi kifayet eder. Binaenaleyh yiyeceği sıra Allah'ın adını ansın sonra yesin.»⁴²⁶

Hız. Âişe'den şöyle rivâyet olunmuştur: Bazı kişiler:- Yâ Resûlallah, bazı insanlar bize et getiriyorlar. (Fakat) biz onun üzerine Allah'ın ismi anıldı mı, anılmadı mı bilmiyoruz (acaba ne buyurulur?), dediler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«- Üzerine besmele çekin ve yiyin» buyurdu. Vahidî'nin sözü burada son buldu. Resûlullâh (s.a.v.)'in: «Allah'dan başkası adına boğazlayan kimseye Allah lânet etsin.» buyurduğu yukarıda geçmişti.

⁴²⁵ Taberani, Evsatta rivâyet etmiştir.

⁴²⁶ Dare Kutni. Abdurrezzak, hadisi mevkuf olarak rivâyet etmiştir, (Bülûğü'l-Meram)

59.GÜNAH:

BİLE BİLE, BABASI OLMAYAN KİMSE İÇİN,
BABAMDİR DİYE İDDİA ETMEK

Sa'd hazretlerinden, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«Her kim babasından başka bir kimseye -babası olmadığını bile bile- intisab eder (de babamdır der) se o kimseye cennet haram olur.» (Buharî rivâyet etmiştir).

Ebû Hüreyre'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet edilmiştir:

«Babalarınızdan yüz çevirmeyin. Her kim babasından yüz çevirirse (âile nimetine) küfretmiş olur.» (Buharî rivâyet etmiştir).⁴²⁷ Yine bu hadîsin bir rivâyetinde:

«Her kim babasından başka bir kimseye babamdır diye intisab ederse Allah'ın lâneti onun üzerine olsun.»

Zeyd b. Şüreyk'den şöyle rivâyet olunmuştur. Müşarünileyh diyor ki:

Hiz. Ali'yi minberde hutbe okurken gördüm şöyle söylüyordu:

- Vallahi yanımızda, okuduğumuz Allahın Kitabından başka yazılı bir şey yoktur. Bir de (Nebî sallallahu aleyhi ve sellemden işitip yazdığımız) şu sahife vardır. O sahifede (zekâtı verilecek) develerin yaşları ve yaralama (hâdiselerin) den dolayı verilecek cezaların tümü ile bir de Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu yazılı idi:

«Medinenin, «Sevr» dağından «'Ayr» (dağı) arasına kadar olan kısmı haredir. Her kim Medine'nin bu haredi dahilinde Kitap ve Sünnete muhalif bir bid'at ihdas ederse veya ehl-i bid'ati barındırırsa Allahın lâneti, bütün meleklerin ve insanların lâneti onun üzerine olsun. Allah Kıyâmet Gününde onun ne farzını, ne de nafilisini kabul eder. Her kim de kendi mevâlisinden ve efendilerinden başka bir kavmi veli ve efendi edinirse ona da aynı şekilde lânet olsun. Müslümanların emanı birdir, (bir müslümanın kâfire emanı bütün müslümanlarca muteberdir.)» (Buharî rivâyet etmiştir)

Ebû Zerr hazretleri, Resûlullâh (s.a.v.)ı şöyle buyururken, işittim demiştir:

«Babasından başka bir kimse için -babası olmadığını bile bile- babamdır diye iddia eden (âile nimetine) küfretmiştir. O bizden değildir. Her kim kendisinin olmayan bir şeye şahit çıkarsa bizden değildir. Cehennemdeki yerine hazırlansın. Her kim de bir adama küfür isnad ederse veya «Ey Allahın düşmanı!» diye çağırırsa, adam da öyle değilse muhakkak (sözü) kendisine döner.» (Müslim rivâyet etmiştir.)

⁴²⁷ İmam Mâlik ve Buhârî rivâyet etmiştir. (Büluğü'l-Meram)

60.GÜNAH: HAKKI İSBAT İÇİN DEĞİL DE HASMI İLZAM İÇİN NEFSANİ MÜCADELE, MÜNAKAŞA

Allahü Teâlâ buyurdu:

«İnsanlardan öyle kimse vardır ki, onun (bu) dünya hayatına ait sözü senin hoşuna gider ve o, kalbinde olana Allahı şâhid getirir. Halbuki o düşmanların en yamanıdır.» (Bakara: 204)

Hüccetü'l-İslâm İmam Gazalî:

«Mira'»: Söyleyenini küçük düşürmek ve kendi meziyyetini isbat etmek için bir söze kusur bulmandır, demiştir.

«Cidal»: Mücadelecinin kendi meşreb ve görüşlerini kabul ettirmeye uğraşmasından ibarettir.

«Husumet»: Bir mal veya istenilen bir hakkı elde etmek için konuşmakta gösterilen inattır. Bunlar İmam Gazalî'nin tarifleridir.

İmam Nevevî de şöyle der: «Cidal bazan hakka dayanır bazan da bâtıla. Nitekim âyet-i kerimede: «İçlerinden zulmedenler müstesna olmak üzere Ehl-i Kitâb ile en güzel (şekilde mücadele eden) başka bir suretle mücadele etmeyin» (Ankebüt: 46). Yine başka bir âyet: «... Onlarla mücadelenin en güzel (yolu) hangisi ise onunla yap» (Nahl: 125). Diğer bir âyet: «Allah'ın âyetleri hakkında, küfür (ve inkâr) edenlerden başkası mücadele etmez» (Mü'minûn: 4) buyurulmaktadır. İmam Nevevî sözlerine devamla diyor ki: Eğer cidal hakka dayanırsa onu kabul ettirmeye uğraşmak övgüye lâyık bir iştir. Şayet cidal hakkı ortadan kaldırmak (sindirmek) için olursa veya bilgisizce yapılsa, yerilir. İşte cidalin mubah oluşu veya yerilişi hakkında gelen bütün naslar bu ölçüye vurulmalıdır.

Büyüklerden biri şöyle diyor: «Husumet kadar dini yok eden, mürüvveti zedeleyen ve kalbi oyalayan başka bir şey bilmiyorum.»

Eğer, haklarını alabilmesi için insanın mutlaka husumet göstermesi gereklidir dersen bunun cevabı İmam Gazalî'nin verdiği cevaptır. Müşarünileyh diyor ki:

«Fazlasıyla yerilmiş olan husumet, bâtılda husumette bulunan veya halkın hangi tarafta olduğunu bilmeden hâkime vekâlete kalkışan naibin husumetidir. Yerilen husumete, hakkını talep ederken gereğinden fazla husumette bulunan, hasmına karşı yalan söyleyen, ona saldıran ve düşmanlık izhar eden kimselerin husumeti de girer. Yine hakkını tahsil ederken hiç gereği olmadığı halde husumet esnasında kırıcı kelimeler kullanan kişinin husumeti de yerilmiştir.

Yine hasmı çatlatmak için sırf inadın sürüklediği husumet de mezmumdur.

Amma, kötülük yapmak, aşırılık, gereğinden fazla direktme, inat etme, eziyet verme duygularından uzak, şer'î yollarla hüccetini güçlendiren mazlumun hareketi haram değildir. Fakat en iyisi, imkân bulduğunda husumeti terketmesidir. Zîra husumette, dili ölçüsünde tutmak pek güçtür. Husumet can sıkar, öfke kabartır. Öfke kabarcınca da iki hasım arasında kin doğar. Öyle ki, her biri arkadaşının tasasıyla sevinir, kıvancıyla üzülmür, namusuna dil uzatır. Husumette bulunan kimse bu âfetlere mâruz kalır. Husumette en azından kalbi meşgul etmek vardır. Hattâ namazında dahi hasmına karşı ileri sürüceği delilleri düşünür. İstikamet üzerinde kalamaz. Husumet her şerrin başıdır. Cidal ve mirâ'da öyle!.. Binaenaleyh zaruret olmadıkça insan bu kapıyı açmamalıdır».

Tirmizî'de, İbn Abbas'dan, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet edilmiştir:

«Devamlı husumette bulunman sana günah olarak yeter.»⁴²⁸

Hız. Ali diyor ki: «Muhakkak husumetin tehlikeleri vardır.»

Ebû Hüreyre'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet edilmiştir:

«Bir dâvada bilgisizce mücadele eden kişi, mücadeleyi bırakıncaya kadar Allah'ın gazabında olur.»⁴²⁹ Ebû Ümâme'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur: «Bir toplum, Allah kendilerine hidâyet ettikten sonra sapıtmaz. Meğer ki, münakaşa yapalar.» Müteakiben Ebû Ümâme şu âyeti okudu: «...Sana (Habibim, bâtıl) bir mücadeleden başka (maksadla) irad etmediler. Daha doğrusu onlar çok düşman bir kavimdir.» (Zuhruf: 58).⁴³⁰ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Sizler namına duyduğum endişelerimin en büyüğü (şu üç husustur) : 1- Âlimin kayması (yoldan çıkması). 2- Kur'an hakkında münâfıkın cidalı. 3- Kafalarınızı koparacak dünya.» (İbn Ömer rivâyet etmiştir).⁴³¹

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «Kur'an hakkında münakaşa küfürdür.»⁴³²

Avurtları şişirerek konuşmak, edebiyat yapmaya özenenlerin itiyad edindikleri bir takım girişlerle kafiye ve fesahat döktürmeye çalışmak, yerilen zorlamalardandır. Bil'akis konuşmacı hitabetinde muhatabını usandırmayacak ve maksadını en iyi bir şekilde kavratacak kelimeleri tercih etmelidir. Tirmizî'de Abdullah b. Amr b. el-As'dan Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuş-

⁴²⁸ Hadisin «garib» olduğunu söylemiştir. (Tergib)

⁴²⁹ İbn Ebi'd-Dünya ve İsfahanî. (Irakî)

⁴³⁰ Tirmizî rivâyet etmiştir. Tergib'de Ebû Hüreyre'nin rivâyet ettiği kayd edilmektedir.

⁴³¹ Yezid b. Ebi Ziyad, Mücâhid'den. Taberani'nin Muaz'dan ettiği rivâyetten şahidi vardır.

⁴³² Ebû Dâvud. İbn Hibban da Sahihinde Ebû Hüreyre'den. (Tergib)

tur:

«Muhakkak Allahü Teâlâ, ineğin otları diliyle dişleri arasında evirip çevirdiği gibi (dilini ağız çeperlerinde dolaştırır dolaştırır) iyi konuşmaya özenen erkek-
lere buğz eder.» (Tirmizî «hadisün hasenün» demiştir) .

Câbir'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Bana en fazla sevgili olanlarınız ve Kıyâmet Gününde meclisime en yakın bulunanlarınız ahlakça en güzellerinizdir. Bana en hoş olmayanlarınız ve Kıyâ-
met Gününde meclisimden en ırak kalanlarınız da çok konuşanlar, fasih görün-
mek için avurdunu şişire şişire lâflayanlar ve kibirli lügat paralayanlardır.»

Bil ki, hutbe ve vaazlarda -aşırı olmamak şartıyla- cümleleri süslemek, yeri-
len edebiyata dahil değildir. Çünkü vaaz ve hutbelerin gayesi kalbleri Allah'ın ta-
atına şevklendirmektir. Düzgün, akıcı cümlelerin burada büyük tesiri olduğu da
açıktır. Vallahu 'alem.

61.GÜNAH: SUYUN FAZLASINI MENETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu: «De ki: eğer suyunuz yerin dibine savulup giderse, kim akar bir su getirir (Bana) söyleyin» (Mülk: 30).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«(İhtiyacınızdan) fazla suyu (ihtiyaç sahiplerinden) esirgemeyin ki, bu men' sebebiyle ot (fazlasını) esirgemiş olursunuz»⁴³³ Resûlullah buyurdu:

«Her kim ihtiyacından fazla suyunu veya fazla otunu menederse Allahü Teâlâ da Kıyâmet Gününde ondan fazl u keremini esirger.»⁴³⁴ Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Üç kimse var ki, Allah Kıyâmet Gününde onlara söylemez, onlara bakmaz, onları tezkiye etmez. Onlar için elim azab kesindir: (Birincisi:) O kimse ki (arz-ı mevatta kazdığı kuyunun) suyundan (ihtiyaç fazlasını) yolculardan esirger. (İkincisi:) O kişi ki, devlet reisine (emîre) yalnız dünyalık için biat eder de reis-i devlet dünyalık verirse biatına sadık kalır, vermezse biatına vefa göstermez. (Üçüncüsü:) O kimsedir ki, ikindiden sonra bir adama bir meta' satar ve o adama karşılığın Allah'a yemin ederek: «Bu malı ben şöyle şöyle para verdim de aldım» der. Müşteri de onu tasdik ederek (o fiyatla malını alır).» (Buharî ve Müslim). Buharî başka bir rivâyetinde şöyle nakletmiştir:

«Allah'ın Kıyâmet Gününde kendisine iltifat buyurmayacağı üç kişiden biri de o kimsedir ki, suyunun fazlasını (susuzlardan) esirger. Allah da ona:

- Bugün Ben fazl u ihsanımı senden esirgerim. Nasıl sen (vaktiyle) kendi ellerinle kazanmadığın suyun fazlasını (susuzlardan) esirgedi isen! buyurur.»⁴³⁵

⁴³³ Buharî ve Müslim, Ebû Hüreyre'den.

⁴³⁴ İmam Ahmed, Amr b. Şuayb'dan.

⁴³⁵ Bu son fıkra burada (müellifin metninde) Buhari'nin ziyadesi olarak gösterilmişse de, ziyade değil, Buharî merhumun başka bir rivâyetinde üçüncü madde olarak zikredilmiştir. (Mütercim)

62.GÜNAH:

ÖLÇEKLERDE, ÖLÇÜDE VE BENZERLERİNDE HİLE YAPMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Ölçekde ve tartıda hile yapanların vay haline ki, onlar insanlardan ölçekle aldıkları zaman (haklarını) tastamam alanlardır.» (Tatfif: 1, 2).

Zeccac demiş ki: «..tarttırdıkları zamanda (haklarını) tastamam tarttıranlar da bu veyle (tehdide) dahildir. Bu mânaya gelen «İzette-zenuu» cümlesinin zikredilmeyişinin sebebi: Çünkü ölçülen ve tartılan şeylerde alış-veriş yalnız ölçek ve tartı ile yapılır. Birinin zikredilmesi ötekine de delâlet eder.»

Allahü Teâlâ bu âyeti takip eden diğer âyette şöyle buyurur:

«Onlar (insanlara) ölçekle yahud tartıyla verdikleri zaman ise eksiltlenlerdir.» Süddî diyor ki:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Medine'ye hicret buyurduğunda Medine'de Ebû Cüheyne denilen bir adam vardı. Bu kişinin iki ölçeği vardı. Birisiyle alır ötekiyle de verirdi. Bunun üzerine Allah bu âyeti indirdi.

İbn Abbas'dan, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«(Şu) beş (günah) mukabilinde beş (nevi ceza) vardır: 1- (Bir) Kavim ahdini bozduğu zaman Allah onlara düşmanlarını musallat eder. 2- Allah'ın indirdiğinden başkasıyla hükmettikleri vakit aralarında fakirlik baş gösterir. 3- İçlerinde hayâsızlık belirince çok ölüm zuhura gelir. 4- Ölçek ve tartıda hainlik yaptıkları zaman nebattan mahrum edilirler, yıllarca kuraklığa mâruz kalırlar 5- Zekât vermedikleri vakit de yağmurları kesilir.»⁴³⁶

Allahü Teâlâ buyurdu:

«Sahiden onlar (öldükten sonra) diriltileceklerini sanmıyor(lar)mı?»

Zeccac, bu âyetin tefsirinde: Onlar diriltileceklerini zannetselerdi, ölçek ve tartıda hile yapmazlardı. Yine Allahü Teâlâ bu sûrede: «Büyük bir günde âlemlerin Rabbi (olan Allah'ın hükmü, emri, hesabı ve cezası) için insanların (kabirlerinden) kalkacağı günde.» buyurmaktadır.

Mâlik b. Dinar hikâye ediyor: «Ölmek üzere olan bir komşum vardı. Ziyaretine gittiğimde şöyle söyleniyordu: -Ateşden iki dağ, ateşden iki dağ!.. Ben:

- Ne diyorsun?

- Ey Ebâ Yahya! Benim iki ölçeğim vardı. Biri ile alır, öteki ile verirdim. Mâlik diyor ki: Kalktım ölçekleri bir biriyle mukayese ediyordum ki, adam:

⁴³⁶ Taberani, Bezzar'ın İbn Ömer'den, Hâkim ve Nesainin Büreyde'den ettikleri rivâyetlerden şâhidleri vardır. (Münzirî)

- Ey Ebâ Yahya, sen onları oranladıkça azab artıyor, dedi. Adam o hastalığında öldü.

«Vay haline» diye terceme edilen «veyl»in, dünyanın bütün dağlarını eritecek derecede hareketi yüksek bir cehennem vadisi olduğu da söylenmiştir.

Geçmiş büyüklerden biri şöyle diyor:

Kesin olarak söylüyorum ki, ölçek ve tartı işleri ile uğraşanlar için ateş muhakkaktır. Çünkü Allah'ın korudukları müstesna, hileden hiç kimse kurtulamaz.

Büyüklerden biri şöyle anlatıyor:

Bir hastayı ziyarete gitmiştim. Hasta ölmek üzere idi. Kendisine Şehâdet Kelimesini telkine başladım, fakat adam bir türlü şehâdet getiremiyordu. Adam biraz açılınca:

- Kardeşim ne oluyor ki, sana telkin veriyorum da, şehâdet getiremiyorsun? Adam: -«Kardeşim terazinin dili, dilimin üzerinde şehadet getirmemi engelliyor» dedi. Ben:

- Allah aşkına söyle, eksik mi tartardın?

- Yo vallahi. Fakat terazinin tam tarttığını anlamak için bir müddet beklemezdim, dedi.

Nâfi diyor ki: İbn-i Ömer satıcıları dolaşır ve: «Allah'dan korkun. Tam ölçün, tam tartın. Çünkü ölçek ve tartıda hile yapanlar Arasat'ta o kadar bekletilirler ki, döktükleri ter kulaklarının yarısına kadar kendilerini istiab eder (o seviyeye yükselir).»

Sattığı zaman kumaşı geren, aldığı vakit ise kumaşı bol tutan manifaturacı da böyledir.

Geçmiş büyüklerden biri şöyle diyor:

«Bir dâne yi noksan vererek cenneti satanın, bir dâne yi de fazla alarak cehennem vadisine müşteri olanın vay haline!..»

Allah'dan her türlü belâ ve meşakkatten âfiyet dileriz. Âmin.

63.GÜNAH:

ALLAH'IN MEKRÎNDEN EMİN OLMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«... Nihayet kendilerine verilen o şeyler (o genişlik ve serbestlik) yüzünden (tam şımarıp) ferahladıkları vakitte, onları ansızın tutup yakalayiverdik ve artık o anda onlar bütün ümidlerinden mahrum kaldılar» (En'am 44). Hasan Basrî:

Kendisine Allah'ın genişlik ve serbestlik verdiği kişi, bunun kendisi için bir tuzak olduğunu farketmezse, onun idraki yoktur. Kendisine Allah'ın bol vermediği kimse de bunun kendisi için bir rahmet olduğunu kavramazsa onun da görüşü yoktur demiş ve yukarıda meâlini yazdığımız âyeti okumuştur.

Ukbe b. Âmir, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Mâsiyyette direten bir kula arzuladığı şeyleri Allahü Teâlâ'nın vermekte olduğunu gördüğün vakit (bil ki) bu Allah'dan bir istidrac (derece derece helâka yaklaştırmak)tır. Sonra Resûl-i Ekrem (s.a.v.): «Onun için bunlar kendilerine ne hatırlatıldı, öğüt verildiyse onları unutup üzerlerine her şeyin (her zevkin her nimetin) kapılarını açlık nihayet kendilerine verilen o şeyler yüzünden (tam şımarıp) ferahlandıkları vakitte onları ansızın tutup yakalayiverdik ve artık o anda onlar bütün umudlarından mahrum kaldılar.» (En'am: 44) âyetini okudu.⁴³⁷

Eserde (selef-i sâlihînin sözlerinde) şöyle vârid olmuştur: «İblis mekr-i İlahiye uğrayınca Cebail ve Mikail ağlamaya başladılar. Allah azze ve celle:

- Size ne oldu? Neden ağlıyorsunuz?
- Ya Rab mekrinden emin değiliz. Cenab-ı Hakk:
- (Aferin!) İşte böyle olun. Mekrimden emin olmayın, buyurdu.»

Nebî-yi Muhterem Efendimiz çokça şöyle niyazda bulunuyordu: «Ey kalpleri çeviren (Rabbimiz), gönüllerimizi dinin üzerinde sâbit tut!» Kendisine:

- Yâ Resûlallah, hakkımızda endişe mi duyuyorsun? Resûlullâh (s.a.v.):

«- Kalpler Rahmanın parmaklarından iki parmak (kudreti, iradesi) arasındadır. Onları nasıl ister ise (öyle) çeviriverir.»⁴³⁸ Sahih bir hadîste şöyle buyurulmuştur:

«O kimse ki, cennetliklere yaraşan hayırlı işler yapar, öyle ki kendisiyle cennet arasında bir kulaç mesafe kalmışken onun için ezelde yazılan yazı gelir o kişiyi önler. Bu defa o cehennemliklere ait ameller işler de cehenneme girer.»⁴³⁹

Buhari'nin Sahih'inde Sehl b. Sa'd es-Saidî'den Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle

⁴³⁷ Taberani, Evsatta. (Mecmau'z-Zevaid)

⁴³⁸ Tirmizî, Cami'inde Enes'den. «Hasen ve sahihtir» demiştir.

⁴³⁹ Buharî, Ebû Hüreyre'den.

buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«O kimse ki, cehennem ehline aid kötü işler yapar. Halbuki o cennetliklerdendir. Yine öyle kimse vardır ki, cennet ehline yaraşır hayırlı işler yapar, halbuki o cehennemliklerdendir! Amellerin (kıymeti) hâtimeye (hayatın sonundaki duruma) merbuttur.»

Nitekim «İsm-i Âzam»'ı bilen âbid, zâhid ve İsm-i Âzam bereketiyle her türlü duası kabul edilen ve Hz. Musa zamanında yaşamış olan Bel'am b. Baur iman-sız olarak gitmişti.

Yine verâ ve takvâsıyla mâruf birinin küfr üzere öldüğü rivâyet olunmuştur. Rivâyete göre ibadet ve takvasıyla mâruf, Mısır'da ikamet eden müslüman bir adam devamlı mescidde kalır, ezan okur, namaz kıldırır, yüzünde ibadet ü taatın nurları parıldarmış. Birgün -âdeti olduğu üzere- ezan okumak için minareye çıkar. Minarenin dibinde bir hıristiyanın evi varmış. O gün minareden hıristiyanın evine bakar, evin içinde güzel bir kız görür, ona vurulur, ezanı okumadan aşağı iner, kızın yanına gider. Kız:

- Ne var ne istiyorsun?
- Seni,
- Hayır olmaz.
- Evlenelim.
- Sen müslümansın, babam beni sana vermez.
- Hıristiyan olurum!

- Eğer böyle yaparsan ben de sana varırım. Adam kızı alabilmek için tanassur eder (hıristiyan olur) ve o evde kalır, O gün evin duvarına çıkar, fakat ayağı kayar düşer ve ölür. Böylece hem dininden olur, hem de kızıdan yararlanamaz. Allahü Teâlâ'nın mekrinden yine kendisine sığınız. Âmin.

Sâlim, Abdullah'ın şöyle dediğini rivâyet etmiştir:

«Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ekseriyâ şöyle yemin ederdi: «Öyle değil! Kalbleri evirip çevirene yemin ederim ki...» (Buhârî rivâyet etmiştir). Allahü Teâlâ şöyle buyurur:

«Bilin ki, şüphesiz Allah kişi ile kalbi arasına girer ve siz hakikaten yalnız Ona dönüp toplanacaksınızdır.» (Enfal: 24). Mücâhid bu âyetin tefsirinde: Allah kişi ile aklı arasına girer de o ne yaptığını bile bilmez, demiştir.

Allahü Teâlâ buyurdu: «Şüphesiz ki, bunda akıllı olan yahud kendisi huzur içinde olarak kulak veren kimseler için elbette bir öğüt vardır.» (Kaf: 37)

Taberanî bu âyetin tefsirinde diyor ki: Allahü Teâlâ'nın kullarının kalplerine mâlik olduğunu dilerse insanlarla gönülleri arasına gireceğini ve insanların hiç bir şeyi idrak edemeyeceklerini kul düşünmelidir.

Hz. Âişe diyor ki: Resûlullâh (s.a.v.) ekseriyâ şöyle niyazda bulunurdu: «Ey

gönülleri evirip çeviren (Rabbim), kalbimi Senin taatın üzerinde sâbit tut.» Ben:

- Ey Allahın Resûlü, bu duayı çok yapıyorsun, korkuyor musun? Resûlullâh (s.a.v.):

«- Ey Âişe, kulların gönülleri Rahmanın parmaklarından iki parmak (kudreti, iradesi) arasındadır. Onları dilediği şekilde çevirir. O bir kulunun kalbini döndürmek istediğinde hemen döndürür.»

Hidâyet belli, istikamet Allah'ın meşîyyetine vâbeste, âkibet meçhul olunca sen imanına, ameline, namazına, orucuna ve yaptığın bütün hayırlarına sakın mağrur olma! Çalışmak senden ise de onlar Rabbinin yaratması ve fazl u keremi ile vücud bulmuşlardır. Binaenaleyh yaptığın hayırlarınla övünmen, başkasının malıyla övünmen gibi olur. Bunlar senin elinden alınacak olsa kalbin, aç merkebin midesinden daha boş olur. Çiçekleri geceleyin kokular saçan nice bahçeler sabahleyin harap oldu. Çiçekleri çerçöp olarak yerlere döküldü. Üzerlerine kısır ve faydasız rüzgârlar estirildi.

Kul da böyledir. Öyle ki, kalbi Allah'ın taatıyla parıldayarak gecelediği halde, ona isyan zulmetiyle kararmış bir halde sabahlar. Bu Allah'ın bir takdiridir.

Ey Âdemoğlu! Kalemler, aleyhinde yazıyor. Sen hâla gaflettesin. İşin farkında değilsin. Şarkıyı, sazı, evi-yurdu, bu diyarda rekabeti bırak ki, kaderin senin hakkında neler yaptığım göresin.

64.GÜNAH ALENEN GÜNAH İŞLEMEK

(Eserin yazma Arapça nüshalarında bu 64'üncü günaha ait bir kısım eksiktir.)

(NOT: Aşağıdaki rivâyetten anladığımıza göre, 64'üncü Büyük Günah'ın başlığı «Alenî Günah İşlemek» olsa gerektir. Çünkü gizli günah işleyen affedilince bunun muhalif mefhumu, alenî günah işleyenin göreceği ceza olur. Mütercim).

ÖĞÜT

Mahşer gününde Arş tarafından bir münadî (nida edici) şöyle seslenir:

- Falan oğlu falan nerede? Bu sesi duyanların organları yerlerinden kayar. Cenab-ı Hakk (gizli günah işleyen) bu şahsa:

- Matlub (aranan) sensin. Göklerin ve yerin halkının huzuruna gel. Adam, Allah'ın huzurunda durdurulur. Cenab-ı Hakk onun üzerine bir nur indirir, bu nurla onu mahlukattan gizler. Sonra şöyle buyurur:

- Ey kulum dünya hayatında senin amelini gözettiğimi bilmiyor muydun? Kul:

- Ya Rab, biliyordum... Allahü Teâlâ:

- Ey kulum, Bana isyan edenlere karşı vereceğim cezaları duymadın mı? Kul:

- Duydum yâ Rab!

- Ey kulum, Bana itaat edenler için vereceğim sevapları işitmedin mi?

- İşittim yâ Rab!

- Ey kulum, sen Bana isyan etmiştin!

- Evet, öyle oldu.

- Ey kulum, bu gün hakkımda ne düşünüyorsun?

- Beni bağışlamayı yâ Rab!

- Ey kulum, seni affedeceğimi anladın mı?

- Evet yâ Rab, anladım. Çünkü benim günahlarımı gizlemiş, başkalarına göstermemiştin. Cenab-ı Hakk:

- Ey kulum, seni affettim, yarlığadım, (hakkımdaki iyi) zannın gerçekleşti. Kitabını sağma al. Onun içindeki iyiliklerini ben kabul ettim. Günahları da bağışladım, ben çok cömerdim» buyurur.

İlâhî, Yâ Rabbi!

Yarlıgamak için muhabbetin olmasaydı isyanla sana meydan okuyanlara fırsat vermezdin. Eğer affın ve keremin bulunmasaydı gönüller huzura ermezdi. Allahım sen affedicisin, affetmeyi seversin. Bizleri bağışla. Allahım bize rızaya nazarıyla bak. Bizleri safalar sicilinde sâbit tut. Bizleri şakiler civarından uzaklaştır. Allahım emellerimizi gerçekleştir. Her hâl ü kârda amellerimizi güzel kıl. Rızana varmakda yollarımızı kolaylaştır. Bizi alınlarımızdan tut, hayırlara çek. Bize dünyada da iyilik ver, bizleri cehennem azabından koru.

Âmin.

65.GÜNAH: CEMAATE GİTMİYİP NAMAZI ÖZÜRSÜZ OLARAK TEK BAŞINA KILMAK

Abdullah b. Mes'uddan, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in cemaattan geri kalan bir takım adamlar hakkında şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

«Gönlüm öyle istedi ki, halka (cemaate) namaz kıldırmasını birine emredeyim de, sonra kendim cemaattan geri kalan adamlar üzerine gidip evlerini yakayım.» (Müslim rivâyet etmiştir). Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Bir takımları ya cemaatı terketmekten vaz geçerler, ya da Allah kalbleri üzerine mühür basar da sonra gafillerden olurlar.» (Müslim rivâyet etmiştir.)⁴⁴⁰

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«(Her kim) üç cumayı, ona ehemmiyet vermeyerek terkederse Allah onun kalbini mühürler.» (Ebû Dâvud ve Nesaî tahrîc etmişlerdir.)⁴⁴¹ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Kim ki, bir mazereti ve zarureti olmaksızın cumayı terkederse (zabta geçen kaydın) silinmediği ve değiştirilmediği divanda (sicil defterinde) münafık yazdır.»

Hafsa radiyallahu anhadan, Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurdu, dediği rivâyet edilmiştir: «Cuma namazına gitmek, rüşdünü isbat eden herkese vâcibtir.»⁴⁴²

⁴⁴⁰ Ebü Hüreyre ve İbn Ömer'den. İbn Mâce de rivâyet etmiştir. (Tergib)

⁴⁴¹ Tirmizî hasen kaydıyla, İbn Mâce, İbn Hibban, İbn Huzeyme Sahih'inde, Hâkim de 'Müslim'in şartı üzere sahihdir» ifadesiyle. Başka rivâyetlerden de şahidi vardır.

⁴⁴² Nesai'nin rivâyet ettiğini müellif «Suğra»sında ifade etmiştir.

66.GÜNAH:

CUMA NAMAZINI MAZERETSİZ TERK ETMEKTE ISRAR ETMEK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«(Hatırla ki, o gün) baldır(lar)ın açılacağı kendilerinin secdeye da'vet edilecekleri bir gündür. Fakat (buna) güç yetiremeyeceklerdir.» (Kalem: 42).

Kâ'bu'l-Ahbar diyor ki: Bu âyet cemaattan geri kalanlar hakkında nâzil oldu.

Tâbî'nin imamı Said b. Müseyyeb de: Bu âyette işaret buyurulanlar «Haydin namaza, yönelin felaha!» çağrısını duyup da icâbet etmeyen sıhhatli kimselerdir, demiştir. Buharî ve Müslim, Sahihlerinde Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmaktadır.

«Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a yemin olsun ki, gönlümden şöyle geçiyor: Emredeyim, odun yığılsın. Sonra namaz için ezan okunmasını buyurayım da, birine (benim yerime) cemaata imam olsun diyeyim. Sonra kendim, cemaata gelmeyen bir takımları üzerine gideyim evlerini başlarına yakıvereyim.»⁴⁴³

Müslim'in Ebû Hüreyre'den yaptığı diğer bir rivâyetinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«Andolsun, gönlümden öyle geçiyor ki, kendi adamlarıma emredeyim, bana pek çok odun toplansınlar, sonra, hiç bir mazeretleri olmadıkları halde evlerinde namaz kılan kimselere gideyim, hanelerini başlarına yakıvereyim.» Bu sahih hadiste ve bundan önce geçen âyet-i kerimede mazeretsiz cemaatı terkedenler için pek ağır vâidler vardır. Ebû Dâvud Sünen'inde, İbn Abbas'a vardırıldığı bir senedinde müşarünileyhin, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu dediğini rivâyet etmiştir:

«Her kim müezzinin ezanını işitir de kendisini namaza gelmekten bir özür alıkoymazsa...» (mecliste bulunanlardan biri):

- Ya Resulallah özür nedir? Peygamberimiz (s.a.v.):

- **Korku ve hastalık**, buyurdu. Peygamberimiz (s.a.v.) sözüne devamla: (Evet bir özür alıkoymazsa) **evinde kıldığı namaz kabul olunmaz.**

Tirmizî, İbn Abbas'dan şöyle rivâyet etmiştir:

İbn Abbas'a:- Gündüz oruç tutan, gece ibadetle meşgul olan, fakat cemaatla namaz kılmayan ve cumaya gitmeyen bir adamın durumu nedir, diye sorulunca İbn Abbas:- O o halde ölürse cehennemdedir, cevabını verir.

Müslim'in rivâyetine göre ama bir adam Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e gelir ve:

- Ya Resûlallah, elimden tutup beni mescide getirecek kimsem yoktur. Evim-

⁴⁴³ Ebû Hüreyre'den.

de namaz kılmam için bana ruhsat var mıdır? Resûl-i Ekrem önce adama ruhsat verir. A'ma geri dönüp giderken Resûlullâh (s.a.v.) adamı geri çağırır ve: - **Ezanı duyuyor musun?** diye sorar.

- Evet duyuyorum. Peygamberimiz (s.a.v.):

- **Öyle ise icâbet et** (cemaata devam et) buyurur. Ebû Davud'un rivâyetinde şöyle denilmektedir:

İki gözü görmeyen İbn Ümmü Mektum, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna geldi ve:

- Yâ Resûlallah Medine zehirli ve yırtıcı hayvanları çok olan bir yerdir. Halbuki benim gözlerim görmüyor, evimde namaz kılmam için bana ruhsat (izin) var mı?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- **«Haydin namaza, yönelin felaha»** sesini (ezanı) işitiyor musun?

- Evet duyuyorum. Resûlullâh (s.a.v.):

- **Öyle ise icâbet et** (cemaate gel) buyurdu.

Hâkim, Müstedrek'inde, «Buhârî ve Müslimin şartı üzere sahih»dir kaydıyla İbn Abbas'dan, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediğini rivâyet etmiştir:

«Her kim ezanı işitir de kendisini o ezana icâbetten bir özür engellememişse onun namazı yoktur.» (Meclisde bulunanlar):

- Ya Resûlallah, (meşru) özür nedir? Peygamberimiz (s.a.v.):

- **«Korku ve hastalıktır»** buyurdu»⁴⁴⁴

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Allahü Teâlâ (şu) üç kimseye lânet etsin: 1- Cemaat istemediği halde (öne) geçip imam olana. 2- Kocasını kendisine küs olduğu halde geceleyen kadına. 3- «Haydin namaza, haydin felaha» çağırışını (ezanı) duyup da icâbet etmeyen adama.»⁴⁴⁵

Ebû Hüreyre diyor ki: «Haydin namaza, yönelin felaha» sesini duyup da icâbet etmeyen kimsenin kulağına (eritilmiş) kurşun akıtılması daha hayırlıdır.

Hız. Ali de şöyle diyor:

«Mescide komşu olan için (farz) namaz ancak mescittedir.» Kendisine soruldu:- Kimler mescide komşu sayılır? O:- «Kim ezanı duyuyorsa» cevabını verdi.

Yine Hız. Ali şöyle diyor: «Her kim ezanı duyar da, icâbet etmezse (cemaate gelmezse) onun namazı başından yukarıya geçmez. Meğer ki gitmeyişi (şer'i) bir özre dayana.

⁴⁴⁴ Yukarıda geçmişti.

⁴⁴⁵ Müslim, Ebû Dâvud ve başkaları. (Münzirî)

İbn Mes'ud da şöyle söylüyor: «Her kimi yarın Allah'ın huzuruna çıkmak sevindirecekse beş vakit namazı namaza çağırılan yerde kılsın. Allahü Teâlâ sizin Peygamberiniz için hidayet yollarını Şeriat yaptı. (Açık açık beyan etti). Beş vakit namaz da hidayet yollarındandır. Eğer siz -namazını evinde kılan şu adam gibi- evlerinizde kılırsanız Peygamberinizin yolunu terketmiş olursunuz. Peygamberinizin yolunu terkiderseniz dalâlete düşersiniz. Yeminler olsun ki, ben içimizden, cemaattan geri kalanın, ya nifakı mâlum münâfık, ya da hasta olan kimse-den başkasını bilmiyorum. Hatta ayakları tutmayacak derecede hasta olan bir adam, cemaatla kılınan namazın faziletine olan hırsından ve terkindeki günahın korkusundan iki kişinin kolları arasında câmiye getirilir ve saf arasına (külçe gibi) bırakılırdı.

CEMAATLA NAMAZ KILMANIN FAZİLETİ

Allahü Teâlâ'nın şu âyetinin: «Andolsun Tevrat'tan sonra Zebur'da da yazmı-şızdır ki, arza (ancak) sâlih kullarım mirasçı olur» (Enbiyâ: 106) tefsirinde, sâlih kullardan murad beş vakit namazı câmide cemaatla kılan kimseler olduğu bildirilmiştir. Bir sahih hadîste Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

«Kim ki evinde bol su ile gusleder, sonra Allah'ın evlerinden (câmilerden) birine, farzlardan bir farzı eda etmek için yürürse, attığı her adımdan biri bir hatâsını siler, yıkar; diğeri de kendisini bir derece yükseltir. Namaz kıldığı vakit, o namazgâhda bulunduğu sürece melekler devamlı olarak: Ya Rab, o orada kimseyi incitmediği ve konuşmadığı müddetçe onu yarlığa diye onun için istiğfar ederler.»⁴⁴⁶

Resûl-i Ekrem (s.a.v.): (Ey ashabım), sizlere, kendisiyle Allah'ın hatâları sileceği ve sâyesinde yüce derecelere yükselteceği şeylere delâlet edip bildireyim mi? buyurdu. Ashab:

- Tabîî yâ Resûlallah, bildir dediler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«- Çok soğuklarda (dahi) abdesti mükemmel almak, adımları mescitlere (doğru) çoğaltmak, namazdan sonra (diğer) namaz vaktini beklemektir. İşte rağbet olunacak budur. İşte mergub budur.»⁴⁴⁷

⁴⁴⁶ Buradakinin benzerini Buharî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî Ebû Hüreyre'den. (Münziri)

⁴⁴⁷ İmam Mâlik, Müslim, Tirmizî, Nesal ve İbn Mâce Ebû Hüreyre'den. (Münziri)

67.GÜNAH:

VARİSLERE ZARAR VERECEK BİR VASIYYETTE BULUNMAK

Allahü Teâlâ buyurdu:

«.... (Miras bırakanın edeceği) vasiyyet ve borc(un) edasından sonra üçte birde ortakdılar. Gerek vasiyyette gerek borç ikrarında (mirasçılara asla) zarar verici olmamalıdır» (Nisa: 12). Bu zarar, borcu yokken borç ikrar etmek sureti ile olur. Âyetin devamında Cenab-ı Hak: «(bu hükümler) Allah'dan (size) bir vasiyyettir (öğüttür). Allah hakkıyla bilendir, halimdir (ceza'yı geciktirirse de ihmal etmez).»

Allahü Teâlâ buyurdu:

«İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim, Allah'a ve Peygamberine itaat ederse (Allah) onu, altından ırmaklar akan cennetlere sokar ki onlar orada ebedî kalıcıdırlar. Bu, en büyük kurtuluştur. Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder, (Allah'ın) sınırlarını (çiğneyip) geçerse onu da -içinde daim kalıcı olarak- ateşe koyar. Onun için hor ve hakir edici bir azab vardır» (Nisa: 13-14)

Ebû Hüreyre'den, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«O erkek ve kadın ki, altmış sene Allaha taatta bulunur(lar), sonra ölüm kendilerine yaklaştığı vakit (vârislere) vasiyyette zarar verirler de cehennem kendilerine vâcip olur.» Ebû Hüreyre bu hadîsi rivâyet ettikten sonra: «... (Mursinin edeceği) vasiyyet ve borcun edasından sonra üçte birde ortaktır, (gerek vasiyyette gerek borç ikrarında mirasçılara asla) zarar verici olmamalıdır» âyetini okudu. (Ebû Dâvud rivâyet etmiştir.)⁴⁴⁸

«Her kim ki, bir vârisin mirasını kaçırırsa, Allah da onun cennetteki mirasını elinden alır (vermez).»⁴⁴⁹ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«Allah her hak sahibine hakkını vermiştir. Öyle ise vâris için vasiyyet yoktur.» (Tirmizî «sahih» kaydıyla rivâyet etmiştir.)⁴⁵⁰

448 Tirmizî de rivâyet etmiş, «hasen-garib» demiştir.

449 İbn Mâce Enes'den. Münzirî, hadisın zayıf olduğuna işaret etmiş; müellif de hadisın senedinde dedikodular olduğunu «Suğra»sında ifade etmiştir.

450 Amr b. Harice'den.

68.GÜNAH: HİLE VE HUD'A

Allahü Teâlâ buyurdu: «**Halbuki kötü düzen ona ehil olandan başkasını sarmaz**» (Fâtır: 43). Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu: «**Mekr ü hile yapanlar cehennemdedir.**»⁴⁵¹

Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu: «**Hilekâr, cimri ve yaptığı iyiliği başa kakan (lar) cennete giremez.**» Allahü Teâlâ buyurdu:

«**Hakikat, münafıklar (akıllarınca) Allaha oyun etmek isterler. Halbuki O, kendi oyunlarını başlarına geçirendir**» (Nisa: 142). Vahidî bu âyet tefsirinde diyor ki:

«Allahü Teâlâ Kıyâmet Gününde -mü'minlere verdiği gibi- münafıklara da önlerini aydınlatacak nur verir. Sırat köprüsü üzerinde sür'atle yürürlerken nurları alınır da zulmet içinde kalakalırlar».

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), cehennemliklerin beş kişi (beş sınıf insan) olduğunu bir hadis-i şeriflerinde buyurmuş ve bu beş kişiden birinin de akşam sabah durmadan, âilen ve malın hakkında sana oyun etmek isteyen düzenbaz olduğunu bildirmiştir.⁴⁵²

⁴⁵¹ Bezzar Ebû Hüreyre'den.

⁴⁵² Müslim tyaz'dan.

69.GÜNAH:**MÜSLÜMANLARIN ALEYHİNDE CASUSLUK YAPMAK**

Bu hususta Hatib b. Beltea'nın (Mekke müşriklerine gönderdiği mektup ile alâkalı) hadîs meşhurdur. Hz. Ömer adı geçenin boynunu vurmak istemişti. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) onun Bedir gazasında hazır bulunduğunu söyleyerek Hz. Ömer'e engel olmuştu.

Eğer İslâmlar aleyhinde casusluk yapan -bu hareketiyle onlara bir zarar îras ederse -yer yüzünde bozgunculuk çıkaranlardan olur. Bu halde onun öldürülmesi takarrür eder. Allahdan âfiyet dileriz.

Lâf taşımak haramların en büyüklerinden olunca, müslümanlar aleyhinde casusluk yapanın koğuculuğu daha büyük olur. Bundan Allah'a sığınırız.

70.GÜNAH:

ASHAB-I KİRAMDAN BİRİNE DİL UZATMAK

Buhârî ve Müslim, Sahih'lerinde Resûlullâh (s.a.v.)'in Allahü Teâlâ şöyle buyurdu, dediği rivâyet olunmuştur:

«Her kim benim dostuma düşmanlık ederse, ben de ona harb ilân ederim.»⁴⁵³ Resûlullâh (s.a.v.) buyurdu:

«(Ey müstakbel (benden sonraki) müslümanlar:) Ashabıma sövmeyin, sizden birinin Uhud dağı kadar altın sadaka verdiği (farzedil)se, bunlardan birisinin iki avuç sadakasına (faziletine), hattâ bunun yarısına erişemez.» (Buhârî ve Müslim)

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«(Ey müstakbel müslümanlar:) Ashabım hakkında Allah'dan korkun! Allah'dan korkun! Benden sonra sebb ü şetm (söğüp saymak) için onları hedef edinmeyin. Her kim onları severse, beni sevdiği için sevsin. Her kim onlara buğz ederse, bana buğz ettiği için buğz etsin. Her kim onları incitirse, şüphesiz beni incitmiştir. Her kim beni kırsa Allahı gücendirmiş olur. Her kim de Allahı gücendirirse Allah'ın onu yakalayivermesi pek yakındır.» (Tirmizî tahrîc etmiştir).⁴⁵⁴

Bu ve benzeri hadîsler ashab-ı kirama sövenlerin sapıklığını açıkça göstermektedir. Hadîs-i şerifte: «Onları seven beni sevdiği için sevsin, onlara buğz eden de bana buğz ettiği için buğz etsin» buyurulması onların fazilet ve üstünlüklerini gösteren açık bir nas'dır.

Sahabeye sevgi beslemek sünnet ehlinin (ehl-i sünnet ve cemaatin) şiarıdır. Çünkü onlar Resûlullâh (s.a.v.)'in yaranları (dostları) idi, ona destek oldular, yarımda bulundular, canlarını mallarını onun emrine sundular. Şu halde onları sevmek Allah Resûlünü sevmektir. Onları sevmek Peygamberi sevmenin alâmetidir. Onlara kin tutmak Peygambere kin beslemektir. Nitekim Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

«Ensarı (Medineli ashabı) sevmek imandan, onlara buğz etmek de nifakandır» buyurmuştur. «Onlar Resûlullâh (s.a.v.)'in gözleri önünde Allah düşmanlarına karşı cihad ettiler, ilk müslümanlardan oldular. Ashabın faziletini ancak onların hayatlarını düşünen, Resûlullâh (s.a.v.) hayatta, iken ve onun vefatından sonra izledikleri yolu, çalışmalarını, dini yayma, Allah kelimesini (İ'lâ-yı kelime-tullah), farzları ve sünnetleri öğretmek hususunda gösterdikleri üstün gayretleri derin derin tefekkür eden kimseler bilir.

Onlar olmasaydı bu dinin hiç bir esası bize ulaşmazdı, farzları farz, sünnetle-

⁴⁵³ Ebû Hüreyre'den. Musannif «Suğra»sında yalnız Buhârî'ye atf etmiştir.

⁴⁵⁴ Mişkât'da mevcuttur.

ri sünnet olarak bilmezdik. Onlara kusur bulan, onlara söven dinden çıkar, müslüman câmianın dışında kalır. Çünkü kusur bulmak, onların kötü olduklarına itikaddan, onlar hakkında gizlenen bir kinden, Allahü Teâlâ'nın Kur'an-ı Kerim-de onları övmesini, Resûlullâh (s.a.v.)'in onların faziletini ve onları sevdiğini ifade eden hadîslerini inkâr etmekten neş'et eder. Ashab-ı Kiram Peygamberin yardımcılarıdır. Şeriatın nâkilleridir. Nakledeni horlamak, nakledileni horlamak olduğu, nifak, zındıklık ve dinsizlikten uzak olan, düşünebilen herkes için zahiridir, idrak edeceği bir gerçektir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

«Allah beni ihtiyar buyurdu (seçti) ve benim için de ashab(ımı) seçti. Onlardan kimini benim için vezir, kimini yardımcı, kimini de hısım yaptı. Her kim onlara söver ise Allah'ın ve bütün meleklerin, insanların lâneti onun üzerine olsun. Allah Kıyâmet Gününde ondan ne bir farz ne de nafil (ibadet) kabul eder.»⁴⁵⁵

Enes b. Mâlik'den, şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

Ashabdan bir takımları Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e:

- Ya Resûlallah, biz sebb ü şetme (hakarete, sövmeğe) mâruz kalıyoruz diye şekvada bulundular. Peygamberimiz (s.a.v.):

«Her kim Ashabıma söverse Allah'ın ve bütün meleklerin ve insanların lâneti onun üzerine olsun» buyurdu.

Hiz. Enes'den, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Allah beni ihtiyar buyurdu (seçti), benim için de ashabımı seçti. Onları benim için dostlar, arkadaşlar ve hısımlar yaptı. Pek yakında onlardan sonra bir kavim gelecek, onları ayıplayacaklar. (Akıllarınca) onlara kusur bulacaklar. (Ey müslümanlar!) Onlarla birlikte yemek yemeyin, içmeyin, onlarla hısımlık kurmayın. Üzerlerine namaz kılmayın.»⁴⁵⁶

İbn Mes'uddan, Resûlullâh (s.a.v.) şöyle buyurdu dediği rivâyet olunmuştur:

«Ashabım anıldığı vakit dilinizi tutun. Yıldızlar anıldığı vakit dilinizi tutun. Kader anıldığı sıra dilinizi tutun.»⁴⁵⁷

Ulema diyor ki:

Cereyan eden hadiselerde Allah'ın iradesinin değil de yıldızların müessir olduğuna itikad eden kimse kâfir olur. Yine Peygamber'in ashabını yeren, onların sürçmelerini araştıran, onlara bir ayıp isnad eden münafık olur. Bil'akis her müs-

⁴⁵⁵ Heysemî «Mecmâu'z-Zevâid»de Taberani'nin Uveyym b. Sâide'den rivâyet ettiğini bildirir.

⁴⁵⁶ Ukaylî «ez-Zuafa»da Hiz. Enes'den.

⁴⁵⁷ Taberani rivâyet etmiştir. Taberani'nin rivâyet ettiği zayıf bir hadisten şahidi vardır. (Mecmeuz-Zevâid), Irakî, Taberani'nin de isnad-ı hasen ile rivâyet ettiğini bildirmiştir.

lûmana düşen vecibe Allah'ı sevmek, Resûlünü sevmek, Peygamber'in getirdiklerini sevmek, onun emrini yerine getirenleri sevmek, onun yoluna giren ve onun sünnetiyle amel edenleri sevmek, onun yakınlarını, ashabını, âile efradını, hizmetkârlarını sevmek, onları sevenleri sevmek, onlara kin tutanlara buğz etmektir. Çünkü imanın en sağlam kulpu «Allah için sevmek Allah için buğzetmektir».

Eyyub es-Sahtiyânî şöyle diyor: «Ebû Bekr'i seven dininin minberlerini dikmiştir. Ömer'i seven yolunu genişletmiştir. Osman'ı seven Allah'ın nuruyla nurlanmıştır. Ali'yi seven en sağlam kulpa yapışmıştır. Bütün hayırlar Resûlullâh (s.a.v.)'in ashabındadır diyen de nifaktan uzaklaşmıştır».

Ashab-ı kiramın menkıbe ve faziletlerine gelince: Bunlar sayılamayacak kadar çoktur. Ehl-i Sünnetin âlimleri, sahabenin en faziletliilerinin cennetle müjdelenen on kişi olduğunu, bu on kişinin en üstünlerinin de sırasıyla: Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali olduğuna dair icmâ etmişlerdir. Allah hepsinden razı olsun. Bunda asla şüphe yoktur. Bu hususta şüpheye yalnız bid'at sahibi pis münafık düşer.

İrbaz b. Sâriye'nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerifte Server-i Kâinat Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Benim sünnetime ve benden sonra da mazhar-ı hidayet olmuş Hulefa-yı Râşidîn'in sünnetlerine bütün gücünüzle sımsıkı yapışın.» (Tirmizî sahih kaydıyla rivâyet etmiştir).

Hulefa-i Râşidîn: Hz. Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali'dir. (Allah onlardan râzı olsun. Âmîn).

Allahü Teâlâ Hz. Ebu Bekr'in fazileti hakkında âyetler indirmiştir.

Ezcümle:

«Sizden (dinde) fazilet ve (dünyada) servet sahibi olanlar akrabasına, yoksullara Allah yolunda hizmet edenlere vermelerinde kusur etmesin, affetsin, aldırış etmesin» (Nur: 22) âyetiyle yine: «... İkkinin ikincisinden ibaretti. O zaman onlar mağaradaydılar...» (Tevbe: 40) âyetlerinin Hz. Ebûbekir hakkında nâzil olduğu hususunda hiç bir ihtilâf yoktur. Hz. Ömer şöyle diyordu:

«İkkinin ikincisinden kim daha üstün olabilir ki, üçüncüleri Allah'dır.»

Cenab-ı Hakk buyurdu:

«Sıdk(u hakikat)ı getirene ve onu tasdik edenlere (mü'minlere) gelince işte onlar takvaya erenlerin ta kendileridir.» (Zümer: 33).

Cafer-i Sadık bu âyetin tefsirinde şöyle demiştir: Sıdk u hakikati getiren Hz. Muhammeddir. «Onu tasdik» eden de Ebû Bekir es-Sıddık'dır. Allah ashabın hepsinden razı olsun!

(Metne esas alınan yazma nüshayı istinsah edenin hitam sözleri): Allah'ın yardımını ve hüsn ü tevfiğiyle Mevlâsına muhtaç Abdullah b. Süleyman elinde şu mübarek kitabın yazılışı tamamlandı. Allahü Teâlâ beni, anamı, babamı, üstadlarımı, kardeşlerimi ve bütün müslümanları; ölüleri ve dinleriyle yarlıgasın. O Gafur ve rahimdir. Âmin, Ya Rabbel'alemîn.

Resûllerin efendisine, yakınlarına ve bütün ashabına salât u selâm olsun. (15 Cumad-el-Ulâ 1341)

Kitabı yazıp bitirdiğim gün şuna kesinlikle inandım ki bunu yazan eller yok olup gidecek. Yazdıkları kalacak. Şayet hayırlı bir iş yaptı ise karşılığını görecektir. Kötü bir iş işledi ise hesabını kendi verecek...

Eserin yazma nüshalarını karşılaştırmak suretiyle 15 Muharrem 1355 Salı günü bu nüshanın yazılışı fakir'ce tamamlandı.

Allah'a hamd olsun. Ancak onun lütf u keremiyle iyi işler tamamlanır. Efendimiz Muhammed Aleyhisselâma, onun yakınlarına ve Ashabına salat ü selâm olsun. Âmin.

Elyazması nüshaları karşılaştırarak «Kitabu'l-Kebâir»in Arapça metnini baskıya hazırlayan muhakkik:

Arif b. Muhammed Hoca el-Buharî el-Mekkî

MÜSLÜMAN DİKKAT!

Dinî mevzularda herkese fikir, görüş hürriyeti tanımak dinin yıkılmasını istemek demektir. İslâmî bilgilerin öğrenilme ve öğretilmesinde esas olan rivâyet, nakil ve taklid yoludur. Rastgele her müslümanın kendi re'y, hevâ ve hevesine göre dinden bahsedip ahkâm kesmesi son derece zararlıdır. O halde aziz müslüman kardeş, şu hususlara çok dikkat et:

1. Ancak icâzetli, ehliyetli, liyakatli ehlisünnet âlimlerinin hazırladıkları islâmî eserleri oku.

2. İslâmî mevzularda «... benim görüşüme göre... bana kalırsa... bence... benim re'yim şudur...» şeklinde atıp tutma, böyle konuşanlara fırsat verme.

3. İslâm'ı reformcu, râfızî, mezhebsiz, vehhabî, selefi ve benzeri bozuk fırkalara mensup yazarların kitaplarından öğrenme.

4. İslâm itaat dinidir. Allah'a, Resûlüne ve onların gösterdiği yoldan giden Peygamber vârislerine (ulemâ ve mürşidler) tâbi ol.

Esselâmu aleykum ve alâ men itte-beal hüdâ.

UBEYDULLAH KÜÇÜK

Kitâbul-Kebâir'e

ZEYL

Büyük din âlimi İmam Zehebî tarafından te'lif edilmiş ve dilimize Sıdkı Gülle tarafından çevrilmiş olan Kırâbu'l-Kebâir 239'inci sahifede sona ermiş bulunmaktadır. Bundan sonraki Zeyl (ek) kısmı, kitaba naşir tarafından eklenmiş olup, zamanımız müslümanlarının bilmelerinde çok faydalar olan bazı uyarıcı bilgileri ihtiva etmektedir. (Muteber ehl-i sünnet kaynaklarından derlenmiştir.)

Bu Zeyl Bölümünü UBEYDULLAH KÜÇÜK hazırlamıştır.

NİYET HADİSİ

Ömer bin el-Hattab (r.a.) buyuruyor ki:

Resûlullâh (s.a.v.) sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, buyuruyordu ki: «**Ameller**(in kıymeti ve hükmü) **ancak niyetlere göredir. Herkesin niyet ettiği ne ise, eline geçecek de ancak odur. Nâil olacağı bir dünyalık veya nikah edeceği bir kadından dolayı hicret etmiş bir kimse varsa hicreti** (Allah'ın ve Resûl'ün rızasına) **değil, hicret sebebi olan şeydir.**»

Açıklama: Bu hadîs-i şerif Sahih'i Buharî'nin ilk hadîsidir. İslâm'da niyetin ve ihlâsın önemini göstermektedir. Hazret-i Peygamber Mekke'den Medine'ye, Hz. Ebubekir ile birlikte hicret ederken yolda, yine Mekke'den Medine'ye giden bir kimseye rast gelirler. Adama, yolculuğunun sebebini sorarlar. Meğerse Medine'de bir kadınla nikâhlana-cakmış. Bunun üzerine Fahr-i Kâinat aleyhi ekmelût-tahiyat Efendimiz «**Ameller niyetlere göredir...**» hadîs-i şerifini irad buyururlar.

O halde ey müslüman! Allah, Peygamber, din yolunda yapacağın bütün işlerinde niyet temizliğine dikkat et. İhlâsı kendine temel prensip kabul et. İhlâs hâlisiyet demektir, yani katışıksızlık. İbâdetlerine Allah rızası niyetinden başka bir şey karıştıрма. Eğer hizmet veya cihad ediyorsan sakın o işlere riyâ bulaşmasın.

Bil ki, kendini insanlara beğendirmek, reis olmak, ün kazanmak, ikbal ve makama erişmek, zengin olmak için İslâm'ı âlet edenler âdi ve alçak kimselerdir. Bir kadını veya dünyayı (ki kahpedir) nikahlamak için din istismarcılığı yapanlar bilsinler ki, onların bütün yaptıklarının kıymeti ve hükmü niyetlerine göre değerlendirilecektir.

Cenab-ı Hakk bizleri niyeti temiz ve hâlis mü'minlerden eylesin.

UBEYDULLAH KÜÇÜK

1'inci EK

Genel Bilgiler

İslâm'ın Bazı Temel Özellikleri

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Cenab-ı Hakk'a hamd ü sena, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'ine salât ü selâm; âl'ine, ashabına, selef-i sâlihîne ve bütün mü'minlere hayırlı dualar vazifesini ifâdan sonra...

İNSANIN İKİ ANA MESELESİ:

Fert olsun, cemiyet olsun insanlığın iki büyük ana meselesi vardır: 1- Bilgi meselesi, 2- Aksiyon (amel) meselesi. İnsanlar bir takım düşüncelere, inançlara sahiptirler. Bunların doğru olması gereklidir. Fikir ve itikad itibariyle yanlış bilgilere saplanmış fertler ve cemiyetler doğru yoldan uzaklaşırlar, hatâlar, noksanlar, sapıklıklar içinde bocalayıp dururlar; felâketten felâkete sürüklenirler. Aksiyon meselesine gelince: Biliyoruz ki insanlar bilgilerini ve inançlarını hayata tatbik etmekte, bunların ışığında dünya işlerini tanzim etmektedirler. İşte bu yapılanların da doğru, iyi ve güzel şeyler olmaları gereklidir. Açıklamaya ihtiyaç yoktur ki işlerin, amellerin, aksiyonların iyi, doğru ve güzel olabilmeleri için dayandıkları bilgi ve inançların da doğru, iyi ve güzel olmaları gereklidir. İşte İslâmiyet, gerek bilgi, gerekse aksiyon problemlerinde insanlığa doğruyu, iyiyi, güzeli gösteren ve bütünyle hak ve gerçek olan tek nizamdır,

İNSAN VE KÂİNAT YARATILMIŞTIR:

Zamanımızdaki pozitif ilimlerin de gösterdiği gibi içinde yaşadığımız kâinatın bir başlangıcı vardır. Madde âlimleri kâinatın yaşının on küsur milyar sene olduğunu söylemektedirler. Dünyamızın yaşıysa dört ile beş milyar sene arasındaymış. Demek ki daha önceleri kâinat ve dünyamız yokmuşlar. Onları Biri yoktan var etmiş. Bu Biri kimdir. O, insanın, kâinatın ve bütün âlemlerin yaratıcısı olan Yüce Allah'tır.

İnsanın fert ve toplum olarak ilk vazifesi Yaratanını tanıması, niçin yaratıldığını öğrenmesi, Yaratanının kendisinden bir takım şeyler isteyip istemediğini bilmesidir. Bu bilgiyi en mükemmel ve sahih şekliyle İslâmiyet vermektedir.

İSLÂM DAR MÂNADA BİR DİN DEĞİLDİR:

Muharref, bâtil, eksik ve bozulmuş dinlere bağlı kimse ve toplumlar nazarında din kelimesinin dar bir mânası vardır. Onlar din denince sadece vicdanları ilgilendiren, daha ziyade uhrevî meselelerle ilgilenen, bilgi ve aksiyon olarak insanın bütün meselelerini tanzim iddiasıyla ortaya çıkmayan bir takım ruhanî sistemler düşünürler. İslâm ise en geniş mânasıyla bir nizamdır. Onda insanlığın bütün meseleleriyle ilgili, tanzim edici, yön verici, bazan teferruata kadar inici hükümler, prensipler, düsturlar vardır. İslâmiyet insanlığın problemleri mevzuunda ayırım kabul etmez. İslâm'da hayat bir bütündür. Ruhânî ve dünyevî ayırımı yoktur.

İSLÂMİN TARİFİ:

«İslâm yahut müslümanlık peygamberlerin sonuncusu ve en yücesi olan Hazret-i Muhammed Mustafa sallallahü Teâlâ aleyhi ve sellem Efendimize ve beyan buyurdıkları şeylere iman getirmek, kesin şekilde inanıp tasdik etmektir.» Meşhur din âlimlerimizden merhum Hacı Zihni Efendi'nin «Nimet-i İslâm»¹da yaptığı bu târif dinimizi çok kısa ve özlü bir şekilde anlatmaktadır. Son Peygambere ve bildirdiklerine iman etmek... Bu kısa tarifi içinde İslâmın itikat, taharet, ibâdet, muamelat, fıkıh, ahlâk, tasavvuf, şîyer, cihad, ahkâm-ı sultaniyye... velhasıl olanca genişliğiyle bütün müfredatı yer almaktadır. Çünkü Fahr-i Kâinat Efendimiz bütün bu mevzularda ilâhî vahy yahut ilham eseri hükümler ve öğütler beyan etmiştir.

DİNİN DİĞER BİR TARİFİ:

İslâm dini Allahü Teâlâ hazretlerinin yüce bir kanunu, bir nizamıdır. Bu kanun ve nizam bir takım ilâhî hükümlerin, üstün hakikatlerin heyet-i mecmuasından (biraraya gelmesinden, toplanmasından) ibaret olup, Cenab-ı Hakk bunu Son Peygamberinin elçiliğiyle insanlara lütuf ve ihsan buyurmuştur. Bu kanun ve nizam insanları hayra (iyiye, doğruya, güzele) götürür; insanlar bu ilâhî nizamın hükümlerine kendi istekleriyle uydukları müddetçe selâmeti bulmuş, hidâyete kavuşmuş olurlar. Böylece dünyada da âhîrette de saâdete erişirler.

YERYÜZÜNDE KAÇ ÇEŞİT DİN VARDIR?

- 1) Yegâne hak din olan İslâmiyet: Allah katında makbul olan (kabul edilen) din odur.
- 2) Evvelce hak din iken sonra tahrife (değiştirilmeye, bozulmaya) maruz kalmış olan muharref dinler: Bugünkü musevilik ve isevilik gibi. Bu dinler ilk gönderildikleri zaman hak ve doğru idiler. Cenab-ı Hakk'ın birliği (Tevhid) inancına dayanıyorlardı ve itikat esasları itibariyle İslâmiyetle birdiler. Fakat sonraları bozulduklar, asılları kayboldu, mukaddes kitapları yok oldu ve nesh edildiler, yâni yürürlükten kaldırıldılar.
- 3) Bâtıl, sapık dinlerdir: Bunlar asılları bakımından da hakikî bir din ile alâkalı olmayan uydurma, insan mahsulü, hurafe dolu dinlerdir. Bunların içinde tek rük akla, hikmete, insanların faydasına uygun bazı hükümler bulunsu bile gerçek mânasıyla din olmaktan uzaktırlar. Putperestlerin gülünç dinleri bu cümledendir. Zamanımızda negatif bir din yahut başka bir tâbirle bir anti-din mahiyetinde olan marksizm veya komünizm sapıklığı da bu zümre içinde sayılabilir.

İSLÂM DİNİNİN ÜSTÜNLÜKLERİ:

Müslümanlığın sayısız üstünlükleri, faydaları, meziyetleri vardır. Bunların hepsini sıralamak burada mümkün olmadığından, belli başlılarından bazılarını yazmakla yetiniyoruz:

- 1) İnsana Yaratanını, o Yaradanın istediği gibi hak ve doğru olarak tanıtır. Yarata-

(1) Bu eser Bedir Yayınevi tarafından Muhtasar Nimet-i İslâm ismiyle yayınlanmıştır

nın, insanı niçin yarattığını gerçeğe uygun şekilde izah eder. Vazifelerini en doğru şekilde bildirir.

- 2) İnsanların dünya hayatını en güzel şekilde tanzim eder, sapıklığı, zulmü, beyinsizliği ortadan kaldırarak insanlara haysiyetli ve şerefli bir ömür sürme imkânını hazırlar.
- 3) Müntesipleri arasında barış, kardeşlik, eşitlik, güven ve sevgi duygularını hâkim kılar. İstismarcılık, sömürücülük, aşırı madde hırsı, servet yığma ihtirası gibi maddî azgınlıkları frenleyerek sosyal adaleti temin eder.
- 4) İhlâsı, samimiyeti, adaleti, ihsanı, affediciliği ve diğer iyi ve güzel hasletleri teşvik eder; cimrilik, riyâkârlık, münafıklık, hased, gıybet gibi fitneye sebep olan kötü huyları ortadan kaldırmaya çalışır.
- 5) Daha evvel gelip geçmiş bütün peygamberleri hak tanır, müslümanların onları saygı ve sevgiyle anmalarını emreder. Bu itibarla kendi dinlerinden sonra gönderilen peygamberleri inkâr eden toplulukların kötü hallerinden müslümanları kurtarmış olur. Museviler Hazret-i İsa'yı ve bizim Peygamberimiz (s.a.v.)'i, hristiyanlar da bizim Peygamberimiz (s.a.v.)'i hak olarak kabul etmedikleri halde biz müslümanlar Hazret-i Musa'yı da Hazret-i İsa'yı da hak peygamber bilir, onlara sevgi ve saygı besleriz.
- 6) İslâmiyet insanlığa ideal dünya nizamı hususunda istikbale ait hayalî örnekler göstermez, aksine müşahhas (somut), tarihî ve tatbik edilme kabiliyetine sahip canlı bir misâl verir: Asr-ı saâdet. Her çağdaki müslümanlar saadet devri olan Peygamber asrını örnek almak suretiyle din ve dünya işlerinde iyiyi, doğruyu, güzeli bulabilirler.
- 7) İslâmiyet insanlara en üstün kurtarıcı lider örneğini göstermektedir. Bu Resûlulâh (s.a.v.) sallallahu aleyhi ve sellem'dir. Mâlum olduğu üzere dünya kurulumundan beri insan denilen yaratık topluluk halinde yaşamaktadır. Her topluluğun da bir reisi, bir lideri vardır. Lider iyi olursa topluluk da iyi olur. Lider kötü olursa topluluk da kötü olur, yahut kötüleşir. Yine hiç şüphe yoktur ki, insanların en üstünü, reislerin en mükemmeli Allah'ın Son Peygamberidir. İnanç, düşünce, zihniyet, ahlâk, dünya görüşü, aksiyon ve davranış itibariyle o peygamberi örnek kabul eden fertler ve toplumlar yükselirler, kurtuluşa ererler. Çünkü o Allah tarafından bir örnek olmak üzere gönderilmiştir. Bir kurtuluş ipidir. Ona sarılan felâha kavuşur.
- 8) İslâm'da ayırım yok, birlik vardır. İnsanı ve kâinatı madem ki Allah yaratmıştır, onlarla ilgili en yüce, en üstün, en doğru nizam ve prensipler de hiç şüphe yok ki Allah'ın koyduklarıdır. İslâm eksiksiz bir nizam olmak itibariyle diğer bütün sistem, ideoloji ve hayat görüşlerinden başkadır. Bölünmez bir bütündür.
- 9) İslam nizamı kadının şeref ve haysiyetini korumuş, onu erkeklerin ve toplumun zevk âleti ve kölesi olma durumundan kurtarmıştır. Zamanımızda sahte bir hürriyet perdesi arkasında kadınlık haysiyeti ayaklar altına alınmış olup kadın âdeta

orta malı haline getirilmiştir. İslâmiyet ifrat ile tefrit arası âdil bir yol tutarak kadınlara saygıdeğer anneler, iffetli zevceler olarak bakmış ve onların kendi yaratılışlarına uygun hizmet ve mesleklerde şerefleriyle vazife görmelerine hak tanımıştır.

- 10) Kendi başına bırakılan egoist insan maddeye yönelmekte, yaratılışının gayesini unutmakta, hemcinslerine zarar vermekte ve kötüleşmektedir. İslâm insanlara hayatın sadece bu dünya ile kaim olmadığına, bundan sonra başka bir âleme geçileceğine, orada hesap verileceğine, iyilerin mükâfatlandırılacağına, kötülerin ceza göreceğine dair doğru bilgiler vermekte ve onları ebedî felâketten uzaklaştırıp ebedî saadete çağırmaktadır.

ALLAH'LA İNSAN ARASINDAKİ MİSAK:

Kur'an-ı Kerim'de bildirildiğine göre insanların ruhları henüz bedenlerine üfürülmeden önce Cenab-ı Hakk onları toplamış ve sormuştur: «Ben sizin Rabbiniz değil miyim?» Onlar «Elbette Sen bizim Rabbimizsin»² demişlerdir. Bu suretle Rablerine karşı bir ahidde bulunmuşlar, O'nun yaratıcılığını ve Rububiyetini kabul ettiklerini beyan ile ileride dünya hayatında iman ve itaat edeceklerini taahhüt eylemişlerdir. Dünya hayatında kim bu ahidini ve va'dini çiğnerse ve imansız ölürse muhakkak ki büyük zarara uğrar ve ebediyyen felâh bulmaz. İnsan başıboş değildir. Sebepsiz, gayesiz de yaratılmamıştır. O, Yaratanına karşı sorumludur. Bu sorumluluktan kaçamaz. Verilmiş sözü vardır. Sözünden dönemez. Dönerse zararı kendisine aittir. Allahü Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de «(Yüce Rabbiniz olan) **Ben cinleri ve insanları ancak Bana ibadet etsinler diye yarattım** (başka bir şey için yaratmadım)»³ buyurarak bu gerçeğe işaret etmektedir. İşte müslümanlar o mesud kimselerdir ki «Kaalû belâ (elbette Sen bizim Rabbimizsin) dedikleri günde verdikleri akid ve misaka sadık kalmışlar, Allah'tan başka Kendisine ibadet edilecek tanrı bulunmadığını ve Son Peygamber Hazret-i Muhammed Mustafa aleyhissalatü vesselamın O'nun kulu ve resûlü olduğunu ikrar ve tasdik ile Yüce Yaratanına itaat eylemişlerdir.

İSLÂMİYET TESLİMİYET DİNİDİR:

Müslüman o kimsedir ki Allah'a teslim olur, O'na itaat eder, O'nun emir ve yasaklarını dinler. İslâm'da başıboş, mutlak, keyfî, şeytanî, serseriyâne bir hürriyet kavramı yoktur. Müslüman böyle hürriyetlerini ebedî saadet mukabilinde Allah'a teslimiyetle, Yaratanı kullukla değiştirmiş olan akıllı ve haysiyetli insandır. Başıboş insan için yeme, içme, cinsel zevklerini tatmin etme, maddî menfaat devşirme gibi hususlarda çok geniş bir hürriyet vardır. Böyle kimseler canları isterse domuz eti, lâşe yiyebilirler, nefisleri çekerse şarap ve diğer alkollü içkileri içerler, zina yaparlar, fâiz alır verirler, yalan söylerler, güçsüzleri ezerler, iki yüzlülük yaparlar. Onlar sözde hürdürler. Ama gerçekte yalanın, eğrinin, çirkinin esiridirler. Şeytana, Tağuta köle olmuşlardır. Müslüman ile bu tip insanlar arasında hürriyet yahut kölelik anlayışı bakımından büyük uçurumlar vardır. Onlar müslümana küçümseyerek hakaretli bakışlar fırlatırlar; müslüman ise onların haline acır, beyinsizliklerine şaşar. Ama sonunda kazanan müslümandır, kaybedenlerse onlar.

² A'raf: 172

³ Zâriyat: 56

İSLÂMİYET DAİMA TAZE VE ZİNDEDİR:

Asırlar geçip çağlar değiştikçe kul yapısı nizamlar, ideolojiler, felsefî sistemler, ekonomik doktrinler ve çeşitli «...izm»ler eskir, pörsür, hurdalaşır. Ama islâm öyle değildir. Tarih aktıkça, çağlar değiştikçe o hep gençleşir, tazeleşir, zindeleşir; ondaki güzellikler, doğruluklar, iyilikler daha parlak bir şekilde gözler önüne serilir. Çünkü İslâm nizamı kısır kul kafalarının buluşu değildir. O Allah katından gönderilmiştir. Allah ise yanılmaktan münezzehtir. Kim İslâmı bırakır da kul yapısı ideolojilere, sistemlere, doktrinlere, felsefelere, ...izmlere saplanırsa o iyiyi kötülle, doğruyu yanlışla, güzeli çirkinle değiştirmiş, hem dünya hem âhiret ticaretinde zarara uğramışlardan olur.

ÇAĞIMIZ İNSANLIĞI İÇİN TEK KURTARICI YOL:

İlimler ve teknikler yıldırım süratiyle ilerledi, insanlığın bir kısmı madde gücüne sahip oldu; atom bombaları hidrojen bombalarını, onlar da kobalt ve nötron bombalarını takip etti. Önce Amerika Birleşik Devletleri imâl etti, onu Rusya, İngiltere, Fransa... Ve nihâyet Hindistan, İsrail, Güney Afrika da bu korkunç silâha sahip oldular. Bu satırların yazıldığı sırada bir düzine orta ve küçük devlet bu dehşetli ölüm vasıtasını elde etmek için harıl harıl çalışmaktadır. Şu anda yeryüzündeki nükleer silahlar tüm insanlığı birkaç defa yok edecek miktara ulaşmıştır. Demek ki insanlık artık intihar edebilme, kendi kendini yok edebilme seviyesine (!) çıkmış bulunuyor. Eski çağlarda beşeriyet bu imkâna sahip değildi. Bir kabile, bir kavim, bir millet, birkaç millet yok edilebilirdi, ama bütün insanlık âlemi için soykırımı mevzu-u bahis olamazdı. Bir çılgın veya mecnun bir toplum böyle bir şeyi istese de buna muktedir değildi. Ama artık bu cinâyet imkân dairesine girmiştir. Yazık ki, bilim ve teknik yönünden son derece ilerleyen insanlık inanç, ahlâk ve fazilet itibariyle yükselmek bir tarafa gün geçtikçe irtifa kaybedip alçalmakta, alçaklaşmaktadır. Yeryüzünde bu kötü ve felaketli gidişi durdurabilecek tek nizam İslâm'dır. İnsanlık bir seçim karşısındadır. Ölmek yahut olmak. Oluş İslâmladır.

YENİ BİR DİN ÇAĞI BAŞLIYOR:

19'cu asrın ikinci yarısında ve 20'ci asrın ilk çeyreğinde materyalist görüşlerin tesiriyle bütün dinlere bu arada İslâmiyete, devirlerini doldurmuş sosyal müesseseler gözıyla bakılmakta, insanlığın dinden arınmış akılcı ve maddeci bir yola girdiği tezi savunulmaktaydı. Gerçekten o sıralarda İslâm dünyası bir uyuşukluk içindeydi. Sömürgeci batıya karşı zahîrî istiklâlini bile koruyamıyordu. Lakin son yıllarda dünyada büyük değişiklikler oldu. İslâmın yeniden doğuşu devri başladı. Öteki bâtıl dinlerdeki çöküş ve gerilemeye mukabil İslâm her yerde ilerliyor. Gerçi bu ilerleyiş, bu yeniden doğuş sancısız ve ıstıraplı değildir. Lakin içinde yaşadığımız günler ve yıllar gösteriyor ki geleceğin nizamı İslâmdır.

2'nci EK

İslâm'ın İnanmaya Âit Hükümleri (Akaid İlminin Özeti)

İMAN: Kelime mânası itibariyle bir şeye inanmak, bir şeyi tasdik etmek demektir. Akaid ilminde mânası «Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizin Allah katından getirmiş olduğu İslâm dinini yürekten kabul etmek ve bunu dili ile de söyleyip bildirmektir.»

İmanın esası tasdikten ibarettir. Lakin kalbdeki bu tasdiki dil ile de ikrar etmek gereklidir. Böyle yapılmadığı takdirde insanlar o iman sahibinin müslüman olduğunu bilemezler. Demek ki iman kalb ile tasdik ve lisan ile ikrardan ibarettir. Bu iki şarttan başka mü'min (imanlı kimse) imanını kuvvetlendirmek, parlaklığını arttırmak ve koruyabilmek için İslâm dininin tatbikata ait emir ve yasaklarına da riayet etmelidir. Beş vakit namazı kılmalı, oruç tutmalı, zekât vermeli, yalandan, zinadan, faizden, zulümden çekinmelidir. Ancak, ehl-i sünnet katında amel imandan hariçtir. Onun cüz'ü sayılmaz.

İSLÂM: Lugat mânası itibariyle itaat, inkiyad, boyun eğme, bir şeye teslimiyet demektir. İstilah manası ise Allah'a itaat etmek, Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizin din olarak bildirmiş olduğu şeyleri kalb ile, dil ile kabul etmek ve beğenmektir. Tek hak din İslâm olduğu için tek başına «din» denildiği zaman bundan İslâm anlaşılır. Allahü Teâlâ'nın yüce katında makbul olan dinine «İslâm» denildiği gibi «Millet, Şeriat, Şer'i Şerif, Müslümanlık, İslamiyet» gibi adlar da kullanılır. Millet kelimesini, batılıların anladığı manadaki milletle (kavim, nation) karıştırmamalıdır. Din dilinde millet İslâm demektir. Bir kimse «İslâm milletindenim» dediğinde İslâm dinindenim demiş olur. Yâni din ve millet birdir. Nitekim müslüman cenazeleri kabre koyarken «... Alâ millet-i Resûlillah» (Resûlullâh (s.a.v.)'in milleri, dini üzerine defnediyoruz) denilir.

İCMALÎ İMAN: En kısa şekliyle iman «Kelime-i Şehâdet kalben inanıp, onu dil ile söylemektir. Kelime-i Şehâdet: «Eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü» (Mânası: Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka Kendisine ibadet edilecek hiçbir hak tanrı yoktur ve yine şehadet ederim ki Hazret-i Muhammed aleyhisselam O'nun kulu ve elçisidir.)

Kelime-i Şehadeti kalben tasdik ve dil ile ikrar eden kimse mü'min ve müslüman olur. Yeter ki kalbinde ve dilinde bu inancına aykırı düşecek başka inançlar olmasın, veya fiil ve davranışlarıyla bu inancı tekdiz etmesin.

Demek ki, hülâsa (özet) olarak imanın iki büyük rüknü vardır: 1- Allahü Teâlâ'nın varlığına inanmak, 2- Hazret-i Muhammed aleyhisselamın Allah'ın peygamberi yani elçisi, habercisi olduğuna inanmak.

İMANIN ŞARTLARI: Kelime-i Şehadeti tasdik ve ikrar eden kimse İslâmın kapısını

dan içeriye girmiş olur. Ancak bundan sonra, inanması gereken esasları ve bilgileri biraz daha tafsilatlı olarak öğrenmesi gerekir. İmanın şartları altıdır ve «Amentü» adı verilen bir metinde bildirilmektedir.

Amentü: «Amentü billahi ve melâiketihî ve kütübihî ve rüsulihî vel-yevmil âhiri ve bil-kaderi hayrihî ve şerrihî minallahi teâlâ vel-ba'sü ba'del mevti hakkun, eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh.»

Türkçe mânası: «Ben Allahü Teâlâ'ya, O'nun meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, kaderin (takdir edilmiş şeylerin) gerek hayır olsun, gerek şer olsun Allahü Teâlâ'dan olduğuna inandım. Öldükten sonra dirilmek de haktır, muhakkak olacaktır. Şüphesiz bir şekilde şehâdet ederim ki Allah'tan başka ibâdete lâyık hak tanrı yoktur, yine şehâdet ederim ki Hazret-i Muhammed Allah'ın kulu ve resûlüdür.»

İSLÂMİN ŞARTLARI: Hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır: «İslâm beş şey üzerine kurulmuştur: Kelime-i Şehadet, Namaz kılmak, Zekât vermek, Haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.»⁴

ALLAH'IN SIFATLARINA İMAN

Âmentü'de görmüştük ki, imanın altı şartından birincisi Allahü Teâlâya inanmaktır. Diğer dinlerde ve bir yaratıcının varlığına inanan filozofların sistemlerinde de Allah inancına yer verilmişse de en mükemmel, eksiksiz ve üstün şekliyle Allah inancı İslâmiyettir. İslâmdaki Allah inancı tevhid ve tenzih esaslarına dayanır. Allah birdir, eşi, ortağı, benzeri yoktur. Kemâl sıfatlarla muttasıftır, noksan sıfatlardan berî ve münezzehtir.

ÂLEM, KÂİNAT MUHDESTİR, SONRADAN OLMUŞTUR:

Allah'tan başka mevcut olan herşeye âlem, kâinat (evren) diyoruz. Varlıklar âlemi gösteriyor ki bir «Var Eden» vardır.

Allah'ın dışındaki bütün mevcudat (varlıklar) muhdestirler, yâni ihdas edilmişlerdir. İhdas «yokluktan varlığa çıkarmak» demektir.

Daha evvel de belirttiğimiz gibi kâinattaki bütün maddelerin bir yaşı olduğu pozitif ilimler tarafından ispat edilmiş bulunmaktadır. Demek ki kâinat, âlem adını verdiğimiz varlıkların bir başlangıcı vardır. Onlar bu başlangıçtan önce yok idiler. Onları yoktan var eden bir Var Edicinin varlığının ispatlarından biri de bu izahattır. Kâinatın ve içindeki dünyamızın, insanların ve diğer şeylerin varlıkları kendilerinden değildir. Onlar var olabilmek için başka bir varlığa muhtaçtırlar. O varlık var olmak için başkasına muhtaç değildir. Varlığı kendindendir. Varlığının başı ve sonu yoktur. Herşey O'na muhtaçtır. O hiçbir şeye muhtaç değildir.

Allahü Teâlâ'nın varlığını, yüceliğini, kudretini anlamak için kâinata, onun içindeki harikalı şeylere, insanlara, diğer canlılara, fizikî âlemi tanzim eden kanunlara, hikmetli ve ibretli olaylara düşünerek bakmak yeterlidir. Allah'a götüren deliller sonsuz denecek kadar çoktur. Yeter ki düşünölsün, görölsün.

Hadîs-i şerifte: «Nefsini bilen Rabbini (bulur ve) bilir» buyrulmaktadır ki, ne kadar hikmetli bir gerçektir.

⁴ Buhâri, Müslim, Tirmizî, Nesâî;

ALLAHÜ TEÂLÂ'NİN ESMÂSİ: Cenab-ı Hakk'ın «Aziz, Gaffar, Cebbar, Rahman, Rahîm, Hâlık, Rezzak, Hakîm, Rab, Musavvir...» gibi mukaddes isimleri ve sıfatları yüce kitabımız Kur'an-ı Kerimde bildirilmiştir. Bunlar bir rivâyete göre doksan dokuz esmâdır (esmâ, ismin çoğuludur).

ALLAH'IN SIFATLARI: Cenab-ı Hakkın ilk bilmemiz gereken sıfatı «Vücut»dur, yâni Allah vardır, varlığını zıddı olan yokluk O'nun için düşünülemez.

Allah'ın diğer sıfatları iki gruba ayrılır: Bir kısmına «Sifât-ı Selbiye» (Selbî Sıfatlar) denir ki Kıdem, Beka, Vahdaniyyet, Muhalefetün lil-Havadis, Kıyam Bizatihi sıfatlarından ibaret olmak üzere beştir.

Allah'ın bir de sübuî sıfatları (bunlara zatî sıfatlar da denir) da vardır ki Hayat, İlim, İrade, Kudret, Semî', Basar, Kelâm ve Tekvin sıfatlarından ibaret olarak sekizdir.

Aşağıda bu sıfatların kısaca anlatalım:

KIDEM: Yüce Yaratıcımız «Kadîm»dir. Âlemi yoktan var eden Allahü Teâlâ için yokluk düşünülemez. O'nun başlangıcı yoktur. O daima vardır, daima var olagelmıştır, daima var olagelecektir.

BEKA: Allahü Teâlâ bakîdir, yani O'nun sonu yoktur. Kendisi için bir son düşünülemez.

VAHDANİYYET: Allahü Teâlâ birdir, eşi, ortağı, benzeri yoktur, Eğer Allah'tan başka tanrı veya tanrılar olsaydı kâinattaki bu nizam ve intizamı görebilir miydik?

MUHALEFETÜN LİL-HAVADİS: Bu arapça terkiibi «havadise muhalefet» şeklinde tercüme edebiliriz, «Havadis» sonradan var olmuş, Allah tarafından yaratılmış şeylerin tümüne denir. «Muhalefet» ise onlara benzememek, onlardan başka olmak manasınadır. Allahü Teâlâ yaratılmış şeylerden hiçbirine hiçbir şekilde benzemez. Hepsinden başkadır. Hatıra ne gelirse gelsin Yüce Yaratıcımız ondan mutlaka başkadır.

İnsan aklı Cenab-ı Hakk'ın mahiyetini, künhünü bilmekten, anlamaktan âcizdir. Dinimiz bizi bu düşüncelerden men etmiştir. Biz Rabbimizi ancak yüce isimleri ve sıfatları ile tanıyabiliriz.

KIYAM BİZÂTİHİ: Bu sıfata «Kıyam Binefsihî» de denir. Açıklaması şöyledir: Cenab-ı Hakk'ın ezeli ve ebedî olan varlığı Kendi zatıyla, Kendisiyle kâimdir. O'nun varlığı başkasından değildir. Bunun içindir ki Allahü Teâlâyâ «Vâcibü'l-Vücut» denir. O'nun varlığı başka bir var ediciye muhtaç değildir. Allah'tan başka herşey için bir var edici vardır.

HAYAT: Türkçesi diriliktir. Cenab-ı Hakk Kendi yüce Zatına mahsus bir hayat sıfatıyla sıfatlıdır.

İLİM: Bilmek, bilgi sahibi olmak sıfatıdır. O'nun ilmi yaratıkların ilmi gibi basit ve sınırlı değildir. Bütün kâinatı kuşatmıştır. O zerrelere kadar herşeyi bilir. Bilinmekle ilgili hiçbir şey O'nun bilgisi dışında kalmaz.

İRÂDE: Dileme sıfatıdır. Allahü Teâlâ dilediğini yapar. O dilemedikçe, irade etme-

dikçe hiçbir şey olmaz. Allahü Teâlâ İrade, dileme sıfatıyla istediğini yapar, istemediğini yapmaz. O'nun için bir mecburiyet yoktur. Kâinattaki herşey O'nun İrade sıfatıyla vücut bulmuştur.

KUDRET: Allahü Teâlâ ezeli, ebedî, mutlak bir kudret sahibidir. O'nun kudretine nihayet yoktur. İçinde bulunduğumuz muazzam kâinat O'nun Kudret sıfatına pek parlak bir delil, çok kuvvetli bir şahittir. O dilerse bir anda binlerce âlemi yoktan var eder, binlercesini de varlıktan yokluğa geçirir.

SEMİ': Semi' arapça ısıtma demektir. Allahü Teâlâ ısıtmakla ilgili herşeyi ısıtır, bilir. Hiçbir şey O'nun ısıtma sıfatının dışında kalamaz.

BASAR: Arapçadır, görme demektir. Allahü Teâlâ herşeyi görür. Görülmekle ilgili hiçbir şey O'nun görme sıfatının dışında kalamaz.

Allahü Teâlâ'nın ısıtma ve görme sıfatları biz yaratıkların ısıtma ve görme sıfatlarına benzemez. O'nun görmesi, ısıtması vasıtasızdır, hudutsuzdur, en mükemmel görme ve ısıtmedir.

KELÂM: Kelâm bir maksadı anlatan, bir mânâyı ifade eden söz demektir. Allahü Teâlâ'nın Kelâm sıfatı vardır, lâkin O'nun kelâmı harflerden, seslerden münezzehtir. Allah'ın kelâmı kadîmdir.

Allahü Teâlâ peygamberlerine dilediği şeyleri vahy ve ilham etmiştir. Bu vahiy ve ilhamlar Kelâm sıfatının birer tecellisidir. Kur'an-ı Kerim'e biz müslümanlar «Kelâm-ı Kadîm» de deriz.

TEKVİN: Yoktan var etmek, icad etmek mânasına gelir. Yüce Allah'ın çeşitli âlemleri yaratıp yok etmesi, insanları dünyaya getirip bir müddet yaşatması, bakıp beslemesi, sonra canlarını alıp başka bir aleme götürmesi Tekvin sıfatının tecellilerindendir.

ALLAHÜ TEÂLÂ İÇİN DÜŞÜNÜLMEMEYECİK ŞEYLER

O CİSİM DEĞİLDİR: Çünkü cisimler sonradan yaratılmışlardır. Bir yer tutmaktadırlar. Allahü Teâlâ ise yer tutmaktan, mekândan münezzehtir.

O SÜRETEN VE ŞEKİLDEN MÜNEZZEHTİR: Zira şekil ve suret cisimlerin umumî özelliklerinden olup kemmiyete veya keyfiyete taalluk ederler. Kemmiyetler bölünmeyi kabul ederler, büyük ve küçük gibi... Keyfiyetler beyaz veya siyah oluş gibi bir takım sıfatlardır ki, taalluk ettiği şeyden ayrılınca başlı başına var olamazlar. Allahü Teâlâ için bütün bunlar düşünülemez.

O ADETLERLE ÖLÇÜLEMEZ: Allahü Teâlâ sayılarla sayılmaktan, çoğalmaktan, azalmaktan münezzehtir. O ne en ve boy gibi, ne de sayılar gibi sıfat ve kemmiyetlere mevzu olabilir. O ne bir şey'in cüz'ü, ne de bir şey O'nun cüz'üdür. Allah'ın bir oluşu rakamla ifade edip anladığımız (l) kavramından başkadır. Çünkü (l)'in benzerleri vardır, birçok (l)'ler olabilir, biraraya gelebilirler, birbirleriyle toplanıp çoğalabilirler. Allahü Teâlâ'nın birliği eşi, benzeri, ortağı olmayan, sırf kendisine mahsus bulunan yüce bir birliktir.

O'NUN SONU YOKTUR: Allahü Teâlâ mütenâhî değildir. Çünkü mütenâhî ol-

mak, nihayet bulmak, sona ermek sayıların ve miktarların sıfatlarındandır.

O MAİYETLE VASFOLUNMAZ: Yani Allahü Teâlâ'nın mevcut şeyler ile hemcins olması, vasıflanması câiz değildir. O'nun için «O ne biçim bir şeydir?.. O ne şekil bir varlıktır?.. O hangi cinstendir?..» gibi sualler sormak câiz değildir.

O KEYFİYETLE VASFOLUNMAZ: O'nun için renk, tad, koku, sıcaklık, soğukluk gibi keyfiyetler düşünülemez.

O MEKÂNDAN MÜNEZZEHTİR: O'nun için boyut (ön, arka, alt, üst, sağ, sol) düşünülemez.

O ZAMANDAN MÜNEZZEHTİR: Zaman Allahü Teâlâ'nın yaratma, dileme ve bilgi sıfatlarının hükmü altında cereyan etmektedir. Allahü Teâlâ zamandan münezzeh-tir. Halk arasında «Allah her yerde ve her zamanda hâzır ve nâzırdır» şeklinde kullanılan söz uygun bir tâbir değildir.

İHTAR:

Ehl-i sünnetin sahih inançlarına aykırı olarak Cenab-ı Mevla'ya yön, suret, cisim is-nad eden ve el, ayak gibi azaları olduğunu iddia eden «Mücessime» ve «Müşebbihe» ad-lı bozuk mezhebler âyet ve hadislerin müteşâbih kısımlarının zahirî manasiyle amel et-mektedirler. Onların anlayış ve anlatış şekli hatâlıdır.

Kur'an-ı Kerim'in bir âyetinde meâlen şöyle buyrulmaktadır: «Sana Kur'an'ı indiren O'dur (Allahü Teâlâ'dır). Bunun bir kısım âyetleri muhkem (açık ve kesin) dir. Bunlar Kur'anın esasıdır. Diğer bir kısım âyetler de vardır ki, (onların mânası sizce anlaşılmaz) müteşâbihlerdir. İşte kalblerinde şüphe (çarpıklık) bulunanlar fitne aramak ve (kendi he-vâlarına göre) teviline gitmek için Kur'an'ın müteşâbih âyetlerine uyarlar. Halbuki o mü-teşâbihlerin tevili ancak Allah bilir. İlmi çok sağlam olanlar, ilimde kuvvetlenmiş bu-lunanlar ise «-Biz ona (mânası anlaşılmayan müteşâbihe) inandık, açık ve kapalı bütün âyetler Rabbimiz tarafındandır derler. Bunları ancak akılları tam olanlar iyice düşünür-ler.»⁵

Müteşâbih âyet ve hadislerde geçen bazı kelimelerin ilmini Cenab-ı Hakk'a havale et-mek lazımdır. Yoksa onları zâhir lughat mânalarına göre açıklamak doğru olmaz. Önceki sâlih seleflerimiz bu âyetlerin ilmini Cenab-ı Hakk'a havale edip üzerlerinde düşünme-mişlerdir. Fakat kalblerinde çarpıklık olanlar bu âyetleri yanlış açıklayıp sapıklığa düş-tükleri ve bazı câhilleri de peşlerinden sürükledikleri için müteahirin uleması câhilleri kurtarmak, halkı sapıtmaktan men etmek için uygun yorumlara başvurdular. Meselâ «Yedullah»ı (Yed arapça el demektir) Allah'ın yardımı, kudreti, zaferi, koruması, rahme-ti olarak tefsir etmişlerdir.

MELEKLERE İMAN

Allahü Teâlâ'nın çeşit çeşit yaratıklarından bir bölümü de meleklerdir. Onlar ruh gi-bi lâtif, nuranî varlıklardır. Doğurmaktan, doğmaktan beridirler. Muhtelif şekillere gire-bilirler. Cenab-ı Hakk'ın emirlerine hiçbir zaman karşı gelmezler. Kendilerine ne emre-

dilmiş, nasıl bir vazife verilmişse hiç itirazsız onları yerine getirirler. Meleklerin bir kısmı daima ibadetle, zikirle meşgul olurlar. Bir kısmı da yerde ve göklerde çeşit çeşit vazifeler yaparlar. Onlar kıyâmete kadar bu iş ve vazifelerde devam edeceklerdir.

Melekleri inkâr eden küfre düşmüş, müslümanlıktan çıkmış olur. Onları göremememiz, olmadıklarına delil teşkil edebilir mi? Bizim görme duyumuz ne kadar sınırlıdır... Sadece melekleri değil, daha nice binlerce gizli yaratıkları da göremiyoruz. Meselâ cinleri görmüyoruz, halbuki onlar da insanlardan ve meleklerden başka bir çeşit yaratıktırlar. Cinlerin akıl ve şuurları vardır. Meleklerin aksine onlar insanlar gibi iman ve küfür arasında seçim serbestliğine sahiptirler. Bir kısmı mü'min, bir kısmı kâfirdir. Melekler gibi cinlerin de varlığı Kur'an-ı Kerim, Sünnet-i Nebiyye ve îcma-i Ümmet ile sâbit olup «Melek, cin falan yoktur, bunlar hurafedir» şeklinde düşünen ve konuşan kimseler kâfirdirler.

Şurası da unutulmamalıdır ki varlık âlemi sadece bizim içinde yaşadığımız şu dünyadan ibaret değildir. Ona paralel başka dünyalar vardır. Fakat bizim duyularımız, ilmimiz, bilme imkânımız onlar hakkında sırf akıl yoluyla kesin bir haber almamıza, bilgi edinmemize yeterli değildir. Fakat Allahü Teâlâ ve Resûlü madem ki meleklerin, cinlerin ve «âlemlerin» bulunduğunu bize haber veriyor, biz de mü'min olmak hasebiyle şeksiz şüphesiz kesin bir şekilde inanıp tasdik ediyoruz.

BÜYÜK MELEKLER: Cebrail, Mikâil, İsrail, Azrail adlarını taşıyan dört büyük melek vardır. Cebrail'e «Cibril» de denir. Biz müslümanlar onları anarken aleyhisselâm deriz. Türkçesi Allah'ın selâmı onun üzerine olsun demektir. Cebrail aleyhisselâm Cenab-ı Hakk'ın kitaplarını peygamberlere tebliğ etmekle vazifeli kılınmıştır. Mikâil aleyhisselâm rüzgâr, yağmur, ekin vesâire gibi bir takım hâdiselerin meydana gelmesiyle ve rızıklarla ilgili vazifeleri yerine getirir. Azrail aleyhisselâm ölüm zamanı gelince insanların ruhlarını alır. İsrail aleyhisselâm da kıyâmet gününün kopması ve bütün insanların öldükten sonra tekrar dirilmeleri ile alâkalı mevzularda bir takım vazifelerle memur bulunmaktadır. Bu büyük meleklerin, daha bizim bilmediğimiz başka hizmetleri, vazifeleri vardır.

HAFAZA MELEKLERİ: Bunlara «Kirâmen Kâtibîn»de denir. Her insanın yanında bunlardan iki melek bulunur. Biri onun güzel amellerini, sevaplarını; ötekisi de kötü amellerini, günahlarını yazarlar. Bu suretle o kulun amel defteri meydana gelir.

Melekler insanların başaramayacakları, insanlara çok zor görünen işleri yapabilirler. Güzel şekillere girebilirler.

Yer melekleri, göklerdeki melekler, arş melekleri, kerûbiyyan denilen melekler dinî kaynaklarımızın zikrettiği bilgiler meyanındadır.

KİTAPLARA İMAN

İnsanlara az veya çok akıl denilen bir şey verilmiştir ki, onunla faydalanırlar ve diğer mahlûkat arasında üstün bir mevki işgal ederler. Ancak akıl her hususta yeterli bir âlet ve vâsıta değildir. Bu yüzden Cenab-ı Hakk insanların akıllarına yön vermek ve doğruyu eğriden kesin bir şekilde ayırd etmelerine yardımcı olmak maksadıyla peygamberler gön-

dermiş, o peygamberlerin bir kısmı vasıtasıyla de yüce iradesini, emirlerini, yasaklarını, hikmetlerini, öğütlerini bildiren kitaplar yollamıştır.

SUHUF: Peygamberlerden bazılarına gönderilen ilâhî kitaplar hacim itibariyle küçük olduğundan onlara suhuf (sahifeler) denir. Hazret-i Âdem'e 10, Hazret-i Şî't'e 50, Hazret-i İdris'e 30, Hazret-i İbrahim'e 10 sahife verilmiş olduğu rivâyet olunmaktadır. Gerçek sayısını Allahü Teâlâ bilir.

İLÂHÎ KİTAPLAR: Hazret-i Musa'ya verilen Tevrat, Hazret-i Davud'a verilen Zebur, Hazret-i İsa'ya verilen İncil, bizim Peygamberimiz (s.a.v.)'e verilen Kur'an-ı Kerim olmak üzere bunlar dört kitaptır.

Allahü Teâlâ'nın gönderdiği bütün kitaplara iman etmek farzdır. Ancak Kur'an-ı Kerim'den önce gönderilmiş bulunan Sahifeler ve Kitaplar ya kısmen veya tamamen kaybolmuş yahut tahrife uğramıştır. Bazan da kullar tarafından uydurulan metinler bâtil din mensupları tarafından mukaddes kitap sanılmıştır. Ama Kur'an-ı Kerim için durum böyle değildir. Onda bir değişiklik, eksiklik, fazlalık veya tahrif yoktur. Allah'ın korumasıyla zamanımıza kadar gönderdiği şekilde muhafaza edilmiş, bundan sonra da kıyâmete kadar öyle kalacaktır.

Bugün Musevilerin, Hıristiyanların ellerindeki kutsal kitapların tahrife ve değişikliğe uğramış olduğu, Cenab-ı Hakk'ı revhid ve tenzih inancına aykırı ilâveler yapılmış olduğu ilmî ve tarihî araştırmalar sonunda kesin şekilde ispat edilmiştir. Demek ki bugün elde bulunan Tevrat, Zebur, İncil nüshaları Cenab-ı Hakk'ın Musa, Dâvud, İsa aleyhi-müsselâma vermiş olduğu kitapların asıl nüshaları ve aynıları değildir.

KUR'AN-I KERİM: Kur'an-ı Kerim Peygamber (s.a.v.) Efendimize 23 senede ceste ceste indirilmiştir. Bütün âyetleri (s.a.v.) Efendimiz ezbere biliyordu. Ashabın birçoğu da ezberlemiş idi. Ayrıca yazılmaktaydı. Resûlullah (s.a.v.) Efendimizin vefatından sonra ilk halife Hazret-i Ebûbekir (r.a.), Ashab-ı Kiramın huzurunda Kur'an-ı Kerim'in baştan sona tamam bir nüsha şeklinde yazdırdı, kitap haline getirdi. Sonra üçüncü halife Hazret-i Osman (r.a.) bu nüshadan başka nüshalar yazdırarak İslâm dünyasının çeşitli yerlerine birer nüsha yolladı. Bunların her birine «Mushaf-ı Şerif» denmiştir.

İşte o zamandan beri her devirde yüzbinlerce Mushaf yazılmış, ayrıca her zaman da yer yüzünde çok sayıda hâfız-ı Kur'an (Kur'an-ı Kerim'i baştan sona kadar ezbere bilen) bulunmuştur.

Kur'an-ı Kerim'den önceki ilâhî kitaplar belli bir topluluğa, belli bir zamana mahsus idiler. Kur'an-ı Kerim ise bütün insanlığa ve bütün zamanlara mahsustur. İşte Kur'an-ı Kerim'in ilâhî muhafaza altında bulunmasının bir hikmeti de bundandır. Kur'an-ı Kerim Allah'ın insanlara göndermiş olduğu bir düsturdur, bir anayasadır. İnsanlar bu kitabın gösterdiği yoldan gittikleri taktirde kurtuluşa ve selâmete ererler, izzet ve şerefle yaşarlar. Kur'an'ı bıraktıkları, onun yolundan yüz çevirdikleri zaman da hem dünyada hem âhirette perişan olurlar.

KUR'AN-I KERİMİN ÖZELLİKLERİ: Kur'an-ı Kerim hem lafız, hem de mâna itibariyle ilâhî kitaptır. Tercümeleri ve mealleri onun yerini tutamaz. Din âlimleri "Türk-

çe Kur'an» denilmesini asla câiz görmemişler ve bu sözü «elfâz-ı küfr» arasında saymışlardır. Kur'an-ı Kerim'in değil bir kelimesi, bir harfi bile değiştirilemez.

Kur'an-ı Kerim'in arapça başka lafız ve ibarelerle yazılması da câiz olamaz. Kur'an ebedî bir mûcizedir. Şimdiye kadar hiç kimse onun bir benzerini yazamamış, hattâ en kısa bir suresinin mislini vücuda getirememiştir.

Kur'an öyle yüce bir kitaptır ki mânasını bilmeyen insanlar bile onu dinleyerek, okuyarak faydalanırlar, bereketlenirler, yüksek manevî zevkler, ruhanî lezzetler alırlar.

Kur'an-ı Kerim'i açıklamak, ondan din hükümleri çıkartmak ancak ehl-i sünnet mezhebinden olan büyük din âlimlerinin, müfessirlerin yapabileceği bir iştir. Din ilimlerinde ihtisası olmayan kimselerin kendi kafalarına, hevâ ve heveslerine göre Kur'an-ı Kerim'i açıklamaya kalkışmaları büyük hatâdır. Bu hususta «Usul-i Tefsir» adlı ilim tetkik edilmelidir.

KUR'AN'DA NELER VARDIR?

1. **İnanç esasları:** Kur'an-ı Kerim insanlara Allah'ın varlığını, birliğini, kudretini, hikmetini, büyüklüğünü, yüceliğini bildirir. Allah'ı sırf akıl yoluyla ispat etmek için delil getiren filozofların sözleri Kur'an-ı Kerimin yüksek üslûbu ve ikna edici delilleri karşısında ne kadar sönüktür.
2. Kur'an-ı Kerim insanları doğruya, iyiye, güzele çağırır. Yanlıştan, kötünden, çirkinden kaçınmalarını bildirir. Onları düşünmeye, akıllarını güzelce kullanmaya, ilme, irfana davet eder. Gafletten uyarır. Yere, göklere ve onlardaki akıllara hayret veren yaratıklara, hikmetlere ibretle bakıp tefekkür etmelerini öğütler.
3. Kur'an-ı azimüşşan insanlara Yaratana tanıtır ve O'nun rızasını nasıl kazanabileceklerini öğreterek kendilerine ebedî saadet yollarını işaret eder.
4. Kur'an-ı Kerim geçmiş ümmetlere ait tarihî vak'aları, ibretli kıssaları, örnek teşkil eden hadiseleri bildirir. Allah'a isyan eden, yeryüzünde fesat çıkaran toplumların kötü akıbetlerini gözler önüne sererek insanlığı uyanıklığa ve doğru yola çağırır.
5. Kur'an-ı Kerim çok yüce bir ahlâk kitabıdır. İnsanların şeref, emniyet ve saadet içinde yaşamaları için gerekli olan adalet, doğruluk, alçakgönüllülük, sevgi, şefkat, merhamet, cömertlik, afv gibi güzel huyları bildirir; bunlara karşılık zulüm, eğrilik, kibir, kin, düşmanlık, merhametsizlik, cimrilik gibi kötü huylardan kaçınılmasını öğütler.
6. Kur'an-ı Kerim insanın Yaratana nasıl ibâdet ve kulluk edeceğini bildirir.
7. Kur'an-ı Kerim insanlara haklarını, vazifelerini; onların sınırlarını öğretir. İçki, kumar, falcılık, hırsızlık, zina, iftira gibi suçlara ne gibi cezalar verileceğini anlatır.
8. Kur'an-ı Kerim aynı zamanda bir şifadır. Dertli gönüller, hayatın sıkıntılarıyla daralan yürekler, elem ve ıztırapların tesiriyle ne yapacağını şaşırان onuyla ferahlanırlar, teselli bulurlar. Kur'an maddî manevî nice hastalıklara şifa ve deva-

dır. Erbabı bilir.

9. Kur'an-ı Kerim müslümanların nice dünya işlerini tanzim edici ilâhî hükümlerle doludur. Gerektiğinde nasıl cihada koşulacağı, i'lâ-yi Kelimetullah için nasıl savaşılacağı mevzuunda ilâhî âyetler vardır.
10. Velhâsıl Kur'an-ı Mübin eşi olmayan bir kitaptır. Çünkü o ilâhî bir hitaptır. Bir kurtuluş ipidir. Ona sarılan batmaz. Kur'ana tamamen uyanı ateş yakmaz.

PEYGAMBERLERE İMAN

Peygamber farsça bir kelime olup bir haberi getirip bildiren kimse demektir. Arapçası nebî'dir. Din dilinde: «Allahü Teâlâ'nın kullarına dinini ve emirlerini bildirmek için seçip vazifelendirdiği muhterem kimselere» peygamber denir. Bunlar Allah'ın elçileri, habercileridir.

Peygamberlerin ilki Hazret-i Adem aleyhisselâmdır. Son ve en büyük peygamber de bizim Peygamberimiz Hazret-i Muhammed aleyhissalâtü vesselam'dır. Bu ikisinin arasında ne kadar peygamber gelip geçtiğini ancak Allahü Teâlâ bilir. Yirmi beş peygamberin isimleri Kur'an-ı Kerim'de zikredilmiştir: Adem, İdris, Nuh, Hud, Salih, İbrahim, Lût, İsmail, İshak, Yakup, Yusuf, Eyyüb, Şuayb, Musa, Harun, Dâvud, Süleyman, İlyas, Elyesa, Zülkifl, Yûnus, Zekerriyya, Yahya, İsa, Muhammed aleyhimüssalâtü vesselam.

Bunlardan başka Kur'an-ı Kerim'de adları zikredilen Uzeyr, Lokman, Zülkarneyn isimli üç kimse daha vardır ki bunların peygamber mi velî mi olduklarında şüphe vardır. Ancak çok yüksek ve muhterem zatlar olduğu şüphesizdir.

PEYGAMBERLERİN SIFATLARI:

1. **İSMET:** Peygamberler mâsumdurlar. Son derece ahlâklı, iffetli, temiz kimselerdir. Allahü Teâlâ onları gizli aşikâr günahlardan, bayağı ve pespaye hallerden korumuştur.

2. **SİDK:** Doğruluk demektir. Onlar hiçbir zaman doğruluktan ayrılmamış, yalana, eğrilige sapmamışlardır.

3. **EMÂNET:** Peygamberler emin kimselerdir. Gerek peygamberlik hususunda, gerekse diğer hususlarda güvenilir kimseler olup kendilerinden asla hainlik, emanete riayetsizlik gibi haller sâdir olmamıştır.

4. **FETÂNET:** Peygamberler son derece akıllı, anlayışlı, zekî, kavrayışlı kimselerdir. Gafletten, ahmaklıktan beridirler.

5. **TEBLİĞ:** Onlar Allah kendilerine neyi vahyetmiş, neyi emretmişse saklayıp gizlemeksizin olduğu gibi beyan etmişlerdir. Getirdikleri din ve Şeriat hükümlerinden herhangi birini unutmuş veya saklamış oldukları düşünülemez.

Yukarıda zikredilen beş sıfat iyice tetkik edilecek olursa Peygamberlerin üstün, seçkin, örnek liderler olduğu meydana çıkacaktır. İnsanlık ancak onların yolundan giderek izzet, selâmet ve saadet bulur. Peygamberler kfilesinin en üstünü ve önderi bizim Peygamberimizdir. Biz müslümanlar onun sünnetine sarılmalı, onun yoluna ters düşen bid'atlerden kaçınmalıyız.

İslâmı iyi anlayamayan sığ düşünceli kimseler peygamber denince bulutların üstünde, esrarengiz, ruhanî bir şahsiyet düşünürler. Halbuki Peygamber müşahhas bir liderdir. Her hususta örnektir. İzi takip edilmeli, yaptıkları taklit edilmelidir. Hal ve harekâtı, ah-lâkı, tavırları, zihniyeti, tutumu bizlere numunedir.

Yeryüzünde kavimlerin, milletlerin başına birçok liderler gelip geçmiştir. Bunların bir kısmı kötü yolda gitmişler, şeytana uymuşlar ve peşlerinden gelen sürüleri de felâket ve dalâlete sürüklemişlerdir. Bir kısmı ise peygamber yolundan yürümüşler, Rahmana itaati etmişler ve metbuu (başkan, kendisine tâbi olunan) bulundukları toplulukları kuruluş yoluna götürmüşlerdir.

Çağımız insanlığı ve dünyası peygamberi anlamaya ve yolundan gitmeye son derece muhtaçtır. Peygambersiz maddî terakkinin, ilim ve fenlerdeki ilerlemenin, refah ve zenginliğin saadet getirmediğini aklı başında bütün insanlar idrak etmektedir.

PEYGAMBERLERİN MÜCİZELERİ:

İlâhî vahiy ile şereflenen Nebilerin ve Resûllerin (aleyhisselâm) peygamberlik dâvasında haklı olduklarını göstermek üzere, kendilerine beşerî gücün dışında ve Allah'ın yarattığı, fizik kanunlarına muhalif olarak (istisna teşkil eden) meydana gelen bir takım harikulade, görülmemiş fiiller ve haller verilmiştir ki, diğer insanlar kendi istekleriyle onların benzerini meydana getirmekten âcizdirler. İşte bunlara «mûcize» denir. Mûcizeler Peygamberleri doğrulayan, destekleyen, haklı olduklarını gösteren ilâhî delillerdir. Mûcizeleri yaratan Allahü Teâlâ'dır.

ERHAS: Bir kimseye peygamber olduğu bildirilmeden, kendisi de nübüvvet dâvasıyla ortaya çıkmadan önce görülen harikulade işe erhas denir. O zatın peygamber olacağıнын alametidir.

KERÂMET: Bunlar bir takım harikulâde şeylerdir ki, Allahü Teâlâ'nın yaratması ve kudretiyle «velî» denilen mü'min, iyi, sâlih ve Allah dostu kullarda görülür. Velînin kerameti tâbi bulunduğu peygamberin mûcizesi sayılır. Çünkü velî o yüksek velâyet makamına o peygambere tâbi olmakla erişebilmiştir. Velî peygambere bîat etmiş, onun elini eteğini tutmuş, onunla irtibatlı bulunan kimsedir.

İSTİDRAC: İblis, Fir'avn, Deccal ve bunlar gibi Allah ve din düşmanlarından zuhur eden bazı olağanüstü haller ne mûcizedir, ne keramettir. Sadece Allah onların isteklerini yerine getirmiştir. Bu bir «istidrâc» ve cezadır. Onların bu hallere bôbürlenip; isyan, azgınlık ve gururlarında büsbütün ileri gitmeleri ve azaplarının şiddetli olması içindir.

MAÛNET: Bazan halktan bazı kimselerde de olağanüstü haller görülür. Bunlara «maûnet» denir.

İHÂNET: Bazan Allah düşmanı bir kâfir olağanüstü bir iş yapmağa kalkar, ama isteğinin tam tersi olur. Meselâ yalancı peygamber «Müseylimetü'l-kezzab»m bir gözü kör bir adama «gel sana okuyayım da gözün açılsın» dediği, ama neticede sağlam gözün de kör olduğu rivâyet olunur.

VELÎ: Peygamberlerden sonra insanların Allah ve mü'minler katında en üstünleri ve-

lilerdir. Veli dinin emirlerini noksansız olarak yerine getiren, Allah'ı ve Resûlünü gerçekten seven, Allah'ın dostluk ve rızasını kazanmış olan yüksek insandır. Hiçbir velinin makam ve mertebesi peygamberlerin derecesinde olamaz. Peygamberlik mertebesi çok yüksektir. Velinin kerameti ve velâyeti, peygambere bağlılığından ötürüdür. Hiçbir veliden ibâdet vazifesi düşmez. «Ben yakın derecesine geldim, teklifler ve ibâdetler beriden sâkıt oldu» diyen sapık olur, küfre düşer. Velilerin dereceleri vardır.

VELİLERİN ÖNDERLERİ: Velilerin en üstünü Hz. Ebûbekir, sonra Hz. Ömer, sonra Hz. Osman, sonra Hz. Ali'dir. Halifelikleri haktır ve bu tertip üzeredir. Hz. Ali'yi önceki üç halifeden derece itibariyle üstün gören bid'ate düşmüş, bozuk «mufaddıla» fırkasına dahil olmuş olur.

ASHAB-I KİRAM: Peygamber (s.a.v.) Efendimiz hayatta iken mü'min olarak sohbet şerefine ermiş kimseye sahabe denir, çoğulu «ashab» dır. Bunlar çok muhterem kimse-lerdir. Biz müslümanlar onların hepsini sever ve sayarız. Peygamberimiz (s.a.v.) «ashabım (kendileriyle yön ve yol bulunan) yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız hidâyete erer, doğru yolu bulursunuz»⁶ buyurmaktadırlar.

KAZA VE KADERE İMAN

1. **KULLARIN FİİLLERİ:** Gerek küfür ve iman, gerekse taat ve isyan olarak kulların «bütün» fiillerinin yaratıcısı Allahü Teâlâ hazretleridir. Kâinatta her ne meydana gelirse mutlaka ve muhakkak Cenâb-ı Hakk'ın ilmi, iradesi ve yaratmasıyla olur. İşte, herhangi bir şeyin muayyen bir zaman ve mekânda varlık âlemine gelmesini Cenâb-ı Hakk'ın ezelde dilemiş olmasına «KADER» denir. Allahü Teâlâ'nın, dilemiş ve takdir etmiş olduğu herhangi bir şeyi, zamanı gelince meydana getirmesine de «KAZA» denir.
2. İnsan kendi fiillerinin yaratıcısı değildir. Bunun aksini iddia eden Mutezile mezhebi sapıktır.
3. Kulların bütün fiilleri Allah'ın mahluku (yaratığı) olmakla beraber bir kısmı mecburî ve ıztırarî, diğer bir kısmı da ihtiyarî fiillerdir. Kadın veya erkek olarak doğmak, mavi veya siyah gözlü olmak, şu veya bu kavme mensup bulunmak ıztırarî hallerdir. Kulun bunlarda ihtiyarı (seçimi) bahis konusu değildir. O bu hallerinden dolayı mes'ul de değildir. Ama kula cüz'î (sınırlı) bir irade ve ihtiyar verilmiştir. Onun bazı hususlarda seçim hakkı vardır. İman veya küfrü seçmek, namazı kılmak veya kılmamak, içki içmek veya içmemek... Bunlarda ona hürriyet verilmiştir ve dolayısıyla mes'uldür.

Bir insanın kendi kudretini, cüz'î iradesini, ihtiyarını, seçim hakkını bir işe sarfetmesine «kesb» denir. Allahü Teâlâ dilerse kişinin o isteğini yaratır. İnsan «ben ne yapayım, kader böyleymiş!» diyerek mes'uliyetten kurtulamaz.

4. Ezelde Allahü Teâlâ'nın kulların ne gibi işler yapacaklarını bilmesi kulları mes'ul olmaktan kurtarmaz. Çünkü Allahü Teâlâ, ezelde kullarının bazı işleri kendi cüz'î ihtiyarlarıyla ve sınırlı iradeleriyle o şekilde yapacaklarını bilmekteydi. Binaena-

leyh insanın sorumluluğunu kabul etmeyen «Cebriye» adlı sapık mezheb yanlış yoldadır.

5. İnsan «kâsib»dir, yâni kazanır. Allahü Teâlâ da «Hâlik»tır, yâni yaratır, İnsana ilâhî bir teklif vâki olmuştur. O, Rabbinin katında mükellef ve mes'uldür.
6. İlâhî irade, meşîyyet ve takdir -gerek iyi gerek kötü- kulların bütün fiillerine taalluk eder. Lâkin Allah'ın rızası, sevmesi, yapın diye emretmesi sadece güzel ve iyi fiillere taalluk eder. Çirkin fiillere taalluk etmez.
7. İslâm dünyasında kader mevzuunda üç ana görüş vardır. Bu görüşlerden ikisi «ifrat» ve «tefritte» olup bozuk ve sapıktır. Bunlar Kaderiyye ve Cebriyye ekolleridir. Hak olan görüş Ehl-i Sünnetin kader ve kaza anlayışıdır ki, bu ifrat ve tefritin ortasında doğru, sahih ve âdil görüştür.

a) **Kaderiyye:** Bunlar kaza ve kaderi bir nevi inkâr ederler. «Kul kendi fiilinin yaratıcısıdır» diyerek vahim bir sapıklığa düşerler.

b) **Cebriyye:** Bunlar kulun sorumluluğunu, mükellefiyetini inkâr ederler, bu suretle aşırılığa ve yanlışlığa yuvarlanırlar.

c) «Kul kâsib Allah Halıktır, bütün fiilleri yaratan Allahü Teâlâ'dır, ama insanlar irade-i cüz'îyye ve ihtiyar sahipleri oldukları için mes'ul ve mükelleftirler» şeklinde düşünen ehl-i sünnet mezhebi haktır.

MÜBREM ve MUALLAK KAZA: «Mübrem» olan kazalar, bir şarta ve sebebe bağlanmamış, kesin şekilde hükm olunmuş şeylerdir. Böyle bir kazadan kaçınmak mümkün değildir. «Muallak» kazaya gelince: İlâhî hüküm, bir şarta veya bir sebebe bağlanmıştır. Meselâ: «Falan musibet ve sıkıntılar kulların duasıyla ortadan kaldırılır, giderilir» diye bildirilmiştir. Dua edilmezse kaldırılmazlar, edilirse kaldırılacakları ümid olunur. O halde böyle muallak olan kazadan kaçınmak mümkündür. Binaenaleyh şartlarını yerine getirerek dua etmeli, sadaka vermeli, hayır-hasenat yapmalıdır.

AHİRET GÜNÜNE İMAN

Bu dünyadan sonra sonsuz bir âlem vardır. Cenâb-ı Hak, içinde yaşadığımız dünyayı ve üzerindeki bütün varlıkları muvakkat bir zaman için yaratmıştır. Dünya ve içindekiler fânidir. Allahü Teâlâ'nın takdir ettiği gün gelince dünya ve üzerindeki canlı ve cansız mahluklar mahv olacaktır. Yerler, gökler, dağlar, denizler herc ü merc olacak, şimdiki nizam ve intizam bozulacak, dehşetli hâdiseler cereyan edecek, âlem başka bir âlem olacaktır. İşte o güne «Kıyâmet» diyoruz. Sonra zaman geçecek, Rabbinizin takdir buyurmuş olduğu vakit gelince bütün insanlar yeniden diriltilecekler ve «Mahşer» denilen çok büyük ve geniş bir düzlükte toplanacaklar; hayat başka şartlar altında yeniden başlayacaktır. Bu yeniden diriltilmeye «Haşr» diyoruz.

Bu yeni hayatın başlayacağı günden itibaren Âhîret Âlemine geçilmiş olacaktır. Bu âlem sonsuz bir şekilde devam edecektir. Âhîrete İnanmak Kitap, Sünnet ve îcmâ-i Ümmet ile sâbit olup inanılması farz din esaslarındandır. İman etmeyen müslüman sayılmaz.

Âhiret âleminin varlığına inanmak hususunda akıl ve iman sahipleri için hiçbir zorluk ve güçlük yoktur. Allahımız kudret sahibidir, içinde yaşadığımız kâinatı yaratan Halikımız âhiret âlemini de yaratmaya kâdirdir. Biz müslümanlar Kıyâmete, öldükten sonra tekrar diriltilmeye, âhiret hayatına, orada insanlardan dünya hayatının hesabının sorulacağına, Cennet ve Cehenneme, onların şu anda mevcut bulunduğuna iman ederiz. Bu iman bize ümit bahşeder, saadet ve selâmete kavuşmamıza yardımcı olur. Bu inanca sahip olmayan insanlar ise ümitsizlik, karamsarlık, hiçlik, kötümserlik çukuruna yuvarlanır, insanlık haysiyetinden uzaklaşırlar.

BİRİNCİ ÜFÜRÜŞ: Âhiret âlemi başlamadan önce dünyanın ve insanların başına Kıyâmet denilen dehşetli bir hâdiseye gelecektir. Bu Kıyâmetin kopmasına «nefha-i ûlâ» (birinci üfürme) denilen bir şey sebep olacaktır. Büyük meleklerden İsrâfil aleyhisselâm «Sûr» denilen bir ses vasıtasına üfürecek, bundan çıkacak müthiş bir sadâ hayat sahiplerini yere serecek, öldürecek, âlemde herşey altüst olacaktır. «Sûr»un mahiyeti Allahü Teâlâ katında malumdur. Biz onun kühünü bilmiyoruz.

Üzerinde yaşadığımız yeryüzünde bize Büyük Kıyâmet hakkında nisbî bir fikir verecek bir takım küçük kıyâmetler de kopmaktadır. Bazan yüzbinlerce insanın ölümüne sebep olan zelzeleler, yanardağların patlaması, su baskınları, tayfunlar, kasırgalar olmaktadır. Bunlar hep Yüce Allah'ın sonsuz kudretinin birer nişânesidir. Onları yapabilen daha büyüklerini de yapabilir. En büyüğünü de yapabilir. İçinde yaşadığımız kâinattaki düzen Allahü Teâlâ'nın dilemesi, yaratması ve kudretiyle sürüp gitmektedir. Yüce Rabbimiz bu nizam ve intizamı ortadan kaldırmayı irade buyurursa elbette müthiş bir herc ü merc olacaktır, hayat sona erecek, dehşetini akılların kaldıramayacağı müthiş hâdiseler cereyan edecektir. Kâinattaki en küçük zerreden en büyük galaksiye (yıldızlar kümesi) kadar herşey Allah'ın yaratmasıyla varlık âleminde bulunmaktadır. O «Ol» demiş, onlar da olmuşlardır. Böyle yüce ve kudretli bir Yaratan elbette dilediği zaman bunları yok edebilir, nizam ve intizamlarını bozabilir. Kıyâmet günü muhakkak gelip çatacak, âhiret âlemine mutlaka geçilecektir. Çünkü Yüce Allah habercileri vasıtasıyla bunu kullarına bildirmiştir. Akıl da bunu mümkün görmektedir.

KİYÂMET NE ZAMAN KOPACAKTIR?: Kıyâmetin ne zaman kopacağını ancak Allahü Teâlâ bilir. Peygamber Efendimiz Kıyâmetten önceki bazı garip, harikulade, kötü, yolsuz halleri bize bildirmiştir. Bunlara «Esrât-ı Saat» (kıyâmetin alâmetleri) denilir. Bellibaşlıları şunlardır:

- 1) Din hususunda bilgisizlik ve câhillik yayılacak, icâzetsiz ve ehliyetsiz bir sürü kimse din hakkında konuşup fetvâ verecek. Bu suretle hem kendisi sapıtacak, hem başkalarını sapıttıracaktır.
- 2) İçki içmek yaygınlaşacak, sarhoşluk umumîleşecektir.
- 3) Zina (ve livata) gibi fuhşiyat çoğalacak, insanlar şehvetlerinin esiri olacak, hayvanlardan da aşağı bir hale düşeceklerdir.
- 4) Kan dökme, öldürme hâdiseleri artacaktır.
- 5) Namaz kılanlar azalacak, bî-namazlar çoğalacaktır.

- 6) Emânetler (makamlar, mevkiler, vazifeler) ehline verilmeyecek, emânetlere hıyânet edilecektir.
- 7) Haramlar helâl sayılacak, (buna mukabil helâller yasaklanmağa kalkılacaktır).
- 8) Fâiz parası yenilecek, fâiz yaygın hale gelecektir.
- 9) Yüksek binalar kurulacaktır.
- 10) Rüşvet alıp-verme çoğalıp yayılacaktır.
- 11) Dünya malına (ve mevkilerine) karşılık dîn satılacaktır. (Yâni din istismarı yapılacaktır.)
- 12) Hısım ve akrabalar arasında alakalar kesilecektir.
- 13) Polis ve zabıta memurları çoğalacaktır.
- 14) Çoluk-çocuk denilecek yaşta gençler devlet makamlarına geçecektir.
- 15) Çalgıcı (ve şarkıcı) kızlar yetiştirilecektir.
- 16) Zulüm yaygın hale gelecektir.
- 17) Boşanmalar çoğalacak (âile müessesesi sarsılacaktır).
- 18) Emîn kişilere hâin, hâinlere emîn kişi gözüyle bakılacaktır.
- 19) İftira ve yalancı şahitlik çoğalacaktır.
- 20) Çocuklar hırçın, öfkeli, itaatsiz olacaktır. (Âsi, anarşist gençlik).
- 21) Âlenen (cehren) günah işlemekten utanıp çekinmeyen bir takım fâsık devlet reisleri, vâililer (ve yüksek memurlar) zuhur edecektir.
- 22) Hâin vezirler, fâsık ve fâcir hâfız, yağcı ve zâlimlere yordakçı din âlimleri, bozuk muallimler, hâin tâcirler meydana çıkacaktır.
- 23) Kur'an-ı Kerim'ler ve Câmiler süslenecek, minâreler uzatılacaktır.
- (24) Gerçek din âlimleri azalacaktır.
- 25) Kadınlar kendi efendilerini doğuracak. (Yâni anneler kötü evlâtların esiri olacaktır).
- 26) Kadınlar çalışarak kocalarının ticaret işlerine katılacaktır.
- 27) Kadınlar kendilerini erkeklere, erkekler kadınlara benzetmeye çalışacaklardır.
- 28) İlim, ibâdet ve Allah rızası için değil de dünyalık için tahsil edilecektir.
- 29) Kâfirler, zâlimler, münâfıklar, fâsık ve fâcirler, cahiller halkın itibarını kazanıp kuvvetlenecekler; takva sahibi sâlih mü'minler ise hakarete uğrayıp horlanacaktır.
- 30) Mal ve servet çoğalacak, zekât verilecek adamlar azalacaktır. (Yukarıda saydığımız Kıyâmet habercisi alametler «Tezkiretu'l-Kurtubî», «Müfidü'l-'Ulûm ve Mübidü'l-Hümm» ve benzeri muteber eserlerde yazılıdır.)

KİYÂMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİ

Şimdiye kadar saydıklarımız Kıyâmetin küçük alâmetlerindendir. Bir de «büyük alâmetler» vardır ki onlar da:

- 1) Yeryüzünü bir duman kaplayacaktır. Mü'minler nezleye tutulmuş gibi olacaklar, kâfirler ise bunun tesiriyle sarhoş gibi sersemleyeceklerdir.
- 2) Deccal denilen biri türeyecek, tanrılık iddiasında bulunacak, yeryüzünde büyük fesada ve dinsizliğe sebebiyet verecektir.
- 3) Ye'cüc ve Me'cüc adlı iki kavim dünyaya yayılarak bir müddet fitne ve fesat çıkartacaklardır.
- 4) Hazret-i İsa gökten inecek, Peygamberimiz (s.a.v.)'in Şeriatıyla amel edecektir.
- 5) Dabbetü'l-Arz namında bir yaratık yerden çıkarak insanlara söz söyleyecektir.
- 6) Yemen tarafından dehşetli bir ateş zuhur edecek, etrafa yayılacaktır.
- 7) Doğuda, batıda ve Arap yarımadasında birer yer batması hâdisesi meydana gelecektir.
- 8) Güneş muvakkaten batı tarafından doğacaktır.

Bütün bu hâdiselerin meydana gelmesi imkânsız değildir. Bunların olacağını Allahü Teâlâ'nın Resûlü bize haber vermiştir. Elbette olacaktır, içinde yaşadığımız dünyaya ve onu çeviren şu kâinata bakalım. Herşeyde akılları durduran harikalı haller görmüyor muyuz? Bütün bunlar sonsuz ilim, kudret, hikmet sahibi bir Yaratıcının eserleri değil midir? Bu harikaları yaratmaya gücü ve kudreti olan Allahü Teâlâ yukarıda saydığımız şeyleri de meydana getirebilir. Akıl, iz'an ve feraset sahipleri için bunlara inanmakta hiçbir güçlük yoktur.

DECCAL İLE İLGİLİ TAFSİLAT

- 1) Bir gözü sakat olacaktır.
- 2) Birçok yerleri istilâ edecek, ama Mekke'ye ve Medine'ye (ve bir rivâyete göre Kudüs'e) giremeyecektir.
- 3) Deccal tanrılık iddiasında bulunacaktır.
- 4) Yeryüzünde 40 yıl fesada sebebiyet verecek, sonra Hz. İsa tarafından öldürülecektir.
- 5) Kıyâmet'e yakın büyük Deccal'ın çıkmasından önce, çeşitli devirlerde 30 kadar Deccal tıynettiler yalancı ve fesatçının zuhur edeceği hadîste bildirilmiştir.

ÂHİRETE AİT BAZI BİLGİLER:

- 1) Sûrun birinci üfürülüştünden ve Kıyâmet koptuktan sonra Allah'ın dilediği kadar bir zaman geçecek, sonra yine O'nun dilemesi ve emriyle Sûra ikinci üfürüş (nefha-i saniye) vuku bulacaktır. Sûrun bu ikinci üfürülüştü üzerine bütün insanlar yeniden dirilecekler, Mahşer meydanında toplanacaklardır.

Olmüş bir insanın cesedi milyonlarca parçaya ayrılrsa, çürüyüp büsbütün mahvol-

sa, yanıp kül haline gelse ve külü dört bir tarafa savrulsa, asitte eriyip kaybolsa Allahü Teâlâ onu yine sonsuz kudretiyle yeniden diriltmeye, parçalarını biraraya getirmeye, istediği şekli vermeye kadirdir.

- 2) İnsanların yeniden diriltilmelerine «Cesedlerin Haşrı» (haşr-i ıcsad) denilir. Bu haşir esnasında ruhlar yeniden yaratılan cesetlerine gireceklerdir.
- 3) Ruhlar Allah'ın bir emridir. İnsanlar ruhun mahiyetini ve künhünü bilmezler. Bu konuda insana az bilgi verilmiştir. İnsan ölünce ruhu «Âlem-i Berzah» denilen bir âleme gider. Orada muvakkaten dünyadaki imanına ve ameline göre ya rahatlık ve saadet içinde, yahut azap ve bedbahtlık içinde yaşar. Berzah âlemi dünya ile âhiretten başka bir âlemdir. Hayat ile ölüm arasında uyku âlemi nasıl bir âlemse dünya âhiret arasındaki berzah âlemi de buna benzer bir varlıktır. Anlaşılmasına yardımcı olmak için uykuyu misal olarak veriyoruz. Berzah âleminin künhünü ve mahiyetini Hak teâlâ bilir. Biz aklen bunu mümkün görürüz, dînen de iman ederiz.

Ruhlar ölmezler, ölen cesettir. Âhiret başlayınca her ruh Yaratanımızın tekrar varlık âlemine getireceği bedeniyle birleşir, birlikte Mahşere giderler. İşte haşir hem cisim hem ruhla olacaktır. Buna «haşr-ı cismanî» denir.

MAHŞERDE OLACAKLAR: Her mükellef insan Mahşerde sorgu ve suale tâbi tutulacak, kendisinden cevap istenecektir. Dünyadaki amellerinin defteri kendisine verilecek, o ameller mizana vurulacaktır. Mü'minlerin bir kısmı peygamberlerin ve Allah dostu büyük zatların (Allah'ın izniyle) şefaatlerine (affedilmesini istemelerine, bağışlanması hususunda yalvarmalarına) nâil olacak, herkes Sırat denilen köprüden mecburen geçecek, insanların bir kısmı Sıratı geçip Cennete girecek, bir kısmı da bundan geçemeyip Cehenneme yuvarlayacaktır.

SORGU-SUAL: İnsan kabre konunca daha doğrusu Berzah âlemine geçince Münker ve Nekir denilen melekler tarafından sorguya çekilecek; «Rabbin kimdir, peygamberin kimdir, dinin nedir?» gibi sualler tevcih olunacaktır. Bunlara «kabir sualı» denir. Kabir suallerine doğru cevap verebilenlere Berzah âleminde rahat, huzur, saadet, doğru cevap veremeyenlere azap, eziyet, felâket vardır.

Âhiret gününde, Mahşerde ilâhî bir mahkeme kurulacak, herkesten dünyada yaptıklarının hesabı sorulacak, ona göre hakkında karar verilecektir.

AMEL DEFTERLERİ: Dünya hayatında herkesin iki meleği olduğunu, bunların kulun sevaplarını ve günahlarını yazdıklarını daha evvelce bildirmiştik. İşte bu amel defterleri âhirette sahibine verilecek, «Al defterini oku» denilecek, şaşmaz bir adalet ile herkesin ameli ortaya serilecektir.

MİZAN: Mahşerde herkesin amelleri ilâhî adalet ölçülerıyla tartılacak, bu suretle amellerin iyi ve kötü miktarları açıklanacaktır.

SIRAT: Cehennemin üzerine kurulmuş bir köprüdür. Aslında geçilmesi çok zordur. Ama Allahü Teâlâ'nın sâlih, mü'min, rızâ-i ilâhiyeyi kazanmış, afv ve mağfirete uğramış kulları Rablerinin izniyle onun üzerinden kolaylıkla geçip Cennete gireceklerdir. Hattâ

mü'minlerin bir kısmı göz kamaştırıcı birer şimşek gibi Sırat'ı aşivereceklerdir. Kâfirler ile affedilmeyen günahkâr mü'minler bu köprüyü geçemeyip Cehenneme düşeceklerdir.

CEHENNEM: Bütün müşrikler ve kâfirler ile mü'minlerin günah sahiplerinin bir kısmı için yaratılmış azap kaynağı bir yerdir. Yedi dereceye bölünmüştür. Ömürleri ölümlerine şirk ve küfürle bitişmiş olan kâfirler Cehennemde ebedî surette kalarak azap görecekler, cezalarını çekeceklerdir. Günahkâr mü'minler ise bir müddet azap gördükten sonra imanları sebebiyle ilâhî affa nâil olup Cehennemden çıkarılıp Cennete konulacaklardır. Cehennemdeki son günahkâr mü'min çıkarıldıktan sonra o azap yerinin kapıları ebediyyen kilitlenecek ve içinde kalan kâfirler için orası bir dâru'l-huld (ebediyyen kalınacak yer) şeklinde devam edecektir. Cehennemin bulunduğu yeri ancak Cenâb-ı Hak bilir. Ama el'an mevcuttur, hazırdır, içine konulacakları beklemektedir.

CENNET: Sekiz tabakaya ayrılmış bir mükâfat âlemdir. Halen mevcuttur. Hatır ve hayale gelmeyen maddî ve manevî nimetleri, zevkleri, saadetleri ihtiva eder. Cennet de bir daru'l-hulddur. Fena bulmaz, yok olmaz. Onun da bulunduğu yeri ancak Hak teâlâ bilir. Allah'ın mü'min kulları Cennette hayalin bile kavrayamayacağı büyük nimetlere, geniş saadetlere erişeceklerdir. Bu saadetlerin en büyüğü Allah'ı görmeleri olacaktır. Buna «rü'yetullah» diyoruz, Allahü Teâlâyı mekândan, zamandan münezzehtir ve yüce Şanına lâyık bir tarzda vakit vakit görmek şeref ve saadeti muhakkak ki iman sahipleri için mükâfatların en büyüğü, nimetlerin en ulvîsi olacaktır.

Ehl-i sünnet âlimleri rü'yetullahın hak olduğunu söylemişlerdir. Ehl-i bid'atten bazı fırkalar ise bunu mümkün görmemiş, inkâr etmişlerdir.

KEVSER HAVZI: Mahşer günü Allahü Teâlâ tarafından Peygamberimiz (s.a.v.)'e verilecek gayet büyük bir havuzdur ki suyu pek tatlı ve berrak olup mü'minler içecek, Mahşerin dehşet ve sıkıntısından meydana gelen hararetlerini gidereceklerdir.

ŞEFAAT: Âhiret gününde bir kısım günahkâr mü'minlerin bağışlanmaları, bir takım itaatli mü'minlerin de yüksek mertebelere ermeleri için Peygamberimiz (s.a.v.)'e ve diğer Allah dostu bazı büyük kimselere verilmiş olan niyaz ve rica müsaadesidir. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz «Şefaati ümmetimden büyük günah sahiplerinedir» buyurmaktadır. Demek ki Peygamberimiz (s.a.v.)'in ümmeti için şefaati haklıdır, câizdir. Onun bu şefaatine «şefaati-i uzma» denir. Risâletpenah Efendimizin nâil olduğu bu yüksek makama da «makam-ı Mahmud» adı verilir.

Şefaati müşrikler ve kâfirler için geçerli olmaz. Allahü Teâlâ'nın onlara şefaati hususunda izni yoktur. Müddessir suresinin 48'ci âyetinde meâlen: «Artık şefaati edicilerin hiçbir şefaati onlara (kâfirlere) fayda vermeyecektir» buyurulmaktadır. Bakara suresinin 48'ci âyetinde ise: «Ve öyle bir günden korkun ki (o gün) hiçbir kimse hiçbir kimse namına bir şey ödeyemez. Ondan herhangi bir şefaati kabul olunmaz. Ondan bir fidye alınmaz, onlara da yardım edilmez» ferman-ı ilâhîsi vardır. Ama Muhammed süresinin 19'cu âyetinde Resûlullâh (s.a.v.) Efendimize «Hem kendinin hem erkek mü'minlerle kadın mü'minlerin mağfiretini (Allah'tan) iste» hitab-ı ilâhîsi yer almaktadır. Bunlardan anlıyoruz ki günahkâr mü'minler için şefaate Yüce Yaratanın izni vardır. Kâfirlere ve müşriklere ise yoktur.

ÂHİRETLE İLGİLİ ŞEYLERİN KÜNHÜ: Âhiret âlemine ait yukarıda saydığımız şeylerin mahiyeti, künhü, hakikati, tafsilâtı, tam bilgisi Allah katındadır, Cenâb-ı Hakk'a mahsustur. Çarpık olmayan akıl bunların mümkün olabilecek şeyler olduğunu kolaylıkla kabul eder. Allahü Teâlâ aklen bunları yapabilir, yaratabilir. Bu konularda vahiy ve dinî nasslar yoluyla bize kesin bilgiler gelmiş olduğuna göre hepsi haktır, doğrudur, olacaktır. Akıllarında yamukluk olanlardan başkası bunları inkâr etmez.

ÂHİRETİN LÜZUMU: İnsan zannediyor mu ki boşuna yaratılmıştır? Bu kâinat, bu nizam, bu varlık âlemi, bütün bu ibretli, hikmetli mevcudat abes için mi yaratıldı? Hâşâ ve kellâ!.. Böyle bir iddia Cenâb-ı Hakk'ın hikmetiyle kabil-i telif olur mu? Hayır, insan boşuna yaratılmadı. Kâinat abes için halk olunmadı. Herşeyde hikmet var. Bu dâr-ı dünya insan için bir imtihan yeri, bir sınav meydanıdır. İnsan mükelleftir, yâni ona Allah katından teklif vâki olmuştur. Ortada bir teklif sırrı vardır. İşte iman, işte küfür! Doğru, kurtarıcı yol da belli; eğri, saptırıcı yol da belli. İnsan deneniyor. Dünya bir tarladır. Ekini âhirette biçilir. Hayat ulu bir maceradır. Anlayan anlar, anlamayıp gaflet içinde kalan nâre yanar.

İnsan dünyada yaptıkları yanına kalacak mı sanıyor? Putperest'in şirki, kâfirin küfrü, zâlimin zulmü, fâsıkın fıskı, azgının azgınlığı cezasız mı kalacak?.. Mazlumun gözyaşı, ezilenin feryadı, çilekeşlerin âh u enînleri hesapsız mı bırakılacak?.. Dikkat et, bütün bunların kesin hesabı, âdil muhakemesi dünyada olup bitmiyor. Âhi-ret var, Mahşer var, hesap kitap var, şaşmaz bir mahkeme var. Az gın, kudurmuş, sapık kimseler dünyadaki geçici ve aldatıcı ikballerine, refahlarına, zenginliklerine mağrur olmasınlar. Ezilenler, zulme, gadre uğrayanlar, «çektığımızla kaldık» diyerek ye'se düşmesinler. Öyle bir zaman gelecek ki kimsenin hakkı kimsede kalmayacak, zerre kadar hayrın ve zerre kadar şerrin bile hesabı sorulmadan bırakılmayacaktır. O gün boynuzlu koyundan boynuzsuz koyunun hakkı alınacaktır.

Adalet-i ilâhiye Mahşerde kemaliyle tecelli edecektir. Ahiret inancı olmasaydı hayatın kıymeti mi kalırdı? Aklı olan, istikbalini düşünen âhirete hazırlanır, oradaki ebedî azaptan kurtulmak, sonsuz saadete nâil olmak için gereken herşeyi bütün gücüyle yerine getirir.

İTİKADA AİT ÇEŞİTLİ MESELELER

MUKALLİDİN İMANI: Ehl-i sünnete göre mukallidin imanı sahihtir. Lâkin istidlalî (delil aramayı, delille bulmayı, taklidden tahkike geçmeyi) terk ettiği için günahkâr olur, azaba hak kazanır.

İMANIN SİHHATİNİN ŞARTLARI:

1. **DEVAM ve SEBAT:** İmanda devam niyetine sahip olmayanın imanı olmaz.
2. **EHL-İ SÜNNETTEN OLMAK.**
3. **HAVF ile RECA ARASINDA OLMAK:** İtikadı hususunda Allah'a karşı korku ve ümit arasında bulunmak. Korkusuz ümid ve ümitsiz korku küfürdür.
4. **CAN BOĞAZA GELMEDEN İMAN ETMEK:** Can çıkacağı zaman âhiret görün-

meğe başlar. Ama iş işten geçmiştir. Artık iman kabul edilmez.

5. GÜNEŞ BATIDAN DOĞMADAN İMAN ETMEK: Güneş batıdan doğunca kıyâmetin kopacağı anlaşılmış ve tevbe kapıları kapanmıştır.

6. KASDEN ve BİLEREK İMANINI YALANLAYICI KÜFÜR SÖZLERİ, KÜFÜR ALÂMETLERİ, KÜFÜR HALLERİ OLMAMAK: Şeriatin tâzimini (ululanıp saygı gösterilmesini) istediği bir şeyi tahkîr eden, yahut hor görülmesini istediği bir şeyi ululayan kimse kâfir olur. (Kâfirlerin eline düşüp de canını kurtarmak için zahmet altında istemiyerek yaparsa kâfir olmaz.)

7. İMANINDA ŞÜPHEŞİ ve TEREDDÜDÜ OLMAMAK.

ECEL: Öldürülen kimse eceliyle ölmüştür. Ecel birdir, kimse ecelinden evvel veya sonra ölmez. Ecel demek, ölüm için takdir ve tâyin olunan vakittir. Her ne şekilde olursa olsun...

Katil, Şeriata göre yasak edilmiş olan öldürme suçunu işlediği için cezaya lâyık olmuştur. Zira öldürme, her ne kadar o fiilin yaratılması ve icad edilmesi bakımından katilin fiili değilse de, kesbetmek bakımından onun fiilidir.

Cenâb-ı Hak ezelde kulların ecellerini hüküm ve takdir buyurmuştur.

RIZIK: Helâl olsun haram olsun Rezzâk-ı Âlem olan Allahü Teâlânın yemeleri, içmeleri ve beslenmeleri için canlılara sevk ettiği, verdiği şeyin ismidir.

Cenâb-ı Hakk kullarına helâl rızık aramayı emretmiş, «Yeryüzünde helâl ve güzel olan şeylerden yeyiniz» meâlinde âyet göndermiştir. Kul itaatsizlik, ihtiras ve kanaatsizliğinden ötürü rızıkını helâl olmayan yönden ister ve o şekilde kesb ederse cüz'î iradesini kötüye kullandığı ve Yüce Yaratanının emrine muhalefet ettiği için cezaya hak kazanır.

Bir insanın kendi rızıkını yiyememesi, yahut birinin rızıkını diğerinin yiyebilmesi mümkün değildir, düşünülemez. Allahü Teâlâ her şahsa gıda olmak üzere neyi takdir ve tahsis buyurmuş ve vermişse o onu yer.

Kimse rızıkını bitirmeyince ölmez. Günahlar bazan rızık darlığına sebep olur. Sadaka ve sıla-i rahim (akraba ve yakınları ziyaret edip alâkadar olmak) rızık bolluğuna sebeptir. İbadet ve sevaplı işlerle rızık kolaylaşır.

Allahü Teâlâ bazan bir sebebe ve hikmete mebnî rızık için çalışmayan âciz ve güçsüz yaratıklarına çok kolaylıkla bol rızık verir. Bazan da zâhiren çok kuvvetli, yırtıcı, çalışkan kimselere ve canlılara rızıklarını zahmetle verir. Süt çocuklarının, kedi yavrularının kolayca analarının sütüyle rızıklandırılmaları, aslan ve kaplanların ise bin zahmetle av bulup karınlarını doyurabilmeleri gibi.

DALÂLET-HİDÂYET: Dalâlet yanlış, sapık, kurtuluşa erdirmeyen yol mânâsınaadır; hidâyet ise kurtuluş, saadet ve selâmete ulaştıran yola girmek manasınadır. Dalâlet de hidâyet de ilâhî iradeyle gerçekleşir. Kim hidâyeti isterse Allahü Teâlâ razı ve hoşnud olarak ona hidâyeti verir. Kim de sapıklığı ve dalâleti seçerse Allahü Teâlâ razı ve hoşnud olmaksızın o kimse için dalâleti yaratır.

İNCE BİR HUSUS: Kul hakkında, ona en uygun olanı yaratmak Allahü Teâlâ üzeri-

ne vâcip değildir. Dünyada da âhirette de azap gören fakir kimseler olabilir. Allahü Teâlâ hikmetiyle nasıl dilerse hiçbir mecburiyete tâbi olmaksızın öyle yaratır.

ÖLÜLERE DİRİLERİN DUÂSI: Dirilerin ölümler için yaptığı duâ ve verdiği sadakadan ölümler fayda görürler.

PEYGAMBERLERİN FAZİLET DERECELERİ: Her peygamberin derecesi bir değildir. Aralarında fazilet (üstünlük derecesi) bakımından fark vardır. En yüceleri bizim Peygamberimiz (s.a.v.)'dir.

ASHAB ARASINDAKİ İHTİLÂFLAR: Sallallahu aleyhi ve sellem Efendimizin vefatından sonra, Hz. Osman (r.a.)'ın hilâfeti devrinde fitneler ve ihtilâflar vuku bulmuştur. Biz ehl-i sünnet müslümanları ashab arasındaki fitnelere karışmayız. Hz. Ali ile Hz. Muaviye arasında meydana gelen anlaşmazlıklar bir ictihad meselesidir. Bunun aksini iddia edenler doğru yoldan sapmış olurlar.

EHL-İ SÜNNETİN ESASLARI

Ehl-i sünnet mezhebini, bozuk fırkalardan ayıran bir takım esaslar vardır. Bunları müslümanların öğrenip bellemelerinde büyük faydalar olduğundan bazılarını «Sevâdü'l-a'zam» kitabından özetliyerek aşağıya alıyoruz. Bir kimsenin ehl-i sünnet müslümanı olabilmesi için bunları kabul etmesi gerekir.

Sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz buyurdu:

- İslâm camiasından (cemaatinden) bir karış ayrılan, islâm halkasını boynundan çıkarmıştır.

Bir insanın «ehl-i sünnet ve'l-cemaat»den olabilmesi için şu sayılan esasları kabullenmesi gerekir:

1. Kişinin kendi imanında şübhesi olmamalıdır. «İnşaallah mü'minim» gibi şekke (şüpheye) sebebiyet veren ifadelerden kaçınmalıdır.
2. Salih ve günahkâr ayırımı yapmaksızın, her müslümanın arkasında namaz kılınır.
3. Günahkâr mü'mine, - günahı helâl addetmedikçe - kâfir denilemez.
4. Kible mensubu, küçük- büyük her müslümanın cenaze namazının kılınması lâzımdır.
5. Hayır ve şerr Allah'ın takdiriyle meydana gelir.
6. Haksız yere hiçbir müslümana silâhla saldırılmaz.
7. Hazerde ve seferde (memleketinde ve memleketinden uzak yerde) mestler üzerine meshetmek meşrudur.
8. Sultan tarafından tâyin edilen (vazifelendirilen) her idarecinin arkasında bayram ve cuma namazlarını kılmak haktır.
9. «İman Allah'ın bir bağışdır» diye itikad edilmelidir.
10. Kulların yaptıkları işler Allah'ın yaratmasıyla olur.
11. Kabir azabı haktır.

- 12- «Allah'ın sözleri mahluk (yaratılmış) değildir» diye inanmak.
13. Kabre konanın, Münker ve Nekîr melekleri tarafından sorguya çekileceği hak ve doğrudur.
14. Dirilerin dua ve sadakaları ölümlere fayda verir.
15. Peygamberin şefaati haktır.
16. Mi'rac hâdisesinde aleyhissalatü vesselem Efendimiz gökler ötesi âleme ruh ma-a'l-cesed (hem ruh, hem cesetle) çıkmıştır.
17. Kıyâmet günü amel defterlerinin okunacağı haktır.
18. Hesap, Mizan, Sırat haktır.
19. Cennet ve Cehennem şu anda yaratılmışlardır, asla yok olmayacaklardır.
20. Kıyâmet günü Allah, kullarını vasıtasız sorguya çekecek.
21. Ashab-ı kiramdan on zat dünyada iken cennetle müjdelenmişlerdir.
22. Peygamberlerden (Allahın selâmı üzerlerine olsun) sonra en üstün insan ve veli Hz. Ebû Bekir'dir.
23. Ebû Bekir (r.a.)'den sonra insanların ve velilerin en üstünü sırasıyla Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Alî radiyallahu anhüm hazeratıdır.
24. Ashab-ı kiram aleyhinde bulunmak, gıybetlerini yapmak câiz değildir.
25. İnsanlarınkine benzememekle birlikte Allah kötü işlere gazap eder, iyi davranışlardan hoşnut ve razı olur.
26. Mahiyeti kavranmaksızın Allah'ın Cennette görüleceği gerçektir.
27. Peygamberlerin mertebeleri velilerin derecelerinden daha üstün ve yüksektir.
28. Evliyâ'nın kerametleri inkâr edilemez.
29. Allah neyi irade ederse onu hükm eder. İşlediğinden sorumlu değildir. Adaletiy-le said'i şaki, fazl u keremiyle şakiyi said yapar.
30. Kâfirlerin akılları peygamberlerin ve mümi'nlerin akıllarında geridir.
31. Halk hikmetini kavrasın veya kavramasın, hayır olsun şer olsun, Allah'ın dilediğini yapar, dileyceğini de işler.
32. Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kelâmıdır ve yaratılmamıştır.
33. Başkalarının hukukuna tecavüz eden biri, helallik almadan ölürse, Allah, Kıyâmet günü onun iyi amellerinden alarak hak sahibine verir.
34. Kul bir râate teşebbüs edip onu başarmaya çalıştığında sarf eylediği güç, o işi yapmaya giriştiği an kendine verilmektedir. Yine kişi, bir günahı irtikâba kalkıştığında harcayacağı kuvvet o anda kendine verilir.
35. Allah'ı kalben tanıdığı halde bu inancını lisanla ikrar etmeyen, açığa vurmeyen kâfir, lisanıyla ikrar ederken bunu kalbiyle doğrulamayan da münâfıktır.

36. Vitr namazı bir selâmla üç rekâttir.
37. İman ne artar ne de eksilir.
38. Mahabbetullah velîlerden ilâhî teklifleri ıskat eylemez.
39. Allah'ın rahmetinden ümid kesmek küfürdür.
40. Allah'a yer, zaman, gidip - gelme gibi sıfatlar izafe edilemez.

EHL-İ SÜNNET NEDİR?

Asr'ı Saadet'te ve selef-i sâlihın Efendilerimizin zamanında mezhebe lüzum yoktu. Çünkü onlar dîni, doğrudan doğruya Hz. Peygamberden ve ashabından öğrenmişlerdi.

Sonradan bozuk mezhebler, sapık ve bid'atçı fırkalar türeyince Hz. Peygamberin ve ashabının yolundan giden rabbani âlimler itikad ve amelde hak ölçüleri tesbit ettiler, doğruyu yanlıştan ayırıp en saf haliyle İslâm dinini halka bildirdiler.

Ehl-i sünnet müslümanlarımızın itikadda iki imamı (önderi) vardır: 1- İmam Martüridî. 2- İmam Eş'arî. Bunlar esasta birdir. Ancak teferruata ait kırk kadar meselede bazı mâna incelikleri yüzünden fikir ayrılığı olmuştur.

Yine ehl-i sünnetin amelde dört imamı vardır:

1- İmam A'zam Ebû Hanife. 2- İmam Mâlik. 3- İmam Şafiî. 4- İmam Ahmed İbn Hanbel. Bunlar da esasta müttefik olup, teferruata ait bazı ictihadî ihtilâflar olmuştur ki, bu ihtilâflar inşaallah ümmetimiz için rahmet ve kolaylık vesilesidir.

Bu kısa izahattan sonra, müslüman kardeşlerimizin dikkatlerini zamanımızdaki bazı bid'at ve dalâlet cereyanları üzerine çekmek istiyoruz. Şu cereyan ve mezhebler ehl-i sünnet dışıdır:

1. Mezhebsizlik: Bunlar hak mezheplerden birini kabul ve taklid etmezler, kendi kafalarına göre Kitap ve Sünnet'ten hüküm çıkartırlar. Müctehidlik taslarlar. İçtihadla selâhiyetleri olmadığı için de ayakları kayar. Mezhebsizlik dinsizliğe köprüdür.

2. Selefîye: Bu cereyanı kuran İbn Teymiye, aklı ilminden az olduğu için gulûvve (aşırılığa, taşkınlığa) saptı, itikad ve amelde yanlış ictihadlar yaptı. Halen Arap dünyasında selefîyecilik çok yaygındır. Cemalüddin Afganî, Muhammed Abduh gibi sarıklı masonlar bu yolun yolcularıdır.

3. Vehhabîlik: İbn Teymiye'nin vur dediğini öldüren bir zihniyete sahip Muhammed İbn Abdülvehhab adlı bir Necidli tarafından kurulmuş olup bilhassa itikad sahasında bozuk inanç ve fikirlere sahiptirler.

4. Mezhepleri telfik: Bu cereyan selefîyenin bir koludur. Abduh'un talebesi Reşid Rıza bu fikri yaymak için kocaman bir kitap yazmış ve Türkiye'deki bid'atçılar bunu basmışlardır. Gayeleri mezheplerin hükümlerini birbirine karıştırıp, kolaylıklarını cem' ederek dini oyuncak haline getirmektir.

5. Rafızîlik: Bunların piri Abdullah İbn Sebe' adlı Yemenli bir yahudi dönmesidir. İran'daki Humeynî devriminden sonra Türkiye'ye de el atmışlar, bilgisiz halktan ve gençlerden taraftar toplamışlardır.

6. İhtilâlcî siyasî fırkalar: Bunlar Arap âleminde ve Pakistan'da tecrübe edilmiş, İslâm'ın ve müslümanların zararına sonuç vermiş, bir bakıma iflâs etmiş metod ve planlarla dine hizmet etmeye kalkışmakta ve kaş yapayım derken göz çıkartmaktadır. İslâm'da terörizm, anarşizm, makyavelizm, gizli cemiyet yoktur. İslama, İslâmın öz metodlarıyla hizmet edilebilir. Bunun canlı örnekleri de Hz. Peygamber, Ashab-ı Kiram, selef-i salihin ve her asırda gelip geçmiş gerçek büyüklerimizdir. Doğru yol onların yoludur, geri si bid'at ve dalâlet...

Her müslümanın itikad ve amelde mutlaka ehl-i sünnet mezhebini kabul etmesi gereklidir. Ehliyeti, selâhiyeti, icâzeti ve kabiliyeti olmadığı halde Kitab ve Sünnet'ten kendi kafasına göre ahkâm çıkartan kimse bid'at ve dalâlete düşer, Şeytanın ve nefs-i emmârenin maskarası olur.

Bu kitabın önsözü bu mevzuda daha fazla bilgi vermeye müsait değildir. Biz sevgili din kardeşlerimizi kısaca uyarıyoruz, Cenab-ı Hakk cümlemize Peygamber yolu olan ehl-i sünnet ve cemaat mezhebine bağlılık nasib etsin. Âmin.

3'üncü EK

Kur'ân-ı Kerim Tercümeleri Fıyası

Hizmet mi, Suikast mi?

Bazı yanlış inanç, fikir, görüş, metod ve kanaatler vardır ki, bir cemaat başlangıçta onları iter, reddeder. Fakat devamlı propaganda, beyin yıkama ve telkin neticesinde bu itiş ve red zamanla zayıflar ve cemaatin direnişinde gevşeme başlar. Gün gelir bakarsınız ki, o bozuk ve batıl fikir ve metodlar aynı cemaatin devamı tarafından benimsenmiş ve kabul edilmiştir.

Âlim câhil, büyük küçük her müslümanın bir adet Kur'an tercümesi edinerek İslâmiyeti doğrudan doğruya kutsal kitabından veya kaynağından öğrenmesi fikri de böyle olmuştur.

Sarâhaten ve cesaretle beyan edelim ki, bu fikir ve görüş yanlıştır. Çok hatalı bir metottur. Müslüman halk, dinî temel bilgilerini Kur'an tercümelerinden elde edemez. Mukaddes kitabımızın tercümesi her müslümana lâzım değildir. İslâmiyetin yaygın ve kuvvetli olduğu devirlerde hâkim olan düşünce bu merkezdeydi.

«- Herkes dinini doğrudan doğruya Kur'an-ı kerimden öğrensin. Bunun için de her kese bir tercüme, yahut meâl veya tefsir temin edilsin. Onu okusunlar, eski kafalı hocalar aradan çıksınlar!..»

İslâmiyeti içinden yıkmak, dinimizin temellerini dinamitlemek isteyen sinsi reformcuların ve münkirlerin yıllar boyu devam eden teraneleri hep bu değil miydi?

Nihayet onların dediği olmuş, bu hatalı metod (yâni dinî bilgileri meâllerden ve tercüme kaynaklardan almak) doğru olarak kabul edilmiş ve tercümeler, mealler peynir ekmek gibi satılmağa başlamıştır. Neticede ne olmuştur?.. Çok tahribat ve karışıklık olmuştur. Ehl-i sünnet sarsılmış... İslâmî otorite ve hiyerarşi kavramları yıkılmış... Söz ayağa düşmüş... Bir sürü ukalâ müctehid taslağı türemiş... Dinimizde zararlı reform hareketleri başlamış... Mezhebsizlik, râfîzîlik yayılmış... Dinî bilgiler, hizmetler, hareketler, faaliyetler alanında anarşi başgöstermiştir...

Bugünün bazı câhillerine göre Kur'an tercümesi çok lüzumlu, çok zarurî, herkesin evinde ve elinde bulunması gerekli bir şeydir ve binaenaleyh onlar, bizim yukarıdaki fikirlerimize şaşacak, hatta öfkelenecek «ne biçim hezeyanlardır bunlar» diye bağıracaktır. Böylelerine «biraz sabr ediniz ve bu yazımızı iyice okuyunuz», deriz.

Evet biraz sabır...

Şimdi geliniz sizinle birlikte meşhur Sebilürreşad mecmuasının 18 Safer 1343 (1924) tarihli ve 618 numaralı sayısındaki «Yeni Kur'an Tercümesi» başlıklı başyazıyı okuyalım:

YENİ KUR'AN TERCÜMESİ

Kur'an-ı kerimi tercüme etmek ve tab' ve neşriyle (basım ve yayımı ile) bu yüzden müteneffi' olmak (menfaatlenmek) bir müddetten beri moda oldu. Garibdir ki, ilk defa bu işe teşebbüs eden (girişen) Zeki Megamiz isminde bir hristiyan (arap asıllı osmanlı vatandaşı) oldu. Fakat isminin şüyu (duyulması) üzerine tâbi' (yayımcı) tercümeyi neşirden vaz geçti. Meşrûtiyetin (1908) ihtidâlarında (başlarında) Giritli bir zat Kur'anı Fransızcadan tercümeyle kalkışmıştı. Hatta birkaç forma da neşretmişti... Zeki Megamiz'in tercümesi neşredilemeyince tâbi' onun yerine «Nurü'l-Beyan» nâmında mâhud (şu malûm) tercümeyi forma forma neşre başladı. Diğer taraftan başka bir kütüphane de (yayınevi de) fal bakan bir zatın tercümesini neşre teşebbüs etti. Sebilürreşad (dergisi) bu tercümelerin mâhiyetleri hakkında birkaç makale yazarak müslümanları dalâlete (sapıklığa) düşmekten vikaayeye (alıkoymaya, korumağa) çalıştı. Bu hususta Diyanet Riyâseti de himmet göstererek bu tercümelerin harâ ve tahrifat (yanlış ve kasıtlı bozukluklarla) dolu olduğunu bir beyanname (bildiri) ile ilân ve müslümanları ikaz etti (uyardı). Bunun üzerine bu tercümelerin ika' etmesi melhuz muzır tesirleri bertaraf olmuş (meydana getirmelerinden korkulan zararlı etkileri ortadan kaldırılmış), mevcut formalarını ya yakmışlar, yahut sahiplerine (yayınevlerine, basımcılarına) iade etmişlerdi.

Bu tercümelerin müslümanlarca mazhar-ı rağbet olmadığını (rağbet ve ilgi görmediğini) gören açıkgöz bir kütüphaneci (yayıncı), Cihan Kütüphanesi sahibi Mihran efendi (adlı ermeni) müsta'celen (acele olarak) diğer bir tercümenin tab'ına başladı ve az zamanda ikmâl ederek (sona erdirerek) «Türkçe Kur'an» namıyla bu hafta neşretti.

Yeni çıkan bu tercümeyi de gördük. Kur'an «Arabî-i mübin» (apaçık bir Arapça) olan Kitabullah'ın (Allah'ın kitabının) ism-i hassı (özel ismi) olduğu ve ism-i hasların hiçbir lisana tercüme edilemeyeceği ve edilmemek kaide bulunduğu (edilmemesinin bir kaide olduğu) cihetle «Türkçe Kur'an» tâbiri, esas itibariyle irtikâbı câiz olmayan (yapılması doğru olmayan) bir kizbi (yalanı) ihtiva ettiği nazar-ı dikkatimizi celb etti (dikkat bakışlarımızı çekti). Filhakika (gerçekten) ulemâ-yı İslâm (müslüman din âlimleri) Kur'an tercümesine Kur'an demek (demenin) küfür (kişiyi dinden çıkarıcı bir söz) olduğunu tasrih etmişlerdir (açıkça belirtmişlerdir).

(Sebilürreşad'ın başmakalesinin bundan sonraki paragraflarında Suretü'l-Bakara'nın başlığındaki el-Bakara kelimesinin «sığır» şeklinde tercüme edilmiş olması, Arap dilinin gramer kaidelerinin ışığında tenkid edilmektedir. Ayrıca mütercim Cemil beyin besmeleyi «Müşfik ve rahîm olan Allah'ın ismiyle» diye çevirmiş olmasındaki çok büyük bir yanlış dikkat çekilmekte ve şöyle denilmektedir: «Bir müslümanın bilmesi lâzım gelir ki, Cenab-ı Allah'ın Esmâ-i Hüsnâ'sı (Güzel isim ve sıfatları) içinde müşfik diye bir isim yoktur. Arapçada müşfik kelimesi hazer ve korku mânalarıyla alâkadar bir kelime olduğu için Cenab-ı Allaha ıtlakı asla câiz değildir (böyle noksanlık ifade eden bir isim ve sıfatın Allah için kullanılması asla doğru olamaz).» Mihran adlı Ermeni yayıncısının bastığı ve «Türkçe Kur'an» adını taşıyan tercümenin baştan sona kadar büyük harâlarla, tahriflerle dolu olduğunu beyan eden Sebilürreşad, başmakalesine şöyle devam etmektedir:)

Binaenaleyh (bundan dolayı) müslümanlara, isminde bile bir küfür irtikâb edilen,

müslümanların besmelesini değiştiren ve Kur'anın hemen her âyetine yanlış mânalar veren bir eserin dalâletinden (sapıklığından) kendilerini muhafaza etmeleri lüzumunu hasbe'd-diyâne (bir dindarlık vazifesi olarak) tavsiye ederiz. Müslüman olmayıp da bu vasıta ile Kur'ana dair mâlumat edinmek ümidinde bulunacak kimseler varsa, onlara da Kur'anı anlamak için böyle yanlış, yalan söyler bir tercüman kullanmamalarını ihtar ederiz. Di-yânet-i İslâmiye Riyâsetinin de (Diyanet İşleri Başkanlığının da) bu hususta müslümanları irşad ve ikaz etmesi (uyarması) en mütehattım (acele) vazifesidir.

Müslümanların bin üçyüz seneden beri (şimdi bin dörtyüz seneden beri) bir kelimesini, bir harfini bile tahriften masun bulundurduğu (bozulmaktan, değiştirilmekten korunduğu) mübarek Kur'anları maatteessüf (üzüntüyle görüyoruz ki) bugün hristiyanların, menfaatlerinin peşinde koşan bir takım ehliyetsizlerin ellerine düştü. Adeta bir vasıta-i ticaret (sanki bir ticaret vasıtası) oldu. Arapçadan bir kelime bile bilmeyenler tercümeye kalkıştılar. Kur'an-ı kerimi Fransızcadan Türkçeye tercüme etmek cür'etinde bulunanlar Kur'an'a karşı yaptıkları fenalığın derecesini acaba takdir edemeyecek kadar idrakten mahrum mudurlar? Yoksa an-kasdin mi (kasıtlı olarak mı) mâna-yı Kur'anı (Kur'anın mânasını) bu kadar muharref şekle sokuyorlar? Başka bir vâsita-i ticaret ve menfaat (başka bir ticaret ve menfaat vasıtası) kalmadı mı ki, âyât-ı ilâhiyeyi (ilahi ayetleri) satılığa çıkardılar? Bari hakkıyla tercüme ellerinden gelse, yine hoş görülebilecek... Halbuki bir âyeti bile doğru dürüst tercüme kudretleri yok. Tercüme diye ortaya koydukları şey baştan başa harâ ve tahrifat!.. Bu adamlar bunu mahsus mu yapıyorlar? Kur'ana karşı bu ne büyük bir suikasttır.

Biz Hristiyanların kitaplarını böyle yalan yanlış tercüme ettirip tab' ve neşr ettirirsek «Mihran» Efendi buna rıza gösterirler mi? O halde müslümanların Kur'anlarını da böyle yalan yanlış tercüme ettirerek tab' ve neşre kalkışmaları ne kadar saygısızlık, ne kadar hürmetsizliktir!..

Müslümanlar ne bedbaht imişler ki, Kur'anları bile şunun bunun elinde vâsitâ-i ticâret (ticaret vasıtası) oldu, yalan yanlış tercümeler Kur'an diye ortalığa yayıldı. Onüç asır bir harekesi bile tebdil ve tahriften (değişiklik ve bozukluğa uğramaktan) masun kaldığı (korunduğu) halde bugün baştan başa mânası altüst ediliyor! Âyât-ı ilâhiyeyi bu hale getirenlerin ve getirenlerin âkîbetleri ne elîmdir!

(Sebilürreşad, cilt: 24, sayı: 617, sahife: 289-290)

Sebilürreşad mecmuâsı o tarihlerde (1924) Türkiye müslümanlarının en kuvvetli ve yaygın neşir vasıtası idi. Derginin başmuharriri merhum Mehmed Akifti. İşte o günlerde bir takım Ermeni yayıncıların yalan-yanlış Kur'an tercümesi çıkartmaları böyle şiddetli tenkidlere ve reaksiyonlara sebebiyet veriyordu. Üslub itibarıyla merhum Eşref Edib üstadımızın kaleminden çıkmış olduğunu zannettiğimiz yazıdan anladığımıza göre, Kur'an-ı kerimin bozuk tercüme ve tefsirlerinin neşri karşısında Diyanet İşleri Başkanlığı da hareketsiz kalmıyor ve müslüman halkı uyandırmak maksadıyla beyannameler (bildiriler) yayınlıyordu.

Sebilürreşad'ın bu makalesini sunduktan sonra Türkçe Kur'an tercüme ve tefsirleri ile ilgili bazı mühim bilgileri ve dikkate değer hususları hicrî 15'inci asır müslümanlarına

duyurmak isteriz. Bilinmelidir ki:

1. Kur'an tercümesi furyası 2'ci Meşrutiyet'in ilânından sonra başlamış zararlı bir modadır.
2. İkinci Meşrutiyet'ten önce, Osmanlı devleti otoriteleri basını kontrol altında tutuyor ve uluorta, yalan-yanlış tercüme ve tefsirlerin neşrine asla müsaade etmiyorlardı.
3. Basın hürriyetinden istifade eden bir takım para hırsısları menfaatperestler, gayr-i müslimler, dinsizler sırf maddî çıkar sağlamak için Kur'an tercümeleri neşrine başlamışlardır.
4. İlk Kur'an tercümesini Zeki Megamiz adlı bir hıristiyan Arap yapmıştır.
5. Türkçe Kur'an demek, küfür sözüdür. Kur'an'ın Türkçe tercümesi, meâli, açıklaması denilebilir.
6. Cihan Kütüphanesi sahibi ermeni Mihran Efendi, şişirme Kur'an tercümesi basanların başında gelmektedir.
7. Kur'an-ı Kerim'i Fransızca tercümesinden Türkçeye çeviren sivri akıllı saygısızlar bile çıkmıştır.
8. Müslümanlar arasında dinî otorite ve, hiyerarşi kavram ve kurumunu yıkarak sözü ayağa düşürmek, ehl-i sünneti sarsmak, dinin temellerini dinamitlemek isteyen kötü fikirli, Kur'an tercümeleri vasıtasıyla İslâm dünyasında bir reform hareketi başlatmak istemişler ve bir dereceye kadar muvaffak da olmuşlardır.
9. İslâmiyeti halka ve gençlere Kur'an tercüme ve mealleri ile öğretmeye çalışmak son derece yanlış ve verimsiz bir metoddur. İslâmiyet Kur'an tercümesi ile değil ehl-i sünnet âlimlerinin halk için yazdıkları ilmihal (akaid, fıkıh, ahlâk, irşad) kitaplarının okunup öğrenilmesi ile yayılır.
10. Kur'an tercümelerinin sonu gelmemektedir. Basanlara, hazırlayanlara sorarsanız «hizmet için» diyeceklerdir. Hizmet mi?.. Kimi kandırmak istiyorlar? Para için, menfaat içindir bütün bu çeviriler!
11. Meşhur Elmalî tefsirinin meal kısmını şâir Mehmed Akif yapmakta idi. Fakat bu meâlin camilerde Kur'an yerine okutulacağını, namazın Türkçe kılınacağını, asıl Kur'anın yasaklanacağını öğrenince de devletten aldığı avansları iade etmiş, yaptığı tercümeleri geri istemiştir. Onun yapmadığı bu işi maalesef Elmalî Hamdi Efendi üzerine alıp tamamlamıştır.
12. Para kazanmak hırsıyla kimler Kur'an tercümesi yapmamıştır ki: Selâmet Locası mensubu mason Ömer Rıza Doğrul (son baskısını da bir Ermeni katolik müessesesi olan İnkılâp-Aka Yayınevi yapmış bulunmaktadır)... Arapça bilmeyen terbiyecisi İsmail Hakkı Baltacıoğlu (Rivâyete göre bu zat Kur'anı Lügât-i Naci'den istifade ederek Türkçeye çevirmiştir)... Yıllar geçtikten sonra Caferî mezhebine mensup bir şiî olduğunu ilân eden Abdülbaki Gölpınarlı (Bunun tercümesini de İslâm dinine karşı yayınları basmakla ün salan Remzi Kitabevi basmıştır)... Peh-

livan tefrikaları ve Acem martavalları neşriyle şöhret kazanmış olan başka bir gazeteci de «Hacı Murad» adıyla Kur'an tercümesi yapmıştır... Kur'an tercümesi bezirgânlığı hâlâ devam etmektedir.

Şu anda halkımızın ve gençliğin kafasına «İslâmiyeti öğrenip din kültürü edinmek istiyorsan, alacağın ilk kitap bir Kur'an meâlidir» yanlış fikri iyice sindirilmiş bulunmaktadır. Bu fikir dimağlardan mutlaka sökülüp atılmalıdır. Yoksa din eğitimi, din kültürü sahasındaki anarşi önlenmez ve yıkılır gideriz.

Şu husus da bilinmelidir ki, Allah'ın yüce kitabını ilmi ve selâhiyeti olmayan kişilerin kendi heva ve heveslerine göre açıklayıp tefsire yeltenmeleri günahıdır. Anadolumuzun yetiştirdiği büyük ehl-i sünnet âlimlerinden İmam Birgivî hazretleri «Tarikat-i Muhammediyye» adlı eserinin «Dilin Âfetleri» bölümünde bu âfetlerin ellincisi olarak «Kur'an-ı Kerimi kendi şahsî görüş, hevâ ve hevesine göre tefsir edip açıklamayı» yazmaktadır. Aslı Arapça olan bu eserin, mevzuumuzla ilgili kısmından şu üç hadîsi okuyunuz:

«Büyük hadîs âlimlerinden Ebû Dâvud ve Tirmizî, sahabeden Cündüb bin Abdullah radiyallahu anhten şu rivâyeti yaptılar: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: «Bir kimse Allah'ın Kitabını kendi re'yi (fikir, görüş) ile tefsir etse ve bu tefsirinde isabet etmiş bulunsa (yani açıklaması doğru olsa bile) hatâ etmiş olur.»

Tirmizî'nin İbn Abbas'tan yaptığı rivâyette, Resûlullâh (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu bildirilmektedir: «Kim ki, Kur'an hakkında, ilmi olmadığı halde konuşursa (yani ilmi olmadığı halde kendi kafasına göre açıklarsa) Cehennemdeki yerine hazırlansın.»

İmam Ahmed İbn Hanbel ve Tirmizî'nin rivâyet ettikleri başka bir hadîste de Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmaktadırlar:

«**Benden** (ilminiz ve selâhiyetiniz olmadığı halde uluorta) **hadîs rivâyet etmekten sakınınız** (yâni bu konuda Allahtan korkunuz). **Ancak sağlam bir şekilde bildiğiniz hadîsler müstesna (onları rivâyet edebilirsiniz).** Kim bile bile kasıtlı olarak benim üzerime yalan isnad ederse (benim söylemediğim bir sözü beni söyledi diye yayarsa) **Cehennemdeki yerine hazırlansın. Ve kim ki Kur'an üzerine kendi reyi, hevesi ve görüşü ile söz söyler (tefsir yaparsa), o da Cehennemdeki yerine hazırlansın.**»

Zamanımızda ilmî ehliyet ve liyakati olmayan bir sürü câhil bilgiçlik taslıyarak Kur'an-ı Kerim'i kendi rey ve hevalarına (fikir ve görüşlerine) göre tefsir etmekte ve böylece günaha girmektedirler. Hattâ, o tefsirleri isabetli ve doğru olsa bile yine de yaptıkları iş hatâdır, günahıdır. Çünkü böyle bir şeye izin yoktur onlar için... Rivâyette «**Men fesserel Kur'ane bire'yihi fekad kefer...**» buyurulmaktadır, yani «**Kim ki Kur'an'ı kendi re'yi ile açıklamaya yeltenir, o kimse gerçeği örtmüştür** (hattâ bazan küfre ve inkâra düşmüş) olur.» Müfessirliğe yeltenen câhil bir kişi, bazan o kadar yanlış bir açıklama yapabilir ki, o yüzden küfre saplanabilir. Bir de, Kur'an'ı kendi re'y, heva ve hevesi ile açıklayanlar, üzerine titremeleri gereken Kur'an gibi bir ni'met-i uzmâyâ karşı küfran-ı nimette bulunmuş olurlar. Rivâyetteki «kefere» kelimesindeki tehdidin ağırlığı, kalbinde zerre kadar iman olan herkesi derin derin düşündürmeli ve Allah'ın âyetlerini uluorta ve keyfi bir

şekilde açıklamaktan alıkoymalıdır.

Evet Kur'an-ı Kerim'in tefsiri ancak hakiki ve icâzetli ehl-i sünnet ulemâsının işi ve vazifesidir. Halkın, gençlerin, okur-yazar müslümanların bu işe karışmamaları gerekir. Kur'an tefsiri, ilâhî âyetlerin açıklaması ayağa düşürülmemelidir.

Şimdi sırası gelmişken şu meseleyi de kısaca açıklayalım: Kimler Kur'an-ı Kerim'i tefsir edebilir? Müfessir olmanın şartları nedir? Muteber ve gayr-i muteber (bozuk) tefsirler hangileridir? Bu suallerin bir kısmını, son devrin büyük müfessirlerinden (aynı zamanda kıymetli bir devlet adamımız olan) merhum Giritli Sırrı Paşa versin. Müşarüni-leyh «Tabakat ve Âdâb-ı Müfessirîn» adlı küçük, lâkin çok değerli eserinin (İstanbul, 1312) 23, 24, 25'ci sahifelerinde verdiği bilgileri, dilini sadeleştirerek aşağıda sunuyoruz.

ÂDÂB-I MÜFESSİRİN

Tefsir yapacak âlimin aşağıda zikr edilen şu onbeş ilmi gayet mükemmel şekilde bilmesi lâzım gelir. Bu ilimleri kemâliyle (en olgun ve tam şekilde) bilmeyen kimselerin Kur'an tefsirine yeltenmesi şer'an câiz değildir (Şeriatın buna izni yoktur).

- 1- Lügat (Arap Dili)
- 2- Nahv ilmi
- 3- Tasrif (Sarf ilmi)
- 4- İştikak
- 5- Me'ani ilmi
- 6- Beyan ilmi
- 7- Bedi' ilmi
- 8- Kıraat ilmi
- 9- Usul-i din ilmi
- 10- Usul-i fıkıh ilmi
- 11- Esbab-ı nüzul
- 12- Nasih ve mensuh
- 13- Fıkıh ilmi
- 14- Mücmel ve mübhem'in tefsiri

Müfessirin sahip olması gereken 15'inci ilim ilmü'l-mevhibe'dir. Bu öyle bir ilimdir ki, onu Cenab-ı Hakk hazretleri, ilmiyle âmil olan bahriyar kuluna ihsan eder.

(Sırrı Paşa'nın saydığı bu 14 ilim kisbî'dir, yâni çalışıp öğrenmekle elde edilebilir. 15'ci ilim ise Vehbî'dir, yani Allah vergisidir. O verirse verir, vermezse, çalışmakla öğrenilip elde edilemez.)

İşte bu 15 ilim, müfessirin (tefsir âliminin) mutlaka, kesin surette ve hiç şüphesiz ve eksiksiz mükemmel bir şekilde sahip olması zorunlu bulunan ilimlerdenidir. Ama bunlardan başka, Kur'an-ı Kerim'i tefsir edebilmek için müfessirin diğer ilimlerde (ve çağı-

nın gerektirdiği genel kültür bilgilerinde) derinleşmiş olması da şarttır.

Şurası da malum olsun ki, **Kur'an tefsiri üç kısımdır:**

Birincisi: Cenab-ı Hakk'ın mahluklarından hiç kimseye bildirip öğretmemiş olduğu ilimdir. Bu da Allah'ın zatının künhüne, ilâhî esmasının ve sıfatlarına dair mukaddes kitabımızın ihtiva ettiği sırlardır ki, bu mevzuda konuşup fikir ileri sürmek, açıklama yapmaya yeltenmek kimse için câiz değildir.

İkincisi: Cenab-ı Hakk hazretlerinin Kur'an-ı kerimden ancak Peygamber (s.a.v.) Efendimize (ki o peygamberlerin en âlimi ve arifidir) bildirip öğretmiş olduğu sırlardır ki, bu sırların ancak (s.a.v.) Efendimize tahsis olunması (sadece ona bildirilmesi, bilgisinin sırf ona has olması dolayısıyla) bu mevzuda da ondan yahut onun izin verdiği ehl-i irfandan başkasının bunlar hakkında konuşması doğru olamaz. Bâzı âlimler, sûrelerin başındaki harfler bu kısımdandır, demişlerdir.

Üçüncüsü: Kur'an-ı Kerim'i indirmiş olan Yüce Rabbimizin o kadri büyük kitabında ortaya koyduğu şerefli ilimler ve bilgilerdir, açık ve gizli manalardır ki, onları Peygamberine öğretmiş, ümmetine öğretmesi için de ona izin ve ruhsat vermiştir.

İşte bu üçüncü kısım da iki bölüme ayrılır?

Birinci bölüm: Bahs ve beyanı behemehal işitmeye bağlı olan ilimlerdir: Esbab-ı nüzul, nâsih ve mensuh, kıraat, lügat, kasas-ı ümem (geçmiş milletlerin tarihi), haberler ve buna benzer şeyler.

İkinci kısım: Aklını çalıştırarak, lâfızlardan çıkartarak elde edilebilen bilgilerdir. Bu da ikiye ayrılır. Biri: Câiz olup olmadığı önceki âlimlerle, sonrakiler arasında ihtilaflı olan şeylerdir. Bu da müteşâbih olan âyetlerin te'vilidir. Diğer: Bütün âlimler arasında üzerinde ittifak edilmiş, oy birliğine varılmış olan mevzulardır. Kur'an-ı Kerim'den temel hükümlerin ve fûrua ait ahkâmın çıkarılması, i'raba ait ahkâmın istinbatıdır. Bunda ümmetin icmâ-i mün'akid olmuştur. Çünkü zikredilen hükümler akyise üzerine mebnidir. Belagat fenleri, öğüt verici sözler, hikmetler, işaretler dahi öyle olup ehliyet erbabı için bunları Kur'andan anlayıp çıkartmak imkânsız değildir.

İşte yukarıda saydığımız çeşitlerin dışındaki tefsirler Şeriatın yasak etmiş olduğu «tefsir bi'r-re'y» dir (kendi keyfine ve kafasına göre meşru olmayan şekilde yapılan tefsirdir) ki, bu da beş çeşittir:

Birincisi: Tefsir yapmak için öğrenilmesi gerekli ilimleri öğrenmeden tefsire kalkışmak.

İkincisi: Mânasını Allahü Teâlâ'dan başkasının bilmediği müteşâbih âyetleri tefsire teşebbüs etmek.

Üçüncüsü: Bozuk bir mezhebe göre yapılan tefsirdir ki, o bozuk mezhebi asıl alır, tefsiri ona uydurmaya çalışır.

Dördüncüsü: «Allahü Teâlâ'nın bundan muradı şudur...» diye delilsiz olarak kesin bir mâna vermektir.

Beşincisi: İstihsan ile rey ve hevâya mütabeatla olan tefsirdir. (Yani şu mâna verilirse

iyi ve faydalı olur şeklinde ve kendi heves ve keyfine göre yapılan tefsirdir.)

(Sırrı Paşa'nın açıklaması burada bitti).

Yukarıdaki izahatı dikkatle ve tekrar tekrar okursak göreceğiz ki, zamanımızda dindarlık taslayan bir takım müftüler, vaizler, hatipler, din görevlileri, müslüman gazeteci ve yazarlar ve hattâ kaba sofu avam tabakası Kur'an-ı Kerim'i kendi heva, heves ve re'ylere göre gayr-ı meşru olarak tefsir edip durmaktadırlar. Bazı misaller verelim:

1. Kur'an-ı Kerim'deki «ikra» (oku) hitab-ı cehline öyle manalar veriyorlar ki, tarih, coğrafya, ilim kitapları oku... demeye getiriyorlar. Bu elbette hatalı bir tefsirdir.
2. «İnsan için ancak kendi sâ'yi, kazandığı vardır» meâlindeki âyete komünistçe, sosyalistçe mânalar yakıştıran sapıklar bile türemiştir.
3. Bazı dindar geçinen muharrirler arasında makalelerini, kitaplarını ayetlerle süslemek (vecize ve beyitlerle süslemek gibi) moda haline gelmiştir.
4. Bazı sözde dindar politikacılar ve yarım porsiyon mütefekkirler kendi şahsi menfaat ve siyasî nüfuzları için âyetleri istismar ve istihdam küstahlığına düşmüşlerdir. Meselâ «Hak geldi ve bâtıl gitti yıkıldı...» meâlindeki âyeti kendi fırkası için kullanan, bu muazzaz âyeti siyasî bir slogan, bir parti dövizine haline getiren mütecasirler yakın tarihte görülmüştür.

Şu husus kesin ve şüphesiz bir bilgi ile bilinmelidir ki, müslümanlar için yegâne kuruluş metodu imanda, ibâdetle, muâmelâtta ve ahlâkta ehl-i sünnet büyüklerinin sözünü dinlemek ve tutmaktır.

Ehl-i sünnet müslümanlığında Kur'an meal ve tercümesi bezirgânlığının yeri yoktur.

Türkçe meal ve tercüme aslı Arapça olan Kur'an-ı Kerim'in yerini asla tutamaz.

Her müslümana bir (hattâ on çeşit) Kur'an tercümesi verseler o bu tercümeleri mütalâa ederek gerekli ilmihal bilgilerini öğrenemez.

Yazıklar olsun ki, bundan elli-altmış yıl kadar önce hatâlı Kur'an tercümelerine karşı müslümanları uyandırmak için bildiriler neşr eden Diyanet İşleri Başkanlığı, şimdi (1960'larda siyasî ve ideolojik baskılarla hazırlatılan) kupkuru (açıklamasız, notsuz) bir meâli basıp ticâretini yapmaktadır.

Son devrin büyük din bilginlerinden Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi Mısır'da Arapça olarak bastırmış olduğu «Mes'eletü Tercümeti'l-Kur'an» adlı eserin⁷de, Kur'an tercümesi modasının arkasındaki gizli ve sinsi emelleri ve dinimizi içten yıkma plânlarını açıklamaktadır.

Yine aynı zat Meşrutiyet devri reformcularından Hâşim Nâhid (Erbil) adlı muharririn «Türkiye İçin Necat ve İtilâ Yolları» adlı eserindeki hatalı fikir ve görüşleri çürütmek maksadıyla kaleme aldığı «Dinî Müceddidler» adlı eserinin 65'inci sahifesinde, reformcuların, yeni kafalı modern (!) müslüman aydınların yanlış tefsir ettikleri bir âyetle ilgili olarak şu izahatı vermektedir:

7 Bu eser Bedir yayınevi tarafından Kur'an-ı Kerim Tercümesi Meselesi ismiyle tercüme edilip yayınlanmıştır

«... Ve en leyse lil-insânî illâ mâ se'â...» (Necm, 40) âyet-i kerimesini teceddüdperverlerimiz pek çok okurlar, lâkin mânasını pek az anlarlar. O cümleden olarak, Hâşim beyin de âyet-i kerîme hakkındaki tarz-ı telâkkisi (anlayışı) tashihe muhtaçtır. Necm sûresinde bu âyet-i kerimenin mâkablini ve mâbadini (önündeki ve sonundaki âyetleri) bilenler, âhirete ait bir hükmü mübeyyin olduğunu (beyan ettiğini) anlamakta güçlük çekmezler. Eğer dünyaya ait mesâî (emek, çalışma) murad olursa âyetin halî olduğu «kasr» da sahîh olmamak lâzım gelirdi. Çünkü dünyada insanlar sa'yleri lâhik olmadığı (emek ve çalışmaları geçmeyen) şeylerden de istifade edebilirler. Miras bunun en meydanda bir misâlidir. Sonra, miras, gayrin mesâisinden haklı olarak istifade etmektir. Halbuki dünyada bunun haksızlarına bile vukuat müsâid olabilir. İşte âyet-i kerime hemen üzerindeki «ellâ teziru vâziretün vizre uhrâ» kavli-i şerifi ile beraber âhirette herhangi bir insanın, bir başkasının cürmünden mes'ul (sorumlu) ve mutazarrır olmayacağı gibi istifadesinin de kendi mesâisine (çalışmasına, emeğine) münhasır kalacağını nâtıktır. Üstündeki «Ellâ tezini vaziretün vizre uhrâ» kavli-i şerifinin de, nice yanlışlıklara, haksızlıklara cilvegâh olan Dünya'ya âit olmadığı mâlumdur.

Âhireti kayb etmemek şartıyla dünyâyı kazanmağa çalışmak da şer'an insanlar için bir vazifedir. Lâkin bu vazifeyi müslümanlara hissettirmek üzere, dünyâ menfaatinden başkasına akıl erdiremeyenlerin yaptığı gibi sa'y âyetine yanlış mâna vermenin de mânası yoktur.»

Türkiye'mizde son çeyrek asırda zuhur eden bir sürü din sömürücüsü haşarat İslâm mukaddesatını âlet ederek büyük vurgunlar vurmaktadır. Gözleri para ve zenginlik hırsıyla kararmış bu gibi karaktersizler ortalığı ehl-i sünnet dışı dinî neşriyâtla doldurmuşlar, ehliyetsiz kimselere Kur'an tercüme ve mealleri hazırlatarak saf ve akılsız müslüman kütleye bunlardan yekûn olarak milyonlarca nüsha satmışlardır. Bu tür Kur'an tercüme-leri müslümanlar arasında dehşetli fikir karışıklığına, metod sapıklığına sebebiyet vermiştir. Bu kısa yazı ile bu meseleyi gündeme getiriyor ve şuurlu müslümanları uyanyoruz.

4'üncü EK

Şiîlikteki Takıyye Prensibi

Bilindiği gibi yüce İslâm dini yalancılığı yasaklamış, yalanı büyük günahlardan saymıştır. Elinizdeki bu kitabın 30'uncu bölümü (s. 113) bu mevzuu incelemekte ve ehl-i imanı yalan söylemekten, insanları kandırmaktan, iki yüzlü hareket etmekten sakınmağa çağırmaktadır.

Ehl-i sünnet dışı olan İmamiyye (Şia-yı İsnâaşeriyye) fırkasının temel kaidelerinden biri de «takıyye» prensibidir. Önce onların takıyyeden ne anladıklarını, kendi âlimlerinden birinin yazdığı ve onların nezdinde güvenilir bir kaynak teşkil eden «Risâletü'l-İtikadati'l-İmamiyye» adlı eserden okuyalım:

«Allah'ın rahmeti üzerine olsun, Şeyh (Ebû Cafer) der ki: Bizim takıyye (imânı gizleme-korunma) hakkındaki inancımız şudur: Takıyye vâcibtir ve onu terk eden namazı terk edenle aynı durumdadır.»

«...İmamü'l-Kaa'im aleyhisselâm ortaya çıkıncaya kadar takıyye vâcibtir ve vaz geçmek câiz değildir. Takıyyeyi, Kaa'im'in ortaya çıkışından önce terk eden kimse, yüce Allah'ın dininden ve İmamiyye mezhebinden çıkmış ve Allah'a, O'nun Resûlüne (sallâllahu aleyhi ve sellem) ve İmamlara (aleyhimüsselâm) muhalefet etmiş olur. Ve (İmam Cafer) es-Sadık'a (aleyhisselâm), Kudret ve Yücelik sahibi Allah'ın «Doğrusu Allah katında en üstün olanınız, en çok sakınanınızdır» (49'uncu Hucurat sûresi, 13) âyeti hakkında soruldu. Dedi ki: En çok sakınanınız, takıyye ile amel edeninizdir.»

«...Ve (İmam Cafer) es-Sadık (a.s.) şöyle dedi: «Emirlik (Kaa'im'in çıkışı) bir görüş meselesi olduğu sürece, insanlarla (düşmanlarla) dıştan kaynaşın, ama içten onlara karşı çıkın.»

«...Evinde münafığa karşı riyâkâr olmak bir ibadettir.»

«Onlarla (şîî olmayanları kasd ediyor) birlikte (takıyye yaparak) birinci safta namaz kılan kimse, sanki Allah'ın Resûlü (sallâllahu aleyhi ve sellem) ile ilk safta namaz kılan biri gibidir.»

«Onların (Şîî olmayanların, takıyye icabı) hastalarını ziyaret ediniz, cenazelerinde bulununuz ve mescidlerinde namaz kılınız.»

«İnsanlar arasında bize karşı sevgi uyandıran ve onların bize karşı kinlerini tahrik etmeyen kimseye Allah rahmetiyle muamele buyursun.»

«Bize (yani şîîlere) din işlerinden bir tekinde bile karşı çıkan kimse hakkındaki görüşümüz, bize bütün din işlerinde karşı çıkan hakkındaki inancımız gibidir.»

(Yukarıdaki satırlar «Risâletü'l-İtikadati'l-İmamiyye»nin Doç. Dr. Ethem Ruhi Fığ-

lâhî tarafından yapılmış tercümesinden alınmıştır. Doç. Fıglalı Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Mezhepleri Tarihi Kürsüsü Başkanıdır.)

İktibas ettiğimiz satırlarda adı geçen İmâmü'l-Kaa'im, 12'nci imam Muhammed el-Mehdi bin Hasan el-Askerî'dir. Hicretin 255'inci yılında doğmuş, 260 yılında ortadan kaybolmuştur. Ehl-i sünnet nazarında 12 İmam muhterem din büyükleridir. Ancak Sünnîler ile şîîler arasında bu mevzuda anlayış ve görüş farkları vardır. Şîîlerin 12 İmam hakkındaki inanç ve kanaatleri yer yer hurafelerle karışmış, Yüce İslâm dininin temel prensiplerine uymayan bid'atlar ve efsanelerle karmakarışık bir hale gelmiş ve adeta bir 12 İmam mitolojisi ortaya çıkmıştır. İşte şîîlere göre, milâdî 873 tarihinde kaybolan 12'nci İmam Mehdi bin Hasanü'l-Askerî hazretleri ölmemiş olup, ahir zamanda bin yüz küsur yaşında olduğu halde tekrar ortaya çıkacaktır.

Ehl-i sünnetteki Mehdi inancı ile şîîlerin bu akidesi arasında hiçbir alâka yoktur. 12'nci İmam Mehdi'nin bin yüz küsur yaşında zuhur edeceğine inanmak Şîîliğin temel inançlarından olduğu halde, sünnîlerde böyle değildir. Şîîler, Mehdi hakkında 6000'den fazla hadis uydurmuşlardır. Ehl-i sünnette ise Mehdi mevzuunda 12 rivâyet vardır. Onların açıklama ve te'vilinde de büyük din âlimleri arasında fikir ayrılıkları olmuştur.

Evet biz sünnî müslümanlar, âhir zamanda Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizin yüce soyundan gelecek ve onun nurlu yolundan gidecek büyük bir zatın zuhurunu beklemekteyiz. Ancak bu beklediğimiz zat, şîîlerin Mehdi'si değildir.

Türkiyemizdeki şîî propagandacılarından Abdülbaki Gölpınarlı adındaki zat tarafından çıkartılan 733 sahifelik «Tarih Boyunca İslâm Mezhepleri ve Şîîlik» adlı kitabın 561-572'nci sahifeleri takıyye mevzuuna ayrılmış olup yazar şunları söylemektedir:

«İmam Cafer, takıyyesi olmayanın imanı yoktur, buyurmuşlardır... İmam Muhammedü'l-Bakır da takıyye benim ve babalarımın dinidir, takıyyesi olmayanın imanı yoktur, demiştir... Emirü'l-mü'minîn (Hz. Ali) takıyye benim dinimdir ve ehl-i beytimin dinidir, buyurmuştur...»

İslâm Ansiklopedisi'nin «Takîye» maddesinde şîîlerin kitaplarında Hz. Ali'ye şöyle bir vecize isnad ettikleri yazılıdır: «...İnancın alamet-i farikası, sana zarar verecek olan adaletin, sana fayda getirecek olan adaletsizliğe tercih edilmesidir.» (İslâm Ansiklopedisi. C. 11. sahife: 680.) Öte taraftan ise, Hz. Ali'nin, ilk üç halife'ye takıyye prensibi icabı olarak itaat ettiğini iddia etmektedirler ki, böyle bir halin öyle bir İslâm büyüğüne yakışmıyacağı ve zikr edilen vecizeye ters düşeceği tabiidir.

Şîîlerin, Hz. Ali için takıyye yaptı demeleri bâtıldır. Bu hususta Risâle-i Nur'da (Lem'alar, 4'üncü Lem'a) şöyle buyurulmaktadır:

«...Çünkü (şîîler) diyorlar ki: «Hazret-i Sıddık ile Hazret-i Ömer (radiyallahu anhuma) haksız oldukları halde, Hazret-i Ali (r.a.) onlara mümaşat etmiş (yalandan uymuş), şîa ıstılahınca takıyye etmiş, yani onlardan korkmuş, riyâkârlık etmiş». Acağa böyle kahraman-ı İslâm ve «Esedullah» (Allah'ın Arslanı) unvanını kazanan ve Sıddıkların kumandanı ve rehberi olan bir zatı, riyâkâr ve korkaklık ile sevmediği zatlara tasannu'kârâne (yapmacık bir şekilde) muhabbet göstermekle ve yirmi seneden ziyade havf (korku) altın-

da mümaşat etmekle haksızlara tebaiyeti kabul etmekle muttasıf görmek, ona muhabbet değildir...» (sahife: 22-23).

Şiilerin takıyye inançları hakkında, günümüzün tanınmış isimlerinden Sadreddin Yüksel hoca, «Dinî ve İlmî incelemeler»⁸ adlı eserinin 146-148'inci sahifelerinde şu bilgiyi vermektedir:

TEKİYE NEDİR?

Bir kimseyi istemediği halde ondan korkarak yüzüne gülmesi ve ona dost gibi görünmesidir.

Bahsi geçen bu tekiye prensibi ile amel etmek Câferîye cemaati nezdinde dinin esaslarmdandır. Onlar bu prensibi ispatlamak için bir takım âyetleri de zorlamaktadırlar; meselâ onlar, Kasas süresindeki, «Ülâike yû'tevne ecrehüm merreteyni bimâ saberû»: (İşte bunlara, sabrettiklerinden dolayı mükâfatları iki defa verilecektir.) âyeti kerîmesini şöyle tefsir etmişlerdir: «Ehl-i Beyte tekiye prensibi üzerine gösterdikleri sabr u sebatan dolayı iki defa mükâfat verilecektir.» Bu ise, yerden göğe kadar yersiz ve münasebetsiz bir tev'ildir; son derece keyfî ve indîdir. Câferîlere göre bir Şîî, Ehl-i Sünnet arasında bulunduğu zaman bütün ibadetlerinde zâhiren onlara uymalıdır. Bu da tekiye kabilindendir. Bu görüşlerini de bazı imamlarından naklettikleri bir kaç söz ile teyit etmektedirler: «Kim ki tekiye için bir sünnînin peşinde namaz kılsa bir peygamberin peşinde namaz kılmış gibi olur.» sözü gibi. Onlar, kendi imamlarının birçok yaptıklarını bu tekiye ile tefsir etmişlerdir. Hattâ Hazreti Ali'nin, Hazreti Ebû Bekir ve Hazret-i Osman (r.anhüm) hilâfetlerine rıza göstermesi, Hazreti Hasan (r.a.)'ın da Muâviye için hilâfetten vazgeçmesi ve imamlarının cemaat-ı müslimîn'e karşı muhalefet izhar etmemeleri, Câferîlere göre tekiye kabilindendir. Yani korkularından hakkı söylemiyerek, hakkı bırakıp haksızlığa yardımcı olmuşlar. Halbuki Hazret-i Ali (r.a.) için korkuyu icap ettiren en ufak bir durum bile ortada yoktu. Hayret, kavim ve kabilesi bakımından Hazret-i Ali (r.a.)'den çok zayıf olan Hubâb İbn ül-Münzir, elinde bir delili bulunmadığı halde korkmayıp Hazret-i Ebû Bekir (r.a.)'in halife seçilmesine itiraz edip de, Hazret-i Ali (r.a.) gibi büyük bir kahraman niçin sebepsiz yere sussun! Bu hiç mümkün mü? Hubâb mücadelesini yaptı, hiç kimse ona kavlen veyahut fiilen bir eziyet vermedi. Hazret-i Ali (r.a.)'nin bundan haberi de vardı. Şu halde susması korktuğu için değil, yanında bir delil olmadığı içindir... Son olarak deriz ki: Biz Ehl-i Sünnet olarak korkak bir Ali'yi tanımayız. Korkak Ali bizim değil, ancak Şîîlerindir. Bizim Ali'miz ise büyük bir İslâm kahramanıdır.

Şimdi Şia başka bir taktik kullanarak diyor ki: «Ali hilâfet mes'elesinde hiç direnmedi, muhalefet etmedi. Çünkü Peygamber (s.a.v.) ona: «Sen benden sonra kılıç kullanarak fitneye sebebiyet verme.» diye tavsiyede bulunmuştur.»

El-cevab: Söyledikleri yalan, iftira ve cehalettir. Hiç olur mu? Peygamber (s.a.v.) hem onu ümmetin başına halife tâyin etsin, hem de hakkı kabul etmekten imtina eden kimselere karşı kılıç çekmekten men etsin!.. Biz Hazreti Peygamber (s.a.v.)'i de, Hazret-i Ali (r.a.)'yi de bu gibi tezatlı ve gülünç hallerden tenzih ederiz. Sözleri doğru olsaydı Hazret-i Ali (r.a.), Sıffin ve Cemel'de de Resûlullâh (s.a.v.)'in tavsiyesine muhalefet etmiyeyim

(8) Birinci baskı. Ötüken Yayınevi. İstanbul, 1969.

diye kılıç çekmezdi, bu bir!.. İkincisi: Hazret-i Ali (r.a.)'ye halifeliği teslim etmeyenler Şiilerin nazarında küfrün en çirkin çeşitlerini alenen işlemiş olurlar. Peygamber (s.a.v.), bu gibi kimselere karşı «kılıç çekilmesin» diye hiç tavsiyede bulunur muydu? Bu aklen mümkün mü?..»

Şiilerin takıyye inançları hakkında verdiğimiz izahattan anlaşılacağı üzere onların, kendilerinden olmayan sünnîlere karşı yalan söylemeleri, onlarla yalancıkıtan dost ve kardeş görünmeleri, aslında sevmedikleri, nefret ettikleri halde ilk üç halife, Hz. Âişe (r.an-hüma), Hz. Hafsa ve ashab için «söylentiler iftiradır, biz bu zevatı severiz...» şeklinde konuşmaları bir siyaset icabıdır. İnançlarına göre 12'nci İmam zuhur edinceye kadar da sünnîlere karşı bu takıyye siyasetleri devam edecektir.

Bazı saf ve kültürsüz ehl-i sünnet çocukları, şiîlerin bu takıyye prensibini bilmedikleri için, onların propagandalarına kanmakta ve adeta birer «şiî davetçi»si gibi çalışmaktadırlar.

Biz sünni müslümanlar dinimizin yücelmesini, ümmetimizin izzete kavuşmasını candan dileriz. Ancak İslamiyet'in safiyetinin korunmasını, ona asla bid'at karıştırılmamasını da büyük bir vazife biliriz. İslamî hareket, faaliyet ve hizmet yapılacak diye bid'at cereyanlarına kucak açılması son derece yanlış bir davranış olur.

İran'daki şiî devriminden sonra yeni bir rejim kurulmuş, buna «İslâm Cumhuriyeti» adı verilmiş, bu cumhuriyete batı devletlerindeki takliden bir anayasa yapılmış, bu anayasaya temel hüküm olarak «İran'ın resmî dini İslâm, mezhebi Caferî-İsnââşerî'dir ve bu maddenin ebedî olarak değiştirilmesi mümkün değildir» maddesi konmuştur. Ayrıca aynı anayasanın başka bir maddesinde de, İran devlet reisinin sünnî olamayacağı, mutlaka şiî olması gerektiği belirtilmiştir.

Allah'ın ve Resûlü'nün rızalarına uygun görüş, ehl-i sünnet görüşüdür. Bozulmamış, karışmamış, içine bid'at girmemiş İslâmiyet ehl-i sünnetin anladığı ve anlattığı İslâmiyettir. Şiîlerle aramızda temel ihtilâflar vardır. Türkiyemizde, şiîliğin kiralık propagandacıları gibi hareket eden heveskârlara, İran anayasasının yukarıda zikr ettiğimiz iki maddesini hatırlatır, kendilerini ehl-i sünnet prensiplerini korumağa davet ederiz.

İslâm'a ve müslümanlara bid'atten ve bid'at ehlinden fayda gelmez.

Türk olsun, İranlı olsun, başka kavimlerden olsun bütün müslümanların kurtuluşu bid'atleri terk edip ehl-i sünnet İslâmlığına sarılmakla olacaktır.

(Not: Çok dar mânada olmak üzere ve ancak zaruret hallerinde takıyye yapmağa ehl-i sünnet âlimleri de cevaz vermektedirler. Meselâ kâfirlerin eline esir düşen bir müslüman, normal şartlarda küfrü gerektiren bir işi yapmağa veya bir harekette bulunmağa mecbur edilirse imanını yüreğinde muhafaza etmek şartıyla bunu yapabilir. Ama Sünnîlikte bu çok istisnâ bir haldir. Hem de dinin temel esaslarından değildir. Şiîlikte ise namaz gibi farzdır ve onu terk eden günahkâr olur. Ehl-i sünnet İslâmlığı, takıyye perdesi arkasında müslümanlara yalan söylemeyi, gerçeği gizlemeyi asla tecviz etmez, İslâm Ansiklopedisi'nin «Takîye» maddesindeki şu cümle câlib-i dikkattir: «Şiî hâl tercümelerinde gizleme daima tekerrür eden bir unsurdur; hayâtı anlatılanın mecburiyet halinde, şa-

rap içme yasağı gibi dinî emirlere riayet etmediği, hem de hiç mâzur gösterilmeğe çalışılmadan kaydedilmektedir.»

Evet ehl-i sünnet İslâmlığında, başka fırkalara karşı dinî gerçekler asla gizlenmez, bil'akis onların mensuplarına hakikat bütün vecheleriyle anlatılır. Takıyye perdesi arkasında gerçeği gizlemek (şifler «kitman bizim cihadımızdır» derler) İslâm ahlâkına yakışan bir hal değildir. Hazret-i Ali'yi, Haseneyn Efendilerimizi, Ehl-i Beyti, Câfer-i Sadık hazretlerini böyle iftiralardan tenzih ederiz.

Müslüman İslâm'ı Nasıl Öğrenmeli?

Müslümanları ehl-i sünnetin nurlu ve doğru yolundan saptırıp bid'at ve dalâletin karanlık çukurlarına yuvarlamak isteyen mezhebsiz, reformcu, selefi, vehhabî, râfızî, telifçi sapıklar hep bir ağızdan koro halinde:

«- Herkes dinini ana kaynaklardan öğrensin!.. Herkes Kur'an ve hadîs tercümeleri edinerek din ahkâmını kendisi çıkartsın!..» meâlinde propaganda yapıp beyin yıkamaktadırlar. Bir takım câhil gençler ve avamdan sığ kültürölüler aldatıcı propagandalara karnak birer müctehid taslağı kesilmişlerdir.

Evet Kur'an ve hadîs dinimizin hükümlerinin iki ana kaynağıdır. Ama İslâm âleminde türeyen 72 bozuk ve sapık fırka da ana kaynak olarak Kitab'a ve Sünnet'e dayalı olduklarını iddia etmektedir. Peki bu fırka bolluğu içinde doğru yolda olanlar acaba kimlerdir?

İslâm âleminde tek doğru yol ehl-i sünnet yoludur. Kur'an ve Sünnet'e gerçekten bağlı olanlar ehl-i sünnet âlimleri ve onların izinden giden ehl-i sünnet halkıdır.

Sapık ve bid'atçı fırkalar da «ana kaynak Kitap ve Sünnet» diyorlar, ama onları yorumlarken şeytana, nefislerine, hevalarına, heveslerine, bozuk re'ylerine uyuyorlar. Onlar Kur'an'ı ve Sünneti sapıklıklarına, bid'atlerine delil getirmek küstahlığı içindedirler.

Onlar ehl-i sünnet müslümanlarını da kendileri gibi saptırmak için, herkesin eline Kur'an ve hadîs tercümesi vermek ve ehl-i sünnet büyüklerinin hazırlamış oldukları sağlam din kitaplarını rafa kaldırtmak istiyorlar.

Aziz müslüman!.. Muteber ve klâsik mânada bir din tahsili görmemiş ve icâzetli bir din âlimi (fakih) olamamış bir kimse isen, sakın tercüme ana kaynaklar ile dinini öğrenmeğe kalkma. Aklın karışır, yolunu sapıtır, ebedî saadetini yitirirsin, sana yazık olur.

İslâmiyet! icâzetli Rabbani âlimlerin ve yine icâzetli mürşid-i kâmillerin senin için hazırladıkları ilmihal, fıkıh, akaid, mev'ize, irşad, nasihat ve diğer konulardaki din kitaplarından öğren. Yol budur.

5'inci EK

Tashihi Gerekli On Şey

Yolunu kaybetmek iki türlüdür:

- 1) İslâmın dışında yolunu kaybetmek: Açıklamaya hacet yoktur ki İslâmın dışında olmak demek zaten sapıtmış olmak demektir. Bu kavram herkesçe kabul edilen bir gerçektir. Bu türlü sapıklıktan kurtulmak için İslâma girmek lâzımdır.
- 2) İslâmın içinde yolunu kaybetmek: Bu konu biraz açıklanmaya muhtaçtır. Şöyle ki: Resûlullâh (s.a.v.) bir hadis-i şerifinde «Ümmetim (benden sonra çağlar boyunca) yetmiş üç fırkaya (grupa, mezhebe, parçaya) bölünecektir, biri müstesna bunlar cehenneme gireceklerdir». Bu sözü işiten Ashab-ı kiram soruyorlar: «Bu kurtulacak olan fırka (fırka-i nâciye) hangisidir?» Şöyle buyuruyorlar: «Benim ve ashabımın yolundan gidenler. (Yâni ehl-i sünnet ve cemaat müslümanları)»⁹ Bu hadisten anlıyoruz ki müslümanlık âleminde bir takım bozuk, bâtıl, sapık fırkalar türeyecektir. İşte İslâm içinde yolunu kaybetmek bu bozuk fırkalara kapılmakla olur.

İmdi Resûlullâh (s.a.v.) sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabının, salih seleflerin yolundan giden, bu suretle Allah'ın rızasını kazanan dosdoğru müslümanlardan olabilmek için her mü'min ve müslimin aşağıdaki tashihata riayet etmesi gereklidir. (Tashih arapça sahih (doğru) kelimesinden gelmektedir. Türkçesi doğru, düzgün hale getirmek mânasına gelir.)

1) **TASHİH-İ İTİKAD:** İtikad inanmaya ait hükümlerdir. Her müslüman inançta ehl-i sünnet mezhebinden olmalıdır. İtikadda ehl-i sünnet mezhebi asıl ve esas itibariyle birdir. Bu mezhebin iki büyük imamı (önderi) vardır: Biri İmam Ebû Mansur Matûridî, diğeri İmam Ebu'I-Hasan Eş'arî hazretleridir. Aralarında esasla ilgili olmayan çoğu lafzî, kırk kadar ihtilaflı mesele vardır. Zamanımızda her müslüman itikad meselelerinde ya Matûridî ya Eş'arî olmakla mükelleftir. Aksi takdirde bid'ate ve hattâ dalâlete düşebilir. «Asr-ı saadette bunlar var mıydı?» sualini tevcih ederek mugalata (safсата, demagoji) yapmaya yeltenecek kimselere verilecek susturucu cevap kısadır: «Asr-ı saadette Allah'ın Resûlü vardı, kendisine ceste ceste indirilen vahiylerle hak dini ashabına anlatıyordu. Onlar, beyan edilen İslâmî gerçekleri şeksiz, şüphesiz, münakaşasız kabul ve tasdik ederlerdi. Lakin zamanla islamiyet yayıldı, dış ve iç düşmanlar halkın inancını sarsmak, zihinlerini karıştırmak için yıkıcı propagandalara başladılar, şeytanî vesveseler ve şüpheler attılar. Bunun üzerine inançlarda baş gösteren bid'atleri ve sapıklıkları önlemek, İslâmiyete yapılan itirazları cevaplandırmak, bozuk fikir ve inançları çürütmek için Peygamberin ve ashabının yolundan giden Rabbani alimler ehl-i sünnet yolunu mufassal (ayrıntılı) bir

⁹ 'El-farku beynel-firak' adlı eserde bu hadisin kaynakları, ravileri ve açıklaması mevzuunda geniş bilgi mevcuttur.

şekilde anlattılar. Böylece Peygamberin ve ashabının itikadı mufassal bir şekilde Ümmete ve bütün insanlığa İmam Matûridî ve İmam Eş'arî tarafından açıklanmış oldu. Bu ikisinin dışındaki itikad ekolleri derece derece bid'atte ve dalâlette kaldılar. İşte bu yüzden itikadını tashih etmek demek ehl-i sünnetten olmak demektir. Ehl-i sünnetten olmak demek de ya Matûridî ya Eş'arî olmak demektir. Bazı kitaplarda Selefiye diye üçüncü bir hak itikad mezhebinden bahsedilmekte ise de böyle bir tasnif doğru sayılamaz. Selef-i salihin ile veya kısacası Selef ile Selefiyeyi karıştırmamalıdır. Selef ashab, tabiîn ve tebe-i tabiîndir, Selefiye ise İbn Teymiye adlı aşırı fikirlere sahip bir zatın açtığı hatalı bir çılgırdır.

2) TASHİH-İ NİYYAT: Niyetlerin tashihi de bütün müslümanlar üzerine gereklidir. Mesela iman hususunda niyeti sahih olmayan bir kimsenin müslümanlığı bile makbul değildir. Bir kimse cehennemden kurtulmak ve cennete girmek için iman ettim dese gerçek müslüman sayılamaz. Niyetlerin tashihi ihlâs ile olur. İhlâs lugat manası itibarıyla katışıksızlık, hâlisiyet demektir. Müslüman o kimsedir ki inanç ve ibadetlerinde Allah'ın rızasını esas tutar ve bu rızaya başka hiçbir şeyi ortak katmaz. İhlâs öyle bir şeydir ki asla müşareket (ortaklık, katışıklık, kendisinden başka bir şey) kabul etmez. Bir kişi «niyet ettim yüzde doksan dokuz Allah'ın rızasını kazanmak için, yüzde bir de kulların sevgisini elde etmek için namaz kılmaya, yahut sadaka vermeye veya hac etmeye» diye niyetlense o ibadetlerinde ihlas olmamış olur. İhlas olmayınca da Allah katında makbul olmazlar. Niyetlerin tashihi kavramı son derece geniştir. Cihad, ilim öğrenip öğretme, İslâmî hizmet ve faaliyetlerde bulunma, sakal bırakma, zahiren dinî bir maksatla hicret etme ve bunlara benzer hatır ve hayale gelecek her hususta niyetler mutlaka tashih edilmeli, yüzde yüz ihlâsa (zaten yüzde yüzden aşağı ihlâs olmaz) uygun bir hale getirilmelidir.

3) TASHİH-İ A'MAL: Amellerin, aksiyonların, muamelâtın tashihi... İbadetler, temizlik, alış-veriş, diğer muamelat, Şeriat ölçülerine göre doğrultulmalı, tashih edilmelidir. Öyle müslümanlar görüyoruz ki istibraı (küçük su döktükten sonraki temizliği) bilmedikleri veya yerine getirmedikleri için, abdest alıyorlar, abdestleri boşa gidiyor. Yine öylelerini görüyoruz ki namazın içinde secde esnasında ayakların parmaklarının ne vaziyette olacağını bilmedikleri için namazları fâsit oluyor. Kimisi bin zahmet ve külfetle hacca gidiyor, hac sırasında zevcesiyle münasebette bulunuyor, haccı fesada uğruyor. Velhasıl taharet, ibadet, ticaret gibi hususlarda Yüce Şeriat'ın koyduğu hükümleri, ehl-i sünnet mezheplerinden birine bağlanmak suretiyle güzelce öğrenmeli, onları sahih bir şekilde ifa etmelidir. İşte buna tashih-i a'mal diyoruz. İlmi hal ve fıkıh kitaplarında müslümanlar bu hususta aydınlatılmaktadır. Dikkat edilecek husus bu bilgileri daima muteber ehl-i sünnet kitaplarından okumak olmalıdır. Sapık mezhep mensuplarının kitapları okunarak ameller tashih edilemez.

4) DÜŞÜNCELERİN, BİLGİLERİN, GÖRÜŞLERİN ZİHNİYETİN, MANTIĞIN TASHİHİ: Zihniyet kafa yapısı demektir. Her Müslümanın islâmî bir kafa yapısına, İslâmın dünya görüşüyle çatışmayan, ona uygun olan, ondan kaynaklanan bilgilere sahip olması gereklidir. Zamanımızda islâmî geçinen öylelerini görüyoruz ki, zihniyet ve mantık itibarıyla sanki bir marksist gibi düşünüp konuşuyorlar. Müslüman kendisini zararlı ideoloji ve cereyanların tesirlerinden korunmalıdır.

5) METODUN, PLÂN-PROGRAMIN, STRATEJİNİN, HİZMET VE FAALİYET-LE İLGİLİ FİKİRLERİN TASHİHİ: İslâmiyet madem ki mükemmel bir bütün teşkil eden ilâhî bir nizamdır, onun kendisine mahsus bir metodu, bir hizmet ve faaliyet sistemi, plânı, programı, stratejisi vardır. Müslümanım diyen bir kimsenin başka dünya görüşlerine ait metodlara, plânlara, programlara iltifat etmesi hatâlı olur. Müslüman geçindikleri halde İslâm dışı metodlardan ilham alanlar bu dini hakkıyla anlamamış sapan ve saptıran kimselerdir.

6) AHLÂKIN, HUYLARIN, KARAKTERİN TASHİHİ: İslâm nazarî ve amelî üstün bir ahlâk nizamı getirmiştir. Her müslümanın kendisini bu ahlâk sistemine uydurması gereklidir. Bu ahlâk Kur'anın ahlâkı, Peygamberin ahlâkı, selef-i sâlihînin ahlâkı, her asırdaki Peygamber varisi hakikî ulemanın ve kâmil mürşidlerin ahlâkıdır. İslâm ahlâkının öğretisi ikiye ayrılır: Kurtarıcı iyi huylar. Helâk edici kötü huylar. Zâhiren müslüman görüldüğü halde materyalist, makyavelist ahlâkı tatbik edenler İslâmiyeti temsil edebilirler mi?

7) MÜSLÜMANLARLA VE İNSANLARLA OLAN ALÂKALARIN TASHİHİ: İslâmiyet bütün insanlığa gönderilmiştir. Sadece müslümanların dini değildir. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) Ümmeti sadece müslümanlar değildir. Müslümanlar Ümmet-i İcâbettir. Gayrimüslimler ise Ümmet-i Dâvet'tir. Yâni bütün insanlık Yüce Resûl'ün ümmetidir. O halde her müslüman gerek din kardeşlerini, gerekse İslâmiyete çağrılacak gayrimüslimleri Yüce İslâm ilkelerinin ışığında mütalaa edip onlarla olan münasebetlerini İslâmın emrettiği bir şekle sokmalıdır. Müslümanım diyen kişi din kardeşlerine düşmanlık edemez. Onları küçük göremez. Ehl-i iman olmaları hasebiyle onları sevmeye, yardımlarına koşmaya, bir ve beraber olmaya mecburdur. Hadîsde «Zâlim müslümana bile yardım ediniz» buyurulmuştur. Bunun mânâsını anlamayan ashâba Peygamber (s.a.v.) Efendimiz «Onun zulmüne mâni olmanın»¹⁰ yardım demek olduğunu bildirmiştir. Hal böyleyken müslümanlar arasında nifak, şikak, çekişme eksik olmamaktadır. Gayrimüslimlerle olan münasebetlere gelince: Onların müslümanlar üzerinde temel bir hakları vardır: İslâmiyetin yani Büyük Gerçeğin kendilerine tebliğ edilmesi. İslâm dünyası küfür dünyasına irşad, dâvet, tebliğ ellerini gereği gibi uzatmadıkça mesuliyetten kurtulamaz. Din yolunda mukatele en son çaredir. Hristiyan misyonerleri, marksist propagandacılar ve bir sürü bâtil ve sapık cereyanlar İslâm dünyasında propaganda yaparken biz müslümanlar bütün insanlığa gönderilmiş olan yüce dinimizi ehl-i küfür arasında yaymak için çağın şartlarına uygun bir tebliğ faaliyeti yapabiliyor muyuz?

8) KÜLTÜRÜN TASHİHİ: Müslümanların tâlim ve terbiye faaliyetleri genellikle İslâm dışı bir hava içinde yürütülmektedir. Böylelikle âlem-i İslâm'da modern câhiliye rüzgârları esmekte, kültür ve uygarlık namı altında zararlı ideolojiler aşılanmaktadır. Bu hava içinde yetişen islâmî kadrolar gayr-ı İslâmî kültürlerin zebunu olarak gerek fikirlerinde gerekse eylemlerinde kötü örnekler vermektedirler. Kültürün tashihinden maksadımız İslâm dininin tâlimlerine ve çağın ihtiyaçlarına uygun sahih bilgilere, sağlam bir irfana sahip olmak için çalışmaktır.

¹⁰ Dârimî: Sünen, Kitabu'r-rıkak, bab: 40. İmam Ahmed: Müsned. c, 3 s. 324.

9) YEME-İÇME, GİYİM-KUŞAM, MAİŞET, MEFRUŞAT, MUAŞERET GİBİ GÜNLÜK HAYATA AİT ŞEYLERİN TASHİHİ: İslâmiyet fert veya cemiyet halinde insanlığın bütün meseleleri için çözümler getirmekte, emirler, yasaklar, tavsiyeler koymaktadır. Öyle bir nizam ki bağlısını yıkanırken, taharetlenirken, bıyığını keserken, dişini fırçalarken bile başı boş bırakmamaktadır. O halde İslâmiyetin elbette giyimle kuşamla, yemeyle içmeyle, görgü kurallarıyla, ev döşemesiyle ilgili hükümleri vardır. Ancak bu hükümler genel prensipler, ana kaideler, temel düsturlar halindedir. Yani her çağa, her iklime, her kavme, her şarta uyabilirler. İnsanlık için en fıtrî, tabîî, uygun olan hükümler bunlardır. İslâm bu gibi ölçülerde insanlık için kolaylığı düşünür, zorlaştırmaz. İsrafi yasak eder. İslâm'da israflı giyim kuşam hoş görülmez. Zamanımız müslümanları bu gibi hususlarda İslâmın sıhhatli, kurtarıcı, şeref verici hüküm ve tavsiyelerini bir kenara atmışlar, İslâm dışı câhiliye âdetlerini benimsemişlerdir. Zararlarını dünyada çektiklerini görüyoruz. Birkaç misal verelim: Pahalı malzemelerden yapılan çeşit çeşit yiyecekleri mükellef sofralarda lüks sofa takımlarıyla yemek. Neticesi: maddî mânevi bir sürü hastalık... Yazlık, kışkık sık sık değişen modalara uygun gardroplar dolusu kostümler, ceketler, pantolonlar, pardesüler, paltolar, frenk gömlekleri, kravatlar, kaşkoller, yelekler, süeterler, iskarpinler... Neticesi: geliri masrafına yetişememek, borç ve sıkıntı içinde yüzmek... Evlerini saraylar gibi döşemek, pahalı koltuklar, büfeler, kanapeler, âvizeler, halılar, duvar kâğıtları, biblolar, pahalı ve fantezi cihazlar... Neticesi: borçtan kurtulmamak ve lüzumsuz dünya eşyasının fuzulî hamallığını yapmak... Gelelim muaşeret meselesine: Muaşeretin bugünkü türkçede karşılığı görgüdür. Müslümanım diyen kişiye İslâmî muaşeret gerektir. Selamlaşması, misafirliğe gitmesi, büyük-küçük münasebetleri, komşuların karşılıklı hak ve vazifeleri, evlâdın anaya babaya, ana babanın evlâdına karşı hukuku, mektuplaşma usulü, yeme-içme ve daha bunlara benzer yüzlerce konuyu acaba İslâmiyete göre mi yoksa İslâm dışı câhiliye sistemlerinin öğretip anlattıklarına göre mi hallediyoruz? Her müslüman bu meseleleri düşünmeli ve hayatına İslama uygun şekilde çekidüzen vermelidir.

10) MAZİYE VE İSTİKBALE AİT HESAPLARIN TASHİHİ: İnsan bir bakıma hesap yapan mahluktur. Hesapsız kitapsız insan olmaz. Hesaplar da ikiye ayrılır: Mazideki işlerle alâkalı hesaplar, istikbale ait muhayyel hesaplar. Hesap derken kelimeyi en geniş mânâsıyla kullanıyoruz. Hadîs-i şerifte Büyük Önderimiz Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz «Siz, hesaba çekilmezden önce kendi muhasebenizi yapınız, kendi kendinizi hesaba çekiniz» buyurmaktadır. Evet, insan bir zaman gelecek, yaratıcı tarafından hesaba çekilecektir. Bu hesaba çekilişte, şahitlik etmeleri için iki melek insanın hesap defterlerini yazıp durmaktadır. O halde zeki insana yakışan odur ki, her an kendisini hesaba çeke ve yarın Büyük Hesap Günü'nde müflis ve perişan bir duruma düşmeye. İnsanın kendi kendine yaptığı hesapları ikiye ayırmış, maziye ve istikbale ait hesaplar demiştik. Gafil insan her ikisinde de hatâ eder. Adam oturur, o zamana kadar yaptıklarını hesaplar, ama ölçüleri yanlış, gerçekte zarar ettiği halde kâr ettiğini sanır. Haram helâl dememiş dünya malı toplamış, zengin olduğunu, hayırlı bir yolda bulunduğunu zanneder, oysa o servet cehennem için yakıttır. Zaten insan cehennemdeki ateşinin odununu dünyadan götürürmüş. İhlâssız dindar «ben bu zamana kadar şu kadar namaz kıldım, şu kadar oruç tuttum, şu

kadar zekât verdim, şu kadar Kur'ân okudum...» diye bir takım mevhum hayır ve hasenatını sayar ve cennetin tapusunu kazandığı hayaline kapılır. Oysa bunları Allah rızası için yapmamış, niyetine şirk karıştırmış, ucha düşmüş, kibre saplanmıştı. Sevaptan geçtik, bunlar karşılığında günah yazılmıştır. İmdi bu adamlar bu hesaplarını tashih etmezlerse yandılar demektir... İstikbale ait hesaplarda da insanoğlu çok yanılır. Yaş kırkı geçmiş, binamaz adam hâlâ şöyle sayıklar: «Yaşım biraz ilerlesin, tekaüt olayım, inşaallah namaza başlarım, geçmişleri de kaza ederim...» Halbuki Azrail aleyhisselâm kapıda beklemektedir. Niceleri gaflet, tûl-i emel, riyâset ihtiraslarıyla nurtopu günlerin kanlarına girip saçmasapan deli hesaplarıyla istikballerini de berbad ederler, lakin haberleri yoktur. Haberleri olunca da iş işten geçmiş olur. En doğrusu, hesapları adamakıllı tashih etmektir. Herkes bu gibi hesaplarda mütehasıs ve usta değildir. Dar manâda matematik ilminin üstadları olduğu gibi bu anlattığımız matematiğin de derin hocaları vardır. Onlar Rabbani âlimler ve kâmil mürşidlerdir ki, Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizin vârisleri ve halifeleri durumundadırlar. Hesaplarını tashih etmek isteyen müslüman onların rehberliğine, kılavuzluğuna, yardımına muhtaçtır. Yoksa hesaplara şeytan karışır, zararı kâr gösterir.

6'ncı EK

Şer'î ve Tasavvufî İlimlerde İc'azet

İcâzetle ilgili bu yazı, 23 Nisan 1980 tarihli haftalık «Büyük Gazete» de neşredilmişti. Merhum Mehmed Zahid Kotku hazretleri bu yazıyı çok beğenmişler ve hususî sohbetlerinde müteaddit kereler ehemmiyet ve isabetinden bahs buyurmuşlardı. Dinî kültür hayatında «icâzet, icâzetli âlim, icâzetname» gibi kavramların unutulmaya yüz tuttuğa bir zamanda yaşıyoruz. Müslümanlar yüzlerce fraksiyona, gruba, partiye, hizbe, fırkaya ayrılmış olup birbirleriyle verimsiz çekişmeler içindedirler. Sürüler halinde şarlatan, ikbal-avcısı (vüsuliyeci), makyavelist, «sezar- kompleksi» mübtelâsı, demagog, din istismarcısı, yarı mühtedi, mukaddesat bezirgânı haşarat ortalığa fitne ve fesat saçmaktadır. Böyle bir devirde aşağıdaki kısa araştırmanın okunmasına ve icâzet kavramının kafalara yerleştirilmesinde büyük faydalar vardır.

İcâzet kelimesi arapçadır. Lügat mânası itibariyle izin demektir. İstilah mânası itibariyle bir nevi diploma ve ruhsat belgesi demek olur. «İcâzetnâme», izin verildiğini tesbit eden yazılı kâğıt veya defter şeklinde diplomadır.

İcâzet, zahiri din ilimlerinde veya tasavvuf-tarikat sahasında olur Bir kimsenin gerçekten din âlimi yahut tarikat şeyhi olabilmesi için elinde geçerli ve hakikî icâzetname bulunması icap eder.

İcâzeti, tabiatıyla icâzetli bir âlim verebilir. Böyle bir âlimin derslerine yeterli müddet devam eden talebe başarı gösterir ve yetişirse ya kendi isteğiyle yahut onun istemesine lüzum kalmadan bizzat hocası, liyakat ve ehliyet kazandığı için icâzet verir.

Tarikatlerde de bir kimseye şeyhlik yahut halifelik ancak icâzetle verilir. Medrese ilimlerinde icâzet ya bütün ilimler, yahut sadece bâzı ilimler için verilebildiği gibi bir takım üstadlar tek mevzuda, meselâ sadece hadis okutabilmek veya muayyen bir kitabı okutabilmek mevzuunda icâzetname vermişlerdir. Tasavvufta da «Delâil-i Hayrat» ve benzeri kitapları okumak veya okutmak hususunda hususî ve dar sahada icâzetler verildiği görülmektedir.

Bilindiği gibi İslâmî ilimler ve faaliyetler iki ana bölüme ayrılır: Zahirî ilimler ki bunlar medreselerde din uleması, fakihler, müderrisler tarafından talebe-i ulûma okutulur. İkincisi: Ahlâka, tasavvufa, nefislerin tezkiyesine, Şeriatın bâtın tarafına ait ilimler ki bunlar sûfî tarikeleri tarafından tekyelerde, zâviyelerde müridlere ve dervişlere şeyhler, mürşidler tarafından öğretilir. Birinci ilimlerde kaal (söz), ikinci ilimlerde hal (tavır, hareket, yaşayış) esastır.

Her iki ilim dalı da kaynağını Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizden alırlar.

Ehl-i sünnet İslâmlığının bozulmadan, saflığı bulandırılmadan, bid'atlerle karıştırıl-

madan devam edebilmesi için şer'i ve tasavvufî (zahirî ve bâtını) ilimlerin mutlaka ve mutlaka icâzetli ulema ve meşayih (din âlimleri ve şeyhler) tarafından ümmete öğretilmesi gereklidir.

Hazret-i Peygamber aleyhisselâmdan bu yana icâzetli âlimler İslâmiyeti iki yolla kendilerinden sonraki nesillere ulaştırmışlardır: 1- Talebe yetiştirerek, kendileri gibi icâzetli âlimler bırakarak. 2- Kitap yazarak... Tarikat büyükleri de yerlerine geçecek şeyhler, halifeler yetiştirdikleri gibi İslâmî eserler de vermişlerdir. Bu suretle, yâni icâzet silsilesiyle İslâmiyette bir kopukluk, herhangi bir sapma olmaksızın, yegâne hak din dünyaya indirildiği zamandan günümüze kadar ilk safiyetiyle devam etmektedir. Bu mukaddes emanetin bekçileri icâzetli ulema ve meşayihdir. Allah saklasın icâzet müessesesi kalksa idi, Musevîlik ve Hıristiyanlıkta olduğu gibi hakikî İslâmiyet de tahrife uğrayabilirdi.

Üzüntüyle görüyoruz ki, medreselerin ve tekkelerin kapatılmasından sonra icâzet müessesesi ve âdeti sarsıntıya uğramış, son yarım asırlık «fetret devrinde» bulanık suda balık avlamaya heveslenen bir takım icâzetsiz «din adamları» ve «müteşeyyihlar» türeyerek müslümanların zihinlerini karıştırmışlardır.

Bir takım sözde din mektepleri, yetiştirdikleri talebelere -tabiatıyla- icâzet verememektedirler. Zâten buna selâhiyetleri de yoktur ve verseler de bir kıymeti olamaz.

Eğer zamanımızda elifi mertek zanneden bir takım câhiller içtihadı yelteniyorlarsa, bâzı kendini bilmezler Lugat-ı Nâci vasıtasıyla Kur'an tercümesi yapmaya cesaret ediyorlarsa, her kafadan bir ses çıkıyorsa, bir râfîzî «Büyük İslâm Müctehidi» diye ilân edilebiliyorsa, «Kur'ân-ı Musavver» adlı neşriyât bâzı dinî çevreler tarafından benimsenip müdafaa edilebiliyorsa, din ve mukaddesat adına bir sürü yolsuz, yaramaz, hâinâne ve ahmakça işler yapılabiliyorsa bunun sebebi ülkemizdeki icâzetli ulema ve meşayihin sayılarının son derece azalmış olmasındandır.

Tıp Fakültesinden diploması olmayan bir operatör-tabip ne ise icâzetsiz din âlimi veya tarikat şeyhi de odur.

Biraz da icâzetnamelerin dili, üslûbu, ifadesi ve muhteviyatı hakkında bilgi verelim: İcazetname Cenâb-ı Hakk'a hamd ü sena, Resûlullah (s.a.v.) Efendimize, diğer peygamberlere, Ashab-ı Kirama salât ü selâm ve dua ile başlar. Bundan sonra ilim hakkındaki âyet ve hadislerden bir iki tanesi zikr edilir. Büyük İslâm âlimlerinin ilim tahsili mevzuundaki vecizelerinden, öğütlerinden de bir iki örnek verilir. Sonra icâzetnameyi veren kimse kendi adını ve künyesini zikr eder. Arkasından kendisine icâzetname verilen zatın ismi, hüviyeti bildirilir. Bilâhare okuduğu tefsir, hadis, kelâm, bedi', beyan, belâgat, mantık, hikmet, sarf, nahiv ve diğer ilimler zikr edilir. Hoca, talebesinden kendisini du-a ile anmasını diler ve silsileyi saymaya başlar, yâni icâzetnameyi veren hoca kendi hocasını, hocasının hocasını, onun hocasını, onun hocasını, onun hocasını... (Eğer Hanefî mezhebinden) İmam-ı Âzam Ebû Hanîfe hazretlerine kadar uzanır. Ondan sonra İmam-ı Âzam'ın Hazret-i Peygamber'e dayanıncaya kadar hocaları zincir halinde zikr edilir. Hazret-i Peygamber'in muallimi de, Cibril-i Emin vasıtasıyla Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'dir. İşte böylece icâzetli hoca ilim, irfan, sohbet mevzuunda ucu Resûllerin Seyyidine dayanan nuranî bir zincirin son halkasını teşkil etmektedir. Artık müslüman halk

ona güvenebilir, söylediklerine inanabilir.

Bundan sonra, icâzetnamede, hoca, okuduğu bellibaşlı kitapları zikr eder ve sonra kelime-i tevhid, salâvat ve dua ile bitirir. En sonuna da mührünü basar. İcazetnameler umumiyetle arapça yazılır. Bir hattata güzel bir şekilde yazdırmak, tezhibletmek, ciltletmek de âdetti. Son yıllarda kadirbilmez müslümanlar ecdatlarından kalan icâzetnameleri eskicilere vermekte, bunlardan toplayan antikacılar ve sahhaflar da, paraları bol olduğu için turistlere satmaktadırlar.

Tarikat icâzetnamelerinde de icâzetnameyi veren şeyh, bağlı olduğu kolun silsilesini bir bir zikr ederek Efendimize kadar ulaştırır. Nakşîliğin bir kolunun silsilesini örnek olarak yazalım: Hazret-i Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Ebubekir, Hz. Selman, Kasım, Cafer-i Sâdık, el-Harkanî, Ebu Ali Faremidî. Yusuf Hamedanî, Guclu-vânî, Hâce, Arif, Mahmud Fağnevî, Ali Rametenî, Muhammed Baba Semmasî, Emir Külâl, Şâh Nakşibend, Attar, Yakub, Ubeydullah, Zâhid-i Fânî, Derviş, Hâcegî, Bakî, Müceddid, Urve, Seyfüddin el-Bedvânî, Mazhar, Dehlevî, Mevlânâ Halid, Ahmed Ziyaüddin... (Radıyallahu anhûm ve kaddesallahu esrârehum.)

Zamanımız müslümanlarının, hele avam tabakasının ve sözde kültürlü münevverlerimizin büyük kısmının icâzet, icâzetname, icâzetli din âlimi gibi mefhum ve müesseselerden hemen hemen hiç haberleri yoktur. Kelime olarak duymuş veya bir yerde okumuş olanlar ise bunların lûgat ve şer'î istılah mânalarını hakkıyla bilmezler. Yazık ki halka ve münevverlere hitap eden yaygın din kitaplarında bu mevzular işlenmemektedir. Temennimiz odur ki önce bilgi, sonra tatbikat olarak bu boşluk doldurulsun, İslâmın zahir ve bâtın ilimlerinde icâzet, icâzetname, icâzetli ulema ve meşayih meselesine gereken ehemmiyet verilsin.

Bu yapılmadığı takdirde korkarız ki bu ümmetin helâki dış düşmanlar eliyle değil, içerideki icâzetsiz din tahripçileri marifetiyle vuku bulacaktır.

**MEZHEBSİZLİK,
İSLÂM'I TEHDİT EDEN EN BÜYÜK FİTNE, EN SİNSİ BİR BİD'ATTIR.**

«Asr-ı Saadette, Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizin devrinde mezheb yoktu, o hâlde mezhebler bid'attır!» hezeyanını savuranlara deriz ki:

- Efendimizin (s.a.) sağlığında Kur'ân-ı Kerîm «mushaf» hâlinde yazılmamıştı. Bu iş bilâhare Hz. Ebûbekir (r.a.) zamanında yapılmıştır. Asr-ı Saadette yoktu diye mushafa bid'at diyebilir miyiz? Elbette hayır!

İlk müslümanlar mushafı yazıp tertip etmekle Kur'ân-ı Kerîm'in metnini: hak mezheblerle de bu ilâhî metindeki şer'î hükümleri ümmete sunmuşlardır.

Mushaf ne kadar lüzumlu ve tabîî ise, şer'î ahkâmın istinbat ve istihraç edilip halka öğretilmesi de o nisbetle lüzumlu idi.

Mezhebsizlik hakkında iki büyük İslâm âlimi şöyle diyorlar:

1. «**Mezhebsizlik Dinsizliğe Köprüdür.**» (Düzceli Zâhid el-Kevserî'nin Arapça «Makalât» adlı eserinin bir bölümünün başlığı böyledir.)
2. «**İslâm Şeriatını tehdit eden en büyük fitne mezhebsizliktir.**» (Zamanımızın büyük din âlimi profesör Said Ramazan el-Butî'nin bir eserinin ismidir.)

Evet mezhebler bid'at değil, ama mezhebsizlik en büyük fitne ve bid'attır.

7'nci EK

**Son Derece İbretli Bir Hadîsin Işığında:
İSLAMA ZARAR VEREN BAZI İSLAMCILAR**

Büyük önderimiz, kurtarıcımız Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz hazretleri bir hadîs-i şeriflerinde meâlen şöyle buyurmaktadırlar:

«Ahir zamanda öyle bir topluluk ortaya çıkacaktır ki, onlar yaşça küçük, akılca hafif olacaklardır. Onlar yaratılmışların en hayırlısı olan Son Peygamber (s.a.v.)'in kelâmını te'vil ederek tekellüm ederler. (Yâni, hadîsleri kendi rey ve hevalarına göre mânâlandırıp açıklarlar.) Kur'an okurlar, ama (iman ve Kur'an) boğazlarından geçip kalplerine inmez. (Sadece lâfta kalır). Yaydan hızla fırlayan okun, hedefi delip çıkması gibi onlar da dinden öylece çıkar giderler...»

Bu hadis-i şerif, son devrin büyük âlim ve müşşidlerinden «Ebûl-Kemal İbrahim Hakkı» hazretleri adlı mevlevî şeyhinin islam harfleriyle basılmış olan «Şemsül-İrşad li Sultan Reşad» adlı eserinde yazılmış ve açıklanmıştır. Meşhur ve muteber hadis kitaplarında da mevcuttur.

Yukarıda meâlini verdiğimiz hadis-i şerifin açıklaması üzerinde ne kadar durulsa azdır. Gönül arzu eder ki, zamanımızda sayısı son derece azalmış olan icâzetli ve ehliyetli din âlimlerimiz bu hadis üzerine eğilsinler; araştırma yazıları, makaleler, hattâ müstakil kitaplar yazıp müslümanları uyarınsınlar.

Bu hadisten anladığımıza göre âhir zamanda müslümanların içinden sapık ve bozuk bir grup çıkacaktır. Bunların özellikleri şunlardır:

1. Yaşları genç olacaktır.
2. Amel, yani yaptıkları işler, aksiyonlar itibariyle beyinsiz ve hasta olacaklardır. Yararsız, yaramaz, bozuk, zararlı işler işleyeceklerdir.
3. Bunlar islâm davasını, Peygamber (s.a.v.) Efendimizi, mukaddesatımızı kendi rey, kapris, heva ve hevesleriyle açıklayacak; yüce dinimizi nefisleri, siyasî nüfuzları, maddî menfaatleri, ikbal ve riyâset hırsları, ün ve alkış hevesleri uğrunda istismar ve istihdam edeceklerdir.
4. Bunlar Kur'an okurlar, âyetler zikr ederler, «biz Kur'an-ı kerime bağlıyız» derler ama, onların bu iddiaları ancak laftadır. Aslında iman kalplerine inmemiştir. Onlar «men fesserel Kur'ane bi-re'yihî fe-kad kefer» tehdidine mâruzdurlar.
5. Müslüman olduklarını iddia etmelerine rağmen gerek itikad, gerekse ameldeki bozuk ve sapık halleri yüzünden onlar dinden hızla çıkıp giderler. Kendilerinde

küfür, inkâr alâmetleri vardır.

6. Bunlar «İslamcı» olduklarını iddia ederler, ama ahlâk ve karakter itibariyle İslâm'dan uzaktırlar.

Bazı rivâyetlerde bu hadis-i şerifin sonunda «... siz onlara mülâki olduğunuzda (yâni onlarla karşı karşıya geldiğinizde) faktülühüm, feinne fî katlinim... Kıyâmet Gününde, Allah katında sizler için ecir vardır...» şeklinde bir ilave bulunmaktadır. (Merhum Muhammed Zâhid Korku hazretlerinin «Cennet Yolları» adlı eserinin 368'inci sahifesine bakınız.)¹¹

Müslüman Dünyasının fikir, inanç, hareket bakımından tereddütler, karışıklıklar içinde bulunduğu zamanımızda acaba bu hadis-i şerifte bahs edilen bozuk gençlere, benzeyen gruplar var mıdır? Her şeyin en doğrusunu Hak teâlâ bilir. Aneak ortada şu gerçekler vardır:

1. Zamanımızda yaşça, ilimce, irfanca olgun olmayan, gerekli icâzete, ehliyet, liyakate, izne sahip bulunmayan bir takım gençler türemişler; gruplar meydana getirmişler ve ortaya bozuk fikirler atıp, hatalı aksiyonlara girişerek hem kendilerinin, hem de ümmetin başını belâya sokmuşlardır.
2. İslama hizmet etmek maksadıyla hırsızlığa, gasba, soyguna, haraç almağa ve diğer haram yollarla imkân teminine fetva veren ve bu fetvalarla amel eden sapıklar mevcuttur.
3. (...) gibi ehlisünnet dışı bozuk mezhepli kimseleri baştacı eden bazı sözde İslâmcılar, kendileri gibi düşünmeyen ehli sünnet müslümanlarını küfürle, irtidat ile itham edecek kadar işi azıtmışlardır.
4. Mücahidlik taslayan niceleri vardır ki, doğru dürüst namaz kılmamakta, dinimizin haram kıldığı gıybet, nemime, faiz yeme, gasb gibi münkeratı ve fuhşiyatı işlemektedirler.
5. Yaşça küçük, amelce bozuk bazıları «ağabeyler ve üstadlar saltanatına paydos!.. 30 yaşından yukarı müslümanlarda hayır yoktur...» gibi hezeyanlarla İslâm camiası içinde anarşi ve nihilizm fırtınaları estirmek istemektedirler.
6. Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz bir hadîs-i şeriflerinde «hubbu'l-vatan min'el-iman = vatan sevgisi imandandır» buyuruyor. (Bu hadîs hakkında geniş bilgi için «Keşfu'l-Hafâ» adlı esere bakınız.) Bir takım maceracı gençler ise «biz vatansızız» şeklinde konuşuyorlar. Akıl hocaları da, şeyhliği ve kerameti kendinden menkul bir ingiliz mühtedisidir. Fesubhanallah!
7. Hadîste: «Bizim (müslümanların) büyüklerimize hürmet etmeyen, küçüklerimize merhamet ve şefkat göstermeyen bizden değildir» buyuruluyor (Câmiu's-Sagîr). Zamanımızın kabına sığmaz bazı taşkın gençlerini bu hadîsin ışığında inceleyiniz.

¹¹ Buhârî, Müslim, Ebû Dâvûd, Nesâi Ez. Ali'den nakletmişlerdir.

8. Türk kavmiyetçiliğine son derece düşman olan bazı islamcılar var ki, iş başka kavmiyetçiliklere gelince hiç sesleri çıkmıyor. Acaba neden?
9. İslâm itaat dinidir. Allaha, Resûlüne ve müslümanların emir sahiplerine... Kendi nefis, hevâ, heves ve şeytanlarından başkasını dinlemeyen itaatsiz, zabt ve rabt-sız âsi gençler sürüye kurt üşüştürüyor, kaş yapayım derken göz çıkartıyorlar.
10. Hazret-i Ali Efendimizi şehid eden İbn Mülcem de kendisini müslüman sayıyor ve cinâyetini İslâm'a hizmet için işliyordu. Dünyada İslâm'dan çıkmış ve sünnet yolundan sapmış ne kadar bozuk fırka varsa hepsi de slogan olarak İslâm mukaddesatını âlet etmişlerdir. Anlayana bu kadar yeter.

Resûlullâh (s.a.v.) Efendimiz bir hadîs-i şeriflerinde mealen: «Gençlik cinnetten bir şubedir» buyurmaktadırlar. Akı başında bütün müslüman gençlerin bu hadisi düşünüp olgun din büyüklerine, hakikî ulemaya, müdebber ve güngörmüş üstad ve mürşidlere bağlanmaları ve onların nasihatlerini dinlemeleri elzemdir. Aksi takdirde ayakları kayar ve hem kendilerini, hem de müslümanları yakarlar.

Öyle bir devirde yaşıyoruz ki, İslâm adına hırsızlığa, rüşvete, gasba, emânete hıyanete, haksızlığa fetva veren insî şeytanlar türemiştir. Mukaddesatımız politika ve parti iblislerinin kâr âleti haline düşürülmüştür. İçimizdeki hâinler ve dışımızdaki düşmanlar elele vererek mü'mini mü'mine düşman etmek için durmadan fitne ve fesad tohumları ekmektedirler. Bütün bu feci şartlar altında hâlâ senlik-benlik kavgası, hâlâ servet ve menfaat devşirme hırsı, hâlâ riyâset ve makam emeli, hâlâ ün ve alkış budalalığı peşinde koşanlar görülmektedir. Kendimizi toplamaz, gerçek büyüklere gerçekten bağlanmazsak mahv olacağımız muhakkaktır. Sadece lâfta bağlanmakla iş bitmez, gerçekten bağlanmak, hakikaten teslim olmak gerektir. Ama zamanımızdaki din ve mukaddesat istismarcıları bazı muhterem âlimleri, mürşidleri, din büyüklerini bile pis emellerine, batasıca nefsanîyetlerine âlet etmekten çekinmemektedirler.

Bedir Yayınevi, bazılarının hoşuna gitmese de, gerçekleri dile getirmeğe, din ve iman kardeşlerimizi uyarmağa devam edecektir.

Bütün okuyucu kardeşlerimizi, yazımızın başında zikr ettiğimiz hadis meâlini tekrar tekrar okumağa ve düşünmeğe davet ediyoruz. Resûlullâh (s.a.v.) sallâllahu aleyhi ve sellem buyruk ve uyarılarında akıl ve iz'an sahipleri için kurtarıcı hikmetler vardır.

ÇOK KÖTÜ BİR HAL

Zamanımızda bazı müslüman gruplar arasında çıkan çok çirkin bir bid'atten söz etmek istiyoruz.

- O bizden değildir!., diyorlar.

Evet bir mü'min, diğer bir mü'min için böyle diyebiliyor.

Densizliğin, şuursuzluğun böylesine şahit olmak ne acı...

Efendiler!.. Bir kişi eğer mü'min ise, müslüman ise, ehli tevhid ve ehli-kible ise mutlaka «bizden» dir.

Aramızda teferruata ait ihtilâflar olabilir; fikir ve görüş ayrılıkları bulunabilir. Münakaşa etmiş, hattâ (olmaması lâzım ama) dövüşmüş bile olabiliriz. Ama o yine de bizden-dir, yine de bizden, yine de bizdendir.

Müslüman görüldüğü hâlde bizden olmayan yok mudur? Vardır. Onlar kalplerinde nifak, küfür olanlar; ashaba düşmanlık edenler, Kur'ân'a dil uzatanlar; bid'atleri kendilerini küfre götürenlerdir.

Ama bazılarımızın «bizden değildir» dediği kişiler böyle değildir.

Bu işi içimizdeki câhiller çıkarttılar. Hele fırkacılar yok mu? Kendi fırkasındaki fâsık ve yamuk herifi bağrına bastığı hâlde, fırkasından olmayan sâlih kardeşine düşman kesildi. Sanki fırka ile din aynı şeydir!..

Efendiler, kendimize gelelim. Bu tavır küfre kadar gidebilir. Bilin ki, bütün ehli-iman, ehli-İslâm, ehli-kible tek bir vücut gibi olmalıdır. «Ümmet-i icâbet»in hepsi bizdendir. Cemaatten ayrılan Şeytan'ın maskarası olur. Cemaatten ayrılan rahmetten kaçmış gibidir. Çünkü, Cemaat rahmettir.

İçimizde hatalı fikirleri, yanlış hareketleri olan mü'min kardeşlerimiz elbette vardır. Ama madem ki, imanda ve İslâm'da kardeşiz, onları asla dışlamamalıyız. Onlar bizden-dir, biz de onlardanız.

Müslüman kardeşi için «bizden değildir!» herzesini savuran beyinsizler sille yerler, tokat yerler. Beklesinler.

Hak sillesinin sadâsı yoktur, Bir vurdu mu hiç devası yoktur.

8'inci EK

Mevdûdî ve Kader Mes'elesi

Geliniz sizinle birlikte hayali bir seyahat yapalım ve Pakistan'ın herhangi bir yerindeki bir ilk mektebe gidelim ve din dersi yapılan bir sınıfa girelim. Muallim talebesini tahtaya kaldırmış ve soruyor

- Yavrum, bana İslâm imanının temel esaslarını bildiren Amentüyü ezbere oku ve mânasını açıkla bakayım.

Küçük «Serdar Han» (Pakistan'da kullanılan adlardandır) başlar okumağa:

- Amentü billahi... Ben iman ettim Allah'a...

Ve melâiketihî... Ve O'nun meleklerine... Ve kütübihî... Ve O'nun ilâhî kitaplarına... Ve rüsûlihî... Ve O'nun elçilerine yâni peygamberlerine... Vel-yevmil'âhiri... Ve âhiret Günü'ne... Vel-ba'sü ba'del-mevt hal kun... Ve ölümden sonra tekrar dirilmek haktır. Muallim kaşlarını çatar ve küçük talebesine:

- Heyecanlandığın için Amentü'nün bir maddesini atladın... der.

Talebe:

- Evet hocam, affedersiniz... «Vel-yevmil'âhiri»den sonra: «Ve bil-kaderi hayrihi ve şerrihi min Allahi teâlâ...» yâni ben imanettim kadere, hayrın ve şerrin hep Allah'tan olduğuna...

Diyerek hatâsını tashih eder.

İslâm dünyasının ehl-i sünnet itikadına bağlı her yerinde Âmentü'nün maddeleri altıdır; buna İmanın şartları da denir. İşte bu şartlardan biri de «Kadere, hayr ve şerrin Allah'tan olduğuna» inanmaktadır. En küçük ilmihal kitabından en büyük akaid kitabına kadar ehl-i sünnet eserlerinde hep böyle yazılıdır.

Ne yazık ki, kitapları bir takım teşekküller tarafından milyonlar harcanarak İslâm dünyasına yayılan ve büyük bir islâm âlimi olarak reklâmı yapılan Seyyid Ebul-A'lâ Mevdudî adlı Pakistanlı yazar «İslâm'm Anlaşılmasına Doğru» adlı kitabında imanın şartlarını 5'e indirmiş, kadere iman'ın üzerine sükût ve unutma örtüsünü örtmüş bulunmaktadır.

Hayret!.. Bin kere hayret!..

Şahsı ve eserleri etrafında yıllardanberi yaldızlı propagandalar yapılan ve şişirildikçe şişirilen sayın Mevdudî, nasıl olur da, 8 yaşındaki Pakistanlı sünnî çocukların bile altı şartını ezbere okuyup inandıkları Âmentü'de tenzilât yapabilir?.. Nasıl olur bu iş?.

Bâzı safdiller soracaklardır:

- Aman, bir matbaa hatâsı falan olmasın.

Deriz ki:

- Keşke öyle olsaydı. Ne çare ki, sayın Mevdudî, yirmi kadar yabancı dile çevrilen «İslâm'ın Anlaşılmasına Doğru» (Towards Understanding İslam) adlı eserinde iman esaslarını, te'vil ve inkârı gayr-i kabil bir şekilde beş olarak zikr ediyor ve kaderden tek kelime ile bahs açmıyor.

«İslâm'ın Anlaşılmasına Doğru» adlı eserin mâhiyeti nedir? Bu suale tereddütsüzce «modern mâhiyette bir ilmihal kitabıdır» diyebiliriz. Eser 7 ana fasla ayrılmıştır. Bunları kısaca sıralayalım:

1. İslâm'ın mânası.
2. İman ve itaat.
3. Peygamberlik.
4. İman esasları: (a) Allahü Teâlâya iman, (b) Meleklerine iman, (c) Kitaplarına iman, (ç) Peygamberlerine iman, (d) Ölümden sonraki hayata iman.
5. İbadetler: Namaz, oruç, zekât, hac v.s...
6. Din ve Şeriat.
7. Haklar ve vazifeler.

Evet, imanın ve İslâm'ın esaslarını anlatmak iddiasında olan ve kaderden tek kelime bahs etmeyen 170 küsur sahifelik bir kitap.

Ve minel-garaib!...

Hemen şu hususu belirtelim ki, eserin Türkçe tercümesine nâşir tarafından müstakil bir sahifeye iri harflerle şu not ilâve edilmiştir:

KADER

(*) Müellif, kader bahsini ayrı bir kitapta inceleyip uzun uzadıya yazdığı için bu bahsi burada koymamıştır.

Fesubhanallah!.. Özü kabahatinden büyük diye buna derler...

Bu ilâvenin, Türkçe tercümeyi basan nâşir, yahut mütercim tarafından yapıldığı aşikârdır. Zira, böyle bir nota, eserin diğer dillerdeki nüshalarında rastlamamaktayız. Dolayısıyla bu not sayın yazar Mevdudî'nin değildir, uydurmadır, «apocryphe»tir.

Bu ilâvenin, sünnî Türk okuyucularını uyutmak maksadıyla ilâve edildiği âşikârdır.

Ortada gerçekten acınacak bir mantık sefâleti vardır.

«Müellif kader bahsini ayrı bir kitapta incelemiş ve uzun uzadıya yazmışmış da, onun için bu kitapta kaderden hiç bahsetmemiş...»

Buradaki mantık şuna benzer:

Adam namazla ilgili bir eser yazıyor. Fakat orada secdeden hiç bahsetmiyor. Sebebi de, secde hakkında ayrıca mufassal bir kitab telif etmiş olmasıymış!..

Kim inanır bu zırva te'vile?

Hayır!.. Sayın Pakistanlı yazar Mevdudî'nin felsefesi kader mevzuunda ehl-i sünnet itikadından ayrıdır; o bu mevzuda mutezile ve kaderiye doktrinine paralel bir inanıştıdır ve bu yüzden kitabında kadere yer vermemektedir.

Bu satırları kaleme alırken önümüzde Mevdudî'nin adıgeçen eserinin dört ayrı dilde nüshaları bulunuyor:

1. İSLÂM'IN ANLAŞILMASINA DOĞRU 1987'de Hilâl Yayınları tarafından bas-tırılmıştır. Aynı eserin fotoofset ile yurt dışında birinci hamur lüks kâğıda basılmış nüshaları gençlik arasında bedava dağıtılmaktadır. (Yurt dışından getirilen nüshalarda İngilizce şu ibâre yer alıyor: «Under supervision of Dar-al-Koran al-kareem Beirut- P. O. Box 7492»).

2 TOWARDS UNDERSTANDING ISLAM. Abul A'la Maududi Islamic Publications Ltd. Lahore. (İngilizce tercüme Mevdudî'nin yakınları tarafından tercüme ve neşredilmiştir.)

3. WELTANSCHAUUNG UND LEBEN IM ISLAM. ISLA-MISCHE FIBEL. Herder Bücherei Band 397. (1971'de Federal Almanya'da neşredilen bu 1761 sahifelik tercüme «Fatima Heeren- Sarka» adlı mühtediye bir Alman hanım tarafından yapılmış olup, Mevdudî taraftarları, bu eseri neşretmesi için mezkûr Herder Yayınevine 15 bin mark ödemişlerdir.)

4. COMPRENDRE L'ISLAM (1973'te Paris'te bastırılan bu tercümenin neşir masraflarını Mevdudî'ye bağlı «Islamic Foundation, 3-7 Keythorpe Str Leicester, Enfland» vakfı ödemiştir.)

Bu dört tercümede de açık olarak «itikadın 5 umdesi» olduğu yazılmakta ve kadere dair tek kelime geçmemektedir.

Mevdudî bu kitabını 1932 de Urdu lisanıyla ve «Risâle-i Diniyat» adı altında telif etmiştir. Urduçadan İngilizceye Khurshid Ahmed «Towards Understanding Islam» ismiyle tercüme etmiştir. Arapça tercümesinin adı «Mebâdiu'l-İslâm»dır.

1. Mevdudî İslâm'ı anlatmak iddiasıyla ortaya attığı bu kitabında kaderden hiç bahsetmemekle ehl-i sünnetten sarahaten ayrılmış olmaktadır.
2. Mevdudî'nin bu tutumunun müdafaa ve te'vilini yapmak mümkün değildir.
3. İslâm'ın temel şartlarından birini kasden yazmayan böyle bir eseri, din kültürü olmayan gençlere ve halka okutmak câiz olamaz.
4. Mevdudî bu eseriyle, ehl-i sünnet dışı olan mutezile ve kaderiye fırkalarının paraleline düşmüştür.

Davulun sesi kulağa uzaktan hoş gelirmiş... Türkiye'de çoğunluğunu bir takım maceracı gençlerin teşkil ettiği müslüman bir grup Mevdudî'yi büyük bir din âlimi, değerli bir aksiyon adamı zannetmektedirler. Oysa ki, Mevdudî Pakistan'da siyasî ve ideolojik küçük bir azınlık olan «Cemaat-i İslâmî» adlı teşekkülün lideridir. Asil sünni cemaat, ulemâ ve halk olarak Mevdudî'ye karşıdır. İslâm inancının vazgeçilmez temel şartı olan kaderi hasıraltı eden bir kimseyi beğenmek ve yolundan gitmek, akli başında bir müslü-

man için mümkün müdür?

Mevdudî bir siyasetçidir. Siyasî metodu ve aksiyonu başarısızlığa uğramıştır. Pakistan'da iflâs eden hatalı bir metodu Türkiye'de yeniden tecrübe etmek hatâ üstü hatâ olmaz mı?

Biliyoruz, Türkiyemizde Mevdudî'nin avukatları vardır. Bizim haklı tenkidlerimize kızacaklar ve müdafaada bulunacaklardır.

Âmentü'den kaderi çıkaran bir adam nasıl müdafa edilebilir?

Bu, kaybedilmiş bir dâvanın avukatlığı olmaz mı?

Elinizdeki bu «Kitabü'l-Kebâir» in 137'den 143'e kadar sahifelerinde kaderi inkârın, dinen ne büyük bir suç olduğu ana kaynaklardan deliller getirilerek isbat edilmektedir. Mevdudî'nin ücretli (te'lif, tercüme, yayın akçeleri!..) avukatlarına o sahifeleri dikkatle okumalarını tavsiye ederiz.

Cenab-ı Hakk cümlemizi kendi ulu rızâsı ve Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'inin sünneti istikamerinde inanan, düşünen, işleyen, ahlâklan kulları zümresine ilhak buyursun, âmin!

BOZUK TERCÜME VE TEFİSİRLERİ ALMAYINIZ!

Akıl, vicdan, iz'an ve feraset sahibi müslümanlar!.. Sırf para kazanmak hırsıyla neşr edilen ve içlerinde birçok tercüme, tefsir ve meâllendirme hatâsı bulunan Kur'ân tercüme ve tefsirlerini satın almayınız. Din bezirganlarının ekmeklerine yağ sürmeyiniz. Kur'ân-ı Kerîm'i kendi hevâ, heves ve re'yleriyle tercüme edip yorumlayan câhillere, bid'atçilere, mukaddesat bezirganlarına yardımcı olmayınız. Kur'ân meâlî ve tefsiri alacaksanız mutlaka icâzetli ehl-i sünnet âlimlerinin eserlerini alınız. Aksi takdirde kendi dininize kendi elinizle zarar vermiş olursunuz. Bizden hatırlatması. Cenab-ı Hakk cümlemize iz'an ve insaf nasip etsin! Âmin...

KUR'AN'A VE SÜNNETE BAĞLIYMIŞLAR!

Bir sabah namazı vakti Küfe camiinde Hz. Ali (r.a.) Efendimizi şehid eden İbn Mül-cem adlı sapık onu -kendi sapık kanaatine göre- «Allah için, İslâm'ın yücelmesi maksadı-yla» öldürmüştü; evet ona öyle inandırılmıştı. O da, namazlı abdestli, oruçlu kimsey-di. Kendisine sorulsa:

- Ben Kur'an'a ve sünnete bağlıyım... diyecekti.

Zamanımızda, eskiden olduğu gibi bütün bozuk fırkalar, bu ehl-i sünnet dışı şahıs ve taifeler elbirliği etmişçesine koro hâlinde:

- Biz Kitap ve Sünnet'in yolundayız! diyorlar.

Sahte Peygamber Mirza Gulam Ahmed Kadiyani'nin müridleri böyle diyor.

«Hz. Ali ile Hz Muhammed, birbirlerine çok benzerlerdi, bu yüzden, peygamberlik Hz. Ali'nin hakkı iken Cebraîl şaşırdı da Hz. Muhammed'e getirdi...» diyen şaşkın Gu-rabiye cemaati de böyle diyor.

Tüm hâriciler böyle diyor.

Râfizîler hep böyle diyor.

Mason ve anarşist Afganicîler böyle diyor.

Mason Abduh'u imam kabul edenler böyle diyor...

«Velhâsıl ne kadar bozuk sapık yamuk, çarpık, gayr-i sahih bid'at ve dalâlet fırkası varsa mensupları hep, : "Kur'an'a ve sünnete bağlı olduklarını" iddia ediyorlar.

O hâlde sadece:

- Kur'an'a ve sünnete bağlıyız... edebiyatı, yeterli değil. Kur'an'a ve Sünnete, hangi silsile ile bağlıdır? Onu da söylemeleri gerek. Bağlı oldukları rehberler silsilesi gerçekte bu iki ana kaynağa ulaşıyor mu, ulaşmıyor mu?

Kılavuzu şeytan ve nefs-i emmâre olanlar ancak Kur'ân'dan ve sünnetten uzaklaşıp dururlar.

Kılavuzu İbn Sebe' olanlar Kur'ân ve Sünnete değil Tâğut'a ulaşırlar.

Şeytanın boynuzuna (Karnü's-Şeytan) yapışanlar istedikleri kadar «Kitap, Sünnet...» desinler.

Baksanıza din ve mukaddesat bezirganları, siyasî maceracılar, kiralık vicdanlar bile devamlı «Kitap ve Sünnet!...» diye haykırıyorlar.

Evet, işte böyle!.. Gerçekten Kitap ve Sünnet yolundaysalar, yetmişiki bozuk fırka-dan olmadıklarını isbat etmek istiyorlarsa referans versinler.

Kılavuzları, imamları kimlerdir?

Ebû Hanifelere, İmam Mâliklere, Şâfiîlere, Ahmed İbn Hanbellere, Eş'arîlere, Mâturidîlere; ashaba, tabiîne, selef-i sâlihîne mi ulaşıyorlar; yoksa İbn Sebe'lere, İbn Mül-cemlere, İblislere mi?

«- Kitap ve Sünnete bağlıyız!...»

Efendiler bu kadarla kalmayınız, referans veriniz. Fırka-i Naciye'den olup olmadığı-nı anlaşılsın.

Bakın, ehli sünnet müslümanları nasıl mertçe konuşuyorlar.

Takiye yapmayınız. Dürüst hareket ediniz.

Fıkhî Mes'eleler Ajitasyon Konusu Yapılamaz!

1970'lerden bu yana bir kısım müslümanlar arasında çok tehlikeli bir cereyan zuhur etti. Bir takım dinî, fıkhî, i'tikadî, şer'î ihtilaflı mes'eleler, hükümler ele alınıyor; bunlar asıl İslâmî sahasından saptırılıyor ve birer ajitasyon (karıştırma) âleti olarak kullanılarak ortalık ve zihinler bulandırılıyor. Misâller verelim:

- 1) **Türkiye darü'l-İslâm mı, darü'l-harb mi?** Bu mes'ele bin küsur yıldan beri fakihler tarafından incelenmiş ve ilgili din kitaplarına yazılmıştır. Halkın, gençliğin, ihtisası olmayan kişilerin bunu derinliğine tartışması zihinleri karıştırmaktan, dikkatleri ana mes'elelerden çekip verimsiz münakaşalar içinde boğulmaktan başka bir netice doğurmaz. Zaten bu mevzuu ayağa düşürenlerin gayesi fıkhî bir gerçeğin ortaya çıkması değil; ortalığın karışması, bir takım beyinlerin (veya beyinsizlerin) şartlandırılmasıdır.
- 2) **Cuma mes'eleşi...** Müslümanlar öteden beri, Cumayı kıldıktan sonra, ayrıca âhir-zuhur namazı kılmak suretiyle bu mes'eleyi müsbet şekilde hallediyorlardı. Ama yeni zuhur eden «Cumasızlar» güruhu, halkı Cumadan, onun cemaatinden ve sevabından alıkoymak için var güçleriyle propaganda yapıyorlar. Halbuki halkın çoğunluğu artık muntazam beş vakit namaz kılmadığına göre. Cumanın şartlarının olmadığı kabul edildiği ve Cuma kılınmadığı takdirde (beş vakit namaz kılmayan) milyonlarca müslüman haftada bir gün olsun camiye, cemaate, namaza, ibâdete gelmemiş olacaktır. Cumasızlık propagandalarının altında «asabiyet», Şah İsmail'den beri açık sinsi süren rafizîlik propagandaları ve marksistlerin, düzeni müslümanlara yıktırma plânları sezilmektedir.
- 3) **Ramazan ve Şevval hilâlleri...** Evet yüce şeriat rü'yeti esas almıştır. Ama zamanımızda ilim çok ilerlediği için rü'yet ile hesap arasında bir ayrılık yoktur. Hesap rü'yete uygundur. Lâkin, bu fıkhî ve dinî mes'eleyi karanlık ideolojilere âlet etmek, kafa karıştırmak, ajitasyon yapmak isteyenler, bu 1406 - 1986 Ramazanının son iki gününde göz göre göre oruç yemişlerdir. Bir takım saf ve cahil müslümanlar da aldatıp günaha sokmuşlardır. Düzene muhalefet için Şevval gelmeden bayram edip, haram yemek... Papaza kızıp oruç bozmak diye işte buna derler.
- 4) **Darü'l-harb'de haram yenir,** bir takım yolsuzluklar yapılmış!.. Fesubhanallah!.. İslâm şeriatı biz mü'minlere doğruluğu emrediyor; çirkin işleri yasaklıyor. İçki, domuz eti, zina, hırsızlık, rüşvet, faiz... evet faiz, hepsi haramdır. Darü'l-İslâm'da da, darü'l-harb'te de... Çok istisnâî zaruret hâlleri için verilmiş kısıtlı ruhsat ve fervalara dayanarak müslümanlara haram kapılarını aralamak büyük vebaldir. Böyle şeyler yahudilerin Talmut'unda "goi"lere (gayr-i musevilere) karşı câizdir. Ama yüce ve temiz şeriatimiz bize her yerde, her zamanda istikameti emr etmektedir. «Harb hud'adır» buyruğu sadece harb içindir. «Hayat da bir bakıma geniş mânâda bir savaştır, öyleyse hud'a ve hile her zaman geçerlidir» diyen Makyave-

listler gerçek İslâm ahlâkından ne kadar uzaktırlar.

- 5) Kafa karıştırıcı ajitatör ajanların mıncıkladığı dinî kavramlardan biri de **İctihad** mes'elesidir. Tafsilâtı uzun sürer.
- 6) Dinî muhtevâsından dışarı çıkartılan diğer bir kavram ise **cihad** olup bu sahada bir takım câhil, yarı entellektüel, ehliyetsiz ve liyakatsiz heveskâr kendi rey ve hevâlarına göre konuşup durmaktadırlar. Bunların şamatası nerede, İslâm'ın yüce cihad müessesesi nerede!..
- 7) **Mezhepleri birleştirme gayretkeşliği...** Mason, rafizî, anarşist, karanlık Cemâlüd-din Afganî... Onun talebesi mason ve bozuk Abduh... Onun talebesi İngiliz taraftarı Reşid Rıza. Bu sonuncunun «Mezheblerin Telfiki» adlı fitne doğurucu eserini bastırıp her yere dağıttılar. Maksat kafa karıştırmak. Ayrıca «Tefsirde İsrâiliyât», «Mevzu Hadîsler» adlı yine mide bulandırıcı iki eseri camilerde sattırıyorlar. Mütihazsıs âlimlerin arapça okumaları gereken bu mevzuları halka okutmak hayır değil, şer doğurur.

Mezhebsizler, Sünnî mezhepleri kaldıralım derken, şeriatı darb ediyorlar. Düpedüz gaflet!..

Ferasetli ve ihlâslı müslümanlar gözlerini dört açsınlar, akıllarını başlarına toplasınlar. Bu gidişatın sonu iyi olmaz. Ya kötülüğü önlemeğe çalışsınlar, yahut maazallah sadece kötülere gelmeyecek olan bir musibete hazır olurlar.

Müslümanlar Arasındaki İhtilâf ve Çeşitlilikler Hangileri Rahmettir, Hangileri Azaptır?..

Müslümanlar arasındaki çeşitlilik ve ihtilâf iki türlüdür: (1) Zenginlik, rahmet, genişlik kaynağı olan müsbet çeşitlilik. (2) Bunun tam aksine fitne, fesat, şikak, nifak ve azap sebebi olan şeytanî ihtilâflar.

Hadîs-i şerifte, «**Ümmetimin ihtilâfı rahmettir**», buyuruluyor. Buradaki ihtilâf çeşitlilik manasınadır. Ehl-i sünnet büyüklerinin teferruata ait çeşitli icthadları; İslâm fıkhi-na zenginlik getiren ve her devirde, hâlde ve şartta insanların ihtiyaçlarına cevap verme imkânı sağlayan çeşitli fer'î görüşler; yine ehli sünnet dairesi içinde kalmak şartıyla çeşitli meşrep ve tarikler, işte bu rahmanî ve yapıcı ihtilâflar cümlesindendir.

Ashab-ı Kiram (Allah onların hepsinden razı olsun!) arasında da çeşitlilik ve meşreb zenginliği yok muydu? Vardı. Esasta, temelde bir olmak şartıyla, teferruata ait meselelerde herbirinin ayrı bir havası, üslûbu, edası vardı. Ebû Zerr Gıfârî hazretleri zühdde, Hz. Osman hilmde, Hz. Ömer adalette, Hz. Ali hikmette, Hz. Ebûbekir sıdkta, Hz. İbn Mes'ud ilimde, Ebû Hureyre hadîs naklinde, İbn Abbas tefsirde, Halid İbn Velid savaş ilminde, Hz. Muaviye siyâsette temâyüz etmişlerdi... Hz. Ebû Zerr üç günlük ihtiyaçtan fazlasını saklamayı «kenz» görürken, Hz. Osman ve Abdurrahman İbn Avf gibi sahabe-ler büyük servetlerle ticâret yapıyor; kazançlarıyla Allah ve Resûlü uğrunda mâlî ibâdetler yapıyorlardı. (Radiyallahu anhüm ecmaîn).

Dört mezheb imamlarımızın ayrı ictihadları da bu türlü müsbet çeşitliliklerdendir. Ümmet için «geniş bir rahmettir.»

On iki ana kola ayrılan tasavvufî hak tarikler de böyledir.

Bunların hiçbiri birbirlerini tatlil etmez (sapıklıkla suçlamaz); aralarında kardeşçe geçirirler.

Ama bir de şeytanî ihtilâflar, azap ve ateş getiren fitneler vardır.

Şeytanî ihtilâf yangınına İslâm dünyasında ilk çıkartan hâin, yahudi dönmesi İbn Sebe'dir.

Farmason ve anarşist Afganî, onun çömezi mason Abduh, onun tilmizi İngiliz maşası Reşid Rıza ve günümüzdeki takipçileri de yakıcı ve yıkıcı ihtilâflar çıkartmışlardır.

«Allah semâdadır», diyen İbn Teymiye, Müslümanları müşrik ilân eden Muhammed İbn Abdülvehhab da bu uğursuz kafiledendir.

Her Müslüman rahmani çeşitlilik ile şeytanî ihtilâflar arasındaki farkı bilmelidir..

Ehl-i sünnet dairesi içindeki bütün ictihad ihtilâfları, fer'î görüş ayrılıkları, meşreb ve mezheb çeşitlilikleri hep rahmet, zenginlik ve genişlik kaynağıdır. Bunları zararlı sanmak İslâm'ı hakkıyla anlayamamanın ve basiretsizliğin neticesidir. Bütün Müslümanları, fûruatta ve meşrepte tek bir kalıba sokma arzusu bir ütopyadır, ahmaklıktır. İnsanlara hidâyet yolunu tıkamaktır.

Zamanımızda gemi aزیya alan mezhebsizlerin yaygaralarına bakınız. Dört hakk mezheb bid'atmış ve Müslümanları parçalıyormuş... Hezeyanın böylesi ancak «mürekkep câhiller»den sâdır olur. Usûl-i fıkıh okumamış bu naylon düşünürler, asıl en korkunç bid'atin mezhebsizlik olduğunu hangi ilim ve irfanla anlayacaklar?.. Mezhebler kalkınca ne olacak?.. Ehl-i İslâm içinde anarşi başlayacak, ümmetin hiyerarşisi çökecek ve fitne ay-yuka çıkacak. Nitekim başladı bile...

Ya tasavvufa ve tarikatlere saldıranlara ne demeli?.. Şirkmiş, küfürmüş, şeytan evliyâ-sıymış... daha ne edebisizlikler. İbn Mülcem'i hortladı sanırsınız...

Bahşişleriyle zenginleştikleri krallar için «celâletü'l-meliki'l-muazzam» diyen nice selefiler var ki, «yâ veliyallah!» dediği için ehl-i kıbleyi ve ehl-i tevhide tekfir ediyorlar utanıp arlanmadan.

İsfahan rüzgârlarından esintiler alan şu mâhutlara bakın siz!.. Herkesi, her şeyi tenkid ederler ama, râfuzîliğe toz kondurmazlar. Neden acaba? Ulufeleri kesilir diye mi?

Sözü uzatmayalım ve gerçeği özetliyelim:

- 1) İtikadda Eş'arilik ve Mâtüridîlik esasta birdir, haktır; yirmi kusur küçük meseledeki ihtilâfları lâfzıdır, incelik ve zenginliktir.
- 2) Amelî dört hak mezheb haktır. Esasta ittifak halindedirler, fûruattaki ictihad ihtilâfları rahmettir, zenginliktir, kolaylıktır.
- 3) Silsileleri Resûlullâh (s.a.v.)'a varan bütün tasavvuf tarikatleri haktır. Aralarındaki çeşitlilik insanların hidâyeti, terbiyesi ve olgunlaşması için geniş bir rah-

mettir.

- 4) Ehli imam, ehl-i kibleyi şirk ve küfürle itham edenler yok mu. İşte asıl sapıklar onlardır. Mü'mini tekfir edenin kendisi kâfir olur.
- 5) Mezhebsizlik en büyük bid'at ve fitnedir; kelimenin tam mânâs'yle anarşidir.
- 6) Seleflilik bir bid'at yoludur. Müslümanlar arasındaki rahmânî çeşitliliği inkâr ederek fitne çıkarmaktadırlar.
- 7) Hak ve şer'î tarikatlerin dışında kalan ve Şeriata uymayan bazı sûfîler ve bozuk tarikatler zaten ehl-i sünnet Müslümanları tarafından reddedilmiştir.
- 8) İbn Teymiye birçok noktalarda aşırı gitmiş, «gulüvv»a sapmış, İslâm'ı daraltmış, teccim (antropomorfizm) girdabına batmış, ezici çoğunluk tarafından reddedilmiş, şaibeli bir kimsedir; kılavuz olamaz.
- 9) İslâm'ı bir ideoloji derekesine indirmek isteyen reformist, radikalist fırkalar mescit peşinde koşuyorlar.
- 10) İslâm'ı bir hümanizma hâline getirmek isteyen Mevlânâ ve mevlevîlik postu. bürünmüş folklorik fırkalar da yüce dinimizi dejenere etmek istiyorlar. (Hâzır Mevlânâ'yı ve yüce mevlevî tarikini tenzih ederiz.)
- 11) Tasavvuf düşmanı nasipsizler, bindikleri dalı kesmeğe çalışanların tâ kendileridir.
- 12) Râfızılık çok büyük bir tehlikedir. İlâyı kelimetullah için cihad eden Osmanlıları asırlarca arkadan hançerlemişler; Müslümanlara karşı haçlılarla ittifak etmişlerdir.

“Fa'tebirû yâ ülü'l-ebzar!”

افضل القوم
الله

كاتب
١٣٥٩

الشيخ محمد بن عبد الوهاب
الدينوري

١٣٢٤